T.C.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

FETĀVĀ-YI ALİ EFENDİ

(31A/60B)

GİRİŞ-İNCELEME-NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI-DİZİN-TIPKIBASIM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bünyamin TÜRK

Düzce

2020

T.C.

DÜZCE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

FETĀVĀ-YI ALİ EFENDİ

(31A/60B)

GİRİŞ-İNCELEME-NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI-DİZİN-TIPKIBASIM

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bünyamin TÜRK

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Dilek HERKMEN

Düzce

2020

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında oy birliği / oy çokluğu ile YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Dr. Öğr. Üyesi Dilek HERKMEN	……
Üye Dr. Öğr. Üyesi Eda TOK	……
Üye Doç. Dr. Aylin KOÇ	……

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

27/07/2020

Doç. Dr. Ali ERTUĞRUL
Enstitü Müdürü

İçindekiler

ÖN SÖZ vi
ÖZET vii
ABSTRACT viii
ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ ix
KISALTMALAR VE İŞARETLER x
1. GİRİŞ 1
1.1. Fetāvā-yı ʿAlī Efendi 1
1.1.1. Müellifi 1
1.1.2. Konusu ve İçeriği 2
1.1.3. Nüshaları 9
1.1.3.1 Yurt İçindeki Nüshalar 9
1.1.3.2. Yurt Dışındaki Nüshalar 14
1.1.3.3. Yurt İçindeki Tarihi Belirsiz Nüshalar 15
1.1.3.4. Yurt Dışındaki Tarihi Belirsiz Nüshalar 18
2. İNCELEME 22
2.1. İMLÂ ÖZELLİKLERİ 22
2.1.1. Ünlülerin Yazımı 22
2.1.1.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı 22
2.1.1.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı 23
2.1.1.3. /ı/, /i/ Ünlülerinin Yazımı 24
2.1.1.4. /o/, /ö/ Ünlülerinin Yazımı 25
2.1.1.5. /u/, /ü/ Ünlülerinin Yazımı 25
2.1.2. Ünsüzlerin Yazımı 26
2.1.2.1. /ç/ Ünsüzünün Yazımı 26
2.1.2.2. /p/ Ünsüzünün Yazımı 27
2.1.2.3. /t/ Ünsüzünün Yazımı 28
2.1.2.4. /s/ Ünsüzünün Yazımı 29
2.1.2.5. /ŋ/ Ünsüzünün Yazımı 30
2.1.2.6. /k/ Ünsüzünün Yazımı 31
2.1.2.7. /g/, /ġ/ Ünsüzlerinin Yazımı 32
2.1.2.8. Bitişik Yazılan Kelimeler 33
2.2. SES BİLGİSİ 34

2.2.1. Ünlüler 34
2.2.1.1.Ünlü Değişmeleri 34
2.2.1.1.1. i~é Değişmesi 34
2.2.1.1.2. e~i Değişmesi 35
2.2.1.1.3. i~ü Değişmesi 35
2.2.1.1.4. o, ö~u, ü Değişmesi 35
2.2.1.2. Ünlü Uyumu 35
2.2.1.2.1. Damak Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu) 35
2.2.1.2.2. Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu) 36
2.2.2. Ünsüzler 39
2.2.2.1. Ünsüz Uyumu 39
2.2.3. Ses Hadiseleri 40
2.2.3.1. Ünsüz Değişmeleri 41
2.2.3.1.1. Sızıcılaşma 41
2.2.3.1.2. Dudaksılaşma 41
2.2.3.1.3. Ötümlüleşme 42
2.2.3.2. Ses Düşmesi 43
2.2.3.2.1. Ünlü Düşmesi 43
2.2.3.2.2. Ünsüz Düşmesi 44
2.2.3.3. Hece Düşmesi 44
2.2.3.4. Ses Türemesi 45
2.2.3.4.1. Ünlü Türemesi 45
2.2.3.4.2. Ünsüz Türemesi 45
2.2.3.5. Geçişme 46
2.2.3.6. Birleşme 46
2.2.3.7. Yarı Ünlüleşme 46
2.2.3.8. Ünsüz Kaynaşması 46
2.2.3.9. Ünlü İncelmesi 46
2.3. ŞEKİL BİLGİSİ 47
2.3.1. İsim Çekim Ekleri 47
2.3.1.1. Çokluk Eki 47
2.3.1.2. İyelik Ekleri 47
2.3.1.3. Hâl Ekleri 48
2.3.1.3.1. Yalın Hâl 48
2.3.1.3.2. İlgi Hâli 49
2.3.1.3.3. Belirtme Hâli 49

2.3.1.3.4. Yönelme Hâli 50
2.3.1.3.5. Bulunma Hâli 50
2.3.1.3.6. Ayrılma Hâli 51
2.3.1.3.7. Vasıta Hâli 51
2.3.1.3.8. Yön Gösterme Hâli 51
2.3.2. Fiil Çekim Ekleri 51
2.3.2.1. Şahıs Ekleri 51
2.3.2.1.1. Birinci Tipteki Şahıs Ekleri 52
2.3.2.1.2. İkinci Tipteki Şahıs Ekleri 52
2.3.2.1.3. Üçüncü Tipteki Şahıs Ekleri 54
2.3.2.2. Haber Kipleri 54
2.3.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman 54
2.3.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman 55
2.3.2.2.3. Geniş Zaman 55
2.3.2.3. Tasarlama Kipleri 55
2.3.2.3.1. Gereklilik Kipi 55
2.3.2.3.2. Şart Kipi 56
2.3.2.3.3. Emir Kipi 56
2.3.3. Çatı Ekleri 57
2.3.3.1. Geçişli/Ettirgenlik Çatı Ekleri 57
2.3.3.2. Edilgen Çatı Ekleri 57
2.3.3.3. Dönüşlülük Çatı Ekleri 58
2.3.3.4. İşteş Çatı Ekleri 58
2.3.4. Yapım Ekleri 58
2.3.4.1. İsimden İsim Yapım Ekleri 58
2.3.4.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri 59
2.3.4.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri 59
2.3.4.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri 59
2.3.5. Fiilimsiler 59
2.3.5.1. İsim-Fiil Ekleri 59
2.3.5.2. Sıfat-Fiil Ekleri 60
2.3.5.3. Zarf-Fiil Ekleri 61
2.3.5.3.1. Zaman Zarf-Fiil Ekleri 61
2.3.5.3.2. Hâl Zarf-Fiil Ekleri 62
2.3.5.3.3. Bağlama Zarf-Fiil Ekleri 62
2.3.5.3.4. Farklı Ek ve Edatlarla Oluşturulan Birleşik Zarf-Fiil Ekleri 62

3. NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI 64
4. DİZİN 102
5. KAYNAKÇA 188
6. TIPKIBASIM 190

ÖN SÖZ

Çalışmamıza konu olan yazma eser Diyanet İşleri Kütüphanesi'nde 1229 numarada kayıtlıdır. Eser şirazesi gevşemiş, krem ve nohudi filigranlı kağıda yazılmış olup Çatalcalı Ali Efendi'ye ait Fetava-yı Ali Efendi adlı yazma eserdir. Nesih yazı ile yazılan eserin varak sayısı 348'dir. Eserin ebadı 190x130mm, 160x70mm., satır sayısı 25'tir. Ancak bazı sayfalarında 24, bazı sayfalarında ise 26 satır bulunmaktadır. Bazı sayfaların kenarlarına da yazılar vardır. Fıkıh alanından birçok konu ele alınmış olup harekesiz bir şekilde yazılmıştır.

Çalışma sırasıyla giriş, inceleme, nüsha karşılaştırması, dizin ve eserin tıpkıbasımı bölümlerinden oluşacak şekilde düzenlenmiştir.

Giriş bölümünde genel olarak eser hakkında bilgiler yer almaktadır. Eser, eserin yazarı, konusu ve içeriği ile ilgili bilgilendirmeler yapılmış ve nüshaları tespit edilmiştir. Konuları ayrı başlıklar hâlinde açıklanmış ve örnekler verilmiştir.

İnceleme bölümünde; imla özellikleri, ses bilgisi ve şekil bilgisi başlıkları yer almaktadır.

Nüsha karşılaştırması bölümü sayfa ve satır numaraları verilerek oluşturulmuştur. Müstensih hataları olarak kabul edilebilecek yanlışlıklar dipnotta gösterilmiştir. Ayrıca ana nüsha olarak kabul edilen A nüshası, B nüshası olarak adlandırılan farklı bir nüsha ile karşılaştırılmıştır. B nüshası olarak adlandırılan nüsha Diyanet İşleri Kütüphanesi'nde 3084 numarada kayıtlıdır. B nüshasının şirazesi dağılmış olup bazı varakların ipleri kopmuş ve suya maruz kalmıştır. A nüshasında olup B nüshasında olmayan kısımlar dipnotlarla gösterilmiştir.

Dizin bölümünde kelimelerin tamamının anlamları metne uygun olarak verilmiştir. Kelimelerin almış olduğu ekler alfabetik sıra ile dizilip metin numaraları eklenmiştir.

Çalışmanın sonuna çeviri yazıya aktarılan 031a-060b varaklarının tıpkıbasımı konulmuştur.

Çalışmanın başlangıcından bitimine kadar bilgisi, birikimi ve tecrübesiyle bana yol gösteren ve kıymetli vaktini ayıran danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Dilek HERKMEN'e, çalışmam sırasında destek ve yardımlarını esirgemeyen Doktora Öğrencisi Hüseyin KABA'ya ve eğitim-öğretim hayatım boyunca yanımda olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bünyamin TÜRK

ÖZET

FETAVA-YI ALİ EFENDİ

(031A-060B VARAKLAR)

GİRİŞ- İNCELEME-NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI-DİZİN-TIPKIBASIM

TÜRK, Bünyamin

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Dilek HERKMEN

Haziran, 2020, x+254 sayfa

Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin şeyhülislamlarından biri olan Çatalcalı Ali Efendi'nin Fetava-yı Ali Efendi adlı yazma eserin 031a-060b arasındaki varaklar incelenmiştir. Bu varaklar farklı bir nüsha ile karşılaştırılarak çeviri yazısı yapılmıştır. İmla özellikleri, ses bilgisi ve şekil bilgisi yönünden incelemeler yapılmıştır. Çalışma; giriş, inceleme, metin, dizin ve tıpkıbasım olmak üzere beş bölümden oluşturulmuştur. Giriş bölümünde eserin özellikleri, yazarı, konuları, içeriği hakkında bilgiler ve tespit edilen nüshaları verilmiştir. İnceleme bölümünde eser; imla özellikleri, ses ve şekil bilgisi yönünden ele alınmıştır. Metin bölümünde sayfa ve satır numaraları ile birlikte çeviri yazıya aktarılmıştır. Ayrıca bir başka nüsha ile karşılaştırılmış olup farklılıklar dipnotlarla gösterilmiştir. Dizin bölümünde ise kelimelerin tamamının metne uygun olarak anlamları verilmiş olup aldıkları ekler alfabetik sıra ile eklenmiştir. Çalışmanın sonuna incelenen varakların tıpkıbasımları konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Fetva, Fıkıh, Çatalcalı Ali Efendi, Klasik Osmanlı Türkçesi, 18. yüzyıl

ABSTRACT

FETAVA-YI ALİ EFENDİ

(PAGES NO: 031A-060B)

INTRODUCTION- ANALYSIS-COMPARATIVE TEXT-INDEX-FACSIMILE

TÜRK, Bünyamin

Master Degree, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Supervisor: Asst. Prof. Dilek HERKMEN

June, 2020, x+254 pages

In this study, a part (pages no: 31a-60b) of one of Ottoman Empire's sheikhulislams', Çatalcalı Ali Efendi's manuscript titled `Fetava-yı Ali Efendi` was examined. These papers were compared with the corresponding pages of a different copy and a translation was written. Analysis on spelling features, phonetics and morphology was carried out. The study is composed of five sections: introduction, review, text, index and facsimile. In the introduction part, information about the features, the author, the subjects, the content and the recorded copies of the work are given. In the review section, the spelling features, the phonology and the morphology of the work is discussed. In the text section, the transcription of the text along with the page and line numbers was transferred to the text. It has also been compared to another copy and the differences were shown with footnotes. At the end of the study, facsimiles of the examined papers were placed.

Keywords: Fatwa, Fiqh, Çatalcalı Ali Efendi, Classical Ottoman Turkish, 18th Century

ÇEVİRİ YAZI ALFABESİ

آ	a, ā	ص	ṣ
أ	a, e, ı, i, u, ü	ض	ż, ḍ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s̱	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, g,
خ	ḫ	ك	ŋ
د	d	ل	l
ذ	ẕ,	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	o, ö, u, ū, ü, v
ژ	j	ه	a,e, h
س	s	لا	la, lā
ش	ş	ى	ı, i, ī
ء	ʾ		

KISALTMALAR VE İŞARETLER

A	A nüshası
age.	Adı geçen eser
Ar.	Arapça
Alm.	Almanca
B	B nüshası
bk.	Bakınız
C	Cilt
Erm.	Ermenice
Far.	Farsça
Hz.	Hazreti
İt.	İtalyanca
S	Sayı
s.	Sayfa
T.	Türkçe
Yun.	Yunanca
-	Fiil kök ve gövdelerini gösterir.
+	İsim kök ve gövdelerini gösterir.
~	Değişken biçim gösterir.
<	Bu biçimden gelir.
>	Bu biçime gider.
[]	Varak satır numaralarını gösterir.
[?]	Kökeni belirlenemeyen kelimeyi ifade eder.
()	Varak numaralarını gösterir.
(...)	Okunmayan bölümleri gösterir.

1. GİRİŞ

1.1. Fetāvā-yı ʿAlī Efendi

İncelenen yazma eser Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesinde 1229 demirbaş numarası ve 297.58 ISC yer numarasında kayıtlıdır. Yazma eserin adı kayıtta Fetāvā-yı Ali Efendi olarak geçmektedir. Müellifi eserin isminden yola çıkılarak belirlenmiştir. Çatalcalı Ali Efendi tarafından yazılmış olup H.1100/M.1689 tarihinde kaleme alındığı kayda geçmiştir. İstinsah tarihi hakkında ise eserde herhangi bir tarihe rastlanmamıştır. Ancak Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüptahanesinde istinsah tarihi 1692 olarak kayda geçmiştir. Yazılmış olduğu tarih ve yapılan dil incelemesinden sonra Klasik Osmanlı Türkçesine ait bir eser olduğu anlaşılmaktadır. Eserin çok sayıda nüshası bulunmaktadır. Müstensih hakkında hiçbir ifadeye rastlanılmamıştır. Bu eser Osmanlı fetva geleneğinin en önemli dört fetva kitabından biridir.[1] Harekesiz olarak nesih yazı ile kaleme alınmıştır. Eser toplamda 348 varaktır. Her sayfasında genellikle 25 satır bulunmaktadır. Ancak 34b, 38b, 56b sayfalarında 26 satır; 43a, ve 57a sayfalarında 24 satır bulunmaktadır. Ayrıca 37a, 40b, 56b sayfalarında ise sayfa kenarlarında birer fetva bulunmaktadır. Yazma eserde Mes'ele ve El-cevāb kelimeleri kırmızı mürekkep ile yazılmış olup geri kalan cümleler siyah mürekkep ile yazılmıştır. 35a/20, 37b/02, 55b/01 satırlarında Mes'ele kelimesi yazılmamış olup boşluk vardır. 37b/01 satırında da El-cevāb kelimesi yazılmamıştır. Yanlış olduğu düşünülen ya da yanlışlıkla iki kere yazılmış olan kelimelerin üstü çizilidir.

1.1.1. Müellifi

Eserin müellifi, Osmanlının kırk üçüncü şeyhülislamı olan Çatalcalı Ali Efendi'dir. Nakşibendî şeyhi Mehmet Efendi'nin oğlu olan Ali Efendi 1632 yılında Çatalca'da doğmuştur. İlk öğrenimini Çatalca'da yapan Ali Efendi, 1647' de dönemin şeyhülislamı olan Hoca Abdürrahim Efendinin yanında mülazımlık yapmaya başladı. Daha sonra Minkarîzade Yahya Efendi'ye intisap etti. Yahya Efendi'nin kadılık görevi nedeni ile onunla birlikte Mısır'a gitti. Kadının olmadığı durumlarda vekillik yaparak naibliğe yükseldi. Otuz yaşına gelmeden kendini göstermiş ve kanıtlamış biri olarak çevresinde büyük saygınlığa ulaştı. Naibliğinden dolayı "Naib Çelebi" olarak anılmaya başlandı. Çeşitli medreselerde müderrislik de yapan Çatalcalı Ali Efendi, 1663 yılında Köprülüzade Fazıl Ahmet Paşa'nın Uyvar seferinde ordu kadılığı yaptı. Daha sonraki yıllarda Selanik kadılığı, Mısır kadılığı ve Rumeli kazaskerliği görevlerinde bulundu. Fazıl Ahmet Paşa'nın takdirini kazanmış ve şeyhülislam Minkarîzade'nin hastalığı sebebiyle emekliliği üzerine 1674 yılında şeyhülislam oldu. Ali Efendi'nin şeyhülislamlığı devletin sıkıntılar içinde olduğu buhranlı bir döneme denk gelmiştir. Devlet işleriyle ilgilenmeyip sürekli av peşinde koşan dönemin padişahı IV. Mehmet'i ikaz etmeyip görevini iyi yapamadığı gerekçesiyle ağır hakaretlere maruz kalmıştır. Oluşan toprak kayıplarından sonra yapılan bir toplantıya gelmemesi üzerine 1686 yılında IV. Mehmet tarafından Bursa'ya sürüldü. Böylece ilk şeyhülislamlık dönemi 12 yıl sürmüş oldu. İstanbul'a tekrar 1690 yılında döndü. İki yıl sonra 1692 yılında ikinci şeyhülislamlık dönemi başladı. II. Ahmet, Ali Efendi'nin yapmış olduğu devlet hizmetleri ve göstermiş olduğu dürüstlüğü için onu yeniden eski görevine getirmiştir. Ancak yeniden göreve gelse de kısa sürmüştür. Kırk gün sonra 1692

[1] Kallek, Cengiz, (1995), "Fetâvâ-yı Ali Efendi", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C 12, s. 438.

yılında Edirne'de vefat eden Çatalcalı Ali Efendi'nin mezarı Edirne Zehrimar Caminin haziresinde bulunmaktadır.[2]

1.1.2. Konusu ve İçeriği

Eserin konusu ve içeriği dönemin şeyhülislamı olan Çatalcalı Ali Efendi'nin vermiş olduğu fetvalardır. Osmanlı Devleti'nde fetva veren ve bu işlerle uğraşan en büyük makam şeyhülislamlık makamıdır. Şeyhülislam, çeşitli konularda karşılaşılan sorunlar üzerine şeriat ve dine uygun olarak fetvalar verebilmektedir. İncelenen yazma eserde de Osmanlı Devleti'nin kırk üçüncü şeyhülislamı olan Çatalcalı Ali Efendi'nin vermiş olduğu fetvalar yer almaktadır. Eserde 4412 fetva bulunmaktadır. 31a-60b varakları arasında ise 470 fetva vardır. Bu varaklardaki fetvaların konuları; boşanma ve boşanma davaları, iddet, nesep, çocukların velayet hakkı, nafaka, kölelik ve kölelikten azat olma, yeminler, adaklar, zina, iftira etmek, oğlancılık, hakaret etmek, yalan yere şahitlik etmek, içki içmek, gammazlık, adam öldürme, kaçırmak ve alıkoymak, hırsızlık ve bu suçlara verilen cezalar yer almaktadır. İslam hukukuna dair birçok konuda sorular sorulmuş ve cevapları verilmiştir. Cevaplar genelde "olur" ya da "olmaz" şeklinde kısa cevaplardır. Verilen bu cevaplar ve hükümler herhangi bir kaynağa dayandırılmamıştır. Eserdeki fetvalar dönemin din anlayışını, toplumun ahlaki ve kültürel yapısını çok iyi bir şekilde yansıtmaktadır. Eserin incelenen kısmındaki fetvalarda ahlaksız ilişkilerin olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra işlediği bir suç ile dinden çıkan bir kimse, tekrar dine dönmezse öldürülmektedir. Eserde verilen fetvalar temsili isimler aracılığı ile anlatılır. Fetvalar genellikle Zeyd ismi üzerinden açıklanır. Bununla birlikte Amr, Bekir, Beşir, Halid ve Velid adlarına da yer verildiği görülür. Fetvalarda tercih edilen kadın isimleri öncelikle Hind, ardından Hatice ve Zeynep'tir.

Eserin incelenen kısmındaki işlenen konuları şöyle sıralayabiliriz:

a) Boşanma ve Boşanma Şartları

İslam dininde boşanma, sadece erkek tarafından gerçekleştirilen bir durumdur. Eserde verilen fetvalarda da erkeklerin yaptığı görülmektedir. Kadınların boşaması ile ilgili bir fetva yoktur. Bazı fetvalarda erkeğin evliliği üzerine yemin etmesi görülmektedir. Bir işi yapıp yapmaması durumunda evliliğinin sona ermesini söyler. Aşağıdaki fetva buna örnek olarak gösterilebilir:

"Mes'ele: Zeyd fülān fi'ili işlersem ṭalāḳ-ı şelāşe üzerime olsun déyüp ba'de ol fi'ili işlese Zeydüŋ zevcesi üç ṭalāḳ boş olur mı? El-cevāb: Böyle démek 'örflerinde 'avratum üç ṭalāḳ boş olsun démek ise olur."(31b/20-23)

Fetvalarda *üç talak* ile boşanma görülmektedir. Üç talak, bir kocanın karısını boşadığını üç defa söylemesiyle gerçekleşir. Buna *talak-ı selase* de denir. Bu şekilde boşandıktan sonra tekrar evlenmek isteyen çiftler hülle şartını yerine getirmek zorundadır. Kadın eski kocasıyla evlenebilmesi için iddeti bittikten sonra başka bir erkekle evlenip boşanması gerekir. Buna *hülle* denir. Eğer hülle şartını yerine getirmeden nikâh yapılırsa cezaya çarptırılır. Aşağıda hülle şartı ile ilgi fetva verilmiştir:

"*Mes'ele: Zeyd-i muḥṣan zevcesi Hindi üç ṭalāḳ ile taṭlīḳ édüp 'iddeti münḳażiyye olduḳdan ṣoŋra Zeyd Hinde ḥülle étdürmedin 'aḳd-i nikāḥ étmedin Hindi vaṭy eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Recm."*(52b/02-05)

[2] İpşirli, Mehmet, (1993) "Çatalcalı Ali Efendi", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C 8, İstanbul, s. 234-235.

Bir diğer boşanma ise karşılıklı anlaşarak boşanmadır. Kadın bir bedel karşılığında kocasından boşanma hakkını elde edebilir. Fetvalarda bu bedel genellikle mehrinden ve iddet nafakasından vazgeçmesi şeklinde görülmektedir. Boşanma gerçekleştikten sonra iddet sırasında kadın ölürse varisleri kocasından bir hak talep edemezler. Eğer bu süre içerisinde koca ölürse kadın kocasına varis olamaz. Aşağıda verilmiş olan fetvalar bu duruma örnek olarak gösterilebilir:

"Mes'ele: Hind ṣıḥḥatinde zevci Zeyd ile mehri üzerine ḫul' olduḳdan ṣoŋra Hind fevt olsa vereṣesi Zeydden mehr nāmına nesne almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz." (32b/13-15).

"*Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile ḫul' olduḳdan ṣoŋra Zeyd fevt olsa Zeyd fevt olsa Hind Zeyde vāriṣe olur mı? El-cevāb: Olmaz."*(33a/01-03)

b) İddet

Evliliğin çeşitli nedenlerle son bulduktan sonra tekrar evlenebilmek için beklenmesi gereken süreye *iddet* denir. İddet hem erkek hem de kadın için söz konusudur. Ancak eserdeki fetvalarda erkeklerden ziyade kadınlara yöneliktir. İslam hukukunda kadın kocasından boşanırsa 100 gün, kocası ölürse 130 gün iddet süresi beklemek zorundadır. İddetin sebebi kadının hamile olup bir çocuk doğurma ihtimalinin olmasıdır. Amacı ise çocuğun nesebinin rahatlıkla tespit etmektir. Eğer kadının hamile olduğu biliniyorsa iddet süresi çocuk doğduğunda biter. Kadın gayrimüslim olsa bile iddet beklemek zorundadır. Aşağıda iddet ile ilgili fetvalar verilmiştir:

"Mes'ele: Hind-i naṣrāniyyenüŋ zevci Zeyd-i müslim fevt olsa Hinde 'iddet lāzım olur mı? El-cevāb: Olur."(35a/06-07)

"Mes'ele: Hindüŋ zevci Zeyd āḫer diyārda fevt olup olsa Hindüŋ 'iddeti vefātı güninden mi i'tibār olınur yoḫsa ḫaber vāṣıl oldıġı günden mi i'tibār olınur? El-cevāb: Vefātı gününden." (35a/25-35b/02)

"Mes'ele: Zeyd zevcesi Hind-i ḥāmili taṭlīḳ eylese Hindüŋ 'iddeti ne ile münḳażiyye olur? El-cevāb: Vaż'-ı ḥaml ile."(35b/07-08)

c) Doğan Çocuğun Nesebinin Tespit Edilmesi

Neseb kelimesi "soy, baba soyu" anlamına gelmektedir. Bir kadın kocası öldükten sonra veya kocasından ayrıldıktan sonra bir çocuk doğursa çocuğun nesebini ortaya koymak gerekir. Çocuğun nesebi koca tarafından kabul veya reddedilebilir. Hamilelik süresi en fazla iki sene olarak kabul edildiği için koca iki seneden sonra doğan çocuğu reddebilir. İki seneden az bir zamanda doğmuşsa çocuğun nesebi kocadan olduğu kabul edilmektedir. Çocuk doğuran kadın cariye ise çocuğun nesebi için kocanın itirafı gereklidir. Koca "çocuk bendendir" demezse çocuğun nesebi kocadan sayılmaz. Aşağıda konuyla ilgili fetvalar verilmiştir:

"Mes'ele: Zeyd-i müslim fevt olduḳdan ṣoŋra zevcesi Hind-i naṣrāniyye Zeydüŋ fevtinden on ay tamāmında bir veled ṭoġurup Hind inḳıżā-i 'iddete iḳrār étmiş olmasa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olur."(37b/02-04)

"Zeydüŋ cāriyesi Hind ḥāmile olduḳda Zeyd Hindüŋ ḥamli bendendür déyü di'vet édüp ba'de Zeyd fevt olduḳda Hind vaḳt-i di'vetden on bir ay tamāmında bir veled getürse ol veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olur."(36a/24-37a/02)

“Mes’ele: Zeydüŋ cāriyesi Hind veled getürdükde Zeyd veled benden degüldür déyüp baʿde Zeyd fevt olsa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olmaz.”(35b/24-36a/01)

d) Hıdane Hakkı

Hıdane çocukların velayet hakkı anlamına gelmektedir. Hıdane ihtiyacını göremeyecek durumda olan çocukların bakımını ve terbiyesini üstlenme anlamına gelir. Evlilik bittikten sonra küçük yaştaki çocukların velayet hakları annelerine verilmektedir. Babanın çocukları annelerinden ayırmaya hakkı yoktur. Eğer anneye verilmesi de uygun değilse annenin annesine verilir. Genellikle kadın akrabasının hakkıdır. Eğer kadınlardan akrabası yok ise veya uygun değil ise dayısı, amcası veya kuzenleri tarafından yetiştirilip büyütülebilir. Hıdane hakkını çocuk 7-9 yaşlarına geldiğinde babası alabilir. Aşağıda konuyla ilgili fetvalar verilmiştir:

“Mes’ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ ḫālası ve ḫāḍınası Hind fevt olup ṣaġīrüŋ ḫālı oġlı ʿAmrdan ġayrı kimesnesi olmasa ʿAmr ṣaġīri rāy-ı ḥākimle alup terbiye ve imsāke ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.”(38b/09-12)

“Mes’ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ anası ve ḫāḍınası Hind nefsini ṣaġīre ecnebīye tezvīc étdükde ṣaġīrüŋ ḫālı ʿAmrdan ġayrı kimesnesi olmamaġıla ʿAmr ṣaġīri rāy-ı ḥākimle Hindden alup terbiye ve imsāke ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.”(38b12-16)

“Mes’ele: Zeyd-i ṣaġīri anasınuŋ anası Zeyneb bi-ḥaḳḳa’l-ḥıḍāne imsāk üzere iken Zeyd yedi yaşını tekmīl édüp istiġnā ḥāṣıl olsa Zeydüŋ babası ʿAmr Zeydi Zeynebden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.”(39b/07-11)

“Mes’ele: Hind-i naṣrāniyye zevci Zeyd-i müslim-i müteveffādan olan oġlı ʿAmrı ṣaġīri bi-ḥaḳḳa’l-ḥıḍāne imsāk üzere iken ʿAmr taʿaḳḳul-ı dīn édüp müslümāndan ʿammesi Zeynebden ġayrı kimesnesi olmasa Zeyneb ʿAmrı Hindden alup bi-ḥaḳḳa’l-ḥıḍāne imsāke ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur.”(39a/24-39b/03)

e) Nafaka

Nafaka kelime anlamı olarak “harcamak, tüketmek” anlamındaki *infak* kelimesinden türetilmiştir. İhtiyaçların karşılanması için harcanan maddiyat anlamına gelmektedir. Yakınlığı bulunan bir kimseye geçimini sağlaması için ödenmesi gereken paradır. Para olabileceği gibi yiyecek, giyecek ve barınacak bir ev de olabilir. Eserde nafaka; evlilik nafakası, hısımlık nafakası, iddet bekleyen kadının nafakası ve çocukların nafakası olarak işlenmiştir. Evlilik nafakası koca fakir olup eşi zengin olsa bile ödenmesi şarttır. Hısımlık nafakası kan bağı olan kişilerin arasında uygulanmaktadır. İddet bekleyen kadının nafakası kocasından ayrılan kadına verilmektedir. Kocasından ayrılan bir kadın iddet beklemek zorundadır. Bu süre içinde kadının ihtiyaçları kocası tarafından karşılanarak nafakalandırılır. Kadının kocası ölürse iddet nafakasına gerek yoktur. Çocukların nafakaları babaları üzerindedir. Fakir olsa bile çocuklarının nafakasını karşılaması gerekmektedir. Kocasından ayrılan kadın çocuklarının velayet hakkını kullanarak babalarından nafaka almak için mahkemeye başvurabilir.

“Mes’ele: Zeyd zevcesi Hindi bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitdükden ṣoŋra Hind Zeydüŋ kendüde vedīʿat olan aḳçesinden nafaḳasına ḳadr-i maʿrūf şu ḳadar aḳçe ṣarf eylese Hinde żamān lāzım olur mı? El-cevāb: Olmaz.”(42a/06-10)

“Mes’ele: Faḳīr ve muḥtāc olan Zeyd ṣaġīr oġlı ʿAmr-ı mūsirden ġayrı kimesnesi olmasa Zeyd ʿAmruŋ mālından kendi nafaḳasına ḳadr-i maʿrūfdan ṣarf étmek cā’iz olur mı? El-cevāb: Olur.” (43b/11-14)

“Mes’ele: Hind-i muʿtedde zevc-i muṭalliḳi Zeyd üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa-i ʿiddet taḳdīr étdürse Hind meblaġ-ı mezbūrı Zeydden alup nafaḳasına ṣarfa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur.” (43a/14-17)

“Mes’ele: Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden olup ḥıḍānesinde olan veled-i ṣaġīri içün Zeyd üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūfdan ziyāde yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürse Zeyd ziyādeyi ḥākime ḥaṭṭ étdürmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.” (44b/09-13)

f) Kölelik ve Kölelikten Azat Etme

Eserde erkek kölelere karşılık olarak *kul, gulam* ve *abd* kelimeleri kullanılmıştır. Kadın köleler için de sadece *cariye* kelimesi kullanılmıştır. Kölelik ve cariyelik bir kişinin hürriyetinin başka bir kişide olmasıdır. Kölelerin hiçbir varlığı bulunmamaktadır. Her şeyi ile efendisine bağlıdır. Efendisi köleyi istediği şekilde satabilir, kiraya verebilir, başkası ile evlendirebilir, kendi işinde istihdam edebilir ve onunla ilişkiye girebilir. Bunların yanı sıra bir şey talep etmeden azat edebilir. Bir cariye efendisinden hamile kalıp çocuk doğurursa o cariye efendisinin *ümm-i veledi* (çocuğu bulunan satılmaz cariye) olur. Ümm-i veled olan bir cariye başkasına satılamaz. Köle edinme tek başına olduğu gibi iki kişi ortak olarak da köle edinebilir. Azat etme üç şekilde gerçekleşir. Bir şarta bağlı olmadan hemen azat etme, bir şarta bağlı olarak azat etme ve efendisinin ölümüne bağlı olarak azat etme şeklindedir. Aşağıda köle azat etme ile ilgili fetvalar verilmiştir:

“Mes’ele: Zeyd ḳulı ʿAmr içün oġlumdur dése ʿAmr āzād olur mı? El-cevāb: Olur.” (46b/14-15)

“Mes’ele: Zeyd-i ẕimmī ḫamrdan sekrān iken ḳulı ʿAmra āzād ol dése ʿAmr āzād olur mı? El-cevāb: Olur.” (48a/13-14)

“Mes’ele: Zeyd ʿAmr ile ʿale’l-iştirākü’s-seviyy mālik oldıġı cāriyeyi ʿAmruŋ iẕinsüz vaṭy eylese ʿAmr cāriyenüŋ nıṣf-ı ʿuḳrını Zeydden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.” (48b/17-19)

“Mes’ele: Zeyd tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr eyledigi cāriyesi Hindi āzādlu ḳulı ʿAmra tezvīc édüp Hind ʿAmrdan bir veled getürse Zeyd ol veledi beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz.” (49b/03-05)

g) Yeminler ve Adaklar

Yemin, bir kişinin bir işi yapıp yapmaması veya bir şeyin olup olmaması karşılığında söz vermesidir. Bu söz vermeyi de Allah adı ile kuvvetlendirerek söylemesi yemin etmesidir. Bir kimse yeminini bozarsa kefaret vermesi gerekmektedir. Yemin ederken dine ve imana aykırı sözler söyleyen kimse dinden çıkmak maksadıyla söylerse imanının yenilenmesi gerekir. Dine ve imana aykırı sözlere örnek olarak eserde geçen şu ifadeleri söyleyebiliriz: Peygambere sövmek, Allah’a iki diyenlerden olmak, Kabe’ye taş atanlardan olmak, dinden dönmüş sayılmak. Aşağıda yemin etmek ile ilgili fetvalar bulunmaktadır:

“Mes’ele: Zeyd Allah ile ʿahdum olsun fülān fiʿili işlemeyeyüm déyüp baʿde ol fiʿili işlese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Keffāret-i yemīn.” (51a/21-23)

"Mes'ele: Zeyd fülān fi'ili işlersem sebb-i nebī etmişlerden olayum déyüp ba'de ol fi'ili işlese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Yemīn olmaḳ i'tiḳādında olup işledi ise ***[51b/12]*** *keffāret-i yemīn kāfir olmaḳ i'tiḳādında işledi ise tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım olur."* (51b/09-13)

"Mes'ele: Zeyd ḳarındaşum 'Amruŋ evine varursam Ka'be-i Mükerremeye ṭaş atmışlardan olayum déyüp ba'de 'Amruŋ evine varsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Yemīn olmaḳ i'tiḳādında olup vardı ise keffāret-i yemīn kāfir olmaḳ i'tiḳādında olup vardı ise tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım olur." (51b/13-17)

Eserde adak kelimesine karşılık olarak "nezr" kelimesi kullanılmıştır. *Nezir*, insanın bir şeyi yerine getirmeyi kendine borç kılması ya da vaatte bulunmasıdır. Adak bir konuda Allah'tan yardım istemek maksadıyla başvurulan dinî bir davranıştır. Eserde adak ile ilgili çok az sayıda fetva bulunmaktadır:

"Mes'ele: Bir diyār ahālīsinden Zeyd bir ḫuṣūṣ içün şu ḳadar aḳçe neẕr eylese ol diyāruŋ ḳāḍısı Zeyde ol ḳadar aḳçeyi baŋa vér ben istedigüm yere vérürüm déyü cebre ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz." (52a/08-11)

"Mes'ele: Zeyd fülān fi'ili işlersem ehl-i 'örf ṭā'ifesine şu ḳadar aḳçe neẕrüm olsun dédükden ṣoŋra Zeyd ol fi'ili işlese ehl-i 'örf ṭā'ifesinden 'Amr neẕr eyledüŋ déyü Zeydden nesne almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz." (52a/11-14)

"Mes'ele: Zeyd dā'ini 'Amra deynümi fülān güne dek saŋa edā eylemezsem İmām-ı A'ẓam türbesinüŋ ḳanādīline şu ḳadar veḳıyye yaġ neẕrüm olsun dédükden ṣoŋra Zeyd ol güne dek edā-yı deyn édemese ol türbenüŋ türbedārı Bekir neẕr eyledüŋ déyü Zeydden nesne almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz." (52a/14-19)

h) Zina Etmek ve Birine Zina İftirasında Bulunmak

Zina anlam olarak meşru olmayan cinsel ilişki anlamına gelmektedir. Zina eden erkeğe zani, zina eden kadına ise zaniye denir. İslam zinayı büyük günahlardan biri olarak kabul etmiş ve yasaklamıştır. Aynı şekilde namuslu olan birine zina iftirasında bulunmak da yasaklanmış ve ağır bir cezası bulunmaktadır. Zina edenler evli ise recm cezasına çarptırılır. Evli değil ise 100 değnek vurulur. Bu ceza eserde hadd-i zina olarak geçmektedir. Bu cezalarda kadın ya da erkek fark etmeksizin aynıdır. Birine zina iftirasında bulunma ise eserde hadd-i kazf şeklinde geçmektedir. Bu suçu işleyenlerin cezası ise 80 değnektir. Aşağıda konu ile ilgili fetvalar bulunmaktadır:

"Mes'ele: Zeyd-i muḥṣan Hind-i bikre cebren zinā édüp bekāretini izāle eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Recm." (52a/22-23)

"Mes'ele: Zeyd-i muḥṣan oġlı 'Amruŋ zevcesi Hinde zinā eylese Zeyde ne lāzım olur. Recm." (52a/23-25)

"Mes'ele: Zeyd iki nefer bikr cāriyelerini 'Amra īdā' ve teslīm étdükden ṣoŋra 'Amr ol cāriyeleri iẕinsüz vaṭy édüp bekāretlerini izāle eylese 'Amr muḥṣan olmayıcaḳ 'Amra ne lāzım olur? El-cevāb: Yüz degnek urılur ve cāriyelerüŋ noḳṣān ḳıymetlerini żamān lāzım olur." (52b/12-16)

"Mes'ele: Zeyd 'Amruŋ zevcesi Hind-i muḥṣanaya bre zāniye dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ḥadd-i ḳaẕf." (53b/04-05)

ı) Oğlancılık

Oğlancılık kavramı eserde livata kelimesi ile anlatılmaktadır. *Livata* kelimesi erkekler arasındaki eşcinsel ilişkiyi ifade eder. Kelime anlamını Lut kavminden almaktadır. Lut kavminin bu kötü işini kendine adet eden kişiye ise Luti denmiştir. Eserde oğlancılık ile ilgili birkaç fetva bulunmaktadır. Bu suçun cezası şiddetli bir azarlama ve tevbe edene kadar hapistir. Eğer bu kötü işi kendine adet edindiği sabit olunmuşsa öldürülmesi meşru kılınmıştır. Aşağıda oğlancılık ile ilgili fetvalar örnek olarak verilmiştir.

"Mes'ele: Zeyd ʿAmruŋ ḳulı Bekire cebren livāṭa eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve tevbe ve ṣalāḥı ẓāhir olınca aḥbes mevāżıʿda ḥabs."(53a/13-15)

"Mes'ele: Zeyd ʿAmr-ı ṣaġīre cebren livāṭa édüp Zeydüŋ muʿtādī oldıġı şerʿan ṯābit olsa Zeydüŋ ḳatli meşrūʿ mıdur? El-cevāb: Meşrūʿdur."(53a/17-19)

i) Hakaret Etmek

Hakaret etmek veya birine sövmek, eserde *şetm, sebb* ve *lanet etmek* şeklinde verilmiştir. Hakaret etme, karşılıklı hakaret etme ve cima sözü ile birine hakaret etmenin cezası azarlamadır. Aşağıda konu ile ilgili fetvalar bulunmaktadır.

"Mes'ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre pezevenk déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr."(53b/16-17)

"Mes'ele: Zeyd zevcesi Hinde bre ḳaḥbe dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr."(54b/04-05)

"Mes'ele: Zeyd zevcesi Hinde anasını fülān étdigüm déyü cimāʿ lafẓı ile şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr."(55a/15-17)

j) Yalan Yere Şahitlik ve Gammazlık

Eserde bu konular üzerine fazla durulmamıştır. Yalancı şahitlik üzerine 1, gammazlık üzerine ise 2 adet fetva bulunmaktadır. Cezası ise şiddetli azarlama olarak verilmiştir. Gammazlık yapan kişi devlet memuru ise görevinden alınarak cezalandırılmıştır. Aşağıda ilgili fetvalar yer almaktadır:

"Mes'ele: Bir ḫusūsa şehādet Zeydüŋ yalan yere şehādet étdigi şerʿan ṯābit olsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i biʾt-teşhīr."(55b/24-56a/01)

"Mes'ele: Zeyd ġammāz olup baʿżı kimesneleri ehl-i ʿörfe ġamz ve taġrīm étdürmek ʿādeti olsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ile zecr ve menʿ olınur."(56a/01-03)

"Mes'ele: İmām olan Zeyd ġammāz olup nāsı ehl-i ʿörfe ġamz ve taġrīm etdürmek muʿtādı olsa ʿazle müstaḥiḳḳ olur mı? El-cevāb: Olur."(56a/03-05)

k) Bir Kimseyi Kaçırmak ve Öldürmeye Sevk Etmek

Bir kişinin hürriyetini engellemek onu bir yerde zorla alıkoymak suçunun cezası azarlama olarak belirlenmiştir. Eğer bir kadını veya erkeği zina kasdıyla kaçırma söz konusu ise azarlamanın yanında hapis cezası da verilmiştir. Birini öldürmeye sevk etmenin cezası ise azarlama ve hapistir. Bu konularla ilgili eserde az örnek bulunmaktadır. Aşağıda ilgili fetvalar verilmiştir.

"Mes'ele: Zeyd ebtāʿından ʿAmrı Bekiri ḳatl içün taḥrīk ve sevḳ étmegile ʿAmr Bekiri ḳatl eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs."(56a/11-13)

"Mes'ele: Birḳaç nefer kimesneler Hindi cebren menzilinden çıḳarup fiʿl-i şenīʿ ḳaṣdıla bir maḥalle getürüp Hind bir ṭarīḳle ellerinden ḫalāṣ olsa mezbūrlara ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve ṣalāḥları ẓāhir olınca ḥabs."(56a25-56b/02)

"Mes'ele: Zeyd ʿAmruŋ cāriyesi Hindi ġaṣben aḫẕ ve menziline getürüp bir sene alıḳoduḳdan ṣoŋra ʿAmr Hindi alsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr."(57a/03-05)

l) İçki İçmek

İçki içmek eserde şürb-i hamr (şarap içmek) olarak geçmektedir. İçki içip sarhoş olmak İslam'da yasaklanmış ve bu suçu işleyenler cezalandırılmıştır. Eserde içki içmenin cezası *hadd-i şürb* olarak geçmektedir. Hadd-i şürb ise kaynaklarda Hazreti Ömer'in uygulamasına göre 80 değnektir. Şaraptan veya başka bir şeyden sarhoş olan bir kimse köle ise cezası 40 değnektir. Konu ile ilgili eserde iki adet fetva bulunmaktadır:

"Mes'ele: Zeyd-i müslim icānibden birḳaç kimesneleri zevcesi Hindüŋ yanına getürüp mezbūrlar ile şürb-i ḫamr eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ḥadd-i şürb ve taʿzīr-i şedīd." (53a/24-53b/02)

"Mes'ele: Zeyd ve ʿAmr ve müslimler birḳaç ẕimmīler ile meclis ḳurup şürb-i ḫamr eyleseler Zeyde ve ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Ḥadd-i şürb."(53b/02-04)

m) Hırsızlık

Hırsızlık eserde *serika* kelimesi ile verilmiştir. *Sirkat* kelimesinden türetilen serika çalınmış nesne anlamına gelir. Hırsızlık etmek, serika eylemek şeklinde geçmektedir. İslam hukuku hırsızlığı büyük günahlardan saymış ve hırsızlık edenleri ağır bir şekilde cezalandırmıştır. Hırsızlığın cezası hadd-i sirkattir. Hadd-i sirkatte suçlunun sağ eli kesilmektedir. Aşağıda hırsızlık eden bir kimseye verilmiş ceza ile ilgili fetvalar verilmiştir:

"Mes'ele: Zeyd ʿAmrdan sen benüm mekān-ı muḥrezümden şu ḳadar biŋ aḳçemi serīḳa eyledüŋ déyü daʿvā étdükde ʿAmr vech-i muḥarrer üzere serīḳaya ṭavʿan iḳrār édüp rücūʿ étmese ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Ḳaṭʿ-ı yed."(59b/14-17)

"Mes'ele: Zeyd ʿAmrdan sen menzilümde mekān-ı muḥrezümden şu maḳūle şu ḳadar biŋ aḳçe ḳıymetlü metāʿumı serīḳa eyledüŋ déyü daʿvā ve ʿAmr inkār eylese Zeyd müddeʿāsını vech-i şerʿī üzere iṯbāt édicek ʿAmruŋ elini ḳaṭʿ étdürmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur."(60a/01-05)

Dönemin özelliklerini iyi bir şekilde yansıtan Çatalcalı Ali Efendi tarafından yazılan *Fetâvâ-yı Ali Efendi* adlı yazma eser Osmanlı fetva geleneğinin en önemli dört fetva kitabından biri olarak görülmektedir.[3]

[3] Yakut, Esra, (1996) "Şeyhülİslām Çatalcalı Ali Efendi'nin Fetava-yi Ali Efendi Adlı Fetva Mecmuasına Göre Osmanlı Toplumunda Aile Kurumunun Oluşması ve Dağılması", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarih Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S 7, Ankara, s. 289.

1.1.3. Nüshaları

İncelenen yazma eserin yurt içinde ve yurt dışında birçok nüshası bulunmaktadır. Nüshalar Osmanlı Türkçesi ile yazılmakla beraber Arapça olan nüshalarda bulunmaktadır. Yaklaşık 270 adet olan bu nüshaların çoğunda müellif kaydı Çatalcalı Ali Efendi olarak geçmektedir. Yazılış tarihleri birbirlerine yakın olup 17. ve 18. yüzyıl olarak kayıtlıdır. Ancak nüshalar incelendiğinde birçok nüshada müstensih kaydı ve istinsah tarihi olarak herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Bu durum tarihlerine göre bir gruplandırma yapılmasını zorlaştırmaktadır. Ayrıca eserin taş baskısı da mevcuttur. Bu baskı H. Necati Demirtaş tarafından yayınlanmıştır.[4] 1245'te eserin baskısı yapılmış ve daha sonra eser iki cilt halinde tekrar basılmıştır.

Bu bölümde eserin nüshaları gruplandırılmıştır. Türkiye'deki nüshalar ve yurt dışındaki nüshalar ayrı ayrı ele alınmıştır. Ayrıca tarihi belirsiz olan nüshalar da ayrı bir başlık altında toplanmıştır. İncelenen bu nüshaların dili Osmanlı Türkçesidir. Arapça olan nüshalar gruplandırmaya dahil edilmemiştir.

1.1.3.1 Yurt İçindeki Nüshalar

Türkiye'deki nüshalar Ankara, İstanbul, Konya, Samsun, Erzurum, Antalya, Trabzon, İzmir, Kayseri, Isparta, Balıkesir, Amasya, Tokat, Afyon, Çankırı, Eskişehir, Manisa, Diyarbakır, Kastamonu, Amasya, Burdur ve Nevşehir İl Halk Kütüphanelerinde bulunmaktadır. Bursa'da İl Halk Kütüphanesi ve Yazma Eserler Kütüphanesi'nde de eserin nüshaları mevcuttur. Bu kütüphanelerdeki bazı nüshalara dijital ortamdan ulaşılmaktadır. "Fetâvâ" ya da "Fetâvâ-yı Ali Efendi" adıyla kayıtlıdır. Fakat her nüshanın dijital görüntüsü bulunmamaktadır. Kütüphane kayıtlarında nüshalar hakkında bilgiler yok denecek kadar azdır.

- **17. Yüzyıl Nüshaları**

1. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 317, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed /1050 (1640)

2. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 155, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1104 (1692)

3. Balıkesir İl Halk Kütüphanesi - Balıkesir İl Halk Kütüphanesi, 10 Hk 404, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1110 (1697)

4. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 1042, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1111 (1699)

5. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 4835, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1112 (1699)

- **18. Yüzyıl Nüshaları**

1. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), A. 885, Fetâvâ / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1112 (1701)

[4] Demirtaş, H. Necati, (1995) *Açıklamalı Osmanlı Fetvâları 1-2,* 1. Baskı, Kubbealtı Yayınları, İstanbul.

. Vakıflar Genel Müdürlüğü Ankara Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi- Safranbolu İzzet Mehmet Paşa Koleksiyonu, 67 Saf 417/1, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1115 (1702)

. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 862, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1144 (1702)

4. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 772, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1125 (1703)

5. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 882, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1125 (1703)

6. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 913, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1125 (1703)

7. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 3227, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Alî b. Mehmed Çatalcalı / 1118 (1705)

8. Trabzon İl Halk Kütüphanesi, 61 Hk 325, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1120 (1707)

9. Milli Kütüphane-Ankara- Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 59, Fetâvâ-yı 'Alî Efendî/ Çatalcalı Alî Efendî, 1120 (1708)

10. Antalya Akseki Yeğen Mehmet Paşa İlçe Halk Kütüphanesi - Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 07 Ak 129, Fetâvâ / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1121 (1708)

11. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 59, Fetâvâ-yı 'Alî Efendî / Çatalcalı Alî Efendî / 1120 (1708)

12. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), R. 668, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1122 (1710)

13. Balıkesir İl Halk Kütüphanesi - Balıkesir İl Halk Kütüphanesi, 10 Hk 238, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1123 (1711)

14. Isparta İl Halk Kütüphanesi - Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 32 Yalvaç 97, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1123 (1711)

15. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 4905/1, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1126 (1713)

16. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 5026, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1126 (1713)

17. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 3269, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1127 (1714)

18. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 281, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1126 (1714)

19. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), A. 378, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1127 (1715)

20. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), R. 667, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1127 (1715)

21. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 4259, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1129 (1716)

22. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 82, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1125 (1717)

23. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 4648/1, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1132 (1719)

24. Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi, 05 Ba 513, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1133 (1720)

25. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz A 8218, Fetâvâ-yı 'Alî Efendî / Çatalcalı Alî Efendî / 1135 (1722)

26. Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Hk 3200, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1135 (1722)

27. Milli Kütüphane-Ankara- Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 8218, Fetâvây-ı 'Alî Efendî / Çatalcalı Alî Efendî, 1135 (1722)

28. Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi, 05 Ba 250, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1135 (1722)

29. Antalya Tekelioğlu İl Halk Kütüphanesi – İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, 07 Tekeli 367, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1135 (1722)

30. Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi (Kayseri), Râşid Efendi 374, Me'hazü'l-Fetâvâ / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1136 (1724)

31. Milli Kütüphane-Ankara- Tokat Zile İlçe Halk Kütüphanesi, 60 Zile 56/1, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1139 (1725)

32. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), R. 669, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1142 (1730)

33. Samsun İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 55 Hk 155, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1142 (1730)

34. Tercüman Gazetesi Kütüphanesi Türkçe Yazmaları - İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, Y-167, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1142 (1730)

35. Isparta İl Halk Kütüphanesi - Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 32 Hk 357, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1143 (1730)

36. Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi, 21 Hk 414, Fetâvâ-yı Alî Efendî/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1144 (1730)

37. Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi Türkçe Yazmaları - Diyanet İşleri Başkanlığı-Ankara, DİB. Küt. Yaz. D. No: 172, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1144 (1732)

38. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi- Isparta Yalvaç İlçe Halk Kütüphanesi, 32 Yalvaç 218, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1149 (1735)

39. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane(Ankara), 06 Hk 3410, Fetâvâ / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1149 (1735)

40. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), H.S. 334, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1147 (1735)

41. İzmir Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları - İzmir Milli Kütüphanesi, 1656, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1147 (1735)

42. Balıkesir İl Halk Kütüphanesi - Balıkesir İl Halk Kütüphanesi, 10 Hk 405, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1149 (1736)

43. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 1136, Fetavâ / Çatalcalı Alî b. Mehmed (1041-1103/1632-1692) / 1149(1736)

44. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Türkçe Yazmaları - İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, 0,3, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1149 (1737)

45. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kütüphanesi- Türkiye Büyük Millet Meclisi Koleksiyonu, 06 TBMM KK 4 a, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1151 (1737)

46. Burdur İl Halk Kütüphanesi - Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 15 Hk 1986, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1151 (1737)

47. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 273/1, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1152 (1740)

48. Antalya Elmalı İlçe Halk Kütüphanesi - Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 07 El 2995, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1155 (1741)

49. Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Hk 822, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b. Mehmed 1156 (1742)

50. Milli Kütüphane-Ankara- Çankırı İl Halk Kütüphanesi, 18 Hk 598, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1157 (1743)

51. Nevşehir Ürgüp Tahsin Ağa İlçe Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 50 Ür 187, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1160 (1746)

52. Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi Türkçe Yazmaları - Diyanet İşleri Başkanlığı-Ankara Yazma D. No. 605, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed /1160(1747)

53. Milli Kütüphane-Ankara- Eskişehir İl Halk Kütüphanesi, 26 Hk 661, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1166 (1752)

54. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane(Ankara), 06 Hk 2593/1, Fetâvâ / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1167 (1753)

55. Kandilli Rasathanesi Kitaplığı Türkçe Yazmaları (İstanbul), 206, Cedvelü Tesviyetu'l-Biyût li Cemî'i'l-Urûz / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1178 (1765)

56. Eskişehir İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 26 Hk 660, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1181 (1768)

57. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 2477, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1184 (1769)

58. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 4260, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1185 (1770)

59. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 1857, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1193(1778)

60. Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Hk 4797, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1193 (1778)

61. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 735, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1192 (1778)

62. Kandilli Rasathanesi Kitaplığı Türkçe Yazmaları (İstanbul), 201, Cedvel-i Kerrât / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1198 (1783)

63. Samsun Vezirköprü İlçe Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 55 Vezirköprü 804/1, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1199 (1784)

64. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 2855, Fetâvâ-yı Alî Efendi Ma'a Şevâhidihî/Sâlih b. Ahmed Kefevî, 1203 (1787)

65. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 2855, Fetâvâ-yı Alî Efendi Ma'a Şevâhidihî / Sâlih b. Ahmed Kefevî / 1203 (1787)

66. Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi,05 Gü 111/1, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed 1205 (1789)

67. Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Kütüphanesi (Kayseri), Râşid Efendi 381, Fetâvâ, Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1204 (1789)

68. Vakıflar Genel Müdürlüğü Ankara Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi- Safranbolu İzzet Mehmet Paşa Koleksiyonu, 67 Saf 115, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed, 1211 (1795)

69. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Mil Yz B 618, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1213 (1798)

- **19. Yüzyıl Nüshaları**

1. Orhan Camii Koleksiyonu - Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi, 16 Or 548, Fetâvâ Kâdî Hân / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 618 (1221)/ 1802

2. Milli Kütüphane-Ankara- Nevşehir Ürgüp Tahsin Ağa İlçe Halk Kütüphanesi, 55 Ür 309/1, , Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b.Mehmed 1235 (1818)

3. Vakıflar Genel Müdürlüğü Ankara Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi- Safranbolu İzzet Mehmet Paşa Koleksiyonu, 67 Saf 355, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed,1242 (1825)

4. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, 19 Hk 34883, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b.Mehmed, 1244 (1827)

5. Samsun İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 55 Hk 362, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1249 (1833)

6. Samsun İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 55 Hk 975, Fetâvâ / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1249 (1833)

7. İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 3990, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b.Mehmed, 1292 (1874)

1.1.3.2. Yurt Dışındaki Nüshalar

1. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Almanya), Ms.or.oct.3322 Staatsbibliothek, Berlin, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed / 1197 (1782)

2. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 437, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1128 (1716)

3. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 693, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1137 (1725)

4. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 283, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1148 (1736)

5. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 228, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /1158 (1745)

6. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 2380, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1163 (1750)

7. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 237, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1120 (1805)

8. Bodleian Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Oxford-İngiltere), MS Turk. E. 14, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1189 (1776)

9. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Almanya), Ms.or.oct.2699 Staatsbibliothek, Berlin, Fetâvâ / Çatalcalı Ali b. Mehmed (1041-1103/1632-1692 / 1140 (1728)

10. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R-7825, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /1151 (1739)

11. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 4838, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1166 (1753)

12. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 6996, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1196 (1781)

13. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 7818, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1201 (1786)

14. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 4500/1, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1125 (1713)

15. Mektebetü'l-Evkâfi'l-Amme Türkçe Yazmaları (Musul-Irak), Medresetü'l-Muhammediye 21/22, Fetâvâ, Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) / 1120 (1708)

16. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R-7767, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed / 1115 (1704)

17. İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (İngiltere), Or. 9679/1, Menâkıb-ı Şeyh Mehmed Dâgî / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm/1001(1592)

1.1.3.3. Yurt İçindeki Tarihi Belirsiz Nüshalar

1. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi, 06 HK 3350, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

2. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Nk 2018, Fetava-yı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

3. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Nk 2019, Fetava-yı Ali Efendi/Çatalcalı Ali Efendi

4. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Nk 2020 Fetava-yı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

5. Köprülü Yazma Eser Kütüphanesi- Mehmed Asım Bey Koleksiyonu, 34 Ma 123, Fetava-yı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

6. Köprülü Yazma Eser Kütüphanesi- Mehmed Asım Bey Koleksiyonu, 34 Ma 124, Fetava-yı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

7. Konya İl Halk Kütüphanesi- Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 42 Kon 1572, Fetava-yı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

8. Konya İl Halk Kütüphanesi- Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 42 Kon 2313, Fetevayi Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

9. Konya İl Halk Kütüphanesi- Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 42 Kon 3118, Fetava/Çatalcalı Ali Efendi

10. Konya Karatay Yusufağa Kütüphanesi, 42 Yu 7186, Fetâvây-ı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

11. Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi- Malatya Darende İlçe Halk Kütüphanesi, 44 Dar 244, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Yenişehirli Alî Efendî

12. Milli Kütüphane-Ankara- Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz B 60, Fetâvâ-yı 'Alî Efendî, / Çatalcalı Ali Efendi

13. Milli Kütüphane-Ankara- Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 6753, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî Efendî

14. Milli Kütüphane-Ankara- Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 6807, Fetâvâ-yı 'Alî Efendî, / Çatalcalı Ali Efendi

15. Milli Kütüphane-Ankara- Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 5035, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî Efendî

16. Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi- Atıf Efendi Koleksiyonu, Atıf Efendi Koleksiyonu, Fetâvâ-yı Alî Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi

17. Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi- Atıf Efendi Koleksiyonu, 34 Atf 1146, Feteva-yı Ali Efendi/ Çatalcalı Ali Efendi, 932

18. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu, 34 Nk 2061M, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

19. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2009/2, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

20. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2012/1, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

21. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2010, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

22. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2011, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

23. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2013, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

24. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2014, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

25. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2015, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

26. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2016, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

27. Nuruosmaniye Yazma Eser Kütüphanesi- Nuruosmaniye Koleksiyonu 34 Nk 2017, Fetava-yı Ali Efendi / Çatalcalı Ali Efendi

28. Erzurum İl Halk Kütüphanesi, 25 Hk 2141, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

29. Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi, 05 Ba 780/1, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

30. Amasya Beyazıt İl Halk Kütüphanesi, 05 Ba 1948/2, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

31. Milli Kütüphane-Ankara- Afyon Gedik Ahmet Paşa İl Halk Kütüphanesi, 03 Gedik 17926, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

32. Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi, 21 Hk 1911, Fetâvâ-yı Alî Efendî/ Fetâvâ-yı Alî Efendî/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

33. Vakıflar Genel Müdürlüğü Ankara Bölge Müdürlüğü Kütüphanesi- Safranbolu İzzet Mehmet Paşa Koleksiyonu, 67 Saf 261/6, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

34. Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Hk 8003, Fetâvâ/ Çatalcalı Alî b. Mehmed

35. Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Hk 4798, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

36. Diyarbakır İl Halk Kütüphanesi, 21 Hk 528/3 Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b. Mehmed

37. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, 19 Hk 4464/1, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b.Mehmed

38. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, 19 Hk 4475, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b.Mehmed

39. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi, 19 Hk 362220, Fetâvâ-yı Alî Efendî, Çatalcalı Alî b.Mehmed

40. Anlara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Hk 3345, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

41. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 1147, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

42. Anlara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 06 Hk 2875, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed

43. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 1420/3, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

44. Orhan Camii Koleksiyonu - Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi, 16 Or 546, Fetâvâ Kâdî Hân / Çatalcalı Alî b. Mehmed

45. Kastamonu İl Halk Kütüphanesi, 37 Hk 3934, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

46. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 5050, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

47. Manisa Akhisar Zeynelzade Koleksiyon - Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Ak Ze 334, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

48. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 1933, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

49. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi – Milli Kütüphane- Ankara, 06 Hk 1913/1, Fetâvâ-yı Alî Efendî / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

50. Samsun Vezirköprü İlçe Halk Kütüphanesi - Milli Kütüphane-Ankara, 55 Vezirköprü 853, / Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

51. Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Vatikan), Vat. Turco 136, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

52. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), E.H. 820, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

53. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), B. 106, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

54. Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları (İstanbul), R. 670, Mecmû'atü'l-Fetâvâ / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm

1.1.3.4. Yurt Dışındaki Tarihi Belirsiz Nüshalar

1. Gürcistan Bilimler Akademisi Türkçe Yazmaları (Tiflis-Gürcistan), L150, Fetâvâ / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

2. Kıbrıs Kütüphanelerinde bulunan Türkçe Yazmalar(Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti), II. Mahmud Ktp. 1253, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

3. Kıbrıs Kütüphanelerinde bulunan Türkçe Yazmalar(Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti), II. Mahmud Ktp. 1036, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

4. Kıbrıs Kütüphanelerinde bulunan Türkçe Yazmalar(Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti), Milli Arşiv 1090, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

5. Kıbrıs Kütüphanelerinde bulunan Türkçe Yazmalar(Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti), II. Mahmud Ktp. 428, , Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

6. Bodleian Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Oxford-İngiltere), MS Turk. d. 7, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

7. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Avusturya), N.F. 352, Mir'âtü'l-Avâlim / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

8. Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Avusturya), A.F. 104 (277), Fetâvâ, / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

9. Boşnak Enstitüsü Türkçe Yazmaları (Zürih-İsviçre), Ms 23, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

10. Kazan Devlet Üniversitesi Fennî Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Kazan-Tataristan), T 2105, Fetâvâ/ Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

11. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 137, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

12. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 144 , Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

13. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 215, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

14. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 3345, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

15. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 644, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

16. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 684, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

17. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), 417, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

18. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 7603, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

19. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 6934, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

20. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 4464, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

21. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 7826, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

22. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 6084, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

23. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 6703, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

24. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 6031, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

25. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 8175, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

26. Gazi Hüsrev Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Bosna-Hersek), R- 5651, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

27. İzmir Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları - İzmir Milli Kütüphanesi, 1763, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

28. Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları (Almanya), Ms.or.quart. 1273, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

29. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî 42, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

30. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Mecâmi Türkî Talat 21, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

31. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), m Fıkhı Hanefi Türkî 9, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

32. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), s 4446, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

33. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî 11, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

34. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 26, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

35. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), m Fıkhı Hanefi Türkî 10, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

36. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 88, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

37. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 109, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

38. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Kula 57, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

39. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 71, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

40. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), s 4476, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

41. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Türkî Talat 27, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

42. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Türkî Talat 40, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

43. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Türkî Talat 27, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

44. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Türkî Talat 24, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

45. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), 43, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

46. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 62, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

47. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), ez-Zekiyye-Mahtutatı Farisiye ve Türkîye 8, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

48. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Kula 65, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

49. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Türkî Talat 2, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

50. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 108, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

51. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Mecâmi Türkî Talat 7, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed /

52. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), S 4497, Fetâvâ, / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

53. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Türkî Talat 13, Fetâvâ, / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

54. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Ebi Hanife Türkî Kula 69, Fetâvâ, / Alî Efendî b. Mehmed Çatalcalı Şeyhu'l-İslâm (1041-1103) /

55. Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları(Kahire-Mısır), Fıkhı Hanefi Türkî Talat 102, Fetâvâ, / Çatalcalı Alî b. Mehmed[5]

[5] Maytap, Fatma, (2019) Fetāvā-yı Ali Efendi (1b-30b) Giriş- inceleme-metin-dizin-tıpkıbasım, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi.

2. İNCELEME

2.1. İMLÂ ÖZELLİKLERİ

Klasik Osmanlı Türkçesine ait olan incelenen metin harekesiz olarak istinsah edilmiştir. Metinde aynı kelimenin farklı yazılışları mevcuttur. Dolayısıyla imla açısından bir ikilik olduğunu söylenebilir. Ünlü harfler elif (ا), vav (و), ye (ى) ile karşılanmıştır. Ünsüz harflerin (p, ç, s, t) ise yazımında bir birlik yoktur. Arap ve Fars yazı geleneğinden aktarılmış özellikler Türkçe kelimelerin imlasında ikilik oluşturmuştur.

2.1.1. Ünlülerin Yazımı

2.1.1.1. /a/ Ünlüsünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında /a/ ünlüsü bütün kelimelerde elif (ا) ile gösterilmiştir.

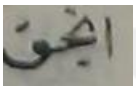 ancaḳ (031a/07)

anası (034b/11)

alup (033a/18)

anda (040b/20)

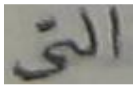 altı (033a/22)

aḳçe (043a/15)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /a/ ünlüsü elif (ا) ile gösterilmiştir. Bazı örneklerde /a/ ünlüsünün herhangi bir işaretle gösterilmediği de olmuştur.

çıḳmazsam (031a/15)

bıraġup (041b/08)

olmamaġıla (033a/18)

aġacı (054b/24)

yanında (039a/17)

ṭapup (055a/02)

yalŋız (040a/02)

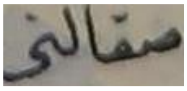 ṣaḳalını (055b/05)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /a/ ünlüsü elif (ا) ve he (ه) harfleri ile gösterilmiştir.

Elif (ا) ile

saŋa (041a/09)

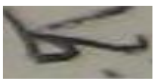 baŋa (037a/26)

He (ه) ile

olsa (031a/01)

baŋa (031a/03)

2.1.1.2. /e/ Ünlüsünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

  Kelime başında /e/ ünlüsü elif (ا) ile gösterilmiştir.

eylese (031a/12)

eger (050a/01)

elüŋde (32a/11)

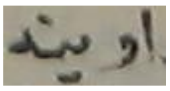 evine (051b/13)

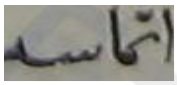 etmese (032a/20)

er (044b/02)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /e/ ünlüsü elif (ا) ile ve he (ه) ile gösterilmiştir. İç seste /e/ ünlüsünün hiç bir işaretle gösterilmediği de olmuştur.

Elif (ا) ile

eylemese (031b/18)

édemese (052a/17)

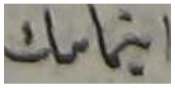 étmemek (040a/16)

gitmese (057a/10)

işlemeyeyüm (051a/22)

He (ه) ile

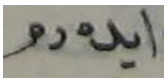 éderüm (038b/20)

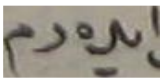 éderüm (058a/13)

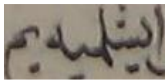 işlemeyeyüm (051a/23)

gelecegini (058b/06)

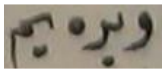 véreyüm (051b/01)

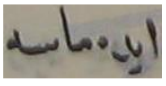 édemese (052a/17)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /e/ ünlüsü he (ه) ile gösterilmiştir.

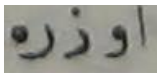 üzere (031b/12)

besle (045a/05)

böyle (032a/17)

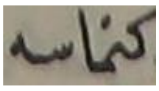 gitmese (052a/02)

akçe (043a/24)

géce (056a/19)

2.1.1.3. /ı/, /i/ Ünlülerinin Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında /ı/ ve /i/ ünlüleri genel olarak elif ye (ای) ile nadiren de sadece elif (ا) ile gösterilmiştir.

Elif Ye (ای) ile

işlersem (052a/11)

içersem (031b/24)

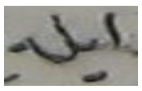 ile (031a/21)

inanıcaḳ (035b/06)

ise (031b/23)

Elif (ا) ile

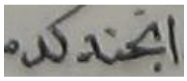 incindükde (031a/14)

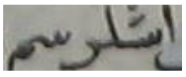 işlersem (031a/09)

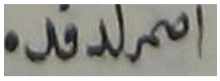 ışmarladuḳda (046b/17)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /ı/ ve /i/ ünlüleri ye (ی) ile gösterilmiştir. Bazı kelimelerde /ı/ ve /i/ ünlelerinin herhangi bir işaretle gösterilmediği de olmuştur.

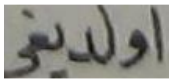 oldığı (032a/19)

dédigüm (031b/14)

ḳızınuŋ (044b/18)

üzerine (033b/05)

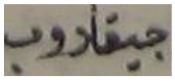 çıḳarup (056a/25)

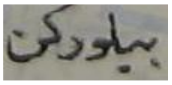 bilürken (035a/23)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /ı/ ve /i/ ünlüleri ye (ی) ile gösterilmiştir.

ḳızı (033a/20)

eyledigi (045b/03)

daḫı (034b/17)

birini (047b/11)

oldı (035b/05)

aḳçeyi (052a/09)

2.1.1.4. /o/, /ö/ Ünlülerinin Yazımı

- **Başta Kullanımı**

  Kelime başında /o/ ve /ö/ ünlüleri elif vav (او) ile gösterilmiştir.

olsun (031b/10)

ölmiş (054b/23)

ögey (034a/14)

oḳuyup (055b/23)

oğlı (039b/04)

oturur (056a/10)

- **İçte Kullanımı**

  Kelime içinde /o/ ve /ö/ ünlüleri vav (و) ile gösterilmiştir.

böyle (032a/17)

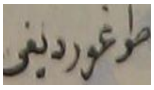 ṭoğurdığı (053a/05)

döşegüŋe (032a/21)

şoḳup (053a/07)

görüp (035b/05)

boġazından (054a/12)

- **Sonda Kullanımı**

  Kelime sonunda /o/ ve /ö/ ünlülerine rastlanmamıştır.

2.1.1.5. /u/, /ü/ Ünlülerinin Yazımı

- **Başta Kullanımı**

  Kelime başında /u/ ve /ü/ ünlüleri elif vav (او) ile gösterilmiştir.

üç (031a/08)

urılur (052b/15)

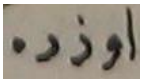 üzere (050b/01)

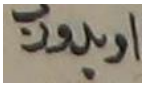 uydurup (054a/04)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /u/ ve /ü/ ünlüleri vav (و) ile gösterilmiştir.

olursam (031b/09)

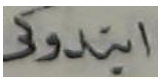 étdügi (031b/07)

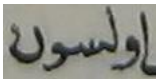 olsun (031b/16)

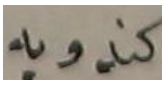 kendüye (050b/01)

buçuḳ (039b/04)

yüri (057a/12)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /o/ ve /ö/ ünlüleri vav (و) ile gösterilmiştir.

bu (031a/14)

berü (036b/25)

şu (033a/04)

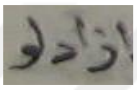 āzādlu (037a/24)

déyü (034a/21)

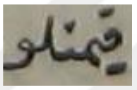 ḳıymetlü (059b/19)

2.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

2.1.2.1. /ç/ Ünsüzünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında /ç/ ünsüzü çim (چ) ve cim (ج) ile gösterilmiştir.

Çim (چ) ile

çıḳmazsam (031a/15)

çıḳarup (056b)

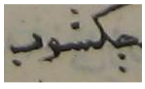 çekişüp (053b/24)

Cim (ج) ile

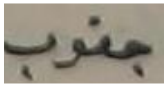 çıḳup 057b/01)

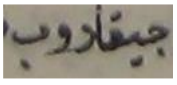 çıḳarup (056a/25)

çıḳduḳda (060b/21)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /ç/ ünsüzü çim (چ) ve cim (ج) ile gösterilmiştir.

Çim (چ) ile

göçmeyüp (031a/22)

içinde (032b/17)

içün (31b/07)

aḳçe (034a/15)

içersem (031b/23)

buçuḳ (039b/04)

Cim (ج) ile

geçinse (41b/16)

olduḳça (051b/06)

geçmegile(047a/15)

- **Sonda Kullanımı**

  Kelime sonunda /ç/ ünsüzü cim (ج) ile gösterilmiştir.

üç (031a/01)

birḳaç (051b/01)

2.1.2.2. /p/ Ünsüzünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

  Kelime başında /p/ ünsüzü iki kelimede be (ب) ile gösterilmiştir.

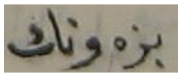 pezevenk (053b/17)

pādişāh (054a/07)

- **İçte Kullanımı**

  Kelime içinde /p/ ünsüzü be (ب) ve pe (پ) ile gösterilmiştir.

Be (ب) ile

şapḳası (058a/18)

yapışup (056a/10)

depseler (058a/20)

köpek (054b/02)

Pe (پ) ile

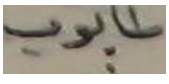 ṭapup (055a/02)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /p/ ünsüzü be (ب) ile gösterilmiştir.

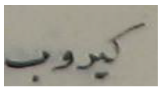 girüp (031a/01)

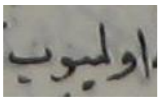 olmayup (035a/04)

déyüp (031a/04)

bıraġup (042a/02)

2.1.2.3. /t/ Ünsüzünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında /t/ ünsüzü kalın sıradan kelimelerde tı (ط) ve te (ت) ile ince sıradan kelimelerde ise te (ت) ile gösterilmiştir.

Tı (ط) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

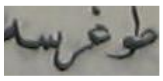 ṭoġursa (033b/08)

ṭaş (051b/14)

ṭoḳuz (036b/22)

ṭapup (055a/02)

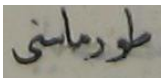 ṭurmasını (038b/19)

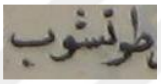 ṭutuşup (58a/20)

Te (ت) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

Taŋrı (059a/01)

Te (ت) ile İnce Ünlülü Kelimelerde

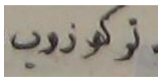 tükürüp (055a/11)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /t/ ünsüzü kalın ve ince sıradan kelimelerde te (ت) ile gösterilmiştir. Tı (ط) ile yazılan kalın sıradan kelimeye rastlanmamıştır.

Te (ت) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

altı (033a/22)

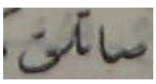 şatılıḳ (047a/07)

altmış (033b/04)

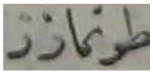 ṭutmazuz (048a/10)

yatup (040a/02)

oturur (056a/10)

Te (ت) ile İnce Ünlülü Kelimelerde

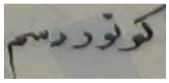 götürsem (031a/04)

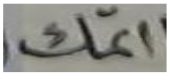 etmek (033b/12)

istedükde (040a/07)

getürse (048b/10)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /t/ ünsüzü kalın ve ince sıradan kelimelerde te (ت) ile gösterilmiştir. Tı (ط) ile yazılan kalın sıradan kelimeye rastlanmamıştır.

Te (ت) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

ot (059b/12)

Te (ت) ile İnce Ünlülü Kelimelerde

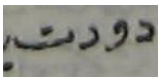 dört (038b/22)

git (049b/09)

2.1.2.4. /s/ Ünsüzünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında /s/ ünsüzü kalın sıradan kelimelerde sad (ص) ve sin (س) ile ince sıradan kelimelerde sin (س) ile gösterilmiştir.

Sad (ص) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

şoŋra (047a/04)

şoyıcı (053b/15)

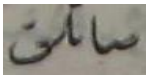 şatılıḳ (047a/04)

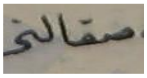 şaḳalını (055b/05)

şokup (053a/07)

şubaşı (55b/12)

Sin (س) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

saŋa (034a/15)

Sin (س) ile İnce Ünlülü Kelimelerde

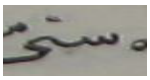 seni (031a/04)

sözüŋile (054b/23)

söylemese (032a/16)

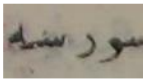 sürse (055a/05)

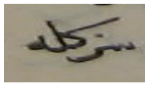 sizüŋle (051b/25)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /s/ ünsüzü kalın sıradan kelimelerde sad (ص) ve sin (س) ile ince sıradan kelimelerde ise sin (س) ile gösterilmiştir.

Sad (ص) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

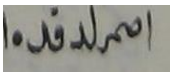 ışmarladuḳda (046b/17)

aşılacak (054b/10)

aşlında (050b/10)

başup (056a/20)

Sin (س) ile Kalın Ünlülü Kelimelerde

olsun (031a/15)

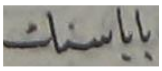 babasınuŋ (038a/13)

ṭoġursa (033b/12)

Sin (س) ile İnce Ünlülü Kelimelerde

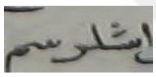 işlersem (031a/09)

kimesnesi (038b/14)

beslerüm (038a/18)

istedükde (047a/15)

- **Sonda Kullanımı**

  Kelime sonunda /s/ ünsüzü ile biten bir kelimeye rastlanmamıştır.

2.1.2.5. /ŋ/ Ünsüzünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

  Kelime başında /ŋ/ ünsüzü bulunmamaktadır. Eski Türkçeden beri olan /ŋ/ ünsüzü Türkçenin her döneminde varlığını devam ettirmiştir.

- **İçte Kullanımı**

  Kelime içinde /ŋ/ ünsüzü kef (ك) ve nun kef (نك) ile gösterilmiştir.

Kef (ك) ile

şoŋra (031a/16)

beŋzersin (054b/11)

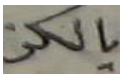 yalŋız (040a/02)

sözüŋile (054b/23)

Nun kef (نك) ile

Taŋrı (059a/01)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonuda /ŋ/ ünsüzü kef (ك) ile gösterilmiştir.

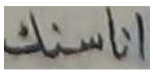 anasınuŋ (038a/06)

senüŋ (054b/23)

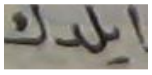 eyledüŋ (052a/13)

démişidüŋ (055b/15)

2.1.2.6. /k/ Ünsüzünün Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında bu ünsüzün yazımı kalın sıradan kelimelerde kaf (ق) ile ince sıradan kelimelerde ise kef (ك) ile gösterilmiştir.

Kaf (ق) ile

ḳırḳ (032a/14)

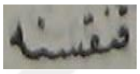 ḳanḳısına (037a/11)

ḳarındaşı (034a/10)

ḳadıncaḳdur (046b/25)

ḳadar (034a/16)

ḳayın (051b/22)

Kef (ك) ile

kendi (033a/07)

kesüp (050a/09)

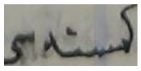 kimesnesi (038b/14)

köpek (054b/02)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde /k/ ünsüzü kalın sıradan kelimelerde kaf (ق) ile ince sıradan kelimelerde ise kef (ك) ile gösterilmiştir.

Kaf (ق) ile

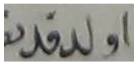 olduḳdan (031a/11)

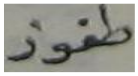 ṭoḳuz (036b/22)

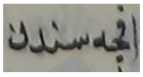 aḳçesinden (042a/04)

çıḳup (041a/18)

başḳa (049b/02)

Kef (ك) ile

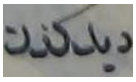 dédükden (032a/07)

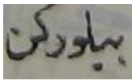 bilürken (035a/23)

çekişmege (054a/05)

tükürüp (055a/11)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /k/ ünsüzü kalın sıradan kelimelerde kaf (ق) ile ince sıradan kelimelerde ise kef (ك) ile gösterilmiştir.

Kaf (ق) ile

ancaḳ (031a/07)

olmayıcaḳ (044a/01)

olmaḳ (036b/03)

boḳ (055b/08)

yıllıḳ (041b/19)

yoḳ (058a/25)

Kef (ك) ile

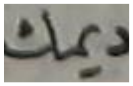 démek (032a/01)

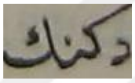 degnek (052b/21)

édicek (032a/12)

kemlik (058a/14)

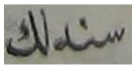 senelik (033a/23)

2.1.2.7. /g/, /ġ/ Ünsüzlerinin Yazımı

- **Başta Kullanımı**

Kelime başında /ġ/ ünsüzü gayın (غ) ile /g/ ünsüzü ise kef (ك) ile gösterilmiştir.

Gayın (غ) ile /ġ/ Ünsüzü

ġuruş (034a/13)

Kef (ك) ile /g/ Ünsüzü

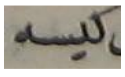 giyse (058a/18)

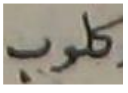 gelüp (059a/04)

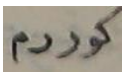 görürüm (058b/06)

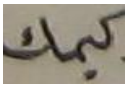 giymek (059a/22)

gelecegini (058b/06)

girüp (058b/19)

- **İçte Kullanımı**

Kelime içinde ġ/ ünsüzü gayın (غ) ile /g/ ünsüzü ise kef (ك) ile gösterilmiştir.

Gayın (غ) ile /ġ/ Ünsüzü

oġlı (033a/07)

yoġiken (039b/06)

ṭoġursa (033b/08)

bıraġup (042a/02)

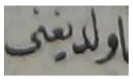 oldığını (035a/17)

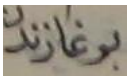 boġazından (054a/12)

Kef (ك) ile /g/ Ünsüzü

eger (031a/19)

degnek (052b/15)

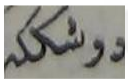 döşegüŋe (032a/21)

dügüne (058a/20)

ögey (034a/14)

- **Sonda Kullanımı**

Kelime sonunda /g/ ünsüzüne rastlanmamıştır. /ġ/ ünsüzü ise gayın (غ) ile gösterilmiştir.

Gayın (غ) ile /ġ/ Ünsüzü

yaġ (052a/16)

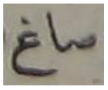 saġ (060a/20)

2.1.2.8. Bitişik Yazılan Kelimeler

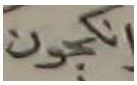 anuŋçun (055a/02)

démişidüŋ (055b/20)

mürredile (36b/14)

yoġiken (039b/06)

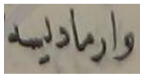 varmadısa (052a07)

2.2. SES BİLGİSİ

2.2.1. Ünlüler

Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesinde ünlü sayıları konusunda çeşitli tartışmalar çıkmıştır. Kimi bilim adamları Kapalı /e/ yi bir sesbirim olarak kabul etmiş, ancak kimileri de bu görüşe karşı çıkmıştır. Süer Eker kapalı /e/ yi bir alt sesbirim olarak kabul edip /ç,ş,y/ ünsüzlerinin bu sesi oluşturmasında rol oynadığını söyler.[6] Kapalı /e/ bir ara sesten ziyade bazı Anadolu ağızlarında fonemik değere sahip Türkçenin dokuzuncu ünlüsüdür. Dolayısıyla Eski Anadolu Türkçesi ve Osmanlı Türkçesi metinlerinde a, e, é, ı, i, o, ö, u, ü olmak üzere dokuz ünlü karşımıza çıkmaktadır.

2.2.1.1.Ünlü Değişmeleri

2.2.1.1.1. i~é Değişmesi

Kapalı /e/ sesi geçmişten günümüze dek araştırmacılar arasında tartışma konularından biri olmuştur. V. Thomsen ve Gabain kapalı /e/ sesinin Yenisey ve Brahmi yazmalarında özel bir işaretle gösterildiğini söylemişler ve bununla ilgili örnekler göstermişlerdir. Thomsen, Orhon yazıtlarındaki iki farklı şekilde yazılan kök hecelerin Yenisey yazıtlarında özel bir işaretle gösterildiğini belirtmiştir. Kapalı /e/ sesinin varlığını kabul eden Mecdut Mansuroğlu bu görüşünü dayandırdığı iki madde ile destekler. Besim Atalay *Dîvânü Lugâti't-Türk*'te çift hareke ile gösterilen kelimelerdeki ünlüyü kapalı /e/ olarak kabul ederken Reşit Rahmeti Arat ise kapalı /e/ sesini kabul etmemektedir.[7]

Genel anlamda varlığı kabul edilen dokuzuncu ünlü kapalı /e/'nin Eski Anadolu Türkçesi harekeli metinlerde imlası bellidir. Fakat harekesiz Osmanlı Türkçesi metinlerinde bir takım sorunlar öne çıkıyor. Sesin "i" mi yoksa "e" mi olduğunu anlamak zordur. Metnimizde Tarihî Türk Lehçelerinde kapalı /e/ ile yazılan kelimeler ye (ى) ile gösterilmiştir. Aynı kelimenin ye (ى) olmadan yazımı da mevcuttur. Metin oluşturulurken yazımı yansıtması amacıyla ye (ى) harfinin yazılmadığı kelimeler "e" olarak okunmuştur.

étmek (033a/16)

démek (031b/22)

géce (056a/19)

vérdügi (041b/15)

nécedür (051a/01)

Ye (ى) harfinin yazılmadığı kelimeler

beş (035b/15)

yere (055b/25)

yedi (039b/09)

---

[6] Eker, Süer (2007), "Türkçenin Sesbirimleri ve Belirgin Altsesbirimleri", *Turkcology in Turkey*, Szeged, s. 181-191.

[7] Erdem, Mehmet Dursun-Gül, Münteha (Güz 2006), "Kapalı E (ė) Sesinin Anadolu Ağızları Açısından Eski Anadolu Türkçesindeki Durumu", *Karadeniz Araştırmaları,* S 11, s. 112-113.

eşitdükde (055b/12)

yeme (057a/12)

Not: ye- fiili metinde e'li şeklindedir. (054b/16)

Metinde iki farklı şekilde yazılan kelimeler

etmek (035a/12) ~ étmek (035a/16)

2.2.1.1.2. e~i Değişmesi

Eski Türkçede e'li olan ked- "giymek" günümüz Türkiye Türkçesinde i'li şeklindedir. Metinde de Türkiye Türkçesindeki gibi i'li şekilde yazılmıştır:

giyse (058a/18)

giymek (059a/22)

Eski Türkçedeki edgü "iyi" Türkiye Türkçesinde "iyi" şeklindedir. Fakat metinde "e" sesi kendini korumuş olup i'li değildir.

eyüdür (059a/16)

2.2.1.1.3. i~ü Değişmesi

Metinde Türkiye Türkçesinde düz ünlülü olan bazı kelimeler Eski Türkçede olduğu gibi yuvarlak şekillerini devam ettirmiştir.

içün (031b/07)

berü (036b/25)

niçün (054b/25)

kendüye (041b/09)

Ünlüsüz yazılan "degül" kelimesi metin harekesiz olduğu için gözlemlenememiştir. Ancak dönemin imlasını dikkate alarak kelime yuvarlak şekli ile gösterilmiştir.

degül (050a/10)

2.2.1.1.4. o, ö~u, ü Değişmesi

Arap alfabesinde o, ö, u, ü seslerinin hepsi vav (و) ile gösterildiğinden dolayı sesin dar yuvarlak mı yoksa geniş yuvarlak mı okunacağı kesin olarak belirlenememiştir.

yüri (057a/12)

2.2.1.2. Ünlü Uyumu

2.2.1.2.1. Damak Uyumu (Kalınlık-İncelik Uyumu)

Ural-Altay dillerinin en belirgin özelliklerinden biri kalınlık-incelik uyumudur. Bu uyum başlangıçtan beri Türkçede mevcuttur ve bu uyuma büyük ünlü uyumu da denmektedir. Fakat Mesut Şen bu uyuma kalınlık-incelik uyumu veya damak uyumu denmesi gerektiğinin

daha doğru olacağını söyler. Çünkü kelimeye tâbi olan ekin kalın veya ince olmasında ünlülerin yanında ünsüzlerin de belirleyici olduğunu belirtir.[8]

Kısaca Türkçenin her evresinde kuvvetli bir şekilde görülen bu ses olayı kelime kökündeki vokallere göre gelen ekin de buna uyum sağlamasına "damak uyumu" denir. Metnimizde de bu uyumun sağlandığı görülmektedir.

démegile (032a/17)	étdükden (037b/05)	olmayıcaḳ (040b/14)
ṭoġurmaġıla (046b/11)	almaġa (032b/05)	etmeyicek (059a/17)
oldığı (032a/13)	vérmemege (034a/21)	oḳuduġıŋa (058a/23)
vérdügi (041b/15)	olmamaḳ (034b/08)	aşılacaḳ (054a/12)
alıḳoduḳdan (057a/04)	beslemek (038a/21)	gelecegini (058b/06)

Not: Metinde geçen "–ken" zarf-fiilinin uyuma girmediği görülmüştür.

yoġiken (039b/06) 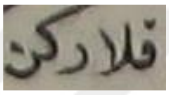 ḳılarken (059a/04)

2.2.1.2.2. Dudak Uyumu (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu)

Türkçede ünlü yuvarlaklaşması Köktürkçeden beri tarihî Türk lehçelerinde görülen bir ses olayıdır. Türkiye Türkçesinde bir kelimenin ilk hecesi düz ünlü ile başlıyorsa sonraki hecelerde de düz ünlü gelmesi gerekir. Yuvarlak ünlü ile başlıyorsa sonraki hecelerde de ya düz geniş (a, e) ya da dar yuvarlak (u, ü) ünlü gelmesi gerekir. Bu kurala "dudak uyumu veya düzlük-yuvarlaklık uyumu" denmektedir.[9]

Metinde düz tabanlardan sonra yuvarlak ünlülü eklerin, yuvarlak tabanlardan sonra da düz ünlülü eklerin geldiği görülmüştür. Hatta aynı ekin hem düz hem de yuvarlak şekli kullanılmıştır.

Tabanlardaki Eski Türkçeden Devam Eden Yuvarlaklıklar

kendü (042a/08)	eyü (059a/16)
berü (036b/25)	götür-ür-ken (051b/02)
degül (050a/10)	ṭoġ-ur-sa (033b/12)

Tabanlardaki Eski Türkçeden itibaren devam eden düzlüklerden sadece bir tane tespit edilmiştir.

yüri (057a/12)

Ekleşmede Devamlı Yuvarlak Ünlü Bulunduran Ekler

a) **1. Teklik Şahıs İyelik Eki +(U)m**

[8] Şen, Mesut (2000), "Tarihî Şivelerde Ek Uyumsuzluğu Var mı?", *IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II* s. 1695.

[9] Akça, Hakan (2016), ''Ankara İli Ağızları ile Eski Anadolu Türkçesinin Ünlü Yuvarlaklaşması Bakımından Karşılaştırılması'', *Gazi Türkiyat*, Bahar S 18, s. 93-94.

ʿavratum (031a/09) ʿahdum (051a/21) ʿömrüm (051b/06)
murādum (031b/07) ḳarındaşum (051b/13) dīnüm (051b/06)

b) 1. Çokluk Şahıs İyelik Eki +(U)mUz

beynümüzde (057b/23)

c) 2. Çokluk Şahıs İyelik Eki +(U)ŋUz

ḳaryeŋüz (031a/14) namāzuŋuza (058b/24) ʿıyduŋuzı (059a/12)
dīnüŋüze (055a/08) ṣavmuŋuzı (059a/11)

d) İlgi Eki +Uŋ, +nUŋ

anasınuŋ (038b/26) namāzınuŋ (059a/03) diyāruŋ (052a/09)
senüŋ (039a/22) anuŋ (055a/02) āḫiretüŋ (059a/12)
cāriyenüŋ (049a/14) atuŋ (054b/19)

e) 3. Teklik Şahıs Bildirme Eki +dUr

degüldür (036a/02) oġlıdur (036a/14) yoḳdur (039a/23)
ġayrıdandur (036a/02) ḳanḳısınuŋdur (038a/01) eyüdür (059a/16)

f) İsimden İsim Yapım Eki +sUz

nafaḳasuz (045a/05) iẕinsüz (033b/24) dīnsüz (054a/22)
rıżāsınsuz (050a/11) ṭahāretsüz (054a/24) iḥlālinsüz (048b/15)

g) İsimden İsim Yapım Eki +lU

āzādlu (037a/24) ḳıymetlü (059b/19)

h) Fiilden Fiil Yapım Eki –dUr

aldurmaġa (055b/18) étdürmege (035a/02) kesdürmege (060a/23)

i) Zarf-Fiil Eki –(y)Up

vérüp (046a/22) varup (055a/04) ṣoḳup (053a/07)
déyüp (046b/07) ḳurup (053b/03) oḳuyup (055b/23)
kesüp (050a/09) ṭapup (055a/02)

j) Görülen Geçmiş Zaman 1. Teklik Şahıs Eki –dUm

oldum (034b/09) besledüm (045a/05) étdüm (055b/19)
eyledüm (041b/02) kesdüm (055a/02) kāfir idüm (058b/03)

k) Görülen Geçmiş Zaman 2. Teklik Şahıs Eki –dUŋ

olduŋ (034b/05) eyledüŋ (052a/13) kesdüŋ (054b/25)

demişidüŋ (055b/15) işledüŋ (058b/09) étdüŋ (059a/19)

l) Emir 1. Teklik Şahıs Eki –AyUm

girmeyeyüm (032a/21) işlemeyeyüm (051a/22) édeyüm (059a/05)

véreyüm (034a/15) yestehleyeyüm (054b/18)

m) Emir 3. Teklik Şahıs Eki –sUn

olsun (031a/15)

n) Yön Eki +rU

berü (036b/25)

Ekleşmede Devamlı Düz Ünlü Bulunduran Ekler

a) Belirtme Eki +(y)I

aḳçeyi (034a/19) cāriyeyi (047b/05) boḳı (055b/09)

ziyādeyi (044b/16) yaşını (039b/15) kāġıdı (034b/09)

b) Vasıta Eki +(y)IlA

olmaġıla (033a/09) şartıla (041b/16) démegile (041b/13)

malıla (041b/01) mücerredile (036b/14) sözüŋile (054b/23)

c) Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki –mIş

étmişdi (032b/24) eylemişsin (054b/22) démişidüŋ (055b/20)

d) Görülen Geçmiş Zaman 3. Teklik Şahıs Eki –dI

oldı (035b/05) eyledi (050b/03) başdı (055b/12)

bıraḳdı (041b/13) vardı (051b/16)

e) 2. Teklik Şahıs Bildirme Eki +sIn

sen nesin (054a/03) sikisin (054b/20)

f) Fiilerde 2. Teklik Şahıs Eki –sIn

beŋzersin (054b/11) yersin (055b/09)

g) Fiillerde 2. Çokluk Şahıs Eki –sIz

édersiz (055a/02)

h) Zarf-Fiil Eki –(y)IcAk

olmayıcaḳ (034a/08) olıcaḳ (041b/25) işleyicek (031a/13)

inanıcaḳ (035b/06) édicek (031a/01)

i) Zarf-Fiil Eki –IncA

olınca (043a/19) édince (056a/12)

varınca (058a/13) getürmeyince (056b/04)

j) Soru Eki mI

olsun mı (031b/14) üzerine mi (044b/08)

günden mi (035b/02) olur mı (035b/06)

k) Fiilden İsim Yapım Eki –IcI

ṣoyıcı (053b/15)

l) 3. Teklik Şahıs İyelik Eki +I, +sI

eşyāsı (032a/25) ʿavratı (031b/13) ḳızı (037b/10)

nafaḳası (033a/13) étdügi (42b/02) şapḳası (058a/18)

anası (034b/11) oġlı (043b/06)

Eklerde Hem Düz Hem Yuvarlak Ünlü Bulundurup Uyum Dışı Kalan Örnekler

a) 2. Teklik Şahıs İyelik Eki +(U)ŋ +(I)ŋ

ecdādıŋa (059b/05) ʿavratuŋ (031b/14) ḥükmüŋe (058a/03)

aġzıŋı (059a/06) sözüŋile (054b/23) İslāmuŋ (054b/10)

mezhebiŋi (059a/06) irādetüŋ (032a/14)

b) Sıfat-Fiil Eki –dUk, –dIk

étdügi (031b/07) eyledügi (060b/09) oldığı (032a/12)

vérdügi (041b/15) eyledigi (045b/03)

oḳuduġıŋa (058a/23) ṭoġurdığı (053a/05)

c) Geniş Zaman Eki –Ur, –(I)r

Geniş zaman eki –Ur sadece bir örnekte uyumu bozduğu görülmüştür.

görürüz (057b/23) – görirüm (057b/20)

olursam (031b/09) alurum (045a/05) oḳurum (058a/23)

bilürken (035a/23) gelür (055b/02) bulursa (060b/22)

2.2.2. Ünsüzler

2.2.2.1. Ünsüz Uyumu

Ünsüz uyumu, konsonantların seda bakımından birbirleriyle uyuma girmesine denir. Eğer kelime sedalı bir konsonant ile bitiyorsa gelen ekinde sedalı bir konsonantla başlaması

gerekmektedir.[10] Metinde konsonantlar arasında bir uyum yoktur. Kelime kökündeki konsonant ister sedalı ister sedasız olsun sonra gelen aşağıdaki ekler daima /d/ (د) ile yazılmıştır. Bu durumun bir imla meselesi olarak görülebileceğinden dolayı uyumun olmadığı yönünde bir yargıya varmak doğru olmayacaktır. Aşağıda konsonant uyumu dışında kalan örnekler verilmiştir.

Bulunma Hâl Eki +dA

ṣūretde (033a/03) di'vetde (037a/19)

ḫuṣūmetde (036b/06) ḫuṣūsda (057b/06)

Ayrılma Hâl Eki +dAn

olduḳdan (031a/21) ma'rūfdan (042b/05)

dédükden (032a/07) ġuruşdan (034a/08)

i'tākdan (047b/10)

Görülen Geçmiş Zaman Eki –dI

bıraḳdı (041b/13) étdüm (055b/19)

etdi (051b/20) kesdüm (055a/02)

Sıfat-Fiil Eki –dUk

étdügi (031b/07) kesdükden (050a/04)

geçdükden (047a/14)

3. Teklik Şahıs Bildirme Eki +dUr

gerekdür (035a/12) yoḳdur (039a/23)

şerīfdür (059a/10) ḳadıncaḳdur (046b/25)

Zarf-Fiil Eki –dUkdA

étdükde (039b/23) çekişdükde (054a/09)

Fiilden Fiil Yapım Eki –dUr

étdürse (035a/15) kesdürmege (060a/23)

2.2.3. Ses Hadiseleri

Bir araya gelerek kelimeleri oluşturan sesler yüzyıllar içerisinde bazı sebeplerden dolayı düşebilir, benzeşebilir hatta birbirine aykırı hâle gelebilir. Bu hadiselere sebep olan faktörlere yaşanılan coğrafyanın özellikleri, toplumun kültür yapısının zaman içinde değişmesi gibi

[10] Korkmaz, Zeynep (1992), *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları: 575, Ankara, s. 163.

örnekler verilebilir. Toplumların birbirleriyle etkileşime girmesi de ses olaylarının meydana gelmesini sağlar. Dil canlı bir varlıktır ve değişerek gelişir.[11]

2.2.3.1. Ünsüz Değişmeleri

2.2.3.1.1. Sızıcılaşma

Patlayıcı ünsüzlerin zaman içerisinde yerini sızıcı ünsüzlere bırakmasına sızıcılaşma denir. Aşağıda sızıcılaşma örnekleri verilmiştir.

ķ > ḫ

Eski Türkçede /ķ/ sesi metinde /ḫ/ sesi olarak verildiği görülmüştür.

taķı > daḫı (032a/02)

yoķsa > yoḫsa (035b/01)

masķaralıķ > masḫaralıķ (058a/17)

Türkçede kelimelerin başında /ḫ/ harfi yer almaz. Günümüzde kullandığımız "hangi" kelimesi ķ > ḫ değişimiyle dilimizde yer almaktadır. Eski Türkçe devrinde bu kelime "ķanķı" olarak kullanılmaktaydı. Metinde de bu kullanımın devam ettiği görülmektedir.

ķanķısınuŋdur (038a/01)

b > v

Eski Türkçede bazı kelime başında ve sonundaki /b/ sesleri sızıcılaşarak /v/ sesine dönüşmüştür.

Kelime başında:

bar > vardur (047b/04) bar- > var-up (042b/04) bér- > vér-üp (046a/20)

Kelime Sonunda:

eb > evine (051b/13)

d > y

Eski Türkçedeki /d/ li kelimeler metinde /y/ li olarak geçmektedir.

adaķ > ayaġı (060a/20) edle- > eylese (31a/12)

kod- > alı-koyup (058b/21) ödle > öyle (059a/03)

ked- > giymek (059a/22) edgü > eyüdür (059a/16)

adart- > ayardup (056b/03)

2.2.3.1.2. Dudaksılaşma

Dudak ünsüzü olmayan ünsüzlerin dudak ünsüzüne dönüşmesine dudaksılaşma denir.

---

[11] Coşkun, Mustafa Volkan (2007), "Standart Türkçede Ses Olaylarının Sebep-Sonuç İlişkisi Çerçevesinde Yeniden Sınıflandırılması". *38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi,* s. 348.

g/ġ > v

Metinde tek örnek olan ve günümüzde ‘’üvey’’ olarak kullandığımız kelime karşımıza ‘’ögey’’ olarak çıkmaktadır.

“üvey” ögey (034a/14)

2.2.3.1.3. Ötümlüleşme

Ötümsüz ünsüzlerin bazı sebeplerden dolayı yerini karşıtı olan ötümlü ünsüze bırakması olayıdır. Bu olaya sedalılaşma da denmiştir.

k > g, ḳ >ġ

Eski Türkçede kelime başında olan /k/ sesi Batı Türkçesinde /g/ sesine dönüşür. Bazı kelimeler ön seste k > g değişimine uğramıştır.[12]

kün > gün (035b/04)

kel- > gelüp (037a/10)

kit- > gitmek (051b/25)

kötür- > götürüp (053a/09)

kör- > görüp (035b/05)

kergek > gerekdür (035a/12)

kir- > girüp (056b/06)

köç- > göçmeyüp (031a/22)

Ünlü ile başlayan bir ek aldığında ve iki ünlü arasında kaldığında ötümsüz olan /k/ ve /ḳ/ sesleri yerini /g/ ve /ġ/ seslerine bırakarak ötümlüleşir.

bıraġup (041b/08)

étdügi (031b/07)

etmege (042a/06)

olmaġıla (033a/09)

döşeginge (032a/21)

almaġa (032b/02)

yoġiken (039b/06)

t > d

Eski Türkçedeki kelime başı /t-/ ünsüzü, Eski Anadolu Türkçesinde özellikle ince ünlülü kelimelerde tonlulaşarak /d-/ olmuştur.[13] Metinde bazı kelimelerde /t/ sesi korunurken bazı kelimeler hem /t/ hem de /d/ sesi ile yazılmaktadır. Bu durumda imlanın devam ettirilmek istenmesi etkili olduğu düşünülebilir.

Kelime başında:

[12] Ergin, Muharrem (2013), *Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri İçin Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, s. 85.

[13] Gökçe, Aziz (2002), *Osmanlı Türkçesi Metinlerine Dil ve İmlâ (XVI., XVII. ve XVIII. Yüzyıl),* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. s. 170.

Eski Türkçede /t/ olup metinde /d/ ile yazılan kelimeler:

ṭaḳı > daḫı (031b/16)

tegül > degül (034a/23)

tügün > dügüne (058a/20)

töşek > döşegiŋe (032a/21)

té- > démek (031b/14)

tep- > depseler (058a/20)

telü > deli (055a/19)

tön- > dönmem (058a/15)

tört > dört (038b/22)

teg- > deger (051a/01)

tegenek > degnek (052b/15)

Eski Türkçede /t/ olup metinde bu sesi koruyan kelimeler:

ṭoġurduḳda (035b/22)

ṭurmasını (038b/19)

ṭoḳuz (039b/12)

ṭutmazuz (048a/10)

tükürüp (055a/11)

Metinde hem /t/ ile hem de /d/ ile yazılan kelimeler:

ṭoġurduḳda (035b/22) ~ doġurduḳda (035b/15)

Kelime içinde ve kelime sonunda:

kentü > kendüye (041b/09)

yéti > yedi (039b/09)

adart- > ayardup (056b/03)

git- > gider (041b/11)

ét- > éder (055a/06)

ç > c

géçe > géce (060a/16)

yinçin- > incindükde (031a/14)

neçe > néce (051a/01)

ṭurmasını (038b/19)

aġaç > aġacı (054b/24)

ança+ok > ancak (031a/07)

2.2.3.2. Ses Düşmesi

Ses düşmesi; kelimelerin başında, ortasında ya da sonunda bazı seslerin herhangi bir olaydan dolayı kaybolması, düşmesi olayıdır. Bu olay "ünlü düşmesi" ve ''ünsüz düşmesi'' olarak iki başlık altında verilmiştir.

2.2.3.2.1. Ünlü Düşmesi

Kelime başında: uş+öyle > şöyle (046b/17)

Kelime ortasında:

bu+ile > böyle (035b/16)

yalıŋ+uz > yalŋız (040a/02)

beŋize- > beŋzersin (054b/11)

İçün: anuŋçun (055a/02), nefsiçün (045a/22)

İyelik Eki ile:

aġzıŋa (058a/22)

aḳlı (048a/11)

oġlı (050b/25)

aṣlı (059b/12)

Ek fiil ile:

étmişdi (032b/24)

işlersem (031a/09)

dédise (058a/16)

bilürken (058b/19)

2.2.3.2.2. Ünsüz Düşmesi

Kelime başında /b-/ sesi düşmesi: bol- > olmaḳ (031b/11)

Kelime başında /y-/ sesi düşmesi: yinçin- > incindükde (031a/14), yıġaç > aġaca (055a/01)

Kelime içinde /-l-/ sesi düşmesi: keltür- > getürüp (056a/09), oltur- > oturur (056a/10)

Kelime içinde /-g-/ sesi düşmesi: kergek > gerek (055b/23), yalġan > yalan (055b/25), köndger- > gönderüp (043a/24),

Kelime sonunda /-y/ sesi düşmesi: ḳoy- > ḳosa (051b/24)

2.2.3.3. Hece Düşmesi

Ses bakımından birbirine benzeyen ve artarda gelen iki heceden birinin düşmesine hece düşmesi denir. Böylelikle iki hece tek hece hâline gelerek tekleşir.[14]

turur > +dUr

degüldür (036a/02)

yoḳdur (039a/23)

eyüdür (059a/16)

vardur (056a/20)

Hece düşmesi gerçekleşen diğer kelimeler

kim+er-se+ne > kimesnesi (038b/11)

Metinde düşme gerçeklememiş fakat Türkiye Türkçesinde hecesi düşmüş olan kelime:

[14] Ergin, age., s. 52.

ḳarındaşı (042b/07) > kardeş

2.2.3.4. Ses Türemesi

Seslerin özelliklerine göre veya birbirleriyle ekleşme sırasında çeşitli hadiselerle kelime başında, içinde ve sonunda ünlü veya ünsüz sesler türeyebilmektedir. Bu hadiseye ses türemesi denir.[15]

2.2.3.4.1. Ünlü Türemesi

Arapça ve Farsça kelimeler metinde Türkçenin söyleyiş tarzına uydurulmak istenmiştir. Bundan dolayı ünlü türemesi Arapça ve Farsça asıllı kelimelerde görülmektedir. Metin harekesiz olduğu için bu kelimelerde ünlü türemesinin olduğunu söylemek güçtür. Ancak Türkçeleştirme ve dile alma bakımından bu kelimeler günümüz Türkçesinde ünlülü şekilde okunmaktadır. Metinde bu kelimeler Türkçeye uygun bir şekilde okunmuştur.

ḥüküm (037a/11)

naḳil (031b/07)

ẓulüm (053a/22)

2.2.3.4.2. Ünsüz Türemesi

/y/ Türemesi

nafaḳa+y+a (041a/16) kendü+y+e (042a/15) dé-y-üp (031b/20)

ḳāḍı+y+a (041b/13) işle-y-icek (031a/13)

/n/ Türemesi

/n/ sesinin türemesi iyelik eki ve hâl ekleri arasında bulunan ‘’pronominal n’’dir. Buna zamir n’si de denmektedir.

yaş+ı+n+ı (039b/09)

mal+ı+n+ı (043b/16)

baba+sı+n+ı (050b/12)

cezā+sı+n+ı (055b/05)

baş+ı+n+da (034a/23)

yed+i+n+de (060b/22)

[15] Korkmaz, age., s. 129.

2.2.3.5. Geçişme

Ünlü ile biten ve ünlü ile başlayan iki kelimenin birleşmesi sırasında ortaya çıkan bu ses olayının metnimizdeki örnekleri şunlardır:

ne+içün > niçün (054b/25)

bu+ile > böyle (031b/18)

şu+ile > şöyle (046b/17)

2.2.3.6. Birleşme

İki kelimenin yan yana gelerek birleşmesi sırasında ortaya çıkan bu ses olayının metnimizdeki örnekleri şunlardır:

ne+ise+ne > nesne (047b/02)

ança+ok > ancak (031a/07)

2.2.3.7. Yarı Ünlüleşme

Yarı ünlü kavramını Zeynep Korkmaz, boğumlanma noktası ünlüyle ünsüz arasında bulunan ses olarak tanımlamıştır.[16] Metinde yarı ünlü olarak /y/ sesinde örnekler vardır. Yarı ünlüleşme Arapça ve Farsça kelimeleri Türkçeleştirme sırasında meydana gelebilmektedir.

hemze (ء) > y

ʿĀ'işe > ʿĀyişe (038a/10)

ḫā'in > ḫāyini (054a/07)

2.2.3.8. Ünsüz Kaynaşması

/g/ ve ġ/ seslerinin /n/ sesiyle yanyana gelerek kaynaşması sonucunda /ŋ/ sesi ortaya çıkmaktadır. Bu durum 1. ve 2. teklik şahış zamirlerine gelen yön ekinin kaynaşmasından meydana gelmiştir.

ben+ge > baŋa (031a/03)

sen+ge > saŋa (034a/15)

tengri > Taŋrı (059a/01)

2.2.3.9. Ünlü İncelmesi

Eski Türkçe devrinde kalın olan kelimeler bazı sebeplerden dolayı ünlülerinde incelme meydana gelmiştir. Metinde buna örnek olarak şu kelime tespit edilmiştir:

yana > yine (031a/16)

ınan- > inan (035b/06)

[16] Korkmaz, age., s. 171.

2.3. ŞEKİL BİLGİSİ

2.3.1. İsim Çekim Ekleri

2.3.1.1. Çokluk Eki

Türkçede bir nesnenin birden fazla olduğunu belirtmek için kelimelerin kök ve gövdelerine çokluk eki getirilir. Türkçede çokluk eki Eski Türkçeden beri +lAr'dır.

mezbūr+**lar** (053b/01) kimesne+**ler** (053b/24)

müslümān+**lar**+dan (059a/09) kāfir+**ler** (054a/24)

2.3.1.2. İyelik Ekleri

İyelik ekleri, eklendiği kelimenin neye veya kime ait olduğunu belirten eklerdir. Metinde iyelik ekleri şahıslara göre aşağıdaki gibidir:

1. Teklik Şahıs İyelik Eki	+(U)m
2. Teklik Şahıs İyelik Eki	+(U)ŋ
3. Teklik Şahıs İyelik Eki	+I, +sI
1. Çokluk Şahıs İyelik Eki	+(U)mUz
2. Çokluk Şahıs İyelik Eki	+(U)ŋUz
3. Çokluk Şahıs İyelik Eki	+lArI

İyelik eklerinde belirtilmesi gereken durum 3. teklik ve 3. çokluk şahısların sürekli düz olarak kullanılmasıdır. Diğer şahıslarda iyelik eklerinin vokalleri yazılmamıştır. Ancak Yavuz Kartallıoğlu'nun incelenen makalelerinde kendisinin incelemiş olduğu transkripsiyon metinlerinde bu eklerin 18. yüzyılın ortalarında uyuma girdiğini söyler.[17] Dönemin özellikleri dikkate alınarak yuvarlak okunması tercih edilmiştir. Dolayısıyla iyelik ekleri dudak uyumunu bozan eklerden birisidir.

1. Teklik Şahıs İyelik Eki +(U)m

ʿavrat+**um** (031a/09) oġul+**um**+dur (046b/14) ʿömr+**üm** (051b/06)

mal+**um**+dan (038a/18) müdebber+**üm** (050a/01) dīn+**üm** (051b/23)

2. Teklik Şahıs İyelik Eki +(U)ŋ

el+**üŋ**+de (032a/11) baş+**uŋ**+a (054b/18) ana+**ŋ** (040a/12)

mal+**uŋ**+dan (042b/08) söz+**üŋ**+ile (054b/23)

ḳul+**uŋ** (046b/07) ḳatl+**üŋ**+e (056a/20)

3. Teklik Şahıs İyelik Eki +I, +sI

[17] Kartallıoğlu, Yavuz, (2008) "Osmanlı Türkçesindeki Ekler Dudak Uyumuna Göre Nasıl Okunmalıdır?", *Turkish Studies,* Volume 3/6, s. 449-470.

eşyā+**sı** (32a/25) zevce+**si** (031a/03) yed+**i**+n+de (041b/21)

kız+**ı** (037b/10) aḳçe+**si**+n+den (042a/08) oġul+**ı** (043b/12)

1. Çokluk Şahıs İyelik Eki +(U)mUz

beyn+**ümüz**+de (057b/23)

2. Çokluk Şahıs İyelik Eki +(U)ŋUz

ʿıyd+**uŋuz**+ı (059a/12) namāz+**uŋuz**+a (058b/24) ḳarye+**ŋüz** (031a/14)

dīn+**üŋüz**+e (055a/08) ṣavm+**uŋuz**+ı (059a/11)

3. Çokluk Şahıs İyelik Eki +lArI

iç+**leri**+n+den (057b/23) ay+**ları**+n+ı (051b/06)

mal+**ları** (038a/25) kimesne+**leri** (039a/16)

2.3.1.3. Hâl Ekleri

2.3.1.3.1. Yalın Hâl

İsmin hiçbir ek almamış hâlidir. Yalın hâl daima eksizdir.

nesne (034b/07)

ben (037a/26)

gün (046b/02)

aḳçe (046b/07)

oġul (046b/17)

2.3.1.3.2. İlgi Hâli

Eklendiği isim ile başka bir isim arasında asıl görevi itibariyle ilgi bağı kuran[18] ilgi hâli eki vokalsiz bir şekilde yazılmıştır. Dönem özellikleri dikkate alınarak ilgi hali eki (n)Uŋ biçiminde devamlı yuvarlak şekilde okunmuştur. Bundan dolayı dudak uyumunu bozan ekler arasında yer alır.

veled+**üŋ** nafaḳası (033b/13)

anası+**nuŋ** anası (038a/06)

cāriye+**nüŋ** ḳızı (049a/14)

türbe+**nüŋ** türbedārı (052a/17)

ol diyār+**uŋ** ḳāḍısı (052a/09)

sen+**üŋ** sözüŋile (054b/23)

kimesneler+**üŋ** menzillerine (057b/01)

her biri+**nüŋ** aldıġı (060a/17)

2.3.1.3.3. Belirtme Hâli

Devamlı düz vokalli ekler arasında yer alan Belirtme hâli eki hem isme hem zamirlere hem de iyelik eki almış kelimelere gelebilen bir ektir. Belirtme hâli eki, metinde +(y)I, +(n)I, +ø şeklinde geçmektedir.

+(y)I

şu ḳadar eşyā+**y**+**ı** ḳabż eylese (033a/04)

ol ḳadar aḳçe+**y**+**i** ʿAmrdan alsa (034a/16)

Hind kendü+**y**+**i** ḥākime tefrīḳ étdürmege (035a/02)

cāriye+**y**+**i** beyʿe ḳādir olur mı? (047b/04)

ṭalebi ile kitābet+**i** fesḫe ḳādir olur mı? (050a/05)

+(n)I

bre ṣaḳalı+**n**+**ı** fülān étdügüm (055b/05)

bir ḳaç defʿa evi+**n**+**i** başdı (055b/12)

malı+**n**+**ı** nehb ve ġāret eylese (056a/21)

Amruŋ nehāren yolı+**n**+**ı** başup (056a/23)

+**ø**

Metinde iyelik eki almış kelimelerde görülen bu belirtme hâli eksizdir. +I ekini almadan belirtme durumuna girdiği görülmüştür.

---

[18] Korkmaz, age., s. 86.

ṣaġīrüŋ nafaḳasın+**ø** Zeydden alup (033a/18)

ḳuldan ḥiṣṣesin+**ø** iʿtāḳ étdükden ṣoŋra (047b/14)

anasınuŋ anasın+**ø** iʿtāḳ éden (051a/03)

daʿvā ve müddeʿāsın+**ø** iṯbāt édüp (049a/05)

Not: Metinde belirtme eki bazı yerlerde hemze ile gösterilmiştir:

ḳızı Ḥadice+**y**+**i** (037b/10)

ziyāde+**y**+**i** vérmemege (041b/10)

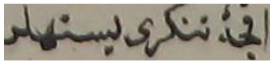 aḳçe+**y**+**i** Taŋrı yestehler (059a/02)

2.3.1.3.4. Yönelme Hâli

Eski Türkçede +KA olan yönelme eki Orta Türkçede +GA olarak görülür. Batı Türkçesine gelindiğinde ekin başındaki G'nin düşmesi sonucunda +(y)A halini alır.

ḳanḳısı+**n**+**a** ḥüküm olunur? (037a/11)

Hind ḳāḍı+**y**+**a** varup (041b/13)

kendü+**y**+**e** nikāḥ édüp (047a/11)

şu ḳadar akçe+**y**+**e** (050a/04)

ʿAmrı yanı+**n**+**a** alsa (052a/20)

siz ol aġac+**a** ṭapup (055a/01)

bir cāmiʿüŋ dīvārı+**n**+**a** (055a/06)

2.3.1.3.5. Bulunma Hâli

Türkçe bütün dönemlerinde bulunma hâli eki +dA şeklindedir. Bulunma hâli eki metinde devamlı ötümlü şekildedir. Bu yüzden ünsüz uyumuna girmemektedir.

elüŋ+**de** olsun (032a/11)

Bu ṣūret+**de** Hind Zeyde (033a/03)

Zeyd āḫer diyār+**da** olup (046a/18)

vaḳt-i iʿtāḳ+**da** mūsir olmaġıla (047b/06)

yedi yaşın+**da** olan ḳızı (052b/23)

yol+**da** āḫẕ édüp (053a/20)

cezāsını āḫiret+**de** görür (55a/14)

2.3.1.3.6. Ayrılma Hâli

Eski Anadolu Türkçesinde ayrılma hâli eki yaygın olarak +dAn şeklindedir. Metinde bu ek devamlı ötümlü olup uyuma girmeyen ekler arasında yer alır.

bu belde+**den** çıḳmazsam (031b/03)

ol ḳadar ġuruş+**dan** aḳalle muḫālaʿa eylese (034a/08)

ḳadr-i maʿrūf+**dan** yevmī şu ḳadar (042b/05)

mālike oldıġı ḳul+**dan** ḥişṣesini (047b/09)

veled ben+**den**+dür déyü (036a/22)

dīnüm+**den** dönmiş olayum (052a/01)

2.3.1.3.7. Vasıta Hâli

ḫıdānesinde olmaġ+**ıla** Hind (033a/09)

kendi mal+**ıla** infāḳ eylese (041b/01)

Hindi rıżāsı+**la** tezevvüc etmek (033b/16)

altı senelik nafaḳası+**la** (033a/23)

ṣābit olmasa kavl-i mücerred+**ile** (052b/09)

senüŋ sözüŋ+**ile** ʿamel etmem (054b/23)

2.3.1.3.8. Yön Gösterme Hâli

Eski Türkçede +gArU şeklinde olan ek Batı Türkçesinde başındaki /g/ sesi düşerek +ArU şeklini alır. Muharrem Ergin +gArU ekinin +gA+rU şeklinden geldiğini belirterek Türkçedeki asıl yön ekinin +rA, +rU olduğunu söyler.[19] Yön gösterme hâli eki metinde +rA ve +rU şeklindedir.

dédükden ṣoŋ+**ra** (032a/07)

āḫer diyāra gitmek üze+**re** (032a/09)

iki seneden be+**rü** mülkünde (036b/25)

2.3.2. Fiil Çekim Ekleri

2.3.2.1. Şahıs Ekleri

Çekimli fiillere, eylemin kime ait olduğunu bildirmek için şekil ve zaman eklerinden sonra şahıs ekleri getirilmektedir. Şahıs eki bir işi veya hareketi yapan şahsı belirtir. Türkçe üç tip şahıs ekleri bulunmaktadır.[20]

[19] Ergin, age., s.242.
[20] Ergin, age., s.282,283.

2.3.2.1.1. Birinci Tipteki Şahıs Ekleri

Bu tipteki şahıs ekleri zamir menşelidir. Günümüz Türkiye Türkçesinde şimdiki zaman, geniş zaman, gelecek zaman, öğrenilen geçmiş zaman, istek ve gereklilik çekimlerinde kullanılır. Aşağıda Eski Anadolu Türkçesinde kullanılan birinci tip şahıs ekleri verilmiştir.

1. Teklik Şahıs: –vAn, –vAnIn, –vAm, –Am, –In, –n

Eski Anadolu Türkçesinin –Am eki Osmanlı Türkçesinin ilk dönemlerinden sonra vokali daralarak –Im şeklini almıştır. Daha sonra /m/ sesinin etkisinden dolayı yuvarlaklaşarak –Um halini alır.[21] Metinde de ekin yuvarlak şekilleri mevcuttur.

āzādlu olmaġıla ben alur-**um** déyü (040a/09)

ben Ḳur'an okur-**um** dédükde (058a/23)

2. Teklik Şahıs: -sIn

ʿAmr-ı müslime boḫuma beŋzer-**sin** (054b/11)

Hind Zeyde boḳı sen yer-**sin** (055b/09)

3. Teklik Şahıs: –ø

ʿamele-i me'mūr ola-**ø** (035a/06)

kimesnelerüŋ menzillerine varur-**ø** olsa (057b/01)

Allah bilür-**ø** dédükde (058b/07)

1. Çokluk Şahıs: –vUz, –Uz

iʿtāḳ-ı mezbūrı ṭutmaz-**uz** démege (048a/10)

ḥükmüŋe rāżı olmaz-**uz** déseler (058a/03)

daʿvāmızı beynümüzde görür-**üz** (057b/23)

2. Çokluk Şahıs: –sIz

ṭapup işrāk éder-**siz** (055a/02)

3. Çokluk Şahıs: -lAr

El-cevāb: Olur-**lar** (033a/06)

El-cevāb: Olmaz-**lar** (049a/24)

2.3.2.1.2. İkinci Tipteki Şahıs Ekleri

İkinci tip şahıs ekleri iyelik menşeli olup görülen geçmiş zaman ve şart çekimlerinde mevcuttur. Eski Türkçede sadece görülen geçmiş zaman çekiminde görülen bu ekler, Batı Türkçesinde şart çekimde de kullanılmıştır. Aşağıda ikinci tip şahıs ekleri ve örnekleri verilmiştir.

[21] Ergin, age., s.285.

1. Teklik Şahıs: -m

zevceŋi infāḳ eyledü-**m** déyü (041b/02)

bilā-nafaḳa besledü-**m** (045a/05)

bu marażdan fevt olursa-**m** (049b/23)

Amruŋ evine varursa-**m** (051b/13)

kāfir idüm müslümān oldu-**m** (058b/03)

2. Teklik Şahıs: -ŋ

fülān fiʿili işlerse-**ŋ** (031b/15)

mehriŋi benden ṭaleb éderse-**ŋ** (034b/02)

ʿAmr neẕr eyledü-**ŋ** déyü (052a/13)

niçün kesdü-**ŋ** déyü (054b/25)

niçün zinā étdü-**ŋ** dédükde (059a/19)

3. Teklik Şahıs: –ø

bir veled getürse-**ø** (036b/02)

ʿiddetüm münḳażiyye oldı-**ø** dése-**ø** (035b/05)

Zeynebi Zeydden alsa-**ø** (036b/18)

baŋa ḫıyānet eyledi-**ø** (050b/03)

bir ḳaç defʿa evini baṣdı-**ø** dése-**ø** (055b/12)

1. Çokluk Şahıs: –ḳ, –k

Eski Türkçede –mIz olan bu ek Batı Türkçesinde atılarak yerine –dUk sıfat-fiilinin etkisiyle meydana gelen –ḳ, –k eki kullanılmıştır. Ancak metinde bu ek ile çekimlenmiş bir örneğe rastlanmamıştır.

2. Çokluk Şahıs: –ŋUz

Metinde örneği bulunamamıştır.

3. Çokluk Şahıs: –lAr

Bekir ve Beşir mūsirler olsa-**lar** (044b/04)

rāżı olmazuz dése-**ler** (058a/03)

ḫorūs depse-**ler** (058a/20)

iḫrāc eylese-**ler** (060b/14)

2.3.2.1.3. Üçüncü Tipteki Şahıs Ekleri

Bu ekler emir kipi ekleridir. Aşağıda üçüncü tip şahıs ekleri ve örneleri verilmiştir. Emir kipi ekleri vokalsiz bir şekilde yazılmıştır. Dönemin özellikleri dikkate alınarak yuvarlak bir şekilde okunması tercih edilmiştir.

1. Teklik Şahıs: –AyUm

döşegiŋe girmey-**eyüm** (032a/21)

Kāfir ol-**ayum** démek (051b/24)

başuŋa yestehley-**eyüm** dése (054b/18)

bir daḫı etmey-**eyüm** (058b/03)

2. Teklik Şahıs: –ø

üç ṭalāḳ boş ol-**ø** (031a/20)

Hinde meccānen besle-**ø** ve illā baŋa vér-**ø** (038a/22)

var-**ø** yıḳıl-**ø** git-**ø** dése (049b/09)

sen daḫı işleyegör-**ø** (059b/13)

3. Teklik Şahıs: –sUn

ʿavratum boş ol-**sun** (032a/01)

Allah ile ʿahdum ol-**sun** (051a/21)

Çoğul Şahıslar ile ilgili bir örneğe rastlanmamıştır.

2.3.2.2. Haber Kipleri

2.3.2.2.1. Görülen Geçmiş Zaman

Metinde görülen geçmiş zaman eki 1. ve 2. şahıslarda sürekli –dU şeklinde yuvarlak, 3. şahıslarda ise –dI şeklinde sürekli düzdür. Ayrıca ünsüzü de devamlı ötümlüdür. Bundan dolayı ünsüz uyumunu da dudak uyumunu da bozan eklerdendir. 1. ve 2. şahıslarda ekin vokali yazılmamıştır. Dönemin özellikleri dikkate alınarak yuvarlak şekilde okunması tercih edilmiştir. Aşağıda görülen geçmiş zamanla çekimlenmiş örnekler verilmiştir.

bilā-nafaḳa besle-**düm** (045a/05)

biŋ kerre laʿnet ét-**düm** (055b/19)

müslümān ol-**dum** (058b/03)

neẕr eyle-**düŋ** déyü (052a/13)

Zeyde niçün kes-**düŋ** déyü (054b/25)

niçün zinā ét-**düŋ** dédükde (059a/19)

zinādan ḥāṣıl ol-**dı** démegile (036a/11)

beni bilā-nafaḳa bıraḳ-**dı** (041b/13)

2.3.2.2.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

Öğrenilen geçmiş zaman eki vokalsiz bir şekilde yazılmıştır. Ekin ne zaman uyuma girdiği konusunda yazarlar arasında bir birlik yoktur. Mustafa Argunşah 18. yüzyılda hem düz hem de yuvarlak şekillerinin olduğunu belirtir. 19. yüzyılda ise ekin uyuma tabi olduğunu söyler.[22] Bundan dolayı dönemin özellikleri dikkate alınarak –mIş şeklinde sürekli düz olarak okunmuştur. Bu özelliği ile dudak uyumuna uymamaktadır.

bāyinen taṭlīḳ ét-**miş**di (032b/24)

baʿżı feseḳaya īcār eyle-**miş**sin (054b/22)

ġıyābumda böyle dé-**miş**idüŋ (055b/15)

2.3.2.2.3. Geniş Zaman

Metinde geniş zaman eki için –r, –Ar, –Ur ekleri kullanılmıştır. Olumsuzu için de fiil köküne –mAz eki getirilmiştir.

daʿvāmızı beynümüzde gör-**ür**üz (057b/23)

Zeyde ne lāzım gel-**ür**? (055b/02)

Allah bil-**ür** (058b/07)

nafaḳa taḳdīr étdürüp besle-**r**ken (038a/17)

ben terbiye éd-**er**üm (038b/20)

işrāk éd-**er**siz (055a/12)

şerʿe gid-**er**üm dédükde (058a/05)

insān ot gibi bit-**er** yit-**er** (059b/12)

ḥükmüŋe rāżı ol-**maz**uz (058a/03)

Geniş zaman ekinde sadece bir örnekte yuvarlak bir ünlüden sonra –Ir eki kullanılmıştır. Bu örnekte –Ur ekinin yanı sıra düz şeklinin de varlığı tespit edilmiştir.

ḳānūn ile gör-**ir**üm dése (057b/20)

2.3.2.3. Tasarlama Kipleri

2.3.2.3.1. Gereklilik Kipi

Türkiye Türkçesinde gereklilik kipi için –mAlı eki kullanılmaktadır. Metinde bu ek yerine **"gerek"**, **"lazım olmak"** ve **"lazım gelmek"** yapıları mevcuttur.

baʿde tezvīc etmek **gerek**dür. (035a/12)

ne taḥṣīl eylesüŋ **gerek** (055b/23)

El-cevāb: İstiġfār **lāzım olur**. (055b/24)

[22] Argunşah, Mustafa, (2017) "Osmanlı Konuşma Dili", *Dil Araştırmaları*, S 20, s.253-264.

Zeyde ne **lāzım gelür**? (055b/02)

2.3.2.3.2. Şart Kipi

Metinde şart kipi –sA şeklinde kullanılmaktadır. Bu ek Eski Türkçede –sAr olan şart ekinin son sesi düşmesi sonucunda meydana gelmiştir.

bu beldeden çıḳmaz-**sa**m (031b/03)

bir daḫı menzilüme ḳor-**sa**m (051b/23)

mehriŋi benden ṭaleb éder-**se**ŋ (034b/02)

fülān fiʿili işler-**se**ŋ (031b/15)

Hind bir veled ṭogur-**sa** (048a/20)

ʿAmra ḥüccet vér-**se** (050b/09)

rāżı olmazuz dé-**se**ler (058a/03)

āyīn-i küfr üzere ḫorūs dep-**se**ler (058a/20)

ʿAmr ve Bekir daḫı muʿsirler ol-**sa**lar (044a/08)

2.3.2.3.3. Emir Kipi

Emir ekinde her şahıs için farklı ekler mevcuttur. Aşağıda şahısların ekleri ve örnekleri verilmiştir.

1. Teklik Şahıs: –AyUm

saŋa iki biŋ aḳçe vér-**eyüm** (034a/15)

fülān fiʿili işlemey-**eyüm** (051a/23)

dīnümden dönmiş ol-**ayum** (052a/01)

oḳuduġıŋa daḫı yestehley-**eyüm** (058a/23)

ʿıyduŋuzı fülān éd-**eyüm** (059a/12)

2. Teklik Şahıs: –ø

üç ṭalāḳ boş ol-**ø** (031a/20)

ol ḳadar ġuruş üzerine ḫulʿ ol-**ø** (034a/15)

Hinde meccānen besle-**ø** ve illā baŋa vér-**ø** (038a/22)

var-**ø** yıḳıl-**ø** git-**ø** dése (049b/09)

sen daḫı işleyegör-**ø** (059b/13)

3. Teklik Şahıs: –sUn

ʿavratum boş ol-**sun** (032a/01)

ḳırḳ gün muḳaddem āzād ol-**sun** (046a/25)

1. Çokluk Şahıs: –AlUm: Örneğine rastlanmamıştır.

2. Çokluk Şahıs: –Uŋ: Örneğine rastlanmamıştır.

3. Çokluk Şahıs: –sUnlAr: Örneğine rastlanmamıştır.

2.3.3. Çatı Ekleri

Fiilden fiil yapım ekleri arasında giren çatı ekleri, fiilerin çatılarını ettirgenlik, edilgenlik, dönüşlülük ve işteşlik bakımından değiştirirler.[23]

2.3.3.1. Geçişli/Ettirgenlik Çatı Ekleri

Bu ekler geçişsiz fiilleri geçişli yaparlar. Geçişli yaptıkları fiilleri ise ettirgen hâle getirirler. Metinde ettirgenlik çatı eklerinden –dUr, –Ar, –Ur, –t, –dAr ekleri mevcuttur.

–dUr

bir cemāʿati yanına uy-**dur**up (054a/04)

ʿAmrı ḥabs ét-**dür**mek istedükde (057a/20)

elini ayaġını kes-**dür**mege (060a/23)

alup ve al-**dur**up (060b/01)

–Ar

cebren menzilinden çıḳ-**ar**up (056b/27)

–Ur

Hind bir veled ṭoġ-**ur**sa (048a/20)

–t

adar-**t** < ayardup (056b/03)

–dAr

Az kullanılan bu ek bir faktitif ekidir. Muharrem Ergin bu ekin oluşmasında iki ihtimalin varlığından söz etmiştir. –dUr ekinin düzleşmesiyle ortaya çıkmış olabileceği gibi Eski Türkçedeki köndger- (<kön-d-ger) fiiline bakılarak –gAr ekindeki ġ/g sesinin düşmesi sonucunda meydana gelmiş olabileceğini belirtmiştir.[24]

bir miḳdār aḳçe gön-**der**üp (043a/24)

2.3.3.2. Edilgen Çatı Ekleri

Edilgenlik ekileri -l- ve -n- ekleridir. Asıl ek -l- ekidir. -n- eki ünlü ve /l/ sesiyle biten cümlelerde görülür.

ʿıtḳına ḥüküm ol-**ın**sa (049a/05)

Yüz degnek ur-**ılur** (052b/15)

---

[23] Gürer, Gülsevin ve Boz, Erdoğan (2013), *Eski Anadolu Türkçesi* (3. Baskı), Ankara, Gazi Kitabevi, s. 61.

[24] Ergin, age., s. 213.

kelime-i şehadet yaz-**ılmış** (055a/04)

Aldığı alıvér-**ilüp** (056a/24)

niçün işledüŋ dé-**n-il**-dükde (058b/09)

2.3.3.3. Dönüşlülük Çatı Ekleri

Dönüşlülük çatı ekleri -l- ve -n- ekleridir. Bunlara -ş- eki de dâhil olmuştur. -ş- eki aslında işteşlik ekidir. Fakat bazı kelimelerde işteşlik anlamı kaybolup dönüşlülük anlamı vermektedir.

Zeyd ḳaryesi ahālīsine inc-**in**dükde (031a/14)

kendi malıla geç-**in**se (041b/05)

ʿAmra var yıḳ-**ıl** git dése (049b/09)

bre aṣ-**ıl**acaḳ déyü şetm eylese (054a/10)

bize şerʿ ḳar-**ışmaz** (057b/23)

2.3.3.4. İşteş Çatı Ekleri

İşteş çatı eki -ş- ekidir. Bu eylemin birden fazla kişi tarafından karşılıklı ve ortak yapıldığını bildirir.

Zeyd cemāʿatinden baʿżı kimesneler ile çek-**iş**dükde (058b/23)

Hind daḫı ol kimesnelerüŋ ellerine yap-**ışup** (056a/10)

2.3.4. Yapım Ekleri

Türkçede kökler "isim kök" ve "fiil kök" olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yapım ekleri köklere gelerek bir gövde oluştururlar. Muharrem Ergin yapım eklerini köklere ve gövdelere gelerek başka bir gövde oluşturmakla görevli ekler olarak tanımlamıştır.[25] Türkçede dört çeşit yapım eki vardır. Aşağıda yapım ekleri ve örnekleri verilmiştir.

2.3.4.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

+cAḳ: ḳadın+**caḳ**+dur (046b/25)

+Aḳ: köp+**ek** (054b/02)

+dAş: ḳarın+**daş**+ı (037b/19)

+lU: āzād+**lu** (037a/24), ḳıymet+**lü** (059b/19)

+lUḳ, lIḳ: ay+**lıḳ** (033b/03), yıl+**lıḳ** (041b/19), ṣatı+**lıḳ** (047a/07), masḫara+**lıḳ** (058a/17),
sene+**lik** (033a/23), kem+**lik** (058a/14),

+sUz: nafaḳa+**suz** (045a/05), rıżāsın+**suz** (050a/11), iẕin+**süz** (031a/06), ṭahāret+**süz** (054a/24),
den+**süz** (054a/22)

[25] Ergin, age., s. 122.

+çA: aḳ+**çe** (057a/19)

2.3.4.2. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+A: beŋiz+**e**-rsiŋ (054b/11)

+DA: is+**te**-dükde

+lA: iş+**le**-se (051a/24), ey+**le**-mese (049b/02), söy(<söz)+**le**-mese (032a/16), bes(i)+**le**-mek (038a/21), ışmar+**la**duḳda (046b/17)

+ḳIr, +ḳUr: tü+**kür**-üp (055a/11)

+kI: o+ḳu-(y)up (055b/23)

2.3.4.3. Fiilden İsim Yapım Ekleri

-(A)k: döşe-**k** (032a/21)

-AnAk: teg-**enek** > degnek (052b/15)

-(U)k: bıç-**uḳ** (039b/04),

-IcI: şoy-**ıcı** (053b/15)

-I: şat-**ı**+lıḳ (047a/07)

-Xn: düg-**ün** (058a/20) ??

2.3.4.4. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

–mA: yaz-**ma**yup (034b/09), ét-**me**mek (040a/16)

–t: adar-**t** < ayardup (056b/03)

–dUr: uy-**dur-**up (054a/04)**,** ét-**dür-**mek (057a/20)**,** kes-**dür-**mege (060a/23), al-**dur-**up (060b/01)

–Ar: çıḳ-**ar-**up (056b/27)

–Ur: ṭoġ-**ur-**sa (048a/20)

–dAr: gön-**der-**üp (043a/24)

2.3.5. Fiilimsiler

Fiillere getirilen bazı eklerle isim, sıfat ve zarf yapan kelimeler oluşturulur. Bu eklere fiilimsi denir. Türkçede üç çeşit fiilimsi vardır. Aşağıda metinde geçen fiilimsi çeşitleri örnekleri ile birlikte verilmiştir.

2.3.5.1. İsim-Fiil Ekleri

İsim-fiil ekleri –mA, –Iş, –mAk şeklinde üç tanedir.

–mAk

Zeyd ancaḳ götür-**mek** murād édüp (031a/07)

avratuŋ boş olsun mı dé-**mek** maʿnāsına (031b/14)

taḳdīr étdürüp besle-**mek** istedükde (038b/06)

Hind ile sākin ol-**maḳ** istedükde (040a/07)

Zeynebi Hindden al-**maḳ** istedükde (044b/25)

bir ṭā'ife ile ḳıtāle çıḳ-**maḳ**la aḫẕ olınur (061a/01)

–mA

Zeyneb yanında ṭur-**ma**sını (039a/06)

Zeydüŋ böyle démesi ile (031b/18)

–Iş: Örneğine rastlanmamıştır.

2.3.5.2. Sıfat-Fiil Ekleri

–mIş

Hind āzād ol-**mış** olur mı? (046b/19)

ṭaş at-**mış**lardan olayum (051b/14)

Allaha iki dé-**miş**lerden olayum (051b/19)

dīnümden dön-**miş** olayum (052a/01)

kelime-i şehadet yazıl-**mış** olmaġıla (055a/04)

–dUk, –dIk

Bu ek metinde düz şekli ve yuvarlak şekli mevcuttur. Ek genel anlamda uyumsuzdur. Düz vokalli bir kökten sonra yuvarlak vokalli, yuvarlak vokalli bir kökten sonra düz vokalli şekilde yazılmıştır. Ekin vokalinin yazılmadığı durumlarda söz konusudur. Kartallıoğlu'nun açıklamalarında ekin 19. yüzyılda uyuma girdiğini söyler. İncelemiş olduğu bazı transkripsiyon metinlerinde ekin uyuma girmiş olduğu görülür.[26] Eserin yazılmış olduğu dönemin özellikleri göz önünde bulundurularak vokalinin yazılmadığı yerlerde yuvarlak şekilde okunmuştur.

terk ét-**dügi** (031a/07)

bir sene tamām ol-**dıġı** meclisde (032a/12)

anaŋ ile sākine ol-**duġuŋa** (040a/12)

Zeydüŋ vér-**dügi** nafaḳa (041b/15)

tedbīr eyle-**digi** cāriyesi (049b/03)

dügününe var-**duḳ**larında (058a/19)

Zeydi levm étdüklerinde (058b/02)

[26] Kartallıoğlu, Yavuz, (2007) "Tanzimat Gramerlerinde Bazı Eklerin İmlası ve Dudak Uyumu ile İlgili Uyarılar", *Bilig*, S 3, s.85-106.

irtikāb eyle-**dügi** (060b/09)

–AcAk

tevellüd éd-**ecek** veled (033b/06)

bre boġazından aṣıl-**acaḳ** déyü (054a/12)

ol maṣlaḥat vücūda gel-**ecegi**ni (058b/06)

–An

Mücerred ol-**an** Zeyd (031b/23)

yedinde ḳal-**an** miḳdārı (041b/21)

Zeydi iʿtāḳ éd-**en** (050b/22)

iṭāʿat etmey-**en** Zeyde (057a/06)

dügüne var-**an** kefere (058a/20)

–Ur

bir yerde otur-**ur** olsa (056a/10)

menzillerine var-**ur** olsa (057b/01)

2.3.5.3. Zarf-Fiil Ekleri

2.3.5.3.1. Zaman Zarf-Fiil Ekleri

–(y)IcAk

Zeyd ol fiʿili yine işley-**icek** şarṭ-ı mezbūre binā'en Zeydden üç ṭalāḳ boş olur mı? (031a13)

Amr Hinde inan-**ıcaḳ** Hindi tezevvüc etmek cā'iz olur mı? (035b/06)

mümkün olmay-**ıcaḳ** Zeyd Hindi menʿe ḳādir olur mı? (040b/14)

Zeyde ḫiẕmet éd-**icek** āzād olur mı? (050a/17)

murād etmeyicek Zeyde tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım olur mı? (059a/17)

–(y)IncA

ve ṣalāḥı ẕāhir ol-**ınca** zindānda ḥabs (053a/11)

Hindi getürmey-**ince** yāḫūd mevti maʿlūm olmaduḳça ıṭlāḳ olınmaz (056b/04)

iḫżār éd-**ince** ḥabs olınur (056b/12)

var-**ınca** ḳatl éderüm (058a/13)

–mAdIn

ol fiʿili işle-**medin** zevcesi Hindi bir ṭalāḳ ile taṭlīḳ édüp (031a/10)

ol zamān gel-**medin** Hindi bir ṭalāḳ ile taṭlīḳ édüp (031a/20)

münḳażiyye ol-**madın** fevt olsa (032b/22)

ʿınnīn idigini bil-**medin** nefsini Zeyde tezvīc édüp (034b/25)

istidāneyi al-**madın** Zeyd fevt olsa (042a/21)

2.3.5.3.2. Hâl Zarf-Fiil Ekleri

–ken

sākine i-**ken** (042b/13)

iḥtiyācı yoġi-**ken** (043b/07)

terbiye éder-**ken** (044b/18)

Amr bilür-**ken** Hindi vaṭy eylese (053a/02)

–A, –I, –U

benden degüldür dey-**ü** nefy eylese (035b/12)

2.3.5.3.3. Bağlama Zarf-Fiil Ekleri

–Up

Zeyd fevt ol-**up** ṣülüṣ müsāʿid olmasa (048a/01)

iẕinsüz vaṭy éd-**üp** bekāretini izāle eylese (048a/23)

kitābete kes-**üp** ʿAmr daḫı ḳabūl étdükden (050a/12)

fercine cebren mum ṣoḳ-**up** bekāretini izāle eylese (053a/07)

menziline götür-**üp** cebren livāṭa eylese (053a/09)

meclis ḳur-**up** şürb-i ḫamr eyleseler (053b/03)

2.3.5.3.4. Farklı Ek ve Edatlarla Oluşturulan Birleşik Zarf-Fiil Ekleri

–dUk+da

baŋa manṣıb tevcīh olın-**duḳda** seni manṣıba götürürsem (031a/03)

ahālīsine incin-**dükde** bu gün ḳaryeŋüzden (031a/14)

ol zaman mürūr ét-**dükde** Zeyd Hindi tezevvüc eylese (31a/23)

ol fiʿili işle-**dükde** Zeyd benüm murādum (031b/17)

Hind bir veled doġur-**duḳda** Zeyd beni vaṭy édüp (035b/15)

ʿAmruŋ menziline var-**duḳda** ḳāḍıya Zeyd üzerine (041a/22)

–dUk+iyelik eki+dA

murād ét-**düklerinde** ʿAmr-ı mücerred beni iʿtāḳ étmegile (046b/12)

içlerinden Zeyde incin-**düklerinde** Zeydüŋ meyyiti (056a/14)

dügününe var-**duḳlarında** dügüne varan kefere (058a/19)

–dUkCA

ʿömrüm ol-**duḳça** Recep ve Şaʿbān aylarını ṣāyim olmaḳ (051b/06)

maʿlūm olma-**duḳça** ıṭlāḳ olınmaz (056b/05)

3. NÜSHA KARŞILAŞTIRMASI

(31a)

[31a/01] Girüp sākin olsa Zeyd maḥż-ı ḫurūc murād édicek ʿavratı üç **[31a/02]** ṭalāḳ boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Ḳuḍāt ṭā'ifesinden **[31a/03]** Zeyd zevcesi Hinde baŋa manṣıb tevcīh[27] olınduḳda seni manṣıba **[31a/04]** götürürsem üç ṭalāḳ boş ol déyüp baʿde Zeyde manṣıb **[31a/05]** tevcīh olınup Zeyd manṣıba gitdikde Hindi götürmeyüp **[31a/06]** yalŋız gitdükden ṣoŋra Hind Zeydüŋ iẕinsüz ol manṣıba gitse Zeyd **[31a/07]** ancaḳ götürmek murād édüp édüp[28] manṣıbda Hindi imsāk **[31a/08]** murād étmeyicek şarṭ-ı mezbūra binā'en Hind üç ṭalāḳ boş olur mı? **[31a/09]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd fülān fiʿili işlersem ʿavratum üç ṭalāḳ **[31a/10]** boş olsun dédükden ṣoŋra ol fiʿili işlemedin zevcesi Hindi **[31a/11]** bir ṭalāḳ ile taṭlīḳ édüp ʿiddeti münḳażiyye olduḳdan ṣoŋra Zeyd **[31a/12]** ol fiʿili işleyüp baʿde Hindi tezevvüc eylese Zeyd ol fiʿili yine **[31a/13]** işleyicek şarṭ-ı mezbūra binā'en Zeydden üç ṭalāḳ boş olur mı? **[31a/14]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ḳaryesi ahālīsine incindükde bu gün ḳaryeŋüzden [**31a/15]** çıḳmazsam ʿavratum üç ṭalāḳ boş olsun dédükden ṣoŋra Zeyd **[31a/16]** ol gün ḳarye-yi mezbūreden[29] çıḳup bir iki günden ṣoŋra yine gelse **[31a/17]** Zeyd maḥż-ı ḫurūc murād édicek ʿavratı şarṭ-ı mezbūra binā'en üç **[31a/18]** ṭalāḳ boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Bir ḳarye ahālīsinden **[31a/19]** Zeyd zevcesi Hinde eger fülān zamānda bu ḳaryeden çıḳmazsam **[31a/20]** üç ṭalāḳ boş ol dédükden ṣoŋra ol zamān gelmedin Hindi **[31a/21]** bir ṭalāḳ ile taṭlīḳ édüp ʿiddeti münḳażiyye olduḳdan ṣoŋra ol **[31a/22]** zamān gelüp lākin Zeyd ḳaryeden göçmeyüp baʿde ol zamān mürūr **[31a/23]** étdükde Zeyd Hindi tezevvüc eylese şarṭ-ı mezbūra binā'en Hind üç ṭalāḳ **[31a/24]** boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Bir ḳarye ahālīsinden Zeyd bu ḳaryeden **[31a/25]** göçmezsem ʿavratum üç ṭalāḳ boş olsun dédükden ṣoŋra Zeyd ehl ve ʿıyālıla

(31b)

[31b/01] ol ḳaryeden intiḳāl ve ḳarye-yi[30] uḫrāda tavaṭṭun édüp lākin baʿżı **[31b/02]** aḥyānda ḳarye-yi ūlāya varup gelse ʿavratı boş olur mı? El-cevāb: **[31b/03]** Olmaz. Mes'ele: Bir belde ahālīsinden Zeyd fülān gün bu beldeden çıḳmazsam **[31b/04]** ʿavratum üç ṭalāḳ boş olsun dédükden ṣoŋra Zeyd ol gün zevcesile[31] **[31b/05]** beldeden çıḳup ve eṣāṣ-ı beytüŋ bir miḳdārın[32] götürüp bir ḳaryede **[31b/06]** tavaṭṭun étdükden ṣoŋra Zeyd zevcesi ile belde-i mezbūrede terk **[31b/07]** étdügi eṣāṣ-ı beyti naḳl içün belde-i mezbūreye gelse ʿavratı üç **[31b/08]** ṭalāḳ boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Bir belde ahālīsinden **[31b/09]** Zeyd bu beldede sākin olursam ʿavratum üç ṭalāḳ boş olsun **[31b/10]** dédükden ṣoŋra Zeyd fi'l-hāl ol beldeden çıḳup ehl ve ʿıyālıla **[31b/11]** bir ḳaryede tavaṭṭun édüp baʿde belde-i mezbūreye sākin olmaḳ vechi[33] **[31b/12]** üzere varmayup ancaḳ baʿżı meṣāliḥi içün varup gelse şarṭ-ı **[31b/13]** mezbūra binā'en ʿavratı üç ṭalāḳ boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[31b/14]** Dédigüm olsun mı démek ʿavratuŋ boş olsun mı démek maʿnāsına **[31b/15]** müteʿārif olan belde ahālīsinden Zeyd ʿAmra

---

[27] tevcīh: -B 31a/03

[28] Kelimenin üstü çizgilidir: 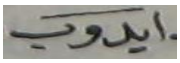

[29] ḳarye-yi mezbūreden: ol ḳaryeden B 31a/07

[30] ḳarye-yi uḫrāda: ḳariyye-yi uḫrāda B 31b/01

[31] ol: -A 31b/04

[32] miḳdārın: miḳdārını B 31b/05

[33] vechi: -B 31b/11

fülān fiʿili işlerseŋ **[31b/16]** dédigüm olsun mı dédükde ʿAmr daḫı olsun déyüp baʿde ʿAmr **[31b/17]** ol fiʿili işledükde Zeyd benüm murādum üç ṭalāḳ idi déyüp lākin ʿAmr **[31b/18]** ḫīn-i istiḥlāfda üç ṭalāḳ murād eylemese mücerred Zeydüŋ böyle démesi **[31b/19]** ile ʿAmruŋ ʿavratı üç ṭalāḳ boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[31b/20]** Zeyd fülān fiʿili işlersem ṭalāḳ-ı şelāşe üzerime olsun déyüp **[31b/21]** baʿde ol fiʿili işlese[34] Zeydüŋ zevcesi üç ṭalāḳ boş olur mı? **[31b/22]** El-cevāb: Böyle démek ʿörflerinde ʿavratum üç ṭalāḳ boş olsun **[31b/23]** démek ise olur. Mes'ele: Mücerred olan Zeyd ḫamr içersem ṭalāḳ-ı şelāşe üzerime **[31b/24]** olsun dédükden ṣoŋra Zeyd Hindi tezevvüc édüp baʿde ḫamr içse **[31b/25]** şarṭ-ı mezbūra binā'en Hind boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Mefhūm-ı küllemā

(32a)

[32a/01] üzerime olsun démek ʿavratum boş olsun démek maʿnāsına müteʿārif **[32a/02]** olan belde ahālīsinden Zeyd eger ʿAmr ile bir daḫı mükāleme édersem mefhūm-ı **[32a/03]** küllemā üzerime olsun déyüp baʿde Zeyd ʿAmr ile mükāleme eylese **[32a/04]** ʿavratı boş olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Mefhūm-ı küllemā üzerime üzerime **[32a/05]** olsun démek ʿavratum boş olsun démek maʿnāsına müteʿārif **[32a/06]** olan[35] belde ahālīsinden Zeyd ʿAmr ile mükāleme édersem mefhūm-ı küllemā **[32a/07]** üzerime olsun dédükden ṣoŋra ʿAmr ile mükāleme édüp baʿde **[32a/08]** Hindi tezevvüc eylese Hind şarṭ-ı mezbūra binā'en boş olur mı? El-cevāb: **[32a/09]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd āḫer diyāra gitmek üzere iken zevcesi Hind Zeyde **[32a/10]** beni taṭlīḳ eyle dédükde Zeyd bir sene tamāmına dek gelmezsem irādetüŋ **[32a/11]** elüŋde olsun déyüp[36] gitdükden ṣoŋra bir seneye dek gelmeyüp **[32a/12]** Hind bir sene tamām oldıġı meclisde nefsini taṭlīḳ édicek mübāne **[32a/13]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd āḫer diyāra gider olduḳda zevcesi **[32a/14]** Hinde ḳırḳ güne dek gelmezsem irādetüŋ elüŋde olsun déyüp **[32a/15]** gitdükden ṣoŋra ḳırḳ gün mürūr édüp Zeyd gelmeyüp lākin Hind **[32a/16]** ḳırḳ gün tamām oldıġı meclisde sene söylemese Zeyd-i mücerred **[32a/17]** böyle démegile Hind boş olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi **[32a/18]** Hinde şürb-i ḫamr édersem irādetüŋ elüŋde olsun dédükden ṣoŋra **[32a/19]** Zeyd şürb-i ḫamr édüp Hind vāḳıfe oldıġı meclisde sükūt édüp nefsini **[32a/20]** taṭlīḳ etmese mücerred böyle démegile Hind boş olur mı? El-cevāb: **[32a/21]** Olmaz.

Bab'ül-Īlā'

Mes'ele: Zeyd zevcesi Hinde Vallahi döşegüŋe girmeyeyüm **[32a/22]** dédükde īlā niyet édüp baʿde dörd ay mürūr édüp vaṭı'ına **[32a/23]** ḳadar iken Hindi vaṭıy eylemese Hind bāyine olur mı? El-cevāb: **[32a/24]** Olur.

Bab'ül-Ḫulʿ

Mes'ele: Hind-i ṣaġīre-i mümeyyize zevci Zeyd ile mehri ve şu ḳadar **[32a/25]** zevci Zeyd ile mehri ve şu ḳadar[37] eşyāsı[38] üzerine ḫulʿ

(32b)

---

[34] Kelimedeki /ş/ sesi Sin (س) harfiyle yazılmıştır:

[35] olan: -B 32a/06

[36]

[37] Satırın başından ''kadar'' ifadesine dek üstü çizilidir:

[38] eşyāsı: eşyāsını B 32a/25

[32b/01] olup eşyā-ı mezbūreyi Zeyde teslīm eylese Hind bāliġa **[32b/02]** olduḳda mehri[39] ile eşyā-ı merḳūmeyi Zeydden almaġa ḳādire **[32b/03]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i ḥāmile[40] zevci Zeyd ile mehri[41] **[32b/04]** ve nafaḳa[42] ʿiddeti üzere[43] ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Hind nādime olup **[32b/05]** Zeydden mehr ve nafaḳa nāmına nesne almaġa ḳādire olur mı? **[32b/06]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd mümeyyize olan zevcesi Hind-i ṣaġīre **[32b/07]** ile mehri üzerine ḫulʿ olup Hind[44] daḫı ḳabūl eylese Hind **[32b/08]** bāliġa olduḳda mehrini Zeydden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: **[32b/09]** Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri ve ʿiddeti ḥayż ile **[32b/10]** olmaḳ iʿtiḳādıla nafaḳa ʿiddeti üzerine ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra **[32b/11]** Hindüŋ Zeydden ḥamli ẓāhir olsa Hind vażʿ-ı ḥaml edinceye dek **[32b/12]** Zeydden nafaḳa almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[32b/13]** Hind ṣıḥḥatinde zevci Zeyd ile mehri üzerine ḫulʿ **[32b/14]** olduḳdan ṣoŋra Hind fevt olsa vereṣesi Zeydden **[32b/15]** mehr nāmına nesne almaġa ḳādire olur mı?[45] El-cevāb: Olmaz.[46] **[32b/16]** Mes'ele: Hind maraż-ı mevtinde zevci Zeyd ile mehri üzerine **[32b/17]** ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Hind ʿiddeti içinde fevt olup **[32b/18]** vereṣesi[47] terk etdükde ṣülüṣ-i mehr-i mezbūra müsāʿid olup **[32b/19]** Zeydüŋ tereke-i Hindden ḥiṣṣesi mehr-i mezbūrdan ekṣer olınsa[48] Zeyd Hindüŋ **[32b/20]** terekesinden ḥiṣṣe nāmına nesne almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[32b/21]** Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri[49] üzerine ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra **[32b/22]** Hind ʿiddeti münḳażiyye olmadın fevt olsa Zeyd Hinde vāriṣ olur mı? **[32b/23]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri üzerine ḫulʿ **[32b/24]** olduḳdan ṣoŋra Hind Zeyd beni ḳabl'el-ḫulʿ bāyinen taṭlīḳ étmişdi **[32b/25]** déyü daʿvā ve müddeʿāsına iḳāmet-i beyyine édicek mehr-i mezbūrı

(33a)

[33a/01] Zeydden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd **[33a/02]** ile ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Zeyd fevt olsa Zeyd fevt olsa[50] Hind **[33a/03]** Zeyde vāriṣe olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Bu ṣūretde Hind Zeyde **[33a/04]** vāriṣe olmaḳ zuʿmıla terekeden şu ḳadar eşyāyı[51] ḳabż eylese Zeydüŋ **[33a/05]** vereṣesi eşyā-ı merkūmeyi Hindden istirdāda ḳādir olurlar mı? **[33a/06]** El-cevāb: Olurlar.[52] Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri ve Zeydden olan **[33a/07]** ṣaġīr oġlı ʿAmrı kendi mālıla[53] infāḳ étmek üzere ḫulʿ **[33a/08]** olup lākin müddet beyān olınmasa ʿAmr Hindüŋ ḫıḍānesinde **[33a/09]** olmaġıla Hind ʿAmruŋ nafaḳasını Zeydden almaġa ḳādire olur mı? **[33a/10]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri ve Zeydden olan **[33a/11]** ṣaġīr oġlı ʿAmrı[54] iki sene tamāmına dek kendi mālından **[33a/12]** infāḳ etmek üzere ḫulʿ olsa Hind mūsire iken seneteyn **[33a/13]** tamāmına dek ṣaġīrüŋ nafaḳası nāmına

---

[39] mehri: mehr B 32b/02
[40] ḥāmile: ḥāmil B 32b/03
[41] mehri: -B 32b/03
[42] ve: -A 32b/04
[43] üzere: üzerine B 32/04
[44] Hind: Zeyd B 32b/07
[45] olur mı?: olurlar mı? B 32b/15
[46] Olmaz.: Olmazlar. B 32b/15
[47] vereṣesi: vereṣesini B 32b/18
[48] olınsa: olsa B 32b/19
[49] mehri: mehr B 32b/21
[50] ''Zeyd fevt olsa'' ibaresinin üstü çizgilidir:
[51] eşyāyı: eşyā B 33a/04
[52] Olurlar.: Olur. B 33a/06
[53] mālıla: mālından B 33a/07
[54] ʿAmrı: ʿAmr B 33a/11

Zeydden nesne almaġa ḳādire **[33a/14]** olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri ve Zeydden **[33a/15]** olan veled-i ṣaġīrini yedi sene tamāmına dek kendi mālından infāḳ **[33a/16]** étmek üzere ḫulʿ olup Hind ṣaġīri bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk eylese **[33a/17]** Hind müddet-i mezbūrede muʿsire olup ṣaġīrüŋ nafaḳasına ḳādire **[33a/18]** olmayup ṣaġīrüŋ mālı olmamaġıla ṣaġīrüŋ nafaḳasın[55] Zeydden alup **[33a/19]** ṣaġīri[56] infāḳa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci **[33a/20]** Zeyd ile mehri[57] ve Zeydden olan ṣaġīre ḳızı Zeynebi yedi[58] sene **[33a/21]** tamāmına dek kendi mālından infāḳ étmek üzere ḫulʿ olduḳdan **[33a/22]** ṣoŋra bir sene mürūrunda ṣaġīre fevt olsa Zeyd ṣaġīrenüŋ altı **[33a/23]** senelik nafaḳasıla Hindüŋ üzerine rücūʿa ḳādire olur mı? **[33a/24]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri ve Zeydden olan **[33a/25]** ṣaġīre ḳızı Zeynebi yedi[59] sene tamāmına dek kendi mālından

(33b)

[33b/01] infāḳ etmek üzere ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Hind Zeynebi bir ay infāḳ **[33b/02]** édüp baʿde Hind fevt olup ḫāḍına-i uḫrāsı olmamaġıla[60] Zeynebi **[33b/03]** Zeyd[61] alsa Zeyd ṣaġīrenüŋ altı sene ile[62] on bir aylıḳ nafaḳasıla **[33b/04]** Hindüŋ terekesine rücūʿa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[33b/05]** Hind-i ḥāmil zevci Zeyd ile mehri[63] üzerine ḫulʿ olduḳda tevellüd **[33b/06]** édecek veled[64] kendi mālından infāḳ ve iksā étmek üzerine[65] **[33b/07]** ḫulʿ olup lākin müddet beyān olınmayup baʿde Hind bir veled **[33b/08]** ṭoġursa Hind veled-i mezbūr ḫıḍānesinde olmaġıla veledüŋ **[33b/09]** nafaḳasını Zeydden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[33b/10]** Hind-i ḥāmil zevci Zeyd ile mehri ve tevellüd édecek veledi **[33b/11]** yedi[66] sene tamāmına dek kendi mālından infāḳ ve iksā etmek üzere **[33b/12]** ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra[67] bir veled ṭoġursa Hind mūsire iken **[33b/13]** yedi[68] sene tamāmına dek ol veledüŋ nafaḳası nāmına Zeydden **[33b/14]** nesne almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind-i ḥürre **[33b/15]** zevci Zeyd ile iki defʿa ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Zeyd Hindi **[33b/16]** rıżāsıla tezevvüc etmek cā'iz olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[33b/17]** Zeyd zevcesi Hind-i ḥürreyi iki ṭalāḳ-ı bāyin ile taṭlīḳ eylese **[33b/18]** Zeyd Hindi rıżāsıla bilā-ḥulle tezevvüc étmek cā'iz olur mı? **[33b/19]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ babası Zeyd ṣaġīrenüŋ **[33b/20]** zevci ʿAmr ile ṣaġīrenüŋ mehri üzerine ḫulʿ olup lākin bedel-i **[33b/21]** ḫulʿa żāmin olmasa ṣaġīre bāliġa olduḳda medḫūl-bihā olmamaġıla **[33b/22]** nıṣf-ı mehrini ʿAmrdan almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[33b/23]** Hind-i ṣaġīre-i mümeyyizenüŋ anası Zeyneb Hindi[69] zevci Zeyd ile **[33b/24]** ḳable'd-duḫūl Hindüŋ iẕinsüz mehr-i müsemmāsı üzerine ḫulʿ olduḳda **[33b/25]** mehre żāmine olmayup baʿde Hind vāḳıfe olduḳda ḳabūl eylese

(34a)

---

[55] nafaḳasın: nafaḳasını B 33a/18
[56] ṣaġīri: ṣaġīr B 33a/19
[57] üzerine: -A 33a/20
[58] yedi: yeddi B 33a/20
[59] yedi: yeddi B 33a/25
[60] Zeyd: -A 33b/02
[61] Zeyd: -B 33b/03
[62] ile: ve B 33b/03
[63] mehri: mehr B 33b/05
[64] veled: veledi B 33b/06
[65] üzerine: üzere B 33b/06
[66] yedi: yeddi B 33b/11
[67] Hind: -A 33b/12
[68] yedi: yeddi B 33b/13
[69] Hindi: Hindüŋ B 33b/23

[34a/01] Hind bāliġa olduḳda mehr-i müsemmānuŋ nıṣfını Zeydden almaġa ḳādire **[34a/02]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd Hind-i kebīrenüŋ zevci ʿAmr ile **[34a/03]** Hindüŋ iẕinsüz[70] ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Hind vāḳıfe olduḳda ḫulʿ-ı **[34a/04]** mezbūrı mücīze olsa Hind nādime olup mehr-i merkūmı ʿAmrdan **[34a/05]** almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hind **[34a/06]** ile ḫulʿa ʿAmrı tevkīl étdükde şu ḳadar ġuruşa ḫulʿ eyle **[34a/07]** aḳalle ḫulʿ eyleme déyüp baʿde ʿAmr Zeydüŋ iẕinsüz Hind ile ol ḳadar **[34a/08]** ġuruşdan aḳalle muḫālaʿa[71] eylese Zeyd mücīz olmayıcaḳ Hind ḫulʿ-ı mezbūra **[34a/09]** binā'en bāyin olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ zevcesi Hind-i kebīrenüŋ **[34a/10]** ḳarındaşı ʿAmr Hindüŋ iẕinsüz Hindüŋ mehri üzerine Zeyd ile **[34a/11]** ḫulʿ olup mehri[72] kendi mālından ẕāmin olduḳdan ṣoŋra Hind vāḳıfe **[34a/12]** olduḳda[73] ḳabūl etmese[74] ḫulʿ vāḳıʿ olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind **[34a/13]** zevci Zeyd ile şu ḳadar ġuruş üzerine ḫulʿa ṭālibe olduḳda **[34a/14]** Zeyd imtināʿ etmegile Zeydüŋ ögey oġlı ʿAmr-ı ṣaġīr[75] Zeyde Hind ile **[34a/15]** ol ḳadar ġuruş üzerine ḫulʿ ol saŋa iki biŋ aḳçe véreyüm **[34a/16]** démegile Zeyd Hind ile ḫulʿ olup ol ḳadar aḳçeyi ʿAmrdan alsa **[34a/17]** ʿAmr bāliġ olduḳda meblaġ-ı mezbūrı Zeydden istirdāda ḳādir olur mı? **[34a/18]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd ile mehri ve şu ḳadar aḳçe **[34a/19]** üzerine ḫulʿ olduḳda ol ḳadar aḳçeyi meclis-i ḫulʿda Zeyde vérmese **[34a/20]** ḥālā Zeyd meblaġ-ı mezbūrı Hindden ṭaleb étdükde Hind-i mücerred meclis-i **[34a/21]** ḫulʿda vérmemegile sāḳıṭ olur déyü vérmemege ḳādire olur mı? **[34a/22]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Ṣarʿ zaḥmetine mübtelā olan Hind ʿaḳlı **[34a/23]** başında olup maṣrūʿa degül iken zevci Zeyd ile mehri[76] ve baʿżı **[34a/24]** eşyāsı üzerine ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Hind ḫulʿa nādime olup **[34a/25]** mehrini ve[77] eşyā-ı merḳūmeyi Zeydden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz.

(34b)

[34b/01] Mes'ele: Zeyd zevcesi Hind ile mehri üzerine ḫulʿ olduḳdan ṣoŋra Zeyd **[34b/02]** Hind mehriŋi benden ṭaleb éderseŋ zevcem olur mısın **[34b/03]** dédükde Hind daḫı olurum déyüp baʿde zamān[78] mehriŋi Zeydden **[34b/04]** ṭaleb eylese Zeyd Hinde mehriŋi benden ṭaleb étmegile zevcem **[34b/05]** olduŋ déyüp Hind ile ezvāc muʿāmelesine ḳādir olur mı? **[34b/06]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ʿAmra zevceŋ Hind ile muḫālaʿa eyle **[34b/07]** déyü ibrām étdükde ʿAmr ḫulʿ murād etmegile nesne söylemeyüp Zeydi **[34b/08]** defʿ içün ḫulʿ vāḳıʿ olmamaḳ ḳaṣdıla bir kāġıda Hind ile ḫulʿ **[34b/09]** oldum déyü yazup ḫulʿ lafẓını yazmayup ol kāġıdı Zeyde **[34b/10]** vérse mücerred vech-i muḥarrer üzere kitābeti ile ḫulʿ vāḳıʿ[79] olur mı? El-cevāb: **[34b/11]** Olmaz. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ anası Zeynebi[80] Hindüŋ zevci Zeyd **[34b/12]** ile Hindüŋ mehri üzerine ḫulʿ olduḳda Zeyneb mehr-i mezbūra żāmine **[34b/13]** olup baʿde Hind bāliġa olduḳda medḫūl-bihā olmamaġıla mehr-i **[34b/14]** mezbūruŋ nıṣfın[81] Zeydden alsa Zeyd nıṣf-ı merḳūmı Zeynebe taẕmīne ḳādir **[34b/15]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i ṣaġīreyi veliyy-i aḳrebi anası Zeyneb **[34b/16]** küfvi Zeyde mehr miṣli olan şu

---

[70] Hindüŋ mehri üzerine: -A 34a/03
[71] muḫālaʿa: ḫulʿ B 34a/08
[72] mehri: -A 34a/11
[73] olduḳda: olup B 34a/12
[74] etmese: eylemese B 34a/12
[75] ṣaġīr: ṣaġīre B 34a/14
[76] mehri: mehr B 34a/23
[77] baʿżı: -A 34a/25
[78] Hind: -A 34b/03
[79] olmuş: -A 34b/10
[80] Zeynebi: Zeyneb B 34b/11
[81] nıṣfın: nıṣfını B 34b/14

ḳadar aḳçe mehr tesmiyesile tezvīc[82] [34b/17] édüp Zeyd daḫı Hinde duḫūl étdükden ṣoŋra Zeyneb Hindüŋ ṣiġarında [34b/18] mehri üzerine Zeyd ile ḫulʿ olduḳda Zeyneb mehr-i mezbūra żāmine [34b/19] olup baʿde Hind bāliġa olduḳda mehr-i merḳūmı baʿde'l-ḥüküm Zeydden [34b/20] alsa Zeyd mehr-i mezbūrı Zeynebe tażmīne ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. [34b/21] Mes'ele: Zeydüŋ zevce-i medḫūl-bihāsı[83] Hind-i kebīrenüŋ babası ʿAmr [34b/22] Hindüŋ iẕinsüz Hindüŋ mehri üzerine[84] ḫulʿ olup mehre[85] [34b/23] żāmin olsa Hind ḫulʿı mücīze olmayup mehrini Zeydden almaġa [34b/24] ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Zeyd daḫı ʿAmra rücūʿ éder. [34b/25] Mes'ele: Hind Zeydüŋ ʿınnīn idigini bilmedin nefsini Zeyde [34b/26] tezvīc édüp baʿde ʿınnīnı ẓāhir olmaġıla Hind Zeydi ḥākime

(35a)

[35a/01] bir sene te'cīl[86] étdürdükden ṣoŋra ve bir sene mürūr édüp Zeyd [35a/02] Hinde vāṣıl olmasa Hind kendüyi ḥākime tefrīḳ étdürmege ḳādire [35a/03] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind Zeydüŋ mecẓūm idigini bilmedin nefsini [35a/04] Zeyde tezvīc eylese Hind vāḳıfe olduḳda rāżiyye olmayup nefsini [35a/05] ḳāḍıya tefrīḳ étdürmege ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Meger ḳāḍı [35a/06] imām-ı Muhammed ḳavlile ʿamele-i me'mūr ola.

Bābü'l-ʿİddet

Mes'ele: Hind-i naṣrāniyyenüŋ zevci Zeyd-i [35a/07] müslim fevt olsa Hinde ʿiddet lāzım olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: [35a/08] Zeyd ümm-i veledi olmayan cāriyesi Hindi[87] iʿtāḳ etmegile[88] Hind nefsini [35a/09] ʿAmra tezvīc murād eylese Hinde ʿiddet lāzıme olur mı? El-cevāb: Olmaz. [35a/10] Mes'ele: Zeyd ümm-i veledi Hindi iʿtāḳ etmedin ʿAmra tezvīc murād eylese [35a/11] Hinde ʿiddet lāzıme olur mı? El-cevāb: Olmaz lākin efḍal olan bir ḥayż [35a/12] ile istibrā édüp baʿde tezvīc[89] etmek gerekdür. Mes'ele: Hindüŋ zevci Zeyd [35a/13] āḫer diyārda iken Zeydüŋ fevti şāyiʿ olmaġıla Hind baʿde inḳıżā'ü'l-iddet [35a/14] nefsini ʿAmra tezvīc édüp ʿAmr daḫı Hindi vaṭy étdükden ṣoŋra [35a/15] Zeyd ḥayyen gelüp Hindi ʿAmrdan tefrīḳ étdürse Hindüŋ ʿiddeti münḳażiyye [35a/16] olmadın Zeyd Hindi vaṭy étmek cā'iz olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [35a/17] Hindüŋ zevci Zeyd āḫer diyārda iken ʿAmr Hindüŋ zevci oldıġını [35a/18] bilmemegile Hindi tezevvüc ve vaṭy étdükden ṣoŋra Zeyd gelüp Hindi ʿAmrdan [35a/19] tefrīḳ étdürse Hinde ʿAmrdan ʿiddet lāzıme olur mı? El-cevāb: Olur. [35a/20] Mes'ele:[90] Zeyd Hindi tezevvüc étdükden ṣoŋra ḳable'd-duḫūl ve'l-ḫalvet Hindi [35a/21] taṭlīḳ eylese Hinde ʿiddet lāzıme olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [35a/22] Hindüŋ zevci Zeyd āḫer diyārda iken ʿAmr Hindüŋ zevci oldıġını [35a/23] bilürken Hindi tezevvüc ve vaṭy étdükden ṣoŋra Zeyd gelüp Hindi [35a/24] ʿAmrdan tefrīḳ étdürse Hinde ʿAmrdan ʿiddet lāzıme olur mı? [35a/25] El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hindüŋ zevci Zeyd āḫer diyārda fevt olup[91]

(35b)

---

[82] tezvīc: tezevvüc B 34b/16
[83] medḫūl-bihāsı: medḫūl-bihā B 34b/21
[84] Zeyd ile: -A 34b/22
[85] mehre: mehr B 34b/22
[86] Metinde kelime hemze ile yazılmamıştır:
[87] Hindi: Hind B 35a/08
[88] etmegile: édüp B 35a/08
[89] tezvīc: tezevvüc B 35a/12
[90] "Mes'ele" kelimesi yazılmayıp boşluk bırakılmıştır.
[91] olup: -B 35a/25

[35b/01] olsa Hindüŋ ʿiddeti vefātı güninden mi iʿtibār olınur yoḫsa ḫaber **[35b/02]** vāṣıl oldığı günden mi iʿtibār olınur? El-cevāb: Vefātı gününden. Mes'ele: **[35b/03]** Zeyd ẕāt-ı ḥayż olan zevce-i medḫūl-bihāsı Hindi bāyinen taṭlīḳ **[35b/04]** étdükden ṣoŋra altmış gün tamāmında Hind nefsini ʿAmra tezvīc murād **[35b/05]** étdükde[92] üç ḥayż görüp ʿiddetüm münḳażiyye oldı dése **[35b/06]** ʿAmr Hinde inanıcaḳ Hindi tezevvüc etmek cā'iz olur mı? El-cevāb: Olur. **[35b/07]** Mes'ele: Zeyd zevcesi Hind-i ḥāmili taṭlīḳ eylese Hindüŋ ʿiddeti **[35b/08]** ne ile münḳażiyye olur? El-cevāb: Vaż'-ı ḥaml ile. Mes'ele: Zeyd zevcesi **[35b/09]** Hind-i ḥāmili taṭlīḳ étdükden ṣoŋra Hind müstebīnü'l-ḫilḳa bir cenīn-i **[35b/10]** meyt ilḳā eylese Hindüŋ ʿiddeti münḳażiyye olur mı? El-cevāb: Olur.

Bāb-ı Ṣübūtü'l-Neseb

[35b/11] Mes'ele: Zeydüŋ ümm-i veledi Hind bir veled getürdükden[93] ṣoŋra[94] Zeyd veled **[35b/12]** benden degüldür déyü nefy eylese veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? **[35b/13]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ ümm-i veledi olmayan cāriyesi **[35b/14]** Hind ḥāmil olduḳda Zeyd diʿvet etmedin fevt olup baʿde **[35b/15]** beş ay mürūrında Hind bir veled doġurduḳda Zeyd beni vaṭy édüp **[35b/16]** veled Zeyddendür dése mücerred Hindüŋ böyle démesile ol veledüŋ **[35b/17]** nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi **[35b/18]** Hind ibtidā veled getürdükde Zeyd veled bendendür déyü daʿvā édüp **[35b/19]** baʿde Zeyd fevt olsa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: **[35b/20]** Olur. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi Hind ibtidā bir veled ṭorġurduḳda[95] **[35b/21]** Zeyd veled bendendür déyü diʿvet édüp Hind Zeydüŋ ümm-i veledi **[35b/22]** olduḳdan ṣoŋra bir müddet mürūrında Hind bir veled daḫı ṭoġurduḳda **[35b/23]** Zeyd diʿvet etmeyüp nefy daḫı etmeyüp baʿde Zeyd fevt olsa **[35b/24]** veled-i mezbūr Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi **[35b/25]** Hind veled getürdükde Zeyd[96] veled benden degüldür déyüp baʿde Zeyd fevt

(36a)

[36a/01] olsa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ **[36a/02]** cāriyesi Hind ḥāmile[97] olduḳda Zeyd ḥamli benden degüldür ġayrıdandur **[36a/03]** déyüp baʿde Hind bir veled[98] ṭoġurduḳda Zeyd veled bendendür déyüp **[36a/04]** diʿvet eylese ol veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? **[36a/05]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi Hind bir veled ṭoġurduḳda **[36a/06]** Zeyd veled bendendür déyüp nesebi ṣābit olduḳdan ṣoŋra Zeyd veled **[36a/07]** bendenden degüldür dése böyle démegile veled-i mezbūruŋ nesebi **[36a/08]** müntefī olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi **[36a/09]** vaṭy édüp Hindden veled geldükde Zeyd veled[99] bendendür déyü diʿvet **[36a/10]** étdükden ṣoŋra Hind Zeydüŋ ġulamı Bekir[100] baŋa zinā édüp ol veled **[36a/11]** zinādan ḥāṣıl oldı démegile Zeyd diʿvetine nādim olup veled **[36a/12]** benden degüldür déyüp baʿde Zeyd fevt olsa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? **[36a/13]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi Hind bir veled-i ẕeker ṭoġurduḳda **[36a/14]** Zeyd veled-i mezbūr içün ḳulum ʿAmruŋ oġlıdur déyü iḳrār édüp baʿde[101] **[36a/15]**

---

[92] étdükde: étdükden ṣoŋra B 35b/05
[93] getürdükden: getürdükde B 35b/11
[94] ṣoŋra: -B 35b/11
[95] ṭoġurduḳda:
[96] Zeyd: -B 35b/25
[97] ḥāmile: ḥāmil B 36a/02
[98] daḫı: -A 36a/03
[99] veled: -B 36a/09
[100] Bekir: -B 36a/10
[101] baʿde: -B 36a/14

Zeyd veled bendendür dése veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? [36a/16] El-cevāb: Olmaz lākin veled āzād olur. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi [36a/17] ḳulı ʿAmra tezvīc édüp baʿde vaḳt-i tezvīcden[102] altı ay mürūr [36a/18] étdükden ṣoŋra Hind bir veled ṭoġurduḳda[103] Zeyd veled bendendür dése [36a/19] veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olmaz lākin veled āzād [36a/20] olup Hind ümm-i veled olmış olur. Mes'ele: Zeyd cāriye-i mevṭū'ası [36a/21] Hindi ḳulı ʿAmra tezvīc étdükden ṣoŋra altı aydan aḳallde bir [36a/22] veled ṭoġurduḳda Zeyd veled bendendür déyü diʿvet édüp [36a/23] baʿde Zeyd fevt olsa veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? [36a/24] El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi Hind ḥāmile[104] olduḳda [36a/25] Zeyd Hindüŋ ḥamli bendendür déyü diʿvet édüp baʿde Zeyd

(36b)

[36b/01] fevt olduḳda Hind vaḳt-i diʿvetden on bir ay tamāmında bir veled [36b/02] getürse ol veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olur. [36b/03] Mes'ele: Zeyd Hindi ḥürre olmaḳ üzere tezevvüc ve vaṭy édüp Hind [36b/04] bir veled ṭoġurduḳdan ṣoŋra Hind ʿAmruŋ cāriyesi oldıġı ṣābit olsa [36b/05] ʿAmr veled-i mezbūrı istirḳāḳa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz lākin Zeyd [36b/06] veledüŋ yevm-i ḫuṣūmetde olan ḳıymetini ʿAmra[105] żāmin olur. Mes'ele: Zeyd [36b/07] Hindi cāriyesi olmaḳ üzere ʿAmra beyʿ ve teslīm édüp ʿAmr daḫı [36b/08] Hindi vaṭy édüp Hind bir veled ṭoġurduḳdan ṣoŋra Bekir Hinde [36b/09] müstaḥiḳḳ çıḳup baʿde'l-iṣbāt ve'l-ḥüküm Hindi ʿAmrdan alsa [36b/10] Bekir ol veledi istirḳāḳa ḳādir[106] olur mı? El-cevāb: Olmaz lākin [36b/11] ʿAmr veledüŋ yevm-i ḫuṣūmetde olan ḳıymetin Bekire żāmin olur. [36b/12] Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi ʿAmra beyʿ ve teslīm édüp vaḳt-i [36b/13] beyʿden altı ay mürūrından ṣoŋra Hind bir veled ṭoġurduḳda Zeyd[107] [36b/14] bendendür déyüp ʿAmr taṣdīḳ eylese[108] Zeyd[109] ḳavl-i mücerredile cāriyeyi [36b/15] ʿAmrdan almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind Zeynebi [36b/16] cāriyesi olmaḳ üzere zevci Zeyde hibe ve teslīm édüp Zeyd [36b/17] daḫı Zeynebi vaṭy édüp Zeyneb bir veled ṭoġurduḳdan ṣoŋra ʿAmr [36b/18] Zeynebe[110] müstaḥiḳḳ çıḳup baʿde'l-iṣbāt ve'l-ḥüküm Zeynebi Zeydden alsa [36b/19] ʿAmr ol veledi istirḳāḳa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz lākin Zeyd[111] [36b/20] veledüŋ[112] yevm-i ḫuṣūmetde olan ḳıymetini ʿAmra żāmin olur. [36b/21] Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi ʿAmra beyʿ ve teslīm étdükden ṣoŋra Hind [36b/22] ṭoḳuz ay mürūrında bir veled getürdükde Zeyd veled bendendür déyü [36b/23] diʿvet édüp ʿAmr daḫı Zeydi taṣdīḳ eylese veledüŋ nesebi [36b/24] Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd iki seneden [36b/25] berü mülkünde olan cāriyesi Hindi zevcesi Zeynebe şu ḳadar

(37a)

[37a/01] aḳçe mehri muḳābelesinde beyʿ ve teslīm étdükden ṣoŋra vaḳt-i beyʿden [37a/02] altı aydan aḳallde Hind bir veled ṭoġurduḳda Zeyd veled bendendür déyü [37a/03] diʿvet eylese veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olup[113] Hind Zeydüŋ [37a/04] ümm-i veledi[114] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Ekṣer müddet-i ḥaml ne miḳdārdur? [37a/05] El-cevāb: İki senedür. Mes'ele:

---

[102] vaḳt-i tezvīcden: vaḳt-i tezevvücden B 36a/17
[103] ṭoġurduḳda: doġurduḳda B 36a/18
[104] ḥāmile: ḥāmil B 36a/24
[105] ʿAmra: -B 36b/06
[106] ḳādir +B 36b/10
[107] veled: -A 36b/13
[108] eylese: eylemese B 36b/14
[109] Zeyd: -B 36b/14
[110] Zeynebe: -B 36b/18
[111] Zeyd: Zeydüŋ B 36b/19
[112] veledüŋ: -B 36b/20
[113] olup: olur mı? B 37a/03
[114] Hind Zeydüŋ ümm-i veledi: -B 37a/04

Zeyd mezniyesi Hindi tezevvüc étdükden [37a/06] ṣoŋra Hind vaḳt-i tezevvücden altı aydan aḳallde bir veled ṭoġursa ol [37a/07] veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd āḫer [37a/08] diyārda iken fevti şāyiʿ olmaġıla zevcesi Hind baʿde [37a/09] inḳıżā'ü'l-ʿiddet nefsini ʿAmra tezvīc édüp ʿAmrdan veled getürdükden ṣoŋra [37a/10] Zeyd ḥayyen gelüp Hindi[115] ʿAmrdan tefrīḳ étdürse ol veled Zeyd [37a/11] ve ʿAmrdan ḳanḳısına ḥüküm olınur? El-cevāb: ʿAmra. Mes'ele: Zeyd babası ʿAmruŋ [37a/12] cāriyesi Hindi ʿAmruŋ iẕinsüz vaṭy édüp Hind Zeydden veled getürse [37a/13] ol veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd [37a/14] anası Hindüŋ cāriyesi Zeynebi Hindüŋ iẕinsüz vaṭy édüp Zeyneb [37a/15] Zeydden veled getürse ol veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? [37a/16] El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindüŋ cāriyesi Zeynebi vaṭy [37a/17] édüp Zeyneb bir veled ṭoġurduḳda Zeyd Hind Zeynebüŋ vaṭy'ını [37a/18] baŋa iḫlāl étmegile ben Zeynebi vaṭy édüp veled bendendür [37a/19] déyü diʿvet étdükde Hind Zeydi iḫlāl ve diʿvetde taṣdīḳ [37a/20] eylese veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: [37a/21] Zeydüŋ anası Hindüŋ cāriyesi Zeynebi tezevvüc etmedin Zeynebi Hindüŋ [37a/22] iḫlālile vaṭy ve iḫbāl édüp baʿde Zeyd ḥamli bendendür déyü [37a/23] diʿvet etmedin fevt olduḳdan ṣoŋra Zeyneb bir veled ṭoġursa ol veledüŋ [37a/24] nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd āzādlu [37a/25] cāriyesi Hinde zinā édüp Hind Zeydden veled getürdükden [37a/26] Zeyd ögey anası Hindüŋ cāriyesi vaṭy ve iḫbāl édüp Zeyneb bir veled ṭoġurduḳda Zeyd Hind Zeynebüŋ vaṭy'ı baŋa iḫlāl etmegile daḫı vaṭy ve iḫbāl etmişdüm veled bendendür déyü diʿvet édüp Hind daḫı iḫlāl ve diʿvetde Zeydi taṣdīḳ eylese veledüŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olur.

(37b)

[37b/01] ṣoŋra Zeyd fevt olsa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb:[116] Olmaz. [37b/02] Mes'ele:[117] Zeyd-i müslim fevt olduḳdan ṣoŋra zevcesi Hind-i naṣrāniyye Zeydüŋ fevtinden [37b/03] on ay tamāmında bir veled ṭoġurup Hind inḳıżā-i ʿiddete iḳrār étmiş [37b/04] olmasa ol veled Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd zevcesi [37b/05] Hindi üç ṭalāḳ ile taṭlīḳ étdükden ṣoŋra Hinde ḥülle étdürmedin [37b/06] Hindi tezevvüc ve vaṭy édüp baʿde Hind vaḳt-i vaṭy'ından altı [37b/07] ay mürūrında bir veled getürse veled-i mezbūruŋ nesebi Zeydden ṣābit [37b/08] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ[118] ümm-i veledi Hind ḥāmil iken [37b/09] Zeyd fevt olup zevcesi zevcesi[119] Zeynebi ve oġlı ʿAmr ile [37b/10] ḳızı Ḥadīceyi terk étdükden ṣoŋra Hind Zeydüŋ fevtinden iki seneden [37b/11] aḳallde bir veled ṭoġursa veled-i mezbūr Zeyde vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olur. [37b/12] Mes'ele: Zeyd zevce-i medḫūl-bihāsı Hindi bāyinen taṭlīḳ étdükden [37b/13] ṣoŋra Hind inḳıżā-i ʿiddete iḳrār etmedin iki seneden aḳallde bir [37b/14] veled ṭoġursa veled-i mezbūruŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: [37b/15] Olur. Mes'ele: Zeyd zevce-i medḫūl-bihāsı Hindi bāyinen taṭlīḳ édüp [37b/16] baʿde Hind[120] inḳıżā-i ʿiddete iḳrār etmedin iki sene mürūrında [37b/17] bir veled ṭoġurduḳda veled Zeydüŋdür déyüp lākin[121] Zeyd diʿvet etmese [37b/18] veled-i mezbūruŋ nesebi Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [37b/19] Zeyd zevcesi Hindüŋ üzerine Hindüŋ ḳarındaşı ḳızı[122] Zeynebi tezevvüc [37b/20] ve vaṭy édüp Zeyneb Zeydden veled getürse veled-i mezbūruŋ nesebi [37b/21] Zeydden ṣābit olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind nefsini Zeyde

[115] Hindi: -B 37a/10
[116] Metinde "El-cevāb" ibaresi yoktur, boşluk bırakılmıştır.
[117] Metinde "Mes'ele" ibaresi yoktur.
[118] Zeydüŋ: Zeyd B 37b/08
[119] zevcesi: +A 37b/09
[120] Hind: -B 37b/16
[121] lākin: -B 37b/17
[122] ḳarındaşı ḳızı: ḳız ḳarındaşı B 37b/19

tezvīc [37b/22] étdükden[123] şoŋra[124] on[125] ay mürūrında şoŋra[126] bir veled getürdükde [37b/23] Zeyd ol veled benden degüldür déyüp Hind daḫı taṣdīḳ eylese [37b/24] Hind Zeydi taṣdīḳ etmegile veledüŋ nesebi Zeydden müntefī olur mı? [37b/25] El-cevāb: Olmaz.

El-Ḥıḍāne

Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ ḥaḳḳ-ı ḥıḍānesi li-ebeveyn

(38a)

[38a/01] er ḳarındaşı ʿAmr ile li-eb er ḳarındaşı Bekirden ḳanḳısınuŋdur? El-cevāb: ʿAmruŋdur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīri anasınuŋ [38a/02] anası Hind[127] bi-ḥaḳḳa'l-ḥıḍāne imsāk üzere iken Hind nefsini Zeydüŋ [38a/03] zī-raḥm-i maḥremi olan ʿAmra tezvīc eylese Hindden ḥaḳḳ-ı ḥıḍāne sāḳıṭ [38a/04] olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ anası ve ḥāḍınası [38a/05] Hind nefsini ṣaġīre ecnebī olan ṣaġīrüŋ reżāʿen babası ʿAmra [38a/06] tezvīc eylese ṣaġīrüŋ anasınuŋ anası Zeyneb ṣaġīri bi-ḥaḳḳa'l-ḥıḍāne [38a/07] Hindden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ[128] [38a/08] anası[129] ve ḥāḍınası Zeyneb nefsini ṣaġīre ecnebīye tezvīc étdükde[130] [38a/09] ṣaġīrenüŋ anasınuŋ anası Ḥadīce mecnūne olup ṣaġīreyi [38a/10] terbiyeye ḳādire olmamaġıla Ḥadīcenüŋ anası ʿĀyişe ṣaġīreyi [38a/11] Zeynebden alup terbiye ve imsāke ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. [38a/12] Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ anasınuŋ anası ve ḥāḍınası olan Zeyneb ʿamyā [38a/13] olup ṣaġīreyi terbiyeye ḳādire olmasa ḥaḳḳa'l-ḥıḍāne babasınuŋ [38a/14] anası Ḥadīcenüŋ olmaġıla[131] ṣaġīreyi rāy-ı ḥākimle Zeynebden alup [38a/15] terbiyeye ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ [38a/16] anasınuŋ anası ve ḥāḍınası Hind Zeydüŋ mālı olmaġıla Zeydüŋ [38a/17] mālından Zeyde ḥākime ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr étdürüp beslerken Zeydüŋ [38a/18] babasınuŋ anası Zeyneb ben kendi mālumdan beslerüm déyü Zeydi [38a/19] Hindden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ anasınuŋ [38a/20] anası ve ḥāḍınası Hind Zeydüŋ mālı olmaġıla Zeydüŋ mālından Zeyd [38a/21] içün ḥākime ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr étdürüp beslemek [38a/22] murād étdükde Zeydüŋ babası ʿAmr Hinde meccānen besle ve illā baŋa vér [38a/23] déyüp Hindden ḥaḳḳa'l-ḥıḍāne sāḳıṭ olmadın Zeydi Hindden [38a/24] almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ve ʿAmr-ı ṣaġīrlerüŋ [38a/25] analarınuŋ anası ve ḥāḍınaları Hind ṣaġīrlerüŋ mālları olmamaġıla ṣaġīrlerüŋ

(38b)

[38b/01] babaları Bekir-i mūsir üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr [38b/02] étdürüp beslerken ṣaġīrlerüŋ babalarınuŋ anası Zeyneb ben kendi [38b/03] mālumdan beslerüm déyü ṣaġīrleri Hindden almaġa ḳādire olur mı? [38b/04] El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīr anasınuŋ anası ve ḥāḍınası Hind [38b/05] ṣaġīrüŋ mālı olmamaġıla ṣaġīrüŋ babası ʿAmr-ı muʿsir üzerine nafaḳa [38b/06] taḳdīr étdürüp beslemek istedükde ṣaġīrüŋ[132] babasınuŋ [38b/07] anası Zeyneb-i mūsire ben ṣaġīri meccānen besleyüp Hindden menʿ [38b/08] etmem dése ḥākim[133] Hind-i[134] ṣaġīri meccānen imsāk eyle yāḫūd Zeynebe [38b/09] vér démege ḳādire

---

[123] étdükden: étdükde B 37b/22
[124] şoŋra: -B 37b/22
[125] on: on bir B 37b/22
[126] şoŋra: -B 37b/22
[127] Hind: -B 38a/02
[128] Hind-i ṣaġīrenüŋ: Hind-i ṣaġīre B 38a/07
[129] anası: +B 38a/08
[130] étdükde: étdükden soŋra B 38a/08
[131] Ḥadīce: -A 38a/14
[132] ṣaġīrüŋ: -B 38b/06
[133] Zeyde: -A 38b/08
[134] Hind-i: -B 38b/08

olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ **[38b/10]** ḥālası ve ḫāḍınası Hind fevt olup ṣaġīrüŋ ḫālı oġlı **[38b/11]** ʿAmrdan ġayrı kimesnesi olmasa ʿAmr ṣaġīri rāy-ı ḥākimle alup **[38b/12]** terbiye ve imsāke ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ[135] **[38b/13]** anası ve ḫāḍınası Hind nefsini ṣaġīre ecnebīye tezvīc étdükde[136] **[38b/14]** ṣaġīrüŋ[137] ḫālı ʿAmrdan ġayrı kimesnesi olmamaġıla ʿAmr ṣaġīri **[38b/15]** rāy-ı ḥākimle[138] Hindden alup terbiye ve imsāke ḳādir olur mı? **[38b/16]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i müteveffānuŋ ṣaġīr oġlı ʿAmruŋ vālidesi **[38b/17]** ve ḫāḍınası Hind nefsini ṣaġīre ecnebīye tezvīc étdükde ṣaġīrüŋ **[38b/18]** Hindden ġayrı ancaḳ li-eb ḳız ḳarındaşı Zeyneb mevcūd[139] olup ol daḫı **[38b/19]** ecnebīye mütezevvice olmaġıla ḥākim ṣaġīrüŋ Hind yanında ṭurmasını **[38b/20]** rāy édüp Hind imsāk üzere iken Zeyneb ben terbiye éderüm **[38b/21]** déyü ṣaġīri Hindden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[38b/22]** Dört yaşında olan Hind-i ṣaġīrenüŋ li-ebeveyn ḥālası Zeyneb ile **[38b/23]** li-eb er ḳarındaşı ʿAmrdan ġayrı kimesnesi olmayup Zeyneb Hindi **[38b/24]** imsākdan imtināʿ eylese ʿAmr Hindi terbiye ve imsāke ḳādir **[38b/25]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ ḫāḍınası anası Hind **[38b/26]** fevt olup Zeydüŋ anasınuŋ babası ʿAmr ile li-ebeveyn ʿammī oġlı[140]

(39a)

[39a/01] Bekir ve ḫālı Beşirden ġayrı kimesnesi olmasa ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne[141] mezbūrlardan[142] **[39a/02]** ḳanḳısınuŋdur. El-cevāb: Bekirüŋdür. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ ḫāḍınası anası **[39a/03]** Zeyneb nefsini ṣaġīreye[143] ecnebīye tezvīc étdükde ṣaġīrenüŋ[144] nisvāndan **[39a/04]** ḫāḍına-i[145] uḫrāsı[146] olmayup ʿasabātdan ancaḳ li-ebeveyn ʿammī oġlı ʿAmr **[39a/05]** mevcūd olup lākin Hind müştehāt[147] olup ʿAmr emīn olmamaġıla **[39a/06]** ḳāḍı Hindüŋ Zeyneb yanında ṭurmasını rāy eylese ʿAmr Hindi **[39a/07]** Zeynebden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ **[39a/08]** ḥaḳḳ-ı ḫıḍānesi ṣaġīrüŋ[148] li-ebeveyn ḳız ḳarındaşı Hind ile anasınuŋ **[39a/09]** babasınuŋ anası Zeyneb ve anasınuŋ ʿammesi Ḥadīceden **[39a/10]** ḳanḳısınuŋdur? El-cevāb: Hindüŋdür. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ anası **[39a/11]** ve ḫāḍınası Zeyneb nefsini ṣaġīreye ecnebīye tezvīc édüp **[39a/12]** lākin Hindüŋ Zeynebden ġayrı kimesnesi olmamaġıla Zeyneb **[39a/13]** Hindi rāy-ı ḥākim ile imsāk üzere iken Hindüŋ vaṣīsi **[39a/14]** ʿAmr Hindi Zeynebden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[39a/15]** Mes'ele: Hind fevt olup evlād-ı ṣiġārın terk étdükde ṣiġāruŋ **[39a/16]** aḳrabādan aslā kimesneleri olmamaġıla ṣiġārı Zeyd-i ecnebī **[39a/17]** alup imsāk eylese ḥākim ṣiġāruŋ daḫı muḥtarları ʿAmruŋ yanında **[39a/18]** ṭurmasını rāy édicek ʿAmr ṣiġārı Zeydden alup terbiye **[39a/19]** ve imsāke ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i müteveffānuŋ **[39a/20]** ümm-i veledi Hind Zeydden olup dört beş yaşında olan **[39a/21]** ṣaġīr oġlı ʿAmrı bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk üzere iken ʿAmruŋ **[39a/22]** li-ebeveyn ʿammī Bekir Hinde mücerred sen ümm-i veled olmaġıla senüŋ içün **[39a/23]** ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne yoḳdur déyüp[149] ʿAmrı Hindden almaġa ḳādir olur mı?

---

[135] Zeyd-i ṣaġīrüŋ: Hind-i ṣaġīrüŋ B 38b/12
[136] étdükde: étdükden ṣoŋra B 38b/13
[137] ṣaġīrüŋ: -B 38b/14
[138] ḥākimle: ḥākim ile B 38b/15
[139] mevcūd: mevcūde B 38b/18
[140] oġlı: -B 38b/26
[141] ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne: mezbūrlardan B 39a/01
[142] mezbūrlardan: ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne B 39a/01
[143] ṣaġīreye: ṣaġīre B 39a/03
[144] ṣaġīrenüŋ: ṣaġīrüŋ B 39a/03
[145] ḫāḍına: ḫāḍınası B 39a/04
[146] uḫrāsı: -B 39a/04
[147] müştehāt: müştehāte B 39a/05
[148] ṣaġīrüŋ: -B 39a/08
[149] déyüp: déyü B 39a/23

[39a/24] El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: Hind-i naṣrāniyye zevci Zeyd-i müslim-i müteveffādan **[39a/25]** olan oġlı ʿAmrı ṣaġīri bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne imsāk üzere iken ʿAmr

(39b)

[39b/01] taʿaḳḳul-ı dīn édüp müslümāndan ʿammesi Zeynebden ġayrı kimesnesi **[39b/02]** olmasa Zeyneb ʿAmrı Hindden alup bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne imsāke **[39b/03]** ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes’ele: Hind-i naṣrāniyye zevc-i muṭalliḳi **[39b/04]** Zeyd müslimden olup bir buçuḳ yaşında olan oġlı **[39b/05]** ʿAmrı[150] ṣaġīri bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne terbiye éderken ʿAmr taʿaḳḳul-ı dīn **[39b/06]** etmeyüp ilf-i küfr ḫavfı yoġiken Zeyd-i mücerred Hind naṣrāniyyedür **[39b/07]** déyü[151] ʿAmrı Hindden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: **[39b/08]** Zeyd-i ṣaġīri anasınuŋ anası Zeyneb bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne imsāk **[39b/09]** üzere iken Zeyd yedi[152] yaşını tekmīl édüp istiġnā ḥāṣıl **[39b/10]** olsa Zeydüŋ babası ʿAmr Zeydi Zeynebden almaġa ḳādir olur mı? **[39b/11]** El-cevāb: Olur. Mes’ele: Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden olan ṣaġīre ḳızı **[39b/12]** Zeynebi bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne terbiye üzere iken Zeyneb ṭoḳuz yaşını **[39b/13]** tekmīl édüp müştehāt olsa Zeyd Zeynebi Hindden almaġa ḳādir **[39b/14]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes’ele: Hind ṣaġīreyi anası Zeyneb **[39b/15]** bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne imsāk üzere iken Hind ṭoḳuz yaşını tekmīl édüp **[39b/16]** müştehāt olsa ṣaġīrenüŋ aḳreb-i ʿasabātı li-ebeveyn ʿammī ʿAmr **[39b/17]** ṣaġīreyi[153] almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes’ele: Dört beş **[39b/18]** yaşında olan Zeyd-i ṣaġīri anasınuŋ anası Hind[154] bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne **[39b/19]** terbiye üzere iken Hindden ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne sāḳıṭ olmadın Zeydüŋ **[39b/20]** babası ʿAmr Zeydi Hindden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[39b/21]** Mes’ele: Zeyd zevcesi Hindi taṭlīḳ étdükden ṣoŋra Hind **[39b/22]** Zeydden olup dört beş yaşında olan ṣaġīr oġlı ʿAmrı **[39b/23]** bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne alup terbiye etmek murād étdükde Zeyd ben imsāke **[39b/24]** ūlāyum déyü vérmemege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: **[39b/25]** Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden olup iki üç yaşında olan ṣaġīr

(40a)

[40a/01] oġlı ʿAmrı bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne terbiye éderken Hind fācire olmaġıla **[40a/02]** yābānlarda yatup ṣaġīri menzilinde[155] yalŋız bıraḳmaġıla żıyāʿ iḥtimāli **[40a/03]** ġālib olup ḫāḍına icrāsı[156] olmasa Zeyd ṣaġīri rāy-ı ḥākimle **[40a/04]** Hindden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes’ele: Zeyd zevcesi **[40a/05]** Hindi taṭlīḳ étdükden ṣoŋra Hindüŋ Zeydden olan oġlı **[40a/06]** ʿAmr bāliġ ve rāy-ı müctemiʿ olup me’mūn olmaġıla Hind ile sākin **[40a/07]** olmaḳ istedükde Zeyd benümle sākin ol déyü ʿAmra cebre ḳādir olur mı? **[40a/08]** El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: Hind āzādlusı ʿAmr-ı ṣaġīri terbiye ve imsāk **[40a/09]** üzere iken ecānibden Bekir-i mücerred āzādlu olmaġıla ben alurum déyü **[40a/10]** ṣaġīri Hindden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: **[40a/11]** Hind Bekir-i bāliġa anası Zeyneb-i ṣāliḥa ile sākine olmaḳ istedükde **[40a/12]** Hindüŋ babasınuŋ ḳız ḳarındaşı Ḥadīce Hinde anaŋ ile sākine olduġıŋa **[40a/13]** rāżiyye olmam benüm menzilümde sākine ol déyü cebre ḳādir olur mı? **[40a/14]** El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden olan ṣaġīre **[40a/15]** ḳızı Zeynebi bi-ḥaḳḳa’l-ḫıḍāne imsāk üzere[157] Hind[158] ṣaġīreyi **[40a/16]** irżāʿ étmemek ile Zeyd ṣaġīreyi irżāʿ içün Ḥadīceyi **[40a/17]** isticār eylese ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne Hindden sāḳıṭ olmış olur mı[159] **[40a/18]** degül

---

[150] ʿAmrı: ʿAmr B 39b/05
[151] daʿva edüp: -A 39b/07
[152] yedi: yeddi B 39b/09
[153] Zeynebden: -A 39b/17
[154] Hind: -B 39b/18
[155] menzilinde: menzilde B 40a/02
[156] icrāsı: uḫrāsı B 40a/03
[157] iken: -A 40a/15
[158] Hind: -B 40a/15
[159] olur mı: -B 40a/17

iken Zeyd Hinde mücerred sen ṣaġīreyi irżāʿ étmemegile senden [40a/19] alurum démege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevci Zeyd-i [40a/20] müteveffādan olan ṣaġīr oġlı ʿAmrı bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk üzere [40a/21] iken ʿAmr yedi[160] yaşını tekmīl édüp lākin ʿAmruŋ ricālden [40a/22] li-ebeveyn ʿammī Bekirden ġayrı kimesnesi olmayup Bekir fāsıḳ ve müfsid [40a/23] olup ʿAmrı[161] aldığı taḳdīrce terbiye etmeyüp ʿAmra żarar işābet [40a/24] iḥtimāli ġālib olmaġıla ḥākim ʿAmruŋ Hind yanında ṭurmasını rāy [40a/25] eylese Bekir rāżī olmam déyü ʿAmrı Hindden almaġa ḳādir olur mı?

(40b)

[40b/01] El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden olan ṣaġīr [40b/02] oġlı ʿAmr ile ṣaġīre ḳızı Zeynebi ʿaḳd ve[162] nikāḥ olındığı beldede bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne [40b/03] terbiye üzere iken Hind ʿAmr ve Zeynebi belde-i mezbūreden mesāfe-i [40b/04] sefer-i baʿīd olan belde-i uḫrāya getürmek murād eylese Zeyd Hindi [40b/05] menʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Bir belde ahālīsinden [40b/06] Zeyd belde-i uḫrā ahālīsinden Hindi tezevvüc étdükden ṣoŋra Hind [40b/07] fevt olup Zeydden olan ṣaġīre ḳızı Zeynebüŋ ḫāḍınası [40b/08] olmamaġıla Zeyd Zeynebi alup kendi beldesine getürmek istedükde [40b/09] Hindüŋ babası ʿAmr Zeydi menʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [40b/10] Bir belde ahālīsinden Zeyd belde-i mezbūre ahālīsinden Hindi[163] [40b/11] ol beldede tezevvüc étdükden ṣoŋra Zeyd Hindi taṭlīḳ étdükde [40b/12] Hind Zeydden olan ṣaġīr oġlı ʿAmrı bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne terbiye üzere [40b/13] iken Hind ʿAmrı belde-i uḫrāya getürmek murād eylese beldeteyn beyninde [40b/14] tefāvüt olup Zeyd bir günde belde-i uḫrāya varup gelmek mümkün olmayıcaḳ [40b/15] Zeyd Hindi menʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Bir belde ahālīsinden [40b/16] Hind zevci Zeyd-i müteveffādan olan ṣaġīre ḳızı Zeynebi bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne [40b/17] imsāk üzere iken nefsini Zeynebe ecnebīye tezvīc édüp Hindüŋ [40b/18] anası olmasa ḥālā müddet-i sefer-i baʿīd olan[164] belde-i uḫrāda mütevaṭṭıne [40b/19] olup mütezevvice olmayan Zeynebüŋ babasınuŋ anası Ḥadīce gelüp [40b/20] Zeynebi Hindüŋ iẕinsüz belde-i uḫrāya getürüp anda imsāke ḳādire [40b/21] olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd bir belde ahālīsinden Hindi ol [40b/22] beldede tezevvüc étdükden ṣoŋra Zeyd Hindi āḫer diyāra getürüp baʿde [40b/23] Zeyd fevt olduḳda Hind Zeydden olan ṣaġīre ḳızı Zeynebi [40b/24] bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk édüp kendi beldesine getürmek murād étdükde [40b/25] Zeynebüŋ vaṣīsi rāżī olmam déyü[165] menʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. [40b/26] Mes'ele: Bir belde ahālīsinden Hind zevci Zeyd-i müteveffādan olan ṣaġīre ḳızı Zeynebi bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk üzere iken Hind nefsini Zeynebe ecnebīye tezevvüc[166] eylese ḥālā müddet-i seferden[167] baʿīde[168] olan ḳaṣabada mütevaṭṭıne[169] olup mütezevvice olmayan Zeynebüŋ li-eb ḳız ḳarındaşı Ḥadīce gelüp Zeynebi Hindüŋ[170] iẕinsüz alup ol ḳaṣabaya getürüp anda imsāke ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz.

(41a)

[41a/01] Mes'ele: Zeyd bir belde ahālīsinden Hindi ol beldede tezevvüc [41a/02] édüp Zeydüŋ Hindden ḳızı Zeyneb tevellüd étdükden ṣoŋra Zeyd Zeynebi [41a/03] belde-i uḫrāya getürüp

---

[160] yedi: yeddi B 40a/21
[161] ʿAmrı: ʿAmr B 40a/23
[162] ve: -B 40b/02
[163] Hindi: Hind B 40b/10
[164] olan: -B 40b/18
[165] Hindi: -A 40b/25
[166] tezevvüc: tezvīc B 40b/26
[167] seferden: sefer B 40b/26
[168] baʿīde: bāʿid B 40b/26
[169] Kelime tı (ط) ile yazılmıştır. 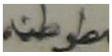
[170] Hindüŋ: Hindden B 40b/26

baʿde Zeyd fevt olsa Zeyneb ṣaġīre olmaġıla **[41a/04]** Hind Zeynebi belde-i ūlāya getürüp bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāke ḳādire **[41a/05]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci[171] müteveffādan olan ṣaġīre **[41a/06]** ḳızı Zeynebi bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk üzere iken Hind nefsini Zeynebe ecnebīye **[41a/07]** tezvīc édüp nisvāndan ḫāḍına-i uḫrāsı olmamaġıla Zeynebi aḳreb-i aṣabātı **[41a/08]** li-ebeveyn ʿammī ʿAmr alduḳdan ṣoŋra Hind aḥyānen gelüp Zeynebi görmek **[41a/09]** istedükde ʿAmr Hinde ben Zeynebi saŋa aṣlā göstermem déyüp **[41a/10]** görmekden menʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz.

Bāb-ı Nafaḳa

Mes'ele: Zeyd Hindi **[41a/11]** şu ḳadar aḳçe mehr-i muʿaccel tesmiyesile tezevvüc étdükden ṣoŋra Zeyd **[41a/12]** Hinde[172] mehr-i muʿaccelini vérmemegile Hind nefsini Zeyde teslīm etmeyüp **[41a/13]** kendi menzilinde sākine olsa Hindüŋ nafaḳası Zeyd üzerine **[41a/14]** lāzıme[173] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ zevcesi Hind Zeydüŋ **[41a/15]** menzilinden[174] Zeydüŋ iẕinsüz bi-ġayr-ı ḥaḳḳ ḫurūc édüp bir müddet ḳarındaşı **[41a/16]** ʿAmruŋ menzilinde nāşizeten sākine olsa ol müddetde nafaḳaya **[41a/17]** müstaḥiḳḳa olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevci Zeydüŋ menzilinden **[41a/18]** iẕinsüz bi-ġayr-ı ḥaḳḳ çıḳup bir müddet anası Zeynebüŋ menzilinde sākine **[41a/19]** olsa müddet-i mezbūrede Hindüŋ nafaḳası Zeyd üzerine lāzıme **[41a/20]** olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ zevcesi Hind Zeydüŋ **[41a/21]** menzilinden iẕinsüz bi-ġayr-ı ḥaḳḳ ḫurūc édüp zevc-i āḫerden olan **[41a/22]** oġlınuŋ oġlı ʿAmruŋ menziline varduḳda ḳāḍıya Zeyd üzerine **[41a/23]** nafaḳa taḳdīr étdürüp bir müddet ʿAmruŋ menzilinde nāşizeten sākine **[41a/24]** olsa nafaḳa-i muḳadderesini[175] Zeydden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: **[41a/25]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd āḫer diyāra gitdükde[176] ʿAmr Zeydüŋ zevcesi Hindi

(41b)

[41b/01] Zeydüŋ emrinsüz bir müddet kendi mālıla infāḳ eylese Zeyd **[41b/02]** geldükde ʿAmr-ı mücerred zevceŋi infāḳ eyledüm déyü Zeydden nafaḳa bahāsı[177] **[41b/03]** nāmına nesne almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd **[41b/04]** āḫer diyāra gitdükden ṣoŋra zevcesi Hind taḳdīr-i ḳāḍı yāḫūd **[41b/05]** terāżī[178] yoġiken bir müddet kendi mālıla geçinse Zeyd geldükde **[41b/06]** Hind müddet-i mezbūre içün Zeydden nafaḳa bahā nāmına nesne almaġa **[41b/07]** ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindi **[41b/08]** bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitdükde Hind ḥākime varup **[41b/09]** Zeyd üzerine kendüye ḳadr-i maʿrūfdan ziyāde yevmī şu ḳadar **[41b/10]** aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürse Zeyd geldükde ziyādeyi vérmemege **[41b/11]** ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd āḫer diyāra gider olduḳda **[41b/12]** zevcesi Hinde bir senelik nafaḳasın[179] vérüp gitdükden **[41b/13]** ṣoŋra Hind ḳāḍıya varup Zeyd beni bilā-nafaḳa bıraḳdı[180] démegile **[41b/14]** ḳāḍı Hindi taṣdīḳ édüp Zeyd üzerine yevmī şu ḳadar aḳçe **[41b/15]** nafaḳa taḳdīr édüp baʿde bir sene tamāmına dek Zeydüŋ vérdügi[181] **[41b/16]** nafaḳa ile geçinse Zeyd geldükde Hind-i mücerred nafaḳa taḳdīr **[41b/17]**

---

[171] Zeyd: -A 41a/05
[172] Hinde: Hind B 41a/12
[173] lāzıme: lāzım B 41a/14
[174] menzilinden: menzilinde B 41a/15
[175] muḳadderesini: muḳaddereyi B 41a/24
[176] gitdükde: gitdükden ṣoŋra B 41a/25
[177] bahāsı: bahā B 41b/02
[178] Kelimede harflerin noktaları yoktur.
[179] nafaḳasın: nafaḳasını B 41b/12
[180] bıraḳdı: bıraġup B 41b/13
[181] vérdügi: vérdigi B 41b/15

étdürdüm déyü sene-i mezbūrenüŋ[182] nafaḳası nāmına Zeydden nesne **[41b/18]** almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd sefere gider olduḳda **[41b/19]** zevcesi Hinde bir yıllıḳ nafaḳasını vérüp gitdükden ṣoŋra Hind **[41b/20]** üç aylıḳ nafaḳasını ṣarf édüp baʿde Zeyd fevt olsa sā'ir **[41b/21]** vereṣesi nafaḳa-i mezbūreden Hindüŋ yedinde ḳalan[183] miḳdārı mīrāṯa **[41b/22]** idḫāle ḳādir olurlar mı? El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Zeyd zevcesi **[41b/23]** Hindi bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitmegile Hind ḳāḍıya varup **[41b/24]** Zeydüŋ muḍāribi ʿAmr yedinde[184] olan aḳçesinden nafaḳa taḳdīr **[41b/25]** étdürmek murād eylese ʿAmr meblaġ-ı mezbūrı[185] zevciyyete muḳırr olıcaḳ

(42a)

[42a/01] ḳāḍı Hind içün meblaġ-ı mezbūrdan ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr étmege[186] ḳādir **[42a/02]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindi bilā-nafaḳa bıraġup **[42a/03]** āḫer diyāra gitmegile ḳāḍıya varup Zeydüŋ mūdaʿı ʿAmr[187] yedinde **[42a/04]** olan aḳçesinden nafaḳa taḳdīr étdürmek murād eylese ʿAmr meblaġ-ı **[42a/05]** mezbūra ve zevciyyete muḳırr olıcaḳ ḳāḍı Hind içün meblaġ-ı mezbūrdan ḳadr-i maʿrūf **[42a/06]** nafaḳa taḳdīr etmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd zevcesi **[42a/07]** Hindi bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitdükden ṣoŋra Hind[188] Zeydüŋ **[42a/08]** kendüde vedīʿat olan aḳçesinden nafaḳasına ḳadr-i maʿrūf **[42a/09]** şu ḳadar aḳçe ṣarf eylese Hinde żamān lāzım olur mı? El-cevāb: **[42a/10]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd baʿżı eṣvābını ʿAmra īdāʿ ve teslīm édüp Zeyd[189] āḫer diyāra **[42a/11]** gitdükden ṣoŋra Zeydüŋ zevcesi Hind ʿAmra Zeyd beni bilā-nafaḳa **[42a/12]** bıraḳmaġıla eṣvābı beyʿ édüp ṣemenlerini nafaḳam içün baŋa vér déyü **[42a/13]** cebre ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindi **[42a/14]** bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitmegile[190] Hind ḳāḍıya varup Zeyd **[42a/15]** Zeyd üzerine kendüye ḳadr-i maʿrūf şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr **[42a/16]** étdürüp baʿde bir müddet kendi mālıla geçinse Zeyd geldükde **[42a/17]** Hind nafaḳa-i muḳaddereyi Zeydden almaġa ḳādir[191] olur mı? El-cevāb: Olur. **[42a/18]** Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindi bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitmegile Hind **[42a/19]** ḳāḍıya varup Zeyd üzerine kendüye ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar **[42a/20]** aḳçe taḳdīr ve istidāneye iẕin alup bir müddet istidāne ile geçindükden **[42a/21]** ṣoŋra nafaḳa ve istidāneyi[192] almadın Zeyd fevt olsa Hind nafaḳayı istidāneyi **[42a/22]** Zeydüŋ terekesinden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[42a/23]** Zeyd zevcesi Hindi bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitmegile Hind ḳāḍıya **[42a/24]** varup Zeyd üzerine ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr **[42a/25]** ve istidāneye iẕin alup lākin istidāne etmeyüp bir müddet kendi mālıla

(42b)

[42b/01] geçindükden ṣoŋra Zeyd geldükde fevt olsa Hind müddet-i mezbūrede **[42b/02]** kendi mālından nafaḳasına[193] ṣarf étdügi[194] aḳçeyi Zeydüŋ terekesinden **[42b/03]** almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindi **[42b/04]** bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitmegile Hind ḳāḍıya varup Zeyd **[42b/05]** üzerine kendüye ḳadr-i maʿrūfdan yevmī şu ḳadar

---

[182] mezbūrenüŋ: merḳūmuŋ B 41b/17
[183] Hindüŋ yedinde ḳalan: fülān B 41b/21
[184] yedinde: yedinden B 41b/24
[185] mezbūrı: mezbūre B 41b/25
[186] étmege: étdürmege B 42a/01
[187] ʿAmr: ʿAmra B 42a/03
[188] Hind: -B 42a/07
[189] Zeyd: -B 42a/10
[190] gitmegile: gitdükde B 42a/14
[191] ḳādir: ḳādire B 42a/17
[192] nafaḳa ve istidāneyi: müstedāneyi B 42a/21
[193] nafaḳasına: -B 42b/02
[194] étdügi: étdigi B 42b/02

aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürüp **[42b/06]** bir müddet kendi mālıla geçinse Hind nafaḳa-i muḳaddereyi Zeyd geldükde **[42b/07]** Zeydden almaġa tevaḳḳuf etmeyüp Zeydüŋ ḳarındaşı Bekire mücerred ḳarındaşı **[42b/08]** olmaġıla nafaḳa-i muḳadderesi māluŋdan edā eyle déyü cebre ḳādir **[42b/09]** olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd iki üç yaşında olan ṣaġīre **[42b/10]** ḳızı Hindi ʿAmra tezvīc eylese Hindüŋ nafaḳası ʿAmr[195] üzerine **[42b/11]** lāzıme olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ḳızı Hind-i ṣaġīreyi ʿAmra **[42b/12]** tezvīc étdükden ṣoŋra Hind cimāʿa muṭabbaḳa olmaġıla[196] Zeyd Hindi ʿAmra teslīm **[42b/13]** édüp Hind ʿAmruŋ menzilinde sākine iken ʿAmr Hindi bilā-nafaḳa **[42b/14]** bıraġup āḫer diyāra gitdükde Zeyd Hind içün ḥākime ʿAmruŋ üzerine **[42b/15]** ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürüp[197] emr-i ḥākimle **[42b/16]** ʿAmra rücūʿ şarṭıla istidāne édüp Hindi bir müddet istidāne **[42b/17]** ile infāḳ étdükden ṣoŋra Zeyd fevt olsa vereṣesi nafaḳayı **[42b/18]** müstedāneyi ʿAmrdan almaġa ḳādir olurlar mı?[198] El-cevāb: Olurlar.[199] Mes'ele: **[42b/19]** Zeyd zevcesi Hindi bilā-nafaḳa bıraġup āḫer diyāra gitmegile **[42/b20]** Hind ḥākime varup Zeyd üzerine kendüye ḳadr-i maʿrūf **[42b/21]** yevmī[200] şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürüp ve istidāneye **[42b/22]** iẕin alup iki sene istidāne ile geçindükden ṣoŋra Zeyd gelüp **[42b/23]** Hind nafaḳa-i müstedāneyi Zeydden ṭaleb étdükde Zeyd **[42b/24]** ben seni bir sene muḳaddem taṭlīḳ édüp ṭalāḳ mektūbı irsāl[201] **[42b/25]** étmişidüm déyü daʿvā ve Hind bi'l-külliye inkār édüp Zeydüŋ

(43a)

[43a/01] müddeʿāsı ṣābit olmasa ḳavl-i mücerredile nafaḳa-i müstedāneyi **[43a/02]** tamāmen vérmemege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd altı **[43a/03]** yaşında olan ṣaġīre ḳızı Hindi ʿAmra tezvīc eylese Hind **[43a/04]** maṣlaḥat-ı ricāle ṣāliḥa olmadın Hindüŋ nafaḳası ʿAmruŋ[202] **[43a/05]** üzerine lāzıme olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i müteveffānuŋ **[43a/06]** zevcesi Hind nafaḳa-i[203] ʿiddet nāmına terekeden nesne almaġa **[43a/07]** ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd Zeynebüŋ[204] zevce-i medḫūl- **[43a/08]** bihāsı Hind-i naṣrāniyye İslāma geldükde Zeyde İslām ʿarz **[43a/09]** olınup Zeyd ibā etmegile ḳāḍı Hindi Zeydden tefrīḳ eylese **[43a/10]** Hind Zeydden nafaḳa-i[205] ʿiddet almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: **[43a/11]** Olur. Mes'ele: Zeydüŋ zevce-i muṭallikası Hind Zeydüŋ[206] üzerine **[43a/12]** ḥākime nafaḳa taḳdīr étdürmedin ʿiddeti münʿaḳid[207] olsa Hind **[43a/13]** Zeydden nafaḳa-i ʿiddet nāmına nesne almaġa ḳādire olur mı? **[43a/14]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind-i muʿtedde zevc-i muṭallikı Zeyd üzerine **[43a/15]** ḥākime ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa-i[208] ʿiddet taḳdīr étdürse **[43a/16]** Hind meblaġ-ı mezbūrı Zeydden alup nafaḳasına ṣarfa ḳādire olur mı? **[43a/17]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevc-i muṭallikı Zeyd üzerine ḥākime **[43a/18]** ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa-i ʿiddet taḳdīr ve istidāneye **[43a/19]** iẕin alup ʿiddeti münḳażiyye olınca istidāne ile nefsini infāḳ **[43a/20]** étdükden ṣoŋra nafaḳa-i müstedānesi[209] Zeydden almadın Hind fevt **[43a/21]** olsa Hindüŋ vereṣesi nafaḳa-i müstedāneyi Zeydden almaġa ḳādir **[43a/22]** olurlar mı? El-cevāb: Olurlar. Mes'ele: Zeyd ʿAmr-ı

---

[195] ʿAmr: Zeyd B 42b/10
[196] olmaġıla: olmamaġıla 42b/12
[197] baʿde: -A 42b/15
[198] olurlar mı?: olur mı? B 42b/18
[199] Olurlar.: Olur. B 42b/18
[200] yevmī: yevm B 42b/21
[201] irsāl -B 42b/24
[202] ʿAmruŋ: Zeyd B 43a/04
[203] ve: -A 43a/06
[204] Zeynebüŋ: ẕimmīnüŋ B 43a/07
[205] ve: -A 43a/10
[206] Zeydüŋ: Zeyd B 43a/11
[207] münʿaḳid: münḳażiyye B 43a/12
[208] ve: -A 43a/15
[209] müstedānesi: müstedāneyi B 43a/20

müteveffānuŋ muʿteddesi **[43a/23]** Hinde nefsini kendüye tezvīc etmek şarṭıla nafaḳasına ṣarf **[43a/24]** içün bir miḳdār aḳçe gönderüp[210] Hind daḫı ṣarf étdükden ṣoŋra ʿiddeti

(43b)

[43b/01] tamāmında nefsini Zeyde tezvīcden ibā eylese Zeyd meblaġ-ı merḳūmı **[43b/02]** Hinde taẕmīne ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i faḳīre-i bāliġanuŋ **[43b/03]** nafaḳası babası[211] Zeydüŋ üzerine şerʿan lāzıme olur mı? El-cevāb: Olur. **[43b/04]** Mes'ele: Hind-i ṣaġīre-i mūsirenüŋ nafaḳası kendi mālından mı lāzıme **[43b/05]** olur[212] yoḫsa babası[213] Zeyd üzerine mi? El-cevāb: Kendi mālından. Mes'ele: **[43b/06]** Hind-i mūsirenüŋ nafaḳası oġlı Zeyd üzerine lāzıme olur mı? El-cevāb: **[43b/07]** Olmaz. Mes'ele: Hind mūsire olup iḥtiyācı yoġiken ṣaġīr oġlı ʿAmruŋ **[43b/08]** mālından nefsiçün nafaḳa taḳdīr[214] étdürüp almaġa ḳādire olur mı? **[43b/09]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i mūsirüŋ oġlı ʿAmr-ı kebīr marīż olup **[43b/10]** kār ve kisbe ḳādir olmayup faḳīr olsa ʿAmruŋ nafaḳası Zeyd **[43b/11]** üzerine lāzım[215] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Faḳīr ve muḥtāc olan **[43b/12]** Zeyd[216] ṣaġīr oġlı ʿAmr-ı mūsirden ġayrı kimesnesi olmasa Zeyd ʿAmruŋ **[43b/13]** mālından kendi nafaḳasına ḳadr-i maʿrūfdan[217] ṣarf étmek cā'iz **[43b/14]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd faḳīr ve muḥtāc olup ḳızı Hind-i **[43b/15]** ṣaġīre-i mūsireden ġayrı kimesnesi olmamaġıla Zeyd Hindüŋ şu ḳadar **[43b/16]** mālını ḳadr-i maʿrūf kendi nafaḳasına ṣarf eylese Hind bāliġa **[43b/17]** olduḳda ol mālı Zeyde taẕmīne ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[43b/18]** Mes'ele: Zeyd faḳīr ve muḥtāc olup oġlı ʿAmr-ı mūsirden ġayrı kimesnesi **[43b/19]** olmamaġıla ʿAmruŋ mālından şu ḳadar aḳçeyi ʿAmruŋ iẕinsüz ḳadr-i maʿrūf **[43b/20]** nafaḳasına ṣarf eylese ʿAmr meblaġ-ı merḳūmı Zeyde taẕmīne ḳādir **[43b/21]** olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i faḳīrüŋ oġlı ʿAmrdan ġayrı kimesnesi **[43b/22]** olmayup lākin ʿAmr daḫı faḳīr olup kār ve kisbe ḳādir olmasa **[43b/23]** Zeydüŋ nafaḳası ʿAmr üzerine lāzım[218] olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[43b/24]** Zeyd-i ẕimmīnüŋ zevcesi Hind İslāma gelmek ile[219] Hindüŋ[220] **[43b/25]** Zeydden[221] olan ṣaġīre ḳızı Zeynebüŋ İslāmına ḥüküm olsa[222] Zeynebüŋ

(44a)

[44a/01] mālı olmayıcaḳ Zeynebüŋ nafaḳası Zeyd üzerine lāzıme olur mı? **[44a/02]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i faḳīrenüŋ[223] li-ebeveyn ḳız ḳarındaşı Zeyneb-i mūsireden **[44a/03]** ġayrı kimesnesi olmasa Hindüŋ nafaḳası Zeyneb üzerine lāzıme **[44a/04]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Kisbe ḳādir olan Zeydüŋ zevcesi **[44a/05]** Hindüŋ nafaḳası Zeydüŋ babası ʿAmr üzerine lāzıme olur mı? **[44a/06]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i faḳīrüŋ li-ebeveyn er ḳarındaş oġulları **[44a/07]** ʿAmr ve Bekirden ġayrı kimesnesi olmayup lākin ʿAmr ve Bekir daḫı **[44a/08]** muʿsirler olsalar Zeydüŋ nafaḳası ʿAmr ve Bekirüŋ üzerlerine lāzım olur mı? **[44a/09]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind-i faḳīrenüŋ nafaḳası mūsirler olan **[44a/10]** oġlı[224] ʿAmr ile

---

[210] gönderüp: göndürüp B 43a/24
[211] babası: +B 43b/03
[212] olur: olup B 43b/05
[213] babası: -B 43b/05
[214] taḳdīr: -B 43b/08
[215] lāzım: lāzıme B 43b/11
[216] Zeyd: Zeydüŋ B 43b/12
[217] maʿrūfdan: maʿrūf B 43b/13
[218] lāzım: lāzıme B 43b/23
[219] gelmek ile: gelmegile B 43b/24
[220] Hindüŋ: Hindden B 43b/24
[221] Zeydden: -B 43b/25
[222] olsa: olınsa B 43b/25
[223] faḳīrenüŋ: faḳīrüŋ B 44a/02
[224] oġlı: -B 44a/10

ḳızları Zeyneb ve Ḥadīce üzerlerine ne vechle lāzıme [44a/11] olur? El-cevāb: Cümlesine beraber lāzıme olur. Mes'ele: Hind-i naṣrāniyye [44a/12] faḳīre ve mūsire olup mūsirler olan oġulları Zeyd-i müslim ve ʿAmr-ı [44a/13] naṣrānī ile mūsire olan ḳızı Zeyneb-i naṣrāniyyeden ġayrı kimesnesi [44a/14] olmasa Hindüŋ nafaḳası mezbūrlaruŋ üzerlerine ne vechle [44a/15] lāzıme olur? El-cevāb: Beraber. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīr-i faḳīrüŋ anası [44a/16] Hind-i mūsire ile li-ebeveyn ʿammī ʿAmr-ı mūsirden ġayrı kimesnesi [44a/17] olmasa ṣaġīrüŋ nafaḳası mezbūrlaruŋ üzerlerine ne vechle [44a/18] lāzıme olur? El-cevāb: Ṣülüṣ Hinde bāḳiyesi ʿAmra lāzıme olur. [44a/19] Mes'ele: Zeyd-i faḳīrüŋ nafaḳası yalŋız mūsirler olan oġulları [44a/20] ʿAmr ve Bekir üzerlerine mi lāzıme olur yoḫsa oġlınuŋ [44a/21] oġlı Beşir üzerine daḫı lāzıme[225] olur? El-cevāb: Yalŋız ʿAmr [44a/22] ve Bekir üzerlerine lāzıme[226] olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīr-i faḳīrüŋ [44a/23] mūsirler olan li-eb er ḳarındaşı ʿAmr ile li-ebeveyn ʿammī Bekirden [44a/24] ġayrı kimesnesi olmasa Zeydüŋ nafaḳası yalŋız ʿAmr üzerine mi [44a/25] lāzıme olur[227] yoḫsa Bekir üzerine daḫı lāzıme olur mı?

(44b)

[44b/01] El-cevāb: Yalŋız ʿAmr üzerine lāzıme olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīr-i faḳīrüŋ [44b/02] anası Hind ve li-eb er ḳarındaşı ʿAmr ile li-ebeveyn ʿammīleri Bekir ve Beşirden [44b/03] ġayrı kimesnesi olmayup lākin Hind ve ʿAmr muʿsirler olup [44b/04] Bekir ve Beşir mūsirler olsalar Zeydüŋ nafaḳası Bekir ve Beşir üzerlerine [44b/05] lāzıme olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīr-i faḳīrüŋ anası [44b/06] Hind ile li-ebeveyn ʿammī ʿAmrdan ġayrı kimesnesi olmayup lākin [44b/07] Hind mūsire[228] olup ʿAmr muʿsir olsa Zeydüŋ nafaḳası yalŋız [44b/08] Hind üzerine mi lāzıme[229] olur yoḫsa ʿAmr üzerine de lāzıme[230] [44b/09] olur mı?[231] El-cevāb: Yalŋız Hind üzerine lāzıme[232] olur. Mes'ele: Hind [44b/10] zevc-i muṭalliḳi Zeydden olup ḥıḍānesinde olan veled-i[233] ṣaġīri[234] [44b/11] içün Zeyd üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūfdan ziyāde yevmī şu ḳadar [44b/12] aḳçe[235] nafaḳa taḳdīr étdürse Zeyd ziyādeyi ḥākime ḥaṭṭ étdürmege [44b/13] ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd-i müteveffādan [44b/14] olup ḥıḍānesinde olan ṣaġīre ḳızı Zeynebüŋ vaṣīsi [44b/15] ʿAmruŋ yedinde olan mālından Zeyneb içün ḥākime[236] ḳadr-i maʿrūfdan [44b/16] ziyāde yevmī[237] şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürse ʿAmr ziyādeyi [44b/17] ḥākime ḥaṭṭ étdürmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: [44b/18] Hind ḳızınuŋ ḳızı Zeyneb-i ṣaġīreyi bi-ḥaḳḳa'l-ḥıḍāne terbiye éderken [44b/19] Zeynebüŋ mālı olmamaġıla Zeyneb içün babası Zeyd üzerine ḥākime [44b/20] günde ḳadr-i maʿrūf şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürüp [44b/21] Zeydden ṭaleb étdükde Zeyd bilā-nafaḳasıla ve illā Zeynebi senden [44b/22] alurum démege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevc-i muṭalliḳi [44b/23] Zeydden olan ṣaġīre ḳızı Zeynebi bi-ḥaḳḳa'l-ḥıḍāne terbiye üzere iken [44b/24] nefsini ṣaġīre ecnebī olan ʿAmra tezvīc édüp ṣaġīrenüŋ nisvāndan [44b/25] ḫādına-i uḫrāsı olmamaġıla Zeyd Zeynebi Hindden almaḳ istedükde

(45a)

---

[225] lāzıme: lāzım B 44a/21
[226] lāzıme: lāzım B 44a/22
[227] ʿAmr üzerine mi lāzıme olur: ʿAmr üzerine lāzım olur mı B 44a/25
[228] mūsire: mūsir B 44b/07
[229] lāzıme: lāzım B 44b/08
[230] lāzıme: lāzım B 44b/08
[231] olur mı?: olur? B 44b/09
[232] lāzıme: lāzım B 44b/09
[233] veled: -B 44b/10
[234] ṣaġīri: ṣaġīr B 44b/10
[235] aḳçe: -B 44b/12
[236] ḥākime: ḥākim B 44b/15
[237] yevmī: yevm B 44b/16

[45a/01] Hind ben Zeynebi bilā-nafaḳa beslerüm démegile Zeyd Zeynebi Hindden almayup baʿde **[45a/02]** ʿAmr Hindi bāyinen taṭlīḳ eylese Zeynebüŋ mālı olmamaġıla Hind Zeyneb **[45a/03]** içün Zeyd üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr étdürüp **[45a/04]** müştehāt olınca bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne imsāk étmek istedükde Zeyd-i mücerred **[45a/05]** muḳaddemā bilā-nafaḳa besledüm démegile nafaḳasuz besle ve illā Zeynebi alurum **[45a/06]** démege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden **[45a/07]** olup ḫıḍānesinde olan ṣaġīre ḳızı Zeynebi bir müddet kendi **[45a/08]** ṭaʿāmından teberruʿan infāḳ eylese Hind vech-i muḥarrer üzere infāḳıçun **[45a/09]** Zeydden nesne almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind **[45a/10]** zevc-i muṭalliḳi Zeydden olup ḫıḍānesinde olan ṣaġīre ḳızı Zeynebüŋ **[45a/11]** mālı olmamaġıla Zeyneb içün Zeyd üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūf **[45a/12]** nafaḳa taḳdīr étdürse Hind nafaḳa-i muḳaddereyi Zeydden alup **[45a/13]** ṣaġīreyi infāḳa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci **[45a/14]** Zeyd-i müteveffādan olup ḫıḍānesinde olan ṣaġīr oġulları **[45a/15]** ʿAmr ve Bekirüŋ vaṣīleri Beşirüŋ yedinde olan māllarından ṣaġīreler **[45a/16]** içün ḥākime ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr étdürse[238] Hind nafaḳa-i **[45a/17]** muḳaddereyi Beşirden alup ṣaġīrleri infāḳa ḳādire olur mı? **[45a/18]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ anasınuŋ anası ve ḫāḍınası **[45a/19]** zīnet-i[239] Hind içün babası ʿAmr üzerine ḥākime yevmī şu ḳadar aḳçe **[45a/20]** nafaḳa taḳdīr étdürüp ve istidāneye iẕin ve hüccet alup lākin Zeyneb **[45a/21]** istidāne etmeyüp ve Hind içün müstaḳillen ṭaʿām ṭabḫ étmeyüp Hind Zeynebüŋ **[45a/22]** nefsiçün ṭabḫ étdügi[240] taʿāmdan Zeynebüŋ ibāḥesile bir müddet Zeyneb **[45a/23]** ile ekl eylese Zeyneb-i mücerred nafaḳa taḳdīr étdürdüm déyü nafaḳa-i muḳaddereyi **[45a/24]** ʿAmrdan almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind-i ṣaġīrenüŋ **[45a/25]** anasınuŋ anası ve ḫāḍınası Zeyneb Hind içün babası ʿAmruŋ

(45b)

[45b/01] üzerine ḥākime yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürüp **[45b/02]** istidāneye iẕin alduḳdan ṣoŋra Zeyneb istidāne etmeyüp nefsiçün **[45b/03]** ṭabḫ eyledigi[241] ṭaʿāmdan bir müddet Hindi teberruʿan iṭʿām[242] eylese Zeyneb **[45b/04]** yedümde nafaḳa ḥücceti vardur déyü nafaḳa-i muḳaddereyi ʿAmrdan almaġa **[45b/05]** ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind zevc-i muṭalliḳi Zeydden **[45b/06]** olup ḫıḍānesinde olan ṣaġīr oġlı ʿAmruŋ mālı olmamaġıla **[45b/07]** ʿAmr içün Zeyd üzerine ḥākime ḳadr-i maʿrūf nafaḳa taḳdīr étdürüp **[45b/08]** ve[243] istidāneye iẕin alduḳdan ṣoŋra Hind bir müddet ʿAmrı istidāne **[45b/09]** ile infāḳ eylese Hind nafaḳa-i müstedāneyi Zeydden almaġa ḳādire **[45b/10]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind zevci Zeyd-i müteveffādan olup ḫıḍānesinde **[45b/11]** olan ṣaġīre ḳızı Zeynebüŋ vaṣīsi yedinde olan mālından **[45b/12]** Zeyneb içün ḥākime yevmī şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr étdürüp **[45b/13]** ve istidāneye iẕin[244] alup[245] lākin Hind istidāne etmeyüp ve Zeynebi **[45b/14]** müstaḳillen infāḳ etmeyüp Zeyneb Hindüŋ ibāḥesile Hindüŋ **[45b/15]** nefsiçün ṭabḫ étdügi[246] ṭaʿāmdan bir müddet Hind ile ekl eylese **[45b/16]** Hind-i mücerred nafaḳa taḳdīr étdürdüm déyü nafaḳa-i muḳaddereyi Zeynebüŋ **[45b/17]** mālından almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ḥacr ve terbiyesinde **[45b//18]** olan ögey ḳızı Hind-i ṣaġīrenüŋ mālı olmaġıla Hindüŋ mālından **[45b/19]** Hind içün ḥākime ḳadr-i maʿrūf yevmī şu ḳadar aḳçe[247] nafaḳa taḳdīr

---

[238] étdürse: étdürüp B 45a16
[239] zīnet: Zeyneb B 45a/19
[240] étdügi: étdigi B 45a/22
[241] eyledigi: étdigi B 45b/03
[242] iṭʿām: infāḳ B 45b/03
[243] ve: -B 45b/08
[244] ve hüccet: -A 45b/13
[245] alup: -B 45b/13
[246] étdügi: étdigi B 45b/15
[247] yevmī şu ḳadar aḳçe: -B 45b/19

étdürüp [45b/20] ve istidāneye iẕin alup Hindi bir müddet istidāne ile [45b/21] infāḳ eylese[248] Hind bāliġa olduḳda Zeyd nafaḳa-i muḳaddere-i müstedāneyi [45b/22] Hindden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i müteveffānuŋ [45b/23] ṣaġīre ḳızı Hindüŋ anası ve ḫāḍınası Zeyneb-i mūsire Hindüŋ [45b/24] aṣlā māl[249] yoġiken ḳāḍıya Hind içün şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr [45b/25] étdürüp[250] ḥüccet alduḳdan ṣoŋra Zeyneb Hindi bāliġa olınca kendi

(46a)

[46a/01] mālıla infāḳ édüp baʿde Hind bir miḳdār māl[251] iktisāb eylese [46a/02] Zeyneb-i mücerred yedümde nafaḳa ḥücceti vardur déyü vech-i muḥarrer üzere infāḳıçun [46a/03] Hindden nesne almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind [46a/04] ḥıdānesinde olan ṣaġīr oġlı ʿAmruŋ mālından ḥākime ʿAmr içün [46a/05] ḳadr-i maʿrūf yevmī[252] şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr ve istidāneye iẕin [46a/06] alup ṣaġīri bir müddet istidāne ile infāḳ étdükden ṣoŋra Hind [46a/07] nafaḳa-i muḳaddere-i müstedāneyi ṣaġīrüŋ mālından almadın ṣaġīr fevt [46a/08] olsa Hind nafaḳa-i müstedāneyi ṣaġīrüŋ mālından almaġa ḳādire [46a/09] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḥacr terbiyesinde olan ḳız[253] ḳarındaşı [46a/10] oġlı ʿAmr ile ḳarındaşı ḳızı[254] Hind-i ṣaġīrler içün vaṣīleri [46a/11] yedlerinde olan māllarından ḥākime ḳadr-i maʿrūf günde şu ḳadar aḳçe [46a/12] nafaḳa taḳdīr ve istidāneye iẕin alup ṣaġīrleri bir müddet [46a/13] istidāne ile infāḳ étdükden ṣoŋra nafaḳa-i müstedāneyi almadın [46a/14] Zeyd baʿde ṣaġīrler fevt olup ṣaġīrleriŋ māllarını vārisleri [46a/15] ḳabż eyleseler Zeydüŋ vereṣesi nafaḳa-i müstedāneyi ṣaġīrleriŋ [46a/16] tereke-i vāfiyesinden[255] vārislerinden almaġa ḳādir olurlar mı? [46a/17] El-cevāb: Olurlar. Mes'ele: Hind-i ṣaġīreyi anası Zeyneb terbiye éderken [46a/18] Zeyneb fevt olduḳda babası Zeyd āḫer diyārda olup Hindüŋ nisvāndan [46a/19] aṣlā kimesnesi olmayup ricālden ancaḳ li-ebeveyn ʿammī oġlı ʿAmr mevcūd [46a/20] olup emīn olmaġıla ḥākim Hindi ʿAmra vérüp Zeyd üzerine Hind [46a/21] içün günde ḳadr-i maʿrūf şu ḳadar aḳçe nafaḳa taḳdīr ve istidāneye [46a/22] iẕin vérüp ʿAmr daḫı istidāne ile bir müddet Hindi infāḳ étdükden [46a/23] ṣoŋra Zeyd gelse ʿAmr nafaḳa-i müstedāneyi Zeydden almaġa ḳādir olur mı? [46a/24] El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ṣıḥḥatinde ḳulı ʿAmr içün fevtümden ḳırḳ gün [46a/25] muḳaddem āzād olsun dédükden ṣoŋra Zeyd bir sene mürūrında fevt

(46b)

[46b/01] olsa ʿAmr Zeydüŋ cemīʿ mālından āzād olur mı? El-cevāb: Olur.

Kitabü'l-İʿtāḳ

Mes'ele: [46b/02] Hind[256] cāriyesi Zeyneb içün fevtümden ḳırḳ gün muḳaddem āzād olsun [46b/03] dédükden ṣoŋra Hind Zeynebi beyʿe ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd [46b/04] ḳulı ʿAmra cāriyesi Hindi tezvīc édüp Hind bir veled getürdükden [46b/05] ṣoŋra Zeyd ancaḳ ʿAmr ile Hindi iʿtāḳ édüp veled-i merḳūmı iʿtāḳ [46b/06] eylemese ol veled tebaʿiyyetle āzād olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [46b/07] Zeyd ʿAmra ḳuluŋ Bekiri āzād eyle saŋa şu ḳadar aḳçe véreyüm déyüp [46b/08] ʿAmr daḫı Bekiri āzād eylese ʿAmr meblaġ-ı mezbūrı Zeydden almaġa ḳādir olur mı? [46b/09] El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd cāriyesi

---

[248] eylese: étdükden ṣoŋra B 45b/21
[249] māl: mālı B 45b/24
[250] ve: -A 45b/25
[251] māl: mālı B 46a/01
[252] yevmī: yevm B 46a/05
[253] ḳız: -B 46a/09
[254] ḳarındaşı ḳızı: ḳız ḳarındaşı B 46a/10
[255] vāfiyesinden: vāfiyesini kabż éden B 46a/16
[256] Hind: Zeyd B 46b/02

Hindi ḳulı ʿAmra tezvīc édüp **[46b/10]** Hind ʿAmrdan ḥāmile[257] olduḳdan ṣoŋra Zeyd ancaḳ ʿAmrı iʿtāḳ édüp **[46b/11]** baʿde fevt olduḳda Hind bir veled ṭoġurmaġıla Zeydüŋ[258] vereşesi ol **[46b/12]** veledi istirḳāḳ murād étdüklerinde ʿAmr-ı mücerred beni iʿtāḳ étmegile veled **[46b/13]** daḫı āzād olmış olur déyü vereşeyi menʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[46b/14]** Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmr içün oġlumdur dése ʿAmr āzād olur mı? **[46b/15]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hind içün ḳızumdur dése **[46b/16]** Hind āzād olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmra bir iş **[46b/17]** ışmarladuḳda oġul şöyle işle dése böyle démegile ʿAmr āzād[259] **[46b/18]** olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd[260] cāriyesi Hind içün Hind ḳızum **[46b/19]** gibidür déyüp lākin ʿıtḳ niyet eylemese Hind āzād olmış olur mı? **[46b/20]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hind içün ḳızum gibidür **[46b/21]** déyüp lākin ʿıtḳ niyet etmeyüp taṭyīb murād eylese mücerred böyle **[46b/22]** démegile Hindüŋ vaṭy'ı Zeyde ḥarām olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[46b/23]** Zeydüŋ ḳulı ʿAmr içün ʿAmruŋ zevcesi Hind ʿAmr āzādlu mıdur **[46b/24]** déyü su'āl étdükde āzādludur[261] dése ʿAmr āzād[262] olur mı? El-cevāb: **[46b/25]** Olur. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hind içün ḳadıncaḳdur déyüp lākin

(47a)

[47a/01] ʿıtḳ niyet eylemese böyle démegile Hind āzād olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[47a/02]** Mes'ele: Zeyd ʿAmr ẕimmetinde olan şu ḳadar aḳçe[263] ḥaḳḳumı[264] ʿAmrdan alursam **[47a/03]** ḳulum Bekir āzād olsun dédükden ṣoŋra Zeyd meblaġ-ı mezbūrı ʿAmrdan **[47a/04]** alsa Bekir āzād olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmra seni beyʿ **[47a/05]** édersem āzād ol dédükden ṣoŋra Zeyd ʿAmrı Bekire beyʿ-i ṣaḥīḥ ile **[47a/06]** beyʿ ve[265] teslīm[266] eylese ʿAmr āzād olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[47a/07]** Zeyd cāriyesi Hind içün ṣatılıḳ degüldür dése Zeyd-i mücerred[267] böyle **[47a/08]** démegile Hindüŋ ʿıtḳına iḳrār etmiş olup Hind āzādlu[268] olur mı? **[47a/09]** El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi ʿAmra tezvīc étdükden **[47a/10]** ṣoŋra Zeyd Hindi beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd **[47a/11]** cāriyesi Hindi āzād etmedin kendüye nikāḥ édüp lākin veled getürmese **[47a/12]** ḥālā Zeyd Hindi beyʿ murād étdükde Hind-i mücerred nikāḥ étmegile āzād **[47a/13]** olmış olurum déyüp imtināʿa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[47a/14]** Mes'ele: Zeyd[269] ḳulı ʿAmr bir ṭarīḳle ḫünkār dirligine geçdükden ṣoŋra **[47a/15]** Zeyd ʿAmrı beyʿ étmek istedükde ʿAmr ben ḫünkār dirligine geçmegile **[47a/16]** āzād[270] olmış olurum déyü imtināʿa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[47a/17]** Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmr bir ṭarīḳle sipāhī olduḳdan ṣoŋra Zeyd fevt **[47a/18]** olsa Zeydüŋ ḥaşren vārişi oġlı Bekir ʿAmrı istirḳāḳ murād étdükde [**47a/19**] ʿAmr ben sipāhī olmaġıla āzād olmış olurum déyü imtināʿa ḳādir **[47a/20]** olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd reżāʿen ḳarındaşı Hinde mālik **[47a/21]** olsa Hind-i mücerred reżāʿen ḳız ḳarındaşı olmaġıla āzād olur mı? El-cevāb: **[47a/22]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile ʿale'l-işṭirāk mālik oldıġı ḳulı **[47a/23]** Bekir[271] ʿAmruŋ iẕinsüz iʿtāḳ eylese ʿAmr ḥiṣṣesini Zeyde

---

[257] ḥāmile: ḥāmil B 46b/10
[258] Zeydüŋ: -B 46b/11
[259] olmış: -A 46b/17
[260] ṣaġīre: -A 46b/18
[261] Metinde kelime ''āzādadludur'' şeklinde yazılmıştır: 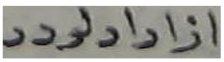
[262] olmış: -A 46b/24
[263] aḳçe: aḳçeyi B 47a/02
[264] ḥaḳḳumı: -B 47a/02
[265] ve: -B 47a/06
[266] teslīm: -B 47a/06
[267] mücerred: -B 47a/07
[268] āzādlu: āzād B 47a/08
[269] Zeyd: Zeydüŋ B 47a/14
[270] istedükde ʿAmr ben ḫünkār dirligine geçmegile āzād: -B 47a/16
[271] Bekir: Bekiri B 47a/23

taẕmīn [47a/24] yāḫūd ḥişşesinde Bekiri istisʿā[272] étmeyüp ḥişşesini beyʿe [47a/25] ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Hind-i mūsire ṣıḥḥatinde zevci Zeyd

(47b)

[47b/01] ile ʿale'l-iştirāk mālike oldığı cāriyeden ḥişşesini Zeydüŋ [47b/02] iẕinsüz iʿtāḳ étdükden ṣoŋra Zeyd nesne iḫtiyār etmedin Hind [47b/03] fevt olsa Zeyd cāriyeden ḥişşesini Hindüŋ terekesinden [47b/04] taẕmīn etmeyüp cāriyeyi beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [47b/05] Hind oġlı Zeyd-i ṣaġīr ile ʿale'l-iştirāk mālike oldığı cāriyeyi [47b/06] iʿtāḳ eylese Zeyd bāliġ olduḳda Hind vaḳt-i iʿtāḳda mūsir[273] [47b/07] olmaġıla cāriyeden ḥişşesinüŋ ḳıymetini Hinde[274] taẕmīne ḳādir olur mı? [47b/08] El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind ṣıḥḥatinde ḳız ḳarındaşı Zeyneb ile [47b/09] ʿale'l-iştirāk mālike oldığı ḳuldan ḥişşesini Zeynebüŋ iẕinsüz [47b/10] iʿtāḳ étdükden ṣoŋra Zeyneb taẕmīn ve istisʿā ve iʿtāḳdan [47b/11] birini iḫtiyār etmedin Hind-i mūsire fevt olsa Zeyneb ḥişşesinüŋ [47b/12] ḳıymetini Hindüŋ terekesinden almaġa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. [47b/13] Mes'ele: Zeyd-i muʿsir ʿAmr ile ʿale'l-iştirāk mālik oldığı ḳuldan ḥişşesin[275] [47b/14] iʿtāḳ étdükden ṣoŋra Zeyd fevt olsa ʿAmr ol ḳulı ḥişşesinde [47b/15] istisʿāya ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Hind fevt olup [47b/16] oġlı ʿAmr ile ḳızı Zeynebi terk étdükde Zeyneb ḳable'l-ḳısmet-i terekeden [47b/17] birḳaç cāriyeleri ʿAmruŋ iẕinsüz iʿtāḳ eylese Zeyneb muʿsire olmaġıla [47b/18] ʿAmr ol cāriyeleri[276] ḥişşesinde istisʿāya ḳādir olur mı? El-cevāb: [47b/19] Olur. Mes'ele: Zeyd maraż-ı mevtinde ʿAmr ile ʿale'l-iştirāk mālik oldığı [47b/20] ḳul ve cāriyeden ḥişşesini iʿtāḳ étdükden ṣoŋra ʿAmr nesne [47b/21] iḫtiyār etmedin Zeyd fevt olsa ʿAmr[277] ḳul ve cāriyeyi ḥişşesinde [47b/22] istisʿāya ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd maraż-ı mevtinde [47b/23] ḳulı ʿAmrı iʿtāḳ étdükden ṣoŋra Zeyd düyūnı terekesinden ezyed [47b/24] oldığı ḥālde fevt olsa Zeydüŋ dā'inleri[278] ʿAmrı ḳıymetinden[279] [47b/25] istisʿāya ḳādir olurlar mı? El-cevāb: Olurlar. Mes'ele: Zeyd maraż-ı mevtinde

(48a)

[48a/01] ḳulı ʿAmrı iʿtāḳ étdükden ṣoŋra Zeyd fevt olup ṣülüṯ müsāʿid [48a/02] olmasa vereṯesi ṣülüṯ müsāʿid olmadığı miḳdārda ʿAmrı istisʿāya [48a/03] ḳādir olur mı?[280] El-cevāb: Olurlar. Mes'ele: Zeyd maraż-ı mevtinde ḳulı ʿAmrı iʿtāḳ [48a/04] étdükden ṣoŋra Zeyd fevt olup babası Bekiri terk étdükde ṣülüṯ müsāʿid [48a/05] olmayup lākin Bekir ʿAmruŋ meccānen ʿıtḳına rāżī olmayup siʿāyetden ibrā [48a/06] eylese Bekir nādim olup ʿAmrı ṣülüṯ müsāʿid olmadığı miḳdārda istisʿāya [48a/07] ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ḫasta olup muʿteḳalü'l-lisān [48a/08] olduḳda ḳulı ʿAmr ile cāriyesi Zeynebi işāret ile iʿtāḳ étdükden [48a/09] ṣoŋra uḳlesi mevtine dek mümtedd olup muʿteḳalü'l-lisān iken fevt olup [48a/10] ṣülüṯ müsāʿid olsa vereṯesi iʿtāḳ-ı mezbūrı ṭutmazuz démege ḳādir [48a/11] olurlar mı? El-cevāb: Olmaz.[281] Mes'ele: Zeyd ḫasta olup aḳlı bi'l-külliye zā'il [48a/12] iken cāriyesi Zeynebi iʿtāḳ eylese ṣaḥīḥ olur mı? El-cevāb: Olmaz. [48a/13] Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī ḫamrdan sekrān iken

---

[272] Metinde kelime "istisġā" şeklinde yazılmıştır:
[273] mūsir: mūsire B 47b/06
[274] Hinde: -B 47b/07
[275] ḥişşesin: ḥişşesini B, ʿAmruŋ izinsüz: -B 47b/13
[276] cāriyeleri: cāriyelerden B 47b/18
[277] ol: -A 47b/21
[278] Kelime hemzesiz yazılmıştır: 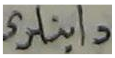
[279] ḳıymetinden: fevtinde B 47b/24
[280] olur mı?: olurlar mı? B 48a/03
[281] Olmaz: Olmazlar. B 48a/11

ḳulı ʿAmra āzād ol dése **[48a/14]** ʿAmr āzād[282] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Yüz yaşında olup maʿtūhe **[48a/15]** olan[283] Hind cāriyesi Zeynebi iʿtāḳ eylese ṣaḥīḥ olur mı? El-cevāb: **[48a/16]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīrüŋ cāriyesi Hindi ṣaġīrüŋ[284] anasınuŋ anası **[48a/17]** Zeyneb iʿtāḳ eylese ṣaġīr bāliġ olduḳda Hindi istirḳāḳ ve beyʿe **[48a/18]** ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ cāriyesi Hind ibtidā' **[48a/19]** ḥāmil olduḳda Zeyd diʿvet etmeyüp baʿde Zeyd fevt olduḳda **[48a/20]** Hind bir veled ṭoġursa Zeydüŋ vereṣesi Hindi istirḳāḳ **[48a/21]** murād étdüklerinde Hind-i mücerred veled ṭoġurmaġıla āzād olmış olurum déyüp **[48a/22]** imtināʿa ḳādire olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd zevcesi **[48a/23]** Hindüŋ bikr cāriyesi[285] Hindüŋ iẕinsüz vaṭy édüp bekāretini **[48a/24]** izāle eylese Hind noḳṣān bekāreti[286] Zeyde taẓmīne ḳādire olur mı? **[48a/25]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile ʿale'l-iştirākü's-seviyy mālik oldıġı

(48b)

[48b/01] cāriyeyi ʿAmruŋ iẕinsüz vaṭy ve iḥbāl édüp cāriye bir veled **[48b/02]** ṭoġurduḳda Zeyd veled bendendür déyü diʿvet eylese ol veledüŋ **[48b/03]** nesebi Zeydden ṣābit olup ve cāriye[287] Zeydüŋ ümm-i veledi olup Zeyde **[48b/04]** cāriyenüŋ nıṣf-ı ḳıymetle nıṣf-ı ʿuḳrını żamān lāzım olur mı? **[48b/05]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hind ile ʿale'l-iştirāk mālik **[48b/06]** oldıġı cāriyeyi vaṭy etmek ḥelāl olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[48b/07]** Zeyd zevcesi Hindüŋ cāriyesi Zeynebi Hindüŋ iẕinsüz vaṭy édüp **[48b/08]** Zeyneb Zeydden veled getürse Hind ol[288] veledi istirḳāḳa ḳādire **[48b/09]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd anası Hindüŋ cāriyesi Zeynebe **[48b/10]** zinā édüp Zeyneb Zeydden bir veled getürse Hind cāriyemüŋ[289] **[48b/11]** veledidür déyü veled-i merḳūmı istirḳāḳa ve beyʿe ḳādire olur mı? El-cevāb: **[48b/12]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd babası ʿAmruŋ cāriyesi Hindi vaṭy ve iḥbāl **[48b/13]** édüp Hind Zeydden bir veled getürse ʿAmr Hindi beyʿe ḳādir **[48b/14]** olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḳız ḳarındaşı Hindüŋ cāriyesi **[48b/15]** Zeynebi Hindüŋ[290] iḥlālinsüz[291] vaṭy édüp Zeyneb Zeydden veled getürse **[48b/16]** Hind veled-i mezbūrı istirḳāḳa ve beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. **[48b/17]** Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile ʿale'l-iştirākü's-seviyy mālik oldıġı cāriyeyi **[48b/18]** ʿAmruŋ iẕinsüz vaṭy eylese ʿAmr cāriyenüŋ nıṣf-ı ʿuḳrını Zeydden **[48b/19]** almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi ʿAmra **[48b/20]** tezvīc etdükden ṣoŋra ʿAmruŋ Hindden veledi olsa Zeyd ol veledi **[48b/21]** istirḳāḳa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile ʿale'l-iştirāk **[48b/22]** mālik oldıġı bikr cāriyeyi ʿAmruŋ iẕinsüz vaṭy édüp bekāretini **[48b/23]** izāle eylese ʿAmr noḳṣān bekāretinden[292] ḥiṣṣesini Zeyde taẓmīne **[48b/24]** ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ āzādlu cāriyesi Hind nefsini **[48b/25]** Zeydüŋ ḳulı ʿAmra tezvīc étdükden ṣoŋra Hind ʿAmrdan veled getürse

(49a)

[49a/01] Zeyd ol veledi istirḳāḳa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[49a/02]** Zeyd Hindi cāriyesi olmaḳ üzere ʿAmra beyʿ ve teslīm édüp **[49a/03]** ʿAmr daḫı Hindi vaṭy étdükden ṣoŋra Hind ʿAmrdan Zeyd beni **[49a/04]** ḳable'l-beyʿ iʿtāḳ étmişdi déyü daʿvā ve müddeʿāsın[293] iṣbāt

---

[282] āzād: āzādlu B 48a/14
[283] olan: -B 48a/15
[284] ṣaġīrüŋ: -B 48a/16
[285] cāriyesi: cāriyesini B 48a/23
[286] bekāreti: bekāretini B 48a/24
[287] merḳūme: -A 48b/03
[288] ol: -B 48b/08
[289] cāriyemüŋ: cāriyenüŋ B 48b/10
[290] aṣlā: -A 48b/15
[291] iḥlālinsüz: izinsüz B 48b/15
[292] bekāretinden: bekāretden B 48b/23
[293] müddeʿāsın: müddeʿāsını B 49a/04

[49a/05] édüp ʿıtḳına ḥüküm olınsa Hind ʿAmrdan vaṭyı içün ʿuḳr almaġa [49a/06] ḳādire olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindüŋ cāriyesi [49a/07] Zeynebe zinā édüp Zeyneb zinādan veled ṭoġurduḳdan ṣoŋra Hind [49a/08] fevt olsa Zeyneb Zeydden vech-i muḥarrer üzere veled getürmegile [49a/09] Zeydüŋ ümm-i veledi olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ṣaġīre [49a/10] ḳızı Hindüŋ cāriyesi Zeynebi tezevvüc étmeksizin vaṭy ve iḥbāl [49a/11] édüp Zeyneb bir veled ṭoġurduḳda Zeyd veled-i mezbūr[294] bendendür déyü [49a/12] diʿvet eylese Zeyneb Zeydüŋ ümm-i veledi olup Zeynebüŋ ḳıymetini [49a/13] Zeyde żamān lāzım olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd bir cāriyeyi [49a/14] cāriyenüŋ ḳızı[295] Hind[296] ile iştirā ve ḳabż étdükden ṣoŋra ol [49a/15] cāriyeyi vaṭy édüp cāriye[297] veled ṭoġurduḳda Zeyd ol veled bendendür [49a/16] déyü diʿvet édüp baʿde Zeyd fevt olup veled-i mezbūr ile sā'ir [49a/17] veresesini terk eylese veledüŋ Hindden[298] ḥiṣṣesi āzād[299] olmaġıla [49a/18] sā'ir vereṣe ḥiṣṣelerinde Hindi[300] istisʿāya ḳādir olurlar mı? [49a/19] El-cevāb: Olurlar.

Bābü'l-Tedbīr

Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr [49a/20] étdükden ṣoŋra Zeyd fevt olup ṣülüṣ müsāʿid olmasa vereṣesi [49a/21] ṣülüṣ müsāʿid[301] olmadıġı miḳdārda ʿAmrı istisʿāya ḳādir olurlar mı? [49a/22] El-cevāb: Olurlar. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr [49a/23] étdükden ṣoŋra Zeyd fevt olup ṣülüṣ müsāʿid olsa vereṣesi [49a/24] ʿAmrı istirḳāḳ ve beyʿe ḳādir olurlar mı? El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Zeyd [49a/25] ḳulı ʿAmra cāriyesi Zeynebi[302] tezvīc édüp Hind bir veled getürdükden

(49b)

[49b/01] ṣoŋra Zeyd ʿAmr ile Hindi tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr édüp veled-i [49b/02] mezbūrı başḳa müdebber eylemese ol veled tebaʿiyyet ile müdebber olmış [49b/03] olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr eyledigi [49b/04] cāriyesi Hindi āzādlu ḳulı ʿAmra tezvīc édüp Hind ʿAmrdan [49b/05] bir[303] veled getürse Zeyd ol veledi beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. [49b/06] Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hindi tedbīr-i muṭlaḳ ile[304] tedbīr étdükden ṣoŋra [49b/07] Zeyd tedbīr-i muṭlaḳ ile müdebberi olan ḳulı ʿAmra tezvīc édüp Hind [49b/08] ʿAmrdan veled getürse Zeyd ol veledi beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: [49b/09] Olmaz. Mes'ele: Zeyd müdebberi ʿAmra var yıḳıl git dése mücerred böyle démegile[305] [49b/10] āzād olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile ʿale'l-iştirāk mālik [49b/11] oldıġı ḳulı Bekiri tedbīr-i muṭlaḳ ile müdebber étdükden ṣoŋra ʿAmr nesne iḫtiyār [49b/12] etmedin Zeyd fevt olsa ʿAmr kendi ḥiṣṣesinde Bekiri istisʿāya [49b/13] ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı tedbīr-i muṭlaḳ ile [49b/14] tedbīr étdükden ṣoŋra Zeyd düyūnı terekesinden ezyed oldıġı ḥālde [49b/15] fevt olsa ʿAmr Zeydüŋ dā'inlerine[306] ḳıymetinde siʿāyet éderken mezbūrlar [49b/16] rāżīler olmayup ʿAmrı istirḳāḳ ve beyʿe ḳādir olurlar mı? [49b/17] El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr étdükden

---

[294] mezbūr: -B 49a/11
[295] ḳızı: oġlı B 49a/14
[296] Hind: ʿAmr B 49a/14
[297] bir: -A 49a/15
[298] Hindden: ʿAmrdan B 49a/17
[299] āzād: -B 49a/17
[300] Hindi: ʿAmrı B 49a/18
[301] olmasa vereṣesi ṣülüṣ müsāʿid: -B 49a/21
[302] Zeynebi: Hindi B 49a/25
[303] bir: -B 49b/05
[304] tedbīr-i muṭlaḳ ile: -B 49b/06
[305] ʿAmr: -A 49b/09
[306] Kelime hemzesiz yazılmıştır:

[49b/18] ṣoŋra ʿAmr bir miḳdār māl kisb eylese ol māl Zeyd ile ʿAmrdan **[49b/19]** ḳanḳısınuŋdur?[307] El-cevāb: Zeydüŋdür. Mes'ele: Zeyd tedbīr-i muṭlaḳ ile tedbīr étdigi **[49b/20]** cāriyeleri Hind ve Zeynebi vaṭy etmek cā'iz olur mı? El-cevāb: Olur. **[49b/21]** Mes'ele: Zeyd cāriyesi Hind içün fevtümden ḳırḳ gün muḳaddem āzād **[49b/22]** olsun dése Zeyd Hindi ḥālā vaṭy etmek cā'iz olur mı? El-cevāb: **[49b/23]** Olur. Mes'ele: Zeyd ḫasta olduḳda bu marażdan fevt olursam cāriyem **[49b/24]** Hind āzād olsun dédükden ṣoŋra Zeyd ol marażdan ifāḳat bulsa **[49b/25]** Zeyd Hindi beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zaʿīm olmayan

(50a)

[50a/01] Zeyd eger bu sene zeʿāmete nā'il olursam ḳulum ʿAmr müdebberüm olsun **[50a/02]** dédükden ṣoŋra ol sene mürūr édüp Zeyd zeʿāmete nā'il olmasa **[50a/03]** Zeyd ʿAmrı beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.

Kitābü'l-Mekātib

Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı **[50a/04]** şu ḳadar aḳçeye kitābete kesdükden ṣoŋra ʿAmruŋ bedel-i kitābeti edādan **[50a/05]** ʿaczi ẓāhir olsa ḥākim Zeydüŋ ṭalebi ile kitābeti feshe ḳādir olur mı? **[50a/06]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı şu ḳadar aḳçeye kitābete kesdükden **[50a/07]** ṣoŋra ʿAmruŋ bedel-i kitābeti edādan[308] ẓāhir olmaġıla ḥākim Zeydüŋ **[50a/08]** ṭalebi ile kitābeti fesḫ eylese Zeyd ʿAmrı beyʿe ḳādir olur mı? **[50a/09]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı şu ḳadar aḳçeye kitābete kesüp **[50a/10]** ʿAmr daḫı ḳabūl édüp bedel-i kitābeti edādan ʿāciz degül iken Zeyd ʿAmrı **[50a/11]** rıżāsınsuz beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ṣıḥḥatinde **[50a/12]** ḳulı ʿAmrı şu ḳadar aḳçeye kitābete kesüp ʿAmr daḫı ḳabūl étdükden **[50a/13]** ṣoŋra bedel-i kitābeti edā etmedin Zeyd fevt olsa ʿAmr bedel-i kitābeti **[50a/14]** vereşeye edā éderken vereşe almayup ʿAmrı istirḳāḳa ḳādir[309] **[50a/15]** olurlar mı? El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı beş sene kendüye **[50a/16]** ḫiẓmet etmek üzere kitābete kesüp ʿAmr daḫı ḳabūl eylese ʿAmr[310] **[50a/17]** beş sene Zeyde ḫiẓmet édicek āzād olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[50a/18]** Zeyd ḳulı ʿAmr kendüye sekiz ay ḫiẓmet etmek üzere kitābete kesüp **[50a/19]** ʿAmr daḫı ḳabūl édüp Zeyde[311] dört ay ḫiẓmet eylese ʿAmr[312] dört **[50a/20]** ay daḫı Zeyde ḫiẓmet éderken Zeyd nādim olup ʿAmruŋ rıżāsınsuz **[50a/21]** ʿAmrı beyʿe ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı **[50a/22]** altı sene kendüye ḫiẓmet etmek üzere iʿtāḳ édüp ʿAmr **[50a/23]** daḫı ḳabūl étdükden ṣoŋra Zeyde altı ay ḫiẓmet baʿde Zeyd **[50a/24]** fevt olsa vereşesi ʿAmruŋ beş buçuḳ sene ḫiẓmetinüŋ ḳıymetini **[50a/25]** ʿAmrdan almaġa ḳādir olurlar mı? El-cevāb: Olurlar. Mes'ele: Zeyd ḳulı ʿAmrı

(50b)

[50b/01] yüz gün kendüye ḫiẓmet étmek üzere kitābet kesüp ʿAmr **[50b/02]** daḫı ḳabūl eylese ʿAmr yüz gün ḫiẓmet éderken Zeyd nādim olup **[50b/03]** baŋa ḫıyānet eyledi déyü ʿAmrı rıżāsınsuz beyʿe ḳādir olur mı? **[50b/04]** El-cevāb: Olmaz.

Kitābü'l-Velā

Mes'ele: Zeyd-i müteveffānuŋ vāriṣ-i maʿrūfı olmaġıla terekesini **[50b/05]** emin-i beytü'l-māl ḳabż murād étdükde ʿAmr ẓuhūr édüp[313] Zeydüŋ **[50b/06]** babası benüm muʿtaḳamdur déyü daʿvā ve müddeʿāsına iḳāmet-i beyyine édüp **[50b/07]** lākin daʿvā ve şehādetde Zeydüŋ anası

---

[307] ḳanḳısınuŋdur?: ḳanḳısınuŋ olur? B 49b/19
[308] ʿacz: -A 50a/07
[309] ḳādir: -B 50a/14
[310] ʿAmr: -B 50a/16
[311] Zeyde: Zeyd B 50a/19
[312] ʿAmr: -B 50a/19
[313] édüp: -B 50b/05

muʿtaḳa yā ḥürretü'l-aṣl [50b/08] olduġına[314] aṣlā[315] taʿarruż olınmayup ḳāḍı daḫı vech-i muḥarrer üzere [50b/09] ʿAmra ḥüccet vérse ʿAmr ḥüccet-i merḳūme ile tereke-i Zeyde müdāḫaleye [50b/10] ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Vālidesi aṣlında aṣlā rıḳḳ [50b/11] ṭārī olmamaḳ maʿnāsına ḥürretü'l-aṣl olan Hind fevt olduḳda [50b/12] babasını iʿtāḳ éden ʿAmruŋ oġulları Hinde velā cihetinden [50b/13] vāriṣ olurlar mı? El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Anası[316] aṣlında aṣlā rıḳḳ [50b/14] ṭārī olmamaḳ maʿnāsına ḥürretü'l-aṣl olan Zeyd fevt olup [50b/15] anası Hindi terk étmegile Hind terekeyi ḳabż étdükde Zeydüŋ [50b/16] babasını iʿtāḳ éden ʿAmrı Zeydüŋ[317] babasınuŋ anası ḥürretü'l-aṣl olmayup [50b/17] muʿtaḳa olmaġıla ben Zeyde velā cihetinden vāriṣ olurum déyü terekeye [50b/18] müdāḫaleye ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i muʿtaḳ aṣlında [50b/19] aṣlā rıḳḳ ṭārī olmamaḳ maʿnāsına ḥürretü'l-aṣl olan Hindi tezevvüc [50b/20] édüp Hindden Zeyneb tevellüd étdükden ṣoŋra Zeynebden daḫı Ḥadīce [50b/21] tevellüd édüp baʿde Ḥadīceden ʿAmr tevellüd eylese ʿAmr fevt olduḳda [50b/22] Zeydi iʿtāḳ éden Bekirüŋ oġlınuŋ oġlı Beşir ʿAmra velā cihetinden [50b/23] vāriṣ olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Anası aṣlında aṣlā rıḳḳ ṭārī [50b/24] olmamaḳ maʿnāsına ḥürretü'l-aṣl olan Zeyd fevt olup anası [50b/25] Hindi ve babasını iʿtāḳ éden ʿAmruŋ oġlı Bekiri terk eylese ḳısmet-i

(51a)

[51a/01] tereke nécedür? El-cevāb: Cümle tereke Hinde deger. Mes'ele: Babası ḥürre'l-aṣl [51a/02] ʿAcemī olan Zeyd fevt olup zevcesi Hindi ve ḳızları Zeyneb ve Ḥadīce[318] [51a/03] ve anasınuŋ anasın[319] iʿtāḳ éden Bekiri iʿtāḳ éden Beşirüŋ oġlınuŋ [51a/04] oġlınuŋ oġulları Ḫālid ve Velīdi terk eylese ḳısmet-i tereke [51a/05] nécedür? El-cevāb: Ṣemen Hinde ṣülüṣān Zeyneb ve Ḥadīceye bāḳī Ḫālide [51a/06] ve Velīde[320] deger. Mes'ele: Babası ve anasınuŋ babası ḥürre'l-aṣl ʿAcemī olan [51a/07] Zeyd fevt olup zevcesi Hindi ve anasınuŋ anasını iʿtāḳ [51a/08] éden Zeynebi terk eylese ḳısmet-i tereke nécedür? El-cevāb: Rubʿ Hinde [51a/09] bāḳī Zeynebe deger. Mes'ele: Hind fevt olup li-ümm ḳız ḳarındaşı Zeynebi [51a/10] ve babasınuŋ babasın[321] iʿtāḳ éden Zeydüŋ oġlı ʿAmrı ve anasını [51a/11] iʿtāḳ éden Bekirüŋ oġlı Beşiri terk eylese ḳısmet-i tereke nécedür? [51a/12] El-cevāb: Südüs Zeynebe bāḳī ʿAmra deger. Mes'ele: Anası muʿtaḳa olan [51a/13] Zeyd fevt olup babasını iʿtāḳ éden ʿAmrı terk eylese ʿAmr Zeydüŋ [51a/14] terekesini iḫrāza ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Babası ḥürre'l-aṣl [51a/15] ʿAcemī olan Hind fevt olup anası Zeyneb-i muʿtaḳayı ve Zeynebi iʿtāḳ [51a/16] éden ʿAmruŋ li-ebeveyn er ḳarındaşı Bekiri terk eylese ḳısmet-i tereke nécedür? [51a/17] El-cevāb: Ṣülüṣ Zeynebe bāḳī Bekire deger. Mes'ele: Babası aṣlında aṣlā [51a/18] rıḳḳ ṭārī olmamaḳ maʿnāsına ḥürre'l-aṣl ʿArabī[322] olan Hind fevt [51a/19] olup ḳızı Zeynebi terk étdükde Hindüŋ anası Ḥadīceyi iʿtāḳ [51a/20] éden ʿAmruŋ oġlı Bekir daḫı[323] Hinde velā cihetinden vāriṣ olur mı? [51a/21] El-cevāb: Olmaz.

Kitābü'l-Eymān

Mes'ele: Zeyd Allah ile ʿahdum olsun fülān fiʿili [51a/22] işlemeyeyüm déyüp baʿde ol fiʿili işlese Zeyde ne lāzım olur? [51a/23] El-cevāb: Keffāret-i yemīn. Mes'ele: Zeyd Vallahi fülān

---

[314] olduġına: oldıġına B 50b/08
[315] aṣlā: -B 50b/08
[316] Anası: vālidesi B 50b/13
[317] Zeydüŋ: Hindüŋ B 50b/16
[318] Ḥadīce: Ḥadīceyi B 51a/02
[319] anasın: anasını B 51a/03
[320] Ḫālide ve Velīde: Velīde ve Ḫālide B 51a/06
[321] babasın: babasını B 51a/10
[322] ʿArabī: ḥarbī B 51a/18
[323] daḫı: -B 51a/20

fiʿili işlemeyeyüm déyüp **[51a/24]** yemīn étdükden ṣoŋra ol fiʿili işlese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: **[51a/25]** Keffāret-i yemīn. Mes'ele: Zeyd bir metāʿını ʿAmra vérdükden ṣoŋra ʿAmr

(51b)

[51b/01] Vallahi metāʿı saŋa véreyüm déyü yemīn édüp lākin zamān taʿyīn **[51b/02]** etmeyüp baʿde birḳaç gün mürūrında ʿAmr ol metāʿı ol[324] diyāra götürürken **[51b/03]** ḥarāmīler ol metāʿı ʿAmrdan aḫẕ ve istihlāk édüp Zeyde vérmek **[51b/04]** mümkün olmasa ʿAmra keffāret-i yemīn lāzım olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: **[51b/05]** Zeydüŋ aḳrabāsından Hind ḫasta olduḳda Zeyd eger Hind ifāḳat **[51b/06]** bulursa ʿömrüm olduḳça recep ve şaʿbān aylarını ṣā'im[325] olmaḳ neẕrüm **[51b/07]** olsun dédükden ṣoŋra Hind ḫastalıkdan ifāḳat bulsa Zeydüŋ **[51b/08]** üzerine ʿömri olduḳça recep ve şaʿbān aylarını ṣā'im[326] olmaḳ **[51b/09]** lāzım olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd fülān fiʿili işlersem sebb-i **[51b/10]** nebī etmişlerden olayum déyüp baʿde ol fiʿili işlese Zeyde ne **[51b/11]** lāzım olur? El-cevāb: Yemīn olmaḳ iʿtiḳādında olup işledi ise **[51b/12]** keffāret-i yemīn kāfir olmaḳ iʿtiḳādında[327] işledi ise tecdīd-i īmān **[51b/13]** ve nikāḥ lāzım olur. Mes'ele: Zeyd ḳarındaşum ʿAmruŋ evine varursam **[51b/14]** Kaʿbe-i Mükerremeye ṭaş atmışlardan olayum déyüp baʿde ʿAmruŋ **[51b/15]** evine varsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Yemīn olmaḳ[328] iʿtiḳādında **[51b/16]** olup vardı ise keffāret-i yemīn kāfir olmaḳ iʿtiḳādında olup **[51b/17]** vardı ise tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım olur? Mes'ele: Zeyd zevcesi **[51b/18]** Hindi taṭlīḳ étdükden ṣoŋra baʿde'l-yevm Hindi tezevvüc édersem **[51b/19]** Allaha iki démişlerden olayum déyüp baʿde Hindi tezevvüc eylese Zeyde **[51b/20]** ne lāzım olur? El-cevāb: Yemīn olmaḳ iʿtiḳādında olup tezevvüc etdi ise **[51b/21]** keffāret-i yemīn kāfir olmaḳ iʿtiḳādında olup tezevvüc etdi ise tecdīd-i **[51b/22]** īmān ve nikāḥ lāzım olur. Mes'ele: Zeyd ḳayın anam Hindi bir daḫı menzilüme **[51b/23]** ḳorsam dīnüm kāfirüŋ olsun dédükden ṣoŋra Zeyd Hindi menziline[329] **[51b/24]** ḳosa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Kāfir olayum démek murād etmedi ise **[51b/25]** nesne lāzım olmaz. Mes'ele: Zeyd ḥacca gitmek murād éden ʿAmr ve Bekire ben sizüŋle

(52a)

[52a/01] bu sene ḥacca gitmezsem dīnümden dönmiş olayum déyüp baʿde ol sene **[52a/02]** ʿAmr ve Bekir ḥacca gidüp Zeyd gitmese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: **[52a/03]** Yemīn olmaḳ iʿtiḳādıla déyüp gitmedi ise keffāret-i yemīn lāzıme[330] **[52a/04]** olur. Mes'ele: Zeyd fülān gün fülān maḥalle varmazsam ümmet-i Muḥammedden **[52a/05]** olmayayum dédükden ṣoŋra ol gün mürūr édüp Zeyd ol maḥalle **[52a/06]** varmasa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Kāfir olmaḳ iʿtiḳādında olup **[52a/07]** varmadısa tecdīd-i īmān ve nikāḥ[331] yemīn[332] iʿtiḳādında olup varmadısa **[52a/08]** keffāret-i yemīn.[333] Mes'ele: Bir diyār ahālīsinden Zeyd bir ḫuṣūṣ içün şu ḳadar **[52a/09]** aḳçe neẕr eylese ol diyāruŋ ḳāḍısı Zeyde ol ḳadar aḳçeyi baŋa **[52a/10]** vér ben istedigüm yere[334] vérürüm[335] déyü cebre ḳādir olur mı? El-cevāb: **[52a/11]** Olmaz. Mes'ele: Zeyd fülān fiʿili işlersem ehl-i ʿörf ṭā'ifesine şu **[52a/12]** ḳadar aḳçe neẕrüm olsun dédükden

---

[324] ol: āḫer B 51b/02

[325] Kelime hemzesiz yazılmıştır:

[326] Kelime hemzesiz yazılmıştır:

[327] olup: -A 51b/12

[328] olmaḳ: -B 51b/15

[329] menziline: B 51b/23

[330] lāzıme: lāzım B 52a/03

[331] lāzım olur: -A 52a/07

[332] olmak: -A 52a/07

[333] lāzım olur: -A 52a/08

[334] yere: -B 52a/10

[335] vérürüm: véreyüm B 52a/10

ṣoŋra Zeyd ol fiʿili işlese [52a/13] ehl-i ʿörf ṭā'ifesinden ʿAmr neẕr eyledüŋ déyü Zeydden nesne [52a/14] almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd dā'ini ʿAmra deynümi [52a/15] fülān güne dek saŋa edā[336] eylemezsem İmām-ı Aʿẓam türbesinüŋ [52a/16] ḳanādīline şu ḳadar veḳıyye yaġ neẕrüm olsun dédükden ṣoŋra [52a/17] Zeyd[337] ol güne dek edā-yı deyn édemese ol türbenüŋ türbedārı [52a/18] Bekir neẕr eyledüŋ déyü Zeydden nesne almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: [52a/19] Olmaz. Mes'ele: Zeyd ʿAmrı yanuma alursam mīrīye beş yüz ġuruş [52a/20] deynüm olsun dédükden ṣoŋra Zeyd ʿAmrı yanına alsa Zeyd-i mücerred [52a/21] böyle démegile mīrīye beş yüz ġuruş medyūn olmış olur mı? [52a/22] El-cevāb: Olmaz.

Kitābü'l-Ḥudūd

Mes'ele: Zeyd-i muḥṣan Hind-i bikre cebren zinā édüp [52a/23] bekāretini izāle eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Recm. Mes'ele: [52a/24] Zeyd-i muḥṣan oġlı ʿAmruŋ zevcesi Hinde zinā eylese Zeyde [52a/25] ne lāzım olur. Recm. Mes'ele: Hind-i muḥṣana ṭāyıʿaten nefsini

(52b)

[52b/01] Zeyde temkīn édüp Zeyd daḫı Hinde zinā eylese Hinde ne lāzım [52b/02] olur? El-cevāb: Recm. Mes'ele: Zeyd-i muḥṣan zevcesi Hindi üç ṭalāḳ [52b/03] ile taṭlīḳ édüp ʿiddeti münḳażiyye olduḳdan ṣoŋra Zeyd Hinde [52b/04] ḥülle étdürmedin[338] ʿaḳd-i nikāḥ étmedin Hindi vaṭy eylese Zeyde [52b/05] ne lāzım olur? El-cevāb: Recm. Mes'ele: Zeyd zevcesi Hindi üç [52b/06] ṭalāḳ ile taṭlīḳ étdükden ṣoŋra Hinde ḥülle étdürmedin [52b/07] Hindi tezevvüc ve vaṭy eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. [52b/08] Mes'ele: Zeyd ʿAmrdan zevcem Hinde zinā eyledüŋ déyü daʿvā ve ʿAmr [52b/09] inkār édüp Zeydüŋ müddeʿāsı ṣābit olmasa ḳavl-i mücerredile ʿAmruŋ [52b/10] üzerine mūcib-i zinā icrā olınur mı? El-cevāb: Olınmaz. Mes'ele: Zeyd Hinde [52b/11] zinā eyledüm déyü bir kerre iḳrār eylese mücerred bir kerre iḳrār étmegile Zeydüŋ üzerine [52b/12] ḥadd-i zinā iḳāmet olınur mı? El-cevāb: Olınmaz. Mes'ele: Zeyd iki nefer bikr cāriyelerini [52b/13] ʿAmra īdāʿ ve teslīm étdükden ṣoŋra ʿAmr ol cāriyeleri iẕinsüz vaṭy [52b/14] édüp bekāretlerini izāle eylese ʿAmr muḥṣan olmayıcaḳ ʿAmra ne [52b/15] lāzım olur? El-cevāb:[339] Yüz degnek urılur[340] ve cāriyelerüŋ noḳṣān ḳıymetlerini [52b/16] żamān lāzım olur. Mes'ele: Muḥṣan olmayan Zeyd ḳız ḳarındaşı ḳızı Zeynebüŋ [52b/17] cāriyesine zinā eylese Zeyde ḥadd-i zinā[341] olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: [52b/18] Zeyd-i ẕimmī bikr olan Hind-i naṣrāniyyeye cebren zinā édüp bekāretini [52b/19] izāle eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Yüz degnek urılur. Mes'ele: [52b/20] Zeyd-i ẕimmī Hind-i müslimeye cebren zinā eylese Zeyde ne lāzım olur? [52b/21] El-cevāb: Yüz degnek urılur[342] ḥadd-i zinā iḳāmet olınduḳdan ṣoŋra ḥabs-i [52b/22] medīd ile ḥabs olınur. Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī şeref-i İslāmla müşerref [52b/23] olup yedi yaşında olan ḳızı Hindüŋ Zeyde tebaʿiyyet ile İslāmına [52b/24] ḥüküm olınduḳdan ṣoŋra ʿAmr-ı ẕimmī Hindi tezevvüc eylese ʿAmra ne [52b/25] lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd olınup tefrīḳ olınur. Mes'ele: Zeyd-i

(53a)

[53a/01] müteveffānuŋ zevcesi Hind ʿiddeti münḳażiyye olmadın nefsini ʿAmra tezvīc [53a/02] étdükde Amr bilürken Hindi vaṭy eylese ʿAmra ne lāzım olur? [53a/03] El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: Ḥāmil olan Hind-i muḥṣananuŋ zinā étdigi [53a/04] vech-i şerʿī üzere ṣābit olup recm-

[336] edā: -B 52a/15
[337] Zeyd: -B 52a/17
[338] étdürmedin: étdürmeyüp B 52b/04
[339] El-cevāb: -B 52b/15
[340] urılur: vurılur B 52b/15
[341] lāzım: -A 52b/17
[342] aḫer: -A 52b/21

i te’ẖīr[343] lāzım olduḳdan ṣoŋra Hind **[53a/05]** vaż‘-ı ḥaml édüp ṭoġurdığı veledüŋ āḫer mürebbīsi olsa Hindüŋ **[53a/06]** recmi bir veya[344] iki sene te’ẖīr olınmaḳ lāzım olur mı? El-cevāb: Olmaz. **[53a/07]** Mes’ele: Hind Zeydüŋ cāriyesi Zeyneb-i bikrüŋ fercine cebren mum ṣoḳup bekāretini izāle **[53a/08]** eylese Hinde Zeynebüŋ noḳṣāne bekāretini żamān lāzım olur mı? **[53a/09]** El-cevāb: Olur. Mes’ele: Zeyd Hind-i ecnebiyyeyi menziline götürüp **[53a/10]** cebren livāṭa eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ta‘zīr-i şedīd ve tevbe **[53a/11]** ve ṣalāḥı ẓāhir olınca[345] zindānda ḥabs.[346] Mes’ele: Zeyd zevcesi **[53a/12]** Hindi dübüründen vaṭy eylese Hind Zeydden boş olur mı? **[53a/13]** El-cevāb: Olmaz ta‘zīr lāzım olur. Mes’ele: Zeyd ‘Amruŋ ḳulı Bekire cebren livāṭa **[53a/14]** eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ta‘zīr-i şedīd ve tevbe ve ṣalāḥı **[53a/15]** ẓāhir olınca aḥbes mevāżı‘da ḥabs. Mes’ele: Zeyd ‘Amr-ı ṣaġīre cebren **[53a/16]** livāṭa eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ta‘zīr-i şedīd ve tevbe ve ṣalāḥı **[53a/17]** ẓāhir olınca zindānda ḥabs. Mes’ele: Zeyd ‘Amr-ı ṣaġīre cebren livāṭa édüp **[53a/18]** Zeydüŋ mu‘tādī oldığı şer‘an ṣābit olsa Zeydüŋ ḳatli meşrū‘ mıdur? **[53a/19]** El-cevāb: Meşrū‘dur. Mes’ele: Bir ḳaṣaba ahālīsinden Hind ḥamāma giderken **[53a/20]** birḳaç kimesneler Hindi zinā ḳaṣdıla yolda aḫẕ édüp zinā etmedin **[53a/21]** Hind bir ṭarīḳle ḫalāṣ olsa ol kimesnelere ne lāzım olur? **[53a/22]** El-cevāb: Ta‘zīr-i şedīd ve ḥabs. Mes’ele: Zeydüŋ ẓulüm ‘ādet-i müstemirresi **[53a/23]** olup sā‘ī bi’l-fesād oldığı şer‘an ṣābit olsa Zeydüŋ emr-i veliyyü’l-emr **[53a/24]** ile ḳatli meşrū‘ mıdur? El-cevāb: Meşrū‘dur.

Kitāb-ı Ḥadd-i Şürb

Mes’ele: Zeyd-i müslim **[53a/25]** icānibden birḳaç kimesneleri zevcesi Hindüŋ yanına getürüp

(53b)

[53b/01] mezbūrlar ile şürb-i ẖamr eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ḥadd-i şürb **[53b/02]** ve ta‘zīr-i şedīd. Mes’ele: Zeyd ve ‘Amr ve müslimler birḳaç ẕimmīler ile **[53b/03]** meclis ḳurup şürb-i ẖamr eyleseler Zeyde ve ‘Amra ne lāzım olur? **[53b/04]** El-cevāb: Ḥadd-i şürb.

Ḥadd-i Ḳaẕf

Mes’ele: Zeyd ‘Amruŋ zevcesi Hind-i muḥṣanaya bre **[53b/05]** zāniye dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ḥadd-i ḳaẕf. Mes’ele: Zeyd **[53b/06]** muḥṣana olan ḳız ḳarındaşı Hinde bre ḳaḥbe bre rūspī ẕeker ve **[53b/07]** fercine[347] dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ta‘zīr ve ḥadd-i ḳaẕf. **[53b/08]** Mes’ele: Zeyd zevcesi Hind-i ‘afīfeye bre zāniye déyü ḳaẕf **[53b/09]** étmegile Hind Zeydi mūcibi ile muṭālebe édüp şerā’iṭ-i[348] **[53b/10]** li‘ān mevcūde[349] olmaġıla Zeyde[350] li‘ān teklīf olınduḳda **[53b/11]** Zeyd li‘āndan ibā édüp nefsini tekẕīb eylese Zeyde ne **[53b/12]** lāzım olur? El-cevāb: Ḥadd-i ḳaẕf. Mes’ele: Hind Zeyneb-i müteveffānuŋ **[53b/13]** oġlı ‘Amra bre veled-i zinā déyü şetm eylese Zeyneb muḥṣana olıcaḳ **[53b/14]** ‘Amruŋ ṭalebi ile Hinde[351] ḥadd-i ḳaẕf lāzım olur mı? El-cevāb: Olur.

Faṣl-i fi’t-Ta‘zīr

---

[343] te’ẖīr: -B 53a/04, Kelime hemzesiz yazılmıştır:
[344] veya: yā B 53a/06
[345] olınca: olıncaya 53a/11
[346] olınur: -A 53a/11
[347] fercine: ferciŋe B 53b/07
[348] Kelime hemzesiz yazılmıştır:
[349] mevcūde: mevcūd B 53b/10
[350] Zeyde: -B 53b/10
[351] Hinde: Hind B 53b/14

[53b/15] Mes’ele: Zeyd imām olan ʿAmra bre kefen ṣoyıcı déyü şetm eylese **[53b/16]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre **[53b/17]** pezevenk déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. **[53b/18]** Mes’ele: ʿAmden ve keslen tārikü’ṣ-ṣalāt olan Zeyde ne lāzım olur? **[53b/19]** El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve ḥabs. Mes’ele: Zeyd ʿAmra bre deyyūṯ déyü **[53b/20]** şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Hind **[53b/21]** ṣāliḥāndan Zeynebe bre pezevenk déyü şetm eylese Hinde ne **[53b/22]** lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre yalan **[53b/23]** şāhidi déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. **[53b/24]** Mes’ele: Birḳaç kimesneler ṣuleḥādan Zeyd ile[352] çekişüp Zeyde bre **[53b/25]** şirrīr bre telbīs déyü her biri şetm eylese[353] mezbūrlara ne lāzım

(54a)

[54a/01] olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre ẓālim **[54a/02]** déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd-i cāhil **[54a/03]** ehl-i ʿilm ve ṣāliḥ olan ʿAmra sen nesin bre ẓālim déyü şetm eylese **[54a/04]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd bir cemāʿati yanına uydurup **[54a/05]** ʿAmr ile çekişmege varduḳda ʿAmr Zeyde bre cemʿiyyet başı démiş olsa **[54a/06]** ʿAmra nesne lāzım olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra **[54a/07]** bre pādişāh ḫāyini déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: **[54a/08]** Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre vācibü’l-ḳatl déyü şetm eylese **[54a/09]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ʿAmr ile çekişdükde ʿAmra **[54a/10]** bre gīdī bre aṣılacaḳ déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: **[54a/11]** Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre aṣılacaḳ bre aḫriyān déyü şetm eylese **[54a/12]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd sādāt-ı kirāmdan ʿAmra bre boġazından aṣılacaḳ **[54a/13]** déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ʿulemādan[354] **[54a/14]** ʿAmra bre şeyṭān déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. **[54a/15]** Mes’ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre melʿūn déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım **[54a/16]** olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ʿAmr-ı müslime bre melʿūn déyü şetm eylese **[54a/17]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ʿAmr-ı müslime bre ḫınzīr **[54a/18]** bre melʿūn déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: **[54a/19]** Zeyd ʿulemādan ʿAmra bre ırġād bre ḥimār déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım **[54a/20]** olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Erāzilden Zeyd ʿulemā ve eşrāfdan olan ʿAmra [**54a/21]** bre ırġād déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: **[54a/22]** Zeyd ʿAmr-ı müslime bre densüz déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? **[54a/23]** El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Bir maḥallenüŋ imāmı Zeyd ahālīden ʿAmr ve Bekir-i **[54a/24]** müslimlere bre ṭahāretsüz kāfirler déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? **[54a/25]** El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd babası müslim olan ʿAmr-ı müslime bre kāfir bre

(54b)

[54b/01] yahūdī oġlı yahūdī[355] déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: **[54b/02]** Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd eşrāfdan ʿAmra bre köpek déyü şetm eylese Zeyde **[54b/03]** ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd eşrāfdan ʿAmra bre necāset **[54b/04]** déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd zevcesi **[54b/05]** Hinde bre ḳaḥbe dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd Hind-i **[54b/06]** ṣāliḥaya bre fāḥişe dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. **[54b/07]** Mes’ele: Zeyd zevcesi Hind-i ṣāliḥaya bre fāḥişe dése[356] Zeyde ne **[54b/08]** lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ʿAmr-ı müslime bre ḥarām-zāde

---

[352] ile: -B 53b/24
[353] eylese: eyleseler B 53b/25
[354] ʿulemādan: ṣuleḥādan B 54a/13
[355] yahūdī: -B 54b/01
[356] dése: déyü B, şetm eylese -A 54b/07

déyü **[54b/09]** şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd ʿAmr-ı müslime **[54b/10]** şetm ḳaṣdıla İslāmuŋ ve dīnüŋ yoḳdur dése Zeyde **[54b/11]** ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī ʿAmr-ı müslime poḫuma beŋzersin **[54b/12]** déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd sādāt **[54b/13]** ve eşrāfdan ʿAmra ġażab édüp poḫ yersin dése ʿAmra ne lāzım **[54b/14]** olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd ʿulemādan ʿAmra ġażab édüp poḫ **[54b/15]** yersin dése Zeyde[357] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Erāzilden **[54b/16]** Zeyd ʿulemā ve eşrāfdan ʿAmrı taḥḳīr édüp ʿAmra poḫuŋ ye[358] dése **[54b/17]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile çekişdükde ʿAmra **[54b/18]** başuŋa yestehleyeyüm dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Te'dīb.[359] **[54b/19]** Mes'ele: Zeyd sādāt-ı kirāmdan ʿAmra ben ḫünkār ḳulıyum sen ne atuŋ **[54b/20]** sikisin dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Te'dīb.[360] Mes'ele: ʿUlemādan **[54b/21]** imām ve ḫaṭīb olan Zeyd ʿAmra menziliŋi baʿżı feseḳaya īcār **[54b/22]** eylemişsin lāyıḳ degüldür dédükde ʿAmr tehevvür édüp Zeyde[361] taḥḳīḳan[362] **[54b/23]** sen ölmiş[363] bir nekbetī ḫerīfsin senüŋ sözüŋile ʿamel etmem dése **[54b/24]** ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd-i müslim bir aġacı[364] **[54b/25]** ḳaṭʿ édüp ṣuleḥādan ʿAmr ve Bekir Zeyde niçün kesdüŋ déyü su'al[365]

(55a)

[55a/01] étdüklerinde Zeyd ve ʿAmr Bekire sebb ve şetm ṭarīḳıla siz ol aġaca **[55a/02]** ṭapup işrāk édersiz anuŋçun kesdüm dése Zeyde ne lāzım olur? **[55a/03]** El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Bir ḳarye żābiṭi Zeydüŋ sākin oldıġı menzilüŋ dīvārında **[55a/04]** kelime-i şehādet yazılmış olmaġıla ahālīden ʿAmr-ı ẕimmī varup kelime-i **[55a/05]** şehādetüŋ üzerine necāset sürse ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: **[55a/06]** Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī bir cāmiʿüŋ dīvārına tebevvül éder olsa **[55a/07]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ile zecr[366] olınur.[367] Mes'ele: **[55a/08]** Zeyd-i ẕimmī müslimīnden birḳaç kimesnelere laʿnet size ve dīnüŋüze dése **[55a/09]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: Zeyd ṣuleḥādan ʿAmra bre **[55a/10]** şāribü'l-ḫamr déyü şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: **[55a/11]** Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd babası ʿAmruŋ yüzine[368] tükürüp ve ʿAmrı **[55a/12]** ḍarb ḳaṣdıla üzerine hücūm édüp ʿAmr bir ṭarīḳle ḫalāṣ **[55a/13]** olsa Zeyde[369] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr lāzım olur ʿuḳūḳınuŋ cezāsını **[55a/14]** āḫiretde görür. Mes'ele: Zeyd Hinde bre anasını fülān étdigüm déyü cimāʿ **[55a/15]** lafẓı ile şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd **[55a/16]** zevcesi Hinde anasını fülān étdigüm déyü cimāʿ lafẓı ile şetm **[55a/17]** eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd ṣuleḥādan **[55a/18]** ʿAmra aġzını ve anasını fülān étdügüm[370] déyü cimāʿ lafẓı ile şetm **[55a/19]** eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd-i deli[371] ʿAmr-ı **[55a/20]** rāhibe bre dīnini ve īmānını fülān étdügüm déyü cimāʿ lafẓı ile şetm **[55a/21]** eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd-i deli ʿAmr-

---

[357] Zeyde: Zeyd B 54b/15
[358] ye: yé B 54b/16
[359] Kelime hemzesiz yazılmıştır:
[360] Kelime hemzesiz yazılmıştır:
[361] Zeyde: -B 54b/22
[362] taḥḳīḳan: sen adam mısın B 54b/22
[363] ölmiş: -B 54b/23
[364] aġacı: aġac B 54b/24
[365] Kelime hemzesiz yazılmıştır:
[366] ve menʿ: -A 55a/07
[367] olınur: -B 55a/07
[368] yüzine: -B 55a/11
[369] Zeyde: Zeyd B 55a/13
[370] étdügüm: étdigüm B 55a/18
[371] deli: ẕimmī B 55a/19

ı [55a/22] ẕimmīye bre dīnini ve mezhebini ve īmānını fülān étdügüm [55a/23] dése cimāʿ lafẓı ile şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? [55a/24] El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd ʿAmra ʿavratını fülān étdigüm déyü [55a/25] cimāʿ lafẓıla şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr.

(55b)

[55b/01] Mes'ele:[372] Zeyd-i ẕimmī ʿAmr-ı müslime bre dīn ve īmānını fülān étdügüm[373] déyü [55b/02] cimāʿ lafẓıla şetm eylese Zeyde ne lāzım gelür? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve ḥabs. [55b/03] Mes'ele: Zeyd babası ʿAmra bre anasını fülān étdügüm déyü cimāʿ lafẓıla şetm [55b/04] eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr lāzım olur ʿuḳūḳınuŋ [55b/05] cezāsını āḫiretde görür. Mes'ele: Zeyd ʿAmra bre şaḳalını fülān étdügüm [55b/06] déyü cimāʿ lafẓıla şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. [55b/07] Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī ʿAmr-ı müslim ile çekişdükde ʿAmra ṣaḳaluŋa yestehleyeyüm [55b/08] dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes'ele: Zeyd Hinde boḳ[374] [55b/09] yersin dédükde Hind Zeyde boḳı[375] sen yersin dése Zeyd[376] [55b/10] şetm eyledüŋ déyü Hindi taʿzīr étdürmege ḳādir olur mı? [55b/11] El-cevāb: Olmaz.[377] Mes'ele: Hind Zeynebüŋ ġıyābında Zeyneb fāḥişedür [55b/12] ṣubaşı birḳaç defʿa evini başdı dése Zeyneb eşitdükde [55b/13] ġıyābumda beni şetm eyledüŋ déyü Hindi taʿzīr étdürmege ḳādire [55b/14] olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī sādātdan ʿAmruŋ ġıyābında [55b/15] ʿAmra laʿnet dése ʿAmr eşitdükde ġıyābumda böyle démişidüŋ [55b/16] déyü Zeydi taʿzīr étdürmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [55b/17] Zeyd-i müslim şirret ile ʿAmr-ı ẕimmīnüŋ ẓulmen üç biŋ ġuruşını [55b/18] aldurduḳda ʿAmr Zeydüŋ ġıyābında Zeyd benüm üç biŋ ġuruşumı[378] aldurmaġa [55b/19] sebeb oldı ben daḫı Zeyde üç biŋ kerre laʿnet étdüm démiş [55b/20] olsa ḥālā Zeyd istimāʿ étdükde sen benüm içün böyle[379] démişidüŋ [55b/21] déyü ʿAmrı taʿzīr étdürmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [55b/22] Zeyd ʿAmr-ı müslimüŋ şakirdi Bekire ʿAmruŋ ġıyābında ʿAmr gibi [55b/23] kāfir yahūdīden oḳuyup ne taḥsīl eylesüŋ[380] gerek dése Zeyde [55b/24] ne lāzım olur? El-cevāb: İstiġfār lāzım olur. Mes'ele: Bir ḫusūsa şehādet [55b/25] éden Zeydüŋ yalan yere şehādet étdigi şerʿan ṣābit olsa Zeyde

(56a)

[56a/01] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i bi't-teşhīr. Mes'ele: Zeyd ġammāz olup baʿżı[381] [56a/02] kimesneleri[382] ehl-i ʿörfe ġamz ve taġrīm étdürmek ʿādeti olsa Zeyde [56a/03] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ile zecr ve menʿ olınur. Mes'ele: [56a/04] İmām olan Zeyd ġammāz olup nāsı ehl-i ʿörfe ġamz ve taġrīm etdürmek [56a/05] muʿtādı olsa ʿazle müstaḥiḳḳ olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd babası [56a/06] ʿAmrı ḍarb eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: [56a/07] Zeyd-i müslim menzilinde ḫamr ittiḫāẕ édüp beyʿ éder olsa Zeyde ne [56a/08] lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: Zeyd-i müslim aḥbābından birḳaç [56a/09] kimesneleri zevcesi Hindüŋ yanına getürüp Hind daḫı ol kimesnelerüŋ [56a/10] ellerine yapışup mezbūrlar ile bir yerde oturur olsa Zeyde ne lāzım [56a/11] olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: Zeyd ebtāʿından[383] ʿAmrı Bekiri [56a/12] ḳatl

[372] Metinde kelime yazılmamıştır.
[373] étdügüm: étdigüm B 55b/01
[374] boḳ: poḫ B 55b/08
[375] boḳı: poḫı B 55b/09
[376] Zeyd: Zeyde B 55b/09
[377] Olmaz: Olur B 55b/11
[378] ġuruşumı: ġuruşum B 55b/18
[379] böyle: şöyle B 55b/20
[380] eylesüŋ: etsüŋ B 55b/23
[381] baʿżı: -B 56a/01
[382] kimesneleri: nāsı B 56a/02
[383] Kelime "etbāʿından" olmalıdır. ابتاعندن

içün taḥrīk ve sevḳ étmegile ʿAmr Bekiri ḳatl eylese Zeyde ne **[56a/13]** lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs. Mes'ele: Bir ḳarye ahālīsi içlerinden[384] **[56a/14]** Zeyde[385] incindüklerinde Zeydüŋ meyyiti vāḳıʿ olduḳda varmamaġa ittifāḳ **[56a/15]** édüp Zeyd selām vérdükde redd-i selām étmeseler mezbūrlara ne **[56a/16]** lāzım olur? El-cevāb: Āṣim olurlar. Mes'ele: Zeyd ʿAmrı ḳatl ḳaṣdıla ālet-i **[56a/17]** ḥarb ile ʿAmruŋ üzerine hücūm édüp ʿAmr bir ṭarīḳle ḫalāṣ **[56a/18]** olsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs-i ḫāb āḫer[386] taʿzīr-i **[56a/19]** şedīd ve ḥabs. Mes'ele: Zeyd birḳaç[387] kimesneler[388] ile ʿAmruŋ géce ile menzilini **[56a/20]** başup ḳatlüŋe fermān vardur déyü ʿAmrı bu bahāne ile aḫẕ édüp **[56a/21]** mālını nehb ve ġāret eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Aldıġı **[56a/22]** alıvérilüp[389] taʿzīr-i şedīd ve ḥabs-i medīd[390] olınur. Mes'ele: Zeyd **[56a/23]** ʿAmruŋ nehāren yolını başup baʿżı eşyāsını ġaṣben alsa Zeyde **[56a/24]** ne lāzım olur? El-cevāb: Aldıġı alıvérilüp[391] taʿzīr[392] ve ḥabs olınur. **[56a/25]** Mes'ele: Birḳaç nefer kimesneler Hindi cebren menzilinden çıḳarup fiʿl-i şenīʿ

(56b)

[56b/01] ḳaṣdıla bir maḥalle getürüp Hind bir ṭarīḳle ellerinden ḫalāṣ olsa mezbūrlara **[56b/02]** ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve ṣalāḥları ẓāhir olınca ḥabs.[393] Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī ʿAmr-ı müslimüŋ ṣaġīre **[56b/03]** ḳızı Hindi ayardup dārü'l-ḥarbe götürüp anda bıraḳsa Zeyde ne **[56b/04]** lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīdden[394] ṣoŋra ḥabs olınup Hindi getürmeyince **[56b/05]** yāḫūd mevti maʿlūm olmaduḳça ıṭlāḳ olınmaz. Mes'ele: Zeyd Hinde zinā **[56b/06]** ḳaṣdıla Hindüŋ menziline girüp Hind bir ṭarīḳle ḫalāṣ olsa **[56b/07]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs. Mes'ele: Zeyd ʿAmruŋ zevcesi **[56b/08]** Hinde zinā ḳaṣdıla ʿAmruŋ menziline girüp baʿde zinā etmedin menzilde **[56b/09]** aḫẕ olsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs. Mes'ele: Zeyd-i ẕimmī **[56b/10]** ʿAmr-ı müslimüŋ ṣaġīre ḳızı Hindi ayardup āḫer diyāra götürüp **[56b/11]** taġayyüb eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr olınup ṣaġīreyi **[56b/12]** iḥżār édince ḥabs olınur. Mes'ele: Müste'men olan Zeyd ʿAmr-ı müslimüŋ **[56b/13]** ḳızı Hindi ṣaġīreyi ayardup taġayyüb eylese ʿAmr Hindi iḥżār **[56b/14]** édince yā mevti maʿlūm olıncaya[395] dek[396] Zeydi ḥākime ḥabs étdürmege **[56b/15]** ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ʿAmruŋ zevcesi Hindi ıżlāl **[56b/16]** édüp Hindi ve eṣvābını āḫer yere götürüp baʿde ʿAmr Hindi menziline **[56b/17]** getürse Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve ḥabs. Mes'ele: **[56b/18]** Hind-i naṣrāniyyenüŋ zevci Zeyd-i müslim āḫer diyāra gitdükde ʿAmr-ı rāhib **[56b/19]** Hindi ıżlāl édüp Bekir-i ẕimmīye tezvīc eylese ʿAmra ne lāzım **[56b/20]** olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: Bir belde żābiṭi Zeyd Hind-i müslimeyi **[56b/21]** cebren ʿAmr-ı ẕimmīye tezvīc édüp Hindi ʿAmra teslīm eylese Zeyde ne **[56b/22]** lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd ve ḥabs. Mes'ele: Hind-i müslime nefsini **[56b/23]** Zeyd-i ẕimmīye tezvīc eylese mezbūrlara ne lāzım olur? El-cevāb: Tefrīḳ ve taʿzīr-i **[56b/24]** şedīd. Mes'ele: Zeyd Hindi aḫẕ ve ʿAmra teslīm édüp ʿAmr daḫı **[56b/25]** Hinde cebren zinā eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs. Mes'ele: **[56b/26]** Hind-i naṣrāniyye müslimīn maḥżarlarında şeref-i İslāmla müşerrefe olduḳdan

---

[384] içlerinden: -B 56a/13
[385] Zeyde: Zeyd B 56a/14
[386] taʿzīr ve ḥabs-i ḫāb āḫer: -B 56a/18
[387] birḳaç: bir B 56a/19
[388] kimesneler: kimesne B 56a/19
[389] alıvérilüp: alıvérilür B 56a/22
[390] medīd: -B 56a/22
[391] alıvérilüp: alıvérilür B 56a/24
[392] şedīd: -A 56a/24
[393] olınur: -A 56b/02
[394] şedīdden: şedīd B, andan: -A 56b/04
[395] olıncaya: olınca B 56b/14
[396] dek: -B 56b/14

[056b/27] Mes’ele: Zeyd ve ʿAmr Bekir-i emredi cebren menzilinden çıḳarup fiʿl-i şenīʿ ḳaṣdıla bir maḥalle getürüp Bekir bir ṭarīḳle ḫalāṣ olsa Zeyde[397] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr ve ḥabs.

(57a)

[57a/01] ṣoŋra fevt olduḳda Zeyd babası İslāmına vāḳıf iken Hindi[398] [57a/02] kefere maḳābirinde defn eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. [57a/03] Mes’ele: Zeyd ʿAmruŋ cāriyesi Hindi ġaṣben aḫẕ ve menziline getürüp [57a/04] bir sene alıḳoduḳdan ṣoŋra ʿAmr Hindi alsa Zeyde ne lāzım [57a/05] olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Maẕmūnı muṭābıḳ şerʿ-i ḳavīm[399] olan [57a/06] ḫaṭṭ-ı hümāyūna iṭāʿat etmeyen Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. [57a/07] Mes’ele: Maẕmūnı muvāfıḳ şerʿ-i şerīf olan emr-i sulṭānīye iṭāʿat etmeyen [57a/08] Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes’ele: Zeydüŋ ʿAmr ile [57a/09] daʿvāsı olup ʿAmrı şerʿe daʿvet étdükde ʿAmr temerrüd [57a/10] édüp gitmese ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeydüŋ [57a/11] ʿAmr ile bir ḫuṣūṣa müteʿalliḳa daʿvāsı olup ʿAmrı maḥkemeye [57a/12] daʿvet étdükde ʿAmr Zeyde yüri poḫ yeme déyüp gitmese ʿAmra [57a/13] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd-i müslimüŋ ʿAmr-ı ẕimmī ile [57a/14] daʿvāsı olup ʿAmrı şerʿe daʿvet étdükde ʿAmr muḥżır [57a/15] götürmeyince gitmem déyüp gitmese ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: [57a/16] Taʿzīr. Mes’ele: Zeydüŋ ʿAmr ile daʿvāsı olmaġıla ʿAmrı şerʿe götürdükde[400] [57a/17] Bekir ve Beşir ʿAmrı cebren Zeydüŋ yedinden alup şerʿe götürmekden [57a/18] menʿ eyleseler Bekir ve Beşire ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd ʿAmr [57a/19] ẕimmetinde olan şu ḳadar aḳçe ḥaḳḳını ʿAmrdan daʿvā ve baʿde’l-iṣbāt [57a/20] ve’l-ḥüküm ʿAmr[401] mümāṭale étmegile Zeyd ʿAmrı ḥabs étdürmek istedükde [57a/21] birḳaç kimesneler ʿAmrı cebren[402] Zeydüŋ yedinden alup ḥabsden menʿ [57a/22] eyleseler ol kimesnelere ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr. Mes’ele: Zeyd zevcesi [57a/23] Hindi bī-ġayr vech-i şerʿī ḍarb eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: [57a/24] Taʿzīr. Mes’ele: Hind zevci Zeydüŋ iẕinsüz bī-ġayr-ı ḥaḳḳ Zeydüŋ menzilinden

(57b)

[57b/01] çıḳup ecānibden baʿżı kimesnelerüŋ menzillerine varur olsa [57b/02] Zeyd Hindi taʿzīre ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes’ele: Zeydüŋ zevcesi [57b/03] Hind tārikü’ṣ-ṣalāt olmaġıla Zeyd Hinde edā-yı ṣalāta emr édüp [57b/04] Hind namāz ḳılmamaġıla Zeyd Hindi ṭaʿzīr eylese Hind vech-i[403] muḥarrer üzere [57b/05] taʿzīr etdigiçün Zeydi[404] ḥākime taʿzīr étdürmege ḳādire olur mı? [57b/06] El-cevāb: Olmaz.

Fī Tecdīdü’l-Īmān ve’l-Nikāḥ[405]

Mes’ele: Zeyd bir ḫuṣūṣda şeyḫü’l-İslāmdan aldıġı [57b/07] fetvā-yı şerʿiyyeyi ḫaṣmı ʿAmra gösterdükde ʿAmr fetvā ne imiş ben [57b/08] fetvā bilmem dése ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. [57b/09] Mes’ele: Zeydüŋ ʿAmr ile bir ḫuṣūṣa müteʿalliḳa daʿvāsı olup ʿAmrı [57b/10] şerʿe daʿvet étdükde ben şerʿe gitmem dése ʿAmra ne lāzım olur? [57b/11] El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes’ele: Zeydüŋ ʿAmr ile daʿvāsı olmaġıla [57b/12] ʿAmrı şerʿe

[397] ve ʿAmra: -A 56b/27
[398] Hindi: -B 57a/01
[399] Kelime ‘’ḳarīm’’ şeklindedir:
[400] götürdükde: götürüriken B 57a/16
[401] ʿAmr: ʿAmra B 57a/20
[402] cebren: -B 57a/21
[403] vech: -B 57b/04
[404] Zeydi -B 57b/05
[405] Bu bölüm B nüshasında bulunmamaktadır.

daʿvet étdükde ben şerʿe gitmem żābiṭümdan adam getür [57b/13] dése ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd-i [57b/14] müslimüŋ ʿAmr-ı ẕimmī ile bir ḫuṣūṣa müteʿalliḳa daʿvāsı olup ʿAmrı [57b/15] şerʿe daʿvet étdükde ʿAmr laʿnet saŋa da şerʿüŋe de dése ʿAmra [57b/16] ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd. Mes'ele: Zeydüŋ ʿAmr ile daʿvāsı olup[406] [57b/17] Zeydüŋ ʿAmr ile daʿvāsı olup ʿAmrı şerʿe daʿvet étdükde laʿnet [57b/18] şerʿe dése ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: [57b/19] Zeydüŋ ʿAmr ile bir ḫuṣūṣa müteʿalliḳa daʿvāsı olup ʿAmrı şerʿe daʿvet [57b/20] étdükde ʿAmr benüm şerʿle işüm yoḳdur işümi ḳānūn ile görirüm dése [57b/21] ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Bir sanʿat erbābından [57b/22] Zeydüŋ ʿAmr ile daʿvāsı olup ʿAmrı şerʿe iḫżār murād étdükde kethüdaları [57b/23] ve içlerinden baʿżı kimesneler bize şerʿ ḳarışmaz daʿvāmızı beynümüzde görürüz [57b/24] déyüp Zeydi ʿAmrı şerʿe iḫżārdan menʿ eyleseler mezbūrlara ne [57b/25] lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd birḳaç kimesneler ile

(58a)

[58a/01] bir ḫuṣūṣa müteʿalliḳa daʿvāsında ʿAmr ḳāḍıya murāfaʿa olup ʿAmr [58a/02] ḫuṣūṣ-ı mezbūrı şerʿle Zeyde ḥüküm étdükde ol kimesneler ʿAmra şerʿe [58a/03] ve ḥükmüŋe rāżī olmazuz déseler ol kimesnelere ne lāzım olur? [58a/04] El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ile çekişüp ʿAmra [58a/05] şerʿe giderüm dédükde ʿAmr Zeyde istersen cehenneme git déyüp [58a/06] lākin şerʿ-i şerīfi taḥḳīr murād eylemese mücerred böyle démegile ʿAmra tecdīd-i [58a/07] īmān ve nikāḥ lāzım olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ ʿAmr ile [58a/08] daʿvāsı olup ʿAmrı şerʿe daʿvet étdükde ʿAmr gitmese mücerred gitmemek [58a/09] ile ʿAmra tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım olur mı? déyü ḥüküm[407] El-cevāb: Olmaz. [58a/10] Mes'ele: Bu ṣūretde Bekir ḳāḍı mücerred gitmemegile tecdīd-i īmān ve nikāḥ [58a/11] lāzım olur déyü ḥüküm eylese nāfiẕ olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: [58a/12] Zeyd ben vezīr olursam Vallahi Billahi cümle ʿulemāyı ḳatl éderüm [58a/13] müftīden bed' édüp (...) varınca ḳatl éderüm déyüp [58a/14] ʿAmr Zeyde ʿulemāyı kemlik ile lisānuŋa alma bu niyetten rücūʿ [58a/15] eyle dédükde Zeyd niyetimden dönmem dése Zeyde ne lāzım olur? [58a/16] El-cevāb: ʿİlm-i dīne ihānet ve taḫfīf édüp dédise kāfirdür tevbe ve rücūʿ [58a/17] etmezse ḳatl olınur. Mes'ele: Zeyd-i müslim masḫaralıḳ édüp başına kāfir [58a/18] şapḳası giyse Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: [58a/19] Ehl-i İslāmdan birḳaç kimesneler Zeydüŋ dügününe varduḳlarında [58a/20] dügüne varan kefere ile el ṭutuşup āyīn-i küfr üzere ḫorūs depseler [58a/21] ol kimesnelere ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Hind [58a/22] Zeyneb ile çekişmegile Zeyneb aġzuŋa yestehleyeyüm déyüp Zeyneb [58a/23] ḳabūl etmem ben Ḳur'ān oḳurum dédükde oḳuduġıŋa daḫı yestehleyeyüm [58a/24] dése Hinde ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: [58a/25] Zeyd bir ḫuṣūṣ içün ġażab étdükde īmānum yoḳ ki şeyṭān

(58b)

[58b/01] ilah dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. [58b/02] Mes'ele: Zeyd bir fiʿl-i şenīʿ işleyüp baʿżı kimesneler Zeydi levm étdüklerinde [58b/03] Zeyd ḫīn-i iʿtiẕārda bir daḫı etmeyeyüm kāfir idüm müslümān oldum [58b/04] dése Zeyd böyle démegile kāfir olmış olur mı? El-cevāb: Baʿżı meşāyiḫ [58b/05] ḳatında olmaz. Mes'ele: Zeyd ʿAmra fülān maṣlaḥatı şu vech üzere [58b/06] görürüm déyüp ʿAmr Zeyde ol maṣlaḥat vücūda gelecegini [58b/07] Allah bilür dédükde Zeyd ben Allahı bilmem dése Zeyde ne lāzım [58b/08] olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd bir nā-meşrūʿ iş [58b/09] işleyüp baʿde niçün işledüŋ dénildükde Zeyd kāfir idüm [58b/10] anuŋçun işledüm dése Zeyde ne lāzım olur?

---

[406] "ile" kelimesinden itibaren üstü çizilidir.

[407] "déyü ḥüküm" ibaresi soru bittikten sonra yazılmış ve anlamı bozmaktadır.

El-cevāb: Tecdīd-i [58b/11] īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd-i müslim ḫamrdan sekrān ve lā-yaʿḳıl iken [58b/12] ʿAmr-ı müslime bre dīn ve īmānını fülān étdügüm déyü cimāʿ lafẓıla [58b/13] şetm eylese Zeyd böyle démegile kāfir olmış olur mı? El-cevāb: [58b/14] Olmaz. Mes'ele: Zeyd ḫamrdan sekrān ve lā-yaʿḳıl iken ḫamr ḥelāldür [58b/15] dése Zeyd kāfir olmış olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i müslim [58b/16] ʿAmr-ı müslime bre dīn ve īmānını fülān étdügüm déyü cimāʿ lafẓıla [58b/17] şetm eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: [58b/18] Zeyd-i ẕimmī İslāma geldükden ṣoŋra[408] mürtedd olup baʿde ẕimmī dīne [58b/19] girüp āḫer diyāra varduḳda ʿAmr-ı müslim irtidādını bilürken [58b/20] Zeydi ḫiẕmetkār édinüp Zeyde İslām ʿarż etmeyüp ol [58b/21] ḥāl üzere yanında alıḳoyup küfrine rāżī olsa ʿAmra [58b/22] ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Bir maḥallde imām [58b/23] olan Zeyd cemāʿatinden baʿżı kimesneler ile çekişdükde cāmiʿüŋüze [58b/24] ve namāzuŋuza yestehleyeyüm dése Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: [58b/25] Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd ʿAmr ẕimmetinde olan şu ḳadar

(59a)

[59a/01] aḳçe ḥaḳḳını ʿAmrdan ṭaleb étdükde ʿAmr ben Taŋrı degülüm ki aḳçe [59a/02] yestehleyüm aḳçeyi Taŋrı yestehler dése ʿAmra ne lāzım olur? [59a/03] El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd menzilinde öyle namazınuŋ farżını [59a/04] ḳılarken ʿAmr gelüp Zeydi namāz ḳılarken gördükde Zeyde seni ve namāzuŋı [59a/05] fülān édeyüm déyü cimāʿ lafẓı ile şetm eylese ʿAmra ne lāzım olur? [59a/06] El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd-i müslim ʿAmr-ı müslime bre aġzıŋı ve mezhebiŋi [59a/07] fülān étdügüm déyü cimāʿ lafẓıla şetm eylese mezhebden murādı dīn [59a/08] ve īmān olıcaḳ Zeyde tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım olur mı? El-cevāb: Olur. [59a/09] Mes'ele: Ehl-i ʿörf ṭā'ifesinden Zeyd birḳaç müslümānlardan yevm-i ʿarefede [59a/10] ẓulmen şu ḳadar aḳçe ṭaleb édüp mezbūrlar ḥālā ṣā'imüz ve yarın ʿıyd-i şerīfdür [59a/11] déyü istimhāl étdüklerinde Zeydüŋ etbāʿından ʿAmr ol müslimlere ṣavmuŋuzı [59a/12] ve ʿıyduŋuzı fülān édeyüm déyü cimāʿ lafẓıla şetm eylese ʿAmra ne lāzım [59a/13] olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd ʿAmrdan serīḳa étdigi [59a/14] etmegi ekl étdükde bismillah dése Zeyde tecdīd-i īmān ve nikāḥ lāzım [59a/15] olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd-i müslim ʿAmr-ı müslim ile çekişdükde [59a/16] Zeyd ʿAmra yahūdī senden eyüdür dése Zeyd ʿAmruŋ fiʿilini taḳbīḥ [59a/17] murād édüp küfri İslāma tercīḥ murād etmeyicek Zeyde tecdīd-i īmān [59a/18] ve nikāḥ lāzım olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd Hinde zinā édüp [59a/19] ʿAmr Zeyde niçün zinā étdüŋ dédükde ḥelāldür dése Zeyde ne lāzım [59a/20] olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: Zeyd cumʿa namāzınuŋ farżıyyetini [59a/21] inkār eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Tecdīd-i īmān ve nikāḥ. Mes'ele: [59a/22] Zeyd ricāle ḥarīr giymek ḥelāldür dése küfrine ḥüküm olınur mı? El-cevāb: [59a/23] Olınmaz. Mes'ele: Zeyd-i müslim resūl-i ekrem ṣallallahu ʿaleyhi ve sellem ḥażretlerine [59a/24] sebb eylese Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Bilā-teʾḫīr ḳatl olınur. Mes'ele: [59a/25] Zeyd-i yahūdīnüŋ resūl-i ekrem ṣallallahu teʿālā ʿaleyhi ve sellem ḥażretlerine

(59b)

[59b/01] sebb étdügi ṣābit olsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd [59b/02] ve ḥabs-i medīd muʿtādı ise ḳatl olınur. Mes'ele: Zeyd-i müslim Ebu Bekir Ṣıddīḳ [59b/03] ve ʿÖmer'ül-Farūḳ raḍıyallahu ʿanhumā ḥażretlerine sebb ve laʿn eylese Zeyde [59b/04] ne lāzım olur? El-cevāb: Bilā-teʿḫīr ḳatl. Mes'ele: Zeyd-i müslim sādāt-ı kirāmdan [59b/05] olan ʿAmr ile çekişdükde ʿAmra übāb ve ecdādıŋa laʿnet olsun dése Zeyde [59b/06] ne lāzım olur? El-cevāb: Ecdād-ı ḳarībesini murād édicek istiġfār lāzım olur. [59b/07] Mes'ele: Zeyd ḳāḍı varup ʿAmr-ı müslimüŋ ḥużūrunda ʿAmr resūl-i ekrem [59b/08] ṣallallahu teʿālā ʿaleyhi ve sellem

[408] Metinde ''geldükde soŋra'' şeklindedir:

ḥażretlerine sebb eyledi déyü şehādet étdükde **[59b/09]** ʿAmr inkār édüp şāhid-i āḫer olmasa yalnız Zeydüñ şehādeti ile ʿAmr **[59b/10]** ḳatl olınur mı? El-cevāb: Olınmaz. Mes'ele: Müslim nāmına olan Zeyd baʿżı ḳabāyiḥ **[59b/11]** işlemegile ʿAmr Zeyde bu maḳūle işi işleme āḫiret vardur dédükde **[59b/12]** Zeyd āḫiretüñ aṣlı yoḳdur insān ot gibi biter yiter bu bir ʿālemdür ṣafāñ **[59b/13]** var ise sen daḫı işleyegör déyüp bu iʿtiḳād üzerine muṣırr olsa **[59b/14]** Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Ḳatl olınur.

Kitābü'l-Serīḳa

Mes'ele: Zeyd ʿAmrdan sen benüm **[59b/15]** mekān-ı muḥrezümden şu ḳadar biñ aḳçemi serīḳa eyledüñ déyü daʿvā **[59b/16]** étdükde ʿAmr vech-i muḥarrer üzere serīḳaya ṭavʿan[409] iḳrār édüp rücūʿ **[59b/17]** étmese ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Ḳaṭʿ-ı yed. Mes'ele: Zeyd ʿAmruñ **[59b/18]** cāriyesi Hindden sen benüm mekān-ı muḥrezümden şu maḳūle şu ḳadar biñ **[59b/19]** aḳçe ḳıymetlü[410] metāʿımı serīḳa eyledüñ déyü daʿvā étdükde Hind vech-i **[59b/20]** muḥarrer üzere serīḳaya iḳrār édüp rücūʿ étmese[411] Zeyd ʿAmruñ **[59b/21]** ḥużūrunda Hindüñ elini ḳaṭʿ étdürmege ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. **[59b/22]** Mes'ele: Zeyd ʿAmruñ ʿabd-ı me'ẕūnı[412] Bekirden sen benüm menzilümde ṣanduḳumda **[59b/23]** muḥrez olan üç yüz ġuruşumı serīḳa eyledüñ déyü daʿvā étdükde **[59b/24]** Bekir vech-i muḥarrer üzere serīḳaya iḳrār édüp rücūʿ étmese Zeyd **[59b/25]** Bekirüñ yedini ḳaṭʿ étdürüp meblaġ-ı mezbūrdan Bekirüñ yedinde ḳā'im

(60a)

[60a/01] olanı Bekirden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd ʿAmrdan **[60a/02]** sen menzilümde mekān-ı muḥrezümden şu maḳūle şu ḳadar biñ aḳçe ḳıymetlü[413] **[60a/03]** metāʿumı serīḳa eyledüñ déyü daʿvā ve ʿAmr inkār eylese Zeyd müddeʿāsını **[60a/04]** vech-i şerʿī üzere iṣbāt édicek ʿAmruñ elini ḳaṭʿ étdürmege ḳādir olur mı? **[60a/05]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i ṣaġīr ʿAmruñ menzilinde olan mekān-ı muḥrezinden[414] **[60a/06]** ḳıymetleri nişāb-ı serīḳaya bāliġa[415] olan şu ḳadar eşyāsını ḫafiyyeten aḫẕ **[60a/07]** eylese Zeyde ḳaṭʿ-ı yed lāzım olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeyd ʿAmrı **[60a/08]** menzilinde olan mekān-ı muḥrezinden ḳıymetleri nişāb-ı serīḳaya bāliġa olan **[60a/09]** şu ḳadar eşyāsını serīḳa étdükden ṣoñra ʿAmr Zeydden daʿvā étdükde **[60a/10]** Zeyd vech-i muḥarrer üzere serīḳaya ṭavʿan iḳrār édüp rücūʿ etmese **[60a/11]** ʿAmra ne lāzım olur? El-cevāb: Ḳaṭʿ-ı yed.

Bāb-ı Ḳaṭʿ-ı Ṭarīḳ

Mes'ele: Bir belde ahālīsinden Zeyd **[60a/12]** bir müddet ḳuṭṭāʿ-ı ṭarīḳ ile gezüp baʿde tevbe ve istiġfār édüp **[60a/13]** ṣalāḥı ẓāhir olduḳdan ṣoñra beldesine gelse ḳāḍı yā vālī mücerred muḳaddemā **[60a/14]** ḳuṭṭāʿ-ı ṭarīḳ ile gezmişidüñ déyü Zeyd üzerine ḳaṭʿ-ı ṭarīḳ ḥükmüni **[60a/15]** icrāya ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Ḳuṭṭāʿ-ı ṭarīḳden birḳaç **[60a/16]** kimesneler bir ḳarye ahālīsinden Zeydüñ menzilini géce ile ālet-i ḥarble **[60a/17]** başup mālını nehb ve ġāret édüp her birinüñ aldıġı nişāb-ı **[60a/18]** serīḳaya bāliġ olup baʿde Zeyd ol kimesnelerden ʿAmra ẓafer bulup **[60a/19]** ḳāḍı ḥużūrunda daʿvā étdükde ʿAmr vech-i meşrūḥ üzere iḳrār **[60a/20]** édüp rücūʿ étmemegile ḳāḍı ʿAmruñ ṣaġ elile ṣol ayaġı **[60a/21]** mafṣallarından ḳaṭʿ olınmaḳ üzere ḥüküm édüp Zeyd ḳāḍı emrile **[60a/22]** ʿAmruñ vech-i şerʿī üzere ṣaġ elile ṣol ayaġını ḳaṭʿ eylese ḥālā **[60a/23]** ʿAmr Zeydüñ vech-i muḥarrer üzere

---

[409] ṭavʿan: -B 59b/16
[410] ḳıymetlü: ḳıymetli B 59b/19
[411] étmese: eylemese B 59b/20
[412] Kelime hemzesiz yazılmıştır: 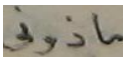
[413] ḳıymetlü: ḳıymetli B 60a/02
[414] muḥrezinden: muḥrezden B 60a/05
[415] bāliġa: bāliġ B 60a/06

ḳatʿıçun Zeydüŋ elini ayaġını kesdürmege **[60a/24]** yāḫūd[416] Zeydden nesne almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: **[60a/25]** Eşḳıyāya re'īs olup bilād-ı İslāmiyyede müslimīnüŋ ẓulmen māllarını

(60b)

[60b/01] alup ve aldurup bu maḳūle-i ẓulüm ve taʿaddī ʿādeti[417] müstemirresi olup sāʿī **[60b/02]** bi'l-fesād olan Zeyd-i şaḳī aḫẕ olınup ḳāḍı şirreti defʿ içün ḳatl olınmaḳ üzere **[60b/03]** ḥüccet vérdükde ʿAmr vālī Zeydi ḳatl eylese Zeydüŋ vereṣesi ʿAmrdan **[60b/04]** diyet nāmına nesne almaġa ḳādir olur mı?[418] El-cevāb: Olmazlar. Mes'ele: Müslimīnden **[60b/05]** bir ṭā'ife ḥarbī kefereden müslimīnüŋ żaʿīfi olup ziyāde olmayan bir[419] ṭā'ife **[60b/06]** ile muḥārebe édüp müslimīn kefereye ġalebe üzere iken müslimīnüŋ **[60b/07]** re'īsleri[420] olan Zeyd firār édüp müslimīnüŋ inhizāmına bāʿiṣ **[60b/08]** olsa Zeyde ne lāzım olur? El-cevāb: Taʿzīr-i şedīd lāzım olur irtikāb **[60b/09]** eyledügi[421] maʿsiyet-i şenīʿenüŋ cezāsını āḫiretde görür. Mes'ele: Zeydüŋ **[60b/10]** ḳulı ʿAmrı ḥarbī kefere[422] seby édüp dārü'l-ḥarbe getürdüklerinden ṣoŋra **[60b/11]** ʿAmr dārü'l-ḥarbden ibāḳ édüp dār-ı İslāma gelse Zeyd ʿAmrı istirḳāḳa **[60b/12]** ḳādir olur mı? El-cevāb: Olmaz. Mes'ele: Zeydüŋ ḳulı ʿAmr ibāḳ édüp **[60b/13]** dārü'l-ḥarbe dāḫil olduḳdan ṣoŋra ehl-i İslāmdan Bekir ve Beşir ʿAmrı **[60b/14]** dārü'l-ḥarbden aḫẕ ve dārü'l-İslāma iḫrāc eyleseler Zeyd ʿAmrı **[60b/15]** Bekir ve Beşirden almaġa ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeyd-i[423] müslimüŋ[424] **[60b/16]** ḳulı ʿAmr-ı müslim ibāḳ ve dārü'l-ḥarbe dāḫil olup lākin mürtedd olmayup **[60b/17]** baʿde ḥarbīler ʿAmrı aḫẕ ve Bekir-i tācire beyʿ ve teslīm eyleyüp[425] Bekir **[60b/18]** daḫı dārü'l-İslāma iḫrāc eylese Zeyd ʿAmrı meccānen Bekirden almaġa ḳādir olur mı? **[60b/19]** El-cevāb: Olur. Mes'ele: Zeydüŋ ḳulı ʿAmr mürtedd olduḳdan ṣoŋra ibāḳ **[60b/20]** édüp dārü'l-ḥarbe dāḫil olduḳda ḥarbīler ʿAmr aḫẕ ve taḳyīd etmeyüp **[60b/21]** baʿde ʿAmr ḥarbīler ile ḳorsānlıġa çıḳduḳda müslimīn ʿAmrı ḳahren **[60b/22]** aḫẕ eyleseler Zeyd ʿAmrı kimüŋ yedinde bulursa meccānen almaġa ḳādir **[60b/23]** olur mı? El-cevāb: Olur lākin ʿAmra İslām ʿarż olınur[426] ḳabūl etmezse **[60b/24]** ḳatl olınur. Mes'ele: Zeydüŋ ḳulı ʿAmr-ı naṣrānī ibāḳ ve dārü'l-ḥarbe dāḫil **[60b/25]** olup lākin ḥarbīler ʿAmrı aḫẕ ve taḳyīd etmeyüp baʿde ʿAmr ḥarbīler ile

(61a)

[61a/01] ʿasker-i İslāmdan bir ṭā'ife ile ḳıtāle çıḳmaḳla[427] aḫẕ olınur dārü'l-İslāma **[61a/02]** çıḳsa Zeyd ʿAmrı kimüŋ yedinde bulursa meccānen almaġa **[61a/03]** ḳādir olur mı? El-cevāb: Olur.

---

[416] yāḫūd: veyāḫūd B 60a/24
[417] ʿādeti: ʿādet B 60b/01
[418] olur mı?: olurlar mı? B 60b/04
[419] bir: -B 60b/05
[420] Kelime hemzesiz yazılmıştır:
[421] eyledügi: étdigi B 60b/09
[422] kefere: keferesi B 60b/10
[423] Zeyd: Zeydüŋ B 60b/15
[424] müslimüŋ: -B 60b/15
[425] eyleyüp: édüp B 60b/17
[426] olınur: olınup B 60b/23
[427] çıḳmaḳla: çıḳmaġıla B 61a/01

4. DİZİN

A

ʿabd [Ar.] Kul, köle
ʿa.- ı me’ẕūnı 059b/22

ʿAcemī [Ar.] İranlı
ʿA. olan 051a/2, 051a/6, 051a/15

ʿāciz [Ar.] Zayıf, güçsüz
ʿa. 050a/10

ʿacz [Ar.] Zayıflık, güçsüzlük
ʿa.+ i 050a/5

adam [Ar.] İnsan, kişi, erkek
a. 057b/12

ʿādet [Ar.] Görenek, alışkanlık
ʿa.- i müstemirresi olup 053a/22, 060b/1
ʿa.+ i olsa 056a/2

ʿafīfe [Ar.] İffetli, namuslu kadın
Hind-i ʿa.+ ye 053b/8

aġaç [T.] Ağaç
a.+ a (aġaca) 055a/1
a.+ ı (aġacı) 054b/24

aġız [T.] Ağız
a.+ ını (aġzını) 055a/18
a.+ ıŋı (aġzıŋı) 059a/6
a.+ uŋa (aġzuŋa) 058a/22

ahālī [Ar.] Halk
a.+ den 054a/23, 055a/4
a.+ si 056a/13
a.+ sinden 031a/18, 031a/24, 031b/3, 031b/8, 031b/15, 032a/2, 032a/6, 040b/5, 040b/6, 040b/10, 040b/15, 040b/21, 040b/26, 041a/1, 052a/8, 053a/19, 060a/11, 060a/16
a.+ sine 031a/14

aḥbāb [Ar.] Dostlar, tanıdıklar
a.+ ından 056a/8

aḥbes [Ar.] Hapis
a. 053a/15

ʿahd [Ar.] Söz verme, yemin
ʿa.+ um olsun 051a/21

āḫer [Ar.] Başka, diğer
ā. 032a/9, 032a/13, 035a/13, 035a/17, 035a/22, 035a/25, 037a/7, 040b/22, 041a/25, 041b/4, 041b/8, 041b/11, 041b/23, 042a/3, 042a/7, 042a/10, 042a/14, 042a/18, 042a/23, 042b/4, 042b/14, 042b/19, 046a/18, 053a/5, 056a/18, 056b/10, 056b/16, 056b/18, 058b/19
zevc-i ā.+ den 041a/21
şāhid-i ā. olmasa 059b/9

āḫiret [Ar.] Ölümden sonraki dünya
ā. 059b/11
ā.+ de 055a/14, 055b/5, 060b/9
ā.+ üŋ 059b/12

aḫriyān [Ar.] Dünyevî sebeplerle Müslüman olan kimse
a. 054a/11

aḥyān [Ar.] Vakitler, zamanlar
a.+ da 031b/2

aḥyānen [Ar.] Ara sıra, vakit vakit
a. 041a/8

aḫẕ [Ar.] Alma, teslim alma
a. 051b/3, 056b/24, 057a/3, 060b/14, 060b/17, 060b/20, 060b/25
a. édüp 053a/20, 056a/20
a. eylese 060a/6
a. eyleseler 060b/22
a. olınup 060b/2

a. olınur 061a/1
a. olsa 056b/9

akçe [T.] Para
a. 034a/15, 034a/18, 034b/16, 037a/1, 041a/11, 041b/10, 041b/14, 042a/9, 042a/15, 042a/20, 042a/24, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043a/15, 043a/18, 043a/24, 044b/12, 044b/16, 044b/20, 045a/19, 045b/1, 045b/12, 045b/19, 045b/24, 046a/5, 046a/11, 046a/21, 046b/7, 047a/2, 052a/9, 052a/12, 057a/19, 059a/1, 059a/10, 059b/19, 060a/2
a.+ mi 059b/15
a.+ sinden 041b/24, 042a/4, 042a/8
a.+ ye 050a/4, 050a/6, 050a/9, 050a/12
a.+ yi 034a/16, 034a/19, 042b/2, 043b/19, 052a/9, 059a/2

ʿaḳd [Ar.] Sözleşme, anlaşma
ʿa. 040b/2
ʿa.- i nikāḥ étmedin 052b/4

ʿaḳıl [Ar.] Akıl
ʿa.+ ı (ʿaḳlı) 034a/22, 048a/11

aḳrabā [Ar.] Aralarında soy yakınlığı olanlar
a.+ dan 039a/16
a.+ sından 051b/5

aḳreb [Ar.] Yakın
a.- i ʿasabātı 039b/16
a.- i aṣabātı 041a/7
veliyy-i a.+ i 034b/15

al - [T.] Almak
a.- dıġı 040a/23, 056a/21, 056a/24, 057b/6,
060a/17
a.- duḳdan 041a/8, 045b/2, 045b/8, 045b/25
a.- durduḳda 055b/18
a.- durmaġa 055b/18
a.- durup 060b/1
a.- ı ḳoduḳdan 057a/4
a.- ı ḳoyup 058b/21
a.- ı vérilüp 056a/22, 056a/24
a.- ma 058a/14
a.- madın 042a/21, 043a/20, 046a/7, 046a/13
a.- maġa 032b/2, 032b/5, 032b/8, 032b/12, 032b/15, 032b/20, 033a/1, 033a/9, 033a/13, 033b/9, 033b/14, 033b/22, 034a/1, 034a/5, 034a/25, 034b/23, 036b/15, 038a/7, 038a/19, 038a/24, 038b/3, 038b/21, 039a/7, 039a/14, 039a/23, 039b/7, 039b/10, 039b/13, 039b/17, 039b/20, 040a/4, 040a/10, 040a/25, 041a/24, 041b/3, 041b/6, 041b/18, 042a/17, 042a/22, 042b/3, 042b/7, 042b/18, 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043a/21, 043b/8, 045a/9, 045a/24, 045b/4, 045b/9, 045b/17, 045b/22, 046a/3, 046a/8, 046a/16, 046a/23, 046b/8, 047b/12, 048b/19, 049a/5, 050a/25, 052a/14, 052a/18, 060a/1, 060a/24, 060b/4, 060b/15, 060b/18, 060b/22, 061a/2
a.- maḳ 044b/25
a.- mayup 045a/1, 050a/14
a.- sa 033b/3, 034a/16, 034b/14, 034b/20, 036b/9, 036b/18, 047a/4, 052a/20, 056a/23, 057a/4
a.- up 033a/18, 038a/11, 038a/14, 038b/11, 038b/15, 039a/17, 039a/18, 039b/2, 039b/23, 040b/8, 040b/26, 042a/20, 042a/25, 042b/22, 043a/16, 043a/19, 045a/12, 045a/17, 045a/20, 045b/13, 045b/20, 046a/6, 046a/12, 057a/17,
057a/21, 060b/1
a.- ursam 047a/2, 052a/19
a.- urum 040a/9, 040a/19, 044b/22, 045a/5

ʿale'l-iştirāk [Ar.] Müştereken, birlikte
ʿa. 047a/22, 047b/1, 047b/5, 047b/9, 047b/13, 047b/19, 048b/5, 048b/21, 049b/10

ʿale'l-iştirākü's-seviyy [Ar.] Birlikte eşit olarak
ʿa. 048a/25, 048b/17

ʿālem [Ar.] Dünya, cihan
ʿā.+ dür 059b/12

ālet [Ar.] Alet, silah
ā.- i ḥarb 056a/16

ā.- i ḥarble 060a/16

Allah [Ar.] Allah
A. 051a/21, 058b/7
A.+ a 051b/19
A.+ ı 058b/7

altı [T.] Altı
a. 033a/22, 033b/3, 036a/17, 036a/21, 036b/13, 037a/2, 037a/6, 037b/6, 043a/2,
050a/22, 050a/23

altmış [T.] Altmış
a. 035b/4

ʿamden [Ar.] İsteyerek ve bilerek
ʿa. 053b/18

ʿamel [Ar.] İş
ʿa. etmem 054b/23

ʿamele [Ar.] İşçiler
ʿa.- i me'mūr ola 035a/6

ʿamme [Ar.] Babanın kız kardeşi, hala
ʿa.+ si 039a/9, 039b/1

ʿammī [Ar.] Amca, emmi
ʿa. 038b/26, 039a/4, 039a/22, 039b/16,
040a/22, 041a/8, 044a/16, 044a/23, 044b/6, 046a/19
ʿa.+ leri 044b/2

ʿAmr [Ar.] Erkek adı
ʿA. 031b/16, 031b/17, 032a/2, 032a/3, 032a/6, 032a/7, 033a/8, 033b/20, 034a/2, 034a/7, 034a/10, 034a/17, 034b/7, 034b/21, 035a/14, 035a/17, 035a/22, 035b/6, 036b/5, 036b/7, 036b/11, 036b/14, 036b/17, 036b/19, 036b/23, 037b/9, 038a/1, 038a/22, 038b/11, 038b/14, 038b/24, 038b/26, 039a/4, 039a/5, 039a/6, 039a/14, 039a/18, 039a/25, 039b/5, 039b/10, 039b/16, 039b/20, 040a/21, 040b/2, 040b/3, 040b/9, 041a/8, 041a/9, 041a/25, 041b/24, 041b/25, 042a/3, 042a/4, 042b/10, 042b/13, 043b/20, 043b/22, 043b/23, 044a/5, 044a/7, 044a/8, 044a/10, 044a/20, 044a/21, 044a/23, 044a/24, 044b/1, 044b/2, 044b/3, 044b/7, 044b/8, 044b/16, 045a/2, 045a/15, 045a/19, 045b/7, 046a/4, 046a/10, 046a/19, 046a/22, 046a/23, 046a/24, 046b/1, 046b/5, 046b/8, 046b/14, 046b/17, 046b/23, 046b/24, 047a/2, 047a/6, 047a/14, 047a/15, 047a/17, 047a/19, 047a/22, 047a/23, 047b/13, 047b/14, 047b/16, 047b/18, 047b/19, 047b/20, 047b/21, 048a/8, 048a/14, 048a/25, 048b/13, 048b/17, 048b/18, 048b/21, 048b/23, 049a/3, 049b/1, 049b/10, 049b/11, 049b/12, 049b/15, 049b/18, 050a/1, 050a/10, 050a/12, 050a/13, 050a/16, 050a/18, 050a/19, 050a/22, 050b/1, 050b/2, 050b/5, 050b/9, 050b/21, 051a/13, 051a/25, 051b/2, 051b/25, 052a/2, 052a/13, 052b/8, 052b/13, 052b/14, 053a/2, 053b/2, 054a/5, 054a/9, 054a/23, 054b/17, 054b/22, 054b/25, 055a/1, 055a/12, 055b/15, 055b/18, 055b/22, 056a/12, 056a/17, 056b/13, 056b/16, 056b/24, 056b/27, 057a/4, 057a/8, 057a/9, 057a/11, 057a/12, 057a/14, 057a/16, 057a/18, 057a/20, 057b/7, 057b/9, 057b/11, 057b/15, 057b/16, 057b/17, 057b/19, 057b/20, 057b/22, 058a/1, 058a/4, 058a/5, 058a/7, 058a/8, 058a/14, 058b/6, 058b/25, 059a/1, 059a/4, 059a/11, 059a/19, 059b/5, 059b/7, 059b/9, 059b/11, 059b/16, 060a/3, 060a/9, 060a/19, 060a/23, 060b/3, 060b/11, 060b/12, 060b/19, 060b/20, 060b/21, 060b/25
ʿA.- ı bāliġ 040a/6
ʿA.- ı kebīr 043b/9
ʿA.- ı muʿsir 038b/5
ʿA.- ı mūsirden 043b/12, 043b/18, 044a/16
ʿA.- ı mücerred 041b/2, 046b/12
ʿA.- ı müslim 055b/7, 058b/19, 059a/15, 060b/16
ʿA.- ı müslime 054a/16, 054a/17, 054a/22, 054a/25, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 055b/1, 058b/12, 058b/16, 059a/6
ʿA.- ı müslimüŋ 055b/22, 056b/2, 056b/10, 056b/12, 059b/7
ʿA.- ı müteveffānuŋ 043a/22
ʿA.- ı naṣrānī 044a/12, 060b/24

ʿA.- ı rāhib 056b/18
ʿA.- ı rāhibe 055a/19
ʿA.- ı ṣaġīr 034a/14
ʿA.- ı ṣaġīre 053a/15, 053a/17
ʿA.- ı ṣaġīri 040a/8
ʿA.- ı ṣaġīrlerüŋ 038a/24
ʿA.- ı ẕimmī 052b/24, 055a/4, 057a/13, 057b/14
ʿA.- ı ẕimmīnüŋ 055b/17
ʿA.- ı ẕimmīye 055a/21, 056b/21
ʿA.+ a 031b/15, 034b/6, 034b/24, 035a/9, 035a/10, 035a/14, 035b/4, 036a/17, 036a/21, 036b/6, 036b/7, 036b/12, 036b/20, 036b/21, 037a/9, 037a/11, 038a/3, 038a/5, 040a/7, 040a/23, 042a/10, 042a/11, 042b/10, 042b/11, 042b/12, 042b/16, 043a/3, 044a/18, 044b/24, 046a/20, 046b/4, 046b/7, 046b/9, 046b/16, 047a/4, 047a/9, 048a/13, 048b/19, 048b/25, 049a/2, 049a/25, 049b/4, 049b/7, 049b/9, 050b/9, 050b/22, 051a/12, 051a/25, 051b/4, 052a/14, 052b/13, 052b/14, 052b/24, 053a/1, 053a/2, 053b/3, 053b/13, 053b/15, 053b/16, 053b/19, 053b/22, 054a/1, 054a/3, 054a/6, 054a/8, 054a/9, 054a/11, 054a/12, 054a/14, 054a/15, 054a/19, 054a/20, 054b/2, 054b/3, 054b/13, 054b/14, 054b/16, 054b/17, 054b/19, 054b/21, 054b/24, 055a/5, 055a/9, 055a/18, 055a/24, 055b/3, 055b/5, 055b/7, 055b/15, 056b/19, 056b/21, 056b/24, 057a/10, 057a/12, 057a/15, 057b/7, 057b/8, 057b/10, 057b/13, 057b/15, 057b/18, 057b/21, 058a/2, 058a/4, 058a/6, 058a/9, 058b/5, 058b/21, 059a/2, 059a/5, 059a/12, 059a/16, 059b/5, 059b/17, 060a/11, 060a/18, 060b/23
ʿA.+ dan 033b/22, 034a/4, 034a/16, 035a/15, 035a/18, 035a/19, 035a/24, 036b/9, 036b/15, 037a/9, 037a/10, 037a/11, 038b/11, 038b/14, 038b/23, 042b/18, 043b/21, 044b/6, 045a/24, 045b/4, 046b/10, 047a/2, 047a/3, 048b/25, 049a/3, 049a/5, 049b/4, 049b/8, 049b/18, 050a/25, 051b/3, 052b/8, 057a/19, 059a/1, 059a/13, 059b/14, 060a/1, 060b/3
ʿA.+ ı 033a/7, 033a/11, 034a/6, 039a/21, 039a/23, 039a/25, 039b/2, 039b/5, 039b/7, 039b/22, 040a/1, 040a/20, 040a/23, 040a/25, 040b/12, 040b/13, 045b/8, 046b/10, 047a/5, 047a/15, 047a/18, 047b/23, 047b/24, 048a/1, 048a/2, 048a/3, 048a/6, 049a/19, 049a/21, 049a/22, 049a/24, 049b/13, 049b/16, 049b/17, 050a/3, 050a/6, 050a/8, 050a/9, 050a/10, 050a/12, 050a/14, 050a/15, 050a/21, 050a/25, 050b/3, 050b/16, 051a/10, 051a/13, 052a/19, 052a/20, 054b/16, 055a/11, 055b/21, 056a/6, 056a/11, 056a/16, 056a/20, 057a/9, 057a/11, 057a/14, 057a/16, 057a/17, 057a/20, 057a/21, 057b/9, 057b/12, 057b/14, 057b/17, 057b/19, 057b/22, 057b/24, 058a/8, 060a/7, 060b/10, 060b/11, 060b/13, 060b/14, 060b/17, 060b/18, 060b/21, 060b/22, 060b/25, 061a/2
ʿA.+ uŋ 031b/19, 033a/9, 036a/14, 036b/4, 037a/11, 037a/12, 038b/16, 039a/17, 039a/21, 040a/21, 040a/24, 041a/16, 041a/22, 041a/23, 042b/13, 042b/14, 043a/4, 043b/7, 043b/10, 043b/12, 043b/19, 044b/15, 045a/25, 045b/6, 046a/4, 046b/23, 047a/23, 047b/17, 048a/5, 048b/1, 048b/12, 048b/18, 048b/20, 048b/22, 050a/4, 050a/7, 050a/20, 050a/24, 050b/12, 050b/25, 051a/16, 051a/20, 051b/13, 051b/14, 052a/24, 052b/9, 053a/13, 053b/4, 053b/14, 055a/11, 055b/14, 055b/22, 056a/17, 056a/19, 056a/23, 056b/7, 056b/8, 056b/15, 057a/3, 059a/16, 059b/17, 059b/20, 059b/22, 060a/4, 060a/5, 060a/20, 060a/22
ʿA.+ uŋdur 038a/1

ʿamyā [Ar.] Kör, görmeyen
ʿ. olup 038a/12

ana [T.] Anne
a.+ larınuŋ 038a/25
a.+ m 051b/22
a.+ ŋ 040a/12
a.+ sı 033b/23, 034b/11, 034b/15, 037a/14, 037a/21, 037a/26, 038a/2, 038a/4, 038a/6, 038a/8, 038a/9, 038a/10, 038a/12, 038a/14, 038a/16, 038a/18, 038a/20, 038a/25, 038b/2, 038b/4, 038b/7, 038b/13, 038b/25, 039a/2, 039a/9, 039a/10, 039b/8, 039b/14, 039b/18, 040a/11, 040b/18, 040b/19, 041a/18, 044a/15, 044b/2, 044b/5, 045a/18, 045a/25, 045b/23, 046a/17, 048a/16, 048b/9,

050b/7, 050b/13, 050b/15, 050b/16, 050b/23, 050b/24, 051a/12, 051a/15, 051a/19
a.+ sın 051a/3
a.+ sını 051a/7, 051a/10, 055a/14, 055a/16, 055a/18, 055b/3
a.+ sınuŋ 038a/1, 038a/6, 038a/9, 038a/12, 038a/16, 038a/19, 038b/4, 038b/26, 039a/8, 039a/9, 039b/8, 039b/18, 045a/18, 045a/25, 048a/16, 051a/3, 051a/6, 051a/7

ancaḳ [T.] Ancak
a. 031a/7, 031b/12, 038b/18, 039a/4, 046a/19, 046b/5, 046b/10

anda [T.] Onda
a. 040b/20, 040b/26, 056b/3

anuŋ [T.] Onun
a.+ çun 055a/2, 058b/10

ʿArabī [Ar.] Arap
ʿA. olan 051a/18

ʿarefe [Ar.] Dinî bayramlardan bir önceki gün
yevm-i ʿa.+ de 059a/9

ʿarż [Ar.] Sunma, gösterme
ʿa. etmeyüp 058b/20
ʿa. olınup 043a/8
ʿa. olınur 060b/23

aş - [T.] Asmak
a.- ılacaḳ 054a/10, 054a/11, 054a/12

ʿasabāt [Ar.] Baba tarafından akraba olanlar
ʿa.+ dan 039a/4
aḳreb-i ʿa.+ ı 039b/16, 041a/7

aṣıl [Ar.] Asıl
a.+ ı (aṣlı) 059b/12
a.+ ında (aṣlında) 050b/10, 050b/13, 050b/18, 050b/23, 051a/17

āṣim [Ar.] Günahkâr, suçlu
ā. olurlar 056a/16

ʿasker [Ar.] Asker, er
ʿa.- i İslāmdan 061a/1

aṣlā [Ar.] Asla, hiçbir zaman
a. 039a/16, 041a/9, 045b/24, 046a/19, 050b/8, 050b/10, 050b/13, 050b/19, 050b/23, 051a/17

at - [T.] Atmak
a.- mışlardan olayum 051b/14

at [T.] Binek hayvanı, at
a.+ uŋ 054b/19

ʿavrat [Ar.] Kadın, eş
ʿa.+ ı 031a/1, 031a/17, 031b/2, 031b/7, 031b/13, 031b/19, 032a/4
ʿa.+ ını 055a/24
ʿa.+ um 031a/9, 031a/15, 031a/25, 031b/4, 031b/9, 031b/22, 032a/1, 032a/5
ʿa.+ uŋ 031b/14

ay [T.] Yılın on iki bölümünde herbiri, ay
a. 032a/22, 033b/1, 035b/15, 036a/17, 036b/1, 036b/13, 036b/22, 037b/3, 037b/7, 037b/22, 050a/18, 050a/19, 050a/20, 050a/23
a.+ dan 036a/21, 037a/2, 037a/6
a.+ larını 051b/6, 051b/8
a.+ lıḳ 033b/3, 041b/20

ayaḳ [T.] Ayak
a.+ ı (ayaġı) 060a/20
a.+ ını (ayaġını) 060a/22, 060a/23

ayart - [T.] Baştan çıkarmak, doğru yoldan saptırmak
a.- up (ayardup) 056b/3, 056b/10, 056b/13

āyīn [Far.] Dinî merâsim, tören
ā.- i küfr 058a/20

ʿĀyişe [Ar.] Ayşe, kadın kadı
ʿĀ. 038a/10

āzād [Far.] Özgür, kurtulmuş olan
ā. etmedin 047a/11

ā. eyle 046b/7
ā. eylese 046b/8
ā. ol 047a/5, 048a/13
ā. olmağıla 049a/17
ā. olmış olur 046b/6, 046b/13, 046b/19, 047a/6, 049b/10
ā. olmış olurum 047a/12, 047a/16, 047a/19, 048a/21
ā. olsun 046a/25, 046b/2, 047a/3, 049b/21, 049b/24
ā. olup 036a/19
ā. olur 036a/16, 046b/1, 046b/14, 046b/16, 046b/17, 046b/24, 047a/1, 047a/4, 047a/21, 048a/14, 050a/17

āzādlu [Far.-T.] Kurtulmuş olan köle veya cariye
ā.+ lu 037a/24, 046b/23, 048b/24, 049b/4
ā.+ lu olmağıla 040a/9
ā.+ lu olur 047a/8
ā.+ ludur 046b/24
ā.+ lusı 040a/8

ʿazl [Ar.] İşinden çıkarma, görevine son verme
ʿa.+ e 056a/5

B

baba [Far.] Baba
b.+ ları 038b/1
b.+ larınuŋ 038b/2
b.+ sı 033b/19, 034b/21, 037a/11, 038a/5, 038a/22, 038b/5, 038b/26, 039b/10, 039b/20, 040b/9, 043b/3, 043b/5, 044a/5, 044b/19, 045a/19, 045a/25, 046a/18, 048a/4, 048b/12, 050b/6, 051a/1, 051a/6, 051a/14, 051a/17, 054a/25, 055a/11, 055b/3, 056a/5, 057a/1
b.+ sın 051a/10
b.+ sını 050b/12, 050b/16, 050b/25, 051a/13
b.+ sınuŋ 038a/13, 038a/18, 038b/6, 039a/9, 040a/12, 040b/19, 050b/16, 051a/10

baʿde [Ar.] Sonra.
b. 031a/4, 031a/12, 031a/22, 031b/11, 031b/16, 031b/21, 031b/24, 032a/3, 032a/7, 032a/22, 033b/2, 033b/7, 033b/25, 034a/7, 034b/3, 034b/13, 034b/19, 034b/26, 035a/12, 035a/13, 035b/14, 035b/19, 035b/23, 035b/25, 036a/3, 036a/12, 036a/14, 036a/17, 036a/23, 036a/25, 037a/8, 037a/22, 037b/6, 037b/16, 040b/22, 041a/3, 041b/15, 041b/20, 042a/16, 045a/1, 046a/1, 046a/14, 046b/11, 048a/19, 049a/16, 050a/23, 050b/21, 051a/22, 051b/2, 051b/10, 051b/14, 051b/19, 052a/1, 056b/8, 056b/16, 058b/9, 058b/18, 060a/12, 060a/18, 060b/17, 060b/21, 060b/25

baʿde'l-ḥüküm [Ar.] Hükümden sonra
b. 034b/19

baʿde'l-iṣbāt ve'l-ḥüküm [Ar.] İspat ve hükümden sonra
b. 036b/9, 036b/18, 057a/19

baʿde'l-yevm [Ar.] Bugünden sonra
b. 051b/18

bahā [Far.] Kıymet, bedel, değer
b. 041b/6
b.+ sı 041b/2

bahāne [Far.] Vesile, sebep
b. 056a/20

baʿīd [Ar.] Uzak
mesāfe-i sefer-i b. 040b/4
müddet-i sefer-i b. 040b/18

baʿīde [Ar.] Uzak
b. olan 040b/26

bāʿiṣ [Ar.] Sebep olan
b. olsa 060b/7

bāḳī [Ar.] Geri kalan, artan
b. 051a/5, 051a/9, 051a/12, 051a/17

bāḳiye [Ar.] Bāḳī kelimesinin müennes şekli (bk. bāḳī)

b.+ si 044a/18

bāliġ [Ar.] Bülûğa eren, reşid
ʿAmr-ı b. 040a/6
Bekir-i b.+ a 040a/11
b. olduḳda 034a/17, 047b/6, 048a/17
b. olup 060a/18

bāliġa [Ar.] Bāliġ kelimesinin müennes şekli (bk. bāliġ)
Hind-i faḳīre-i b.+ nuŋ 043b/2
b. olan 060a/6, 060a/8
b. olduḳda 032b/1, 032b/8, 033b/21, 034a/1, 034b/13, 034b/19, 043b/16, 045b/21
b. olınca 045b/25

baş - [T.] Baskın yapmak
b.- dı 055b/12
b.- up 056a/20, 056a/23, 060a/17

baş [T.] Baş, kafa
b.+ ı 054a/5
b.+ ına 058a/17
b.+ uŋa 054b/18
b.+ ında olup 034a/23

başḳa [T.] Bilinenden ayrı, diğer
b. 049b/2

bāyin [Ar.] Ayıran, ayrılan
ṭalāḳ-ı b. 033b/17
b. olur 034a/9

bāyine [Ar.] Bāyin kelimesinin müennes şekli (bk. bāyin)
b. olur 032a/23

bāyinen [Ar.] Ayrılarak
b. 032b/24, 035b/3, 037b/12, 037b/15, 045a/2

baʿżı [Ar.] Bazı, kimi, birkaçı
b. 031b/1, 031b/12, 034a/23, 042a/10, 054b/21, 056a/1, 056a/23, 057b/1, 057b/23, 058b/2, 058b/4, 058b/23, 059b/10

bed' [Ar.] Başlamak
b. édüp 058a/13

bedel [Ar.] Bedel, karşılık
b.- i ḫulʿa 033b/20
b.- i kitābeti 050a/4, 050a/7, 050a/10, 050a/13

bekāret [Ar.] Kızlık, bakirelik
b.+ i 048a/24
b.+ inden 048b/23
b.+ ini 048a/23, 048b/22, 052a/23, 052b/18, 053a/7, 053a/8
b.+ lerini 052b/14

Bekir [Tr] Erkek adı
B. 036a/10, 036b/8, 036b/10, 039a/1, 039a/22, 040a/22, 040a/25, 044a/7, 044a/20, 044a/22, 044a/25, 044b/2, 044b/4, 047a/3, 047a/4, 047a/18, 047a/23, 048a/5, 048a/6, 051a/20, 052a/2, 052a/18, 054b/25, 056b/27, 057a/17, 057a/18, 058a/10, 059b/24, 060b/13, 060b/15, 060b/17
B.+ den 038a/1, 040a/22, 044a/7, 044a/23, 059b/22, 060a/1, 060b/18
B.+ e 036b/11, 042b/7, 047a/5, 051a/17, 051b/25, 053a/13, 055a/1, 055b/22
B.+ i 046b/7, 046b/8, 047a/24, 048a/4, 049b/11, 049b/12, 050b/25, 051a/3, 051a/16, 056a/11, 056a/12
B.+ üŋ 044a/8, 045a/15, 050b/22, 051a/11, 059b/25
B.+ üŋdür 039a/2
B.- i bāliġa 040a/11
B.- i emredi 056b/27
B.- i mūsir 038b/1
B.- i mücerred 040a/9
B.- i müslimlere 054a/23
B.- i tācire 060b/17
B.- i ẕimmīye 056b/19

belde [Ar.] Şehir, memleket
b. 031b/3, 031b/8, 031b/15, 032a/2, 032a/6, 040b/5, 040b/10, 040b/15, 040b/21, 040b/26, 041a/1, 056b/20, 060a/11
b.+ de 031b/9, 040b/2, 040b/11, 040b/22, 041a/1
b.+ den 031b/3, 031b/5, 031b/10

b.+ sine 040b/8, 040b/24, 060a/13
b.- i evvelāya 041a/4
b.- i mezbūre 040b/10
b.- i mezbūrede 031b/6
b.- i mezbūreden 040b/3
b.- i mezbūreye 031b/7, 031b/11
b.- i uḫrā 040b/6
b.- i uḫrāda 040b/18
b.- i uḫrāya 040b/4, 040b/13, 040b/14, 040b/20, 041a/3

beldeteyn [Ar.] İki belde, iki şehir
b. 040b/13

ben [T.] Ben 1. teklik şahıs zamiri
b. 037a/18, 038a/18, 038b/2, 038b/7, 038b/20, 039b/23, 040a/9, 041a/9, 042b/24, 045a/1, 047a/15, 047a/19, 050b/17, 051b/25, 052a/10, 054b/19, 055b/19, 057b/7, 057b/10, 057b/12, 058a/12, 058a/23, 058b/7, 059a/1
b.+ a 031a/3, 036a/10, 037a/18, 037a/26, 038a/22, 042a/12, 050b/3, 052a/9
b.+ den 034b/2, 034b/4, 035b/12, 035b/25, 036a/2, 036a/12, 037b/23
b.+ denden 036a/7
b.+ dendür 035b/18, 035b/21, 036a/3, 036a/6, 036a/9, 036a/15, 036a/18, 036a/22, 036a/25, 036b/14, 036b/22, 037a/2, 037a/18, 037a/22, 037a/26, 048b/2, 049a/11, 049a/15
b.+ i 032a/10, 032b/24, 035b/15, 041b/13, 042a/11, 046b/12, 049a/3, 055b/13
b.+ üm 031b/17, 040a/13, 050b/6, 055b/18, 055b/20, 057b/20, 059b/14, 059b/18, 059b/22
b.+ ümle 040a/7

beŋze - [T.] Benzemek
b.- rsin 054b/11

beraber [Far.] Beraber, birlikte bulunan
b. 044a/11, 044a/15

berü [T.] Beri edatı
b. 036b/25

besle - [T.] Beslemek
b. 038a/22, 045a/5
b.- düm 045a/5
b.- mek 038a/21, 038b/6
b.- rken 038a/17, 038b/2
b.- rüm 038a/18, 038b/3, 045a/1
b.- yüp 038b/7

beş [T.] Beş
b. 035b/15, 039a/20, 039b/17, 039b/22, 050a/15, 050a/17, 050a/24, 052a/19, 052a/21

Beşir [Ar.] Erkek adı
B. 044a/21, 044b/4, 050b/22, 057a/17, 060b/13
B.+ den 039a/1, 044b/2, 045a/17, 060b/15
B.+ e 057a/18
B.+ i 051a/11
B.+ üŋ 045a/15, 051a/3

beyʿ [Ar.] Satma, satış, satın alma
b. 036b/7, 036b/12, 036b/21, 037a/1, 047a/6, 047a/12, 049a/2, 060b/17
b.+ e 046b/3, 047a/10, 047a/24, 047b/4, 048a/17, 048b/11, 048b/13, 048b/16, 049a/24, 049b/5, 049b/8, 049b/16, 049b/25, 050a/3, 050a/8, 050a/11, 050a/21, 050b/3
b. éder olsa 056a/7
b. édersem 047a/4
b. édüp 042a/12
b. étmek 047a/15
b.- i ṣaḥīḥ 047a/5
vaḳt-i b.+ den 036b/13, 037a/1

beyān [Ar.] Anlatma, bildirme
b. olınmasa 033a/8
b. olınmayup 033b/7

beyn [Ar.] Ara, arasında
b.+ inde 040b/13
b.+ ümüzde 057b/23

beyt [Ar.] Ev
eṣāṣ-ı b.+ i 031b/7
eṣāṣ-ı b.+ üŋ 031b/5

beytü'l-māl [Ar.] Maliye hazinesi

emin-i b. 050b/5

beyyine [Ar.] Delil, şahit
iḳāmet-i b. édicek 032b/25
iḳāmet-i b. édüp 050b/6

bıraḳ - [T.] Bırakmak
b.- dı 041b/13
b.- maġıla 040a/2, 042a/12
b.- sa 056b/3
b.- up 041b/8, 041b/23, 042a/2, 042a/7, 042a/14, 042a/18, 042a/23, 042b/4, 042b/14, 042b/19

bi-ġayr [Ar.] Başkasıyla, -sız
b.- ı ḥaḳḳ 041a/15, 041a/18, 041a/21, 057a/24
b. 057a/23

bi-ġayr-ı haḳḳ [Ar.] Haksızlıkla, haksız yere
b.- ı ḥaḳḳ 041a/15, 041a/18, 041a/21, 057a/24

bi-ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne [Ar.] Hıdâne hakkı ile, hıdâne hakkı için
b. 033a/16, 038a/2, 038a/6, 039a/21, 039a/25, 039b/2, 039b/5, 039b/8, 039b/12, 039b/15, 039b/18, 039b/23, 040a/1, 040a/15, 040a/20, 040b/2, 040b/12, 040b/16, 040b/24, 040b/26, 041a/4, 041a/6, 044b/18, 044b/23, 045a/4

bikr [Ar.] Genç kız
b. 048a/23, 048b/22, 052b/12
Hind-i b.+ e 052a/22
Zeyneb-i b.+ üŋ 053a/7
b. olan 052b/18

bil - [T.] Bilmek
b.- medin 034b/25, 035a/3
b.- mem 057b/8, 058b/7
b.- memegile 035a/18
b.- ür 058b/7
b.- ürken 035a/23, 053a/2, 058b/19

bilād [Ar.] Şehirler, memleketler
b.- ı İslāmiyyede 060a/25

bilā-ḥulle [Ar.] Hüllesiz
b. 033b/18

bilā-nafaḳa [Ar.] Nafakasız
b. 041b/8, 041b/13, 041b/23, 042a/2, 042a/7, 042a/11, 042a/14, 042a/18, 042a/23, 042b/4, 042b/13, 042b/19, 045a/1, 045a/5
b.+ sıla 044b/21

bilā-te'ḫīr [Ar.] Geciktirmeden, sonraya bırakmadan
b. 059b/4, 059a/24

bi'l-fesād [Ar.] Fesatlık ile
b. olan 053a/23, 060b/2

bi'l-külliye [Ar.] Büsbütün
b. 042b/25, 048a/11

Billahi [Ar.] Allah ile, Allah için
B. 058a/12

binā'en [Ar.] –den dolayı, dayanarak
b. 031a/8, 031a/13, 031a/17, 031a/23, 031b/13, 031b/25, 032a/8, 034a/9

biŋ [T.] Bin
b. 034a/15, 055b/17, 055b/18, 055b/19, 059b/15, 059b/18, 060a/2

bir [T.] Bir
b. 031a/11, 031a/16, 031a/18, 031a/21, 031a/24, 031b/3, 031b/5, 031b/8, 031b/11, 032a/2, 032a/10, 032a/11, 032a/12, 033a/22, 033b/1, 033b/3, 033b/7, 033b/12, 034b/8, 035a/1, 035a/11, 035b/9, 035b/11, 035b/15, 035b/20, 035b/22, 036a/3, 036a/5, 036a/13, 036a/18, 036a/21, 036b/1, 036b/4, 036b/8, 036b/13, 036b/17, 036b/22, 037a/2, 037a/6, 037a/17, 037a/23, 037a/26, 037b/3, 037b/7, 037b/11, 037b/13, 037b/17, 037b/22, 039b/4, 040b/5, 040b/10, 040b/14, 040b/15, 040b/21, 040b/26, 041a/1, 041a/15, 041a/18, 041a/23, 041b/1, 041b/5, 041b/12, 041b/15, 041b/19, 042a/16, 042a/20, 042a/25, 042b/6, 042b/16, 042b/24, 043a/24, 045a/7, 045a/22,

045b/3, 045b/8, 045b/15, 045b/20, 046a/1, 046a/6, 046a/12, 046a/22, 046a/25, 046b/4, 046b/11, 046b/16, 047a/14, 047a/17, 048a/20, 048b/1, 048b/10, 048b/13, 049a/11, 049a/13, 049a/25, 049b/5, 049b/18, 051a/25, 051b/22, 052a/8, 052b/11, 053a/6, 053a/19, 053a/21, 054a/4, 054a/23, 054b/23, 054b/24, 055a/3, 055a/6, 055a/12, 055b/24, 056a/10, 056a/13, 056a/17, 056b/1, 056b/6, 056b/20, 056b/27, 057a/4, 057a/11, 057b/6, 057b/9, 057b/14, 057b/19, 057b/21, 058a/1, 058a/25, 058b/2, 058b/3, 058b/8, 058b/22, 059b/12, 060a/11, 060a/12, 060a/16, 060b/5, 061a/1
b.+ i 053b/25
b.+ ini 047b/11
b.+ inüŋ 060a/17

birḳaç [T.] Az sayıda kimse ya da şey
b. 047b/17, 051b/2, 053a/20, 053a/25, 053b/2, 053b/24, 055a/8, 055b/12, 056a/8, 056a/19, 056a/25, 057a/21, 057b/25, 058a/19, 059a/9, 060a/15

bismillah [Ar.] Allah'ın adıyla
b. 059a/14

bit - [T.] Bitmek
b.- er 059b/12

bi't-teşhīr [Ar.] Halka duyurarak, göstererek
taʿzīr-i b. 056a/1

biz [T.] Biz 3. çokluk şahıs zamiri
b.+ e 057b/23

boġaz [T.] Boğaz
b.+ ından 054a/12

boḳ [T.] bk. poḫ
b. 055b/8
b.+ ı 055b/9

boş ol- [T.] Evlilikte boşamak, boşanmak
b. ol 031a/4, 031a/20
b. olsun 031a/10, 031a/15, 031a/25, 031b/4, 031b/9, 031b/14, 031b/22, 032a/1, 032a/5
b. olur 031a/2, 031a/8, 031a/13, 031a/18, 031a/24, 031b/2, 031b/8, 031b/13, 031b/19, 031b/21, 031b/25, 032a/4, 032a/8, 032a/17, 032a/20, 053a/12

böyle [T.] Bunun gibi, bu biçimde
b. 031b/18, 031b/22, 032a/17, 032a/20, 035b/16, 036a/7, 046b/17, 046b/21, 047a/1, 047a/7, 049b/9, 052a/21, 055b/15, 055b/20, 058a/6, 058b/4, 058b/13

bre [Yun.] *Ey, be* anlamlarında kullanılan seslenme sözü
b. 053b/4, 053b/6, 053b/8, 053b/13, 053b/15, 053b/16, 053b/19, 053b/21, 053b/22, 053b/24, 053b/25, 054a/1, 054a/3, 054a/5, 054a/7, 054a/8, 054a/10, 054a/11, 054a/12, 054a/14, 054a/15, 054a/16, 054a/17, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054a/25, 054b/2, 054b/3, 054b/5, 054b/6, 054b/7, 054b/8, 055a/9, 055a/14, 055a/20, 055a/22, 055b/1, 055b/3, 055b/5, 058b/12, 058b/16, 059a/6

bu [T.] Bu işaret zamiri
b. 031a/14, 031a/19, 031a/24, 031b/3, 031b/9, 033a/3, 049b/23, 050a/1, 052a/1, 056a/20, 058a/10, 058a/14, 059b/11, 059b/12, 059b/13, 060b/1

buçuḳ [T.] Bir şeyin yarısı
b. 039b/4, 050a/24

bul - [T.] Bulmak
b.- sa 049b/24, 051b/7
b.- up 060a/18
b.- ursa 051b/6, 060b/22, 061a/2

C

cāhil [Ar.] Bilgisiz, bilmeyen kimse
Zeyd-i c. 054a/2

cā'iz [Ar.] Yapılması şeran yasak olmayan şey

c. olur 033b/16, 033b/18, 035a/16, 035b/6, 043b/13, 049b/20, 049b/22

cāmiʿ [Ar.] İçinde namaz kılınan ibadet yeri, cami
c.+ üŋ 055a/6
c.+ üŋüze 058b/23

cāriye [Ar.] Bir kimsenin kölesi olan genç kız veya yaşlı kadın
c. 048b/1, 048b/3, 049a/15
c.+ den 047b/1, 047b/3, 047b/7, 047b/20
c.+ leri 047b/17, 047b/18, 049b/20, 052b/13
c.+ lerini 052b/12
c.+ lerüŋ 052b/15
c.+ m 049b/23
c.+ müŋ 048b/10
c.+ nüŋ 048b/4, 048b/18, 049a/14
c.+ si 035a/8, 035b/13, 035b/17, 035b/20, 035b/24, 036a/2, 036a/5, 036a/8, 036a/13, 036a/16, 036a/24, 036b/4, 036b/7, 036b/12, 036b/16, 036b/21, 036b/25, 037a/12, 037a/14, 037a/16, 037a/21, 037a/25, 037a/26, 046b/2, 046b/4, 046b/9, 046b/15, 046b/18, 046b/20, 046b/25, 047a/7, 047a/9, 047a/11, 048a/8, 048a/12, 048a/15, 048a/16, 048a/18, 048a/23, 048b/7, 048b/9, 048b/12, 048b/14, 048b/19, 048b/24, 049a/6, 049a/10, 049a/25, 049b/4, 049b/6, 049b/21, 053a/7, 057a/3, 059b/18
c.+ sine 052b/17
c.+ yi 036b/14, 047b/4, 047b/5, 047b/21, 048b/1, 048b/6, 048b/17, 048b/22, 049a/13, 049a/15
c.- i mevṭū'ası 036a/20
c.+ si olmaḳ 049a/2

cebr [Ar.] Zor, zorlama
c.+ e 040a/7, 040a/13, 042a/13, 042b/8, 052a/10

cebren [Ar.] Zorla
c. 052a/22, 052b/18, 052b/20, 053a/7, 053a/10, 053a/13, 053a/15, 053a/17, 056a/25, 056b/21, 056b/25, 056b/27, 057a/17, 057a/21

cehennem [Ar.] Ahirette günahkârların gideceği azap yeri, tamu
c.+ e 058a/5

cemāʿat [Ar.] İnsan topluluğu, imamın arkasında namaz kılanlar
c.+ i 054a/4
c.+ inden 058b/23

cemīʿ [Ar.] Hep, bütün
c. 046b/1

cemʿiyyet [Ar.] Topluluk
c. 054a/5

cenīn [Ar.] Henüz anne rahminde bulunan çocuk
c.- i meyt 035b/9

cezā [Ar.] Suç işleyenler hakkında uygulanan yaptırım
c.+ sını 055a/13, 055b/5, 060b/9

cihet [Ar.] Yön, taraf
c.+ inden 050b/12, 050b/17, 050b/22, 051a/20

cimāʿ [Ar.] Cinsel ilişki
c. 055a/14, 055a/16, 055a/18, 055a/20, 055a/23, 055a/25, 055b/2, 055b/3, 055b/6, 058b/12, 058b/16, 059a/5, 059a/7, 059a/12
c.+ a 042b/12

cumʿa [Ar.] Cuma günü
c. 059a/20

cümle [Ar.] Bütün, hep
c. 051a/1, 058a/12
c.+ sine 044a/11

Ç

çekiş - [T.] Tartışmak

ç.- dükde 054a/9, 054b/17, 055b/7, 058b/23, 059a/15, 059b/5
ç.- mege 054a/5
ç.- megile 058a/22
ç.- üp 053b/24, 058a/4

çıḳ - [T.] Bulunduğu yerden dışarıya gitmek, çıkmak
ç.- duḳda 060b/21
ç.- maḳla 061a/1
ç.- mazsam 031a/15, 031a/19, 031b/3
ç.- sa 061a/2
ç.- up 031a/16, 031b/5, 031b/10, 036b/9, 036b/18, 041a/18, 057b/1

çıḳar - [T.] Bulunduğu yerden dışarıya çıkmasını sağlamak
ç.- up 056a/25, 056b/27

D

da [T.] de/da bağlacı
d. 057b/15

daḫı [T.] da/de, dahi, başka, daha
d. 031b/16, 032a/2, 032b/7, 034b/3, 034b/17, 034b/24, 035a/14, 035b/22, 035b/23, 036b/7, 036b/17, 036b/23, 037a/26, 037b/23, 038b/18, 039a/17, 043a/24, 043b/22, 044a/7, 044a/21, 044a/25, 046a/22, 046b/8, 046b/13, 049a/3, 050a/10, 050a/12, 050a/16, 050a/19, 050a/20, 050a/23, 050b/2, 050b/8, 050b/20, 051a/20, 051b/22, 052b/1, 055b/19, 056a/9, 056b/24, 058a/23, 058b/3, 059b/13, 060b/18

dāḫil [Ar.] İçinde, içeri girmiş olan
d. olduḳda 060b/20
d. olduḳdan 060b/13
d. olup 060b/16, 060b/24

dā'in [Ar.] Borç veren, alacaklı
d.+ i 052a/14

ḍarb [Ar.] Dövme, vurma
ḍ. 055a/12
ḍ. eylese 056a/6, 057a/23

dār-ı İslām [Ar.] İslam hakimiyetinde olan yerler, İslam diyarı
d.- ı İslāma 060b/11

dārü'l-ḥarb [Ar.] İslam hakimeyetinde olmayan yerler, kâfir diyarı
d.+ den 060b/11, 060b/14
d.+ e 056b/3, 060b/10, 060b/13, 060b/16, 060b/20, 060b/24

dārü'l-İslām [Ar.] İslam hakimiyetinde olan yerler, İslam diyarı
d.+ a 060b/14, 060b/18, 061a/1

daʿvā [Ar.] Şikâyetçi olarak mahkemeye başvurma
d. 032b/25, 042b/25, 049a/4, 050b/6, 050b/7, 052b/8, 057a/19, 060a/3
d.+ mızı 057b/23
d.+ sında 058a/1
d. édüp 035b/18
d. étdükde 059b/15, 059b/19, 059b/23, 060a/9, 060a/19
d.+ sı olmaġıla 057a/16, 057b/11
d.+ sı olup 057a/9, 057a/11, 057a/14, 057b/9, 057b/14, 057b/16, 057b/17, 057b/19, 057b/22, 058a/8

daʿvet [Ar.] Çağırma, çağrı
d. étdükde 057a/9, 057a/12, 057a/14, 057b/10, 057b/12, 057b/15, 057b/17, 057b/19, 058a/8

diʿvet [Ar.] Yeni doğmuş veya henüz ana karnında bulunan bir çocuk hakkında "bu bendendir" veya "bu benim çocuğumdur" diye ikrar ve itirafta bulunmak
d.+ de 037a/19, 037a/26
d.+ ine 036a/11
vaḳt-i d.+ den 036b/1
d. édüp 035b/21, 036a/22, 036a/25, 036b/23, 037a/26, 049a/16
d. étdükde 037a/19
d. étdükden 036a/9

d. etmedin 035b/14, 037a/23
d. etmese 037b/17
d. etmeyüp 035b/23, 048a/19
d. eylese 036a/4, 037a/3, 048b/2, 049a/12

de [T.] de/da bağlacı
d. 044b/8, 057b/15

dé - [T.] Demek, söylemek
d.- digüm 031b/14, 031b/16
d.- dise 058a/16
d.- dükde 031b/16, 032a/10, 032a/22, 034b/3, 054b/22, 055b/9, 058a/5, 058a/15, 058a/23, 058b/7, 059a/19, 059b/11
d.- dükden 031a/10, 031a/15, 031a/20, 031a/25, 031b/4, 031b/10, 031b/24, 032a/7, 032a/18, 046a/25, 046b/3, 047a/3, 047a/5, 049b/24, 050a/2, 051b/7, 051b/23, 052a/5, 052a/12, 052a/16, 052a/20
d.- mege 038b/9, 040a/19, 044b/22, 045a/6, 048a/10
d.- megile 032a/17, 032a/20, 034a/16, 036a/7, 036a/11, 041b/13, 045a/1, 045a/5, 046b/17, 046b/22, 047a/1, 047a/8, 049b/9, 052a/21, 058a/6, 058b/4, 058b/13
d.- mek 031b/14, 031b/22, 032a/1, 032a/5, 051b/24
d.- mek ise 031b/23
d.- mesi 031b/18
d.- mesile 035b/16
d.- miş olsa 054a/5, 055b/19
d.- mişidüŋ 055b/15, 055b/20
d.- mişlerden olayum 051b/19
d.- nildükde 058b/9
d.- se 035b/5, 035b/16, 036a/7, 036a/15, 036a/18, 038b/8, 046b/14, 046b/15, 046b/17, 046b/24, 047a/7, 048a/13, 049b/9, 049b/22, 053b/5, 053b/7, 054b/5, 054b/6, 054b/7, 054b/10, 054b/13, 054b/15, 054b/16, 054b/18, 054b/20, 054b/23, 055a/2, 055a/8, 055a/23, 055b/8, 055b/9, 055b/12, 055b/15, 055b/23, 057b/8, 057b/10, 057b/13, 057b/15, 057b/18, 057b/20, 058a/15, 058a/24, 058b/1, 058b/4, 058b/7, 058b/10, 058b/15, 058b/24, 059a/2, 059a/14, 059a/16, 059a/19, 059a/22, 059b/5
d.- seler 058a/3
d.- yü 032b/25, 034a/21, 034b/7, 034b/9, 035b/12, 035b/18, 035b/21, 036a/9, 036a/14, 036a/22, 036a/25, 036b/22, 037a/2, 037a/19, 037a/22, 037a/26, 038a/18, 038b/3, 038b/21, 039b/7, 039b/24, 040a/7, 040a/9, 040a/13, 040a/25, 040b/25, 041b/2, 041b/17, 042a/12, 042b/8, 042b/25, 045a/23, 045b/4, 045b/16, 046a/2, 046b/13, 046b/24, 047a/16, 047a/19, 048b/2, 048b/11, 049a/4, 049a/11, 049a/16, 050b/3, 050b/6, 050b/17, 051b/1, 052a/10, 052a/13, 052a/18, 052b/8, 052b/11, 053b/8, 053b/13, 053b/15, 053b/17, 053b/19, 053b/21, 053b/23, 053b/25, 054a/2, 054a/3, 054a/7, 054a/8, 054a/10, 054a/11, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/16, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/2, 054b/4, 054b/8, 054b/12, 054b/25, 055a/10, 055a/14, 055a/16, 055a/18, 055a/20, 055a/24, 055b/1, 055b/3, 055b/6, 055b/10, 055b/13, 055b/16, 055b/21, 056a/20, 058a/9, 058a/11, 058b/12, 058b/16, 059a/5, 059a/7, 059a/11, 059a/12, 059b/8, 059b/15, 059b/19, 059b/23, 060a/3, 060a/14
d.- yüp 031a/4, 031b/16, 031b/17, 031b/20, 032a/3, 032a/11, 032a/14, 034a/7, 034b/3, 034b/5, 035b/25, 036a/3, 036a/6, 036a/12, 036b/14, 037b/17, 037b/23, 038a/23, 039a/23, 041a/9, 046b/7, 046b/19, 046b/21, 046b/25, 047a/13, 048a/21, 051a/22, 051a/23, 051b/10, 051b/14, 051b/19, 052a/1, 052a/3, 057a/12, 057a/15, 057b/24, 058a/5, 058a/13, 058a/22, 058b/6, 059b/13

defʿ [Ar.] Savma, kovma
d. 034b/8, 060b/2

defʿa [Ar.] Kere, defa
d. 033b/15, 055b/12

defn [Ar.] Gömmek
d. eylese 057a/2

deg - [T.] Değmek
d.- er 051a/1, 051a/6, 051a/9, 051a/12, 051a/17

degnek [T.] Sopa, çomak
d. 052b/15, 052b/19, 052b/21

degül [T.] Değil
d. 034a/23, 040a/18, 050a/10
d.+ dür 035b/12, 035b/25, 036a/2, 036a/7, 036a/12, 037b/23, 047a/7, 054b/22
d.+ üm 059a/1

dek [T.] Kadar, değin
d. 032a/10, 032a/11, 032a/14, 032b/11, 033a/11, 033a/13, 033a/15, 033a/21, 033a/25, 033b/11, 033b/13, 041b/15, 048a/9, 052a/15, 052a/17, 056b/14

deli [T.] Aklını yitirmiş, akli dengesi bozulmuş olan
Zeyd-i d. 055a/19, 055a/21

densüz [T.] Yakışıksız ve saygısızca davranan
d. 054a/22

dep - [T.] Tepmek
d.- seler 058a/20

deyn [Ar.] Borç
d.+ ümi 052a/14
edā-yı d. édemese 052a/17
d.+ üm olsun 052a/20

deyyūṯ [Ar.] Karısının namussuzluğuna göz yuman
d. 053b/19

dīn [Ar.] Din, Allah'a inanma ve bağlanma yolu
d. 055b/1, 058b/12, 058b/16, 059a/7
d.+ e 058b/18
d.+ ini 055a/20, 055a/22
d.+ üm 051b/23
d.+ ümden 052a/1
d.+ üŋ 054b/10
d.+ üŋüze 055a/8
ʿilm-i d.+ e 058a/16
taʿaḳḳul-ı d. édüp 039b/1
taʿaḳḳul-ı d. etmeyüp 039b/5

dirlik [T.] Osmanlı Devleti'nde bir hizmete karşılık olmak üzere bir kimseye devletçe verilen aylık veya bir yere bağlı gelir
d.+ ine 047a/14, 047a/15

dīvār [Far.] Duvar
d.+ ına 055a/6
d.+ ında 055a/3

diyār [Ar.] Memleket, ülke
d. 052a/8
d.+ a 032a/9, 032a/13, 040b/22, 041a/25, 041b/4, 041b/8, 041b/11, 041b/23, 042a/3, 042a/7, 042a/10, 042a/14, 042a/18, 042a/23, 042b/4, 042b/14, 042b/19, 051b/2, 056b/10, 056b/18, 058b/19
d.+ da 035a/13, 035a/17, 035a/22, 035a/25, 037a/8, 046a/18
d.+ uŋ 052a/9

diyet [Ar.] Kan bedeli
d. 060b/4

doġur - [T.] Doğurmak (bk. ṭoġur-)
d.- duḳda 035b/15

dön - [T.] Dönmek
d.- mem 058a/15
d.- miş olayum 052a/1

dörd [T.] Dört (bk. dört)
d. 032a/22

dört [T.] Dört
d. 038b/22, 039a/20, 039b/17, 039b/22, 050a/19

döşek [T.] Yatak
d.+ üŋe (döşegüŋe) 032a/21

duḫūl [Ar.] Girmek, giriş
d. étdükden 034b/17

dübür [Ar.] Kıç, makat
d.+ ünden 053a/12

dügün [T.] Düğün, tören
d.+ e 058a/20
d.+ üne 058a/19

düyūn [Ar.] Borçlar
d.+ ı 047b/23, 049b/14

E

Ebu Bekir [Ar.] İlk halife Hz. Ebu Bekir
E. 059b/2

ecānib [Ar.] Yabancılar
e.+ den 040a/9, 053a/25, 057b/1

ecdād [Ar.] Dedeler, atalar
e.+ ıŋa 059b/5
e.- ı ḳarībesini 059b/6

ecnebī [Ar.] Yabancı
e. 038a/5
e.+ ye 038a/8, 038b/13, 038b/17, 038b/19, 039a/3, 039a/11, 040b/17, 040b/26, 041a/6
Zeyd-i e. 039a/16
e. olan 044b/24

ecnebiyye [Ar.] Yabancı kadın
Hind-i e.+ yi 053a/9

edā [Ar.] Ödemek, yerine getirmek
e.+ dan 050a/4, 050a/7, 050a/10
e.- yı ṣalāta 057b/3
e.- yı deyn édemese 052a/17
e. éderken 050a/14
e. etmedin 050a/13
e. eyle 042b/8
e. eylemezsem 052a/15

efḍal [Ar.] Daha faziletli
e. olan 035a/11

eger [Far.] Eğer, şayet
e. 031a/19, 032a/2, 050a/1, 051b/5

ehl [Ar.] Sahip, malik
e. 031a/25, 031b/10
e.- i ʿilm 054a/3

ehl-i ʿörf [Ar.] İdare memurları, kanunî olmaktan ziyade örfi ve idarî tedbirlerle iş gören kimseler
e. 052a/11, 052a/13, 059a/9
e.+ e 056a/2, 056a/4

ehl-i İslam [Ar.] İslam topluluğu
e.+ dan 058a/19, 060b/13

eḳall [Ar.] En az, en aşağı
a.+ de 036a/21, 037a/2, 037a/6, 037b/11, 037b/13
a.+ e 034a/7, 034a/8

ekl [Ar.] Bir şey yeme
e. étdükde 059a/14
e. eylese 045a/23, 045b/15

ekrem [Ar.] Daha kerim, pek cömert
resūl-i e. 059a/23, 059a/25, 059b/7

ekṣer [Ar.] En çok
e. 037a/4
e. olınsa 032b/19

el [T.] El
e. 058a/20
e.+ ile 060a/20, 060a/22
e.+ ini 059b/21, 060a/4, 060a/23
e.+ lerinden 056b/1
e.+ lerine 056a/10
e.+ üŋde 032a/11, 032a/14, 032a/18

El-cevāb [Ar.] Soruya verilen karşılık, bir şeyin cevabı
E. 031a/2, 031a/9, 031a/14, 031a/18, 031a/24, 031b/2, 031b/8, 031b/13, 031b/19, 031b/22, 031b/25, 032a/4, 032a/8, 032a/13, 032a/17, 032a/20, 032b/3, 032b/6, 032b/8, 032b/12, 032b/15, 032b/20, 032b/23, 033a/1, 033a/3, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/19, 033a/24, 033b/4, 033b/9, 033b/14, 033b/16, 033b/19, 033b/22, 034a/2, 034a/5, 034a/9,

034a/12, 034a/18, 034a/22, 034a/25, 034b/6, 034b/10, 034b/15, 034b/20, 034b/24, 035a/3, 035a/5, 035a/7, 035a/9, 035a/11, 035a/16, 035a/19, 035a/21, 035a/25, 035b/2, 035b/6, 035b/8, 035b/10, 035b/13, 035b/17, 035b/19, 035b/24, 036a/1, 036a/5, 036a/8, 036a/13, 036a/16, 036a/19, 036a/24, 036b/2, 036b/5, 036b/10, 036b/15, 036b/19, 036b/24, 037a/4, 037a/5, 037a/7, 037a/11, 037a/13, 037a/16, 037a/20, 037a/24, 037a/26, 037b/1, 037b/4, 037b/8, 037b/11, 037b/14, 037b/18, 037b/21, 037b/25, 038a/1, 038a/4, 038a/7, 038a/11, 038a/15, 038a/19, 038a/24, 038b/4, 038b/9, 038b/12, 038b/16, 038b/21, 038b/25, 039a/2, 039a/7, 039a/10, 039a/14, 039a/19, 039a/24, 039b/3, 039b/7, 039b/11, 039b/14, 039b/17, 039b/20, 039b/24, 040a/4, 040a/8, 040a/10, 040a/14, 040a/19, 040b/1, 040b/5, 040b/9, 040b/15, 040b/21, 040b/25, 040b/26, 041a/5, 041a/10, 041a/14, 041a/17, 041a/20, 041a/24, 041b/3, 041b/7, 041b/11, 041b/18, 041b/22, 042a/2, 042a/6, 042a/9, 042a/13, 042a/17, 042a/22, 042b/3, 042b/9, 042b/11, 042b/18, 043a/2, 043a/5, 043a/7, 043a/10, 043a/14, 043a/17, 043a/22, 043b/2, 043b/3, 043b/5, 043b/6, 043b/9, 043b/11, 043b/14, 043b/17, 043b/21, 043b/23, 044a/2, 044a/4, 044a/6, 044a/9, 044a/11, 044a/15, 044a/18, 044a/21, 044b/1, 044b/5, 044b/9, 044b/13, 044b/17, 044b/22, 045a/6, 045a/9, 045a/13, 045a/18, 045a/24, 045b/5, 045b/10, 045b/17, 045b/22, 046a/3, 046a/9, 046a/17, 046a/24, 046b/1, 046b/3, 046b/6, 046b/9, 046b/13, 046b/15, 046b/16, 046b/18, 046b/20, 046b/22, 046b/24, 047a/1, 047a/4, 047a/6, 047a/9, 047a/10, 047a/13, 047a/16, 047a/20, 047a/21, 047a/25, 047b/4, 047b/8, 047b/12, 047b/15, 047b/18, 047b/22, 047b/25, 048a/3, 048a/7, 048a/11, 048a/12, 048a/14, 048a/15, 048a/18, 048a/22, 048a/25, 048b/5, 048b/6, 048b/9, 048b/11, 048b/14, 048b/16, 048b/19, 048b/21, 048b/24, 049a/1, 049a/6, 049a/9, 049a/13, 049a/19, 049a/22, 049a/24, 049b/3, 049b/5, 049b/8, 049b/10, 049b/13, 049b/17, 049b/19, 049b/20, 049b/22, 049b/25, 050a/3, 050a/6, 050a/9, 050a/11, 050a/15, 050a/17, 050a/21, 050a/25, 050b/4, 050b/10, 050b/13, 050b/18, 050b/23, 051a/1, 051a/5, 051a/8, 051a/12, 051a/14, 051a/17, 051a/21, 051a/23, 051a/24, 051b/4, 051b/9, 051b/11, 051b/15, 051b/20, 051b/24, 052a/2, 052a/6, 052a/10, 052a/14, 052a/18, 052a/22, 052a/23, 052b/2, 052b/5, 052b/7, 052b/10, 052b/12, 052b/15, 052b/17, 052b/19, 052b/21, 052b/25, 053a/3, 053a/6, 053a/9, 053a/10, 053a/13, 053a/14, 053a/16, 053a/19, 053a/22, 053a/24, 053b/1, 053b/4, 053b/5, 053b/7, 053b/12, 053b/14, 053b/16, 053b/17, 053b/19, 053b/20, 053b/22, 053b/23, 054a/1, 054a/2, 054a/4, 054a/6, 054a/7, 054a/9, 054a/10, 054a/12, 054a/13, 054a/14, 054a/16, 054a/17, 054a/18, 054a/20, 054a/21, 054a/23, 054a/25, 054b/1, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 054b/12, 054b/14, 054b/15, 054b/17, 054b/18, 054b/20, 054b/24, 055a/3, 055a/5, 055a/7, 055a/9, 055a/10, 055a/13, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/24, 055a/25, 055b/2, 055b/4, 055b/6, 055b/8, 055b/11, 055b/14, 055b/16, 055b/21, 055b/24, 056a/1, 056a/3, 056a/5, 056a/6, 056a/8, 056a/11, 056a/13, 056a/16, 056a/18, 056a/21, 056a/24, 056b/2, 056b/4, 056b/7, 056b/9, 056b/11, 056b/15, 056b/17, 056b/20, 056b/22, 056b/23, 056b/25, 056b/27, 057a/2, 057a/5, 057a/6, 057a/8, 057a/10, 057a/13, 057a/15, 057a/18, 057a/22, 057a/23, 057b/2, 057b/6, 057b/8, 057b/11, 057b/13, 057b/16, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/4, 058a/7, 058a/9, 058a/11, 058a/16, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/4, 058b/8, 058b/10, 058b/13, 058b/15, 058b/17, 058b/22, 058b/24, 059a/3, 059a/6, 059a/8, 059a/13, 059a/15, 059a/18, 059a/20, 059a/21, 059a/22, 059a/24, 059b/1, 059b/4, 059b/6, 059b/10, 059b/14, 059b/17, 059b/21, 060a/1, 060a/5, 060a/7, 060a/11, 060a/15, 060a/24, 060b/4, 060b/8, 060b/12, 060b/15, 060b/19, 060b/23, 061a/3

emīn [Ar.] Doğru, kendisine emniyet ve itimat olunan kimse

e. olmağıla 046a/20

e. olmamağıla 039a/5

emīn-i beytü'l-māl [Ar.] Maliye hazinesinin başındaki kişi
e. 050b/5

emr [Ar.] Buyruk, emir
e.+ ile 060a/21
e.- i ḥākimle 042b/15
e.- i sulṭānīye 057a/7
e.- i veliyyü'l-emr 053a/23
e. édüp 057b/3

emred [Ar.] Henüz sakalı bitmemiş genç
Bekir-i e.+ i 056b/27

er [T.] Erkek, adam
e. 038a/1, 038b/23, 044a/6, 044a/23, 044b/2, 051a/16

erāzil [Ar.] Reziller, aşağılık kimseler
e.+ den 054a/20, 054b/15

erbāb [Ar.] Bir işten anlayan, bir işi iyi yapan kimse
e.+ ından 057b/21

eşāş [Ar.] Eşya, mal
e.- ı beyti 031b/7
e.- ı beytüŋ 031b/5

eşvāb [Ar.] Giyilecek şey, giysi
e.+ ı 042a/12
e.+ ını 042a/10, 056b/16

eşit - [T.] İşitmek, duymak
e.- dükde 055b/12, 055b/15

eşḳıyā [Ar.] Haydutlar, yol kesiciler
e.+ ya 060a/25

eşrāf [Ar.] Şeref ve itibarlı kimseler, ileri gelenler
e.+ dan 054a/20, 054b/2, 054b/3, 054b/13, 054b/16

eşyā [Ar.] Eşya
e.+ sı 032a/25, 034a/24
e.+ sını 056a/23, 060a/6, 060a/9
e.+ yı 033a/4
e.- yı merḳūmeyi 032b/2, 033a/5, 034a/25
e.- yı mezbūreyi 032b/1

et - [T.] Etmek
e.- meyeyüm 058b/3
e.- meyüp 035b/23
ʿamel e.- mem 054b/23
ʿarż e.- meyüp 058b/20
āzād e.- medin 047a/11
diʿvet e.- medin 035b/14, 037a/23
diʿvet e.- mese 037b/17
diʿvet e.- meyüp 035b/23, 048a/19
edā e.- medin 050a/13
ḫiẕmet e.- mek 050a/16, 050a/18, 050a/22
ibā e.- megile 043a/9
iḥbāl e.- mişdüm 037a/26
iḥlāl e.- megile 037a/26
iḫtiyār e.- medin 047b/2, 047b/11, 047b/21, 049b/12
iḳrār e.- medin 037b/13, 037b/16
iḳrār e.- miş olup 047a/8
iksā e.- mek 033b/11
imtināʿ e.- megile 034a/14
infāḳ e.- mek 033a/12, 033b/1
infāḳ e.- meyüp 045b/14
istidāne e.- meyüp 042a/25, 045a/21, 045b/2, 045b/13
iṭāʿat e.- meyen 057a/6, 057a/7
iʿtāḳ e.- medin 035a/10
iʿtāḳ e.- megile 035a/8
ḳabūl e.- mem 058a/23
ḳabūl e.- mese 034a/12
ḳabūl e.- mezse 060b/23
menʿ e.- mem 038b/8
murād e.- medi ise 051b/24
murād e.- megile 034b/7
murād e.- meyicek 059a/17
niyet e.- meyüp 046b/21
rücūʿ e.- mese 060a/10
rücūʿ e.- mezse 058a/17
taʿaḳḳul-ı dīn e.- meyüp 039b/6
taġrīm e.- dürmek 056a/4
taḳdīr e.- mege 042a/6
taḳyīd e.- meyüp 060b/20, 060b/25

taṣdīḳ e.- megile 037b/24
taṭlīḳ e.- mese 032a/20
taʿyīn e.- meyüp 051b/2
taʿzīr e.- digiçün 057b/5
tażmīn e.- meyüp 047b/4
terbiye e.- mek 039b/23
terbiye e.- meyüp 040a/23
terk e.- dükde 032b/18
teslīm e.- meyüp 041a/12
tevaḳḳuf e.- meyüp 042b/7
tezevvüc e.- di ise 051b/20, 051b/21
tezevvüc e.- mek 033b/16, 035b/6
tezvīc e.- dükden 048b/20
tezvīc e.- medin 037a/21
tezvīc e.- mek 035a/12, 043a/23
vaṭy e.- mek 048b/6, 049b/20, 049b/22
zinā e.- medin 053a/20, 056b/8
sebb-i nebī e.- mişlerden olayum 051b/10

ét - [T.] Etmek
aḫẕ é.- üp 053a/20, 056a/20
ʿaḳd-i nikāḥ é.- medin 052b/4
bedʾ é.- üp 058a/13
beyʿ é.- er olsa 056a/7
beyʿ é.- ersem 047a/5
beyʿ é.- mek 047a/15
beyʿ é.- üp 042a/12
daʿvā é.- dükde 059b/16, 059b/19, 059b/23, 060a/9, 060a/19
daʿvā é.- üp 035b/18
daʿvet é.- dükde 057a/9, 057a/12, 057a/14, 057b/10, 057b/12, 057b/15, 057b/17, 057b/20, 058a/8
diʿvet é.- dükde 037a/19
diʿvet é.- dükden 036a/10
diʿvet é.- üp 035b/21, 036a/22, 036a/25, 036b/23, 037a/26, 049a/16
duḫūl é.- dükden 034b/17
edā-yı deyn é.- emese 052a/17
edā é.- erken 050a/14
ekl é.- dükde 059a/14
emr é.- üp 057b/3
firār é.- üp 060b/7
fülān é.- digüm 055a/14, 055a/16, 055a/24
fülān é.- dügüm 055a/18, 055a/20, 055a/22, 055b/1, 055b/3, 055b/5, 058b/12, 058b/16, 059a/7
fülān é.- eyüm 059a/5, 059a/12
ġāret é.- üp 060a/17
ġażab é.- dükde 058a/25
ġażab é.- üp 054b/13, 054b/14
ḥabs é.- dürmege 056b/14
ḥabs é.- dürmek 057a/20
ḥaṭṭ é.- dürmege 044b/12, 044b/17
ḫiẕmet é.- erken 050a/20, 050b/2
ḫiẕmet é.- icek 050a/17
ḫiẕmet é.- mek 050b/1
ḫiẕmetkār é.- inüp 058b/20
ḫurūc é.- üp 041a/15, 041a/21
hücūm é.- üp 055a/12, 056a/17
ḫüküm é.- dükde 058a/2
ḫüküm é.- üp 060a/21
ḫülle é.- dürmedin 037b/5, 052b/4, 052b/6
ıżlāl é.- üp 056b/16, 056b/19
ibā é.- üp 053b/11
ibāḳ é.- üp 060b/11, 060b/12, 060b/20
ibrām é.- dükde 034b/7
iḥbāl é.- üp 037a/22, 037a/26, 048b/1, 048b/13, 049a/11
iḥlāl é.- megile 037a/18
iḥżār é.- ince 056b/12, 056b/14
iḳāmet-i beyyine é.- icek 032b/25
iḳāmet-i beyyine é.- üp 050b/6
iḳrār é.- megile 052b/11
iḳrār é.- miş olmasa 037b/3
iḳrār é.- üp 036a/14, 059b/16, 059b/20, 059b/24, 060a/10, 060a/20
iksā é.- mek 033b/6
imsāk é.- mek 045a/4
imsāk é.- üp 040b/24
infāḳ é.- dükden 042b/17, 043a/20, 046a/6, 046a/13, 046a/22
infāḳ é.- mek 033a/7, 033a/16, 033a/21
infāḳ é.- üp 033b/2, 046a/1
inkār é.- üp 042b/25, 052b/9, 059b/9
irsāl é.- mişidüm 042b/25
irżāʿ é.- memegile 040a/18
irżāʿ é.- memek 040a/16
iṣbāt é.- icek 060a/4

iṣbāt é.- üp 049a/5
istibrā é.- üp 035a/12
istidāne é.- üp 042b/16
istiġfār é.- üp 060a/12
istihlāk é.- üp 051b/3
istimāʿ é.- dükde 055b/20
istimhāl é.- düklerinde 059a/11
istisʿā é.- meyüp 047a/24
işrāk é.- ersiz 055a/2
iʿtāḳ é.- en 050b/12, 050b/16, 050b/22, 050b/25, 051a/3, 051a/8, 051a/10, 051a/11, 051a/13, 051a/16, 051a/20
iʿtāḳ é.- dükden 047b/2, 047b/10, 047b/14, 047b/20, 047b/23, 048a/1, 048a/4, 048a/8
iʿtāḳ é.- megile 046b/12
iʿtāḳ é.- mişdi 049a/4
iʿtāḳ é.- üp 046b/5, 046b/10, 050a/22
ittifāḳ é.- üp 056a/15
ittiḫāẕ é.- üp 056a/7
ḳabūl é.- dükden 050a/12, 050a/23
ḳabūl é.- üp 050a/10, 050a/19
ḳabż é.- dükde 050b/15
ḳabż é.- dükden 049a/14
ḳaṭʿ é.- dürmege 059b/21, 060a/4
ḳaṭʿ é.- dürüp 059b/25
ḳaṭʿ é.- üp 054b/25
ḳatl é.- erüm 058a/12, 058a/13
ḳaẕf é.- megile 053b/9
laʿnet é.- düm 055b/19
levm é.- düklerinde 058b/2
livāṭa é.- üp 053a/17
masḫaralıḳ é.- üp 058a/17
muḥārebe é.- üp 060b/6
murād é.- en 051b/25
murād é.- dükde 035b/5, 038a/22, 039b/23, 040b/24, 047a/12, 047a/18, 050b/5, 057b/22
murād é.- düklerinde 046b/12, 048a/21
murād é.- icek 031a/1, 031a/17, 059b/6
murād é.- meyicek 031a/8
murād é.- üp 031a/7, 059a/17
muṭālebe é.- üp 053b/9
müdebber é.- dükden 049b/11
mükāleme é.- ersem 032a/2, 032a/6
mükāleme é.- üp 032a/7
mümāṭale é.- megile 057a/20
mürūr é.- dükde 031a/23
mürūr é.- dükden 036a/18
mürūr é.- üp 032a/15, 032a/22, 035a/1, 050a/2, 052a/5
nikāḥ é.- megile 047a/12
nikāḥ é.- üp 047a/11
niyet é.- üp 032a/22
rāy é.- icek 039a/18
rāy é.- üp 038b/20
redd-i selām é.- meseler 056a/15
rücūʿ é.- er 034b/24
rücūʿ é.- memegile 060a/20
rücūʿ é.- mese 059b/17, 059b/20, 059b/24
ṣarf é.- dügi 042b/2
ṣarf é.- dükden 043a/24
ṣarf é.- mek 043b/13
ṣarf é.- üp 041b/20
sebb é.- dügi 059b/1
seby é.- üp 060b/10
serīḳa é.- digi 059a/13
serīḳa é.- dükden 060a/9
sevḳ é.- megile 056a/12
siʿāyet é.- erken 049b/15
su'āl é.- dükde 046b/24
su'al é.- düklerinde 055a/1
sükūt é.- üp 032a/19
şehādet é.- digi 055b/25
şehādet é.- dükde 059b/8
şehādet é.- en 055b/25
şürb-i ḫamr é.- ersem 032a/18
şürb-i ḫamr é.- üp 032a/19
taʿaḳḳul-ı dīn é.- üp 039b/1
ṭabḫ é.- dügi 045a/22, 045b/15
ṭabḫ é.- meyüp 045a/21
taġrīm é.- dürmek 056a/2
taḫfīf é.- üp 058a/16
taḥḳīr é.- üp 054b/16
taḳdīr é.- dürdüm 041b/17, 045a/23, 045b/16
taḳdīr é.- dürmedin 043a/12
taḳdīr é.- dürmek 041b/25, 042a/4
taḳdīr é.- dürse 041b/10, 043a/15, 044b/12, 044b/16, 045a/12, 045a/16

taḳdīr é.- dürüp 038a/17, 038a/21, 038b/2, 038b/6, 041a/23, 042a/16, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043b/8, 044b/20, 045a/3, 045a/20, 045b/1, 045b/7, 045b/12, 045b/19, 045b/25
taḳdīr é.- mege 042a/1
taḳdīr é.- üp 041b/15
ṭaleb é.- dükde 034a/20, 042b/23, 044b/21, 059a/1
ṭaleb é.- erseŋ 034b/2
ṭaleb é.- megile 034b/4
ṭaleb é.- üp 059a/10
taṣdīḳ é.- üp 041b/14
taṭlīḳ é.- dükde 040b/11
taṭlīḳ é.- dükden 035b/4, 035b/9, 037b/5, 037b/12, 039b/21, 040a/5, 051b/18, 052b/6
taṭlīḳ é.- icek 032a/12
taṭlīḳ é.- mişdi 032b/24
taṭlīḳ é.- üp 031a/11, 031a/21, 037b/15, 042b/24, 052b/3
tavaṭṭun é.- dükden 031b/6
tavaṭṭun é.- üp 031b/1, 031b/11
taʿzīr é.- dürmege 055b/10, 055b/13, 055b/16, 055b/21, 057b/5
tebevvül é.- er olsa 055a/6
te’cīl é.- dürdükden 035a/1
tedbīr é.- digi 049b/19
tedbīr é.- dükden 049a/20, 049a/23, 049b/6, 049b/14, 049b/17
tedbīr é.- üp 049b/1
tefrīḳ é.- dürmege 035a/2, 035a/5
tefrīḳ é.- dürse 035a/15, 035a/19, 035a/24, 037a/10
tehevvür é.- üp 054b/22
tekmīl é.- üp 039b/9, 039b/13, 039b/15, 040a/21
temerrüd é.- üp 057a/10
temkīn é.- üp 052b/1
terbiye é.- erken 039b/5, 040a/1, 044b/18, 046a/17
terbiye é.- erüm 038b/20
terk é.- dügi 031b/7
terk é.- dükde 039a/15, 047b/16, 048a/4, 051a/19
terk é.- dükden 037b/10
terk é.- megile 050b/15
teslīm é.- dükden 036b/21, 037a/1, 052b/13
teslīm é.- üp 036b/7, 036b/12, 036b/16, 042a/10, 042b/13, 049a/2, 056b/24
tevkīl é.- dükde 034a/6
tevellüd é.- dükden 041a/2
tevellüd é.- ecek 033b/6, 033b/10
tevellüd é.- dükden 050b/20
tevellüd é.- üp 050b/21
tezevvüc é.- dükden 035a/20, 037a/5, 040b/6, 040b/11, 040b/22, 041a/11
tezvīc é.- dükden 036a/21, 037b/22, 042b/12, 047a/9, 048b/25
tezevvüc é.- ersem 051b/18
tezevvüc é.- mek 033b/18
tezevvüc é.- meksizin 049a/10
tezevvüc é.- üp 031b/24, 041a/2, 050b/20
tezvīc é.- dükde 038a/8, 038b/13, 038b/17, 039a/3, 053a/2
tezvīc é.- üp 034b/17, 034b/26, 035a/14, 036a/17, 037a/9, 039a/11, 040b/17, 041a/7, 044b/24, 046b/4, 046b/9, 049a/25, 049b/4, 049b/7, 056b/21
vaṭy é.- dükden 035a/14, 035a/18, 035a/23, 049a/3
vaṭy é.- mek 035a/16
vaṭy é.- üp 035b/15, 036a/9, 036b/3, 036b/8, 036b/17, 037a/12, 037a/14, 037a/17, 037a/18, 037b/6, 037b/20, 048a/23, 048b/7, 048b/15, 048b/22, 049a/15, 052b/14
vaż‘-ı ḥaml é.- inceye 032b/11
vaż‘-ı ḥaml é.- üp 053a/5
yemīn é.- dükden 051a/24
yemīn é.- üp 051b/1
zinā é.- digi 053a/3
zinā é.- düŋ 059a/19
zinā é.- üp 036a/10, 037a/25, 048b/10, 049a/7, 052a/22, 052b/18, 059a/18
ẓuhūr é.- üp 050b/5

etbā‘ [Ar.] Hizmetçiler, uşaklar
e.+ ından 056a/11, 059a/11

etmek [T.] Ekmek
e.+ i 059a/14

ev [T.] Ev
e.+ ine 051b/13, 051b/15
e.+ ini 055b/12

evlād [Ar.] Çocuklar
e.- ı ṣiġārın 039a/15

eyle - [T.] Eylemek, etmek
aḫẕ e.- se 060a/7
aḫẕ e.- seler 060b/22
āzād e. 046b/7
āzād e.- se 046b/8
ḍarb e.- se 056a/6, 057a/23
defn e.- se 057a/2
diʿvet e.- se 036a/4, 037a/3, 048b/2, 049a/12
edā e. 042b/8
edā e.- mezsem 052a/15
ekl e.- se 045a/23, 045b/15
fesḥ e.- se 050a/8
ġāret e.- se 056a/21
ḫulʿ e. 034a/6
ḫulʿ e.- me 034a/7
ḫiẕmet e.- se 050a/19
ḫıyānet e.- di 050b/3
ḫüküm e.- se 058a/11
ibā e.- se 043b/1
ibrā e.- se 048a/6
īcār e.- miṣsin 054b/22
iḫrāc e.- se 060b/18
iḫrāc e.- seler 060b/14
iḳrār e.- se 052b/11
iktisāb e.- se 046a/1
ilḳā e.- se 035b/10
imsāk e. 038b/8
imsāk e.- se 033a/16, 039a/17
imtināʿ e.- se 038b/24
infāḳ e.- se 041b/1, 045a/8, 045b/9, 045b/21
infāḳ e.- düm 041b/2
inkār e.- se 059a/21, 060a/3
iʿtāḳ e.- mese 046b/6
iʿtāḳ e.- se 047a/23, 047b/6, 047b/17, 048a/12, 048a/15, 048a/17
iṭʿām e.- se 045b/3
irtikāb e.- dügi 060b/9
isticār e.- se 040a/17
izāle e.- se 048a/24, 048b/23, 052a/23, 052b/14, 052b/19, 053a/8
ḳabūl e.- se 032b/7, 033b/25, 050a/16, 050b/2
ḳabż e.- se 033a/4
ḳabż e.- seler 046a/15
ḳaṭʿ e.- se 060a/22
ḳatl e.- se 056a/12, 060b/3
kisb e.- se 049b/18
laʿn e.- se 059b/3
livāṭa e.- se 053a/10, 053a/14, 053a/16
menʿ e.- seler 057a/18, 057a/22, 057b/24
muḫālaʿa e. 034b/6
muḫālaʿa e.- se 034a/8
murād e.- mese 031b/18, 058a/6
murād e.- se 035a/9, 035a/10, 040b/4, 040b/13, 041b/25, 042a/4, 046b/21
müdebber e.- mese 049b/2
mükāleme e.- se 032a/3
nefy e.- se 035b/12
neẕr e.- düŋ 052a/13, 052a/18
neẕr e.- se 052a/9
niyet e.- mese 046b/19, 047a/1
rāy e.- se 039a/6, 040a/25
rücūʿ e. 058a/15
ṣarf e.- se 042a/9, 043b/16, 043b/20
sebb e.- di 059b/8
sebb e.- se 059a/24
serīḳa e.- düŋ 059b/15, 059b/19, 059b/23, 060a/3
şetm e.- düŋ 055b/10, 055b/13
şetm e.- se 053b/13, 053b/15, 053b/17, 053b/20, 053b/21, 053b/23, 053b/25, 054a/2, 054a/3, 054a/7, 054a/8, 054a/10, 054a/11, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/16, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/2, 054b/4, 054b/9, 054b/12, 055a/10, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/23, 055a/25, 055b/2, 055b/4, 055b/6, 058b/13, 058b/17, 059a/5, 059a/7, 059a/12
şürb-i ḫamr e.- se 053b/1
şürb-i ḫamr e.- seler 053b/3
ṭabḫ e.- digi 045b/3
tefrīḳ e.- se 043a/9

taġayyüb e.- se 056b/11, 056b/13
taḥsīl e.- süŋ 055b/23
ṭaleb e.- se 034b/4
taṣdīḳ e.- se 036b/14, 036b/23, 037a/20, 037a/26, 037b/23
taṭlīḳ e. 032a/10
taṭlīḳ e.- se 033b/17, 035a/21, 035b/7, 045a/2
ṭaʿzīr e.- se 057b/4
tedbīr e.- digi 049b/3
tekẕīb e.- se 053b/11
terk e.- se 049a/17, 050b/25, 051a/4, 051a/8, 051a/11, 051a/13, 051a/16
teslīm e.- se 032b/1, 047a/6, 056b/21
teslīm e.- yüp 060b/17
tevellüd e.- se 050b/21
vaṭy e.- mese 032a/23
tezevvüc e.- se 031a/12, 031a/23, 032a/8, 040b/26, 051b/19, 052b/24
tezvīc e.- se 035a/4, 038a/3, 038a/6, 042b/10, 043a/3, 056b/19, 056b/23
vaṭy e.- se 048b/18, 052b/4, 052b/7, 053a/2, 053a/12
zinā e.- düm 052b/11
zinā e.- düŋ 052b/8
zinā e.- se 052a/24, 052b/1, 052b/17, 052b/20, 056b/25

eyü [T.] İyi
e.+ dür 059a/16

ezvāc [Ar.] Eşler, çiftler
e. 034b/5

ezyed [Ar.] Daha fazla
e. oldıġı 047b/23, 049b/14

F

fācire [Ar.] Fena huylu, günahkâr
f. olmaġıla 040a/1

fāḥişe [Ar.] Ahlaksız kadın, hayat kadını
f. 054b/6, 054b/7
f.+ dür 055b/11

faḳīr [Ar.] Zengin olmayan, yoksul
f. 043b/11, 043b/14, 043b/18
f.+ e 044a/12
Zeyd-i f.+ üŋ 043b/21, 044a/6, 044a/19
Zeyd-i ṣaġīr-i f.+ üŋ 044a/15, 044a/22, 044b/1, 044b/5
f. olsa 043b/10
f. olup 043b/22

faḳīre [Ar.] faḳīr kelimesinin müennes şekli (bk. faḳīr)
Hind-i f.- i bāliġanuŋ 043b/2
Hind-i f.+ nüŋ 044a/2, 044a/9

farż [Ar.] Namazın kılınması kesin olan bölümü
f.+ ını 059a/3

farżıyyet [Ar.] Yapılması mecbur kılınmış olan
f.+ ini 059a/20

fāsıḳ [Ar.] Sapkın, büyük günahlar işleyen kimse
f. 040a/22

ferc [Ar.] Kadın cinsel organı (içi ve dışı için)
f.+ ine 053a/7, 053b/7

fermān [Far.] Padişah tarafından verilen emir, buyruk
f. 056a/20

feseḳa [Ar.] Sapkınlar, güna işleyenler
f.+ ya 054b/21

fesḫ [Ar.] Bozma, hükümsüz kılma
f.+ e 050a/5
f. eylese 050a/8

fetvā [Ar.] Şeyhülislam veya müftü tarafından verilen şerî hüküm veya karar
f. 057b/7, 057b/8
f.- yı şerʿiyyeyi 057b/7

fevt [Ar.] Ölmek
f.+ i 035a/13, 037a/8
f.+ inden 037b/2, 037b/10
f.+ ümden 046a/24, 046b/2, 049b/21
f. olduḳda 036b/1, 040b/23, 046a/18, 046b/11, 048a/19, 050b/11, 050b/21, 057a/1
f. olduḳdan 037a/23, 037b/2
f. olsa 032b/14, 032b/22, 033a/2, 033a/22, 035a/7, 035b/19, 035b/23, 035b/25, 036a/12, 036a/23, 037b/1, 041a/3, 041b/20, 042a/21, 042b/1, 042b/17, 043a/20, 046a/7, 046a/25, 047a/17, 047b/3, 047b/11, 047b/14, 047b/21, 047b/24, 049a/8, 049b/12, 049b/15, 050a/13, 050a/24
f. olup 032b/17, 033b/2, 035a/25, 035b/14, 037b/9, 038b/10, 038b/26, 039a/15, 040b/7, 046a/14, 047b/15, 048a/1, 048a/4, 048a/9, 049a/16, 049a/20, 049a/23, 050b/14, 050b/24, 051a/2, 051a/7, 051a/9, 051a/13, 051a/15, 051a/18
f. olursam 049b/23

fi'l-hāl [Ar.] Bu anda, hemen, şimdi
f. 031b/10

fi'il [Ar.] İş, davranış
f.+ i 031a/9, 031a/10, 031a/12, 031b/15, 031b/17, 031b/20, 031b/21, 051a/21, 051a/22, 051a/23, 051a/24, 051b/9, 051b/10, 052a/11, 052a/12
f.+ ini 059a/16

fi'l-i şenī' [Ar.] Çok kötü iş (Özellikle ırza geçme, tecavüz olarak kullanılır.)
f. 056a/25, 056b/27, 058b/2

firār [Ar.] İzinsiz kaçma, ortadan kaybolma
f. édüp 060b/7

fülān [Ar.] Herhangi bir şey, belirsiz olan bir şey
f. 031a/9, 031a/19, 031b/3, 031b/15, 031b/20, 051a/21, 051a/23, 051b/9, 052a/4, 052a/11, 052a/15, 058b/5

fülān ét - [Ar.-T.] Cinsel ilişkiye girmek istemek
f. édeyüm 059a/5, 059a/12
f. étdigüm 055a/14, 055a/16, 055a/24
f. étdügüm 055a/18, 055a/20, 055a/22, 055b/1, 055b/3, 055b/5, 058b/12, 058b/16, 059a/7

G

ġalebe [Ar.] Galip gelme, yenme
ġ. 060b/6

ġālib [Ar.] Üstün gelen yenen
ġ. olmaġıla 040a/24
ġ. olup 040a/3

ġammāz [Ar.] Laf taşıyan, fitneci
ġ. olup 056a/1, 056a/4

ġamz [Ar.] Laf taşıyıp fitnecilik yapma
ġ. 056a/2, 056a/4

ġāret [Ar.] Çapulculuk etme, yağmalama
ġ. édüp 060a/17
ġ. eylese 056a/21

ġaşben [Ar.] Zorla alarak
ġ. 056a/23, 057a/3

ġayrı [Ar.] Başka, diğer
ġ. 038b/11, 038b/14, 038b/18, 038b/23, 039a/1, 039a/12, 039b/1, 040a/22, 043b/12, 043b/15, 043b/18, 043b/21, 044a/3, 044a/7, 044a/13, 044a/16, 044a/24, 044b/3, 044b/6
ġ.+ dandur 036a/2

ġażab [Ar.] Kızgınlık, hiddet
ġ. édüp 054b/13, 054b/14
ġ. étdükde 058a/25

géce [T.] Gece
g. 056a/19, 060a/16

geç - [T.] Geçmek

g.- dükden 047a/14
g.- megile 047a/15

geçin - [T.] Yaşamak için gerekeni sağlamak, geçinmek
g.- dükden 042a/20, 042b/1, 042b/22
g.- se 041b/5, 041b/16, 042a/16, 042b/6

gel - [T.] Gelmek
g.- dükde 036a/9, 041b/2, 041b/5, 041b/10, 041b/16, 042a/16, 042b/1, 042b/6, 043a/8
g.- dükden 058b/18
g.- ecegini 058b/6
g.- medin 031a/20
g.- mek 040b/14, 043b/24
g.- meyüp 032a/11, 032a/15
g.- mezsem 032a/10, 032a/14
g.- se 031a/16, 031b/2, 031b/7, 031b/12, 046a/23, 060a/13, 060b/11
g.- üp 031a/22, 035a/15, 035a/18, 035a/23, 037a/10, 040b/19, 040b/26, 041a/8, 042b/22, 059a/4
lāzım g.- ür 055b/2

gerek [T.] Gerek
g. 055b/23
g.+ dür 035a/12

getür - [T.] Getirmek
g. 057b/12
g.- dükde 035b/18, 035b/25, 036b/22, 037b/22
g.- dükden 035b/11, 037a/9, 037a/25, 046b/4, 049a/25
g.- düklerinden 060b/10
g.- megile 049a/8
g.- mek 040b/4, 040b/8, 040b/13, 040b/24
g.- mese 047a/11
g.- meyince 056b/4
g.- se 036b/2, 037a/12, 037a/15, 037b/7, 037b/20, 048b/8, 048b/10, 048b/13, 048b/15, 048b/25, 049b/5, 049b/8, 056b/17
g.- üp 040b/20, 040b/22, 040b/26, 041a/3, 041a/4, 053a/25, 056a/9, 056b/1, 056b/27, 057a/3

gez - [T.] Gezmek
g.- mişidüŋ 060a/14
g.- üp 060a/12

ġıyāb [Ar.] Kendisi yokken, arkasından
ġ.+ ında 055b/11, 055b/14, 055b/18, 055b/22
ġ.+ umda 055b/13, 055b/15

gibi [T.] Gibi
g. 055b/22, 059b/12
g.+ dür 046b/19, 046b/20

gīdī [Far.] Ahlaksız, pezevenk
g. 054a/10

gir - [T.] Girmek
g.- meyeyüm 032a/21
g.- üp 031a/1, 056b/6, 056b/8, 058b/19

git - [T.] Gitmek
g. 049b/9, 058a/5
g.- dikde 031a/5
g.- dükde 041a/25, 041b/8, 042b/14, 056b/18
g.- dükden 031a/6, 032a/11, 032a/15, 041b/4, 041b/12, 041b/19, 042a/7, 042a/11
g.- er olduḳda (gider oldukda) 032a/13, 041b/11, 041b/18
g.- erken (giderken) 053a/19
g.- erüm (giderüm) 058a/5
g.- medi ise 052a/3
g.- megile 041b/23, 042a/3, 042a/14, 042a/18, 042a/23, 042b/4, 042b/19
g.- mek 032a/9, 051b/25
g.- mem 057a/15, 057b/10, 057b/12
g.- memegile 058a/10
g.- memek 058a/8
g.- mese 052a/2, 057a/10, 057a/12, 057a/15, 058a/8
g.- mezsem 052a/1
g.- se 031a/6

g.- üp (gidüp) 052a/2

giy - [T.] Giymek
g.- mek 059a/22
g.- se 058a/18

göç - [T.] Bir yerden başka bir yere yerleşmek, taşınmak
g.- meyüp 031a/22
g.- mezsem 031a/25

gönder - [T.] Göndermek
g.- üp 043a/24

gör - [T.] Görmek
g.- dükde 059a/4
g.- irüm 057b/20
g.- mek 041a/8
g.- mekden 041a/10
g.- üp 035b/5
g.- ür 055a/14, 055b/5, 060b/9
g.- ürüm 058b/6
g.- ürüz 057b/23

göster - [T.] Göstermek
g.- dükde 057b/7
g.- mem 041a/9

götür - [T.] Götürmek
g.- dükde 057a/16
g.- mek 031a/7
g.- mekden 057a/17
g.- meyince 057a/15
g.- meyüp 031a/5
g.- üp 031b/5, 053a/9, 056b/3, 056b/10, 056b/16
g.- ürken 051b/2
g.- ürsem 031a/4

ġulam [Ar.] Ergenlik dönemindeki genç köle
ġ.+ ı 036a/10

ġuruş [Alm.]
ġ. 034a/13, 034a/15, 052a/19, 052a/21
ġ.+ a 034a/6
ġ.+ dan 034a/8
ġ.+ ını 055b/17
ġ.+ umı 055b/18, 059b/23

gün [T.] Gün
g. 031a/14, 031a/16, 031b/3, 031b/4, 032a/15, 032a/16, 035b/4, 046a/24, 046b/2, 049b/21, 050b/1, 050b/2, 051b/2, 052a/4, 052a/5
g.+ de 040b/14, 044b/20, 046a/11, 046a/21
g.+ den 031a/16, 035b/2
g.+ e 032a/14, 052a/15, 052a/17
g.+ inden 035b/1
g.+ ünden 035b/2

H

ḫāb [Far.] Uyku
ḥabs-i ḫ. 056a/18

ḫaber [Ar.] Haber
ḫ. 035b/1

ḥabs [Ar.] Hapis
ḥ. 053a/11, 053a/15, 053a/17, 053a/22, 053b/19, 055b/2, 056a/13, 056a/19, 056b/2, 056b/7, 056b/9, 056b/17, 056b/22, 056b/25, 056b/27
ḥ.+ den 057a/21
ḥ.- i ḫāb 056a/18
ḥ.- i medīd 052b/21, 059b/2
ḥ.- i medīd olınur 056a/22
ḥ. étdürmege 056b/14
ḥ. étdürmek 057a/20
ḥ. olınup 056b/4
ḥ. olınur 052b/22, 056a/24, 056b/12

ḥacc [Ar.] İslamın beş şartından biri olan Kâbeyi ziyaret etme
ḥ.+ a 051b/25, 052a/1, 052a/2

ḥacr [Ar.] Himaye, koruma
ḥ. 045b/17, 046a/9

ḥadd [Ar.] Şeriatçe verilen ceza
ḥ.- i ḳaẕf 053b/5, 053b/7, 053b/12, 053b/14

ḥ.- i şürb 053b/1, 053b/4
ḥ.- i zinā 052b/12, 052b/21
ḥ.- i zinā olur 052b/17

ḥadd-i ḳaẕf [Ar.] Hür, Müslüman ve zinadan uzak bir kimseye namusuna ve şerefine dil uzatmak kasdıyla zina yaptı diyerek iftira eden kimse hakkında uygulanan cezadır. Hür kimse için seksen köleler için kırk sopadır.
ḥ.- i ḳaẕf 053b/5, 053b/7, 053b/12, 053b/14

ḥadd-i şürb [Ar.] Az veya çok miktarda bilere şarap içip sarhoş olmaktan dolayı uygulanan cezadır. Cezanın miktarı da hadd-i kazf gibidir.
ḥ.- i şürb 053b/1, 053b/4

ḥadd-i zinā [Ar.] Zina suçu işleyenler hakkında uygulanan cezadır. Kur'an'da bu ceza kadın erkek ayrımı yapılmadan yüz sopa olarak belirtilmiştir.
ḥ.- i zinā 052b/12, 052b/21
ḥ.- i zinā olur 052b/17

ḫāḍına [Ar.] Dadı, kendi ihtiyaçlarını göremeyecek bir çocuğun bakım ve terbiye işini üstlenen kadın
ḫ. 040a/3
ḫ.+ ları 038a/25
ḫ.+ sı 038a/4, 038a/8, 038a/12, 038a/16, 038a/20, 038b/4, 038b/10, 038b/13, 038b/17, 038b/25, 039a/2, 039a/11, 040b/7, 045a/18, 045a/25, 045b/23
ḫ.- i uḫrāsı 033b/2, 039a/4, 041a/7
ḫ.- i uḫrāsı olmamağıla 044b/25

Ḥadīce [Ar.] Kadın adı
Ḥ. 038a/9, 040a/12, 040b/19, 040b/26, 044a/10, 050b/20, 051a/2
Ḥ.+ den 039a/9, 050b/21
Ḥ.+ nüŋ 038a/10, 038a/14
Ḥ.+ ye 051a/5
Ḥ.+ yi 037b/10, 040a/16, 051a/19

ḫafiyyeten [Ar.] Gizli, saklı olarak
ḫ. 060a/6

ḥākim [Ar.] Hükmeden, dava yargılama işine bakan memur
ḥ. 038b/8, 038b/19, 039a/17, 040a/24, 046a/20, 050a/5, 050a/7
ḥ.+ e 034b/26, 035a/2, 038a/17, 038a/21, 038b/1, 041b/8, 042b/14, 042b/20, 043a/12, 043a/15, 043a/17, 044b/11, 044b/12, 044b/15, 044b/17, 044b/19, 045a/3, 045a/11, 045a/16, 045a/19, 045b/1, 045b/7, 045b/12, 045b/19, 046a/4, 046a/11, 056b/14, 057b/5
emr-i ḥ.+ le 042b/15
rāy-ı ḥ. 039a/13
rāy-ı ḥ.+ le 038a/14, 038b/11, 038b/15, 040a/3

ḥaḳḳ [Ar.] Bir insana ait olan şey
ḥ.+ ını 057a/19, 059a/1
ḥ.+ umı 047a/2
biġayr-ı ḥ. 041a/15, 041a/18, 041a/21
bīġayr-ı ḥ. 057a/24
ḥ.- ı ḫıḍāne 038a/3, 039a/1, 039a/23, 039b/19, 040a/17
ḥ.- ı ḫıḍānesi 037b/25, 039a/8

ḥaḳḳ-ı ḫıḍāne [Ar.] Kendi ihtiyaçlarını göremeyecek bir çocuğun bakım ve terbiye etme hakkı
ḥ. 038a/3, 039a/1, 039a/23, 039b/19, 040a/17
ḥ.+ si 037b/25, 039a/8

ḥaḳḳa'l-ḫıḍāne [Ar.] Kendi ihtiyaçlarını göremeyecek bir çocuğun bakım ve terbiye etme hakkı
ḥ. 038a/13, 038a/23

ḥāl [Ar.] Vaziyet, durum
ḥ. 058b/21
ḥ.+ de 047b/24, 049b/14

ḫāl [Ar.] Annenin erkek kardeşi, dayı
ḫ.+ ı 038b/10, 038b/14, 039a/1

ḥāla [Ar.] Babanın kız kardeşi, hala
ḥ.+ sı 038b/10, 038b/22

ḥālā [Ar.] Şimdi, henüz
ḥ. 034a/20, 040b/18, 040b/26, 047a/12, 049b/22, 055b/20, 059a/10, 060a/22

ḫalāṣ [Ar.] Kurtulma
ḫ. olsa 053a/21, 055a/12, 056a/17, 056b/1, 056b/6, 056b/27

Ḫālid [Ar.] Erkek adı
Ḫ. 051a/4
Ḫ.+ e 051a/5

ḥamām [Ar.] Yıkanılacak yer
ḥ.+ a 053a/19

ḥāmil [Ar.] Hamile olan kadın, gebe
ḥ. 037b/8
Hind-i ḥ. 033b/5, 033b/10
Hind-i ḥ.+ i 035b/7, 035b/9
ḥ. olan 053a/3
ḥ. olduḳda 035b/14, 048a/19

ḥāmile [Ar.] Hamile, gebe
Hind-i ḥ. 032b/3
ḥ. olduḳda 036a/2, 036a/24
ḥ. olduḳdan 046b/10

ḥaml [Ar.] Gebe olma, gebelik
ḥ.+ i 032b/11, 036a/2, 036a/25, 037a/22
müddet-i ḥ. 037a/4
vaż'-ı ḥ. 035b/8
vaż'-ı ḥ. edinceye 032b/11
vaż'-ı ḥ. édüp 053a/5

ḫamr [Ar.] Şarap
ḫ. 031b/23, 031b/24, 056a/7, 058b/14
ḫ.+ dan 048a/13, 058b/11, 058b/14
şürb-i ḫ. édersem 032a/18
şürb-i ḫ. édüp 032a/19
şürb-i ḫ. eylese 053b/1
şürb-i ḫ. eyleseler 053b/3

ḥarām [Ar.] Şeriatçe, dinen yasak edilmiş şey
ḥ. olur 046b/22

ḥarāmī [Ar.] Hırsız, haydut, yol kesen
ḥ.+ ler 051b/3

ḥarām-zāde [Ar.-Far.] Babası belli olmayan çocuk, piç
ḥ. 054b/8

ḥarb [Ar.] Savaş
ālet-i ḥ. 056a/17
ālet-i ḥ.+ le 060a/16

ḥarbī [Ar.] Müslüman olmayan bir ülkede yaşayan Müslüman olmayan kimse, yol kesici anlamında da kullanılır.
ḥ. 060b/5, 060b/10
ḥ.+ ler 060b/17, 060b/20, 060b/21, 060b/25

ḥarīr [Ar.] İpek
ḥ. 059a/22

ḥāṣıl [Ar.] Meydane gelen, ortaya çıkan
ḥ. oldı 036a/11
ḥ. olsa 039b/9

ḫaşm [Ar.] Düşman
ḫ.+ ı 057b/7

ḥaṣren [Ar.] Tek olarak, tek başına
ḥ. 047a/18

ḫasta [Far.] Hasta, rahatsız
ḫ.+ lıkdan 051b/7
ḫ. olduḳda 049b/23, 051b/5
ḫ. olup 048a/7, 048a/11

ḫaṭīb [Ar.] Camide hutbe okuyan
ḫ. olan 054b/21

ḥaṭṭ [Ar.] Aşağı indirme, indirme
ḥ. étdürmege 044b/12, 044b/17

ḫaṭṭ-ı hümāyūn [Ar.] Padişahların bir iş için bizzat yazdıkları yazılar
ḫ.+a 057a/6

ḫavf [Ar.] Korku, korkma

ḫ.+ ı 039b/6

ḫāyin [Ar.] Hıyanet eden
ḫ.+ i 054a/7

ḥayyen [Ar.] Diri, canlı olarak
ḥ. 035a/15, 037a/10

ḥayż [Ar.] Kadınlarda aybaşı
ḥ. 032b/9, 035a/11, 035b/5
ḥ. olan 035b/3

ḥażret [Ar.] Büyük kimselerin adlarının sonuna saygı gösterme için getirilen unvan
ḥ.+ lerine 059a/23, 059a/25, 059b/3, 059b/8

ḥelāl [Ar.] Şeriatçe, dinen yasak olmayan, caiz olan şey
ḥ.+ dür 058b/14, 059a/19, 059a/22
ḥ. olur 048b/6

her [Far.] Önüne geldiği ismin benzerlerini "teker teker hepsi, birer birer hepsi, birer birer tamamı" anlamıyla kapsayacak biçimde genelleştiren söz
h. 053b/25, 060a/17

ḥerīf [Ar.] Güven vermeyen, aşağı görülen, bayağı kimse
ḥ.+ sin 054b/23

ḫıḍāne [Ar.] Kendi ihtiyaçlarını göremeyecek bir çocuğun bakım ve terbiye etme hakkı ve görevi
ḫ.+ sinde 033a/8, 033b/8, 044b/10, 044b/14, 045a/7, 045a/10, 045a/14, 045b/6, 045b/10, 046a/4
ḥaḳḳ-ı ḫ. 038a/3, 039a/1, 039a/23, 039b/19, 040a/17
ḥaḳḳ-ı ḫ.+ si 037b/25, 039a/8

ḫınzīr [Ar.] Domuz
ḫ. 054a/17

ḫıyānet [Ar.] Hainlik, ihanet
ḫ. eyledi 050b/3

hibe [Ar.] Bağışlama, bağış
h. 036b/16

ḥimār [Ar.] Erkek eşek
ḥ. 054a/19

ḥīn [Ar.] An, zaman
ḥ.- i istiḫlāfda 031b/18
ḥ.- i iʿtiẕārda 058b/3

Hind [Ar.] Kadın adı
H. 031a/6, 031a/8, 031a/23, 031b/25, 032a/8, 032a/9, 032a/12, 032a/15, 032a/17, 032a/19, 032a/20, 032a/23, 032b/1, 032b/4, 032b/7, 032b/9, 032b/11, 032b/13, 032b/14, 032b/16, 032b/17, 032b/22, 032b/23, 032b/24, 033a/1, 033a/2, 033a/3, 033a/6, 033a/9, 033a/10, 033a/12, 033a/14, 033a/16, 033a/17, 033a/19, 033a/24, 033b/1, 033b/2, 033b/7, 033b/8, 033b/12, 033b/25, 034a/1, 034a/3, 034a/4, 034a/5, 034a/7, 034a/8, 034a/11, 034a/12, 034a/14, 034a/16, 034a/18, 034a/22, 034a/24, 034b/1, 034b/2, 034b/3, 034b/5, 034b/6, 034b/8, 034b/13, 034b/19, 034b/23, 034b/25, 034b/26, 035a/2, 035a/3, 035a/4, 035a/8, 035a/13, 035b/4, 035b/9, 035b/11, 035b/14, 035b/15, 035b/18, 035b/20, 035b/21, 035b/22, 035b/25, 036a/2, 036a/3, 036a/5, 036a/10, 036a/13, 036a/18, 036a/20, 036a/24, 036b/1, 036b/3, 036b/4, 036b/8, 036b/13, 036b/15, 036b/21, 037a/2, 037a/3, 037a/6, 037a/8, 037a/12, 037a/17, 037a/19, 037a/25, 037a/26, 037b/3, 037b/6, 037b/8, 037b/10, 037b/13, 037b/16, 037b/21, 037b/23, 037b/24, 038a/2, 038a/5, 038a/16, 038a/20, 038a/25, 038b/4, 038b/10, 038b/13, 038b/17, 038b/19, 038b/20, 038b/25, 039a/5, 039a/8, 039a/15, 039a/20, 039b/6, 039b/11, 039b/14, 039b/15, 039b/18, 039b/21, 039b/25, 040a/1, 040a/6, 040a/8, 040a/11, 040a/14, 040a/15, 040a/19, 040a/24, 040b/1, 040b/3, 040b/6, 040b/12, 040b/13, 040b/16, 040b/23, 040b/26, 041a/4, 041a/5, 041a/6, 041a/8, 041a/12, 041a/14, 041a/17, 041a/20, 041b/4, 041b/6, 041b/8, 041b/13, 041b/19, 041b/23, 042a/1, 042a/5, 042a/7, 042a/11,

042a/14, 042a/17, 042a/18, 042a/21, 042a/23, 042b/1, 042b/4, 042b/6, 042b/12, 042b/13, 042b/14, 042b/20, 042b/23, 042b/25, 043a/3, 043a/6, 043a/10, 043a/11, 043a/12, 043a/16, 043a/17, 043a/20, 043a/24, 043b/7, 043b/16, 043b/24, 044b/2, 044b/3, 044b/6, 044b/7, 044b/8, 044b/9, 044b/13, 044b/18, 044b/22, 045a/1, 045a/2, 045a/6, 045a/8, 045a/9, 045a/12, 045a/13, 045a/16, 045a/21, 045a/25, 045b/5, 045b/8, 045b/9, 045b/10, 045b/13, 045b/15, 045b/19, 045b/21, 045b/24, 046a/1, 046a/3, 046a/6, 046a/8, 046a/20, 046b/2, 046b/3, 046b/4, 046b/10, 046b/11, 046b/15, 046b/16, 046b/18, 046b/19, 046b/20, 046b/23, 046b/25, 047a/1, 047a/7, 047a/8, 047b/2, 047b/5, 047b/6, 047b/8, 047b/15, 048a/15, 048a/18, 048a/20, 048a/24, 048b/5, 048b/8, 048b/10, 048b/13, 048b/16, 048b/24, 048b/25, 049a/3, 049a/5, 049a/7, 049a/14, 049a/25, 049b/4, 049b/7, 049b/20, 049b/21, 049b/24, 050b/11, 050b/15, 051a/9, 051a/15, 051a/18, 051b/5, 051b/7, 053a/1, 053a/4, 053a/7, 053a/12, 053a/19, 053a/21, 053b/9, 053b/12, 053b/20, 055b/9, 055b/11, 056a/9, 056b/1, 056b/6, 057a/24, 057b/3, 057b/4, 058a/21, 059b/19

H.+ den 033a/5, 034a/20, 036a/9, 038a/3, 038a/7, 038a/19, 038a/23, 038b/3, 038b/7, 038b/15, 038b/18, 038b/21, 039a/23, 039b/2, 039b/7, 039b/13, 039b/19, 039b/20, 040a/4, 040a/10, 040a/17, 040a/25, 041a/2, 044b/25, 045a/1, 045b/22, 046a/3, 048b/20, 049a/17, 050b/20, 059b/18

H.+ e 031a/3, 031a/19, 032a/14, 032a/18, 032a/21, 032b/22, 034b/4, 034b/17, 035a/2, 035a/7, 035a/9, 035a/11, 035a/19, 035a/21, 035a/24, 035b/6, 036b/8, 037a/25, 037b/5, 038a/22, 039a/22, 040a/12, 040a/18, 041a/9, 041a/12, 041b/12, 041b/19, 042a/9, 043a/23, 043b/2, 044a/18, 047a/20, 047b/7, 050b/12, 051a/1, 051a/5, 051a/8, 051a/20, 052a/24, 052b/1, 052b/3, 052b/6, 052b/8, 052b/10, 053a/8, 053b/6, 053b/14, 053b/21, 054b/5, 055a/14, 055a/16, 055b/8, 056b/5, 056b/8, 056b/25, 057b/3, 058a/24, 059a/18

H.+ i 031a/5, 031a/7, 031a/10, 031a/12, 031a/20, 031a/23, 031b/24, 032a/8, 032a/23, 033b/15, 033b/18, 033b/23, 035a/8, 035a/10, 035a/14, 035a/15, 035a/16, 035a/18, 035a/20, 035a/23, 035b/3, 035b/6, 036a/8, 036a/16, 036a/21, 036b/3, 036b/7, 036b/8, 036b/9, 036b/12, 036b/21, 036b/25, 037a/5, 037a/10, 037a/12, 037b/5, 037b/6, 037b/12, 037b/15, 038b/23, 038b/24, 039a/6, 039a/13, 039a/14, 039b/21, 040a/5, 040b/4, 040b/6, 040b/10, 040b/11, 040b/15, 040b/21, 040b/22, 041a/1, 041a/10, 041a/25, 041b/7, 041b/14, 041b/23, 042a/2, 042a/7, 042a/13, 042a/18, 042a/23, 042b/3, 042b/10, 042b/12, 042b/13, 042b/16, 042b/19, 043a/3, 043a/9, 045a/2, 045b/3, 045b/20, 045b/25, 046a/20, 046a/22, 046b/4, 046b/5, 046b/9, 047a/9, 047a/10, 047a/11, 047a/12, 048a/16, 048a/17, 048a/20, 048b/12, 048b/13, 048b/19, 049a/2, 049a/3, 049a/18, 049b/1, 049b/4, 049b/6, 049b/22, 049b/25, 050b/15, 050b/19, 050b/25, 051a/2, 051a/7, 051b/18, 051b/19, 051b/22, 051b/23, 052b/2, 052b/4, 052b/5, 052b/7, 052b/24, 053a/2, 053a/12, 053a/20, 055b/10, 055b/13, 056a/25, 056b/3, 056b/4, 056b/10, 056b/13, 056b/15, 056b/16, 056b/19, 056b/21, 056b/24, 057a/1, 057a/3, 057a/4, 057a/23, 057b/2, 057b/4

H.+ üŋ 032b/11, 032b/19, 033a/8, 033a/23, 033b/4, 033b/24, 034a/3, 034a/10, 034b/11, 034b/12, 034b/17, 034b/22, 035a/12, 035a/15, 035a/17, 035a/22, 035a/25, 035b/1, 035b/7, 035b/10, 035b/16, 036a/25, 037a/14, 037a/16, 037a/21, 037a/26, 037b/19, 039a/6, 039a/12, 039a/13, 040a/5, 040a/12, 040b/9, 040b/17, 040b/20, 040b/26, 041a/13, 041a/19, 041b/21, 042b/10, 043a/4, 043a/21, 043b/15, 043b/24, 044a/3, 044a/5, 044a/14, 045b/14, 045b/18, 045b/23, 046a/18, 046b/22, 047a/8, 047b/3, 047b/12, 048a/23, 048b/7, 048b/9, 048b/14, 048b/15, 049a/6, 049a/10, 051a/19, 052b/23, 053a/5, 053a/25, 056a/9, 056b/6, 059b/21

H.+ üŋdür 039a/10

zīnet-i H. 045a/19

H.- i ʿafīfeye 053b/8

H.- i bikre 052a/22

H.- i ecnebiyyeyi 053a/9

H.- i faḳīre-i bāliġanuŋ 043b/2

H.- i faḳīrenüŋ 044a/2, 044a/9
H.- i ḥāmil 033b/5, 033b/10
H.- i ḥāmile 032b/3
H.- i ḥāmili 035b/7, 035b/9
H.- i ḥürre 033b/14
H.- i ḥürreyi 033b/17
H.- i kebīrenüŋ 034a/2, 034a/9, 034b/21
H.- i muʿtedde 043a/14
H.- i muḥṣana 052a/25
H.- i muḥṣananuŋ 053a/3
H.- i muḥṣanaya 053b/4
H.- i mūsire 044a/16, 047a/25, 047b/11
H.- i mūsirenüŋ 043b/6
H.- i mücerred 034a/20, 041b/16, 045b/16, 047a/12, 047a/21, 048a/21
H.- i müslime 056b/22
H.- i müslimeye 052b/20
H.- i müslimeyi 056b/20
H.- i naṣrāniyye 037b/2, 039a/24, 039b/3, 043a/8, 044a/11, 056b/26
H.- i naṣrāniyyenüŋ 035a/6, 056b/18
H.- i naṣrāniyyeye 052b/18
H.- i ṣaġīre 032b/6
H.- i ṣaġīre-i mūsireden 043b/14
H.- i ṣaġīre-i mūsirenüŋ 043b/4
H.- i ṣaġīre-i mümeyyize 032a/24
H.- i ṣaġīre-i mümeyyizenüŋ 033b/23
H.- i ṣaġīrenüŋ 033b/19, 034b/11, 037b/25, 038a/7, 038a/12, 038b/22, 039a/2, 039a/10, 045a/18, 045a/24, 045b/18
H.- i ṣaġīreyi 034b/15, 042b/11, 046a/17
H.- i ṣaġīri 038b/8
H.- i ṣaġīrler 046a/10
H.- i ṣāliḥaya 054b/5, 054b/7
tereke-i H.+ den 032b/19

ḥiṣṣe [Ar.] Pay
ḥ. 032b/20
ḥ.+ lerinde 049a/18
ḥ.+ si 032b/19, 049a/17
ḥ.+ sin 047b/13
ḥ.+ sinde 047a/24, 047b/14, 047b/18, 047b/21, 049b/12
ḥ.+ sini 047a/23, 047a/24, 047b/1, 047b/3, 047b/9, 047b/20, 048b/23
ḥ.+ sinüŋ 047b/7, 047b/11

ḫizmet [Ar.] İş görme
ḫ. 050a/23
ḫ.+ inüŋ 050a/24
ḫ. éderken 050a/20, 050b/2
ḫ. édicek 050a/17
ḫ. etmek 050a/16, 050a/18, 050a/22
ḫ. étmek 050b/1
ḫ. eylese 050a/19

ḫizmetkār [Ar.-Far.] Hizmet eden kimse
ḫ. édinüp 058b/20

ḫorūs dep- [Yun.-T.] Gayrimüslimlere ait olan dinî ayinler çerçevesinde oynanan oyun
ḫ. -seler 058a/20

ḫulʿ [Ar.] Bir bedel karşılığı boşanma
ḫ. 034a/12, 034b/7, 034b/8, 034b/9, 034b/10
ḫ.+ a 034a/6, 034a/13, 034a/24
ḫ.+ ı 034b/23
ḫ.- ı mezbūre 034a/8
ḫ.- ı mezbūrı 034a/3
bedel-i ḫ.+ a 033b/21
meclis-i ḫ.+ da 034a/19, 034a/21
ḫ. eyle 034a/6
ḫ. eyleme 034a/7
ḫ. ol 034a/15
ḫ. olduḳda 033b/5, 033b/24, 034a/19, 034b/12, 034b/18
ḫ. olduḳdan 032b/4, 032b/10, 032b/13, 032b/17, 032b/23, 033a/2, 033a/21, 033b/1, 033b/12, 033b/15, 034a/3, 034a/24, 034b/1
ḫ. oldum 034b/8
ḫ. olsa 033a/12
ḫ. olup 032a/25, 032b/7, 033a/7, 033a/16, 033b/7, 033b/20, 034a/11, 034a/16, 034b/22

ḫurūc [Ar.] Çıkma, dışarı çıkma
maḥż-ı ḫ. 031a/1, 031a/17
ḫ. édüp 041a/15, 041a/21

ḫuṣūmet [Ar.] Düşmanlık, çekememezlik
ḫ. 036b/6, 036b/11, 036b/20

ḫuṣūṣ [Ar.] Konu
ḫ. 052a/8, 058a/25
ḫ.+ a 055b/24, 057a/11, 057b/9, 057b/14, 057b/19, 058a/1
ḫ.+ da 057b/6
ḫ.- ı mezbūrı 058a/2

ḫużūr [Ar.] Makam, kat, ön
ḫ.+ unda 059b/7, 059b/21, 060a/19

ḫüccet [Ar.] Senet, delil
ḫ. 045a/20, 045b/25, 050b/9, 060b/3
ḫ.+ i 045b/4, 046a/2
ḫ.- i merḳūma 050b/9

hücūm [Ar.] Saldırma
h. édüp 055a/12, 056a/17

ḫüküm [Ar.] Hüküm, emir
ḫ. 058a/9
ḫ.+ üni 060a/14
ḫ.+ üŋe 058a/3
ḫ. édüp 060a/21
ḫ. étdükde 058a/2
ḫ. eylese 058a/11
ḫ. olınduḳdan 052b/24
ḫ. olınsa 049a/5
ḫ. olınur 037a/11, 059a/22
ḫ. olsa 043b/25

ḫülle [Ar.] Kocasından boşanan kadının, yine eski kocasıyla evlenebilmesi için yabancı bir erkeğe bir günlüğüne nikâh edilmesi
ḫ. étdürmedin 037b/5, 052b/4, 052b/6

hümāyūn [Ar.] Osmanlı padişahlarına ait bir saygı sözcüğü
ḫaṭṭ-ı h.+ a 057a/6

ḫünkār [Ar.] Padişah, sultan, hükümdar
ḫ. 047a/14, 047a/15, 054b/19

ḫürre [Ar.] Cariye veya esir olmayan kadın
Hind-i ḫ. 033b/14
Hind-i ḫ.+ yi 033b/17
ḫ. olmaḳ 036b/3

ḫürre'l-aṣl [Ar.] Aslen özgür olan kimse
ḫ. 051a/1, 051a/6, 051a/14, 051a/18

ḫürretü'l-aṣl [Ar.] Aslen özgür olan kimse
ḫ. olan 050b/11, 050b/14, 050b/19, 050b/24
ḫ. olduġına 050b/7
ḫ. olmayup 050b/16

I

ʿınnīn [Ar.] İktidarsız, kısır
ʿı. 034b/25
ʿı.+ ı 034b/26

ırġād [Yun.] Amele, işçi, rençber
ı. 054a/19, 054a/21

ışmarla - [Far.-T.] Bir şeyin hazırlanmasını, alınmasını veya getirilmesini bir kimseden istemek
ı.- duḳda 046b/17

ʿıtḳ [Ar.] Köle veya cariye azat etme
ʿı. 046b/19, 046b/21, 047a/1
ʿı.+ ına 047a/8, 048a/5, 049a/5

ıṭlāḳ [Ar.] Bırakma, salıverme
ı. olınmaz 056b/5

ʿıyāl [Ar.] Bir kimsenin bakmakla yükümlü olduğu kişiler, ailesi
ʿı.+ ıla 031a/25, 031b/10

ʿıyd [Ar.] Bayram
ʿı.+ uŋuzı 059a/12
ʿı.- i şerīfdür 059a/10

ıżlāl [Ar.] Delalete düşürme, doğru yoldan çıkarma

ı. édüp 056b/15, 056b/19

İ

i- [T.] (Eski Türkçe er- >ér- / ir- > i-) Ek eylem, ek fiil
i.- digini 034b/25, 035a/3
i.- düm 058b/3, 058b/9
i.- ken 032a/9, 032a/23, 033a/12, 033b/12, 034a/23, 035a/13, 035a/17, 035a/22, 037a/8, 037b/8, 038a/2, 038b/20, 039a/13, 039a/21, 039a/25, 039b/9, 039b/12, 039b/15, 039b/19, 040a/9, 040a/18, 040a/21, 040b/3, 040b/13, 040b/17, 040b/26, 041a/6, 042b/13, 044b/23, 048a/9, 048a/12, 048a/13, 050a/10, 057a/1, 058b/11, 058b/14, 060b/6
i.- miş 057b/7

ibā [Ar.] Çekinme, razı olmama
i. édüp 053b/11
i. etmegile 043a/9
i. eylese 043b/1

ibāḥe [Ar.] Serbest bırakma, helal kılma
i.+ sile 045a/22, 045b/14

ibāḳ [Ar.] Bir kölenin sebepsiz yere efendisini bırakıp kaçması
i. 060b/16, 060b/24
i. édüp 060b/11, 060b/12, 060b/19

ibrā [Ar.] Borçtan kurtarma, temize çıkarma
i. eylese 048a/5

ibrām [Ar.] Can sıkacak derecede ısrar etme
i. étdükde 034b/7

ibtidā [Ar.] İlkin, başlangıçta
i. 035b/18, 035b/20, 048a/18

īcār [Ar.] Kiraya verme
ī. eylemişsin 054b/21

icrā [Ar.] Yapma, yerine getirme, bir işi yürütme
i.+ sı 040a/3
i.+ ya 060a/15
i. olınur 052b/10

iç - [T.] İçmek
i.- ersem 031b/23
i.- se 031b/24

iç [T.] İç
i.+ inde 032b/17
i.+ lerinden 056a/13, 057b/23

içün [T.] İçin
i. 031b/7, 031b/12, 034b/8, 036a/14, 038a/21, 039a/22, 040a/16, 041b/6, 042a/1, 042a/5, 042a/12, 042b/14, 043a/24, 043b/8, 044b/11, 044b/15, 044b/19, 045a/3, 045a/8, 045a/11, 045a/16, 045a/19, 045a/21, 045a/22, 045a/25, 045b/2, 045b/7, 045b/12, 045b/15, 045b/19, 045b/24, 046a/2, 046a/4, 046a/10, 046a/21, 046a/24, 046b/2, 046b/14, 046b/15, 046b/18, 046b/20, 046b/23, 046b/25, 047a/7, 049a/5, 049b/21, 052a/8, 055b/20, 056a/12, 058a/25, 060b/2

īdāʿ [Ar.] Emanet olarak verme
ī. 042a/10, 052b/13

ʿiddet [Ar.] Boşandıktan sonra başkasıyla evlenmeyip beklenilen süre
ʿi. 035a/7, 035a/9, 035a/11, 035a/19, 035a/21, 035a/24
ʿi.+ i 031a/11, 031a/21, 032b/4, 032b/9, 032b/10, 032b/17, 032b/22, 035a/15, 035b/1, 035b/7, 035b/10, 043a/12, 043a/19, 043a/24, 052b/3, 053a/1
ʿi.+ üm 035b/5
nafaḳa-i ʿi. 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043a/15, 043a/18
inḳıżā-i ʿi.+ e 037b/3, 037b/13, 037b/16

idḫāl [Ar.] Dahil etme
i.+ e 041b/22

ifāḳat [Ar.] Hastalıkta iyi olma, iyileşme
i. 049b/24, 051b/5, 051b/7

ihānet [Ar.] Hainlik
i. 058a/16

iḥbāl [Ar.] Gebe bırakma
i. édüp 037a/22, 037a/26, 048b/1, 048b/12, 049a/10
i. etmişdüm 037a/26

iḥlāl [Ar.] Helal kılma, mübah sayma
i. 037a/19, 037a/26
i.+ ile 037a/22
i.+ insüz 048b/15
i. etmegile 037a/26
i. étmegile 037a/18

iḫrāc [Ar.] Çıkarma, dışarı atma
i. eylese 060b/18
i. eyleseler 060b/14

iḥrāz [Ar.] Alma, elde etme
i.+ a 051a/14

iḥtimāl [Ar.] Bir şeyin olabilmesi durumu, olabilirlik, olasılık
i.+ i 040a/2, 040a/24

iḥtiyāc [Ar.] Gereksinim muhtaçlık
i.+ ı 043b/7

iḫtiyār [Ar.] Tercih etme, seçme
i. etmedin 047b/2, 047b/11, 047b/21, 049b/11

iḥżār [Ar.] Huzura getirme, birini bir şeye davet etme
i. 057b/22
i.+ dan 057b/24
i. édince 056b/12, 056b/13

iḳāmet [Ar.] Meydana koyma, yapma, etme
i. olınduḳdan 052b/21
i. olınur 052b/12

iḳāmet-i beyyine [Ar.] Dellillerin mahkemeye sunulması, şahit getirme
i.- i beyyine édicek 032b/25
i.- i beyyine édüp 050b/6

iki [T.] İki
i. 031a/16, 033a/11, 033b/15, 033b/17, 034a/15, 036b/24, 037a/5, 037b/10, 037b/13, 037b/16, 039b/25, 042b/9, 042b/22, 051b/19, 052b/12, 053a/6

iḳrār [Ar.] Dil ile söyleyip bildirme, tasdik ve kabul etme
i. édüp 036a/14, 059b/16, 059b/20, 059b/24, 060a/10, 060a/19
i. etmedin 037b/13, 037b/16
i. étmegile 052b/11
i. étmiş olmasa 037b/3
i. etmiş olup 047a/8
i. eylese 052b/11

iksā [Ar.] Giydirme
i. etmek 033b/11
i. étmek 033b/6

iktisāb [Ar.] Kazanma, edinme
i. eylese 046a/1

īlā [Ar.] Kocanın karısına yanaşmamak üzere yemin etmesi
ī. 032a/22

ilah [Ar.] Allah, Tanrı
i. 058b/1

ile [T.] İle
i. 031a/11, 031a/21, 031b/6, 031b/19, 032a/2, 032a/3, 032a/6, 032a/7, 032a/24, 032a/25, 032b/2, 032b/3, 032b/7, 032b/9, 032b/13, 032b/16, 032b/23, 033a/2, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/20, 033a/24, 033b/3, 033b/5, 033b/10, 033b/15, 033b/17, 033b/20, 033b/23, 034a/2, 034a/6, 034a/7, 034a/10, 034a/13, 034a/14, 034a/16, 034a/18, 034a/23, 034b/1, 034b/5, 034b/6, 034b/8, 034b/10, 034b/12, 034b/18, 035a/12, 035b/8, 037b/5, 037b/9, 038a/1, 038b/22, 038b/26, 039a/8, 039a/13, 040a/6, 040a/11, 040a/12, 040a/16, 040b/2, 041b/16, 042a/20, 042b/17, 042b/22, 043a/19, 043b/24, 044a/10, 044a/13,

044a/16, 044a/23, 044b/2, 044b/6, 045a/23, 045b/9, 045b/15, 045b/20, 046a/6, 046a/10, 046a/13, 046a/22, 046b/5, 047a/5, 047a/22, 047b/1, 047b/5, 047b/8, 047b/13, 047b/16, 047b/19, 048a/8, 048a/25, 048b/5, 048b/17, 048b/21, 049a/14, 049a/16, 049a/19, 049a/22, 049b/1, 049b/2, 049b/3, 049b/6, 049b/7, 049b/10, 049b/11, 049b/13, 049b/17, 049b/18, 049b/19, 050a/5, 050a/8, 050b/9, 051a/21, 052b/3, 052b/6, 052b/22, 052b/23, 053a/24, 053b/1, 053b/2, 053b/9, 053b/14, 053b/24, 054a/5, 054a/9, 054b/17, 055a/7, 055a/15, 055a/16, 055a/18, 055a/20, 055a/23, 055b/7, 055b/17, 056a/3, 056a/10, 056a/17, 056a/19, 056a/20, 057a/8, 057a/11, 057a/13, 057a/16, 057b/9, 057b/11, 057b/14, 057b/16, 057b/17, 057b/19, 057b/20, 057b/22, 057b/25, 058a/4, 058a/7, 058a/9, 058a/14, 058a/20, 058a/22, 058b/23, 059a/5, 059a/15, 059b/5, 059b/9, 060a/12, 060a/14, 060a/16, 060b/6, 060b/21, 060b/25, 061a/1

ilf [Ar.] Alışkanlık
i.- i küfr 039b/6

ilḳā [Ar.] Bırakma, düşürme
i. eylese 035b/10

illā [Ar.] İlle, mutlaka
i. 038a/22, 044b/21, 045a/5

ʿilm [Ar.] İlim, bilim
ehl-i ʿi. 054a/3
ʿi.- i dīne 058a/16

imām [Ar.] Namazda kendisine uyulan kimse, imam
i. 054b/21
i.+ ı 054a/23
i.- ı Muhammed 035a/6
i. olan 053b/15, 056a/4, 058b/22

İmām-ı Aʿẓam [Ar.] İslam dininde hak mezheplerin dört büyük imamından biri olan Ebu Hanife'ye verilen unvan (En büyük imam anlamında)
İ. 052a/15

īmān [Ar.] İnanç, İslam dinini kabul etme
ī.+ ını 055a/20, 055a/22, 055b/1, 058b/12, 058b/16
ī.+ um 058a/25
tecdīd-i ī. 051b/12, 051b/17, 051b/22, 052a/7, 057b/8, 057b/11, 057b/13, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/4, 058a/7, 058a/9, 058a/10, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/8, 058b/11, 058b/17, 058b/22, 058b/25, 059a/3, 059a/6, 059a/8, 059a/13, 059a/14, 059a/17, 059a/20, 059a/21
ī. olıcaḳ 059a/8

imsāk [Ar.] Besleyip yetiştirme
i. 031a/7, 038a/2, 038b/20, 039a/13, 039a/21, 039a/25, 039b/8, 039b/15, 040a/8, 040a/15, 040a/20, 040b/17, 040b/26, 041a/6
i.+ dan 038b/24
i.+ e 038a/11, 038b/12, 038b/15, 038b/24, 039a/19, 039b/2, 039b/23, 040b/20, 040b/26, 041a/4
i. édüp 040b/24
i. étmek 045a/4
i. eyle 038b/8
i. eylese 033a/16, 039a/17

imtināʿ [Ar.] Kaçınma, gerekleşmesi mümkün olmama
i.+ a 047a/13, 047a/16, 047a/19, 048a/22
i. etmegile 034a/14
i. eylese 038b/24

inan - [T.] İnanmak
i.- ıcaḳ 035b/6

incin - [T.] İncinmek
i.- dükde 031a/14
i.- düklerinde 056a/14

infāḳ [Ar.] Nafaka verip geçindirme
i. 033b/6, 033b/11, 045a/8, 046a/2
i.+ a 033a/19, 045a/13, 045a/17
i. édüp 033b/1, 046a/1

i. étdükden 042b/17, 043a/19, 046a/6, 046a/13,
046a/22
i. etmek 033a/12, 033b/1
i. étmek 033a/7, 033a/15, 033a/21
i. etmeyüp 045b/14
i. eyledüm 041b/2
i. eylese 041b/1, 045a/8, 045b/9, 045b/21

inhizām [Ar.] Hezimete uğrama, yenilme
i.+ ına 060b/7

inkār [Ar.] Reddetme
i. édüp 042b/25, 052b/9, 059b/9
i. eylese 059a/21, 060a/3

inḳıżā [Ar.] Bitme, sona erme
i.- i ʿiddete 037b/3, 037b/13, 037b/16

inḳıżā'ü-lʿiddet [Ar.] İddet süresinin bitmesi, sona ermesi
i. 035a/13, 037a/9

insān [Ar.] İnsan
i. 059b/12

intiḳāl [Ar.] Bir yerden başka bir yere geçme, göçme
i. 031b/1

irādet [Ar.] İrade, bir şeyi yapıp yapmama konusunda karar verme gücü
i.+ üŋ 032a/10, 032a/14, 032a/18

irsāl [Ar.] Gönderme, yollama
i. étmişidüm 042b/24

irtidād [Ar.] Müslüman olduktan sonra tekrar dinden çıkma
i.+ ını 058b/19

irtikāb [Ar.] Kötü bir iş işleme
i. eyledügi 060b/8

irżāʿ [Ar.] Emzirme
i. 040a/16
i. étmemegile 040a/18
i. étmemek 040a/16

iṣābet [Ar.] Rast gelme, denk gelme
i. 040a/23

iṣbāt [Ar.] Hakim huzurunda iddianın doğruluğuna dair delil gösterme, ispat
i. édicek 060a/4
i. édüp 049a/4
baʿde'l-i. 036b/9, 036b/18, 057a/19

İslām [T.] İslam dini
İ. 043a/8, 058b/20, 060b/23
İ.+ a 043a/8, 043b/24, 058b/18, 059a/17
İ.+ ına 043b/25, 052b/23, 057a/1
İ.+ uŋ 054b/10
dār-ı İ.+ a 060b/11
ʿasker-i İ.+ dan 061a/1
ehl-i İ.+ dan 058a/19, 060b/13
şeref-i İ.+ la 052b/22, 056b/26

İslāmiyye [Ar.] İslam dinine ve halkına mensup
bilād-ı İ.+ de 060a/25

iste - [T.] İstemek
i.- digüm 052a/10
i.- dükde 038b/6, 040a/7, 040a/11, 040b/8, 041a/9, 044b/25, 045a/4, 047a/15, 057a/20
i.- rsen 058a/5

istibrā [Ar.] Bir kadının gebe olmadığına kanaat getirmek için bir hayz görünceye kadar ona yaklaşmaktan kaçınma
i. édüp 035a/12

isticār [Ar.] Kiralama
i. eylese 040a/17

istidāne [Ar.] Borç alma, ödünç alma
i. 042a/20, 042b/16, 042b/22, 043a/19, 045b/8, 045b/20, 046a/6, 046a/13, 046a/22

i.+ ye 042a/20, 042a/25, 042b/21, 043a/18, 045a/20, 045b/2, 045b/8, 045b/13, 045b/20, 046a/5, 046a/12, 046a/21
i.+ yi 042a/21
i. édüp 042b/16
i. etmeyüp 042a/25, 045a/21, 045b/2, 045b/13

istiġfār [Ar.] Allahtan günahın bağışlamasını dileme
i. 055b/24, 059b/6
i. édüp 060a/12

istiġnā [Ar.] İnsanın kendisini muhtaç görmemesi, ihtiyaçsızlık
i. 039b/9

istiḥlāf [Ar.] Yemin ettirme
ḥīn-i i.+ da 031b/18

istihlāk [Ar.] Harcamak suretiyle tüketme, bitirme
i. édüp 051b/3

istimāʿ [Ar.] Dinleme, işitme
i. étdükde 055b/20

istimhāl [Ar.] Zaman isteme
i. étdüklerinde 059a/11

istirdād [Ar.] Geri alma
i.+ a 033a/5, 034a/17

istirḳāḳ [Ar.] Birini kendi köle veya cariye etme
i. 046b/12, 047a/18, 048a/17, 048a/20, 049a/24, 049b/16
i.+ a 036b/5, 036b/10, 036b/19, 048b/8, 048b/11, 048b/16, 048b/21, 049a/1, 050a/14, 060b/11

istisʿā [Ar.] Kısmen azat olmuş bir köleden çalışıp geri kalan kısmını kurtarmasını istemek
i. 047b/10
i.+ ya 047b/15, 047b/18, 047b/22, 047b/25, 048a/2, 048a/6, 049a/18, 049a/21, 049b/12
i. étmeyüp 047a/24

iş [T.] İş
i. 046b/16, 058b/8
i.+ i 059b/11
i.+ üm 057b/20
i.+ ümi 057b/20

işāret [Ar.] Bir şeyi kaş, göz, el vb. ile anlatma, gösterme
i. 048a/8

işle - [T.] Yapmak, işlemek
i. 046b/17
i.- di ise 051b/11, 051b/12
i.- dükde 031b/17
i.- düm 058b/10
i.- düŋ 058b/9
i.- me 059b/11
i.- medin 031a/10
i.- megile 059b/11
i.- meyeyüm 051a/22, 051a/23
i.- rsem 031a/9, 031b/20, 051b/9, 052a/11
i.- rseŋ 031b/15
i.- se 031b/21, 051a/22, 051a/24, 051b/10, 052a/12
i.- yegör 059b/13
i.- yicek 031a/13
i.- yüp 031a/12, 058b/2, 058b/9

işrāk [Ar.] Allah'a ortak koşma
i. édersiz 055a/2

iştirā [Ar.] Satın alma
i. 049a/14

iṭāʿat [Ar.] Boyun eğme, verilen emirleri yerine getirme
i. etmeyen 057a/6, 057a/7

iʿtāḳ [Ar.] Köle ve cariyeyi azat etme
i. 046b/5
i.+ dan 047b/10

i.- ı mezbūrı 048a/10
vaḳt-i i.+ da 047b/6
i. éden 050b/12, 050b/16, 050b/22, 050b/25, 051a/3, 051a/7, 051a/10, 051a/11, 051a/13, 051a/15, 051a/19
i. édüp 046b/10, 050a/22
i. étdükden 047b/2, 047b/10, 047b/14, 047b/20, 047b/23, 048a/1, 048a/3, 048a/8
i. etmedin 035a/10
i. etmegile 035a/8
i. étmegile 046b/12
i. étmişdi 049a/4
i. eylemese 046b/5
i. eylese 047a/23, 047b/6, 047b/17, 048a/12, 048a/15, 048a/17

iṭʿām [Ar.] Yemek yedirme, yemek verme
i. eylese 045b/3

iʿtibār [Ar.] Başlama
i. olınur 035b/1, 035b/2

iʿtiḳād [Ar.] Kalben tasdik ederek inanma
i. 059b/13
i.+ ıla 032b/10, 052a/3
i.+ ında 051b/12
i.+ ında olup 051b/11, 051b/15, 051b/16, 051b/20, 051b/21, 052a/6, 052a/7

iʿtiẕār [Ar.] Özür dileme
ḥīn-i i.+ da 058b/3

ittifāḳ [Ar.] Birleşme, sözleşme
i. édüp 056a/14

ittiḫāẕ [Ar.] Edinme, kazanma
i. édüp 056a/7

izāle [Ar.] Giderme, yok etme
i. eylese 048a/24, 048b/23, 052a/23, 052b/14, 052b/19, 053a/7

iẕin [Ar.] İzin
i. 042a/20, 042a/25, 042b/22, 043a/19, 045a/20, 045b/2, 045b/8, 045b/13, 045b/20, 046a/5, 046a/12, 046a/22
i.+ süz 031a/6, 033b/24, 034a/3, 034a/7, 034a/10, 034b/22, 037a/12, 037a/14, 040b/20, 040b/26, 041a/15, 041a/18, 041a/21, 041b/1, 043b/19, 047a/23, 047b/2, 047b/9, 047b/17, 048a/23, 048b/1, 048b/7, 048b/18, 048b/22, 052b/13, 057a/24

K

ḳabāyiḥ [Ar.] Kabahatler, suçlar
ḳ. 059b/10

Kaʿbe [Ar.] Mekke'de bulunan kutsal yapı
K.- i Mükerremeye 051b/14

Kaʿbe-i Mükerreme [Ar.] Yüce, ulu Kâbe

ḳable'd-duḫūl [Ar.] Girmeden önce
ḳ. 033b/24

ḳable'd-duḫūl ve'l-ḫalvet [Ar.] İlişkiye girmeden önce
ḳ. 035a/20

ḳable'l-beyʿ [Ar.] Satmadan önce
ḳ. 049a/4

ḳable'l-ḫulʿ [Ar.] Boşanmadan önce
ḳ. 032b/24

ḳable'l-ḳısmet-i tereke [Ar.] Mirasın paylaşılmasından önce
ḳ.+ den 047b/16

ḳabūl [Ar.] Bir sözleşme yapmak için ikinci olarak söylenen sözdür ki Sözleşme bu söz ile tamamlanır.
ḳ. édüp 050a/10, 050a/19
ḳ. étdükden 050a/12, 050a/23
ḳ. etmem 058a/23
ḳ. etmese 034a/12
ḳ. etmezse 060b/23
ḳ. eylese 032b/7, 033b/25, 050a/16, 050b/2

ḳabż [Ar.] Alma, el koyma

ḳ. 050b/5
ḳ. étdükde 050b/15
ḳ. étdükden 049a/14
ḳ. eylese 033a/4
ḳ. eyleseler 046a/15

ḳadar [Ar.] Bir şeyin kıyaslandığı diğer bir şey ölçüsünde, derecesinde veya büyüklüğünde olduğunu anlatır.
ḳ. 032a/23, 032a/24, 032a/25, 033a/4, 034a/6, 034a/7, 034a/13, 034a/15, 034a/16, 034a/18, 034a/19, 034b/16, 036b/25, 041a/11, 041b/9, 041b/14, 042a/9, 042a/15, 042a/19, 042a/24, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043a/15, 043a/18, 043b/15, 043b/19, 044b/11, 044b/16, 044b/20, 045a/19, 045b/1, 045b/12, 045b/19, 045b/24, 046a/5, 046a/11, 046a/21, 046b/7, 047a/2, 050a/4, 050a/6, 050a/9, 050a/12, 052a/8, 052a/9, 052a/12, 052a/16, 057a/19, 058b/25, 059a/10, 059b/15, 059b/18, 060a/2, 060a/6, 060a/9

ḳāḍı [Ar.] İnsanlar arasındaki anlaşmazlıkları dinî hükümlere uygun olarak çözen yetkili kişi
ḳ. 035a/5, 039a/6, 041b/14, 042a/1,
042a/5, 043a/9, 050b/8, 058a/10, 059b/7, 060a/13, 060a/19, 060a/20, 060a/21, 060b/2
ḳ.+ sı 052a/9
ḳ.+ ya 035a/5, 041a/22, 041b/13, 041b/23, 042a/3, 042a/14, 042a/19, 042a/23, 042b/4, 045b/24, 058a/1
taḳdīr-i ḳ. 041b/4

ḳadın [T.] Kadın
ḳ.+ caḳdur 046b/25

ḳādir ol- [Ar.-T.] Güçlü olma, gücü yetme
ḳ.- an 044a/4
ḳ.- masa 043b/22
ḳ.- mayup 043b/10
ḳ.- ur 032b/20, 033b/4, 034a/17, 034b/5, 034b/14, 034b/20, 036b/5, 036b/10, 036b/15, 036b/19, 038a/24, 038b/12, 038b/15, 038b/24, 039a/7, 039a/14, 039a/19, 039a/23, 039b/7, 039b/10, 039b/13, 039b/17, 039b/20, 039b/24, 040a/4, 040a/7, 040a/10, 040a/13, 040a/19, 040a/25, 040b/5, 040b/9, 040b/15, 040b/25, 041a/10, 041b/3, 041b/11, 042a/1, 042a/6, 042a/13, 042a/17, 042b/8, 043a/2, 043b/2, 043b/20, 044b/13, 044b/17, 044b/22, 045a/6, 045b/17, 045b/22, 046a/23, 046b/8, 046b/13, 047a/10, 047a/16, 047a/19, 047a/25, 047b/4, 047b/7, 047b/15, 047b/18, 047b/22, 048a/3, 048a/7, 048a/18, 048b/13, 048b/16, 048b/19, 048b/21, 048b/24, 049a/1, 049b/5, 049b/8, 049b/13, 049b/25, 050a/3, 050a/5, 050a/8, 050a/11, 050a/21, 050b/3, 050b/10, 050b/18, 051a/14, 052a/10, 052a/14, 052a/18, 055b/10, 055b/16, 055b/21, 056b/15, 057b/2, 059b/21, 060a/1, 060a/4, 060a/15, 060a/24, 060b/4, 060b/12, 060b/15, 060b/18, 060b/22, 061a/3
ḳ.- urlar 033a/5, 041b/22, 042b/18, 043a/21, 046a/16, 047b/25, 048a/10, 049a/18, 049a/21, 049a/24, 049b/16, 050a/14, 050a/25

ḳādire ol- [Ar.-T.] ḳādir kelimesinin müennes şekli (bk. ḳādir ol-)
ḳ.- mamaġıla 038a/10
ḳ.- masa 038a/13
ḳ.- mayup 033a/17
ḳ.- ur 032b/2, 032b/5, 032b/8, 032b/12, 032b/15, 033a/1, 033a/9, 033a/13, 033a/19, 033a/23, 033b/9, 033b/14, 033b/22, 034a/1, 034a/5, 034a/21, 034a/25, 034b/24, 035a/2, 035a/5, 038a/7, 038a/11, 038a/15, 038a/19, 038b/3, 038b/9, 038b/21, 039b/3, 040b/20, 040b/26, 041a/4, 041a/24, 041b/7, 041b/18, 042a/22, 042b/3, 043a/7, 043a/10, 043a/13, 043a/16, 043b/8, 043b/17, 045a/9, 045a/13, 045a/17, 045a/24, 045b/5, 045b/9, 046a/3, 046a/8, 046b/3, 047a/13, 047b/12, 048a/22, 048a/24, 048b/8, 048b/11, 049a/6, 055b/13, 057b/5

ḳadr-i maʿrūf [Ar.] Benzerine göre örfen yeter miktarda olan
ḳ. 038a/17, 038a/21, 038b/1, 042a/1, 042a/5, 042a/8, 042a/15, 042a/19, 042a/24, 042b/15, 042b/20, 043a/15, 043a/18, 043b/16, 043b/19, 044b/20, 045a/3, 045a/11,

045a/16, 045b/7, 045b/19, 046a/5, 046a/11, 046a/21
ḳ.+ dan 041b/9, 042b/5, 043b/13, 044b/11, 044b/15

kāfir [Ar.] Allah'a ve Peygamberine inanmayan ve dinî hükümleri inkâr eden kimse
k. 054a/25, 055b/23, 058a/17, 058b/3, 058b/9
k.+ dür 058a/16
k.+ ler 054a/24
k.+ üŋ 051b/23
k. olayum 051b/24
k. olmaḳ 051b/12, 051b/16, 051b/21, 052a/6
k. olmış olur 058b/4, 058b/13, 058b/15

kāġıd [Far.] Kağıt
k.+ a 034b/8
k.+ ı 034b/9

ḳaḥbe [Ar.] Namussuz kadın
ḳ. 053b/6, 054b/5

ḳahren [Ar.] Zorla, ezerek
ḳ. 060b/21

ḳā'im [Ar.] Var olan, bulunan
ḳ. olanı 059b/25

ḳal - [T.] Kalmak
ḳ.- an 041b/21

ḳanādīl [Ar.] Kandiller
ḳ.+ ine 052a/16

ḳanḳı [T.] Hangi
ḳ.+ sına 037a/11
ḳ.+ sınuŋdur 038a/1, 039a/2, 039a/10, 049b/19

ḳānūn [Ar.] Devletin yasama kuvveti tarafından herkesçe uyulmak üzere konulan her türlü kaide, kural
ḳ. 057b/20

kār [Far.] Kâr, kazanç
k. 043b/10, 043b/22

ḳarındaş [T.] Kardeş
ḳ. 044a/6
ḳ.+ ı 034a/10, 037b/19, 038a/1, 038b/18, 038b/23, 039a/8, 040a/12, 040b/26, 041a/15, 042b/7, 044a/2, 044a/23, 044b/2, 046a/9, 046a/10, 047a/20, 047b/8, 048b/14, 051a/9, 051a/16, 052b/16, 053b/6
ḳ.+ um 051b/13
ḳ.+ ı olmaġıla 047a/21

ḳarış - [T.] Karışmak
ḳ.- maz 057b/23

ḳarībe [Ar.] Soyca yakın olan
ecdād-ı k.+ sini 059b/6

ḳarye [Ar.] Köy
ḳ. 031a/18, 031a/24, 055a/3, 056a/13, 060a/16
ḳ.+ de 031b/5, 031b/11
ḳ.+ den 031a/19, 031a/22, 031a/24, 031b/1
ḳ.+ ŋüzden 031a/14
ḳ.+ si 031a/14
ḳ.- i mezbūreden 031a/16
ḳ.- i uḫrāda 031b/1
ḳ.- i ūlāya 031b/2

ḳaṣaba [Ar.] Kasaba, belde
ḳ. 053a/19
ḳ.+ da 040b/26
ḳ.+ ya 040b/26

ḳaṣd [Ar.] Niyet, amaç
ḳ.+ ıla 034b/8, 053a/20, 054b/10, 055a/12, 056a/16, 056b/1, 056b/6, 056b/8, 056b/27

ḳat [T.] Huzur, yan, ön
ḳ.+ ında 058b/5

ḳaṭ' [Ar.] Kesme
ḳ.+ ıçun 060a/23

ḳ.- ı ṭarīḳ 060a/14
ḳ.- ı yed 059b/17, 060a/7, 060a/11
ḳ. édüp 054b/25
ḳ. étdürmege 059b/21, 060a/4
ḳ. étdürüp 059b/25
ḳ. eylese 060a/22
ḳ. olınmaḳ 060a/21

ḳatl [Ar.] Öldürme
ḳ. 056a/12, 056a/16, 059b/4
ḳ.+ i 053a/18, 053a/24
ḳ.+ üŋe 056a/20
ḳ. éderüm 058a/12, 058a/13
ḳ. eylese 056a/12, 060b/3
ḳ. olınmaḳ 060b/2
ḳ. olınur 058a/17, 059a/24, 059b/2, 059b/10, 059b/14, 060b/24

ḳavīm [Ar.] Doğru, dürüst
şerʿ-i ḳ. olan 057a/5

ḳavl [Ar.] Söz
ḳ.+ ile 035a/6

ḳavl-i mücerred [Ar.] Delilsiz, ispatsız söz
ḳ.+ ile 036b/14, 043a/1, 052b/9

ḳayın [T.] Kadın veya kocaya göre birbirlerinin yakınları
ḳ. 051b/22

ḳaẕf [Ar.] Namuslu bir kadına zina suçuyla iftira etme
ḥadd-i ḳ. 053b/5, 053b/7, 053b/12, 053b/14
ḳ. étmegile 053b/8

kebīr [Ar.] Yaşça büyük olan
ʿAmr-ı k. 043b/9

kebīre [Ar.] kebīr kelimesinin müennes şekli (bk. kebīr)
Hind-i k.+ nüŋ 034a/2, 034a/9, 034b/21

keffāret-i yemīn [Ar.] Yerine getirilemeyen yemine karşı oruç tutmak, sadaka vermek, köle azat etmek gibi şerî ceza
k. 051a/23, 051a/25, 051b/4, 051b/12 051b/16, 051b/21, 052a/3, 052a/8

kefen [Ar.] Ölüyü sardıkları bez
k. 053b/15

kefere [Ar.] Kâfirler
k. 057a/2, 058a/20, 060b/10
k.+ den 060b/5
k.+ ye 060b/6

kelime [Ar.] Kelime, sözcük
k. 031b/25, 032a/3, 032a/4, 032a/6
k.- i şehādet 055a/4
k.- i şehādetüŋ 055a/4

kem [Far.] Kötü, fena
k.+ lik 058a/14

kendi [T.] Kendi
k. 033a/7, 033a/11, 033a/15, 033a/21, 033a/25, 033b/6, 033b/11, 034a/11, 038a/18, 038b/2, 040b/8, 040b/24, 041a/13, 041b/1, 041b/5, 042a/16, 042a/25, 042b/2, 042b/6, 043b/4, 043b/5, 043b/13, 043b/16, 045a/7, 045b/25, 049b/12

kendü [T.] bk. kendi
k.+ de 042a/8
k.+ ye 041b/9, 042a/15, 042a/19, 042b/5, 042b/20, 043a/23, 047a/11, 050a/15, 050a/18, 050a/22, 050b/1
k.+ yi 035a/2

kerre [Ar.] Defa, kez
k. 052b/11, 055b/19

kes - [T.] Kesmek
k.- dükden 050a/4, 050a/6
k.- düm 055a/2
k.- düŋ 054b/25
k.- dürmege 060a/23
k.- üp 050a/9, 050a/12, 050a/16, 050a/18, 050b/1

keslen [Ar.] Tembellikle
k. 053b/18

kethüda [Far.] Sanat ve meslek erbabının işlerine bakmak üzere esnaf arasından seçilip hükûmetçe tayin edilen kimse
k.+ ları 057b/22

ḳıl - [T.] Kılmak
ḳ.- arken 059a/4
namāz ḳ.- arken 059a/4
namāz ḳ.- mamaġıla 057b/4

ḳırḳ [T.] Kırk
ḳ. 032a/14, 032a/15, 032a/16, 046a/24, 046b/2, 049b/21

ḳısmet-i tereke [Ar.] Mirasın paylaşılması
ḳ. 050b/25, 051a/4, 051a/8, 051a/11, 051a/16

ḳıtāl [Ar.] Vuruşma, savaş
ḳ.+ e 061a/1

ḳıymet [Ar.] Değer
ḳ.+ in 036b/11
ḳ.+ inde 049b/15
ḳ.+ inden 047b/24
ḳ.+ ini 036b/6, 036b/20, 047b/7, 047b/12, 049a/12, 050a/24
ḳ.+ leri 060a/6, 060a/8
ḳ.+ lerini 052b/15
nıṣf-ı ḳ.+ le 048b/4

ḳıymetlü [Ar.-T.] Değerli
ḳ. 059b/19, 060a/2

ḳız [T.] Kız
ḳ. 038b/18, 039a/8, 040a/12, 040b/26, 044a/2, 046a/9, 047a/21, 047b/8, 048b/14, 051a/9, 052b/16, 053b/6
ḳ.+ ı 033a/20, 033a/25, 037b/10, 037b/19, 039b/11, 040a/15, 040b/2, 040b/7, 040b/16, 040b/23, 040b/26, 041a/2, 041a/6, 042b/10, 042b/11, 043a/3, 043b/14, 043b/25, 044a/13, 044b/14, 044b/18, 044b/23, 045a/7, 045a/10, 045b/11, 045b/18, 045b/23, 046a/10, 047b/16, 049a/10, 049a/14, 051a/19, 052b/16, 052b/23, 056b/3, 056b/10, 056b/13
ḳ.+ ınuŋ 044b/18
ḳ.+ ları 044a/10, 051a/2
ḳ.+ um 046b/18, 046b/20
ḳ.+ umdur 046b/15

ki [Far.] Ki bağlacı
k. 058a/25, 059a/1

kim [T.] İnsanlar için kullanılan soru ve belirsizlik zamiri
k.+ üŋ 060b/22, 061a/2

kimesne [T.] Kimse
k.+ ler 053a/20, 053b/24, 056a/19, 056a/25, 057a/21, 057b/23, 057b/25, 058a/2, 058a/19, 058b/2, 058b/23, 060a/16
k.+ lerden 060a/18
k.+ lere 053a/21, 055a/8, 057a/22, 058a/3, 058a/21
k.+ leri 039a/16, 053a/25, 056a/2, 056a/9
k.+ lerüŋ 056a/9, 057b/1
k.+ si 038b/11, 038b/14, 038b/23, 039a/1, 039a/12, 039b/1, 040a/22, 043b/12, 043b/15, 043b/18, 043b/21, 044a/3, 044a/7, 044a/13, 044a/16, 044a/24, 044b/3, 044b/6, 046a/19

kirām [Ar.] Soydan gelenler, büyükler, ulular
sādāt-ı k.+ dan 054a/12, 054b/19
sādāt-ı k.+ dan olan 059b/4

kisb [Ar.] İş, güç, kazanç
k.+ e 043b/10, 043b/22, 044a/4
k. eylese 049b/18

kitābet [Ar.] Efendisi ile köle arasında danışıklı olarak düzenlenen sözleşme
k. 050b/1
k.+ e 050a/4, 050a/6, 050a/9, 050a/12, 050a/16, 050a/18
k.+ i 034b/10, 050a/5, 050a/8

bedel-i k.+ i 050a/4, 050a/7, 050a/10, 050a/13

ḳo - [Ar.] Koymak
ḳ.- rsam 051b/23
ḳ.- sa 051b/24

ḳorsān [İt.] Gemilere saldıran deniz haydudu, deniz hırsızı
ḳ.+ lıġa 060b/21

köpek [T.] Köpek, it
k. 054b/2

ḳuḍāt [Ar.] Kadılar
ḳ. 031a/2

ḳul [T.] Kul, köle
ḳ. 047b/20, 047b/21
ḳ.+ dan 047b/9, 047b/13
ḳ.+ ı 036a/17, 036a/21, 046a/24, 046b/4, 046b/9, 046b/14, 046b/16, 046b/23, 047a/4, 047a/14, 047a/17, 047a/22, 047b/14, 047b/23, 048a/1, 048a/3, 048a/8, 048a/13, 048b/25, 049a/19, 049a/22, 049a/25, 049b/4, 049b/7, 049b/11, 049b/13, 049b/17, 050a/3, 050a/6, 050a/9, 050a/12, 050a/15, 050a/18, 050a/21, 050a/25, 053a/13, 060b/10, 060b/12, 060b/16, 060b/19, 060b/24
ḳ.+ ıyum 054b/19
ḳ.+ um 036a/14, 047a/3, 050a/1
ḳ.+ uŋ 046b/7

ḳur - [T.] Kurmak, hazırlamak
ḳ.- up 053b/3

Ḳur'ān [Ar.] İslam dininin kutsal kitabı
Ḳ. 058a/23

ḳuṭṭāʿ-ı ṭarīḳ [Ar.] Yol kesiciler
ḳ. 060a/12, 060a/14
ḳ.+ den 060a/15

küfr [Ar.] Allah'a ve dine dair şeylere inanmama
k.+ i 059a/17
k.+ ine 058b/21, 059a/22
āyīn-i k. 058a/20
ilf-i k. 039b/6

küfv [Ar.] Denk, arkadaş
k.+ i 034b/16

L

lafẓ [Ar.] Söz
l.+ ı 055a/15, 055a/16, 055a/18, 055a/20, 055a/23, 059a/5
l.+ ıla 055a/25, 055b/2, 055b/3, 055b/6, 058b/12, 058b/16, 059a/7, 059a/12
l.+ ını 034b/9

lākin [Ar.] Ama, fakat, ancak
l. 031a/22, 031b/1, 031b/17, 032a/15, 033a/8, 033b/7, 033b/20, 035a/11, 036a/16, 036a/19, 036b/5, 036b/10, 036b/19, 037b/17, 039a/5, 039a/12, 040a/21, 042a/25, 043b/22, 044a/7, 044b/3, 044b/6, 045a/20, 045b/13, 046b/19, 046b/21, 046b/25, 047a/11, 048a/5, 050b/7, 051b/1, 058a/6, 060b/16, 060b/23, 060b/25

laʿn [Ar.] Lanetleme
l. eylese 059b/3

laʿnet [Ar.] Allah'ın merhametinden yoksun olma, beddua
l. 055a/8, 055b/15, 057b/15, 057b/17
l. étdüm 055b/19
l. olsun 059b/5

lā-yaʿḳıl [Ar.] Dalgın, sarhoş
l. 058b/11, 058b/14

lāyıḳ [Ar.] Yakışan, yakışık
l. 054b/22

lāzım [Ar.] Gerek, gerekli
l. gelür 055b/2
l. olduḳdan 053a/4
l. olmaz 051b/25
l. olur 035a/7, 042a/9, 043b/11, 043b/23, 044a/8, 048b/4, 049a/13, 051a/22,

051a/24, 051b/4, 051b/9, 051b/11, 051b/13, 051b/15, 051b/17, 051b/20, 051b/22, 051b/24, 052a/2, 052a/6, 052a/23, 052a/25, 052b/1, 052b/5, 052b/7, 052b/15, 052b/16, 052b/19, 052b/20, 052b/25, 053a/2, 053a/6, 053a/8, 053a/10, 053a/13, 053a/14, 053a/16, 053a/21, 053b/1, 053b/3, 053b/5, 053b/7, 053b/12, 053b/14, 053b/16, 053b/17, 053b/18, 053b/20, 053b/22, 053b/23, 053b/25, 054a/2, 054a/4, 054a/6, 054a/7, 054a/9, 054a/10, 054a/12, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/17, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 054b/12, 054b/13, 054b/15, 054b/17, 054b/18, 054b/20, 054b/24, 055a/2, 055a/5, 055a/7, 055a/9, 055a/10, 055a/13, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/23, 055a/25, 055b/4, 055b/6, 055b/8, 055b/24, 056a/1, 056a/3, 056a/6, 056a/8, 056a/10, 056a/13, 056a/16, 056a/18, 056a/21, 056a/24, 056b/2, 056b/4, 056b/7, 056b/9, 056b/11, 056b/17, 056b/19, 056b/22, 056b/23, 056b/25, 056b/27, 057a/2, 057a/4, 057a/6, 057a/8, 057a/10, 057a/13, 057a/15, 057a/18, 057a/22, 057a/23, 057b/8, 057b/10, 057b/13, 057b/16, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/3, 058a/7, 058a/9, 058a/11, 058a/15, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/7, 058b/10, 058b/17, 058b/22, 058b/24, 059a/2, 059a/5, 059a/8, 059a/12, 059a/14, 059a/18, 059a/19, 059a/21, 059a/24, 059b/1, 059b/4, 059b/6, 059b/14, 059b/17, 060a/7, 060a/11, 060b/8

lāzıme [Ar.] lāzım kelimesinin müennes şekli (bk. lāzım)
l. olur 035a/9, 035a/11, 035a/19, 035a/21, 035a/24, 041a/14, 041a/19, 042b/11, 043a/5, 043b/3, 043b/4, 043b/6, 044a/1, 044a/3, 044a/5, 044a/10, 044a/11, 044a/15, 044a/18, 044a/20, 044a/21, 044a/22, 044a/25, 044b/1, 044b/5, 044b/8, 044b/9, 052a/3

levm [Ar.] Kınama, çekiştirme
l. étdüklerinde 058b/2

li‘ān [Ar.] Birbirine lanet etme, lanetleşme
l. 053b/10
l.+ dan 053b/11
şerā’iṭ-i l. 053b/10

li-eb [Ar.] Baba tarafından, baba bir
l. 038a/1, 038b/18, 038b/23, 040b/26, 044a/23, 044b/2

li-ebeveyn [Ar.] Baba ve ana tarafından, ana baba bir
l. 037b/25, 038b/22, 038b/26, 039a/4, 039a/8, 039a/22, 039b/16, 040a/22, 041a/8, 044a/2, 044a/6, 044a/16, 044a/23, 044b/2, 044b/6, 046a/19, 051a/16

lisān [Ar.] Dil
l.+ uŋa 058a/14

li-ümm [Ar.] Ana tarafından, ana bir
l. 051a/9

livāṭa [Ar.] Lutilik, eşcinsellik
l. édüp 053a/17
l. eylese 053a/10, 053a/13, 053a/16

M

mafṣal [Ar.] Eklem
m.+ larından 060a/21

maḥall [Ar.] Yer
m.+ de 058b/22
m.+ e 052a/4, 052a/5, 056b/1, 056b/27

maḥalle [Ar.] Mahalle
m.+ nüŋ 054a/23

maḥkeme [Ar.] Davaların görüldüğü yer, mahkeme
m.+ ye 057a/11

maḥrem [Ar.] Nikah düşmeyen, şeriatçe evlenilmesi yasak olan
zī-raḥm-i m.+ i 038a/3

maḫż [Ar.] Ta kendisi
m.- ı ḫurūc 031a/1, 031a/17

maḫżar [Ar.] Huzur, ön
m.+ larında 056b/26

maḳābir [Ar.] Mezarlar, mezarlıklar
m.+ inde 057a/2

maḳūle [Ar.] Cins, çeşit
m. 059b/11, 059b/18, 060a/2
m.- i ẓulüm 060b/1

māl [Ar.] Varlık, servet
m. 045b/24, 046a/1, 049b/18
m.+ ı 033a/18, 038a/16, 038a/20, 038b/5, 043b/17, 044a/1
m.+ ıla 033a/7, 041b/1, 041b/5, 042a/16, 042a/25, 042b/6, 046a/1
m.+ ından 033a/11, 033a/15, 033a/21, 033a/25, 033b/6, 033b/11, 034a/11, 038a/17, 038a/20, 042b/2, 043b/4, 043b/5, 043b/8, 043b/13, 043b/19, 044b/15, 045b/11, 045b/17, 045b/18, 046a/4, 046a/7, 046a/8, 046b/1
m.+ ını 043b/16, 056a/21, 060a/17
m.+ ları 038a/25
m.+ larından 045a/15, 046a/11
m.+ larını 046a/14, 060a/25
m.+ umdan 038a/18, 038b/3
m.+ uŋdan 042b/8
m.+ ı olmaġıla 045b/18
m.+ ı olmamaġıla 044b/19, 045a/2, 045a/11, 045b/6

mālik [Ar.] Bir şeye sahip olan
m. oldıġı 047a/22, 047b/13, 047b/19, 048a/25, 048b/5, 048b/17, 048b/22, 049b/10
m. olsa 047a/20

mālike [Ar.] mālik kelimesinin müennes şekli (bk. mālik)
m. oldıġı 047b/1, 047b/5, 047b/9

maʿlūm [Ar.] Bilinen, belli
m. olıncaya 056b/14
m. olmaduḳça 056b/5

maʿnā [Ar.] Anlam
m.+ sına 031b/14, 032a/1, 032a/5, 050b/11, 050b/14, 050b/19, 050b/24, 051a/18

manṣıb [Ar.] Devlet hizmeti
m. 031a/3, 031a/4
m.+ a 031a/3, 031a/5, 031a/6
m.+ da 031a/7

maraż [Ar.] Hastalık
m.+ dan 049b/23, 049b/24
m.- ı mevtinde 032b/16, 047b/19, 047b/22, 047b/25, 048a/3

marīż [Ar.] Hasta olan, hastalıklı
m. olup 043b/9

maʿrūf [Ar.] Herkesçe bilinen, belli
ḳadr-i m. 038a/17, 038a/21, 038b/1, 042a/1, 042a/5, 042a/8, 042a/15, 042a/19, 042a/24, 042b/15, 042b/20, 043a/15, 043a/18, 043b/16, 043b/19, 044b/20, 045a/3, 045a/11, 045a/16, 045b/7, 045b/19, 046a/5, 046a/11, 046a/21
ḳadr-i m.+ dan 041b/9, 042b/5, 043b/13, 044b/11, 044b/15
vāriṣ-i m.+ ı olmaġıla 050b/4

masḫaralıḳ [Ar.-T.] Maskaralık, soytarılık
m. édüp 058a/17

maʿsiyet [Ar.] Asilik, itaatsizlik
m.- i şenīʿenüŋ 060b/9

maṣlaḥat [Ar.] İş
m. 058b/6
m.+ ı 058b/5
m.- ı ricāle 043a/4

maṣrūʿa [Ar.] Sara hastalığına yakalanmış kadın
m. 034a/23

maʿtūhe [Ar.] Bunamış olan, bunak

m. olan 048a/14

mażmūn [Ar.] Anlam, içerik
m.+ ı 057a/5, 057a/7

meblaġ [Ar.] Para miktarı, tutar
m.- ı merḳūmı 043b/1, 043b/20
m.- ı mezbūra 042a/4
m.- ı mezbūrdan 042a/1, 042a/5, 059b/25
m.- ı mezbūrı 034a/17, 034a/20, 041b/25, 043a/16, 046b/8, 047a/3

meccānen [Ar.] Bedava, ücretsiz olarak
m. 038a/22, 038b/7, 038b/8, 048a/5, 060b/18, 060b/22, 061a/2

meclis [Ar.] Oturulan, toplanılan yer
m. 053b/3
m.+ de 032a/12, 032a/16, 032a/19
m.- i ḫulʿda 034a/19, 034a/20

mecnūne [Ar.] Cin çarpmış, deli olan kadın
m. olup 038a/9

mecẕūm [Ar.] Cüzzam hastalığına yakalanmış kimse
m. 035a/3

medḫūl-bihā [Ar.] Gerdeğe girmiş kadın
zevce-i m.+ sı 034b/21, 035b/3, 037b/12, 037b/15, 043a/7
m. olmamaġıla 033b/21, 034b/13

medīd [Ar.] Uzun süren, süresi uzatılmış
ḥabs-i m. olınur 056a/22
ḥabs-i m. 052b/22, 059b/2

medyūn [Ar.] Borçlu olan kimse
m. olmış olur 052a/21

mefhūm-ı küllemā [Ar.] Her ne zaman olursa
m. 031b/25, 032a/2, 032a/4, 032a/6

meger [Far.] Oysa ki, hâlbuki
m. 035a/5

mehr [Ar.] Evlenirken erkek tarafından kadına verilen nikah bedeli, mehir
m. 032b/5, 032b/15, 034b/16
m.+ e 033b/25, 034b/22
m.+ i 032a/24, 032a/25, 032b/2, 032b/3, 032b/7, 032b/9, 032b/13, 032b/16, 032b/23, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/20, 033a/24, 033b/5, 033b/10, 033b/20, 034a/10, 034a/11, 034a/18, 034a/23, 034b/1, 034b/12, 034b/18, 034b/22, 037a/1
m.+ ini 032b/8, 034a/25, 034b/23
m.+ iŋi 034b/2, 034b/3, 034b/4
m.- i merkūmı 034a/4
m.- i merḳūmı 034b/19
m.- i mezbūrdan 032b/19
m.- i mezbūre 034b/12, 034b/18
ṣülüṣ-i m.- i mezbūre 032b/18
m.- i mezbūrı 032b/25, 034b/20
m.- i mezbūruŋ 034b/13
nıṣf-ı m.+ ini 033b/22

mehr-i muʿaccel [Ar.] Nikahta peşin verilmesi kararlaştırılan mehir
m. 041a/11
m.+ ini 041a/12

mehr-i müsemmā [Ar.] İki tarafın belirleyerek üzerinde anlaştıkları mehir
m.+ nuŋ 034a/1
m.+ sı 033b/24

mekān [Ar.] Yer
m.- ı muḥrezinden 060a/5, 060a/8
m.- ı muḥrezümden 059b/15, 059b/18, 060a/2

mektūb [Ar.] Mektup
m.+ ı 042b/24

melʿūn [Ar.] Lanetlenmiş olan
m. 054a/15, 054a/16, 054a/18

me'mūn [Ar.] Emin olunan, tehlikesiz
m. olmaġıla 040a/6

me'mūr [Ar.] Devlet hizmetinde çalışan kimse

ʿamele-i m. ola 035a/6

menʿ [Ar.] Yasaklama, engelleme
m.+ e 040b/5, 040b/9, 040b/15, 040b/25, 041a/10, 046b/13
m. etmem 038b/7
m. eyleseler 057a/18, 057a/21, 057b/24
m. olınur 056a/3

menzil [Ar.] İkamet edilen yer, ev
m.+ de 056b/8
m.+ inde 040a/2, 041a/13, 041a/16, 041a/18, 041a/23, 042b/13, 056a/7, 059a/3, 060a/5, 060a/8
m.+ inden 041a/15, 041a/17, 041a/21, 056a/25, 056b/27, 057a/24
m.+ ine 041a/22, 051b/23, 053a/9, 056b/6, 056b/8, 056b/16, 057a/3
m.+ ini 056a/19, 060a/16
m.+ iŋi 054b/21
m.+ lerine 057b/1
m.+ ümde 040a/13, 059b/22, 060a/2
m.+ üme 051b/22
m.+ üŋ 055a/3

merḳūm [Ar.] Yazılmış, adı geçmiş
ḥüccet-i m.+ a 050b/9
meblaġ-ı m.+ ı 043b/1, 043b/20
mehr-i m.+ ı 034a/4, 034b/19
nıṣf-ı m.+ ı 034b/14
veled-i m.+ ı 046b/5, 048b/11

merḳūme [Ar.] merḳūm kelimesinin müennes şekli (bk. merḳūm)
eşyā-ı m.+ yi 032b/2, 033a/5, 034a/25

mesāfe [Ar.] Uzaklık
m.- i sefer-i baʿīd 040b/3

meṣāliḥ [Ar.] İşler
m.+ i 031b/12

Mes'ele [Ar.] Soru sorulup karşılığı istenilen şey
M. 031a/2, 031a/9, 031a/14, 031a/18, 031a/24, 031b/3, 031b/8, 031b/13, 031b/19, 031b/23, 031b/25, 032a/4, 032a/9, 032a/13, 032a/17, 032a/21, 032a/24, 032b/3, 032b/6, 032b/9, 032b/12, 032b/16, 032b/23, 033a/1, 033a/3, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/19, 033a/24, 033b/4, 033b/9, 033b/14, 033b/16, 033b/19, 033b/22, 034a/2, 034a/5, 034a/9, 034a/12, 034a/18, 034a/22, 034b/1, 034b/6, 034b/11, 034b/15, 034b/21, 034b/25, 035a/3, 035a/6, 035a/7, 035a/10, 035a/12, 035a/16, 035a/20, 035a/21, 035a/25, 035b/2, 035b/7, 035b/8, 035b/11, 035b/13, 035b/17, 035b/20, 035b/24, 036a/1, 036a/5, 036a/8, 036a/13, 036a/16, 036a/20, 036a/24, 036b/3, 036b/6, 036b/12, 036b/15, 036b/21, 036b/24, 037a/4, 037a/5, 037a/7, 037a/11, 037a/13, 037a/16, 037a/20, 037a/24, 037b/2, 037b/4, 037b/8, 037b/12, 037b/15, 037b/18, 037b/21, 037b/25, 038a/1, 038a/4, 038a/7, 038a/12, 038a/15, 038a/19, 038a/24, 038b/4, 038b/9, 038b/12, 038b/16, 038b/21, 038b/25, 039a/2, 039a/7, 039a/10, 039a/15, 039a/19, 039a/24, 039b/3, 039b/7, 039b/11, 039b/14, 039b/17, 039b/21, 039b/24, 040a/4, 040a/8, 040a/10, 040a/14, 040a/19, 040b/1, 040b/5, 040b/9, 040b/15, 040b/21, 040b/26, 041a/1, 041a/5, 041a/10, 041a/14, 041a/17, 041a/20, 041a/25, 041b/3, 041b/7, 041b/11, 041b/18, 041b/22, 042a/2, 042a/6, 042a/10, 042a/13, 042a/18, 042a/22, 042b/3, 042b/9, 042b/11, 042b/18, 043a/2, 043a/5, 043a/7, 043a/11, 043a/14, 043a/17, 043a/22, 043b/2, 043b/4, 043b/5, 043b/7, 043b/9, 043b/11, 043b/14, 043b/18, 043b/21, 043b/23, 044a/2, 044a/4, 044a/6, 044a/9, 044a/11, 044a/15, 044a/19, 044a/22, 044b/1, 044b/5, 044b/9, 044b/13, 044b/17, 044b/22, 045a/6, 045a/9, 045a/13, 045a/18, 045a/24, 045b/5, 045b/10, 045b/17, 045b/22, 046a/3, 046a/9, 046a/17, 046a/24, 046b/1, 046b/3, 046b/6, 046b/9, 046b/14, 046b/15, 046b/16, 046b/18, 046b/20, 046b/22, 046b/25, 047a/2, 047a/4, 047a/6, 047a/9, 047a/10, 047a/14, 047a/17, 047a/20, 047a/22, 047a/25, 047b/4, 047b/8, 047b/13, 047b/15, 047b/19, 047b/22, 047b/25, 048a/3, 048a/7, 048a/11, 048a/13, 048a/14, 048a/16, 048a/18, 048a/22, 048a/25, 048b/5, 048b/6, 048b/9, 048b/12, 048b/14, 048b/17, 048b/19,

048b/21, 048b/24, 049a/1, 049a/6, 049a/9, 049a/13, 049a/19, 049a/22, 049a/24, 049b/3, 049b/6, 049b/9, 049b/10, 049b/13, 049b/17, 049b/19, 049b/21, 049b/23,049b/25, 050a/3, 050a/6, 050a/9, 050a/11, 050a/15, 050a/17, 050a/21, 050a/25, 050b/4, 050b/10, 050b/13, 050b/18, 050b/23, 051a/1, 051a/6, 051a/9, 051a/12, 051a/14, 051a/17, 051a/21, 051a/23, 051a/25, 051b/4, 051b/9, 051b/13, 051b/17, 051b/22, 051b/25, 052a/4, 052a/8, 052a/11, 052a/14, 052a/19, 052a/22, 052a/23, 052a/25, 052b/2, 052b/5, 052b/8, 052b/10, 052b/12, 052b/16, 052b/17, 052b/19, 052b/22, 052b/25, 053a/3, 053a/7, 053a/9, 053a/11, 053a/13, 053a/15, 053a/17, 053a/19, 053a/22, 053a/24, 053b/2, 053b/4, 053b/5, 053b/8, 053b/12, 053b/15, 053b/16, 053b/18, 053b/19, 053b/20, 053b/22, 053b/24, 054a/1, 054a/2, 054a/4, 054a/6, 054a/8, 054a/9, 054a/11, 054a/12, 054a/13, 054a/15, 054a/16, 054a/17, 054a/18, 054a/20, 054a/21, 054a/23, 054a/25, 054b/2, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/7, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 054b/12, 054b/14, 054b/15, 054b/17, 054b/19, 054b/20, 054b/24, 055a/3, 055a/6, 055a/7, 055a/9, 055a/11, 055a/14, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/24, 055b/1, 055b/3, 055b/5, 055b/7, 055b/8, 055b/11, 055b/14, 055b/16, 055b/21, 055b/24, 056a/1, 056a/3, 056a/5, 056a/6, 056a/8, 056a/11, 056a/13, 056a/16, 056a/19, 056a/22, 056a/25, 056b/2, 056b/5, 056b/7, 056b/9, 056b/12, 056b/15, 056b/17, 056b/20, 056b/22, 056b/24, 056b/25, 056b/27, 057a/3, 057a/5, 057a/7, 057a/8, 057a/10, 057a/13, 057a/16, 057a/18, 057a/22, 057a/24, 057b/2, 057b/6, 057b/9, 057b/11, 057b/13, 057b/16, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/4, 058a/7, 058a/10, 058a/11, 058a/17, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/2, 058b/5, 058b/8, 058b/11, 058b/14, 058b/15, 058b/17, 058b/22, 058b/25, 059a/3, 059a/6, 059a/9, 059a/13, 059a/15, 059a/18, 059a/20, 059a/21, 059a/23, 059a/24, 059b/2, 059b/4, 059b/7, 059b/10, 059b/14, 059b/17, 059b/22, 060a/1, 060a/5, 060a/7, 060a/11, 060a/15, 060a/24, 060b/4, 060b/9, 060b/12, 060b/15, 060b/19, 060b/24

meşāyiḫ [Ar.] Şeyhler, ileri gelenler
m. 058b/4

meşrūʿ [Ar.] Şeriatçe uygun olan, yasal
m. 053a/18, 053a/24
m.+ dur 053a/19, 053a/24

meşrūḥ [Ar.] Açıklanmış, anlatılmış olan
vech-i m. 060a/19

metāʿ [Ar.] Eşya, mal
m.+ ı 051b/1, 051b/2, 051b/3
m.+ ımı 059b/19
m.+ ını 051a/25
m.+ umı 060a/3

mevāżıʿ [Ar.] Yerler, mekânlar
aḥbes-i m.+ da 053a/15

mevcūd [Ar.] Var olan
m. olup 038b/18, 039a/5, 046a/19

mevcūde [Ar.] mevcūd kelimesinin müennes şekli (bk. mevcūd)
m. olmaġıla 053b/10

mevt [Ar.] Ölüm
m.+ i 056b/5, 056b/14
m.+ ine 048a/9
maraż-ı m.+ inde 032b/16, 047b/19, 047b/22, 047b/25, 048a/3

mevṭū'a [Ar.] Cima edilmiş kadın
cāriye-i m.+ sı 036a/20

meyt [Ar.] Ölü
cenīn-i m. 035b/10

meyyit [Ar.] Ölmüş olan
m.+ i 056a/14

mezbūr [Ar.] Adı geçen, yukarıda söylenmiş
m.+ lar 049b/15, 053b/1, 056a/10, 059a/10
m.+ lara 053b/25, 056a/15, 056b/1, 056b/23, 057b/24

m.+ lardan 039a/1
m.+ laruŋ 044a/14, 044a/17
veled-i m. 033b/8, 035b/24, 036a/14, 037b/11, 049a/11, 049a/16
meblaġ-ı m.+ a 042a/5
meblaġ-ı m.+ dan 042a/1, 042a/5, 059b/25
mehr-i m.+ dan 032b/19
mehr-i m.+ e 034b/12, 034b/18
ḫulʿ-ı m.+ ı 034a/4
ḫuṣūṣ-ı m.+ ı 058a/2
iʿtāḳ-ı m.+ ı 048a/10
meblaġ-ı m.+ ı 034a/17, 034a/20, 041b/25, 043a/16, 046b/8, 047a/3
mehr-i m.+ ı 032b/25, 034b/20
veled-i m.+ ı 036b/5, 048b/16, 049b/2
mehr-i m.+ uŋ 034b/14
veled-i m.+ uŋ 036a/7, 037b/7, 037b/14, 037b/18, 037b/20

mezbūre [Ar.] mezbūr kelimesinin müennes şekli (bk. mezbūr)
belde-i m. 040b/10
ḫulʿ-ı m. 034a/8
müddet-i m. 041b/6
ṣülüṣ-i mehr-i m. 032b/18
şarṭ-ı m. 031a/8, 031a/13, 031a/17, 031a/23, 031b/13, 031b/25, 032a/8
belde-i m.+ de 031b/6
müddet-i m.+ de 033a/17, 041a/19, 042b/1
belde-i m.+ den 040b/3
ḳarye-i m.+ den 031a/16
nafaḳa-i m.+ den 041b/21
sene-i m.+ nüŋ 041b/17
belde-i m.+ ye 031b/7, 031b/11
eşyā-ı m.+ yi 032b/1

mezheb [Ar.] Bir dinin şubelerinden her biri
m.+ den 059a/7
m.+ ini 055a/22
m.+ iŋi 059a/6

mezniye [Ar.] Zorla zina edilen kadın
m.+ si 037a/5

me'ẕūn [Ar.] İzin verilmiş olan
ʿabd-ı m.+ ı 059b/22

mı [T.] Soru eki
m. 031a/2, 031a/8, 031a/13, 031a/18, 031a/24, 031b/2, 031b/8, 031b/13, 031b/14, 031b/16, 031b/19, 031b/21, 031b/25, 032a/4, 032a/8, 032a/13, 032a/17, 032a/20, 032b/3, 032b/5, 032b/8, 032b/12, 032b/15, 032b/20, 032b/22, 033a/1, 033a/3, 033a/5, 033a/9, 033a/14, 033a/19, 033a/23, 033b/4, 033b/9, 033b/14, 033b/16, 033b/18, 033b/22, 034a/2, 034a/5, 034a/9, 034a/12, 034a/17, 034a/21, 034a/25, 034b/5, 034b/10, 034b/15, 034b/20, 034b/24, 035a/3, 035a/5, 035a/7, 035a/9, 035a/11, 035a/16, 035a/19, 035a/21, 035a/24, 035b/6, 035b/10, 035b/12, 035b/17, 035b/19, 035b/24, 036a/1, 036a/4, 036a/8, 036a/12, 036a/15, 036a/19, 036a/23, 036b/2, 036b/5, 036b/10, 036b/15, 036b/19, 036b/24, 037a/4, 037a/7, 037a/13, 037a/15, 037a/20, 037a/24, 037a/26, 037b/1, 037b/4, 037b/8, 037b/11, 037b/14, 037b/18, 037b/21, 037b/24, 038a/4, 038a/7, 038a/11, 038a/15, 038a/19, 038a/24, 038b/3, 038b/9, 038b/12, 038b/15, 038b/21, 038b/25, 039a/7, 039a/14, 039a/19, 039a/23, 039b/3, 039b/7, 039b/10, 039b/14, 039b/17, 039b/20, 039b/24, 040a/4, 040a/7, 040a/10, 040a/13, 040a/17, 040a/19, 040a/25, 040b/5, 040b/9, 040b/15, 040b/21, 040b/25, 040b/26, 041a/5, 041a/10, 041a/14, 041a/17, 041a/20, 041a/24, 041b/3, 041b/7, 041b/11, 041b/18, 041b/22, 042a/2, 042a/6, 042a/9, 042a/13, 042a/17, 042a/22, 042b/3, 042b/9, 042b/11, 042b/18, 043a/2, 043a/5, 043a/7, 043a/10, 043a/13, 043a/16, 043a/22, 043b/2, 043b/3, 043b/4, 043b/6, 043b/8, 043b/11, 043b/14, 043b/17, 043b/21, 043b/23, 044a/1, 044a/4, 044a/5, 044a/8, 044a/25, 044b/5, 044b/9, 044b/13, 044b/17, 044b/22, 045a/6, 045a/9, 045a/13, 045a/17, 045a/24, 045b/5, 045b/10, 045b/17, 045b/22, 046a/3, 046a/9, 046a/16, 046a/23, 046b/1, 046b/3, 046b/6, 046b/8, 046b/13, 046b/14, 046b/16, 046b/18, 046b/19, 046b/22, 046b/24, 047a/1, 047a/4, 047a/6, 047a/8, 047a/10, 047a/13, 047a/16, 047a/20, 047a/21, 047a/25, 047b/4, 047b/7, 047b/12, 047b/15,

047b/18, 047b/22, 047b/25, 048a/3, 048a/7, 048a/11, 048a/12, 048a/14, 048a/15, 048a/18, 048a/22, 048a/24, 048b/4, 048b/6, 048b/9, 048b/11, 048b/14, 048b/16, 048b/19, 048b/21, 048b/24, 049a/1, 049a/6, 049a/9, 049a/13, 049a/18, 049a/21, 049a/24, 049b/3, 049b/5, 049b/8, 049b/10, 049b/13, 049b/16, 049b/20, 049b/22, 049b/25, 050a/3, 050a/5, 050a/8, 050a/11, 050a/15, 050a/17, 050a/21, 050a/25, 050b/3, 050b/10, 050b/13, 050b/18, 050b/23, 051a/14, 051a/20, 051b/4, 051b/9, 052a/10, 052a/14, 052a/18, 052a/21, 052b/10, 052b/12, 052b/17, 053a/6, 053a/8, 053a/12, 053b/14, 054a/6, 055b/10, 055b/14, 055b/16, 055b/21, 056a/5, 056b/15, 057b/2, 057b/5, 058a/7, 058a/9, 058a/11, 058b/4, 058b/13, 058b/15, 059a/8, 059a/15, 059a/18, 059a/22, 059b/10, 059b/21, 060a/1, 060a/4, 060a/7, 060a/15, 060a/24, 060b/4, 060b/12, 060b/15, 060b/18, 060b/23, 061a/3
m.+ dur 046b/23, 053a/18, 053a/24
m.+ Elcevāb 032a/23
m.+ sın 034b/2

mi [T.] Soru eki
m. 035b/1, 035b/2, 043b/5, 044a/20, 044a/24, 044b/8

miḳdār [Ar.] Bir şeyin ölçüsü, miktar
m. 043a/24, 046a/1, 049b/18
m.+ da 048a/2, 048a/6, 049a/21
m.+ dur 037a/4
m.+ ı 041b/21
m.+ ın 031b/5

mīrāṣ [Ar.] Ölen bir kimsenin yakınlarına bıraktığı mal, mülk, para
m.+ a 041b/21

mīrī [Ar.] Devlet hazinesi
m.+ ye 052a/19, 052a/21

miṣl [Ar.] Miktar
m.+ i 034b/16

muʿaccel [Ar.] Peşin olarak ödenecek olan
mehr-i m. 041a/11
mehr-i m.+ ini 041a/12

muʿāmele [Ar.] Davranış
m.+ sine 034b/5

mūcib [Ar.] Sebep
m.- i zinā 052b/10
m.+ i 053b/9

mūdaʿ [Ar.] Kendisine emanet olarak verilmiş
m.+ ı 042a/3

muḍārib [Ar.] Emek ve sermaye ortaklığında emeğini ortaya koyan kişi, ortak
m.+ i 041b/24

muḫālaʿa [Ar.] Karı kocanın anlaşarak çoğu kez kadının mehrinden vazgeçmek gibi bir bedel vermesi karşılığında boşanma
m. eyle 034b/6
m. eylese 034a/8

Muḥammed [Ar.] Peygamberlerin sonuncusu ve İslam peygamberinin adı
ümmet-i M.+ den olmayayum 052a/4
imām-ı M. 035a/6

muḥārebe [Ar.] Savaşma
m. édüp 060b/6

muḥarrer [Ar.] Yazılı, yazılmış olan
vech-i m. 034b/10, 045a/8, 046a/2, 049a/8, 050b/8, 057b/4, 059b/16, 059b/20, 059b/24, 060a/10, 060a/23

muḥrez [Ar.] Koruma altına alınmış, saklanılan şey
mekān-ı m.+ inden 060a/5, 060a/8
mekān-ı m.+ ümden 059b/15, 059b/18, 060a/2
m. olan 059b/23

muḥṣan [Ar.] Akıllı, erginlik çağına girmiş, hür ve müslüman olan, zinadan kaçınan iffetli erkek
Zeyd-i m. 052a/22, 052a/24, 052b/2

m. olmayan 052b/16
m. olmayıcaḳ 052b/14

muḥṣana [Ar.] Akıllı, erginlik çağına girmiş, hür ve müslüman olan, zinadan kaçınan iffetli kadın
Hind-i m. 052a/25
Hind-i m.+ nüŋ 053a/3
Hind-i m.+ ye 053b/4
m. olan 053b/6
m. olıcaḳ 053b/13

muḥtāc [Ar.] İhtiyacı olan kimse, fakir
m. olan 043b/11
m. olup 043b/14, 043b/18

muḥtar [Ar.] Kendi iradesiyle hareket edebilen seçilmiş kişi
m.+ ları 039a/17

muḥżır [Ar.] Eskiden şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse
m. 057a/14

muḳābele [Ar.] Bir şeyin karşılığı olarak verme
m.+ sinde 037a/1

muḳaddem [Ar.] Önce
m. 042b/24, 046a/25, 046b/2, 049b/21

muḳaddemā [Ar.] Önceleri, eskiden
m. 045a/5, 060a/13

muḳaddere [Ar.] Kıymeti biçilmiş, değeri belli olan
nafaḳa-i m.- i müstedāneyi 045b/21, 046a/7
nafaḳa-i m.+ si 042b/8
nafaḳa-i m.+ sini 041a/24
nafaḳa-i m.+ yi 042a/17, 042b/6, 045a/12, 045a/17, 045a/23, 045b/4, 045b/16

muḳırr [Ar.] Birinin kendisinde hakkı olduğunu haber veren kimse
m. olıcaḳ 041b/25, 042a/5

mum [Far.] Mum
m. 053a/7

murād [Ar.] Arzu, istek, dilek
m.+ ı 059a/7
m.+ um 031b/17
m. éden 051b/25
m. édicek 031a/1, 031a/17, 059b/6
m. édüp 031a/7, 059a/17
m. étdükde 035b/4, 038a/22, 039b/23, 040b/24, 047a/12, 047a/18, 050b/5, 057b/22
m. étdüklerinde 046b/12, 048a/21
m. etmedi ise 051b/24
m. etmegile 034b/7
m. etmeyicek 059a/17
m. étmeyicek 031a/8
m. eylemese 031b/18, 058a/6
m. eylese 035a/9, 035a/10, 040b/4, 040b/13, 041b/25, 042a/4, 046b/21

murāfaʿa [Ar.] Mahkemeye verme
m. olup 058a/1

muṣırr [Ar.] Israr eden
m. olsa 059b/13

mūsir [Ar.] Zengin
Bekir-i m. 038b/1
ʿAmr-ı m.+ den 043b/12, 043b/18, 044a/16
Zeyneb-i m.+ e 038b/7
Zeyd-i m.+ üŋ 043b/9
m.+ ler olsalar 044b/4
m.+ ler olan 044a/9, 044a/12, 044a/19, 044a/23
m. olmaġıla 047b/6

mūsire [Ar.] mūsir kelimesinin müennes şekli (bk. mūsir)
m. 033a/12, 033b/12
Hind-i m. 044a/16, 047a/25, 047b/11
Zeyneb-i m. 045b/23
Hind-i ṣaġīre-i m.+ den 043b/15
Zeyneb-i m.+ den 044a/2
Hind-i m.+ nüŋ 043b/6
Hind-i ṣaġīre-i m.+ nüŋ 043b/4
m. olan 044a/13

m. olup 043b/7, 044a/12, 044b/7

muʿsir [Ar.] Yoksul, fakir
ʿAmr-ı m. 038b/5
Zeyd-i m. 047b/13
m.+ ler olsalar 044a/8
m.+ ler olup 044b/3
m. olsa 044b/7

muʿsire [Ar.] muʿsir kelimesinin müennes şekli (bk. muʿsir)
m. olmaġıla 047b/17
m. olup 033a/17

muṭabbaḳa [Ar.] Uyan, herhangi bir şeye yakışan
m. olmaġıla 042b/12

muṭābıḳ [Ar.] Uygun
m. 057a/5

muʿtād [Ar.] Adet olunmuş, alışıla gelmiş
m.+ı ise 059b/2
m.+ ı oldığı 053a/18
m.+ ı olsa 056a/5

muʿtaḳ [Ar.] Azat edilmiş erkek köle
Zeyd-i m. 050b/18

muʿtaḳa [Ar.] Azat edilmiş kadın cariye
m. 050b/7
Zeyneb-i m.+ yı 051a/15
m.+ mdur 050b/6
m. olan 051a/12
m. olmaġıla 050b/17

muṭālebe [Ar.] Talepte bulunma, hakkın alabilmek için dava etme
m. édüp 053b/9

muṭalliḳ [Ar.] Eşini boşanmış olan erkek
zevc-i m.+ i 039b/3, 039b/11, 039b/25, 040a/14, 040b/1, 043a/14, 043a/17, 044b/10, 044b/22, 045a/6, 045a/10, 045b/5

muṭalliḳa [Ar.] Kocasından boşanmış olan kadın
zevce-i m.+ sı 043a/11

muʿtedde [Ar.] İddet bekleyen kadın
m.+ si 043a/22
Hind-i m. 043a/14

muʿteḳalü'l-lisān [Ar.] Önceden konuşabilen birinin bir hastalıktan dolayı konuşamayacak surette dili tutulan kimse
m. 048a/9
m. olduḳda 048a/7

muṭlaḳ [Ar.] Salıverilmiş, bırakılmış
tedbīr-i m. 049a/19, 049a/22, 049b/1, 049b/3, 049b/6, 049b/7, 049b/11, 049b/13, 049b/17, 049b/19

muvāfiḳ [Ar.] Uygun, yerinde
m. 057a/7

mübāne [Ar.] Bayin talak ile boşanmış kadın
m. olur 032a/12

mübtelā [Ar.] Tutkun, tutulmuş
m. olan 034a/22

mücerred [Ar.] Tek, yalnız, bekâr
m. 031b/18, 032a/20, 034b/10, 035b/16, 039a/22, 040a/18, 042b/7, 046b/21, 049b/9, 052b/11, 058a/6, 058a/8, 058a/10, 060a/13
ʿAmr-ı m. 041b/2, 046b/12
Bekir-i m. 040a/9
Hind-i m. 034a/20, 041b/16, 045b/16, 047a/12, 047a/21, 048a/21
Zeyd-i m. 032a/16, 039b/6, 045a/4, 047a/7, 052a/20
Zeyneb-i m. 045a/23, 046a/2
ḳavl-i m.+ ile 036b/14, 043a/1, 052b/9
m. olan 031b/23

mücīz [Ar.] İzin veren
m. olmayıcaḳ 034a/8

mücīze [Ar.] mücīz kelimesinin müennes şekli (bk. mücīz)
m. olmayup 034b/23

m. olsa 034a/4

müdāḫale [Ar.] Karışma, araya girme
m.+ ye 050b/9, 050b/18

müddeʿā [Ar.] İddia edilen
m.+ sı 043a/1, 052b/9
m.+ sın 049a/4
m.+ sına 032b/25, 050b/6
m.+ sını 060a/3

müddet [Ar.] Süre
m. 033a/8, 033b/7, 035b/22, 041a/15, 041a/18, 041a/23, 041b/1, 041b/5, 042a/16, 042a/20, 042a/25, 042b/6, 042b/16, 045a/7, 045a/22, 045b/3, 045b/8, 045b/15, 045b/20, 046a/6, 046a/12, 046a/22, 060a/12
m.- i ḥaml 037a/4
m.- i mezbūre 041b/6
m.- i mezbūrede 033a/17, 041a/19, 042b/1
m.- i sefer-i baʿīd 040b/18
m.- i seferden 040b/26
m.+ de 041a/16

müdebber [Ar.] Özgürlüğü efendisinin ölümüne bağlı bulunan köle
m. étdükden 049b/11
m. eylemese 049b/2
m.+ i 049b/9
m.+ i olan 049b/7
m. olmış olur 049b/2
m.+ üm olsun 050a/1

müfsid [Ar.] Fitne çıkaran, fesatçı
m. olup 040a/22

müftī [Ar.] Fetva veren, vilayet ve kazalarda din işlerine bakan kimse
m.+ den 058a/13

mükāleme [Ar.] Konuşma
m. édersem 032a/2, 032a/6
m. édüp 032a/7
m. eylese 032a/3

Mükerreme [Ar.] Aziz, ulu, yüce
Kaʿbe-i M.+ ye 051b/14

mülk [Ar.] Birinin sahip olduğu varlık
m.+ ünde 036b/25

mümāṭale [Ar.] Savsaklama, uzatma
m. étmegile 057a/20

mümeyyize [Ar.] İyi ve kötüyü, kâr ve zararı ayırt edebilen kimse (kadın)
Hind-i ṣaġīre-i m. 032a/24
Hind-i ṣaġīre-i m.+ nüŋ 033b/23
m. olan 032b/6

mümkün [Ar.] Mümkün, olabilir
m. olmasa 051b/4
m. olmayıcaḳ 040b/14

mümtedd [Ar.] Süren, sürekli
m. olup 048a/9

münʿaḳid [Ar.] Taraflarca resmen kabul edilmiş
m. olsa 043a/12

münḳażiyye [Ar.] Biten, tamamlanan
m. oldı 035b/5
m. olduḳdan 031a/11, 031a/21, 052b/3
m. olınca 043a/19
m. olmadın 032b/22, 035a/15, 053a/1
m. olur 035b/8, 035b/10

müntefī [Ar.] Yok olan, ortadan kalkan
m. olmış olur 036a/8
m. olur 037b/24

mürebbī [Ar.] Terbiye edici kimse
m.+ si olsa 053a/5

mürtedd [Ar.] İslam dininden dönen
m. olduḳdan 060b/19
m. olmayup 060b/16
m. olup 058b/18

mürūr [Ar.] Geçme

m.+ ında 035b/15, 035b/22, 036b/22, 037b/7, 037b/16, 037b/22, 046a/25, 051b/2
m.+ ından 036b/13
m.+ unda 033a/22
m. édüp 032a/15, 032a/22, 035a/1, 050a/2, 052a/5
m. étdükde 031a/22
m. étdükden 036a/17

müsāʿid [Ar.] Uygun, elverişli
m. olmadıġı 048a/2, 048a/6, 049a/21
m. olmasa 048a/1, 049a/20
m. olmayup 048a/4
m. olsa 048a/10, 049a/23
m. olup 032b/18

müsemmā [Ar.] İsimlendirilmiş, bir ismi olan
mehr-i m.+ nuŋ 034a/1
mehr-i m.+ sı 033b/24

müslim [Ar.] İslam dininde olan
m. 059b/10
m.+ den 039b/4
m.+ ler 053b/2
m.+ lere 059a/11
ʿAmr-ı m. 055b/7, 058b/19, 059a/15, 060b/16
Zeyd-i m. 035a/7, 037b/2, 044a/12, 053a/24, 054b/24, 055b/17, 056a/7, 056a/8, 056b/18, 058a/17, 058b/11, 058b/15, 059a/6, 059a/15, 059a/23, 059b/2, 059b/4
Zeyd-i m.- i müteveffādan 039a/24
ʿAmr-ı m.+ e 054a/16, 054a/17, 054a/22, 054a/25, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 055b/1, 058b/12, 058b/16, 059a/6
Bekir-i m.+ lere 054a/24
ʿAmr-ı m.+ üŋ 055b/22, 056b/2, 056b/10, 056b/12, 059b/7
Zeyd-i m.+ üŋ 057a/13, 057b/14, 060b/15
m. olan 054a/25

müslime [Ar.] müslim kelimesinin müennes şekli (bk. müslim)
Hind-i m. 056b/22
Hind-i m.+ ye 052b/20
Hind-i m.+ yi 056b/20

müslimīn [Ar.] Müslümanlar
m. 056b/26, 060b/6, 060b/21
m.+ den 055a/8, 060b/4
m.+ üŋ 060a/25, 060b/5, 060b/6, 060b/7

müslümān [Ar.] İslam dininde olan
m.+ dan 039b/1
m.+ lardan 059a/9
m. oldum 058b/3

müstaḥiḳḳ [Ar.] Hak etmiş, hak kazanmış
m. 036b/9, 036b/18
m. olur 056a/5

müstaḥiḳḳa [Ar.] müstaḥiḳḳ kelimesinin müennes şekli (bk. müstaḥiḳḳ)
m. olur 041a/17

müstaḳillen [Ar.] Kendi başına, kendi kendine
m. 045a/21, 045b/14

müstebīnü'l-ġilḳa [Ar.] El ayak gibi vücut organları farkedilebilir olan cenin
m. 035b/9

müstedāne [Ar.] Borç alınmış olan
nafaḳa-i m.+ si 043a/20
m.+ yi 042b/18
nafaḳa-i m.+ yi 042b/23, 043a/1, 043a/21, 045b/9, 046a/8, 046a/13, 046a/15, 046a/23
nafaḳa-i muḳaddere-i m.+ yi 045b/21, 046a/7

müste'men [Ar.] Eskiden yabancılara verilen bir unvan
m. olan 056b/12

müstemirre [Ar.] Sürekli olan, devamlı olan
ʿādet-i m.+ si olup 053a/22, 060b/1

müşerref [Ar.] Şereflendirilmiş, şerefli
m. olup 052b/22

müşerrefe [Ar.] müşerref kelimesinin müennes şekli (bk. müşerref)
m. olduḳdan 056b/26

müteʿalliḳ [Ar.] İlgili, ilişkin
m.+ a 057a/11, 057b/9, 057b/14, 057b/19, 058a/1

müteʿārif [Ar.] Bilinen, ispatı gerekmeyen söz
m. olan 031b/15, 032a/1, 032a/5

müştehāt [Ar.] Kendisine arzu duyulabilecek yaşa gelmiş kız
m. olınca 045a/4
m. olsa 039b/13, 039b/16
m. olup 039a/5

mütevaṭṭıne [Ar.] Bir yeri vatan edinmiş, yerleşmiş olan
m. olup 040b/18, 040b/26

müteveffā [Ar.] Vefat eden, ölen
m.+ dan 041a/5
Zeyd-i m.+ dan 040a/20, 040b/16, 040b/26, 044b/13, 045a/14, 045b/10
Zeyd-i müslim-i m.+ dan 039a/24
ʿAmr-ı m.+ nuŋ 043a/22
Zeyd-i m.+ nuŋ 038b/16, 039a/19, 043a/5, 045b/22, 050b/4, 053a/1
Zeyneb-i m.+ nuŋ 053b/12

mütezevvice [Ar.] Evlenmiş, evli olan kadın
m. olmaġıla 038b/19
m. olmayan 040b/19, 040b/26

N

nādim [Ar.] Pişman olan
n. olup 036a/11, 048a/6, 050a/20, 050b/2

nādime [Ar.] nādim kelimesinin müennes şekli (bk. nādim)
n. olup 032b/4, 034a/4, 034a/24

nafaḳa [Ar.] Geçimlik, birinin kanunen geçindirmek zorunda olduğu kimselere mahkeme kararıyla bağlanan aylık
n. 032b/4, 032b/5, 032b/10, 032b/12, 038a/17, 038a/21, 038b/1, 038b/5, 041a/23, 041b/2, 041b/6, 041b/10, 041b/15, 041b/16, 041b/24, 042a/1, 042a/4, 042a/6, 042a/15, 042a/21, 042a/24, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043a/12, 043b/8, 044b/12, 044b/16, 044b/20, 045a/3, 045a/12, 045a/16, 045a/20, 045a/23, 045b/1, 045b/4, 045b/7, 045b/12, 045b/16, 045b/19, 045b/24, 046a/2, 046a/5, 046a/12, 046a/21
n.+ m 042a/12
n.+ sı 033a/13, 033b/13, 041a/13, 041a/19, 041b/17, 042b/10, 043a/4, 043b/3, 043b/4, 043b/6, 043b/10, 043b/23, 044a/1, 044a/3, 044a/5, 044a/8, 044a/9, 044a/14, 044a/17, 044a/19, 044a/24, 044b/4, 044b/7
n.+ sıla 033a/23, 033b/3
n.+ sın 033a/18, 041b/12
n.+ sına 033a/17, 042a/8, 042b/2, 043a/16, 043a/23, 043b/13, 043b/16, 043b/20
n.+ sını 033a/9, 033b/9, 041b/19, 041b/20
n.+ suz 045a/5
n.+ ya 041a/16
n.+ yı 042a/21, 042b/17
n.- i ʿiddet 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043a/15, 043a/18
n.- i mezbūreden 041b/21
n.- i muḳaddere-i müstedāneyi 045b/21, 046a/7
n.- i muḳadderesi 042b/8
n.- i muḳadderesini 041a/24
n.- i muḳaddereyi 042a/17, 042b/6, 045a/12, 045a/16, 045a/23, 045b/4, 045b/16
n.- i müstedānesi 043a/20
n.- i müstedāneyi 042b/23, 043a/1, 043a/21, 045b/9, 046a/8, 046a/13, 046a/15, 046a/23

nafaḳa-i ʿiddet [Ar.] Eskiden kadının iddeti içinde gereken nafaka
n. 043a/6, 043a/10, 043a/13, 043a/15, 043a/18

nafaḳa-i müstedāne [Ar.] Borç alma ile karşılanan nafaka (veresiye mal ile olabileceği gibi ödünç alınan para ile de olur.)
n.+ si 043a/20
n.+ yi 042b/23, 043a/1, 043a/21, 045b/9, 046a/8, 046a/13, 046a/15, 046a/23

nāfiẕ [Ar.] Geçen, geçerli olan
n. olur 058a/11

nā'il [Ar.] Muradına eren, istediğine kavuşan
n. olmasa 050a/2
n. olursam 050a/1

naḳl [Ar.] Bir şeyi bir yerden başka bir yere götürme, taşıma
n. 031b/7

nām [Far.] İsim, ad
n.+ ına 032b/5, 032b/15, 032b/20, 033a/13, 033b/13, 041b/3, 041b/6, 041b/17, 043a/6, 043a/13, 060b/4
n.+ ına olan 059b/10

namāz [Far.] Namaz
n.+ ınuŋ 059a/3, 059a/20
n.+ uŋı 059a/4
n.+ uŋuza 058b/24
n. ḳılarken 059a/4
n. ḳılmamaġıla 057b/4

nā-meşrūʿ [Far.-Ar.] Şeriata uymayan, yasak
n. 058b/8

nās [Ar.] İnsanlar, halk
n.+ı 056a/4

naṣrānī [Ar.] Hristiyan olan
ʿAmr-ı n. 044a/13, 060b/24

naṣrāniyye [Ar.] naṣrānī kelimesinin müennes şekli (bk. naṣrānī)
n.+ dür 039b/6
Hind-i n. 037b/2, 039a/24, 039b/3, 043a/8, 044a/11, 056b/26
Zeyneb-i n.+ den 044a/13
Hind-i n.+ nüŋ 035a/6, 056b/18
Hind-i n.+ ye 052b/18

nāşizeten [Ar.] İtaatsizlikte direnerek
n. 041a/16, 041a/23

ne [T.] Ne soru zamiri
n. 035b/8, 037a/4, 044a/10, 044a/14, 044a/17, 051a/22, 051a/24, 051b/10, 051b/15, 051b/20, 051b/24, 052a/2, 052a/6, 052a/23, 052a/25, 052b/1, 052b/5, 052b/7, 052b/14, 052b/19, 052b/20, 052b/24, 053a/2, 053a/10, 053a/14, 053a/16, 053a/21, 053b/1, 053b/3, 053b/5, 053b/7, 053b/11, 053b/16, 053b/17, 053b/18, 053b/20, 053b/21, 053b/23, 053b/25, 054a/2, 054a/4, 054a/7, 054a/9, 054a/10, 054a/12, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/17, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6, 054b/7, 054b/9, 054b/11, 054b/12, 054b/13, 054b/15, 054b/17, 054b/18, 054b/19, 054b/20, 054b/24, 055a/2, 055a/5, 055a/7, 055a/9, 055a/10, 055a/13, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/23, 055a/25, 055b/2, 055b/4, 055b/6, 055b/8, 055b/23, 055b/24, 056a/1, 056a/3, 056a/6, 056a/7, 056a/10, 056a/12, 056a/15, 056a/18, 056a/21, 056a/24, 056b/2, 056b/3, 056b/7, 056b/9, 056b/11, 056b/17, 056b/19, 056b/21, 056b/23, 056b/25, 056b/27, 057a/2, 057a/4, 057a/6, 057a/8, 057a/10, 057a/13, 057a/15, 057a/18, 057a/22, 057a/23, 057b/7, 057b/8, 057b/10, 057b/13, 057b/16, 057b/18, 057b/21, 057b/24, 058a/3, 058a/15, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/7, 058b/10, 058b/17, 058b/22, 058b/24, 059a/2, 059a/5, 059a/12, 059a/19, 059a/21, 059a/24, 059b/1, 059b/4, 059b/6, 059b/14, 059b/17, 060a/11, 060b/8
n.+ sin 054a/3

néce [T.] Nasıl
n.+ dür 051a/1, 051a/5, 051a/8, 051a/11, 051a/16

nebī [Ar.] Peygamber
sebb-i n. etmişlerden olayum 051b/10

necāset [Ar.] Pislik, dışkı
n. 054b/3, 055a/5

nefer [Ar.] İnsanların sayılmasında sayı sıfatlarından sonra kullanılır.
n. 052b/12, 056a/25

nefis [Ar.] Nefis, bir kimsenin kendi öz varlığı
n.+ i 043b/8, 045a/22, 045b/2, 045b/15
n.+ ini 032a/12, 032a/19, 034b/25, 035a/3, 035a/4, 035a/8, 035a/14, 035b/4, 037a/9, 037b/21, 038a/2, 038a/5, 038a/8, 038b/13, 038b/17, 039a/3, 039a/11, 040b/17, 040b/26, 041a/6, 041a/12, 043a/19, 043a/23, 043b/1, 044b/24, 048b/24, 052a/25, 053a/1, 053b/11, 056b/22

nefy [Ar.] İnkâr etme
n. 035b/23
n. eylese 035b/12

nehāren [Ar.] Gündüzün, gündüz vakti
n. 056a/23

nehb [Ar.] Çapulculuk etme, yağmalama
n. 056a/21, 060a/17

nekbetī [Ar.] Uğursuz
n. 054b/23

neseb [Ar.] Nesil, soy
n.+ i 035b/12, 035b/17, 036a/4, 036a/6, 036a/7, 036a/15, 036a/19, 036a/23, 036b/2, 036b/23, 037a/3, 037a/7, 037a/13, 037a/15, 037a/20, 037a/24, 037a/26, 037b/7, 037b/14, 037b/18, 037b/20, 037b/24, 048b/3

nesne [T.] Nesne, mal, mülk
n. 032b/5, 032b/15, 032b/20, 033a/13, 033b/14, 034b/7, 041b/3, 041b/6, 041b/17, 043a/6, 043a/13, 045a/9, 046a/3, 047b/2, 047b/20, 049b/11, 051b/25, 052a/13, 052a/18, 054a/6, 060a/24, 060b/4

nezr [Ar.] Adak, adama
n. eyledüŋ 052a/13, 052a/18
n. eylese 052a/9
n.+ üm olsun 051b/6, 052a/12, 052a/16

nıṣf [Ar.] Yarım, yarı
n.+ ın 034b/14
n.+ ını 034a/1
n.- ı ʿuḳrını 048b/4, 048b/18
n.- ı ḳıymetle 048b/4
n.- ı mehrini 033b/22
n.- ı merḳūmı 034b/14

niçün [T.] Niçin soru zarfı
n. 054b/25, 058b/9, 059a/19

nikāḥ [Ar.] Nikâh, evlilik akdi
n. 051b/13, 051b/17, 051b/22, 052a/7, 057b/8, 057b/11, 057b/13, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/4, 058a/7, 058a/9, 058a/10, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/8, 058b/11, 058b/17, 058b/22, 058b/25, 059a/3, 059a/6, 059a/8, 059a/13, 059a/14, 059a/18, 059a/20, 059a/21
ʿaḳd-i n. étmedin 052b/4
n. édüp 047a/11
n. étmegile 047a/12
n. olındıġı 040b/2

niṣāb-ı serīḳa [Ar.] Hırsızlık cezasını uygulamayı gerektirecek mal miktarıdır. Bir dinar veya halis gümüşten on dirhemdir.
n.+ ya 060a/6, 060a/8, 060a/17

nisvān [Ar.] Kadınlar
n.+ dan 039a/3, 041a/7, 044b/24, 046a/18

niyet [Ar.] Niyet, maksat
n. édüp 032a/22
n. etmeyüp 046b/21
n. eylemese 046b/19, 047a/1
n.+ imden 058a/15
n.+ ten 058a/14

noḳṣān [Ar.] Eksiklik, yokluk
n. 048a/24, 048b/23, 052b/15

noḳṣāne [Ar.] noḳṣān kelimesinin müennes şekli (bk. noḳṣān)
n. 053a/8

O

oġul [T.] Oğul
o. 046b/17
o.+ ı 033a/7, 033a/11, 034a/14, 037b/9, 038b/10, 038b/16, 038b/26, 039a/4, 039a/21, 039a/25, 039b/4, 039b/22, 040a/1, 040a/5, 040a/20, 040b/2, 040b/12, 041a/22, 043b/6, 043b/7, 043b/9, 043b/12, 043b/18, 043b/21, 044a/10, 044a/21, 045b/6, 046a/4, 046a/10, 046a/19, 047a/18, 047b/5, 047b/16, 050b/22, 050b/25, 051a/10, 051a/11, 051a/20, 052a/24, 053b/13, 054b/1
o.+ ıdur 036a/14
o.+ ınuŋ 041a/22, 044a/20, 050b/22, 051a/3, 051a/4
o.+ ları 044a/6, 044a/12, 044a/19, 045a/14, 050b/12, 051a/4
o.+ umdur 046b/14

oḳu - [T.] Okumak
o.- duġıŋa 058a/23
o.- rum 058a/23
o.- yup 055b/23

ol - [T.] Olmak
o. 040a/7, 040a/13
o.- an 033a/6, 033a/10, 033a/15, 033a/20, 033a/24, 034b/16, 036b/6, 036b/11, 036b/20, 036b/25, 038a/3, 038a/5, 038a/12, 038b/22, 039a/20, 039a/25, 039b/4, 039b/11, 039b/18, 039b/22, 039b/25, 040a/5, 040a/14, 040a/20, 040b/1, 040b/4, 040b/7, 040b/12, 040b/16, 040b/18, 040b/23, 040b/26, 041a/5, 041a/21, 041b/24, 042a/4, 042b/9, 043a/3, 043b/25, 044b/10, 044b/14, 044b/15, 044b/23, 045a/7, 045a/10, 045a/14, 045a/15, 045b/6, 045b/11, 045b/18, 046a/4, 046a/9, 046a/11, 047a/2, 052b/23, 054a/20, 060a/5, 060a/8
o.- dıġı 036b/4
o.- dıġını 035a/17, 035a/22
o.- duḳdan 035b/22
o.- ınmaz 052b/10, 052b/12, 059a/23, 059b/10
o.- maġıla 038a/14, 038a/16, 038a/20, 042b/8
o.- maḳ 032b/10, 036b/7, 036b/16
o.- mamaġıla 033a/18, 033b/2, 038a/25, 038b/5, 038b/14, 039a/12, 039a/16, 040b/8, 041a/7, 043b/15, 043b/19
o.- masa 038b/11, 039a/1, 039b/2, 040a/3, 040b/18, 043b/12, 044a/3, 044a/14, 044a/17, 044a/24
o.- mayan 035a/8, 035b/13
o.- mayıcaḳ 044a/1
o.- mayup 038b/23, 039a/4, 040a/22, 043b/22, 044a/7, 044b/3, 044b/6, 046a/19
o.- maz 031a/2, 031a/9, 031a/14, 031a/18, 031a/24, 031b/3, 031b/8, 031b/13, 031b/19, 031b/25, 032a/9, 032a/17, 032a/21, 032b/6, 032b/15, 032b/20, 032b/23, 033a/3, 033a/14, 033b/14, 034a/5, 034a/9, 034a/22, 034a/25, 034b/6, 034b/11, 035a/5, 035a/9, 035a/11, 035a/16, 035a/21, 035a/25, 035b/13, 035b/17, 036a/1, 036a/8, 036a/16, 036a/19, 036b/5, 036b/10, 036b/15, 036b/19, 037a/7, 037a/13, 037a/16, 037a/24, 037b/1, 037b/18, 037b/25, 038a/4, 038a/19, 038a/24, 038b/4, 038b/21, 039a/7, 039a/14, 039a/24, 039b/7, 039b/20, 039b/24, 040a/8, 040a/10, 040a/14, 040a/19, 040b/1, 040b/9, 040b/21, 040b/25, 040b/26, 041a/10, 041a/17, 041a/20, 041a/25 041b/3, 041b/7, 041b/18, 042a/10, 042a/13, 042b/3, 042b/9, 042b/11, 043a/2, 043a/5, 043a/7, 043a/14, 043b/7, 043b/9, 043b/17, 043b/21, 043b/23, 044a/6, 044a/9, 044b/22, 045a/6, 045a/9, 045a/24, 045b/5, 045b/17, 046a/3, 046b/6, 046b/9, 046b/13, 046b/18, 046b/20, 046b/22, 047a/1, 047a/6, 047a/9, 047a/13, 047a/16, 047a/20, 047a/22, 047a/25, 047b/4, 048a/7, 048a/11, 048a/12, 048a/16, 048a/22, 048b/6, 048b/12, 049a/1, 049a/9, 049b/3, 049b/5, 049b/9, 049b/10, 050a/11, 050a/21, 050b/4, 050b/10, 050b/18, 050b/23, 051a/21, 052a/11, 052a/14, 052a/19, 052a/22, 053a/6, 053a/13, 054a/6, 055b/11, 055b/14, 055b/16, 055b/21,

057b/6, 058a/7, 058a/9, 058a/11, 058b/5, 058b/14, 058b/15, 059a/15, 059a/18, 060a/7, 060a/24, 060b/12
o.- mazlar 041b/22, 049a/24, 049b/17, 050a/15, 050b/13, 060a/15, 060b/4
o.- sa 035b/1, 048b/20
o.- sun 031b/14, 031b/16, 032a/11, 032a/14, 032a/18, 051b/23
o.- urum 034b/3
o.- ur 031b/23, 032a/4, 032a/13, 032a/24, 032b/3, 032b/9, 032b/12, 033a/1, 033a/10, 033a/19, 033a/24, 033b/4, 033b/9, 033b/16, 033b/19, 033b/22, 034a/2, 034a/12, 034a/18, 034b/15, 034b/20, 034b/24, 035a/3, 035a/7, 035a/19, 035b/6, 035b/10, 035b/20, 035b/24, 036a/5, 036a/13, 036a/24, 036b/2, 036b/24, 037a/4, 037a/20, 037a/26, 037b/4, 037b/8, 037b/11, 037b/15, 037b/21, 038a/7, 038a/11, 038a/15, 038b/9, 038b/12, 038b/16, 038b/25, 039a/19, 039b/3, 039b/11, 039b/14, 039b/17, 040a/4, 040b/5, 040b/15, 041a/5, 041a/14, 041b/11, 042a/2, 042a/6, 042a/17, 042a/22, 043a/11, 043a/17, 043b/2, 043b/3, 043b/11, 043b/14, 044a/2, 044a/4, 044b/5, 044b/13, 044b/17, 045a/13, 045a/18, 045b/10, 045b/22, 046a/9, 046a/24, 046b/1, 046b/3, 046b/15, 046b/16, 046b/25, 047a/4, 047a/10, 047b/8, 047b/12, 047b/15, 047b/19, 047b/22, 048a/14, 048a/18, 048a/25, 048b/5, 048b/9, 048b/14, 048b/16, 048b/19, 048b/21, 048b/24, 049a/6, 049a/13, 049b/13, 049b/20, 049b/23, 049b/25, 050a/3, 050a/6, 050a/9, 050a/17, 051a/14, 051b/4, 051b/9, 052b/17, 053a/9, 053b/14, 056a/5, 056b/15, 057b/2, 059a/8, 059b/21, 060a/1, 060a/5, 060b/15, 060b/19, 060b/23, 061a/3
o.- urlar 033a/6, 042b/18, 043a/22, 046a/17, 047b/25, 048a/3, 049a/19, 049a/22, 050a/25
o.- up 039a/20, 039b/4, 039b/22, 039b/25, 044b/10, 044b/14, 045a/7, 045a/10, 045a/14, 045b/6, 045b/10, 046a/18
ʿacemī o.- an 051a/2, 051a/6, 051a/15
ʿādeti o.- sa 056a/2
ʿādet-i müstemirresi o.- up 053a/23, 060b/1
ʿahdum o.- sun 051a/21
aḫẕ o.- ınup 060b/2
aḫẕ o.- ınur 061a/1
aḫẕ o.- sa 056b/9
ʿamele-i me’mūr o.- a 035a/6
ʿamyā o.- up 038a/13
ʿarabī o.- an 051a/18
ʿarz o.- ınup 043a/9
ʿarż o.- ınur 060b/23
āṣim o.- urlar 056a/16
atmışlardan o.- ayum 051b/14
āzād o. 047a/5, 048a/13
āzād o.- maġıla 049a/17
āzād o.- mış olur 046b/6, 046b/13, 046b/19, 047a/6, 049b/10
āzād olmış o.- ur 046b/6, 046b/13, 046b/19, 047a/6, 049b/10
āzād olmış o.- urum 047a/13, 047a/16, 047a/19, 048a/21
āzād o.- mış olurum 047a/13, 047a/16, 047a/19, 048a/21
āzād o.- sun 046a/25, 046b/2, 047a/3, 049b/22, 049b/24
āzād o.- up 036a/20
āzād o.- ur 036a/16, 046b/1, 046b/14, 046b/16, 046b/18, 046b/24, 047a/1, 047a/4, 047a/21, 048a/14, 050a/17
āzādlu o.- maġıla 040a/9
āzādlu o.- ur 047a/8
baʿīde o.- an 040b/26
bāʿiṣ o.- sa 060b/8
bāliġ o.- duḳda 034a/17, 047b/6, 048a/17
bāliġ o.- up 060a/18
bāliġa o.- an 060a/6, 060a/8
bāliġa o.- duḳda 032b/2, 032b/8, 033b/21, 034a/1, 034b/13, 034b/19, 043b/17, 045b/21
bāliġa o.- ınca 045b/25
başında o.- up 034a/23
bāyin o.- ur 034a/9
bāyine o.- ur 032a/23
beyʿ éder o.- sa 056a/7
beyān o.- ınmasa 033a/8
beyān o.- ınmayup 033b/7
bikr o.- an 052b/18
boş o. 031a/4, 031a/20

boş o.- sun 031a/10, 031a/15, 031a/25, 031b/4, 031b/9, 031b/14, 031b/22, 032a/1, 032a/5
boş o.- ur 031a/2, 031a/8, 031a/13, 031a/18, 031a/24, 031b/2, 031b/8, 031b/13, 031b/19, 031b/21, 031b/25, 032a/4, 032a/8, 032a/17, 032a/20, 053a/12
cā'iz o.- ur 033b/16, 033b/18, 035a/16, 035b/6, 043b/14, 049b/20, 049b/22
cāriyesi o.- maḳ 049a/2
dāḫil o.- duḳda 060b/20
dāḫil o.- duḳdan 060b/13
dāḫil o.- up 060b/16, 060b/25
daʿvāsı o.- maġıla 057a/16, 057b/11
daʿvāsı o.- up 057a/9, 057a/11, 057a/14, 057b/9, 057b/14, 057b/16, 057b/17, 057b/19, 057b/22, 058a/8
démiş o.- sa 054a/5, 055b/20
démişlerden o.- ayum 051b/19
deynüm o.- sun 052a/20
dönmiş o.- ayum 052a/1
ecnebī o.- an 044b/24
efḍal o.- an 035a/11
ekṣer o.- ınsa 032b/19
emīn o.- maġıla 046a/20
emīn o.- mamaġıla 039a/5
ezyed o.- dıġı 047b/24, 049b/14
fācire o.- maġıla 040a/1
faḳīr o.- sa 043b/10
faḳīr o.- up 043b/22
fevt o.- duḳda 036b/1, 040b/23, 046a/18, 046b/11, 048a/19, 050b/11, 050b/21, 057a/1
fevt o.- duḳdan 037a/23, 037b/2
fevt o.- sa 032b/14, 032b/22, 033a/2, 033a/22, 035a/7, 035b/19, 035b/23, 036a/1, 036a/12, 036a/23, 037b/1, 041a/3, 041b/20, 042a/21, 042b/1, 042b/17, 043a/21, 046a/8, 046b/1, 047a/18, 047b/3, 047b/11, 047b/14, 047b/21, 047b/24, 049a/8, 049b/12, 049b/15, 050a/13, 050a/24
fevt o.- up 032b/17, 033b/2, 035a/25, 035b/14, 037b/9, 038b/10, 038b/26, 039a/15, 040b/7, 046a/14, 047b/15, 048a/1, 048a/4, 048a/9, 049a/16, 049a/20, 049a/23, 050b/14, 050b/24, 051a/2, 051a/7, 051a/9, 051a/13, 051a/15, 051a/19
fevt o.- ursam 049b/23
ġālib o.- maġıla 040a/24
ġālib o.- up 040a/3
ġammāz o.- up 056a/1, 056a/4
gider o.- duḳda 032a/13, 041b/11, 041b/18
ḥabs o.- ınur 052b/22, 056a/24, 056b/12
ḥabs-i medīd o.- ınur 056a/22
ḥabs o.- ınup 056b/4
ḥadd-i zinā o.- ur 052b/17
ḫāḍına-i uḫrāsı o.- mamaġıla 044b/25
ḫulʿ o. 034a/15
ḫulʿ o.- duḳda 033b/5, 033b/24, 034a/19, 034b/12, 034b/18
ḫulʿ o.- duḳdan 032b/4, 032b/10, 032b/14, 032b/17, 032b/24, 033a/2, 033a/21, 033b/1, 033b/12, 033b/15, 034a/3, 034a/24, 034b/1
ḫulʿ o.- dum 034b/9
ḫulʿ o.- sa 033a/12
ḫulʿ o.- up 032b/1, 032b/7, 033a/8, 033a/16, 033b/7, 033b/20, 034a/11, 034a/16, 034b/22
ḫalāṣ o.- sa 053a/21, 055a/13, 056a/18, 056b/1, 056b/6, 056b/27
ḥāmil o.- an 053a/3
ḥāmil o.- duḳda 035b/14, 048a/19
ḥāmile o.- duḳda 036a/2, 036a/24
ḥāmile o.- duḳdan 046b/10
ḥarām o.- ur 046b/22
ḥāṣıl o.- dı 036a/11
ḥāṣıl o.- sa 039b/10
ḫasta o.- duḳda 049b/23, 051b/5
ḫasta o.- up 048a/7, 048a/11
ḫaṭīb o.- an 054b/21
ḥayż o.- an 035b/3
ḥelāl o.- ur 048b/6
ḫıḍānesinde o.- maġıla 033a/9, 033b/8
ḫüküm o.- ınduḳdan 052b/24
ḫüküm o.- ınsa 049a/5
ḫüküm o.- ınur 037a/11, 059a/22
ḫüküm o.- sa 043b/25
ḫürre o.- maḳ 036b/3
ḫürretü'l-aṣl o.- an 050b/11, 050b/14, 050b/19, 050b/24
ḫürretü'l-aṣl o.- duġına 050b/8

ḫürretü'l-aṣl o.- mayup 050b/16
ıṭlāḳ o.- ınmaz 056b/5
icrā o.- ınur 052b/10
iḳāmet o.- ınur 052b/12
iḳāmet o.- ınduḳdan 052b/21
iḳrār étmiş o.- masa 037b/4
iḳrār etmiş o.- up 047a/8
imām o.- an 053b/15, 056a/4, 058b/23
īmān o.- ıcaḳ 059a/8
iʿtibār o.- ınur 035b/1, 035b/2
iʿtiḳādında o.- up 051b/11, 051b/16, 051b/20, 051b/21, 052a/6, 052a/7
ḳādir o.- an 044a/4
ḳādir o.- masa 043b/22
ḳādir o.- mayup 043b/10
ḳādir o.- ur 032b/20, 033b/4, 034a/17, 034b/5, 034b/15, 034b/20, 036b/5, 036b/10, 036b/15, 036b/19, 038a/24, 038b/12, 038b/15, 038b/25, 039a/7, 039a/14, 039a/19, 039a/23, 039b/7, 039b/10, 039b/14, 039b/17, 039b/20, 039b/24, 040a/4, 040a/7, 040a/10, 040a/13, 040a/19, 040a/25, 040b/5, 040b/9, 040b/15, 040b/25, 041a/10, 041b/3, 041b/11, 042a/6, 042a/13, 042a/17, 042b/9, 043a/2, 043b/2, 043b/21, 044b/13, 044b/17, 044b/22, 045a/6, 045b/17, 045b/22, 046a/23, 046b/8, 046b/13, 047a/10, 047a/16, 047a/20, 047a/25, 047b/4, 047b/7, 047b/15, 047b/18, 047b/22, 048a/3, 048a/7, 048a/18, 048b/14, 048b/16, 048b/19, 048b/21, 048b/24, 049a/1, 049b/5, 049b/8, 049b/13, 049b/25, 050a/3, 050a/5, 050a/8, 050a/11, 050a/21, 050b/3, 050b/10, 050b/18, 051a/14, 052a/10, 052a/14, 052a/18, 055b/10, 055b/16, 055b/21, 056b/15, 057b/2, 059b/21, 060a/1, 060a/4, 060a/15, 060a/24, 060b/4, 060b/12, 060b/15, 060b/18, 060b/23, 061a/3
ḳādir o.- urlar 033a/5, 041b/22, 042b/18, 043a/22, 046a/16, 047b/25, 048a/11, 049a/18, 049a/21, 049a/24, 049b/16, 050a/15, 050a/25
ḳādire o.- mamaġıla 038a/10
ḳādire o.- masa 038a/13
ḳādire o.- mayup 033a/18
ḳādire o.- ur 032b/3, 032b/5, 032b/8, 032b/12, 032b/15, 033a/1, 033a/9, 033a/14, 033a/19, 033a/23, 033b/9, 033b/14, 033b/22, 034a/2, 034a/5, 034a/21, 034a/25, 034b/24, 035a/3, 035a/5, 038a/7, 038a/11, 038a/15, 038a/19, 038b/3, 038b/9, 038b/21, 039b/3, 040b/21, 040b/26, 041a/24, 041b/7, 041b/18, 042a/22, 042b/3, 043a/7, 043a/10, 043a/13, 043a/16, 043b/8, 043b/17, 045a/9, 045a/13, 045a/17, 045a/24, 045b/5, 045b/10, 046a/3, 046a/9, 046b/3, 047a/13, 047b/12, 048a/22, 048a/24, 048b/9, 048b/11, 049a/6, 055b/14, 057b/5
kāfir o.- ayum 051b/24
kāfir o.- maḳ 051b/12, 051b/16, 051b/21, 052a/6
kāfir o.- mış olur 058b/4, 058b/13, 058b/15
kāfir olmış o.- ur 058b/4, 058b/13, 058b/15
ḳā'im o.- anı 060a/1
ḳarındaşı o.- maġıla 047a/21
ḳatl o.- ınmaḳ 060b/2
ḳaṭʿ o.- ınmaḳ 060a/21
ḳatl o.- ınur 058a/17, 059a/24, 059b/2, 059b/10, 059b/14, 060b/24
laʿnet o.- sun 059b/5
lāzım o.- duḳdan 053a/4
lāzım o.- maz 051b/25
lāzım o.- ur 035a/7, 042a/9, 043b/11, 043b/23, 044a/8, 048b/4, 049a/13, 051a/22, 051a/24, 051b/4, 051b/9, 051b/11, 051b/13, 051b/15, 051b/17, 051b/20, 051b/22, 051b/24, 052a/2, 052a/6, 052a/23, 052a/25, 052b/2, 052b/5, 052b/7, 052b/15, 052b/16, 052b/19, 052b/20, 052b/25, 053a/2, 053a/6, 053a/8, 053a/10, 053a/13, 053a/14, 053a/16, 053a/21, 053b/1, 053b/3, 053b/5, 053b/7, 053b/12, 053b/14, 053b/16, 053b/17, 053b/18, 053b/20, 053b/22, 053b/23, 054a/1, 054a/2, 054a/4, 054a/6, 054a/7, 054a/9, 054a/10, 054a/12, 054a/13, 054a/14, 054a/16, 054a/17, 054a/18, 054a/20, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 054b/12, 054b/14, 054b/15, 054b/17, 054b/18, 054b/20, 054b/24, 055a/2, 055a/5, 055a/7, 055a/9, 055a/10, 055a/13, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/23, 055a/25, 055b/4, 055b/6, 055b/8, 055b/24, 056a/1, 056a/3,

056a/6, 056a/8, 056a/11, 056a/13, 056a/16, 056a/18, 056a/21, 056a/24, 056b/2, 056b/4, 056b/7, 056b/9, 056b/11, 056b/17, 056b/20, 056b/22, 056b/23, 056b/25, 056b/27, 057a/2, 057a/5, 057a/6, 057a/8, 057a/10, 057a/13, 057a/15, 057a/18, 057a/22, 057a/23, 057b/8, 057b/10, 057b/13, 057b/16, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/3, 058a/7, 058a/9, 058a/11, 058a/15, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/8, 058b/10, 058b/17, 058b/22, 058b/24, 059a/2, 059a/5, 059a/8, 059a/13, 059a/15, 059a/18, 059a/20, 059a/21, 059a/24, 059b/1, 059b/4, 059b/6, 059b/14, 059b/17, 060a/7, 060a/11, 060b/8

lāzıme o.- ur 035a/9, 035a/11, 035a/19, 035a/21, 035a/24, 041a/14, 041a/20, 042b/11, 043a/5, 043b/3, 043b/5, 043b/6, 044a/1, 044a/4, 044a/5, 044a/11, 044a/15, 044a/18, 044a/20, 044a/21, 044a/22, 044a/25, 044b/1, 044b/5, 044b/8, 044b/9, 052a/4

mālı o.- maġıla 045b/18

mālı o.- mamaġıla 044b/19, 045a/2, 045a/11, 045b/6

mālik o.- dıġı 047a/22, 047b/13, 047b/19, 048a/25, 048b/6, 048b/17, 048b/22, 049b/11

mālik o.- sa 047a/21

mālike o.- dıġı 047b/1, 047b/5, 047b/9

maʿlūm o.- ıncaya 056b/14

maʿlūm o.- maduḳça 056b/5

marīż o.- up 043b/9

maʿtūhe o.- an 048a/15

mecnūne o.- up 038a/9

medḫūl-bihā o.- mamaġıla 033b/21, 034b/13

medyūn o.- mış olur 052a/21

medyūn olmış o.- ur 052a/21

meʾmūn o.- maġıla 040a/6

menʿ o.- ınur 056a/3

mevcūd o.- up 038b/18, 039a/5, 046a/20

mevcūde o.- maġıla 053b/10

muḥrez o.- an 059b/23

muḥṣan o.- mayan 052b/16

muḥṣan o.- mayıcaḳ 052b/14

muḥṣana o.- an 053b/6

muḥṣana o.- ıcaḳ 053b/13

muḥtāc o.- an 043b/11

muḥtāc o.- up 043b/14, 043b/18

muḳırr o.- ıcaḳ 041b/25, 042a/5

murāfaʿa o.- up 058a/1

muṣırr o.- sa 059b/13

mūsir o.- maġıla 047b/7

muʿsir o.- sa 044b/7

mūsire o.- an 044a/13

muʿsire o.- maġıla 047b/17

muʿsire o.- up 033a/17

mūsire o.- up 043b/7, 044a/12, 044b/7

mūsirler o.- an 044a/9, 044a/12, 044a/19, 044a/23

muʿsirler o.- salar 044a/8

mūsirler o.- salar 044b/4

muʿsirler o.- up 044b/3

muṭabbaḳa o.- maġıla 042b/12

muʿtādī o.- dıġı 053a/18

muʿtādī o.- sa 056a/5

muʿteḳalü'l-lisān o.- duḳda 048a/8

muʿtiḳa o.- an 051a/12

muʿtiḳa o.- maġıla 050b/17

mübāne o.- ur 032a/13

mübtelā o.- an 034a/22

mücerred o.- an 031b/23

mücīz o.- mayıcaḳ 034a/8

mücīze o.- mayup 034b/23

mücīze o.- sa 034a/4

müdebber o.- mış olur 049b/2

müdebber olmış o.- ur 049b/3

müdebberi o.- an 049b/7

müdebberüm o.- sun 050a/1

müfsid o.- up 040a/23

mümeyyize o.- an 032b/6

mümkün o.- masa 051b/4

mümkün o.- mayıcaḳ 040b/14

mümtedd o.- up 048a/9

münʿaḳid o.- sa 043a/12

münḳażiyye o.- dı 035b/5

münḳażiyye o.- duḳdan 031a/11, 031a/21, 052b/3

münḳażiyye o.- ınca 043a/19

münḳażiyye o.- madın 032b/22, 035a/16, 053a/1

münḳażiyye o.- ur 035b/8, 035b/10

müntefī o.- ur 037b/24

müntefī olmış o.- ur 036a/8

müntefī o.- mış olur 036a/8
mürebbīsi o.- sa 053a/5
mürtedd o.- duḳdan 060b/19
mürtedd o.- mayup 060b/16
mürtedd o.- up 058b/18
müsāʿid o.- madıġı 048a/2, 048a/6, 049a/21
müsāʿid o.- masa 048a/2, 049a/20
müsāʿid o.- mayup 048a/5
müsāʿid o.- sa 048a/10, 049a/23
müsāʿid o.- up 032b/18
müslim o.- an 054a/25
müslümān o.- dum 058b/3
müstaḥiḳḳ o.- ur 056a/5
müstaḥiḳḳa o.- ur 041a/17
müste'min o.- an 056b/12
müşerref o.- up 052b/23
müşerrefe o.- duḳdan 056b/26
müştehāt o.- ınca 045a/4
müştehāt o.- sa 039b/13, 039b/16
müştehāt o.- up 039a/5
müteʿārif o.- an 031b/15, 032a/2, 032a/6
mütevaṭṭıne o.- up 040b/19, 040b/26
mütezevvice o.- maġıla 038b/19
mütezevvice o.- mayan 040b/19, 040b/26
nādim o.- up 036a/11, 048a/6, 050a/20, 050b/2
nādime o.- up 032b/4, 034a/4, 034a/24
nāfiẕ o.- ur 058a/11
nā'il o.- masa 050a/2
nā'il o.- ursam 050a/1
nāmına o.- an 059b/10
neẕrüm o.- sun 051b/7, 052a/12, 052a/16
nikāḥ o.- ındıġı 040b/2
oturur o.- sa 056a/10
ʿömri o.- duḳça 051b/8
ʿömrüm o.- duḳça 051b/6
rāy-ı müctemiʿ o.- up 040a/6
rāżī o.- mam 040a/25, 040b/25
rāżī o.- mayup 048a/5
rāżī o.- mazuz 058a/3
rāżī o.- sa 058b/21
rāżiyye o.- mayup 035a/4
rāżiyye o.- mam 040a/13
rāżīler o.- mayup 049b/16
re'īs o.- up 060a/25
re'īsleri o.- an 060b/7
ṣābit o.- duḳdan 036a/6
ṣābit o.- masa 043a/1, 052b/9
ṣābit o.- sa 036b/4, 053a/18, 053a/23, 055b/25, 059b/1
ṣābit o.- up 037a/3, 048b/3, 053a/4
ṣābit o.- ur 035b/12, 035b/17, 036a/4, 036a/15, 036a/19, 036a/23, 036b/2, 036b/24, 037a/7, 037a/13, 037a/15, 037a/20, 037a/24, 037a/26, 037b/8, 037b/14, 037b/18, 037b/21
sādāt-ı kirāmdan o.- an 059b/5
ṣaġīre o.- maġıla 041a/3
ṣaḥīḥ o.- ur 048a/12, 048a/15
sāʿī bi'l-fesād o.- an 060b/2
sāʿī bi'l-fesad o.- dıġı 053a/23
ṣā'im o.- maḳ 051b/6, 051b/8
sāḳıṭ o.- madın 038a/23, 039b/19
sāḳıṭ o.- mış olur 038a/4, 040a/17
sāḳıṭ o.- ur 034a/21
sāḳıṭ olmış o.- ur 038a/4, 040a/17
sākin o.- dıġı 055a/3
sākin o.- maḳ 031b/11, 040a/7
sākin o.- sa 031a/1
sākin o.- ursam 031b/9
sākine o.- duġıŋa 040a/12
sākine o.- maḳ 040a/11
sākine o.- sa 041a/13, 041a/16, 041a/19, 041a/24
ṣāliḥ o.- an 054a/3
ṣāliḥa o.- madın 043a/4
sebb-i nebī etmişlerden o.- ayum 051b/10
sebeb o.- dı 055b/19
sipāhī o.- duḳdan 047a/17
sipāhī o.- maġıla 047a/19
şāhid-i āḫer o.- masa 059b/9
şāyiʿ o.- maġıla 035a/13, 037a/8
şerʿ-i ḳavīm o.- an 057a/5
şerʿ-i şerīf o.- an 057a/7
taʿarruż o.- ınmayup 050b/8
ṭālibe o.- duḳda 034a/13
tamām o.- dıġı 032a/12, 032a/16
ṭārī o.- mamaḳ 050b/11, 050b/14, 050b/19, 050b/24, 051a/18

tārikü'ṣ-ṣalāt o.- an 053b/18
tārikü'ṣ-ṣalāt o.- maġıla 057b/3
taʿzīr o.- ınup 056b/11
taʿzīr-i şedīd o.- ınup 052b/25
tebevvül éder o.- sa 055a/6
tefāvüt o.- up 040b/14
tefrīḳ o.- ınur 052b/25
te'ẖīr o.- ınmaḳ 053a/6
teklīf o.- ınduḳda 053b/10
tevcīh o.- ınduḳda 031a/3
tevcīh o.- ınup 031a/5
ümm-i veled o.- maġıla 039a/22
ümm-i veled o.- mış olur 036a/20
ümm-i veled olmış o.- ur 036a/20
ümm-i veledi o.- mış olur 049a/9
ümm-i veledi olmış o.- ur 049a/9
ümm-i veledi o.- up 048b/3, 049a/12
ümm-i veledi o.- ur 037a/4
ümmet-i Muḥammedden o.- mayayum 052a/5
üzerime o.- sun 031b/20, 031b/24, 032a/1, 032a/3, 032a/5, 032a/7
vāḳıʿ o.- duḳda 056a/14
vāḳıʿ o.- mamaḳ 034b/8
vāḳıʿ o.- ur 034a/12, 034b/10
vāḳıfe o.- dıġı 032a/19
vāḳıfe o.- duḳda 033b/25, 034a/3, 034a/12, 035a/4
vāriṣ-i maʿrūfı o.- maġıla 050b/4
vāriṣ o.- ur 032b/22, 035b/19, 035b/24, 036a/1, 036a/12, 037b/1, 037b/4, 037b/11, 050b/23, 051a/20
vāriṣ o.- urlar 050b/13
vāriṣ o.- urum 050b/17
vāriṣe o.- maḳ 033a/4
vāriṣe o.- ur 033a/3
varur o.- sa 057b/1
vāṣıl o.- dıġı 035b/2
vāṣıl o.- masa 035a/2
vedīʿat o.- an 042a/8
vezīr o.- ursam 058a/12
yaşında o.- up 048a/14
yazılmış o.- maġıla 055a/4
yemīn o.- maḳ 051b/11, 051b/15, 051b/20, 052a/3
żaʿīfi o.- up 060b/5
zaʿīm o.- mayan 049b/25
ẓāhir o.- duḳdan 060a/13
ẓāhir o.- ınca 053a/11, 053a/15, 053a/17, 056b/2
ẓāhir o.- maġıla 034b/26, 050a/7
ẓāhir o.- sa 032b/11, 050a/5
żāmin o.- duḳdan 034a/11
żāmin o.- masa 033b/21
żāmin o.- sa 034b/23
żāmin o.- ur 036b/6, 036b/11, 036b/20
żāmine o.- mayup 033b/25
żāmine o.- up 034b/13, 034b/19
zevcem o.- duŋ 034b/5
zevcem o.- ur 034b/2
zecr o.- ınur 055a/7
ẕimmetinde o.- an 057a/19, 058b/25
ziyāde o.- mayan 060b/5

ol [T.] O zamiri
o. 031a/6, 031a/10, 031a/12, 031a/16, 031a/20, 031a/21, 031a/22, 031b/1, 031b/4, 031b/10, 031b/17, 031b/21, 033b/13, 034a/7, 034a/15, 034a/16, 034a/19, 034b/9, 035b/16, 035b/19, 036a/1, 036a/4, 036a/10, 036a/12, 036b/2, 036b/10, 036b/19, 037a/6, 037a/10, 037a/13, 037a/15, 037a/23, 037b/1, 037b/4, 037b/23, 038b/18, 040b/11, 040b/21, 040b/26, 041a/1, 041a/16, 043b/17, 046b/6, 046b/11, 047b/14, 047b/18, 048b/2, 048b/8, 048b/20, 049a/1, 049a/14, 049a/15, 049b/2, 049b/5, 049b/8, 049b/18, 049b/24, 050a/2, 051a/22, 051a/24, 051b/2, 051b/3, 051b/10, 052a/1, 052a/5, 052a/9, 052a/12, 052a/17, 052b/13, 053a/21, 055a/1, 056a/9, 057a/22, 058a/2, 058a/3, 058a/21, 058b/6, 058b/20, 059a/11, 060a/18

on [T.] On
o. 033b/3, 036b/1, 037b/3, 037b/22

ot [T.] Ot
o. 059b/12

otur - [T.] Oturmak
o.- ur olsa 056a/10

Ö

ögey [T.] Üvey
ö. 034a/14, 037a/26, 045b/18

öl - [T.] Ölmek
ö.- miş 054b/23

ʿÖmerü'l-Farūḳ [Ar.] İkinci halife Hz. Ömer
ʿÖ. 059b/3

ʿömr [Ar.] Ömür, hayat
ʿö.+ i olduḳça 051b/8
ʿö.+ üm olduḳça 051b/6

ʿörf [Ar.] Âdet, görenek
ehl-i ʿö. 052a/11, 052a/13, 059a/9
ehl-i ʿö.+ e 056a/2, 056a/4
ʿö.+ lerinde 031b/22

öyle [T.] Öğle vakti
ö. 059a/3

P

pādişāh [Far.] Padişah, hükümdar
p. 054a/7

pezevenk [Erm.] Gizli ve yasal olmayan cinsel ilişki öncesinde aracılık eden kimse
p. 053b/17, 053b/21

poḫ [T.] Bok, dışkı
b. 054b/13, 054b/14, 057a/12
b.+ uma 054b/11
b.+ uŋ 054b/16

R

raḍıyallahu ʿanhumā [Ar.] Allah o ikisinden de razı olsun
r. 059b/3

rāhib [Ar.] Hristiyanlarda genellikle manastırlarda yaşayan ve evlenmeyen din adamı, keşiş
ʿAmr-ı r. 056b/18
ʿAmr-ı r.+ e 055a/20

rāy [Ar.] Oy
r.- ı ḥākim 039a/13
r.- ı ḥākimle 038a/14, 038b/11, 038b/15, 040a/3
r.- ı müctemiʿ olup 040a/6
r. édicek 039a/18
r. édüp 038b/20
r. eylese 039a/6, 040a/24

rāy-ı müctemiʿ [Ar.] Doğru düşünüp isabetle karar verme
r.- ı müctemiʿ olup 040a/6

rāżī [Ar.] Rıza gösteren, kabul eden
r. olmam 040a/25, 040b/25
r. olmayup 048a/5
r. olmazuz 058a/3
r. olsa 058b/21
r.+ ler olmayup 049b/16

rāżiyye [Ar.] rāżī kelimesinin müennes şekli (bk. rāżī)
r. olmam 040a/13
r. olmayup 035a/4

recep [Ar.] Arabî ayların yedincisi ve kutsal sayılan üç ayların birincisi
R. 051b/6, 051b/8

recm [Ar.] Taşlama, taşa tutma
r. 052a/23, 052a/25, 052b/2, 052b/5
r.+ i 053a/6
r.- i teʾḫīr 053a/4

redd [Tr] Kabul etmeme, geri çevirme
r.- i selām étmeseler 056a/15

reʾīs [Ar.] Baş, başkan
r.+ leri olan 060b/7
r. olup 060a/25

resūl [Ar.] Elçi, peygamber
r.- i ekrem 059a/23, 059a/25, 059b/7

reżāʿen [Ar.] Süt emzirme bakımından

r. 038a/5, 047a/20, 047a/21

rıḳḳ [Ar.] Kölelik
r. 050b/10, 050b/13, 050b/19, 050b/23, 051a/18

rıżā [Ar.] Hoşnutluk, gönüllü olma
r.+ sıla 033b/16, 033b/18
r.+ sınsuz 050a/11, 050a/20, 050b/3

ricāl [Ar.] Erkekler
r.+ den 040a/21, 046a/19
r.+ e 059a/22
maṣlaḥat-ı r.+ e 043a/4

rubʿ [Ar.] Dörtte bir, çeyrek
r. 051a/8

rūspī [Far.] Zinayı kendine iş olarak yapan kadın, hayat kadını
r. 053b/6

rücūʿ [Ar.] Geri dönme, cayma
r. 042b/16
r.+ a 033a/23, 033b/4
r. éder 034b/24
r. étmemegile 060a/20
r. etmese 060a/10
r. étmese 059b/16, 059b/20, 059b/24
r. etmezse 058a/16
r. eyle 058a/14

S

s̱ābit [Ar.] İspat edilmiş, anlaşılmış
s̱. olduḳdan 036a/6
s̱. olmasa 043a/1, 052b/9
s̱. olsa 036b/4, 053a/18, 053a/23, 055b/25, 059b/1
s̱. olup 037a/3, 048b/3, 053a/4
s̱. olur 035b/12, 035b/17, 036a/4, 036a/15, 036a/19, 036a/23, 036b/2, 036b/24, 037a/7, 037a/13, 037a/15, 037a/20, 037a/24, 037a/26, 037b/7, 037b/14, 037b/18, 037b/21

sādāt [Ar.] Seyyitler, Hz. Hasan neslinden gelenler
s. 054b/12
s.+ dan 055b/14
s.- ı kirāmdan 054a/12, 054b/19
s.- ı kirāmdan olan 059b/4

ṣafā [Ar.] Gönül şenliği, gönül zevki
ṣ.+ ŋ 059b/12

ṣaġ [T.] Sağ taraf
ṣ. 060a/20, 060a/22

ṣaġīr [Ar.] Büluğa ermemiş, erginlik çağına gelmemiş çocuk
ṣ. 033a/7, 033a/11, 038b/16, 039a/21, 039b/22, 039b/25, 040a/20, 040b/1, 040b/12, 043b/7, 043b/12, 045a/14, 045b/6, 046a/4, 046a/7, 048a/17
ṣ.+ e 038a/5, 038a/8, 039b/11, 040a/14, 045a/10
ṣ.+ i 033a/16, 033a/19, 038a/6, 038b/7, 038b/11, 038b/14, 038b/21, 039a/25, 039b/5, 040a/2, 040a/3, 040a/10, 046a/6
ṣ.+ ler 046a/14
ṣ.+ leri 038b/3, 045a/17, 046a/12
ṣ.+ lerüŋ 038a/25, 038b/2, 046a/14, 046a/15
ṣ.+ üŋ 033a/13, 033a/17, 033a/18, 038a/5, 038a/6, 038b/5, 038b/6, 038b/9, 038b/10, 038b/14, 038b/17, 038b/19, 039a/8, 044a/17, 046a/7, 046a/8, 048a/16
ʿAmr-ı ṣ. 034a/14
Zeyd-i ṣ. 038b/4, 047b/5, 060a/5
Zeyd-i ṣ.- i faḳīrüŋ 044a/15, 044a/22, 044b/1, 044b/5
ʿAmr-ı ṣ.+ e 053a/15, 053a/17
ʿAmr-ı ṣ.+ i 040a/8
Hind-i ṣ.+ i 038b/8
veled-i ṣ.+ i 044b/10
Zeyd-i ṣ.+ i 038a/1, 039b/8, 039b/18
veled-i ṣ.+ ini 033a/15
Hind-i ṣ.+ ler 046a/10
ʿAmr-ı ṣ.+ lerüŋ 038a/24
Zeyd-i ṣ.+ üŋ 038a/4, 038a/15, 038a/19, 038b/12, 038b/25, 039a/7, 048a/16

ṣaġīre [Ar.] ṣaġīr kelimesinin müennes şekli (bk. ṣaġīr)
ṣ. 033a/20, 033a/22, 033a/25, 033b/21, 038b/13, 038b/17, 040b/2, 040b/7, 040b/16, 040b/23, 040b/26, 041a/5, 042b/9, 043a/3, 043b/25, 044b/14, 044b/23, 044b/24, 045a/7, 045b/11, 045b/23, 049a/9, 056b/2, 056b/10
ṣ.+ ler 045a/15
ṣ.+ nüŋ 033a/22, 033b/3, 033b/19, 033b/20, 038a/9, 039a/3, 039b/16, 044b/24
ṣ.+ ye 039a/3, 039a/11
ṣ.+ yi 038a/9, 038a/10, 038a/13, 038a/14, 039b/14, 039b/17, 040a/15, 040a/16, 040a/18, 045a/13, 056b/11, 056b/13
Hind-i ṣ. 032b/6
Hind-i ṣ.- i mūsireden 043b/15
Hind-i ṣ.- i mūsirenüŋ 043b/4
Hind-i ṣ.- i mümeyyize 032a/24
Hind-i ṣ.- i mümeyyizenüŋ 033b/23
Hind-i ṣ.+ nüŋ 033b/19, 034b/11, 037b/25, 038a/7, 038a/12, 038b/22, 039a/2, 039a/10, 045a/18, 045a/24, 045b/18
Hind-i ṣ.+ yi 034b/15, 042b/11, 046a/17
Zeyneb-i ṣ.+ yi 044b/18
ṣ. olmaġıla 041a/3

ṣaḥīḥ [Ar.] Gerçek, doğru
bey'-i ṣ. 047a/5
ṣ. olur 048a/12, 048a/15

sā'ī [Ar.] Söz taşıyan, koğuculuk yapan
s. 053a/23, 060b/2

sā'ī bi'l-fesād [Ar.] Ortalığı birbirine katan, fesatçı
s. 053a/23, 060b/02

ṣā'im [Ar.] Oruç tutan, oruçlu
ṣ.+ üz 059a/10
ṣ. olmaḳ 051b/6, 051b/8

sā'ir [Ar.] Başka, diğer
s. 041b/20, 049a/16, 049a/18

ṣaḳal [T.] Sakal
ṣ.+ ını 055b/5
ṣ.+ uŋa 055b/7

sāḳıṭ [Ar.] Düşen
s. olmadın 038a/23, 039b/19
s. olmış olur 038a/3, 040a/17
s. olur 034a/21

sākin [Ar.] Bir yerde oturan
s. ol 040a/7
s. oldıġı 055a/3
s. olmak 031b/11
s. olmaḳ 040a/6
s. olsa 031a/1
s. olursam 031b/9

sākine [Ar.] sākin kelimesinin müennes şekli (bk. sākin)
s. 040a/13, 042b/13
s. olduġıŋa 040a/12
s. olmaḳ 040a/11
s. olsa 041a/13, 041a/16, 041a/18, 041a/23

ṣalāḥ [Ar.] Dine olan bağlılık
ṣ.+ ı 053a/11, 053a/14, 053a/16, 060a/13
ṣ.+ ları 056b/2

ṣalāt [Ar.] Namaz
edā-yı ṣ.+ a 057b/3

ṣāliḥ [Ar.] Dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan
ṣ. olan 054a/3

ṣāliḥa [Ar.] ṣāliḥ kelimesinin müennes şekli (bk. ṣāliḥ)
Zeyneb-i ṣ. 040a/11
ṣ. olmadın 043a/4
Hind-i ṣ.+ ya 054b/6, 054b/7

ṣāliḥān [Ar.] Salihler
ṣ.+ dan 053b/21

ṣallallahu aleyhi ve sellem [Ar.] Allah'ın selamı onun üzerine olsun

ṣ. 059a/23, 059a/25, 059b/8

sanʿat [Ar.] Sanat
s. 057b/21

ṣanduḳ [Ar.] Sandık
ṣ.+ umda 059b/22

ṣarʿ [Ar.] Sara hastalığı, tutarık
Ṣ. 034a/22

ṣarf [Ar.] Harcama
ṣ. 043a/23
ṣ.+ a 043a/16
ṣ. édüp 041b/20
ṣ. étdügi 042b/2
ṣ. étdükden 043a/24
ṣ. étmek 043b/13
ṣ. eylese 042a/9, 043b/16, 043b/20

ṣat - [T.] Satmak
ṣ.- ılıḳ 047a/7

ṣavm [Ar.] Oruç
ṣ.+ uŋuzı 059a/11

sebb [Ar.] Sövme
s. 055a/1, 059b/3
s. étdügi 059b/1
s. eyledi 059b/8
s. eylese 059a/24
s.- i nebī etmişlerden olayum 051b/9

sebeb [Ar.] Sebep, neden
s. oldı 055b/19

seby [Ar.] Esir alma
s. édüp 060b/10

sefer [Ar.] Yolculuk
s.+ e 041b/18
mesāfe-i s.- i baʿīd 040b/4
müddet-i s.- i baʿīd 040b/18
müddet-i s.+ den 040b/26

sekiz [T.] Sekiz
s. 050a/18

sekrān [Ar.] Sarhoş
s. 048a/13, 058b/11, 058b/14

selām [Ar.] Selam, esenleme
s. 056a/15
redd-i s. étmeseler 056a/15

ṣelāṣe [Ar.] Üç
ṭalāḳ-ı ṣ. 031b/20, 031b/23

ṣemen [Ar.] Kıymet, değer
ṣ.+ lerini 042a/12

sen [T.] Sen 2. Teklik şahıs zamiri
s. 039a/22, 040a/18, 054a/3, 054b/19, 054b/23, 055b/9, 055b/20, 059b/13, 059b/14, 059b/18, 059b/22, 060a/2
s.+ a 034a/15, 041a/9, 046b/7, 051b/1, 052a/15, 057b/15
s.+ den 040a/18, 044b/21, 059a/16
s.+ i 031a/3, 042b/24, 047a/4, 059a/4
s.+ üŋ 039a/22, 054b/23

sene [Ar.] Sene, yıl
s. 032a/10, 032a/12, 032a/16, 033a/11, 033a/15, 033a/20, 033a/22, 033a/25, 033b/3, 033b/11, 033b/13, 035a/1, 037b/16, 041b/15, 042b/22, 042b/24, 046a/25, 050a/1, 050a/2, 050a/15, 050a/17, 050a/22, 050a/24, 052a/1, 053a/6, 057a/4
s.+ den 036b/24, 037b/10, 037b/13
s.+ dür 037a/5
s.+ lik 033a/23, 041b/12
s.+ ye 032a/11
s.- i mezbūrenüŋ 041b/17

seneteyn [Ar.] İki sene
s. 033a/12

serīḳa [Ar.] Çalma
s.+ ya 059b/16, 059b/20, 059b/24, 060a/10
nişāb-ı s.+ ya 060a/6, 060a/8, 060a/18
s. étdigi 059a/13
s. étdükden 060a/9

s. eyledüŋ 059b/15, 059b/19, 059b/23, 060a/3

sevḳ [Ar.] Yollama, gönderme
s. étmegile 056a/12

Ṣıddīḳ [Ar.] Pek doğru, sözünün eri anlamında Hz. Ebu Bekir'in lakabı
Ṣ. 059b/2

ṣıḥḥat [Ar.] Sağlık
ṣ.+ inde 032b/13, 046a/24, 047a/25, 047b/8, 050a/11

si'āyet [Ar.] Kölenin efendisine olan borcu çalışarak ödemesi
s.+ den 048a/5
s. éderken 049b/15

ṣiġar [Ar.] Küçüklük
ṣ.+ ında 034b/17

ṣiġār [Ar.] Küçükler, erginlik çağına gelmemiş çocuklar
ṣ.+ ı 039a/16, 039a/18
ṣ.+ uŋ 039a/15, 039a/17
evlād-ı ṣ.+ ın 039a/15

sik [T.] Erkeklik organı
s.+ isin 054b/20

sipāhī [Ar.] Tımar sahibi olan süvari askeri
s. olduḳdan 047a/17
s. olmaġıla 047a/19

siz [T.] Siz 2. çokluk şahıs zamiri
s. 055a/1
s.+ e 055a/8
s.+ üŋle 051b/25

ṣoḳ - [T.] Sokmak
ṣ.- up 053a/7

ṣol [T.] Sol taraf
ṣ. 060a/20, 060a/22

ṣoŋra [T.] Sonra
ṣ. 031a/6, 031a/10, 031a/11, 031a/15, 031a/16, 031a/20, 031a/21, 031a/25, 031b/4, 031b/6, 031b/10, 031b/24, 032a/7, 032a/11, 032a/15, 032a/18, 032b/4, 032b/10, 032b/14, 032b/17, 032b/24, 033a/2, 033a/22, 033b/1, 033b/12, 033b/15, 034a/3, 034a/11, 034a/24, 034b/1, 034b/17, 035a/1, 035a/14, 035a/18, 035a/20, 035a/23, 035b/4, 035b/9, 035b/11, 035b/22, 036a/6, 036a/10, 036a/18, 036a/21, 036b/4, 036b/8, 036b/13, 036b/17, 036b/21, 037a/1, 037a/6, 037a/9, 037a/23, 037b/1, 037b/2, 037b/5, 037b/10, 037b/13, 037b/22, 039b/21, 040a/5, 040b/6, 040b/11, 040b/22, 041a/2, 041a/8, 041a/11, 041b/4, 041b/13, 041b/19, 042a/7, 042a/11, 042a/21, 042b/1, 042b/12, 042b/17, 042b/22, 043a/20, 043a/24, 045b/2, 045b/8, 045b/25, 046a/6, 046a/13, 046a/23, 046a/25, 046b/3, 046b/5, 046b/10, 047a/3, 047a/5, 047a/10, 047a/14, 047a/17, 047b/2, 047b/10, 047b/14, 047b/20, 047b/23, 048a/1, 048a/4, 048a/9, 048b/20, 048b/25, 049a/3, 049a/7, 049a/14, 049a/20, 049a/23, 049b/1, 049b/6, 049b/11, 049b/14, 049b/18, 049b/24, 050a/2, 050a/4, 050a/7, 050a/13, 050a/23, 050b/20, 051a/24, 051a/25, 051b/7, 051b/18, 051b/23, 052a/5, 052a/12, 052a/16, 052a/20, 052b/3, 052b/6, 052b/13, 052b/21, 052b/24, 053a/4, 056b/4, 057a/1, 057a/4, 058b/18, 060a/9, 060a/13, 060b/10, 060b/13, 060b/19

ṣoy - [T.] Soymak
ṣ.- ıcı 053b/15

söyle - [T.] Söylemek
s.- mese 032a/16
s.- meyüp 034b/7

söz [Tr] Söz
s.+ üŋile 054b/23

su'āl [Ar.] Soru sorma
s. étdükde 046b/24
s. étdüklerinde 054b/25

ṣubaşı [T.] Şehirlerin güvenlik işlerine bakan görevlilerin başı

ṣ. 055b/12

ṣuleḥā [Ar.] Dinin emrettiği şeylere uygun harekette bulunan, günah işlemeyen kimseler
ṣ.+ dan 053b/16, 053b/22, 053b/24, 054a/1, 054a/6, 054a/8, 054a/11, 054a/15, 054b/25, 055a/9, 055a/17

sulṭānī [Ar.] Sultana ait, hükümdara ait
emr-i s.+ ye 057a/7

ṣūret [Ar.] Biçim, yol
ṣ.+ de 033a/3, 058a/10

südüs [Ar.] Altıda bir
s. 051a/12

sükūt [Ar.] Susma, söz söylememe
s. édüp 032a/19

s̱ülüs̱ [Ar.] Üçte bir
s̱. 044a/18, 048a/1, 048a/2, 048a/4, 048a/6, 048a/10, 049a/20, 049a/21, 049a/23, 051a/17
s̱.- i mehr-i mezbūre 032b/18

s̱ülüs̱ān [Ar.] Üçte iki
s̱. 051a/5

s̱ümün [Ar.] Sekizde bir
s̱. 051a/5

sür - [T.] Sürmek
s.- se 055a/5

Ş

şaʿbān [Ar.] Arabî ayların sekizincisi ve kutsal sayılan üç ayların ikincisi
Ş. 051b/6, 051b/8

şāhid [Ar.] Şahit, tanık
ş.+ i 053b/23
ş.- i āḫer olmasa 059b/9

şaḳī [Ar.] Haydut, yol kesen
Zeyd-i ş. 060b/2

şakird [Far.] Talebe, öğrenci
ş.+ i 055b/22

şapḳa [Rus.] Şapka, başlık
ş.+ sı 058a/18

şārib [Ar.] İçen, içici
ş. 055a/10

şāribü'l-ḫamr [Ar.] Şarap içici
ş. 055a/10

şarṭ [Ar.] Koşul, vaziyet, hâl
ş.+ ıla 042b/16, 043a/23
ş.- ı mezbūre 031a/8, 031a/13, 031a/17, 031a/23, 031b/12, 031b/25, 032a/8

şāyiʿ [Ar.] Duyulmuş, herkesçe bilinmiş
ş. olmaġıla 035a/13, 037a/8

şedīd [Ar.] Şiddetli, sert
taʿzīr-i ş. 052b/7, 053a/3, 053a/10, 053a/14, 053a/16, 053a/22, 053b/2, 053b/19, 055a/7, 055a/9, 055b/2, 056a/3, 056a/6, 056a/8, 056a/11, 056a/19, 056a/22, 056b/2, 056b/17, 056b/20, 056b/22, 056b/24, 057a/2, 057a/6, 057a/8, 057b/16, 059b/1, 060b/8
taʿzīr-i ş.+ den 056b/4
taʿzīr-i ş. olınup 052b/25

şehādet [Ar.] Şahitlik, şahitlik etme
ş.+ i 059b/9
ş.+ de 050b/7
kelime-i ş. 055a/4
kelime-i ş.+ üŋ 055a/5
ş. éden 055b/24
ş. étdigi 055b/25
ş. étdükde 059b/8

şenīʿ [Ar.] Kötü, ayıp, utanılacak
fiʿl-i ş. 056a/25, 056b/27, 058b/2

şenīʿe [Ar.] şenīʿ kelimesinin müennes şekli (bk. şenīʿ)
maʿsiyet-i ş.+ nüŋ 060b/9

şerʿ [Ar.] Allah'ın kulları için koymuş olduğu dinî ve dünyevî hükümlerin tamamı, din kaideleri
ş. 057b/23
ş.+ e 057a/9, 057a/14, 057a/16, 057a/17, 057b/10, 057b/12, 057b/15, 057b/17, 057b/18, 057b/19, 057b/22, 057b/24, 058a/2, 058a/5, 058a/8
ş.+ le 057b/20, 058a/2
ş.+ üŋe 057b/15
ş.- i ḳavīm olan 057a/5
ş.- i şerīf olan 057a/7
ş.- i şerīfi 058a/6

şerā'iṭ [Ar.] Şartlar
ş.- i liʿān 053b/9

şerʿan [Ar.] Şeriatça, şeriata uygun olarak
ş. 043b/3, 053a/18, 053a/23, 055b/25

şeref [Ar.] Büyüklük, yücelik
ş.- i İslāmla 052b/22, 056b/26

şerīf [Ar.] Şerefli, kutsal
ʿıyd-i ş.+ dür 059a/10
şerʿ-i ş.+ i 058a/6
şerʿ-i ş. olan 057a/7

şerʿiyye [Ar.] Şeriata ait
fetvā-yı ş.+ yi 057b/7

şetm [Ar.] Sövme
ş. 054b/10, 055a/1
ş. eyledüŋ 055b/10, 055b/13
ş. eylese 053b/13, 053b/15, 053b/17, 053b/20, 053b/21, 053b/23, 053b/25, 054a/2, 054a/3, 054a/7, 054a/8, 054a/10, 054a/11, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/16, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/2, 054b/4, 054b/9, 054b/12, 055a/10, 055a/15, 055a/16, 055a/18, 055a/20, 055a/23, 055a/25, 055b/2, 055b/3, 055b/6, 058b/13, 058b/17, 059a/5, 059a/7, 059a/12

şeyḫü'l-İslām [Ar.] Osmanlı Devleti'nde dinî meselelerle şeriat mahkemelerine bakan en yüksek rütbeli din adamı
ş.+ dan 057b/6

şeyṭān [Ar.] Şeytan
ş. 054a/14, 058a/25

şirret [Ar.] Kötülük
ş. 055b/17
ş.+ i 060b/2

şirrīr [Ar.] Kötülük işleyen
ş. 053b/25

şöyle [T.] Şunun gibi, şu biçimde
ş. 046b/17

şu [T.] Şu işaret zamiri
ş. 032a/24, 032a/25, 033a/4, 034a/6, 034a/13, 034a/18, 034b/16, 036b/25, 041a/11, 041b/9, 041b/14, 042a/9, 042a/15, 042a/19, 042a/24, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043a/15, 043a/18, 043b/15, 043b/19, 044b/11, 044b/16, 044b/20, 045a/19, 045b/1, 045b/12, 045b/19, 045b/24, 046a/5, 046a/11, 046a/21, 046b/7, 047a/2, 050a/4, 050a/6, 050a/9, 050a/12, 052a/8, 052a/11, 052a/16, 057a/19, 058b/5, 058b/25, 059a/10, 059b/15, 059b/18, 060a/2, 060a/6, 060a/9

şürb [Ar.] İçme
ḥadd-i ş. 053b/1, 053b/4
ş.- i ḫamr édersem 032a/18
ş.- i ḫamr édüp 032a/19
ş.- i ḫamr eylese 053b/1
ş.- i ḫamr eyleseler 053b/3

T

taʿaddī [Ar.] Zulmetme
t. 060b/1

taʿaḳḳul [Ar.] Akıl erdirme
t.- ı dīn édüp 039b/1
t.- ı dīn etmeyüp 039b/5

ṭaʿām [Ar.] Yemek, aş
ṭ. 045a/21
ṭ.+ dan 045a/22, 045b/3, 045b/15
ṭ.+ ından 045a/8

taʿarruż [Ar.] Takılma, sataşma
t. olınmayup 050b/8

ṭabḫ [Ar.] Pişirme
ṭ. étdügi 045a/22, 045b/15
ṭ. étmeyüp 045a/21
ṭ. eyledigi 045b/3

tācir [Ar.] Ticaretle uğraşan
Bekir-i t.+ e 060b/17

taġayyüb [Ar.] Kaybolma
t. eylese 056b/11, 056b/13

taġrīm [Ar.] Ödetme
t. etdürmek 056a/4
t. étdürmek 056a/2

ṭahāret [Ar.] Temiz, temizlik
ṭ.+ süz 054a/24

taḫfīf [Ar.] Hafifletme, değerini azaltma
t. édüp 058a/16

taḥḳīḳan [Ar.] Gerçekten, hakikaten
t. 054b/22

taḥḳīr [Ar.] Hakaret etme, hor görme
t. 058a/6
t. édüp 054b/16

taḥrīk [Ar.] Bir kimseyi, kötü bir iş yapması için harekete geçirme, kışkırtma
t. 056a/12

taḥsīl [Ar.] Öğrenim
t. eylesüŋ 055b/23

ṭā'ife [Ar.] İnsan topluluğu, cemaat
ṭ. 060b/5, 061a/1
ṭ.+ sinden 031a/2, 052a/13, 059a/9
ṭ.+ sine 052a/11

taḳbīḥ [Ar.] Çirkin bulma, beğenmeme
t. 059a/16

taḳdīr [Ar.] Değer biçme, değer verme
t. 042a/15, 042a/20, 042a/24, 043a/18, 046a/5, 046a/12, 046a/21
t.+ ce 040a/23
t.- i ḳāḍı 041b/4
t. édüp 041b/15
t. étdürdüm 041b/16, 045a/23, 045b/16
t. étdürmedin 043a/12
t. étdürmek 041b/24, 042a/4
t. étdürse 041b/10, 043a/15, 044b/12, 044b/16, 045a/12, 045a/16
t. étdürüp 038a/17, 038a/21, 038b/1, 038b/6, 041a/23, 042a/16, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043b/8, 044b/20, 045a/3, 045a/20, 045b/1, 045b/7, 045b/12, 045b/19, 045b/24
t. etmege 042a/6
t. étmege 042a/1

taḳyīd [Ar.] Kayıt ve şartla bağlama
t. etmeyüp 060b/20, 060b/25

ṭalāḳ [Ar.] Boşama, nikahlı eşini bırakma
ṭ. 031a/2, 031a/4, 031a/8, 031a/9, 031a/11, 031a/13, 031a/15, 031a/18, 031a/20, 031a/21, 031a/23, 031a/25, 031b/4, 031b/8, 031b/9, 031b/13, 031b/18, 031b/19, 031b/21, 031b/22, 037b/5, 042b/24, 052b/2, 052b/6
ṭ.+ idi 031b/17
ṭ.- ı bāyin 033b/17
ṭ.- ı şelāşe 031b/20, 031b/23

ṭaleb [Ar.] İsteme, dileme
ṭ.+ i 050a/5, 050a/8, 053b/14
ṭ. éderseŋ 034b/2
ṭ. édüp 059a/10
ṭ. étdükde 034a/20, 042b/23, 044b/21, 059a/1
ṭ. étmegile 034b/4
ṭ. eylese 034b/4

ṭālibe [Ar.] İsteyen, istekli kadın

ṭ. olduḳda 034a/13

tamām [Ar.] Bitme, son
t.+ ına 032a/10, 033a/11, 033a/13, 033a/15, 033a/21, 033a/25, 033b/11, 033b/13, 041b/15
t.+ ında 035b/4, 036b/1, 037b/3, 043b/1
t. oldığı 032a/12, 032a/16

tamāmen [Ar.] Büsbütün, tam ve eksiksiz olarak
t. 043a/2

Taŋrı [T.] Tanrı
T. 059a/1, 059a/2

ṭap - [T.] Tanrı olarak görmek, tapmak
ṭ.- up 055a/2

ṭārī [Ar.] Sonradan ortaya çıkan, kalıcı ve aslı olmayan
ṭ. olmamaḳ 050b/11, 050b/14, 050b/19, 050b/23, 051a/18

ṭarīḳ [Ar.] Yol
ṭ.+ ıla 055a/1
ṭ.+ le 047a/14, 047a/17, 053a/21, 055a/12, 056a/17, 056b/1, 056b/6, 056b/27
ḳaṭʿ-ı ṭ. 060a/14
ḳuṭṭāʿ-ı ṭ. 060a/12, 060a/14
ḳuṭṭāʿ-ı ṭ.+ den 060a/15

tārikü'ṣ-ṣalāt [Ar.] Namazı terk eden, namaz kılmayan
t. olan 053b/18
t. olmaġıla 057b/3

taṣdīḳ [Ar.] Doğrulama, onaylama
t. édüp 041b/14
t. etmegile 037b/24
t. eylese 036b/14, 036b/23, 037a/19, 037a/26, 037b/23

ṭaş [T.] Taş
ṭ. 051b/14

taṭlīḳ [Ar.] Eşini boşama, eşinden boşanma
t. édicek 032a/12
t. édüp 031a/11, 031a/21, 037b/15, 042b/24,, 052b/3
t. étdükde 040b/11
t. étdükden 035b/3, 035b/9, 037b/5, 037b/12, 039b/21, 040a/5, 051b/18, 052b/6
t. etmese 032a/20
t. étmişdi 032b/24
t. eyle 032a/10
t. eylese 033b/17, 035a/21, 035b/7, 045a/2

taṭyīb [Ar.] Gönlünü hoş etme
t. 046b/21

ṭavʿan [Ar.] İsteyerek, kendi isteğiyle
ṭ. 059b/16, 060a/10

tavaṭṭun [Ar.] Yerleşme, yurt tutma
t. édüp 031b/1, 031b/11
t. étdükden 031b/6

ṭāyıʿaten [Ar.] İsteyerek
ṭ. 052a/25

taʿyīn [Ar.] Belirleme, belli etme
t. etmeyüp 051b/1

taʿzīr [Ar.] Azarlama
t. 053a/13, 053b/7, 053b/16, 053b/17, 053b/20, 053b/22, 053b/23, 054a/1, 054a/2, 054a/4, 054a/8, 054a/9, 054a/11, 054a/12, 054a/13, 054a/14, 054a/16, 054a/17, 054a/18, 054a/20, 054a/21, 054a/23, 054a/25, 054b/2, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/6, 054b/8, 054b/9, 054b/11, 054b/12, 054b/14, 054b/15, 054b/17, 054b/24, 055a/3, 055a/6, 055a/11, 055a/13, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/24, 055a/25, 055b/4, 055b/6, 055b/8, 056a/13, 056a/18, 056a/24, 056b/7, 056b/9, 056b/25, 056b/27, 057a/5, 057a/10, 057a/13, 057a/16, 057a/18, 057a/22, 057a/24
t.+ e 057b/2
t.- i bi't-teşhīr 056a/1
t.- i şedīd 052b/7, 053a/3, 053a/10, 053a/14, 053a/16, 053a/22, 053b/2, 053b/19,

055a/7, 055a/9, 055b/2, 056a/3, 056a/6, 056a/8, 056a/11, 056a/18, 056a/22, 056b/2, 056b/17, 056b/20, 056b/22, 056b/23, 057a/2, 057a/6, 057a/8, 057b/16, 059b/1, 060b/8
t.- i şedīd olınup 052b/25
t.- i şedīdden 056b/4
t. etdigiçün 057b/5
t. étdürmege 055b/10, 055b/13, 055b/16, 055b/21, 057b/5
t. eylese 057b/4
t. olınup 056b/11

tażmīn [Ar.] Sebep olunan zararı ödeme
t. 047a/23, 047b/10
t.+ e 034b/14, 034b/20, 043b/2, 043b/17, 043b/20, 047b/7, 048a/24, 048b/23
t. etmeyüp 047b/4

teʿālā [Ar.] "Yüksek olsun" manasına gelen bir söz
t. 059a/25, 059b/8

tebaʿiyyet [Ar.] Tabi olma, uyma
t. 049b/2, 052b/23
t.+ le 046b/6

teberruʿan [Ar.] Bağışlayarak, bağış yoluyla
t. 045a/8, 045b/3

tebevvül [Ar.] İşeme
t. éder olsa 055a/6

tecdīd-i īmān [Ar.] İmanın yenilenmesi
t.- 051b/12, 051b/17, 051b/21, 052a/7, 057b/8, 057b/11, 057b/13, 057b/18, 057b/21, 057b/25, 058a/4, 058a/6, 058a/9, 058a/10, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/8, 058b/10, 058b/17, 058b/22, 058b/25, 059a/3, 059a/6, 059a/8, 059a/13, 059a/14, 059a/17, 059a/20, 059a/21

teʾcīl [Ar.] Sonraya bırakma, geciktirme
t. étdürdükden 035a/1

tedbīr [Ar.] Efendinin ölümüne bağlı olan köle azadı
t.- i muṭlaḳ 049a/19, 049a/22, 049b/1, 049b/3, 049b/6, 049b/7, 049b/11, 049b/13, 049b/17, 049b/19
t. édüp 049b/1
t. étdigi 049b/19
t. étdükden 049a/19, 049a/22, 049b/6, 049b/14, 049b/17
t. eyledigi 049b/3

tedbīr-i muṭlaḳ [Ar.] Efendinin herhangi bir kayıt olmaksızın ölümüne bağlanmış olan köle azadı
t.- i muṭlaḳ 049a/19, 049a/22, 049b/1, 049b/3, 049b/6, 049b/7, 049b/11, 049b/13, 049b/17, 049b/19

teʾdīb [Ar.] Edeplendirme, terbiye etme
t. 054b/18, 054b/20

tefāvüt [Ar.] İki şeyin arasındaki fark, mesafe
t. olup 040b/14

tefrīḳ [Ar.] Ayırma
t. 056b/23
t. étdürmege 035a/2, 035a/5
t. étdürse 035a/15, 035a/19, 035a/24, 037a/10
t. eylese 043a/9
t. olınur 052b/25

tehevvür [Ar.] Öfkelenme
t. édüp 054b/22

teʾḫīr [Ar.] Sonraya bırakma, geciktirme
recm-i t. 053a/4
t. olınmaḳ 053a/6

teklīf [Ar.] Yapılması için birinden iş isteme
t. olınduḳda 053b/10

tekmīl [Ar.] Kemale erdirme, bitirme
t. édüp 039b/9, 039b/13, 039b/15, 040a/21

tekẕīb [Ar.] Yalanlama
t. eylese 053b/11

telbīs [Ar.] Doğrucu görünerek aldatan, sahtekâr
t. 053b/25

temerrüd [Ar.] İnat etme, direnme
t. édüp 057a/9

temkīn [Ar.] Ağırbaşlılık etme
t. édüp 052b/1

terāżī [Ar.] Birbirine razı etme, uyuşma
t. 041b/5

terbiye [Ar.] Besleyip büyütme
t. 038a/11, 038b/12, 038b/15, 038b/24, 039a/18, 039b/12, 039b/19, 040a/8, 040b/3, 040b/12, 044b/23
t.+ sinde 045b/17, 046a/9
t.+ ye 038a/10, 038a/13, 038a/15
t. éderken 039b/5, 040a/1, 044b/18, 046a/17
t. éderüm 038b/20
t. etmek 039b/23
t. etmeyüp 040a/23

tercīḥ [Ar.] Üstün tutma, tercih
t. 059a/17

tereke [Ar.] Ölen kimsenin arkasında bıraktığı mal varlığı
t. 051a/1
t.+ den 033a/4, 043a/6, 047b/16
t.+ sinden 032b/20, 042a/22, 042b/2, 047b/3, 047b/12, 047b/23, 049b/14
t.+ sine 033b/4
t.+ sini 050b/4, 051a/14
t.+ ye 050b/17
t.+ yi 050b/15
ḳısmet-i t. 051a/1, 051a/4, 051a/8, 051a/11, 051a/16
t.- i Hindden 032b/19
t.- i vāfiyesinden 046a/16
t.- i Zeyde 050b/9

terk [Ar.] Terk etme, bırakma
t. étdügi 031b/6
t. etdükde 032b/18
t. étdükde 039a/15, 047b/16, 048a/4, 051a/19
t. étdükden 037b/10
t. étmegile 050b/15
t. eylese 049a/17, 050b/25, 051a/4, 051a/8, 051a/11, 051a/13, 051a/16

teslīm [Ar.] Bir şeyi sahibine vermek
t. édüp 036b/7, 036b/12, 036b/16, 042a/10, 042b/12, 049a/2, 056b/24
t. étdükden 036b/21, 037a/1, 052b/13
t. etmeyüp 041a/12
t. eylese 032b/1, 047a/6, 056b/21
t. eyleyüp 060b/17

tesmiye [Ar.] Ad, isim verme
t.+ sile 034b/16, 041a/11

tevaḳḳuf [Ar.] Bir şey hakkında karar veremeyip bekleme
t. etmeyüp 042b/7

tevbe [Ar.] Günah işlemekten vazgeçme, bir daha işlememek üzere karar verme
t. 053a/10, 053a/14, 053a/16, 058a/16, 060a/12

tevcīh [Ar.] Memuriyete tayin, devlette hizmet etme
t. olınduḳda 031a/3
t. olınup 031a/5

tevellüd [Ar.] Doğma
t. édecek 033b/5, 033b/10
t. étdükden 041a/2, 050b/20
t. édüp 050b/21
t. eylese 050b/21

tevkīl [Ar.] Vekil etme
t. étdükde 034a/6

tezevvüc [Ar.] Zevce edinme, evlenme
t. 035a/18, 035a/23, 036b/3, 037b/6, 037b/19, 052b/7
vaḳt-i t.+ den 037a/6
t. édersem 051b/18
t. édüp 031b/24, 041a/1, 050b/19

t. etdi ise 051b/20, 051b/21
t. étdükden 035a/20, 037a/5, 040b/6, 040b/11, 040b/22, 041a/11
t. etmek 033b/16, 035b/6
t. étmek 033b/18
t. étmeksizin 049a/10
t. eylese 031a/12, 031a/23, 032a/8, 040b/26, 051b/19, 052b/24

tezvīc [Ar.] Evlendirme
t. 035a/9, 035a/10, 035b/4
t.+ den 043b/1
vaḳt-i t.+ den 036a/17
t. édüp 034b/16, 034b/26, 035a/14, 036a/17, 037a/9, 039a/11, 040b/17, 041a/7, 044b/24, 046b/4, 046b/9, 049a/25, 049b/4, 049b/7, 056b/21
t. étdükde 038a/8, 038b/13, 038b/17, 039a/3, 053a/1
t. etdükden 048b/20
t. étdükden 036a/21, 037b/21, 042b/12, 047a/9, 048b/25
t. etmedin 037a/21
t. etmek 035a/12, 043a/23
t. eylese 035a/4, 038a/3, 038a/6, 042b/10, 043a/3, 056b/19, 056b/23

ṭoġur - [T.] Doğurmak
ṭ.- dıġı 053a/5
ṭ.- duḳda 035b/20, 035b/22, 036a/3, 036a/5, 036a/13, 036a/18, 036a/22, 036b/13, 037a/2, 037a/17, 037a/26, 037b/17, 048b/2, 049a/11, 049a/15
ṭ.- duḳdan 036b/4, 036b/8, 036b/17, 049a/7
ṭ.- mağıla 046b/11, 048a/21
ṭ.- sa 033b/8, 033b/12, 037a/6, 037a/23, 037b/11, 037b/14, 048a/20
ṭ.- up 037b/3

ṭoḳuz [T.] Dokuz
ṭ. 036b/22, 039b/12, 039b/15

ṭur - [T.] Durmak
ṭ.- masını 038b/19, 039a/6, 039a/18, 040a/24

ṭut - [T.] Tutmak
ṭ.- mazuz 048a/10
ṭ.- uşup 058a/20

tükür - [T.] Tükürmek
t.- üp 055a/11

türbe [Ar.] Genellikle ünlü bir kimse için yaptırılan ve içinde o kimsenin mezarı bulunan yapı
t.+ nüŋ 052a/17
t.+ sinüŋ 052a/15

türbedār [Ar.] Türbeyi bekleyen ve ona hizmet eden kimse
t.+ ı 052a/17

U

uḫrā [Ar.] Başka, diğer
belde-i u. 040b/6
belde-i u.+ da 040b/18
belde-i u.+ ya 040b/4, 040b/13, 040b/14, 040b/20, 041a/3
ḫāḍına-i u.+ sı 033b/2, 039a/4, 041a/7
ḫāḍına-i u.+ sı olmamağıla 044b/25
ḳarye-i u.+ da 031b/1

uḳle [Ar.] Engel, tutukluk
u.+ si 048a/9

ʿuḳr [Ar.] Diyet adına verilen bedel
ʿu. 049a/5
nıṣf-ı ʿu.+ ını 048b/4, 048b/18

ʿuḳūḳ [Ar.] Anne ve babaya asi olma
ʿu.+ ınuŋ 055a/13, 055b/4

ūlā [Ar.] Birinci, ilk
ū.+ yum 039b/24
belde-i ū.+ ya 041a/4
ḳarye-i ū.+ ya 031b/2

ʿulemā [Ar.] Alimler, bilginler
ʿu. 054a/20, 054b/16

ʿu.+ dan 054a/13, 054a/19, 054b/14, 054b/20
ʿu.+ yı 058a/12, 058a/14

ur - [T.] Vurmak
u.- ılur 052b/15, 052b/19, 052b/21

uydur - [T.] Uymasını sağlamak
u.- up 054a/4

Ü

übāb [Ar.] Cemaat, topluluk
ü. 059b/5

üç [T.] Üç
ü. 031a/1, 031a/4, 031a/8, 031a/9, 031a/13, 031a/15, 031a/17, 031a/20, 031a/23, 031a/25, 031b/4, 031b/7, 031b/9, 031b/13, 031b/17, 031b/18, 031b/19, 031b/21, 031b/22, 035b/5, 037b/5, 039b/25, 041b/20, 042b/9, 052b/2, 052b/5, 055b/17, 055b/18, 055b/19, 059b/23

ümm-i veled [Ar.] Çocuk anası bulunan satılmaz cariye
ü.+ i 035a/8, 035a/10, 035b/11, 035b/13, 035b/21, 037b/8, 039a/20
ü. olmaġıla 039a/22
ü. olmış olur 036a/20
ü.+ i olmış olur 049a/9
ü.+ i olup 048b/3, 049a/12
ü.+ i olur 037a/4

ümmet [Ar.] Bir peygambere inanıp bağlanan cemaat
ü.- i Muḥammedden olmayayum 052a/4

üzere [T.] Amaç, şart bildiren zarf
ü. 031b/12, 032a/9, 032b/4, 033a/7, 033a/12, 033a/16, 033a/21, 033b/1, 033b/11, 034b/10, 036b/3, 036b/7, 036b/16, 038a/2, 038b/20, 039a/13, 039a/21, 039a/25, 039b/9, 039b/12, 039b/15, 039b/19, 040a/9, 040a/15, 040a/20, 040b/3, 040b/12, 040b/17, 040b/26, 041a/6, 044b/23, 045a/8, 046a/2, 049a/2, 049a/8, 050a/16, 050a/18, 050a/22, 050b/1, 050b/8, 053a/4, 057b/4, 058a/20, 058b/5, 058b/21, 059b/16, 059b/20, 059b/24, 060a/4, 060a/10, 060a/19, 060a/21, 060a/22, 060a/23, 060b/2, 060b/6

üzeri [T.] Üst, vücut, beden
ü.+ me 032a/4
ü.+ ne 032a/25, 032b/7, 032b/10, 032b/13, 032b/16, 032b/23, 033a/23, 033b/5, 033b/6, 033b/20, 033b/24, 034a/10, 034a/13, 034a/15, 034a/19, 034a/24, 034b/1, 034b/12, 034b/18, 034b/22, 037b/19, 038b/1, 038b/5, 041a/13, 041a/19, 041a/22, 041b/9, 041b/14, 042a/15, 042a/19, 042a/24, 042b/5, 042b/10, 042b/14, 042b/20, 043a/5, 043a/11, 043a/14, 043a/17, 043b/3, 043b/5, 043b/6, 043b/11, 043b/23, 044a/1, 044a/3, 044a/5, 044a/21, 044a/24, 044a/25, 044b/1, 044b/8, 044b/9, 044b/11, 044b/19, 045a/3, 045a/11, 045a/19, 045b/1, 045b/7, 046a/20, 051b/8, 052b/10, 052b/11, 055a/5, 055a/12, 056a/17, 059b/13, 060a/14
ü.+ lerine 044a/8, 044a/10, 044a/14, 044a/17, 044a/20, 044a/22, 044b/4
ü.+ me olsun 031b/20, 031b/23, 032a/1, 032a/3, 032a/4, 032a/7

V

vācibü'l-ḳatl [Ar.] Öldürülmesi gerekli olan
v. 054a/8

vāfiye [Ar.] Tam, bütün
tereke-i v.+ sinden 046a/16

vāḳıʿ [Ar.] Olan, gerçekleşen
v. olduḳda 056a/14
v. olmamaḳ 034b/8
v. olur 034a/12, 034b/10

vāḳıf [Ar.] Bir şeyden haberi olan, bilen
v. 057a/1

vāḳıfe [Ar.] vāḳıf kelimesinin müennes şekli (bk. vāḳıf)
v. oldığı 032a/19
v. olduḳda 033b/25, 034a/3, 034a/11, 035a/4

vaḳt [Ar.] Vakit, zaman
v.- i beyʿden 036b/12, 037a/1
v.- i diʿvetden 036b/1
v.- i iʿtāḳda 047b/6
v.- i tezevvücden 037a/6
v.- i tezvīcden 036a/17
v.- i vaṭy'ından 037b/6

vālī [Ar.] Bir vilayeti idare eden en büyük memur
v. 060a/13, 060b/3

vālide [Ar.] Doğuran, anne
v.+ si 038b/16, 050b/10

Vallahi [Ar.] Allah için, Allah hakkı için
V. 032a/21, 051a/23, 051b/1, 058a/12

var - [T.] Varmak
v. 049b/9
v.- an 058a/20
v.- dı ise 051b/16, 051b/17
v.- duḳda 041a/22, 054a/5, 058b/19
v.- duḳlarında 058a/19
v.- ınca 058a/13
v.- madısa 052a/7
v.- mamaġa 056a/14
v.- masa 052a/6
v.- mayup 031b/12
v.- mazsam 052a/4
v.- sa 051b/15
v.- up 031b/2, 031b/12, 040b/14, 041b/8, 041b/13, 041b/23, 042a/3, 042a/14, 042a/19, 042a/24, 042b/4, 042b/20, 055a/4, 059b/7
v.- ur olsa 057b/1
v.- ursam 051b/13

var [T.] Mevcut olan
v. ise 059b/13
v.+ dur 045b/4, 046a/2, 056a/20, 059b/11

vāriṣ [Ar.] Mirasçı
v.+ i 047a/18
v.+ leri 046a/14
v.+ lerinden 046a/16
v.- i maʿrūfı olmaġıla 050b/4
v. olur 032b/22, 035b/19, 035b/24, 036a/1,
036a/12, 037b/1, 037b/4, 037b/11, 050b/23, 051a/20
v. olurlar 050b/13
v. olurum 050b/17

vāriṣe [Ar.] vāriṣ kelimesinin müennes şekli (bk. vāriṣ)
v. olmaḳ 033a/4
v. olur 033a/3

vāṣıl [Ar.] Erişen, ulaşan
v. oldığı 035b/2
v. olmasa 035a/2

vaṣī [Ar.] Bir yetimin malını idare eden kimse
v.+ leri 045a/15, 046a/10
v.+ si 039a/13, 040b/25, 044b/14, 045b/11

vaṭy [Ar.] Çiftleşme
v. 037a/22, 037a/26, 037b/6, 048b/1, 048b/12, 049a/10
v.+ ı 049a/5
v.+ 'ı 037a/26, 046b/22
v.+ 'ına 032a/22
v.+ 'ını 037a/17
vaḳt-i v.+ 'ından 037b/6
v. édüp 035b/15, 036a/9, 036b/3, 036b/8, 036b/17, 037a/12, 037a/14, 037a/16, 037a/18, 037b/20, 048a/23, 048b/7, 048b/15, 048b/22, 049a/15, 052b/13
v. étdükden 035a/14, 035a/18, 035a/23, 049a/3
v. etmek 048b/6, 049b/20, 049b/22
v. étmek 035a/16
v. eylemese 032a/23

v. eylese 048b/18, 052b/4, 052b/7, 053a/2,
053a/12

vażʿ-ı ḥaml [Ar.] Çocuk doğurma, doğum yapma
v. 035b/8
v. edinceye 032b/11
v. édüp 053a/5

ve [Ar.] Ve
v. 031a/25, 031b/1, 031b/5, 031b/10, 032a/24, 032a/25, 032b/4, 032b/5, 032b/9, 032b/25, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/20, 033a/24, 033b/6, 033b/10, 033b/11, 034a/18, 034a/23, 034a/25, 035a/1, 035a/18, 035a/23, 036b/3, 036b/7, 036b/12, 036b/16, 036b/21, 037a/1, 037a/11, 037a/19, 037a/22, 037a/26, 037b/6, 037b/9, 037b/20, 038a/4, 038a/8, 038a/11, 038a/12, 038a/16, 038a/20, 038a/22, 038a/24, 038a/25, 038b/4, 038b/10, 038b/12, 038b/13, 038b/15, 038b/17, 038b/24, 039a/1, 039a/9, 039a/11, 039a/19, 040a/6, 040a/8, 040a/22, 040b/2, 040b/3, 042a/5, 042a/10, 042a/20, 042a/21, 042a/25, 042b/21, 042b/25, 043a/18, 043b/10, 043b/11, 043b/14, 043b/18, 043b/22, 044a/7, 044a/8, 044a/10, 044a/12, 044a/20, 044a/22, 044b/2, 044b/3, 044b/4, 044b/21, 045a/5, 045a/15, 045a/18, 045a/20, 045a/21, 045a/25, 045b/8, 045b/13, 045b/17, 045b/20, 045b/23, 046a/5, 046a/12, 046a/21, 047a/6, 047b/10, 047b/20, 047b/21, 048a/17, 048b/1, 048b/3, 048b/11, 048b/12, 048b/16, 049a/2, 049a/4, 049a/10, 049a/14, 049a/24, 049b/16, 049b/20, 050b/6, 050b/7, 050b/25, 051a/2, 051a/3, 051a/4, 051a/5, 051a/6, 051a/7, 051a/10, 051a/15, 051b/3, 051b/6, 051b/8, 051b/13, 051b/17, 051b/22, 051b/25, 052a/2, 052a/7, 052b/7, 052b/8, 052b/13, 052b/15, 053a/10, 053a/11, 053a/14, 053a/16, 053a/22, 053b/2, 053b/3, 053b/6, 053b/7, 053b/18, 053b/19, 054a/3, 054a/20, 054a/23, 054b/10, 054b/13, 054b/16, 054b/21, 054b/25, 055a/1, 055a/8, 055a/11, 055a/18, 055a/20, 055a/22, 055b/1, 055b/2, 056a/2, 056a/3, 056a/4, 056a/12, 056a/13, 056a/18, 056a/19, 056a/21, 056a/22, 056a/24, 056b/2, 056b/7, 056b/9, 056b/16, 056b/17, 056b/22, 056b/23, 056b/24, 056b/25, 056b/27, 057a/3, 057a/17, 057a/18, 057a/19, 057b/8, 057b/11, 057b/13, 057b/18, 057b/21, 057b/23, 057b/25, 058a/3, 058a/4, 058a/7, 058a/9, 058a/10, 058a/16, 058a/18, 058a/21, 058a/24, 058b/1, 058b/8, 058b/11, 058b/12, 058b/14, 058b/16, 058b/17, 058b/22, 058b/24, 058b/25, 059a/3, 059a/4, 059a/6, 059a/8, 059a/10, 059a/12, 059a/13, 059a/14, 059a/18, 059a/20, 059a/21, 059a/23, 059a/25, 059b/2, 059b/3, 059b/5, 059b/8, 060a/3, 060a/12, 060a/17, 060b/1, 060b/13, 060b/14, 060b/15, 060b/16, 060b/17, 060b/20, 060b/24, 060b/25

vech [Ar.] Sebep, vesile, yol
v. 058b/5
v.+ i 031b/11
v.+ le 044a/10, 044a/14, 044a/17
v.- i meşrūḥ 060a/19
v.- i muḥarrer 034b/10, 045a/8, 046a/2, 049a/8, 050b/8, 057b/4, 059b/16, 059b/19, 059b/24, 060a/10, 060a/23
v.- i şerʿī 053a/4, 057a/23, 060a/4, 060a/22

vech-i muḥarrer [Ar.] Yazıldığı sebep
v.- i muḥarrer 034b/10, 045a/8, 046a/2, 049a/8, 050b/8, 057b/4, 059b/16, 059b/19, 059b/24, 060a/10, 060a/23

vech-i şerī [Ar.] Kanunî yol
v.- i şerʿī 053a/4, 057a/23, 060a/4, 060a/22

vedīʿat [Ar.] Emanet
v. olan 042a/8

vefāt [Ar.] Ölüm, ölme
v.+ ı 035b/1, 035b/2

veḳıyye [Ar.] Dört yüz dirheme eşit olan tartı ölçüsü
v. 052a/16

velā [Ar.] Efendisinin azat ettiği köle ve cariyesine olan yakınlık ve onlar üzerindeki hakkı
v. 050b/12, 050b/17, 050b/22, 051a/20

veled [Ar.] Çocuk
v. 033b/6, 033b/7, 033b/12, 035b/11, 035b/15, 035b/16, 035b/18, 035b/19, 035b/20, 035b/21, 035b/22, 035b/25, 036a/1, 036a/3, 036a/5, 036a/6, 036a/9, 036a/10, 036a/11, 036a/12, 036a/15, 036a/16, 036a/18, 036a/19, 036a/22, 036b/1, 036b/4, 036b/8, 036b/13, 036b/17, 036b/22, 037a/2, 037a/6, 037a/9, 037a/10, 037a/12, 037a/15, 037a/17, 037a/18, 037a/23, 037a/25, 037a/26, 037b/1, 037b/3, 037b/4, 037b/7, 037b/11, 037b/14, 037b/17, 037b/20, 037b/22, 037b/23, 046b/4, 046b/6, 046b/11, 046b/12, 047a/11, 048a/20, 048a/21, 048b/1, 048b/2, 048b/8, 048b/10, 048b/13, 048b/15, 048b/25, 049a/7, 049a/8, 049a/11, 049a/15, 049a/25, 049b/2, 049b/5, 049b/8
v.+ i 033b/10, 036b/10, 036b/19, 046b/12, 048b/8, 048b/20, 049a/1, 049b/5, 049b/8
v.+ üŋ 033b/8, 033b/13, 035b/12, 035b/16, 036a/4, 036a/15, 036a/19, 036a/23, 036b/2, 036b/6, 036b/11, 036b/20, 036b/23, 037a/3, 037a/7, 037a/13, 037a/15, 037a/20, 037a/23, 037a/26, 037b/24, 048b/2, 049a/17, 053a/5
v.+ idür 048b/11
v.- i merḳūmı 046b/5, 048b/11
v.- i mezbūr 033b/8, 035b/24, 036a/14, 037b/11, 049a/11, 049a/16
v.- i mezbūrı 036b/5, 048b/16, 049b/1
v.- i mezbūruŋ 036a/7, 037b/7, 037b/14, 037b/18, 037b/20
v.- i ṣaġīri 044b/10
v.- i ṣaġīrini 033a/15
v.- i ẕeker 036a/13
v.- i zinā 053b/13
ümm-i v.+ i 035a/8, 035a/10, 035b/11, 035b/13, 035b/21, 037b/8, 039a/20
ümm-i v.+ i olmış olur 049a/9
ümm-i v.+ i olup 048b/3, 049a/12
ümm-i v.+ i olur 037a/4
ümm-i v. olmaġıla 039a/22
ümm-i v. olmış olur 036a/20

Velīd [Ar.] Erkek adı
V.+ e 051a/6
V.+ i 051a/4

veliyy-i aḳreb [Ar.] Velayet altında bulunan kimseye hısımlık derecesi en yakın olan kimse
v.- i aḳrebi 034b/15

veliyyü'l-emr [Ar.] Emir sahibi, hükümdar
emr-i v. 053a/23

vér - [T.] Vermek
v. 038a/22, 038b/9, 042a/12, 052a/10
v.- dügi 041b/15
v.- dükde 056a/15, 060b/3
v.- dükden 051a/25
v.- eyüm 034a/15, 046b/7, 051b/1
v.- mek 051b/3
v.- memege 034a/21, 039b/24, 041b/10, 043a/2
v.- memegile 034a/21, 041a/12
v.- mese 034a/19
v.- se 034b/10, 050b/9
v.- üp 041b/12, 041b/19, 046a/20, 046a/22
v.- ürüm 052a/10

vereşe [Ar.] Mirasçılar
v. 049a/18, 050a/14
v.+ si 032b/14, 032b/18, 033a/5, 042b/17, 043a/21, 046a/15, 046b/11, 048a/2, 048a/10, 048a/20, 049a/20, 049a/23, 050a/24, 060b/3
v.+ sini 049a/17
v.+ ye 050a/14
v.+ yi 046b/13
sā'ir-i v.+ si 041b/21

veya [Ar.-Far.] Veya
v. 053a/6

vezīr [Ar.] Vezir

v. olursam 058a/12

vücūd [Ar.] Vücut
v.+ a 058b/6

Y

yā [Far.] Ya, veya
y. 050b/7, 056b/14, 060a/13

yābān [Far.] Yabancı yer, kimse
y.+ larda 040a/2

yaġ [T.] Yağ
y. 052a/16

yāḫūd [Far.] Veya, ya da
y. 038b/8, 041b/4, 047a/24, 056b/5, 060a/24

Yahūdī [Ar.] Hz. Musa dinine mensup olan kimse
y. 054b/1, 059a/16
y.+ den 055b/23
Zeyd-i y.+ nüŋ 059a/25

yalan [T.] Yalan, gerçek dışı
y. 053b/22, 055b/25

yalŋız I [T.] Tek başına
y. 031a/6, 040a/2

yalŋız II [T.] Sadece
y. 044a/19, 044a/21, 044a/24, 044b/1, 044b/7, 044b/9, 059b/9

yan [T.] Beraber, birlikte
y.+ ına 052a/20, 053a/25, 054a/4, 056a/9
y.+ ında 038b/19, 039a/6, 039a/17, 040a/24, 058b/21
y.+ uma 052a/19

yapış - [T.] Tutmak, tutunmak
y.- up 056a/10

yarın [T.] Bir sonraki gün, yarın
y. 059a/10

yaş [T.] Doğumdan itibaren geçen ve yıl birimiyle ölçülen zaman
y.+ ında 038b/22, 039a/20, 039b/4, 039b/18, 039b/22, 039b/25, 042b/9, 043a/3, 052b/23
y.+ ında olup 048a/14
y.+ ını 039b/9, 039b/12, 039b/15, 040a/21

yat - [T.] Yatmak
y.- up 040a/2

yaz - [T.] Yazmak
y.- mayup 034b/9
y.- up 034b/9
y.- ılmış olmaġıla 055a/4

ye - [T.] Yemek
y. 054b/16
y.- me 057a/12
y.- rsin 054b/13, 054b/15, 055b/9

yed [Ar.] El, zimmet
y.+ inde 041b/21, 041b/24, 042a/3, 044b/15, 045a/15, 045b/11, 059b/25, 060b/22, 061a/2
y.+ inden 057a/17, 057a/21
y.+ ini 059b/25
y.+ lerinde 046a/11
y.+ ümde 045b/4, 046a/2
ḳaṭʿ-ı y. 059b/17, 060a/7, 060a/11

yedi [T.] Yedi
y. 033a/15, 033a/20, 033a/25, 033b/11, 033b/13, 039b/9, 040a/21, 052b/23

yemīn [Ar.] Yemin, ant
y. 052a/7
kefaret-i y. 051b/12
kefāret-i y. 051a/23, 051a/25, 051b/4, 051b/16, 051b/21, 052a/3, 052a/8
y. édüp 051b/1
y. étdükden 051a/24

y. olmaḳ 051b/11, 051b/15, 051b/20, 052a/3

yer [T.] Bulunulan, yaşanılan, oturulan kent, kasaba, köy gibi yerleşim alanı.
y.+ de 056a/10
y.+ e 052a/10, 055b/25, 056b/16

yestehle - [?] Büyük abdest yapmak dışkılamak
y.- r 059a/2
y.- yeyüm 054b/18, 055b/7, 058a/22, 058a/23, 058b/24
y.- yüm 059a/2

yevm [Ar.] Gün
y.- i ʿarefede 059a/9
y.- i ḫuṣūmetde 036b/6, 036b/11, 036b/20

yevmī [Ar.] Günlük
y. 041b/9, 041b/14, 042a/19, 042a/24, 042b/5, 042b/15, 042b/21, 043a/15, 043a/18, 044b/11, 044b/16, 045a/19, 045b/1, 045b/12, 045b/19, 046a/5

yıḳıl - [T.] İstenmeyen bir yerden gitmek, defolmak
y. 049b/9

yıl [T.] Yıl, sene
y.+ lıḳ 041b/19

yine [T.] Bir daha, tekrar
y. 031a/12, 031a/16

yit - [T.] Yitmek, kaybolmak
y.- er 059b/12

yoḫsa [T.] Yoksa
y. 035b/1, 043b/5, 044a/20, 044a/25, 044b/8

yoḳ [T.] Mevcut olmayan, bulunmayan
y. 058a/25
y.+ dur 039a/23, 054b/10, 057b/20, 059b/12
y.+ iken 039b/6, 041b/5, 043b/7, 045b/24

yol [T.] Yol
y.+ da 053a/20
y.+ ını 056a/23

yüri - [T.] Yürümek
y. 057a/12

yüz I [T.] Yüz sayısı
y. 048a/14, 050b/1, 050b/2, 052a/19, 052a/21, 052b/15, 052b/19, 052b/21, 059b/23

yüz II [T.] Surat, çehre
y.+ ine 055a/11

Z

żābiṭ [Ar.] Eskiden orduda rütbesi teğmenden binbaşıya kadar olan subay
ż.+ i 055a/3, 056b/20
ż.+ ümdan 057b/12

ẓafer [Ar.] Yenme, üstün gelme
ẓ. 060a/18

ẓāhir [Ar.] Görünen, açıkça belli
ẓ. olduḳdan 060a/13
ẓ. olınca 053a/11, 053a/15, 053a/17, 056b/2
ẓ. olmaġıla 034b/26, 050a/7
ẓ. olsa 032b/11, 050a/5

zaḥmet [Ar.] Sıkıntı, rahatsızlık
z.+ ine 034a/22

żaʿīf [Ar.] Zayıf, güçsüz olan
ż.+ i olup 060b/5

zā'il [Ar.] Yok olan, sona eren
z. 048a/11

zaʿīm [Ar.] Tımar sahibi olan
z. olmayan 049b/25

ẕālim [Ar.] Zulmeden
ẕ. 054a/1, 054a/3

zamān [Ar.] Zaman vakit
z. 031a/20, 031a/22, 034b/3, 051b/1
z.+ da 031a/19

żamān [Ar.] Haksız bir fiille meydana gelen zararı ödeme ve kefil olma durumu
ż. 042a/9, 048b/4, 049a/13, 052b/16, 053a/8

żāmin [Ar.] Verilen zararı ödemek zorunda olan kimse, kefil
ż. olduḳdan 034a/11
ż. olmasa 033b/21
ż. olsa 034b/23
ż. olur 036b/6, 036b/11, 036b/20

żāmine [Ar.] żāmin kelimesinin müennes şekli (bk. żāmin)
ż. olmayup 033b/25
ż. olup 034b/12, 034b/18

zāniye [Ar.] Zina eden kadın
z. 053b/5, 053b/8

żarar [Ar.] Zarar
ż. 040a/23

ẕāt-ı ḥayż [Ar.] Hayz gören kadın
ẕ. 035b/3

zeʿāmet [Ar.] Osmanlılar zamanında sipahilere verilen en büyük tımar
z.+ e 050a/1, 050a/2

zecr [Ar.] Zor kullanarak engel olma, yasaklama
z. 056a/3
z. olınur 055a/7

ẕeker [Ar.] Erkek, erkeklik organı
ẕ. 053b/6
veled-i ẕ. 036a/13

zevc [Ar.] Bir kadının nikâhlı eşi, koca
z.+ i 032a/24, 032a/25, 032b/3, 032b/9, 032b/13, 032b/16, 032b/23, 033a/1, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/19, 033a/24, 033b/5, 033b/10, 033b/15, 033b/20, 033b/23, 034a/2, 034a/13, 034a/18, 034a/23, 034b/11, 035a/6, 035a/12, 035a/17, 035a/22, 035a/25, 036b/16, 039a/24, 040a/19, 040b/16, 040b/26, 041a/5, 041a/17, 044b/13, 045a/13, 045b/10, 047a/25, 056b/18, 057a/24
z.- i āḫerden 041a/21
z.- i muṭalliḳi 039b/3, 039b/11, 039b/25, 040a/14, 040b/1, 043a/14, 043a/17, 044b/10, 044b/22, 045a/6, 045a/10, 045b/5

zevce [Ar.] Bir erkeğin nikâhlı eşi
z.+ m 052b/8
z.+ ŋ 034b/6
z.+ ŋi 041b/2
z.+ si 031a/3, 031a/10, 031a/19, 031b/6, 031b/21, 032a/9, 032a/13, 032a/17, 032a/21, 032b/6, 033b/17, 034a/5, 034a/9, 034b/1, 035b/7, 035b/8, 036b/25, 037a/8, 037a/16, 037b/2, 037b/4, 037b/9, 037b/19, 039b/21, 040a/4, 041a/14, 041a/20, 041a/25, 041b/4, 041b/7, 041b/12, 041b/19, 041b/22, 042a/2, 042a/6, 042a/11, 042a/13, 042a/18, 042a/23, 042b/3, 042b/19, 043a/6, 043b/24, 044a/4, 046b/23, 048a/22, 048b/5, 048b/7, 049a/6, 051a/2, 051a/7, 051b/17, 052a/24, 052b/2, 052b/5, 053a/1, 053a/11, 053a/25, 053b/4, 053b/8, 054b/4, 054b/7, 055a/16, 056a/9, 056b/7, 056b/15, 057a/22, 057b/2
z.+ sile 031b/4
z.- i medḫūlbihāsı 034b/21, 035b/3, 037b/12, 037b/15, 043a/7
z.- i muṭalliḳası 043a/11
z.+ m olduŋ 034b/4
z.+ m olur 034b/2

zevciyyet [Ar.] Karı-kocalık
z.+ e 041b/25, 042a/5

Zeyd [Ar.] Erkek adı
Z. 031a/1, 031a/3, 031a/5, 031a/6, 031a/9, 031a/11, 031a/12, 031a/14, 031a/15, 031a/17, 031a/19, 031a/22, 031a/23, 031a/24, 031a/25, 031b/3, 031b/4, 031b/6, 031b/9,

031b/10, 031b/15, 031b/17, 031b/20, 031b/23, 031b/24, 032a/2, 032a/3, 032a/6, 032a/9, 032a/10, 032a/13, 032a/15, 032a/17, 032a/19, 032a/21, 032a/24, 032a/25, 032b/3, 032b/6, 032b/9, 032b/13, 032b/16, 032b/19, 032b/22, 032b/23, 032b/24, 033a/1, 033a/2, 033a/6, 033a/10, 033a/14, 033a/20, 033a/22, 033a/24, 033b/3, 033b/5, 033b/10, 033b/15, 033b/17, 033b/18, 033b/19, 033b/23, 034a/2, 034a/5, 034a/8, 034a/10, 034a/13, 034a/14, 034a/16, 034a/18, 034a/20, 034a/23, 034b/1, 034b/4, 034b/6, 034b/11, 034b/14, 034b/17, 034b/18, 034b/20, 034b/24, 035a/1, 035a/8, 035a/10, 035a/12, 035a/15, 035a/16, 035a/17, 035a/18, 035a/20, 035a/22, 035a/23, 035a/25, 035b/3 035b/7, 035b/8, 035b/11, 035b/14, 035b/15, 035b/18, 035b/19, 035b/21, 035b/23, 035b/25, 036a/2, 036a/3, 036a/6, 036a/8, 036a/9, 036a/11, 036a/12, 036a/14, 036a/15, 036a/16, 036a/18, 036a/20, 036a/22, 036a/23, 036a/25, 036b/3, 036b/5, 036b/6, 036b/12, 036b/13, 036b/14, 036b/16, 036b/19, 036b/21, 036b/22, 036b/24, 037a/2, 037a/5, 037a/7, 037a/10, 037a/11, 037a/13, 037a/16, 037a/17, 037a/22, 037a/24, 037a/26, 037b/1, 037b/4, 037b/9, 037b/12, 037b/15, 037b/17, 037b/19, 037b/23, 038a/20, 038a/24, 038b/9, 039b/4, 039b/9, 039b/13, 039b/21, 039b/23, 040a/3, 040a/4, 040a/7, 040a/16, 040a/18, 040b/4, 040b/6, 040b/8, 040b/10, 040b/11, 040b/14, 040b/15, 040b/21, 040b/22, 040b/23, 041a/1, 041a/2, 041a/3, 041a/10, 041a/11, 041a/13, 041a/19, 041a/22, 041a/25, 041b/1, 041b/3, 041b/5, 041b/7, 041b/9, 041b/10, 041b/11, 041b/13, 041b/14, 041b/16, 041b/18, 041b/20, 041b/22, 042a/2, 042a/6, 042a/10, 042a/11, 042a/13, 042a/14, 042a/15, 042a/16, 042a/18, 042a/19, 042a/21, 042a/23, 042a/24, 042b/1, 042b/3, 042b/4, 042b/6, 042b/9, 042b/11, 042b/12, 042b/14, 042b/17, 042b/19, 042b/20, 042b/22, 042b/23, 043a/2, 043a/7, 043a/9, 043a/14, 043a/17, 043a/22, 043b/1, 043b/5, 043b/6, 043b/10, 043b/12, 043b/14, 043b/15, 043b/18, 044a/1, 044b/11, 044b/12, 044b/19, 044b/21, 044b/25, 045a/1, 045a/3, 045a/11, 045b/7, 045b/17, 045b/21, 046a/9, 046a/14, 046a/18, 046a/20, 046a/23, 046a/24, 046a/25, 046b/3, 046b/5, 046b/7, 046b/9, 046b/10, 046b/14, 046b/15, 046b/16, 046b/18, 046b/20, 046b/25, 047a/2, 047a/3, 047a/4, 047a/5, 047a/7, 047a/9, 047a/10, 047a/12, 047a/14, 047a/15, 047a/17, 047a/20, 047a/22, 047a/25, 047b/2, 047b/3, 047b/6, 047b/14, 047b/19, 047b/21, 047b/22, 047b/23, 047b/25, 048a/1, 048a/3, 048a/4, 048a/7, 048a/11, 048a/19, 048a/22, 048a/25, 048b/2, 048b/5, 048b/7, 048b/9, 048b/12, 048b/14, 048b/17, 048b/19, 048b/20, 048b/21, 049a/1, 049a/2, 049a/3, 049a/6, 049a/9, 049a/11, 049a/13, 049a/15, 049a/16, 049a/19, 049a/20, 049a/22, 049a/23, 049a/24, 049b/1, 049b/3, 049b/5, 049b/6, 049b/7, 049b/8, 049b/9, 049b/10, 049b/12, 049b/13, 049b/14, 049b/17, 049b/18, 049b/19, 049b/21, 049b/22, 049b/23, 049b/24, 049b/25, 050a/1, 050a/2, 050a/3, 050a/6, 050a/8, 050a/9, 050a/10, 050a/11, 050a/13, 050a/15, 050a/18, 050a/20, 050a/21, 050a/23, 050a/25, 050b/2, 050b/14, 050b/24, 051a/2, 051a/7, 051a/13, 051a/21, 051a/23, 051a/25, 051b/5, 051b/9, 051b/13, 051b/17, 051b/22, 051b/23, 051b/25, 052a/2, 052a/4, 052a/5, 052a/8, 052a/11, 052a/12, 052a/14, 052a/17, 052a/19, 052a/20, 052b/1, 052b/3, 052b/5, 052b/8, 052b/10, 052b/12, 052b/16, 053a/9, 053a/11, 053a/13, 053a/15, 053a/17, 053b/2, 053b/4, 053b/5, 053b/8, 053b/11, 053b/15, 053b/16, 053b/19, 053b/22, 053b/24, 054a/1, 054a/4, 054a/6, 054a/8, 054a/9, 054a/11, 054a/12, 054a/13, 054a/15, 054a/16, 054a/17, 054a/19, 054a/20, 054a/22, 054a/23, 054a/25, 054b/2, 054b/3, 054b/4, 054b/5, 054b/7, 054b/8, 054b/9, 054b/12, 054b/14, 054b/16, 054b/17, 054b/19, 054b/21, 055a/1, 055a/9, 055a/11, 055a/14, 055a/15, 055a/17, 055a/24, 055b/3, 055b/5, 055b/8, 055b/9, 055b/18, 055b/20, 055b/22, 056a/1, 056a/4, 056a/5, 056a/11, 056a/15, 056a/16, 056a/19, 056a/22, 056b/5, 056b/7, 056b/12, 056b/15, 056b/20, 056b/24, 056b/27, 057a/1, 057a/3, 057a/18, 057a/20, 057a/22, 057b/2, 057b/3, 057b/4, 057b/6, 057b/25, 058a/4, 058a/12, 058a/15, 058a/25, 058b/2, 058b/3, 058b/4, 058b/5,

058b/7, 058b/8, 058b/9, 058b/13, 058b/14, 058b/15, 058b/23, 058b/25, 059a/3, 059a/9, 059a/13, 059a/16, 059a/18, 059a/20, 059a/22, 059b/7, 059b/10, 059b/12, 059b/14, 059b/17, 059b/20, 059b/22, 059b/24, 060a/1, 060a/3, 060a/7, 060a/10, 060a/11, 060a/14, 060a/18, 060a/21, 060b/7, 060b/11, 060b/14, 060b/18, 060b/22, 061a/2

Z.+ den 031a/13, 032b/2, 032b/5, 032b/8, 032b/11, 032b/12, 032b/14, 033a/1, 033a/6, 033a/9, 033a/10, 033a/13, 033a/14, 033a/18, 033a/20, 033a/24, 033b/9, 033b/13, 034a/1, 034a/17, 034a/25, 034b/3, 034b/14, 034b/19, 034b/23, 035b/12, 035b/17, 036a/4, 036a/15, 036a/19, 036a/23, 036b/2, 036b/18, 036b/24, 037a/3, 037a/7, 037a/12, 037a/13, 037a/15, 037a/20, 037a/24, 037a/25, 037a/26, 037b/7, 037b/14, 037b/18, 037b/20, 037b/21, 037b/24, 039a/18, 039a/20, 039b/11, 039b/22, 039b/25, 040a/5, 040a/14, 040b/1, 040b/7, 040b/12, 040b/23, 041a/24, 041b/2, 041b/6, 041b/17, 042a/17, 042b/7, 042b/23, 043a/9, 043a/10, 043a/13, 043a/16, 043a/20, 043a/21, 043b/25, 044b/10, 044b/21, 044b/23, 045a/6, 045a/9, 045a/10, 045a/12, 045b/5, 045b/9, 046a/23, 046b/8, 048b/3, 048b/8, 048b/10, 048b/13, 048b/15, 048b/18, 049a/8, 052a/13, 052a/18, 053a/12, 060a/9, 060a/24

Z.+ dendür 035b/16

Z.+ e 031a/4, 032a/9, 032b/1, 033a/3, 034a/14, 034a/19, 034b/9, 034b/16, 034b/25, 035a/4, 035b/19, 035b/24, 036a/1, 036a/12, 036b/16, 037b/1, 037b/4, 037b/11, 037b/21, 038a/17, 041a/12, 043a/8, 043b/1, 043b/17, 043b/20, 046b/22, 047a/23, 048a/24, 048b/3, 048b/23, 049a/13, 050a/17, 050a/19, 050a/20, 050a/23, 050b/17, 051a/22, 051a/24, 051b/3, 051b/10, 051b/15, 051b/19, 051b/24, 052a/2, 052a/6, 052a/9, 052a/23, 052a/24, 052b/1, 052b/4, 052b/7, 052b/17, 052b/19, 052b/20, 052b/23, 053a/10, 053a/14, 053a/16, 053b/1, 053b/3, 053b/5, 053b/7, 053b/10, 053b/11, 053b/16, 053b/17, 053b/18, 053b/20, 053b/23, 053b/24, 054a/2, 054a/4, 054a/5, 054a/7, 054a/9, 054a/10, 054a/12, 054a/13, 054a/14, 054a/15, 054a/17, 054a/18, 054a/19, 054a/21, 054a/22, 054a/24, 054b/1, 054b/2, 054b/4, 054b/5, 054b/6, 054b/7, 054b/9, 054b/10, 054b/12, 054b/15, 054b/17, 054b/18, 054b/20, 054b/22, 054b/25, 055a/2, 055a/7, 055a/9, 055a/10, 055a/13, 055a/15, 055a/17, 055a/19, 055a/21, 055a/23, 055a/25, 055b/2, 055b/4, 055b/6, 055b/8, 055b/9, 055b/19, 055b/23, 055b/25, 056a/2, 056a/6, 056a/7, 056a/10, 056a/12, 056a/14, 056a/18, 056a/21, 056a/23, 056b/3, 056b/7, 056b/9, 056b/11, 056b/17, 056b/21, 056b/25, 056b/27, 057a/2, 057a/4, 057a/6, 057a/8, 057a/12, 057a/23, 058a/2, 058a/5, 058a/14, 058a/15, 058a/18, 058b/1, 058b/6, 058b/7, 058b/10, 058b/17, 058b/20, 058b/24, 059a/4, 059a/8, 059a/14, 059a/17, 059a/19, 059a/21, 059a/24, 059b/1, 059b/3, 059b/5, 059b/11, 059b/14, 060a/7, 060b/8

Z.+ i 034b/7, 034b/26, 036b/23, 037a/19, 037a/26, 037b/24, 038a/18, 038a/23, 039b/10, 039b/20, 040b/9, 050b/22, 053b/9, 055b/16, 056b/14, 057b/5, 057b/24, 058b/2, 058b/20, 059a/4, 060b/3

Z.+ üŋ 031a/6, 031b/18, 031b/21, 032b/19, 033a/4, 034a/7, 034a/9, 034a/14, 034b/21, 034b/25, 035a/3, 035a/13, 035b/11, 035b/13, 035b/17, 035b/20, 035b/21, 035b/24, 036a/1, 036a/5, 036a/10, 036a/13, 036a/24, 037a/3, 037a/21, 037b/2, 037b/8, 037b/10, 038a/2, 038a/16, 038a/17, 038a/20, 038a/22, 038b/26, 039b/10, 039b/19, 041a/2, 041a/14, 041a/15, 041a/17, 041a/20, 041a/25, 041b/1, 041b/15, 041b/24, 042a/3, 042a/7, 042a/11, 042a/22, 042b/2, 042b/7, 042b/25, 043a/11, 043b/3, 043b/23, 044a/4, 044a/5, 044a/8, 044a/24, 044b/4, 044b/7, 046a/15, 046b/1, 046b/11, 046b/23, 047a/18, 047b/1, 047b/24, 048a/18, 048a/20, 048b/3, 048b/24, 048b/25, 049a/9, 049a/12, 049b/15, 050a/5, 050a/7, 050b/5, 050b/7, 050b/15, 050b/16, 051a/10, 051a/13, 051b/5, 051b/7, 052b/9, 052b/11, 053a/7, 053a/18, 053a/22, 053a/23, 055a/3, 055b/18, 055b/25, 056a/14, 057a/8, 057a/10, 057a/16, 057a/17, 057a/21, 057a/24, 057b/2, 057b/9, 057b/11, 057b/16, 057b/17, 057b/19, 057b/22, 058a/7, 058a/19, 059a/11,

059b/9, 060a/16, 060a/23, 060b/3, 060b/9, 060b/12, 060b/19, 060b/24

Z.+ üŋdür 037b/17, 049b/19

Z.- i cāhil 054a/2

Z.- i deli 055a/19, 055a/21

Z.- i ecnebī 039a/16

Z.- i faḳīrüŋ 043b/21, 044a/6, 044a/19

Z.- i muʿsir 047b/13

Z.- i muʿtiḳ 050b/18

Z.- i muḥṣan 052a/22, 052a/24, 052b/2

Z.- i mūsirüŋ 043b/9

Z.- i mücerred 032a/16, 039b/6, 045a/4, 047a/7, 052a/20

Z.- i müslim 035a/6, 037b/2, 044a/12, 053a/24, 054b/24, 055b/17, 056a/7, 056a/8, 056b/18, 058a/17, 058b/11, 058b/15, 059a/6, 059a/15, 059a/23, 059b/2, 059b/4

Z.- i müslim-i müteveffādan 039a/24

Z.- i müslimüŋ 057a/13, 057b/13, 060b/15

Z.- i müteveffādan 040a/19, 040b/16, 040b/26, 044b/13, 045a/14, 045b/10

Z.- i müteveffānuŋ 038b/16, 039a/19, 043a/5, 045b/22, 050b/4, 052b/25

Z.- i ṣaġīr 038b/4, 047b/5, 060a/5

Z.- i ṣaġīr-i faḳīrüŋ 044a/15, 044a/22, 044b/1, 044b/5

Z.- i ṣaġīri 038a/1, 039b/8, 039b/18

Z.- i ṣaġīrüŋ 038a/4, 038a/15, 038a/19, 038b/12, 038b/25, 039a/7, 048a/16

Z.- i şaḳī 060b/2

Z.- i yahūdīnüŋ 059a/25

Z.- i ẕimmī 048a/13, 052b/18, 052b/20, 052b/22, 054b/11, 055a/6, 055a/8, 055b/1, 055b/7, 055b/14, 056b/2, 056b/9, 058b/18

Z.- i ẕimmīnüŋ 043b/24

Z.- i ẕimmīye 056b/23

tereke-i Z.+ e 050b/9

Zeyneb [Ar.] Kadın adı

Z. 033b/23, 034b/12, 034b/15, 034b/17, 034b/18, 036b/17, 037a/14, 037a/17, 037a/23, 037a/26, 037b/20, 038a/6, 038a/8, 038a/12, 038a/18, 038b/2, 038b/18, 038b/20, 038b/22, 038b/23, 039a/3, 039a/6, 039a/9, 039a/11, 039a/12, 039b/2, 039b/8, 039b/12, 039b/14, 041a/2, 041a/3, 044a/3, 044a/10, 044b/15, 044b/19, 045a/2, 045a/11, 045a/20, 045a/22, 045a/25, 045b/2, 045b/3, 045b/12, 045b/14, 045b/25, 046a/17, 046a/18, 046b/2, 047b/8, 047b/10, 047b/11, 047b/16, 047b/17, 048a/17, 048b/8, 048b/10, 048b/15, 049a/7, 049a/8, 049a/11, 049a/12, 050b/20, 051a/2, 051a/5, 053b/13, 055b/11, 055b/12, 058a/22 Z.+ e 034b/14, 034b/20, 036b/18, 036b/25, 038b/8, 040b/17, 040b/26, 041a/6, 048b/9, 049a/7, 051a/9, 051a/12, 051a/17, 053b/21

Z.+ den 038a/11, 038a/14, 039a/7, 039a/12, 039a/14, 039b/1, 039b/10, 050b/20

Z.+ i 033a/20, 033a/25, 033b/1, 033b/2, 034b/11, 036b/15, 036b/17, 036b/18, 037a/14, 037a/16, 037a/18, 037a/21, 037b/9, 037b/19, 039b/12, 039b/13, 040a/15, 040b/2, 040b/3, 040b/8, 040b/16, 040b/20, 040b/23, 040b/26, 041a/2, 041a/4, 041a/6, 041a/7, 041a/8, 041a/9, 044b/21, 044b/23, 044b/25, 045a/1, 045a/5, 045a/7, 045b/13, 046b/3, 047b/16, 048a/8, 048a/12, 048a/15, 048b/7, 048b/15, 049a/10, 049a/25, 049b/20, 051a/8, 051a/9, 051a/15, 051a/19

Z.+ üŋ 037a/17, 037a/26, 040b/7, 040b/19, 040b/25, 040b/26, 041a/18, 043a/7, 043b/25, 044a/1, 044b/14, 044b/19, 045a/2, 045a/10, 045a/21, 045a/22, 045b/11, 045b/16, 047b/9, 049a/12, 052b/16, 053a/8, 055b/11

Z.- i bikrüŋ 053a/7

Z.- i muʿtiḳayı 051a/15

Z.- i mūsire 038b/7, 045b/23

Z.- i mūsireden 044a/2

Z.- i mücerred 045a/23, 046a/2

Z.- i müteveffānuŋ 053b/12

Z.- i naṣrāniyyeden 044a/13

Z.- i ṣaġīreyi 044b/18

Z.- i ṣāliḥa 040a/11

żıyāʿ [Ar.] Kayıp, kaybolma

ż. 040a/2

ẕimmet [Ar.] Sahip çıkma, koruma

ẕ.+ inde 047a/2
ẕ.+ inde olan 057a/19, 058b/25

ẕimmī [Ar.] İslam devleti tebaasında olan ve vergi veren Hristiyanlar, Yahudiler
ẕ. 058b/18
ẕ.+ ler 053b/2
ʿAmr-ı ẕ. 052b/24, 055a/4, 057a/13, 057b/14
ʿAmr-ı ẕ.+ nüŋ 055b/17
ʿAmr-ı ẕ.+ ye 055a/22, 056b/21
Bekir-i ẕ.+ ye 056b/19
Zeyd-i ẕ. 048a/13, 052b/18, 052b/20, 052b/22, 054b/11, 055a/6, 055a/8, 055b/1, 055b/7, 055b/14, 056b/2, 056b/9, 058b/18
Zeyd-i ẕ.+ nüŋ 043b/24
Zeyd-i ẕ.+ ye 056b/23

zinā [Ar.] Nikâhsız çiftleşme
z. 053a/20, 056b/5, 056b/8
z.+ dan 036a/11, 049a/7
ḥadd-i z. 052b/12, 052b/21
ḥadd-i z. olur 052b/17
mūcib-i z. 052b/10
veled-i z. 053b/13
z. édüp 036a/10, 037a/25, 048b/10, 049a/7, 052a/22, 052b/18, 059a/18
z. étdigi 053a/3
z. étdüŋ 059a/19
z. etmedin 053a/20, 056b/8
z. eyledüm 052b/11
z. eyledüŋ 052b/8
z. eylese 052a/24, 052b/1, 052b/17, 052b/20, 056b/25

zindān [Ar.] Karanlık yeraltı hapishanesi
z.+ da 053a/11, 053a/17

zīnet [Ar.] Kadınların süs olarak taktıkları yüzük, küpe, gerdanlık, iğne gibi altın, gümüş ve kıymetli taşlarla yapılmış kuyumculuk işleri
z.- i Hind 045a/19

zī-raḥm-i maḥrem [Ar.] Nikâhlanmaları haram olan soydan gelen akraba
z.+ i 038a/3

ziyāde [Ar.] Fazla, aşırı
z. 041b/9, 044b/11, 044b/16
z.+ yi 041b/10, 044b/12, 044b/16
z. olmayan 060b/5

zuʿm [Ar.] Sanma, zannetme
z.+ ıla 033a/4

ẓuhūr [Ar.] Meydana çıkma, görünme
ẓ. édüp 050b/5

ẓulmen [Ar.] Zulüm yaparak, haksızlıkla
ẓ. 055b/17, 059a/10, 060a/25

ẓulüm [Ar.] Zulüm, haksızlık, eziyet
ẓ. 053a/22
maḳūle-i ẓ. 060b/1

5. KAYNAKÇA

Akça, Hakan (2016), ‘’Ankara İli Ağızları ile Eski Anadolu Türkçesinin Ünlü Yuvarlaklaşması Bakımından Karşılaştırılması’’, Gazi Türkiyat, Bahar S 18, s. 93-94.

Argunşah, Mustafa, (2017) “Osmanlı Konuşma Dili”, *Dil Araştırmaları*, S 20, s.253-264.

Clauson, Gerard, (1972), *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteen Century Turkish*, Oxford: Oxford at the Clarendon Press.

Coşkun, Mustafa Volkan (2007), “Standart Türkçede Ses Olaylarının Sebep-Sonuç İlişkisi Çerçevesinde Yeniden Sınıflandırılması”. *38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi*, s. 348.

Çağbayır, Yaşar, (2017), *Ötüken Türkçe Sözlük*, (5 Cilt), Ötüken Yayınları, İstanbul.

Demirtaş, H. Necati, (1995) *Açıklamalı Osmanlı Fetvâları 1-2,* 1. Baskı, Kubbealtı Yayınları, İstanbul.

DEVELLİOĞLU, Ferit, (2013) Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (30. Bs.), Ankara.

Eker, Süer (2007), “Türkçenin Sesbirimleri ve Belirgin Altsesbirimleri”, *Turkcology in Turkey*, Szeged, s. 181-191.

Erdem, Mehmet Dursun-Gül, Münteha (Güz 2006), “Kapalı E (ė) Sesinin Anadolu Ağızları Açısından Eski Anadolu Türkçesindeki Durumu”, *Karadeniz Araştırmaları,* S 11, s. 112-113.

ERDOĞAN, Mehmet (2019). Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü, Ensar Neşriyat, İstanbul.

Ergin, Muharrem (2013), Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri İçin Türk Dil Bilgisi, İstanbul, Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım, s. 85.

Gökçe, Aziz (2002), Osmanlı Türkçesi Metinlerine Dil ve İmlâ (XVI., XVII. ve XVIII. Yüzyıl), Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. s. 170.

Gürer, Gülsevin ve Boz, Erdoğan (2013), Eski Anadolu Türkçesi (3. Baskı), Gazi Kitabevi, Ankara, s. 61.

İpşirli, Mehmet, (1993) “Çatalcalı Ali Efendi”, TDV İslam Ansiklopedisi, C 8, İstanbul, s. 234-235.

Kallek, Cengiz, (1995), “Fetâvâ-yı Ali Efendi”, TDV İslam Ansiklopedisi, C 12, s. 438.

Kartallıoğlu, Yavuz, (2007) “Tanzimat Gramerlerinde Bazı Eklerin İmlası ve Dudak Uyumu ile İlgili Uyarılar”, *Bilig*, S 3, s.85-106.

Kartallıoğlu, Yavuz, (2008) “Osmanlı Türkçesindeki Ekler Dudak Uyumuna Göre Nasıl Okunmalıdır?”, *Turkish Studies*, Volume 3/6, s. 449-470.

Korkmaz, Zeynep (1992), Gramer Terimleri Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları: 575, Ankara, s. 163.

KUBBEALTI LUGATI, (2019) http://www.lugatim.com internet adresi. (Erişim Tarihi: 19.06.2020)

Maytap, Fatma, (2019) Fetāvā-yı Ali Efendi (1b-30b) Giriş- inceleme-metin-dizin tıpkıbasım, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi.

Şen, Mesut (2000), "Tarihî Şivelerde Ek Uyumsuzluğu Var mı?", *IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II,* s. 1695.

TÜRK DİL KURUMU, (2018). Büyük Türkçe Sözlük. http://www.tdk.gov.tr internet adresi. (Erişim Tarihi: 19.06.2020)

TÜRKİYE DİYANET VAKFI (2019). İslam Ansiklopedisi, https://islamansiklopedisi.org.tr internet adresi. (Erişim Tarihi: 19.06.2020)

Yakut, Esra, (1996) "Şeyhülİslām Çatalcalı Ali Efendi'nin Fetava-yi Ali Efendi Adlı Fetva Mecmuasına Göre Osmanlı Toplumunda Aile Kurumunun Oluşması ve Dağılması", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarih Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, S 7, Ankara, s. 289.

6. TIPKIBASIM

A Nüshası

31a

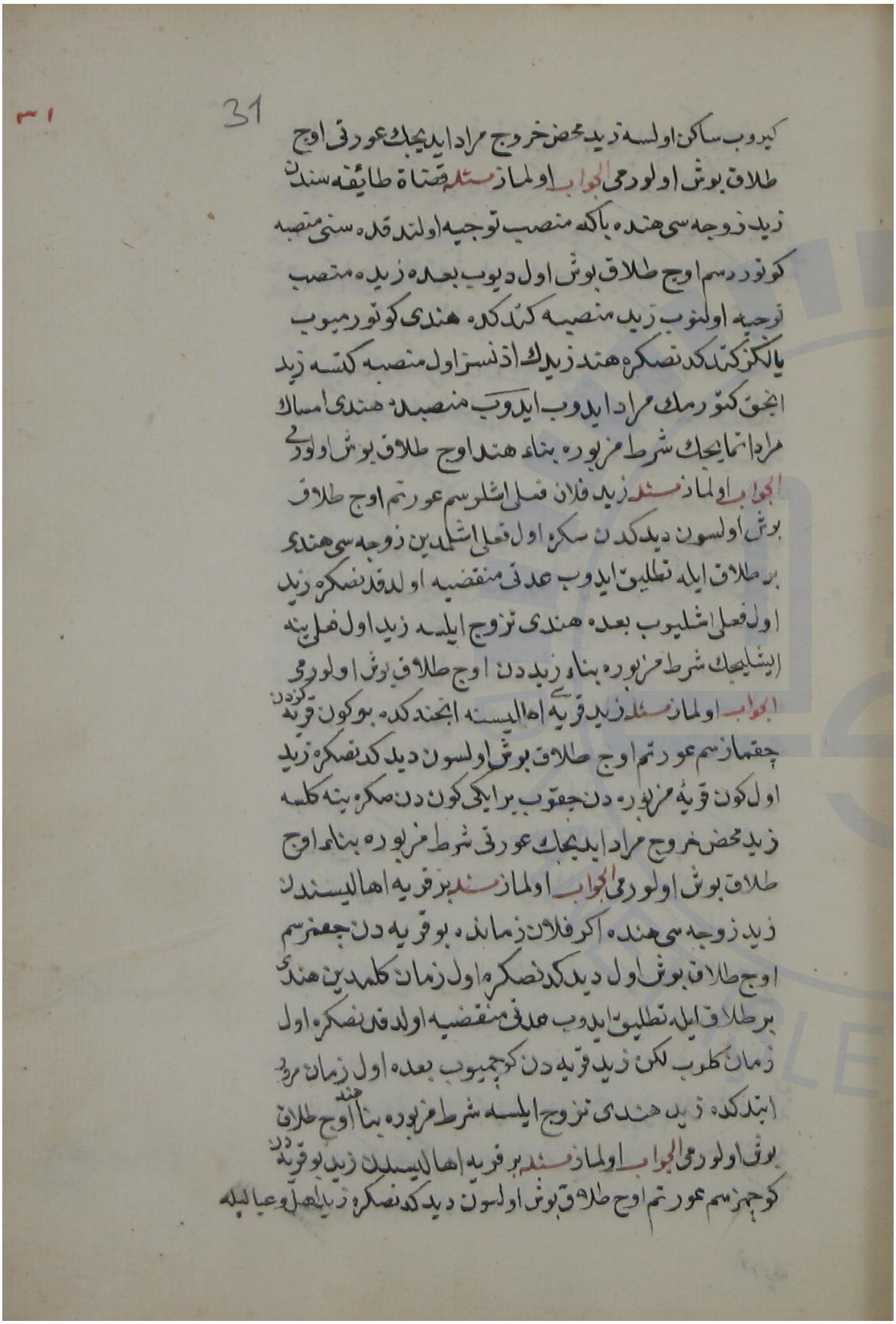

31b

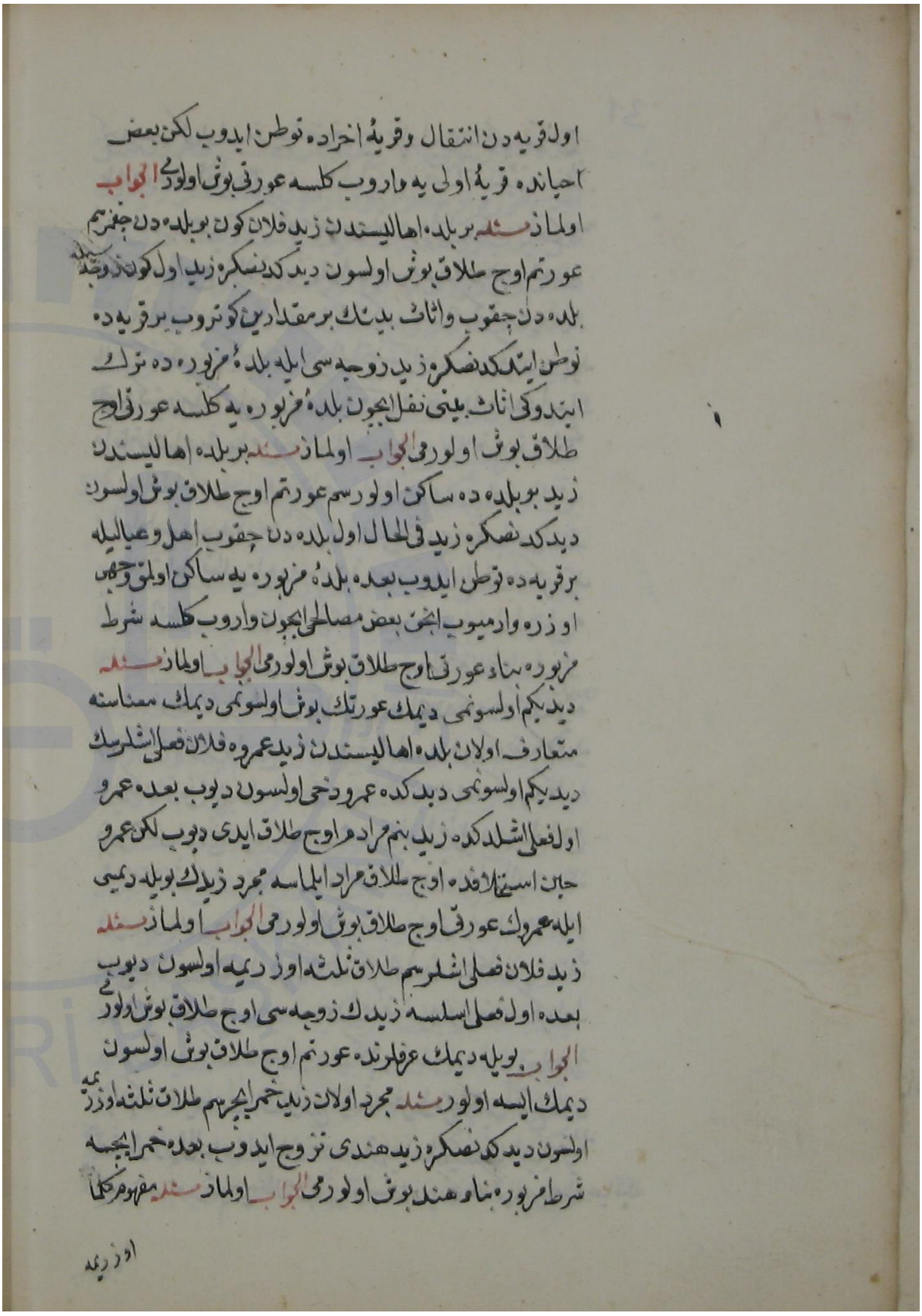

اول قریه دن انتقال وقریهٔ اخراده توطن ایدوب لکن بعض
احیانده قریهٔ اولی یه واروب کلسه عورتی بوش اولور ای الجواب
اولماز مسئله بر بلده اهالیسندن زید فلان کون بو بلده دن جفر یم
عورتم اوچ طلاق بوش اولسون دیدکده نصکره زید اول کون زوجه سی بلده
بلده دن جقوب واثاث بدینك بر مقداریی کوتروب بر قریه ده
توطن ایتدکده نصکره زید زوجه سی ایله بلدهٔ مزبوره ده ترك
ایتدوکی اثاث بینی نقل ایچون بلدهٔ مزبوره یه کلسه عورتی اوچ
طلاق بوش اولور می الجواب اولماز مسئله بر بلده اهالیسندن
زید بو بلده ده ساکن اولورسم عورتم اوچ طلاق بوش اولسون
دیدکده نصکره زید فی الحال اول بلده دن جقوب اهل وعیالیله
بر قریه ده توطن ایدوب بعده بلدهٔ مزبوره یه ساکن اولمق وجهیله
اوزره واردیوب انجق بعض مصالحی ایچون واروب کلسه شرط
مزبوره بناء عورتی اوچ طلاق بوش اولور می الجواب اولماز مسئله
دیدیکم اولسونمی دیمك عورتك بوش اولسونمی دیمك مناسبته
متعارف اولان بلده اهالیسندن زید عمروه فلان فعلی اشلرسك
دیدیکم اولسونمی دیدکده عمرو دخی اولسون دیوب بعده عمرو
اول فعلی اشلدکده زید بنم مرادم اوچ طلاق ایدی دیوب لکن عمرو
حین استحلافده اوچ طلاق مراد ایلماسه مجرد زیدك بویله دیمسی
ایله عمروك عورتی اوچ طلاق بوش اولور می الجواب اولماز مسئله
زید فلان فعلی اشلرسم طلاق ثلثه اوزریمه اولسون دیوب
بعده اول فعلی اشلسه زیدك زوجه سی اوچ طلاق بوش اولور می
الجواب بویله دیمك عرفلرنده عورتم اوچ طلاق بوش اولسون
دیمك ایسه اولور مسئله مجرد اولان زید خمر ایچرسم طلاق ثلثه اوزریمه
اولسون دیدکده نصکره زید هندی تزوج ایدوب بعده خمر ایچسه
شرط مزبوره بناء هند بوش اولور می الجواب اولماز مسئله مفهوم کلمه

اوزریمه

32a

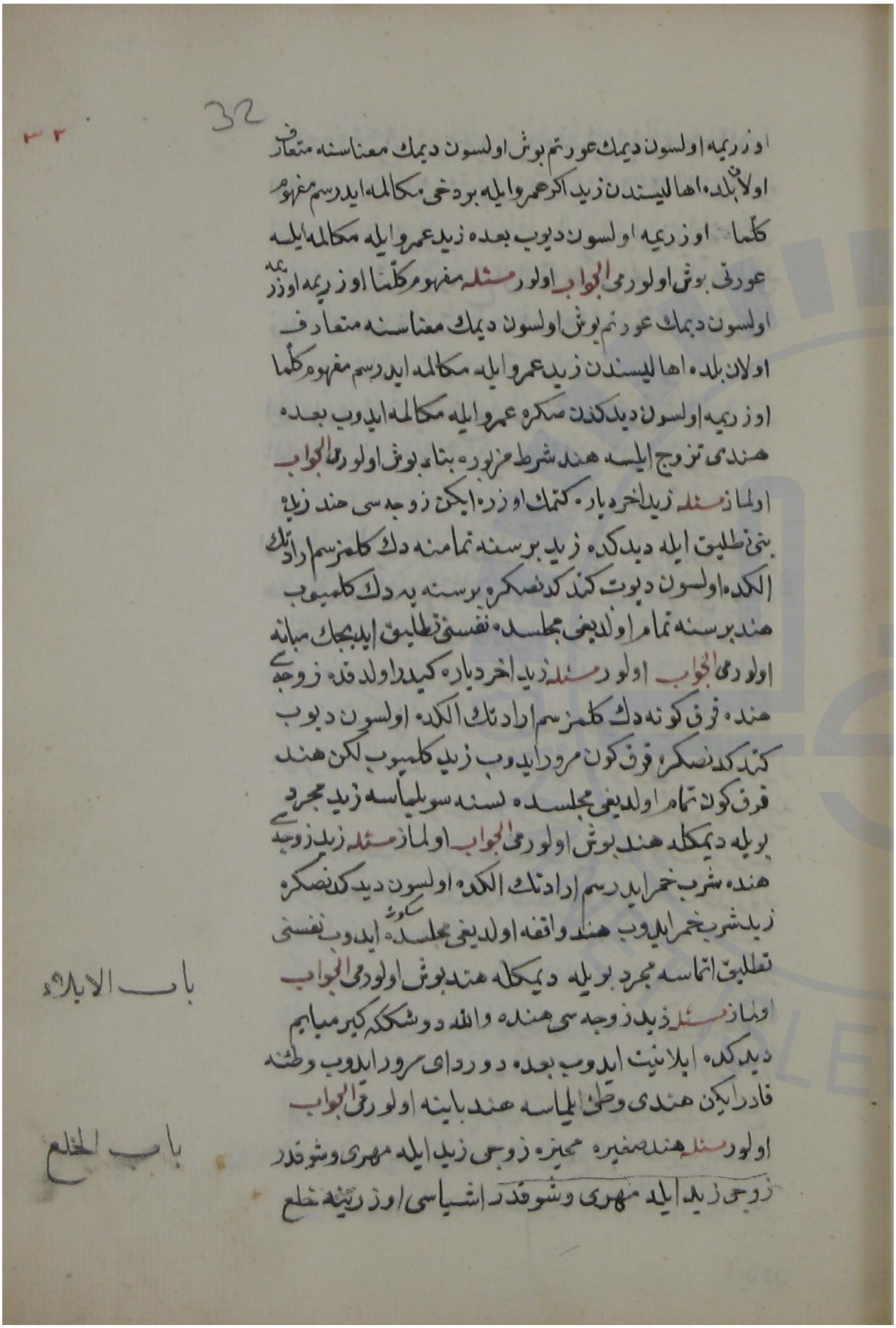

٣٢ 32

اوزریمه اولسون دیمك عورتم بوش اولسون دیمك معناسنه متعارف
اولان بلده اهالیسندن زید اکر عمرو ایله برده خی مکالمه ایدرسم مفهوم
کلمه اوزریمه اولسون دیوب بعده زید عمرو ایله مکالمه ایلسه
عورتی بوش اولور می الجواب اولور مسئله مفهوم کلمه اوزریمه اوزریمه
اولسون دیمك عورتم بوش اولسون دیمك معناسنه متعارف
اولان بلده اهالیسندن زید عمرو ایله مکالمه ایدرسم مفهوم کلمه
اوزریمه اولسون دیدکده سکره عمرو ایله مکالمه ایدوب بعده
هندی تزوج ایلسه هند شرط مزبوره بناء بوش اولور می الجواب
اولماز مسئله زید اخرده یاره کتمك اوزره ایکن زوجه سی هند زیده
بنی تطلیق ایله دیدکده زید برسنه تمامنه دك کلمز سم ارادتك
الکده اولسون دیوب کندکندن سکره برسنه به دك کلمیوب
هند برسنه تمام اولدیغی مجلسده نفسنی تطلیق ایدبجك مبانه
اولور می الجواب اولور مسئله زید اخرده یاره کیدر اولدقده زوجه سی
هنده قرق کونه دك کلمز سم ارادتك الکده اولسون دیوب
کندکندن سکره قرق کون مرور ایدوب زید کلمیوب لکن هند
قرق کون تمام اولدیغی مجلسده لسنه سویلیاسه زید مجرد
بویله دیمکله هند بوش اولور می الجواب اولماز مسئله زید زوجه سی
هنده شرب خمر ایدرسم ارادتك الکده اولسون دیدکده سکره
زید شرب خمر ایدوب هند واقعه اولدیغی مجلسده ایدوب نفسنی
تطلیق اتیاسه مجرد بویله دیمکله هند بوش اولور می الجواب
اولماز مسئله زید زوجه سی هنده والله دوشکله کیرمیایم
دیدکده ایلا نیت ایدوب بعده دوردای سرور ایدوب وطئه
قادر ایکن هندی وطئ ایلیاسه هند باینه اولور می الجواب
اولور مسئله هند صغیره مجنونه زوجی زید ایله مهری وشوقدر
زوجی زید ایله مهری وشوقدر اشیاسی اوزرینه خلع

باب الابلاء

باب الخلع

32b

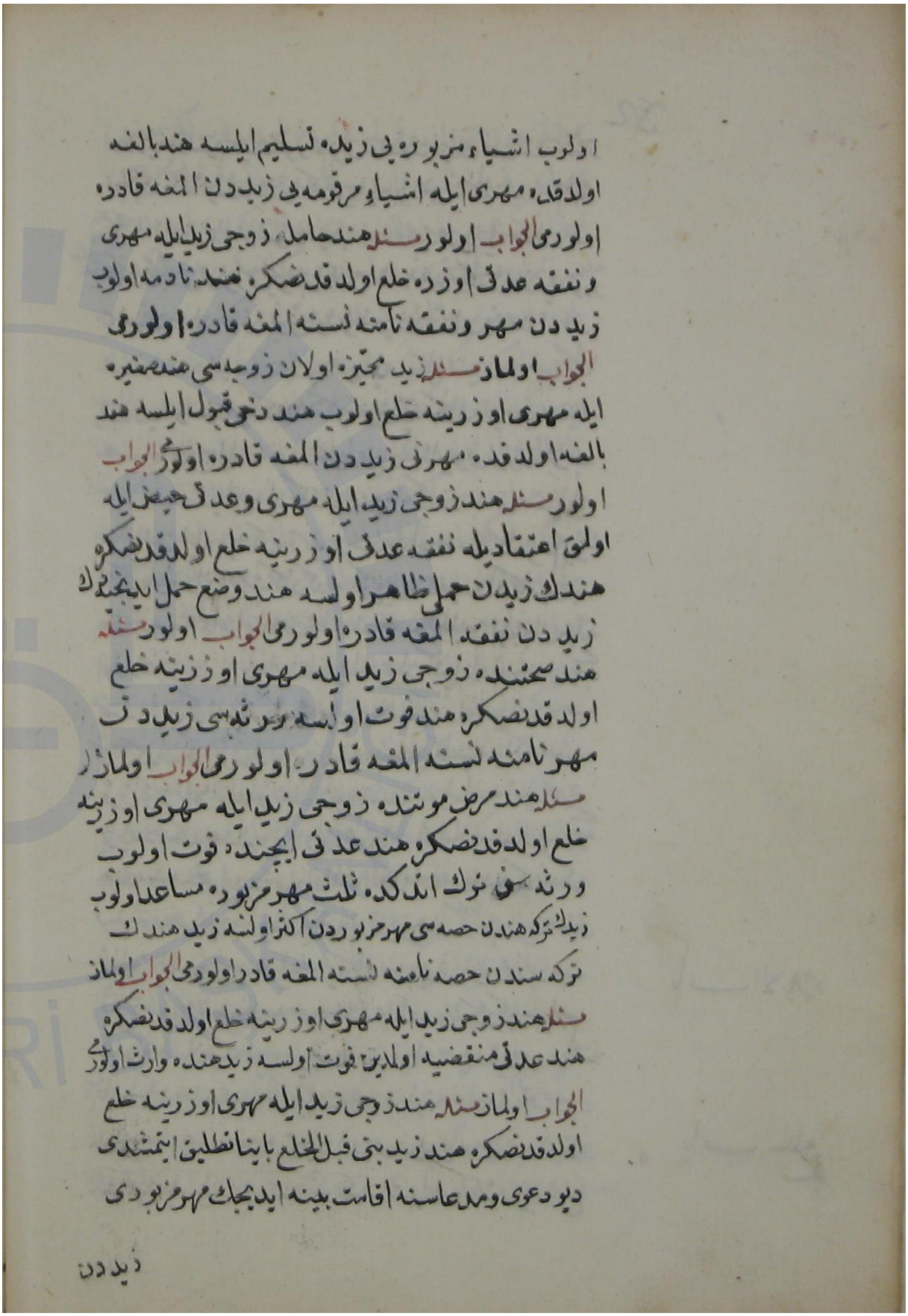

اولوب اشیاء مزبوره یی زیده تسلیم ایلسه هند بالغه
اولدقده مهری ایله اشیاء مرقومه یی زیددن المغه قادره
اولورمی الجواب اولور مسئله هند حامله زوجی زید ایله مهری
ونفقه عدتی اوزره خلع اولدقده نصکره هند نادمه اولوب
زیددن مهر ونفقه تامنه نسبته المغه قادره اولورمی
الجواب اولماز مسئله زید مجنونه اولان زوجه سی هند صغیره
ایله مهری اوزرینه خلع اولوب هند دخی قبول ایلسه هند
بالغه اولدقده مهرنی زیددن المغه قادره اولورمی الجواب
اولور مسئله هند زوجی زید ایله مهری وعدتی حیض ایله
اولق اعتقادیله نفقه عدتی اوزرینه خلع اولدقده نصکره
هندك زیددن حملی ظاهر اولسه هند وضع حمل ایدنجه دك
زیددن نفقه المغه قادره اولورمی الجواب اولور مسئله
هند صغیره زوجی زید ایله مهری اوزرینه خلع
اولدقده نصکره هند فوت اولسه ورثه سی زیددن
مهر تامنه نسبته المغه قادره اولورمی الجواب اولماز
مسئله هند مرض موتنده زوجی زید ایله مهری اوزرینه
خلع اولدقده نصکره هند عدتی ایچنده فوت اولوب
ورثه سی ترك اندکده ثلث مهر مزبوره مساعد اولوب
زیدك ترکه هندن حصه سی مهر مزبوردن اکثر اولسه زید هندك
ترکه سندن حصه تامنه نسبته المغه قادر اولورمی الجواب اولماز
مسئله هند زوجی زید ایله مهری اوزرینه خلع اولدقده نصکره
هند عدتی منقضیه اولمدین فوت اولسه زید هنده وارث اولورمی
الجواب اولماز مسئله هند زوجی زید ایله مهری اوزرینه خلع
اولدقده نصکره هند زید بنی قبل الخلع باینا نطلیق ایتمشدی
دیو دعوی ومدعاسنه اقامت بینه ایدیجك مهر مزبودی

زیددن

33a

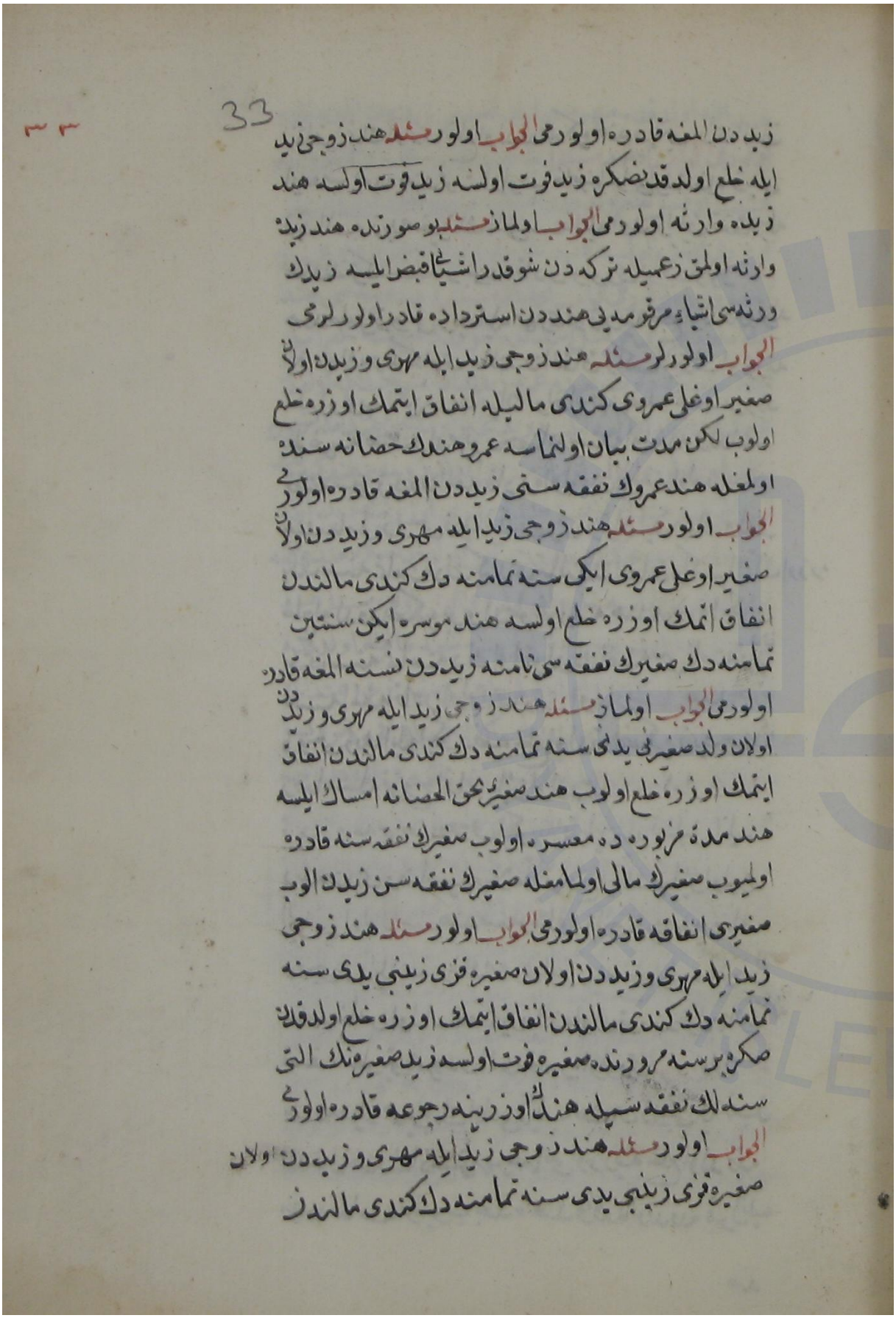

٣٣ 33

زید دن المغه قادره اولور می الجواب اولور مسئله هند زوجی زید
ایله خلع اولدقده نصکره زید فوت اولسه زید قوت اولسه هند
زیده وارثه اولور می الجواب اولماز مسئله بو صورتده هند زیده
وارثه اولمق زعمیله ترکه دن شوقدر اشیائی قبض ایلسه زیدك
ورثه سی اشیاء مرقومه یی هند دن استرداده قادر اولور لرمی
الجواب اولور لر مسئله هند زوجی زید ایله مهری و زیدن اولان
صغیر اوغلی عمروی کندی مالیله انفاق ایتمك اوزره خلع
اولوب لکن مدت بیان اولنماسه عمرو هندك حضانه سنده
اولمغله هند عمروك نفقه سنی زیدن المغه قادره اولور می
الجواب اولور مسئله هند زوجی زید ایله مهری و زیدن اولان
صغیر اوغلی عمروی ایکی سنه تمامنه دك کندی مالندن
انفاق ایتمك اوزره خلع اولسه هند موسره ایکن سنتین
تمامنه دك صغیرك نفقه سنی تامنه زیدن نسنه المغه قادر
اولور می الجواب اولماز مسئله هند زوجی زید ایله مهری و زیدن
اولان ولد صغیرنی یدی سنه تمامنه دك کندی مالندن انفاق
ایتمك اوزره خلع اولوب هند صغیرك حضانه امساك ایلسه
هند مدة مزبوره ده معسره اولوب صغیرك نفقه سنه قادره
اولمیوب صغیرك مالی اولمامغله صغیرك نفقه سن زیدن الوب
صغیری انفاقه قادره اولور می الجواب اولور مسئله هند زوجی
زید ایله مهری و زیدن اولان صغیره قزی زینبی یدی سنه
تمامنه دك کندی مالندن انفاق ایتمك اوزره خلع اولدقده
صکره بر سنه مرور نده صغیره قز اولسه زید صغیره قزك التی
سنه لك نفقه سیله هندك اوزرینه رجوعه قادره اولور می
الجواب اولور مسئله هند زوجی زید ایله مهری و زیدن اولان
صغیره قزی زینبی یدی سنه تمامنه دك کندی مالندن

33b

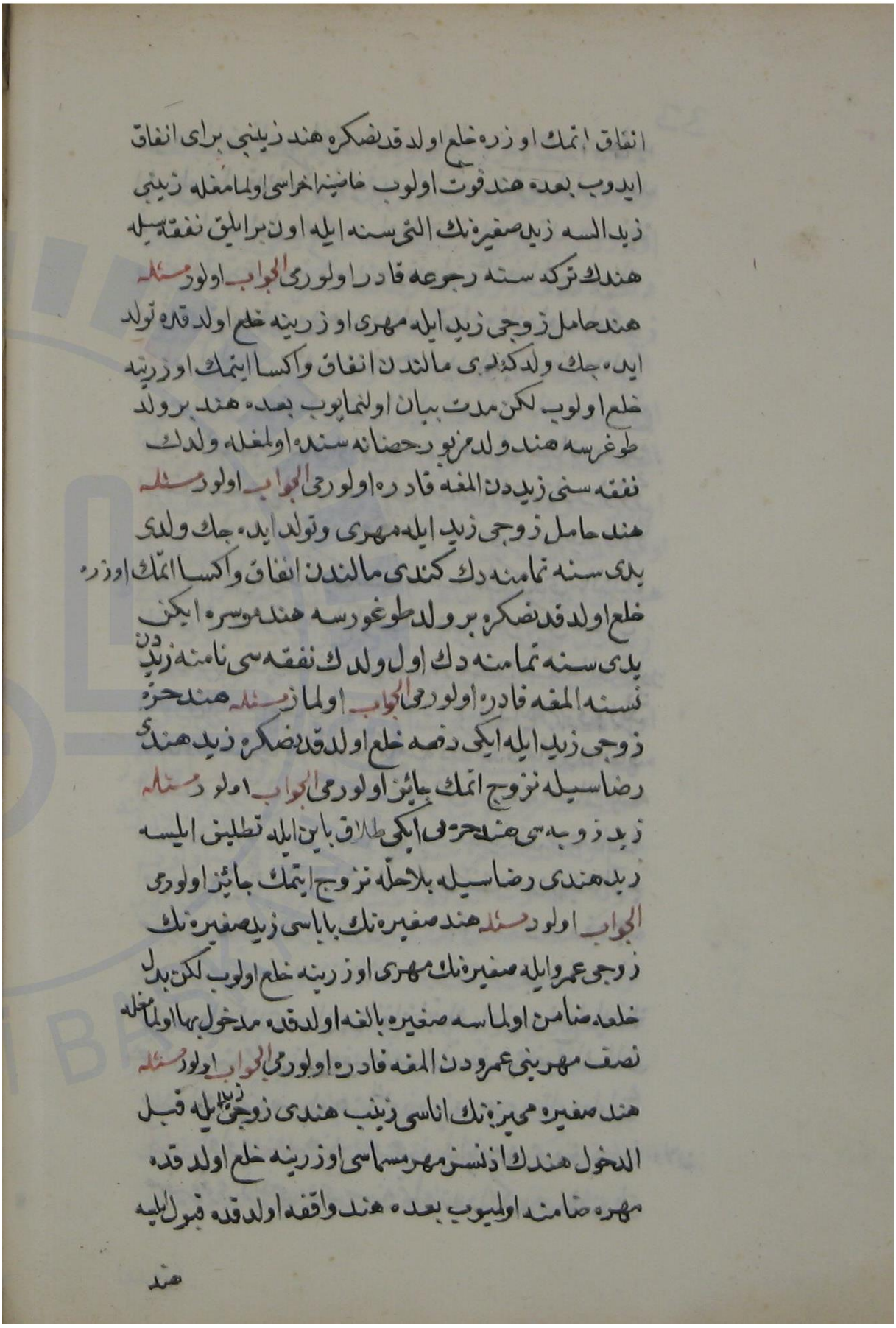

انفاق ایتمك او زره خلع اولدقده نصکره هند زینبی برای انفاق
ایدوب بعده هند فوت اولوب خاصتا خواسی اولمامغله زینبی
زید السه زید صغیره تك التی سنه ایله اون برایلیق نفقه سیله
هندك ترکه سنه رجوعه قادر اولوری الجواب اولور مسئله
هند حامل زوجی زید ایله مهری او زرینه خلع اولدقده تولد
ایده جك ولدکندی مالندن انفاق واکسا ایتمك او زرینه
خلع اولوب لکن مدت بیان اولنمایوب بعده هند بر ولد
طوغرسه هند ولد مزبور حضانه سنده اولمغله ولدك
نفقه سنی زیددن المغه قادره اولوری الجواب اولور مسئله
هند حامل زوجی زید ایله مهری وتولد ایده جك ولدی
یدی سنه تمامنه دك کندی مالندن انفاق واکسا ایتمك او زره
خلع اولدقده نصکره بر ولد طوغورسه هند وسره ایکن
یدی سنه تمامنه دك اول ولدك نفقه سی تامنه زیددن
نسنه المغه قادره اولوری الجواب اولما مسئله هند حره
زوجی زید ایله ایکی دفعه خلع اولدقده نصکره زید هندی
رضاسیله نزوج ایتمك جایز اولوری الجواب اولور مسئله
زید زوجه سی هند حره ایکی طلاق باین ایله تطلیق ایلسه
زید هندی رضاسیله بلاحله نزوج ایتمك جایز اولوری
الجواب اولور مسئله هند صغیره تك باباسی زید صغیره تك
زوجی عمر وایله صغیره تك مهری او زرینه خلع اولوب لکن بدل
خلعه ضامن اولماسه صغیره بالغه اولدقده مدخول بها اولمامغله
نصف مهر بنی عمروددن المغه قادره اولوری الجواب اولور مسئله
هند صغیره ممیزه تك اناسی زینب هندی زوجی زید ایله قبل
الدخول هندك اذنسز مهر مسماسی او زرینه خلع اولدقده
مهره ضامن اولمیوب بعده هند واقعه اولدقده قبول ایله

هند

34a

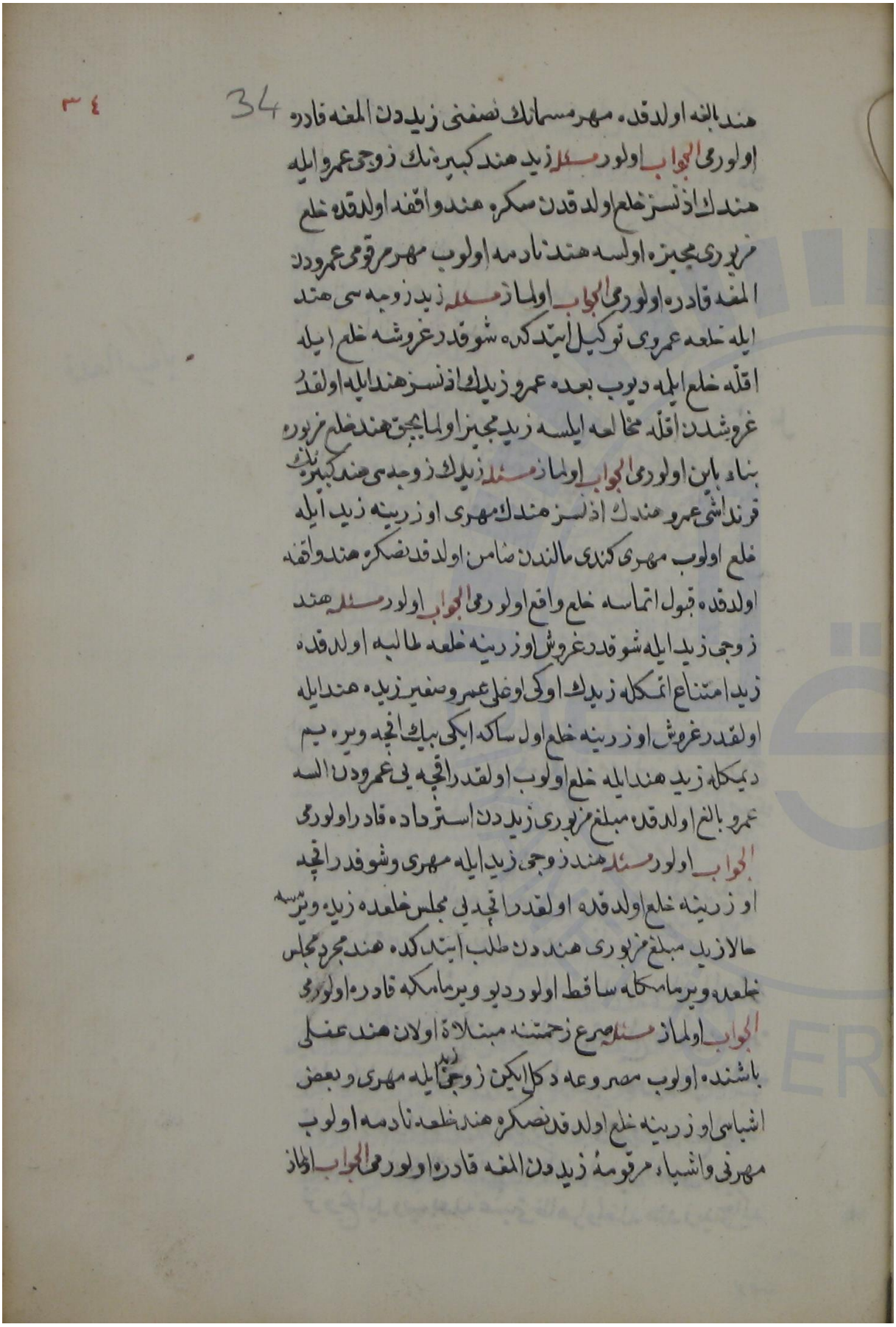

٣٤ 34

هند بالغه اولدقده مهر مسماتك نصفنی زيد دن المغه قادره
اولورمی الجواب اولور مسئله زيد هند كبيرنك زوجی عمرو ايله
هندك اذنسز خلع اولدقدن سكره هند واقعه اولدقده خلع
مزبوری مجيزه اولسه هند نادمه اولوب مهر مرقومی عمرودن
المغه قادره اولورمی الجواب اولماز مسئله زيد زوجه سی هند
ايله خلعه عمروی توكيل ايتدكده شوقدر غروشه خلع ايله
اقله خلع ايله ديوب بعده عمرو زيدك اذنسز هند ايله اولقدر
غروشدن اقله مخالعه ايلسه زيد مجيز اولمايجق هند خلع مزبوره
بناء باين اولورمی الجواب اولماز مسئله زيدك زوجه سی هند كبيرنك
قرنداشی عمرو هندك اذنسز هندك مهری اوزرينه زيد ايله
خلع اولوب مهری كندی مالندن ضامن اولدقدن سكره هند واقعه
اولدقده قبول اتماسه خلع واقع اولورمی الجواب اولور مسئله هند
زوجی زيد ايله شوقدر غروش اوزرينه خلعه طالبه اولدقده
زيد امتناع اتمكله زيدك اوكی اوغلی عمرو صغير زيده هند ايله
اولقدر غروش اوزرينه خلع اول ساكه ايكی بيك اچه ويره بم
ديمكله زيد هند ايله خلع اولوب اولقدر اچه يی عمرودن السه
عمرو بالغ اولدقده مبلغ مزبوری زيددن استرداده قادر اولورمی
الجواب اولور مسئله هند زوجی زيد ايله مهری وشوقدر اچه
اوزرينه خلع اولدقده اولقدر اچه يی مجلس خلعده زيده ويرمسه
حالا زيد مبلغ مزبوری هنددن طلب ايتدكده هند مجرد مجلس
خلعده ويرمامكله ساقط اولوردیو ويرمامكه قادره اولورمی
الجواب اولماز مسئله صرع زحمتنه مبتلا اولان هند عقلی
باشنده اولوب مصروعه دكل ايكن زوجی زيد ايله مهری وبعض
اشياسی اوزرينه خلع اولدقدن سكره هند خلعه نادمه اولوب
مهرنی واشياء مرقومه زيددن المغه قادره اولورمی الجواب اولماز

34b

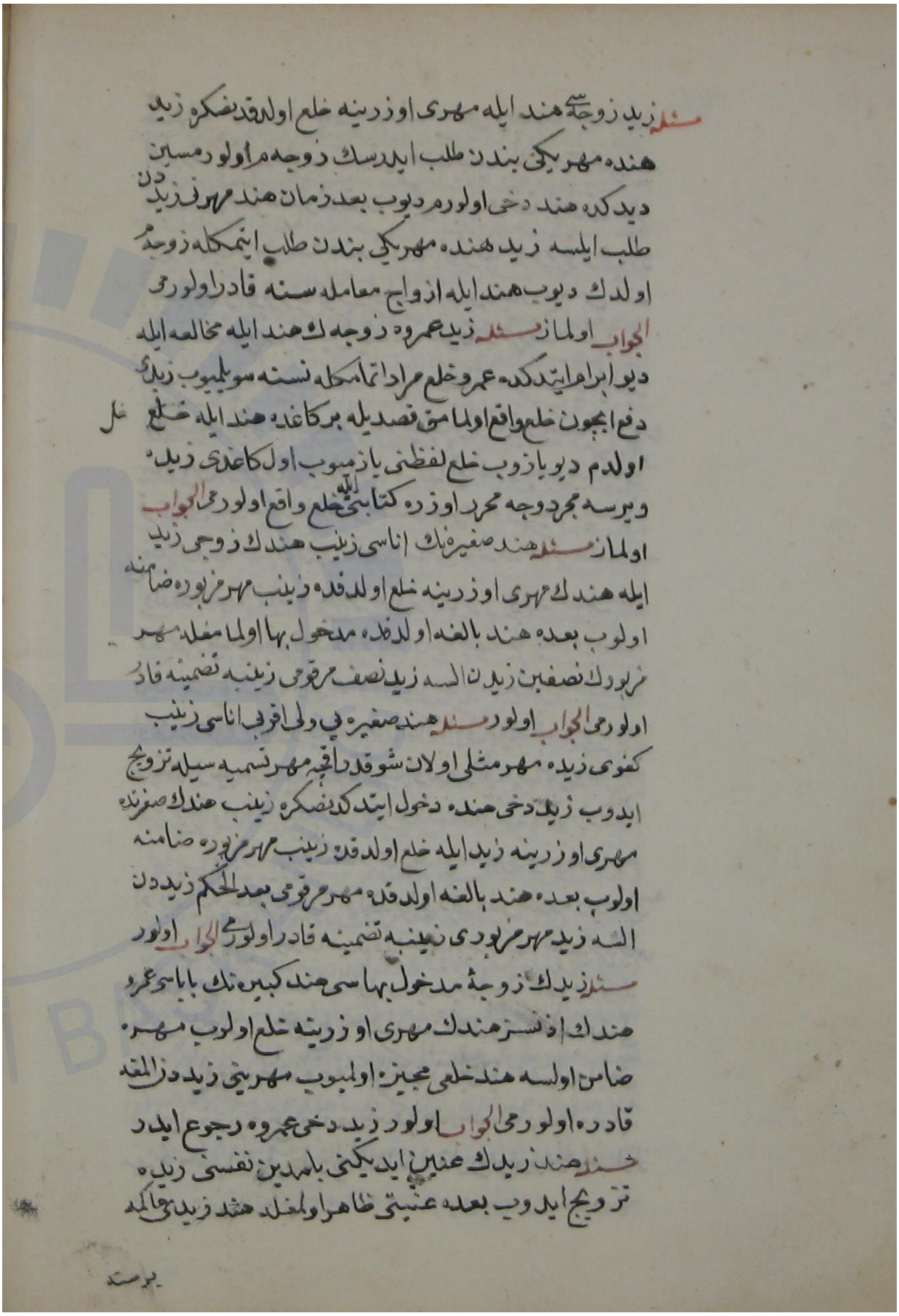

مسئله زید زوجه سی هند ایله مهری اوزرینه خلع اولدقده نصکره زید
هنده مهر یکی بندن طلب ایدرسه زوجه مر اولور مسئله
دیدکده هند دخی اولورمدیوب بعد زمان هند مهر نی زیدن
طلب ایلسه زید هنده مهر یکی بندن طلب ایتمکله زوجه مر
اولدیغ دیوب هند ایله ازواج معامله سنه قادر اولورمی
الجواب اولماز مسئله زید عمروه زوجه سی هند ایله مخالعه ایله
دیو ابراء ایتدکده عمرو خلع مراد اتمکله نسنه سو یلمیوب زیدی
دفع ایجون خلع واقع اولمامش قصدیله برکاغده هند ایله خلع
اولدم دیو یازوب خلع لفظنی یازمیوب اول کاغدی زیده
ویرسه مجرد وجه محرر اوزره کتابتی ایله خلع واقع اولورمی الجواب
اولماز مسئله هند صغیره نک اناسی زینب هندک زوجی زید
ایله هندک مهری اوزرینه خلع اولدقده زینب مهر مزبوره ضامنه
اولوب بعده هند بالغه اولدقده مدخول بها اولما مغله مهر
مزبورک نصفین زیدن السه زید نصف مرقومی زینبه تضمینه قادر
اولورمی الجواب اولور مسئله هند صغیره بی ولی اقربی اناسی زینب
کنوی زیده مهر مثلی اولان شو قدر اقچه مهر تسمیه سیله تزویج
ایدوب زید دخی هنده دخول ایتدکده نصکره زینب هندک صغرنده
مهری اوزرینه زید ایله خلع اولدقده زینب مهر مزبوره ضامنه
اولوب بعده هند بالغه اولدقده مهر مرقومی بعد الحکم زیدن
السه زید مهر مزبودی زینبه تضمینه قادر اولورمی الجواب اولور
مسئله زیدک زوجه مدخول بها سی هند کبیره نک باباسی عمرو
هندک اذنسز هندک مهری اوزرینه خلع اولوب مهره
ضامن اولسه هند خلعی مجیزه اولمیوب مهر بنی زیدن المغه
قادره اولورمی الجواب اولور زید دخی عمروه رجوع ایدر
مسئله هند زیدک عنینیتی ایدیکنی بامدین نفسنی زیده
تزویج ایدوب بعده عنینیتی ظاهر اولمغله هند زیدی حاکمه

برمسته

35a

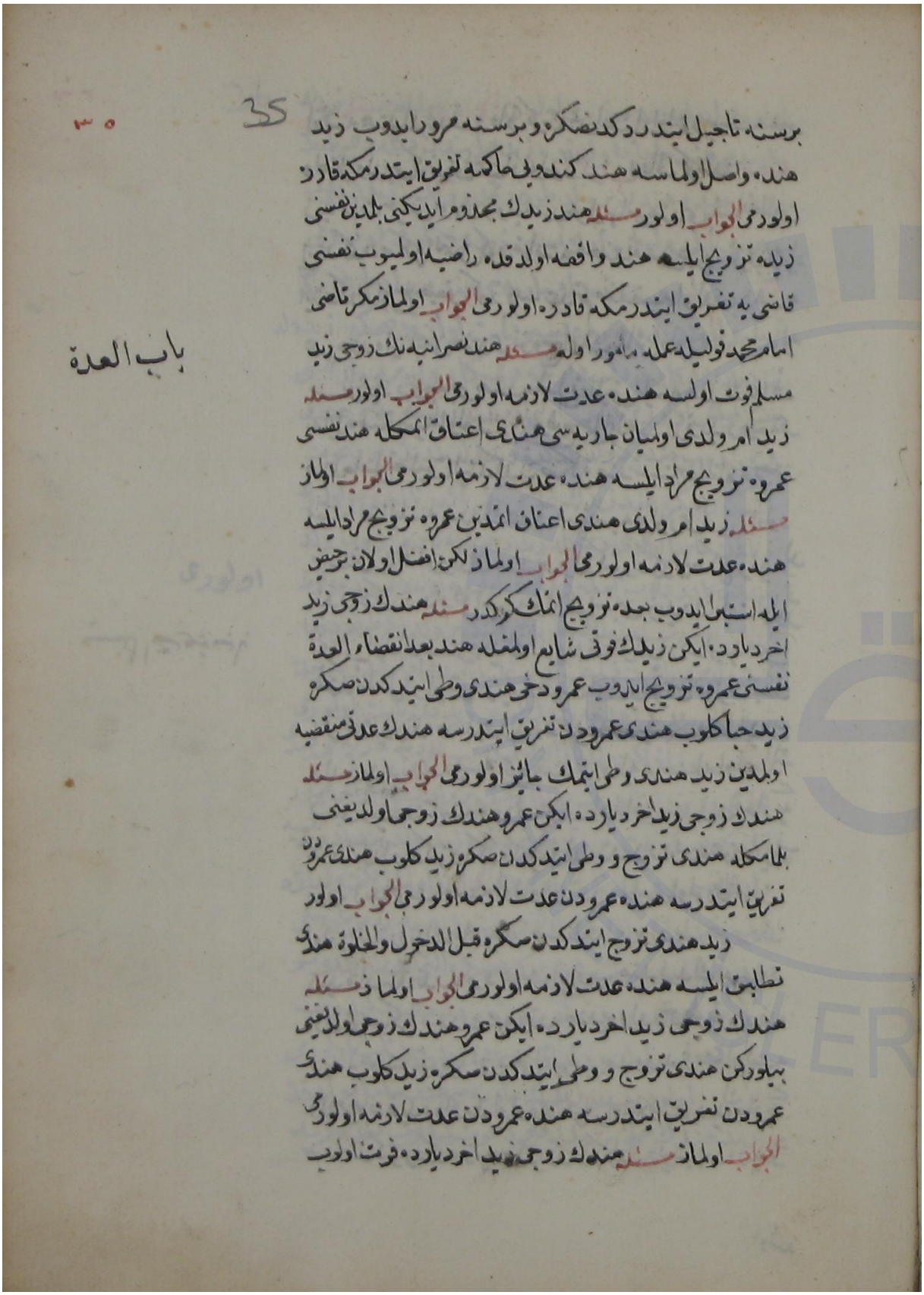

٣٥ 35

برسنه تاجيل ايتدردكدن صكره وبرسنه مرود ايدوب زيد
هنده واصل اولماسه هند كندوى حاكمه تفريق ايتدرمكه قادر
اولورمى الجواب اولور مسئله هند زيدك مجذوم ايدوكنى بلديكنى نفسنى
زيده تزويج ايلسه هند واقعه اولدقده راضيه اوليوب نفسنى
قاضى يه تفريق ايتدرمكه قادره اولورمى الجواب اولماز مكر قاضى
امام محمد قولينه عمله مامورا اوله مسئله هند نصرانيه نك زوجى زيد
مسلم فوت اولسه هنده عدت لازمه اولورمى الجواب اولور مسئله
زيد ام ولدى اولميان جاريه سى هندى اعتاق ايمكله هند نفسى
عمروه تزويج مراد ايلسه هنده عدت لازمه اولورمى الجواب اولماز
مسئله زيد ام ولدى هندى اعتاق ايمدين عمروه تزويج مراد ايلسه
هنده عدت لازمه اولورمى الجواب اولماز لكن افضل اولان برحيض
ايله استبرا ايدوب بعده تزويج ايمك مكروهدر مسئله هندك زوجى زيد
اخرديارده ايكن زيدك فوتى شايع اولمغله هند بعد انقضاء العدة
نفسنى عمروه تزويج ايدوب عمرو دخى هندى وطى ايتدكدن صكره
زيد حياكلوب هندى عمرودن تفريق ايتدرسه هندك عدتى منقضيه
اولمدين زيد هندى وطى ايتمك بائز اولورمى الجواب اولماز مسئله
هندك زوجى زيد اخرديارده ايكن عمرو هندك زوجى اولديغنى
بلمامكله هندى تزويج و وطى ايتدكدن صكره زيد كلوب هندك عمرودن
تفريق ايتدرسه هنده عمرودن عدت لازمه اولورمى الجواب اولور
زيد هندى تزويج ايتدكدن صكره قبل الدخول والخلوة هندى
تطليق ايلسه هنده عدت لازمه اولورمى الجواب اولماز مسئله
هندك زوجى زيد اخرديارده ايكن عمرو هندك زوجى اولديغنى
بيلوركن هندى تزويج و وطى ايتدكدن صكره زيد كلوب هندى
عمرودن تفريق ايتدرسه هنده عمرودن عدت لازمه اولورمى
الجواب اولماز مسئله هندك زوجى زيد اخرديارده فوت اولوب

باب العدة

35b

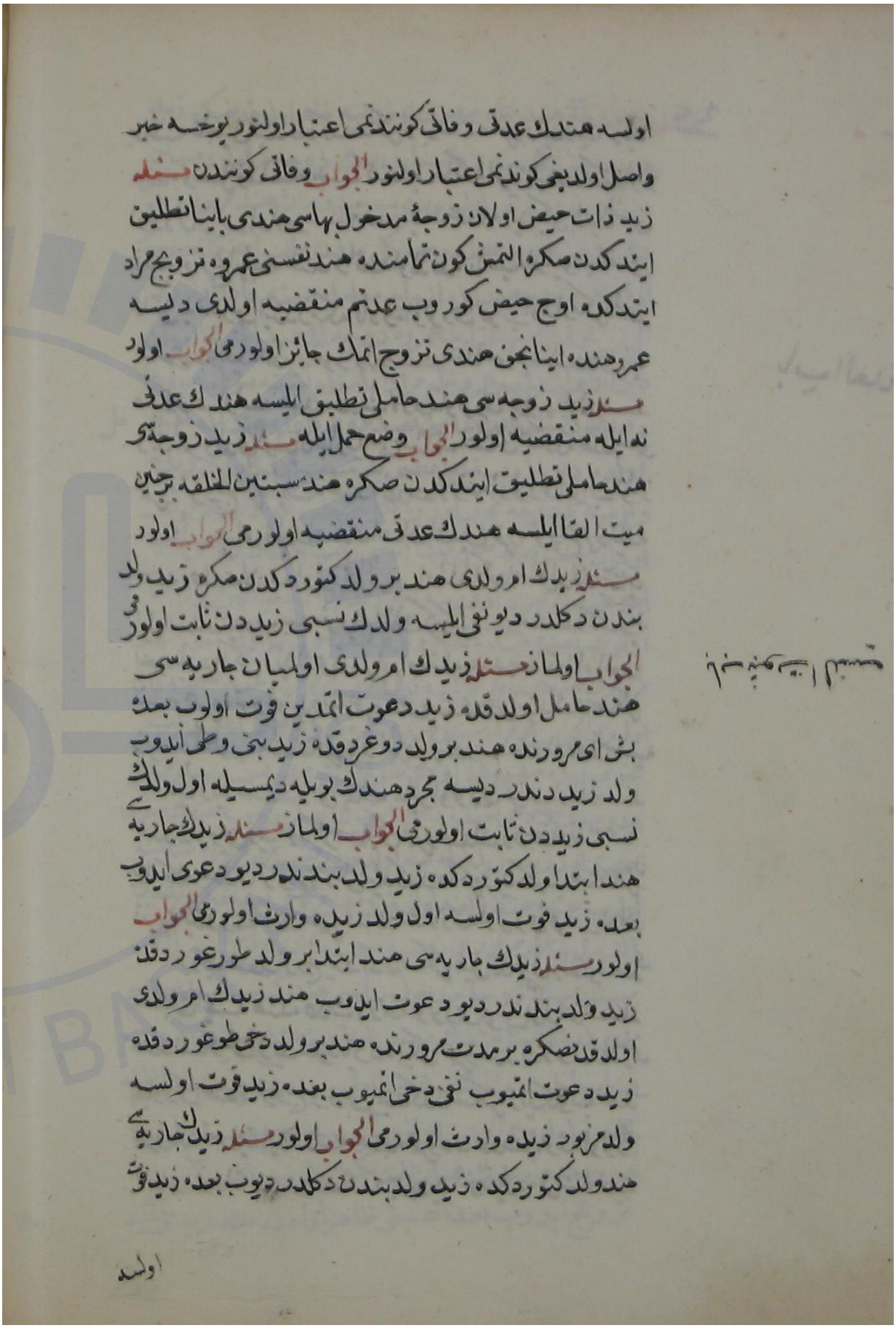

اولسه هندك عدتی وفاتی کوندن نمی اعتبار اولنور یوخسه خبر
واصل اولدیغی کوندن نمی اعتبار اولنور الجواب وفاتی کوندن مسئله
زید ذات حیض اولان زوجهٔ مدخول بهاسی هندی باینا تطلیق
ایندکدن صکره اللمش کون تمامنده هند نفسنی عمرو ه تزویج مراد
ایندکده اوچ حیض کوروب عدتم منقضیه اولدی دیسه
عمرو هنده اینا بجون هندی تزوج اتمك جایز اولور می الجواب اولور
مسئله زید زوجه سی هند حاملی تطلیق ایلسه هندك عدتی
نه ایله منقضیه اولور الجواب وضع حمل ایله مسئله زید زوجه سی
هند حاملی تطلیق ایندکدن صکره هند سبعین للخلقه برجنین
میت القا ایلسه هندك عدتی منقضیه اولور می الجواب اولور
مسئله زیدك ام ولدی هند بر ولد کتورد کدن صکره زید ولد
بندن دکلدر دیو نفی ایلسه ولدك نسبی زیددن ثابت اولور می
الجواب اولماز مسئله زیدك ام ولدی اولمیان جاریه سی
هند حامل اولدقده زید دعوت اتمدین فوت اولوب بعده
بش ای مرورنده هند بر ولد دوغردقده زید بنی وعلی ایدوب
ولد زید دندر دیسه مجرد هندك بویله دیمسیله اول ولدك
نسبی زیددن ثابت اولور می الجواب اولماز مسئله زیدك جاریه سی
هند ابتدا ولد کتوردکده زید ولد بندندر دیو دعوی ایدوب
بعده زید فوت اولسه اول ولد زیده وارث اولور می الجواب
اولور مسئله زیدك جاریه سی هند ابتدا بر ولد طوغوردقدن
زید ولد بندندر دیو دعوت ایدوب هند زیدك ام ولدی
اولدقدن صکره بر مدت مرورنده هند بر ولد دخی طوغوردقده
زید دعوت اتمیوب نفی دخی اتمیوب بعده زید فوت اولسه
ولد مزبور زیده وارث اولور می الجواب اولور مسئله زیدك جاریه سی
هند ولد کتوردکده زید ولد بندندر دکلدر دیوب بعده زید فوت

اولسه

36a

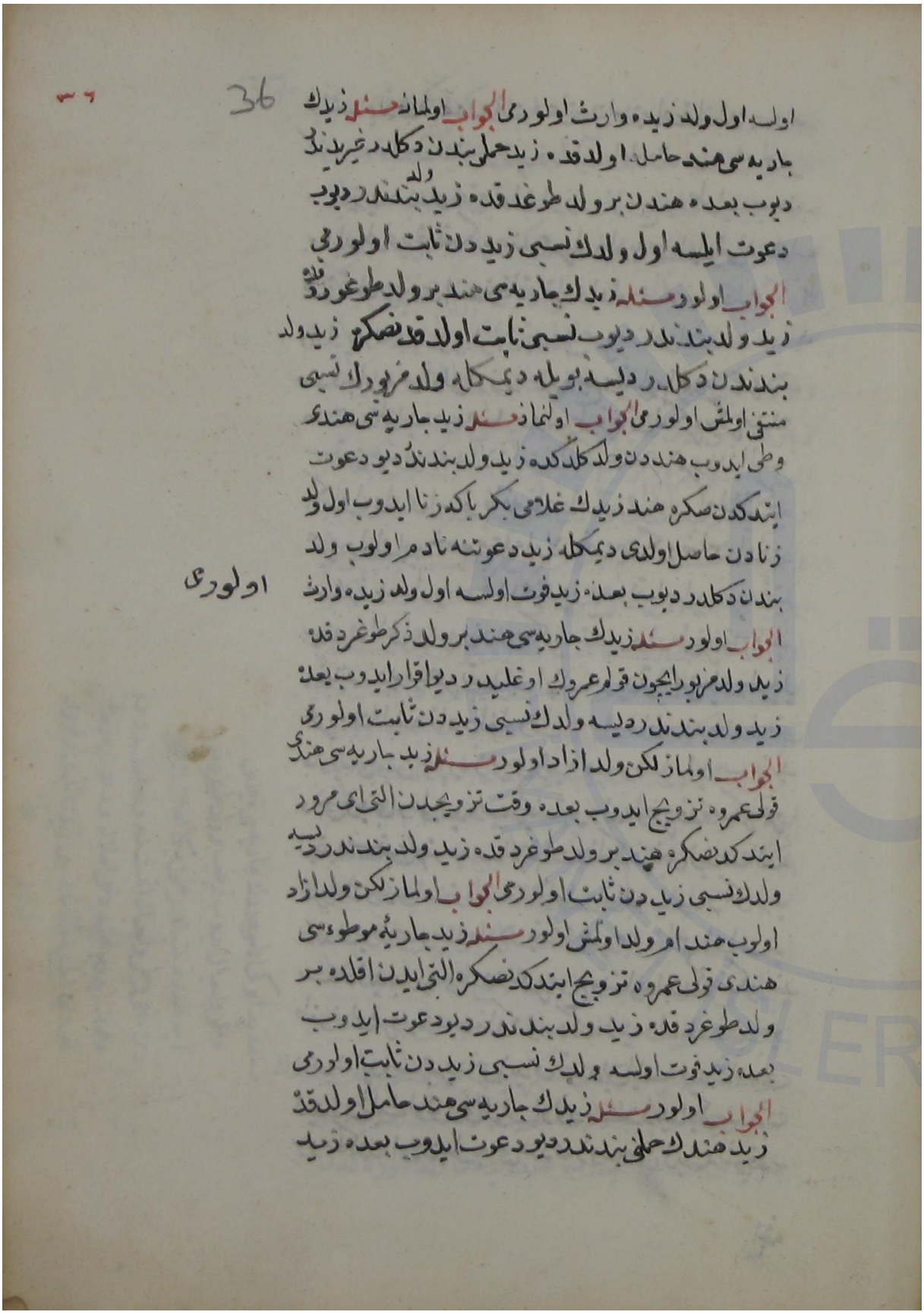

٣٦ 36

اولسه اول ولد زیده وارث اولوردی الجواب اولماز مسئله زیدك
جاریه سی هند حامل اولدقده زید حملی بیندن دکلدر غیریدن
دیوب بعده هندن بر ولد طوغدقده زید بیندن ولد دیوب
دعوت ایلسه اول ولدك نسبی زیدن ثابت اولوردی
الجواب اولوردی مسئله زیدك جاریه سی هند بر ولد طوغوردقده
زید ولد بیندن دیوب نسبی ثابت اولدقده عسکره زید ولد
بیندن دکلدر دیسه بویله دیمکله ولد مزبورك نسبی
منتفی اولمش اولوردی الجواب اولماز مسئله زید جاریه سی هندی
وطی ایدوب هندن ولد کلدکده زید ولد بیندن دیو دعوت
ایتدکدن صکره هند زیدك غلامی بکر یاکد زنا ایدوب اول ولد
زنادن حاصل اولدی دیمکله زید دعوتنه نادم اولوب ولد
بیندن دکلدر دیوب بعده زید فوت اولسه اول ولد زیده وارث اولوردی
الجواب اولوردی مسئله زیدك جاریه سی هند بر ولد ذکر طوغردقده
زید ولد مزبور ایچون قولم عمروك اوغلیدر دیو اقرار ایدوب بعده
زید ولد بیندن دیسه ولدك نسبی زیدن ثابت اولوردی
الجواب اولماز لکن ولد ازاد اولوردی مسئله زید جاریه سی هندی
قولی عمروه تزویج ایدوب بعده وقت تزویجدن التی ای مرور
ایتدکدن صکره هند بر ولد طوغردقده زید ولد بیندن دیسه
ولدك نسبی زیدن ثابت اولوردی الجواب اولماز لکن ولد ازاد
اولوب هند ام ولد اولمش اولوردی مسئله زید جاریه موطوءسی
هندی قولی عمروه تزویج ایتدکدن صکره التی ایدن اقلده بر
ولد طوغردقده زید ولد بیندن دیو دعوت ایدوب
بعده زید فوت اولسه ولدك نسبی زیدن ثابت اولوردی
الجواب اولوردی مسئله زیدك جاریه سی هند حامل اولدقده
زید هندك حملی بیندن دیو دعوت ایدوب بعده زید

36b

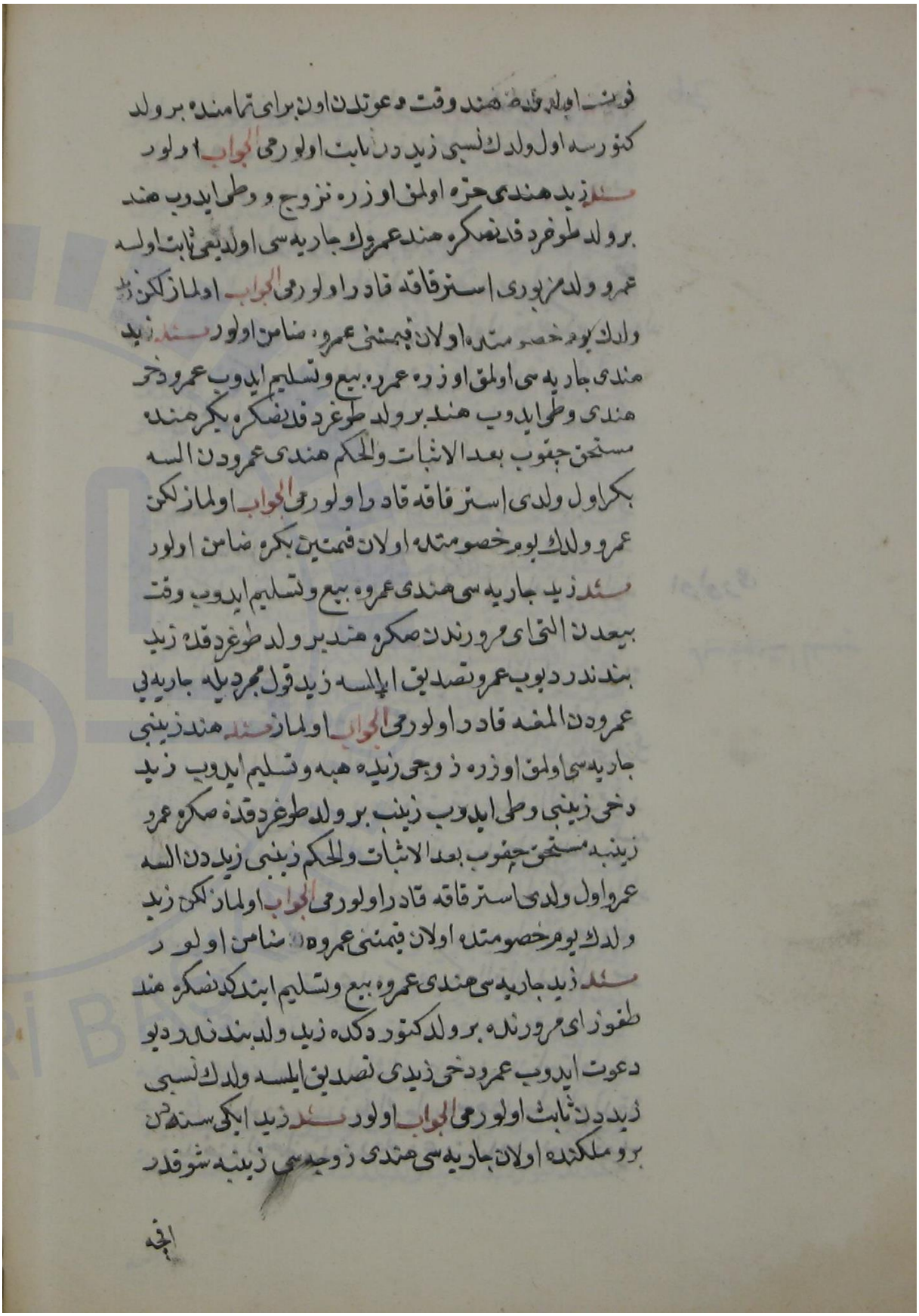

37a

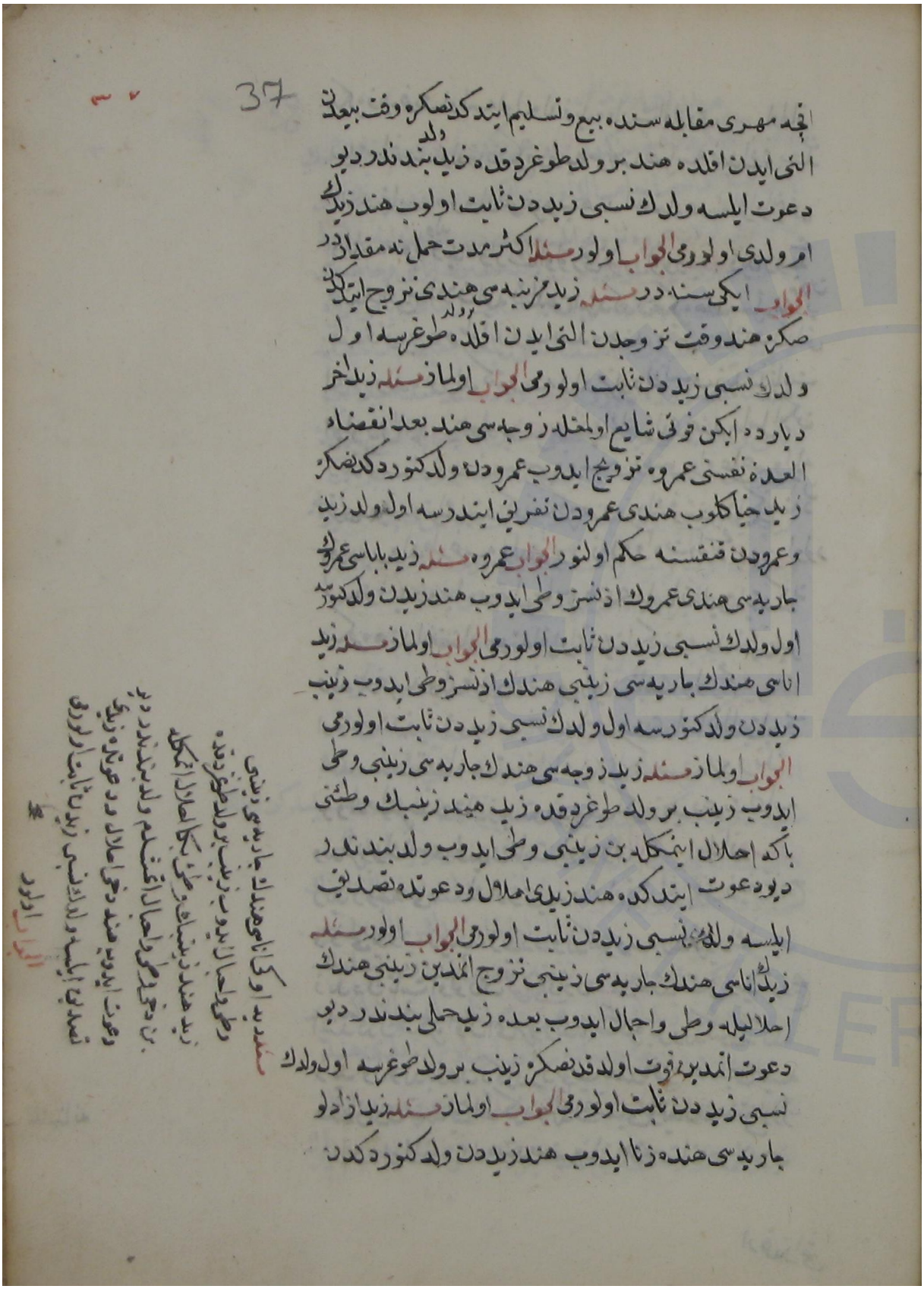

37

انچه مهری مقابله سنده بیع و تسلیم ایتدکده نصکره وقت بعده
الئی ایدن اقلده هند برولد طوغرد قده زید ولد بنه بند نده دیو
دعوت ایلسه ولدك نسبی زیده دن ثابت اولوب هند زیدك
ام ولدی اولوری الجواب اولور مسئله اکثر مدت حمل نه مقدار در
الجواب ایکی سنه در مسئله زید مزینبه سی هندی نزوج ایتدکدن
صکره هند وقت تزوجدن الئی ایدن اقلده ولد طوغرسه اول
ولدك نسبی زیده دن ثابت اولوری الجواب اولما مسئله زید اخر
دیار ده ایکن فوتی شایع اولمغله زوجه سی هند بعد انقضاء
العده نفسنی عمروه تزویج ایدوب عمرو دن ولد کنوره دکده نصکره
زید حیاکلوب هندی عمرو دن تفریق ایتدرسه اول ولد زید
وعمرو دن متفسنه حکم اولنور الجواب عمروه مسئله زید باباسی عمروك
جاریه سی هندی عمروك اذنیله وطی ایدوب هند زیدن ولد کنوره
اول ولدك نسبی زیده دن ثابت اولوری الجواب اولما مسئله زید
اناسی هندك جاریه سی زینبی هندك اذنیله وطی ایدوب زینب
زیده دن ولد کنوردسه اول ولدك نسبی زیده دن ثابت اولوری
الجواب اولما مسئله زید زوجه سی هندك جاریه سی زینبی وطی
ایدوب زینب برولد طوغرد قده زید هند زینبك وطئنی
باکده احلال ایتمکله بن زینبی وطی ایدوب ولد بنه بند نده
دیوه دعوت ایتدکده هند زیدی احلال ودعوتنه تصدیق
ایلسه ولدك نسبی زیده دن ثابت اولوری الجواب اولور مسئله
زیدك اناسی هندك جاریه سی زینبی نزوج ایتمدین زینبی هندك
احلالیله وطی واحبال ایدوب بعده زید حملی بنه نده دیو
دعوت ایتمدین فوت اولدقده نصکره زینب برولد طوغرسه اول ولدك
نسبی زیده دن ثابت اولوری الجواب اولما مسئله زید اذنلو
جاریه سی هنده زنا ایدوب هند زیدن ولد کنوردکده

مسئله زید اناسی هندك جاریه سی زینبی
وطی واحبال ایدوب زینب برولد طوغرد قده
زید هند زینبك وطئنی باکده احلال ایتمکله
بن زینبی وطی واحبال ایتمشلم ولد بنه بند نده دیو
دعوت ایدوب هند دخی احلال ودعوتنه زینبی
تصدیق ایلسه ولدك نسبی زیده ثابت اولوری
الجواب اولور

37b

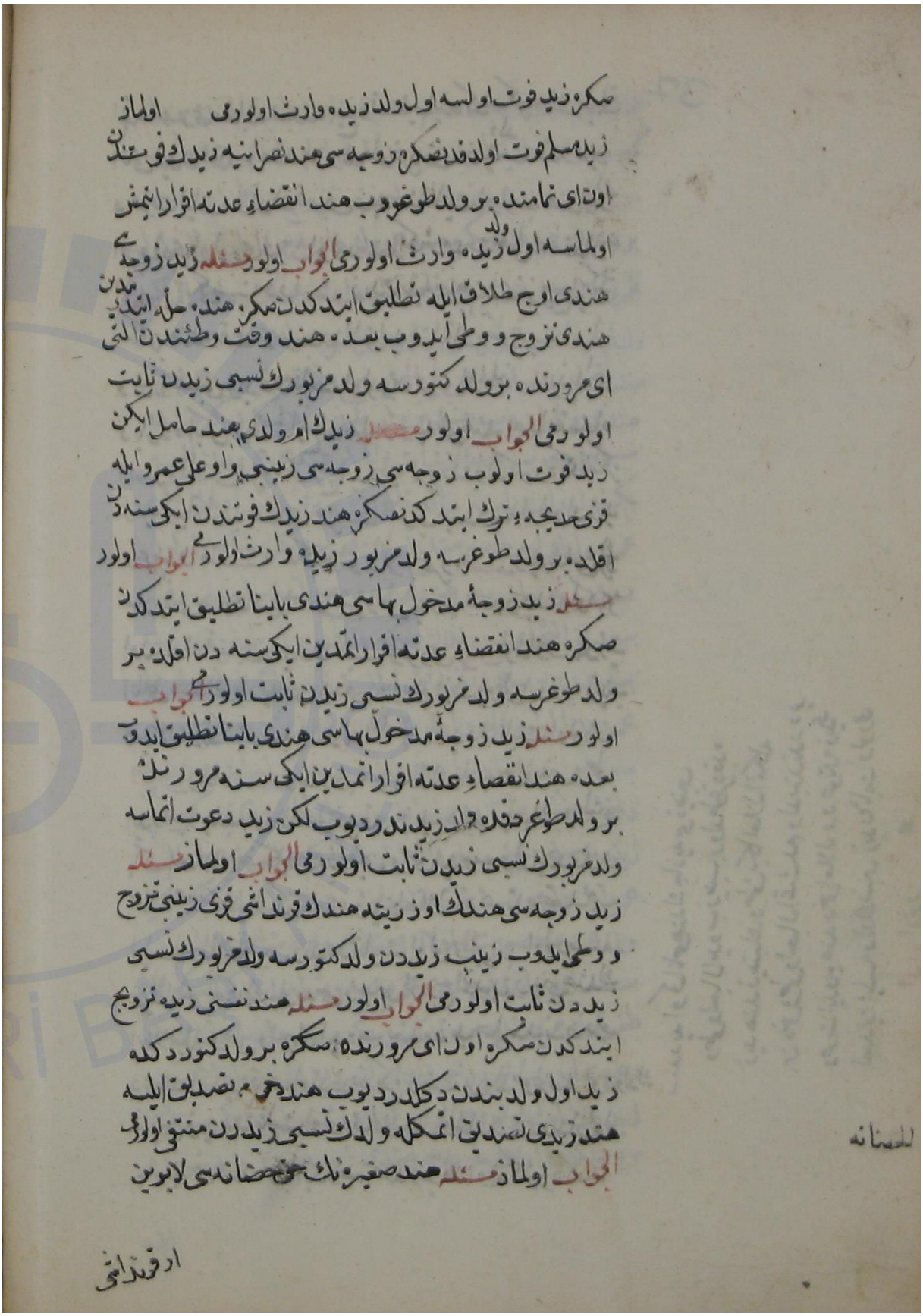

38a

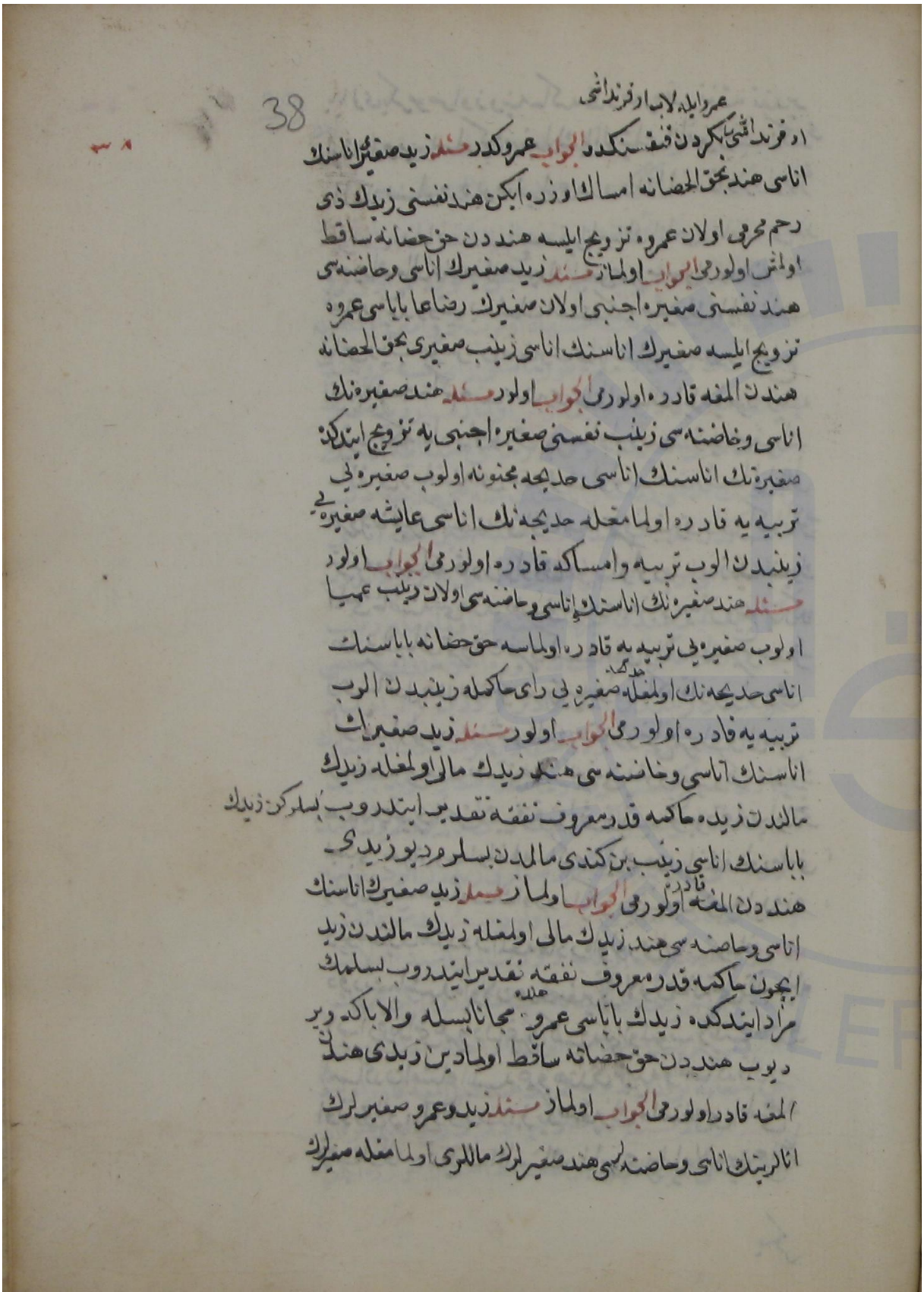

38b

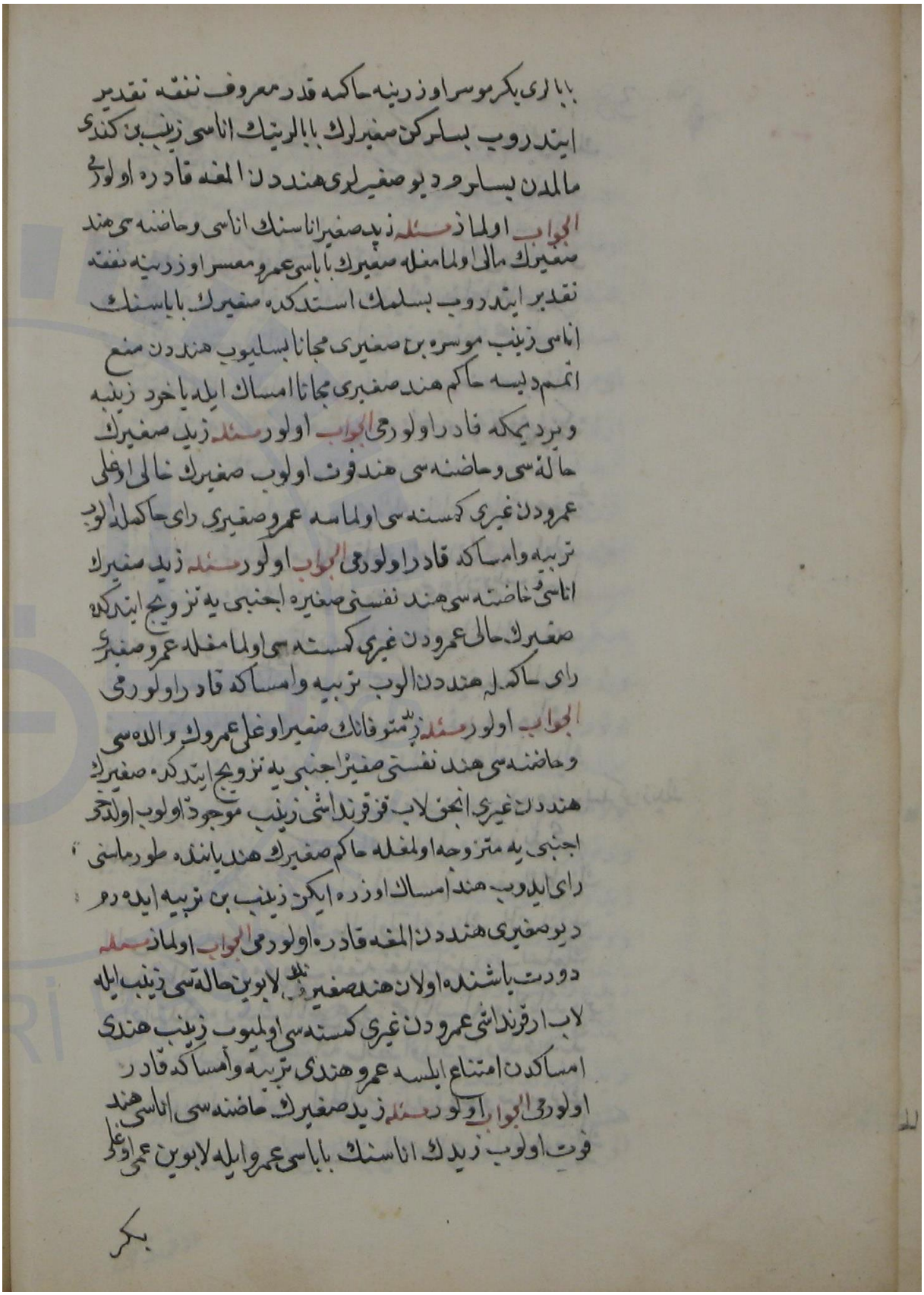

بابالری بکر موسرا وزرینه حاکمه قدر معروف نفقه تقدیر
ایندروب بسلرکن صغیرلرك بابالریتك اناسی زینب بن کندی
مالندن بسلرمودیو صغیرلری هنددن المغه قادره اولورمی
الجواب اولماز مسئله زید صغیر اناسنك اناسی وحاضنه سی هند
صغیرك مالی اولمامغله صغیرك باباسی عمرو معسرا وزرینه نفقه
تقدیر ایندروب بسلمك استدکده صغیرك باباسنك
اناسی زینب موسره بن صغیری مجانا بسلیوب هنددن منع
اتمم دیسه حاکم هند صغیری مجانا امساك ایله یاخود زینبه
ویردیمکه قادراولورمی الجواب اولور مسئله زید صغیرك
حالهسی وحاضنه سی هند فوت اولوب صغیرك خالی اوغلی
عمرودن غیری کسنه سی اولمامسه عمرو صغیری رای حاکمله اولوب
تربیه وامساکه قادراولورمی الجواب اولور مسئله زید صغیرك
اناسی وحاضنه سی هند نفسنی صغیره اجنبی یه تزویج ایندکده
صغیرك حالی عمرودن غیری کسنه سی اولمامغله عمرو صغیری
رای حاکمله هنددن الوب تربیه وامساکه قادراولورمی
الجواب اولور مسئله زید متوفانك صغیراوغلی عمروك والده سی
وحاضنه سی هند نفسنی صغیر اجنبی یه تزویج ایندکده صغیرك
هنددن غیری انجق اب قوقوندا شی زینب موجود اولوب اولدخی
اجنبی یه متزوجه اولمغله حاکم صغیرك هند یاننده طورماسنی
رای ایدوب هند امساك اوزره ایکن زینب بن تربیه ایده رك
دیو صغیری هنددن المغه قادره اولورمی الجواب اولماز مسئله
دوردت باشنده اولان هند صغیرك ابن لابوین خاله سی زینب ایله
اب اقرندا شی عمرودن غیری کسنه سی اولیوب زینب هندی
امساکدن امتناع ایلسه عمرو هندی تربیه وامساکه قادر
اولورمی الجواب اولور مسئله زید صغیرك حاضنه سی اناسی هند
فوت اولوب زیدك اناسنك باباسی عمرو ایله لابوین عمی اوغلی

بکر

39a

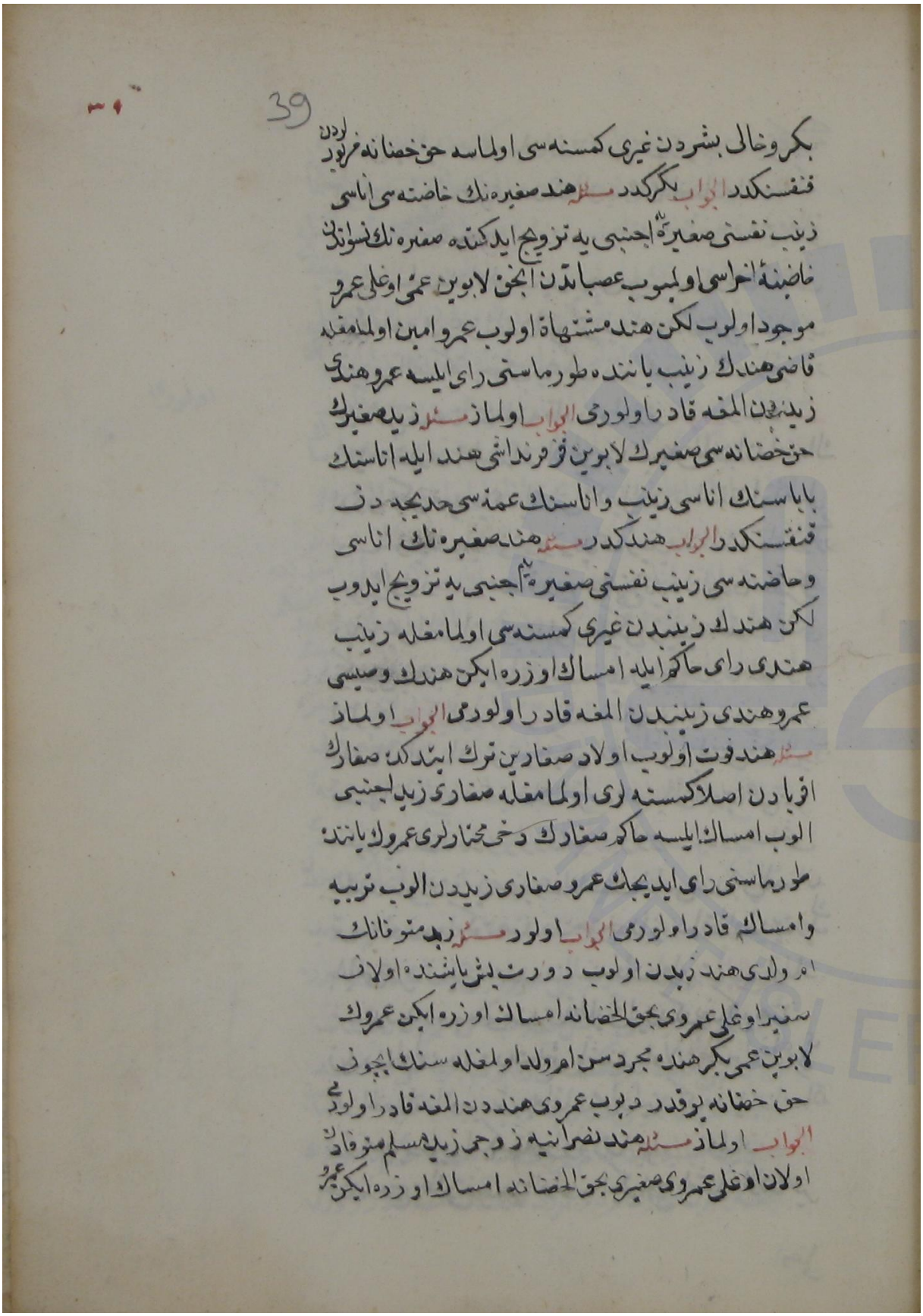

٣٩ 39

بكر وخالى بشردن غيرى كمسنه سى اولماسه حق حضانه مزبور اولدن
قنقسنكدر الجواب بكر كدر مسئله هند صغيره نك حاضنه سى اناسى
زينب نفسنى صغيره نك اجنبى يه تزويج ايدكنده صغيره نك نسوانك
حاضنه اخراسى اولبوب عصبات دن انجق لابوين عمى اوغلى عمرو
موجود اولوب لكن هند مشتهاة اولوب عمرو امين اولماغله
قاضى هندك زينب يا نده طورماسنى راى ايلسه عمرو هندك
زيندن المغه قادر اولورمى الجواب اولماز مسئله زيد صغيرك
حق حضانه سى صغيرك لابوين قرنداشى هند ايله اناسنك
يا باسنك اناسى زينب و اناسنك عمه سى حكمنده در
قنقسنكدر الجواب هندكدر مسئله هند صغيره نك اناسى
و حاضنه سى زينب نفسنى صغيره نك اجنبى يه تزويج ايدوب
لكن هندك زيندن غيرى كمسنه سى اولماغله زينب
هندى راى حاكم ايله امساك اوزره ايكن هندك وصيسى
عمرو هندى زيندن المغه قادر اولورمى الجواب اولماز
مسئله هند فوت اولوب اولاد صغارين ترك ايتدكده صغارك
اقربادن اصلا كمسنه لرى اولماغله صغارى زيد اجنبى
الوب امساك ايلسه حاكم صغارك دخى مختار لرى عمرو يا نده
طورماسنى راى ايدبجك عمرو صغارى زيدين الوب تربيه
و امساك قادر اولورمى الجواب اولور مسئله زيد متوفانك
ام ولدى هند زيدن اولوب دورت يش ياشنده اولان
صغير اوغلى عمرو ى بحق الحضانه امساك اوزره ايكن عمرو
لابوين عمى بكر هنده مجرد سن ام ولد اولماغله سنك ايچون
حق حضانه يوقدر ديوب عمرو ى هندين المغه قادر اولورمى
الجواب اولماز مسئله هند نصرانيه زوجى زيد مسلم متوفادن
اولان اوغلى عمرو ى صغيرى بحق الحضانه امساك اوزره ايكن عمرو

39b

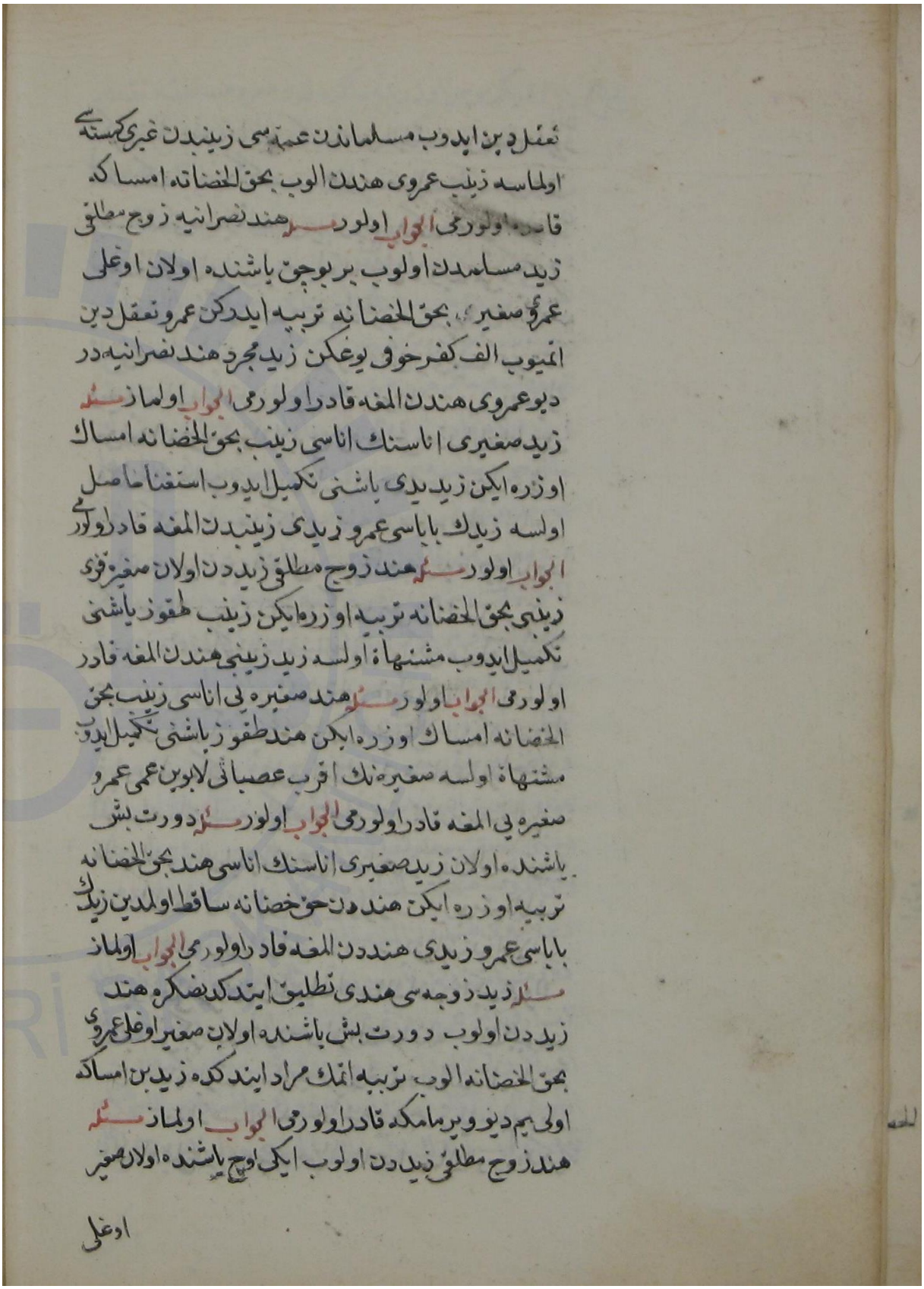

40a

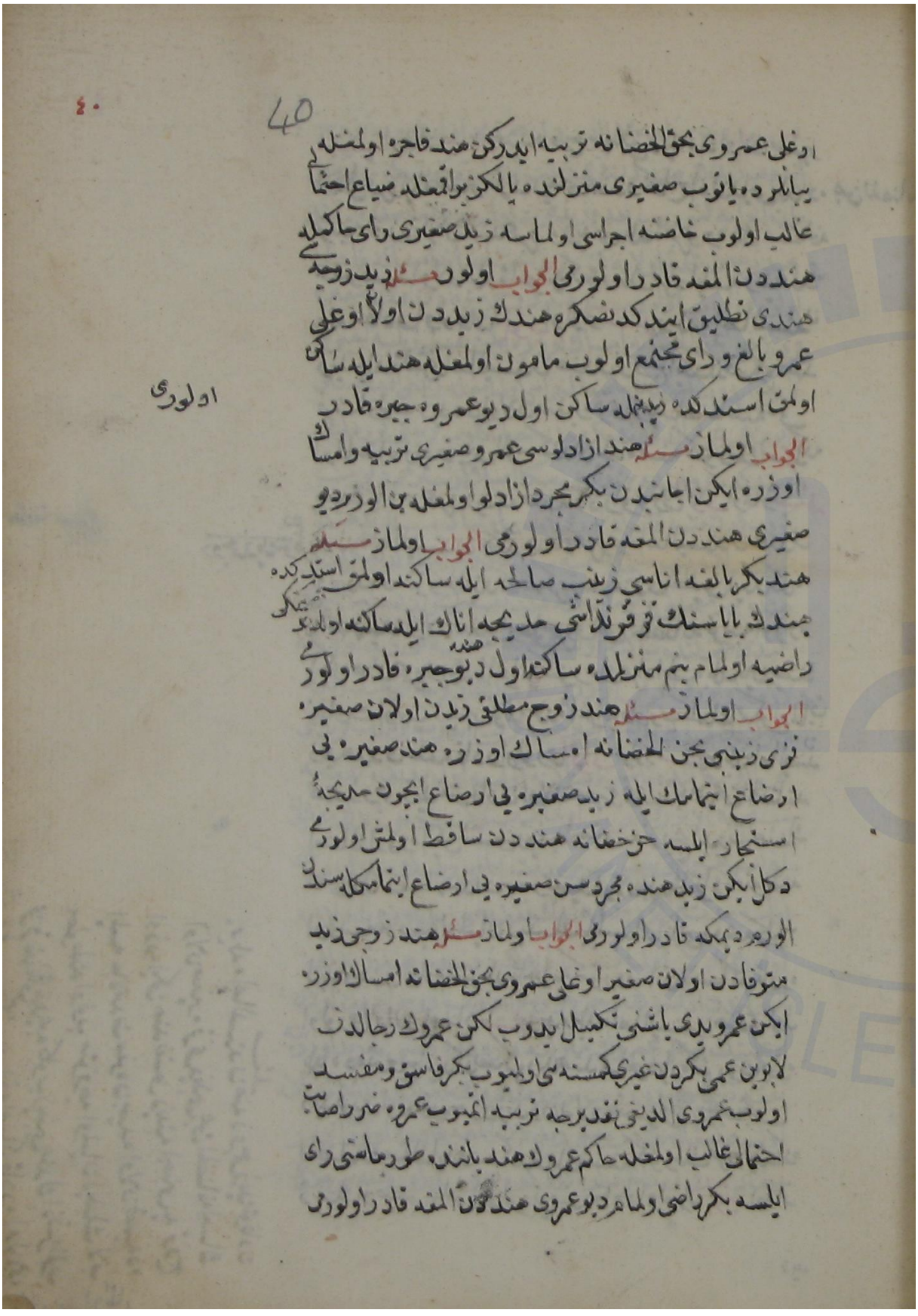

40b

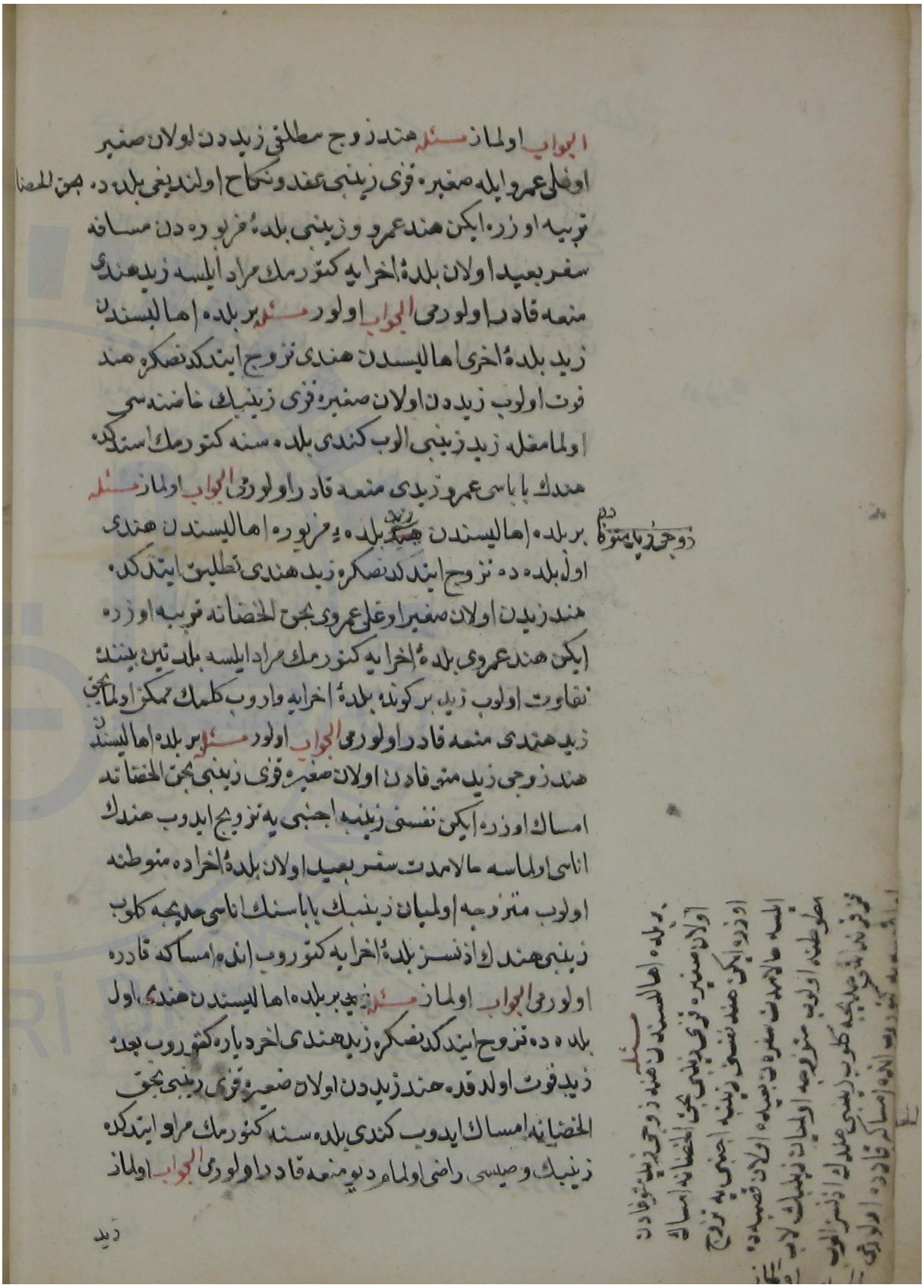

41a

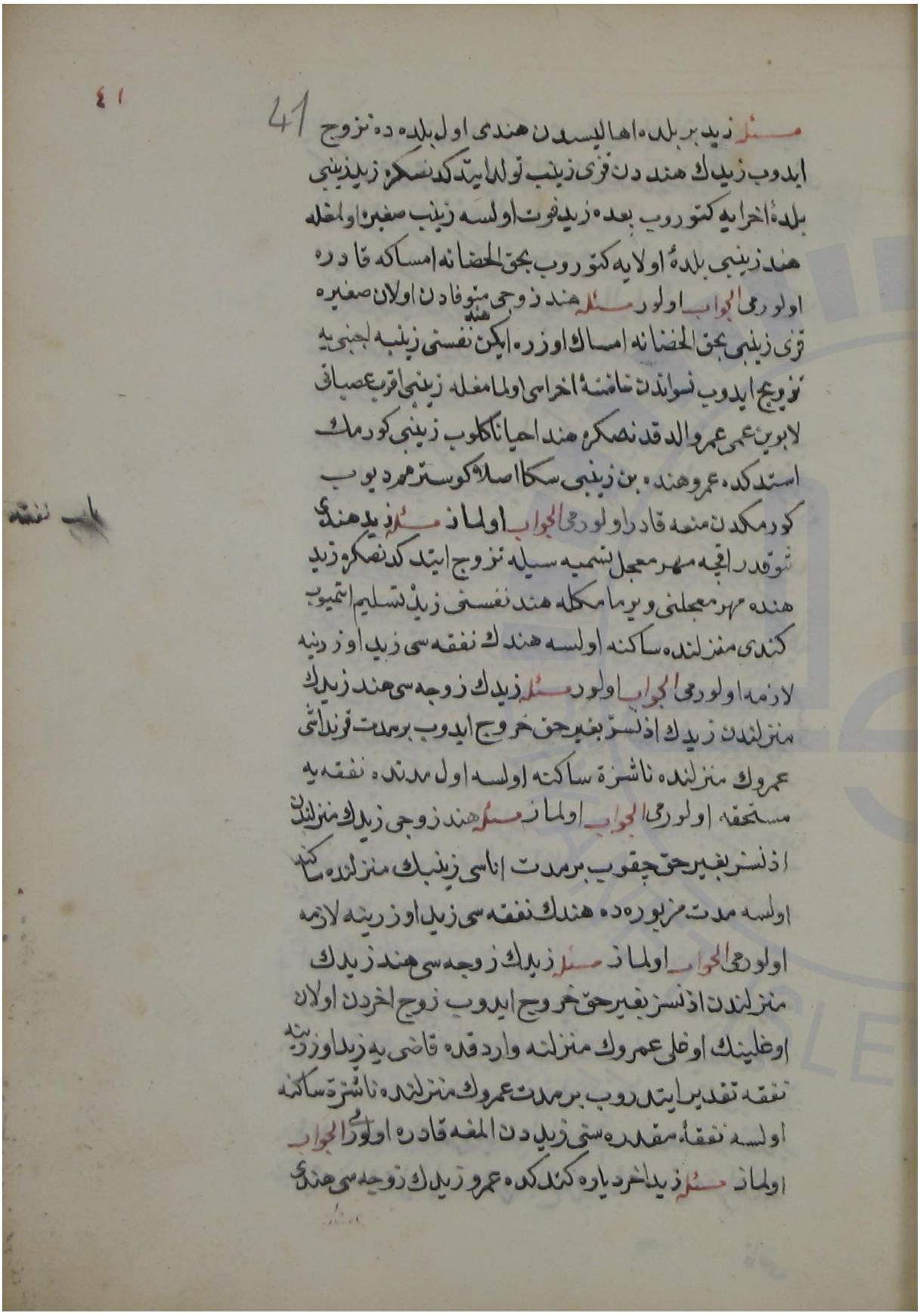

٤١

41 مسئله زید بر بلده اهالیسندن هندی اولبلده ده تزوج
ایدوب زیدك هند دن قزی زینب تولد ایتدکدن صکره زید زینبی
بلده اخرایه کتوروب بعده زید فوت اولسه زینب صغیره اولمغله
هند زینبی بلده اولایه کتوروب بحق الحضانه امساکه قادره
اولورمی الجواب اولور مسئله هند زوجی متوفادن اولان صغیره
قزی زینبی بحق الحضانه امساك اوزره ایکن نفسنی زینبه اجنبی یه
تزویج ایدوب نسوانلدن خامسه اخراسی اولمغله زینبی قوم عصبانی
لابوین عمی عمرو الدقدن صکره هند احیانا کلوب زینبی کورمك
استدکده عمرو هنده بن زینبی سکا اصلا کوسترمم دیوب
کورمکدن منعه قادراولورمی الجواب اولماز مسئله زید هندی
تزوقدراقچه مهر معجل تسمیه سیله تزوج ایتدکدن صکره زید
هنده مهر معجلنی ویرمامکله هند نفسنی زیدتسلیم ایتمیوب
کندی منزلنده ساکنه اولسه هندك نفقه سی زیداوزرینه
لازمه اولورمی الجواب اولور مسئله زیدك زوجه سی هند زیدك
منزلندن زیدك اذنسز بغیرحق خروج ایدوب برمدت قزیدائی
عمروك منزلنده ناشزة ساکنه اولسه اول مدتده نفقه یه
مستحقه اولورمی الجواب اولماز مسئله هند زوجی زیدك منزلندن
اذنسز بغیرحق چقوب برمدت اناسی زینبك منزلنده ساکنه
اولسه مدت مزبوره ده هندك نفقه سی زیداوزرینه لازمه
اولورمی الجواب اولماز مسئله زیدك زوجه سی هند زیدك
منزلندن اذنسز بغیرحق خروج ایدوب زوج اخردن اولان
اوغلینك اوغلی عمروك منزلنه وارد قده قاضی یه زیداوزرینه
نفقه تقدیر ایتدروب برمدت عمروك منزلنده ناشزة ساکنه
اولسه نفقه مقدره سنی زیددن المغه قادره اولورمی الجواب
اولماز مسئله زید اخرده یاره کندکده عمرو زیدك زوجه سی هندی

41b

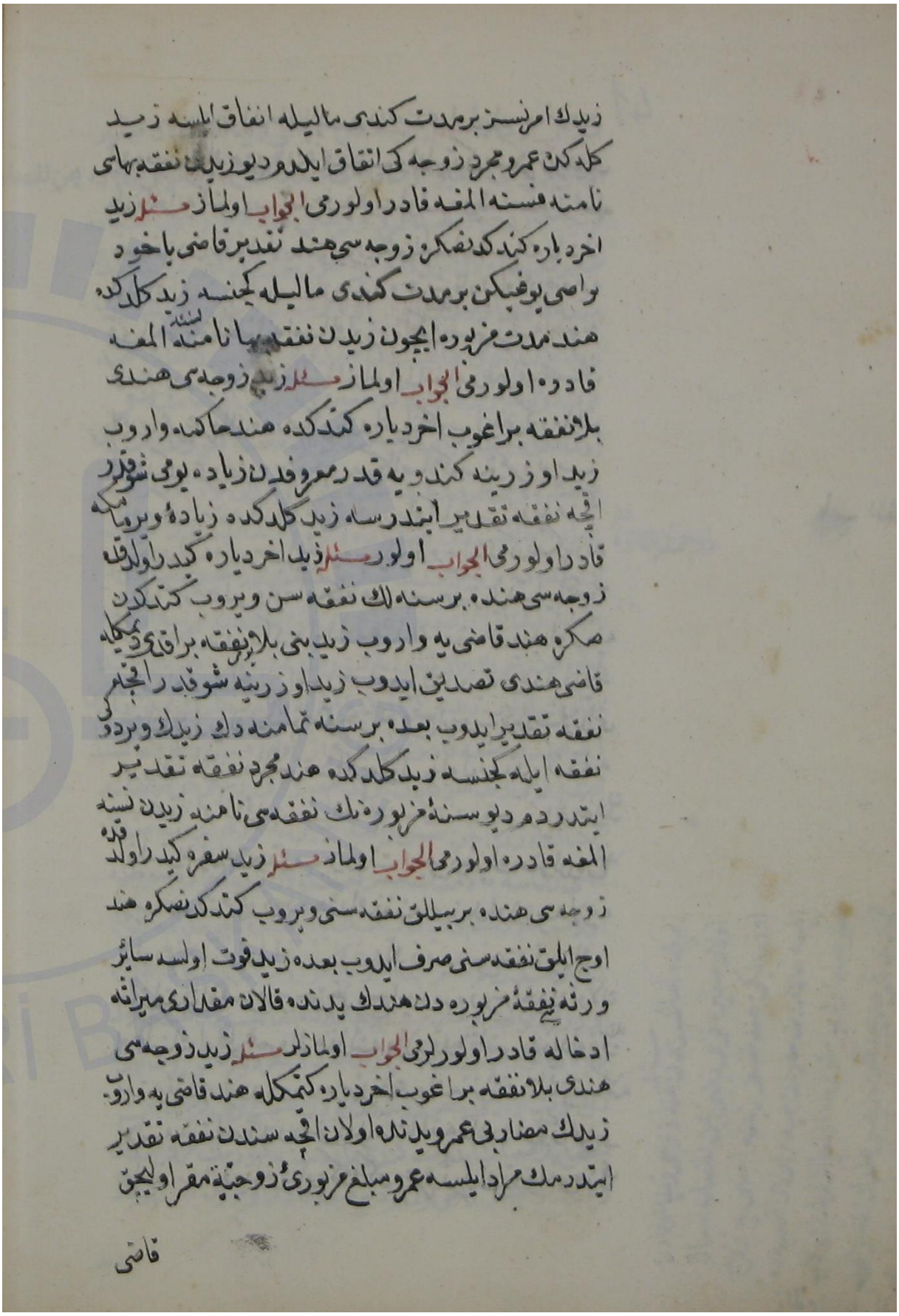

زیدك امرنسز برمدت کندی مالیله انفاق ایلسه زید
کلدکن عمرو مجرد زوجه کی انفاق ایلدوردیو زیدن نفقه بهای
نامنه فسنه المغه قادر اولور می الجواب اولماز مثلا زید
اخرد یاره کندکدن صکره زوجه سی هند نفقه تقدیر قاضی یاخود
واصی یوخیکن برمدت کندی مالیله کجنسه زید کلدکده
هند مدت مزبوره ایچون زیدن نفقه بهانامنه فسنه المغه
قادره اولور می الجواب اولماز مثلا زید زوجه سی هندی
بلانفقه براغوب اخرد یاره کندکده هند حاکمه واروب
زیداوزرینه کندویه قدر معروفدن زیاده یومی شوقدر
اقچه نفقه تقدیر ایتدرسه زید کلدکده زیاده ویرمامکه
قادر اولور می الجواب اولور مثلا زید اخرد یاره کیدر اولدقده
زوجه سی هنده برسنه لك نفقه سن ویروب کیتدکدن
صکره هند قاضی یه واروب زید بنی بلانفقه براقدی دیمکله
قاضی هندی تصدیق ایدوب زیداوزرینه شوقدر اقچه
نفقه تقدیر ایدوب بعده برسنه تمامنده زیدك ویردیکی
نفقه ایله کجنسه زید کلدکده هند مجرد نفقه تقدیر
ایتدردم دیوسنه مزبوره نك نفقه سی نامنه زیدن فسنه
المغه قادره اولور می الجواب اولماز مثلا زید سفره کیدر اولدقده
زوجه سی هنده برییللق نفقه سنی ویروب کیتدکدن صکره هند
اوج ایلق نفقه سنی صرف ایدوب بعده زید فوت اولسه سائر
ورثه نفقه مزبوره دن هندك یدنده قالان مقداری میراثه
ادخاله قادر اولور می الجواب اولماز مثلا زید زوجه سی
هندی بلانفقه براغوب اخرد یاره کیتمکله هند قاضی یه واروب
زیدك مضاربی عمرو یدنده اولان اقچه سندن نفقه تقدیر
ایتدرمك مراد ایلسه عمرو مبلغ مزبوری زوجیة مقراولیجق

قاضی

42a

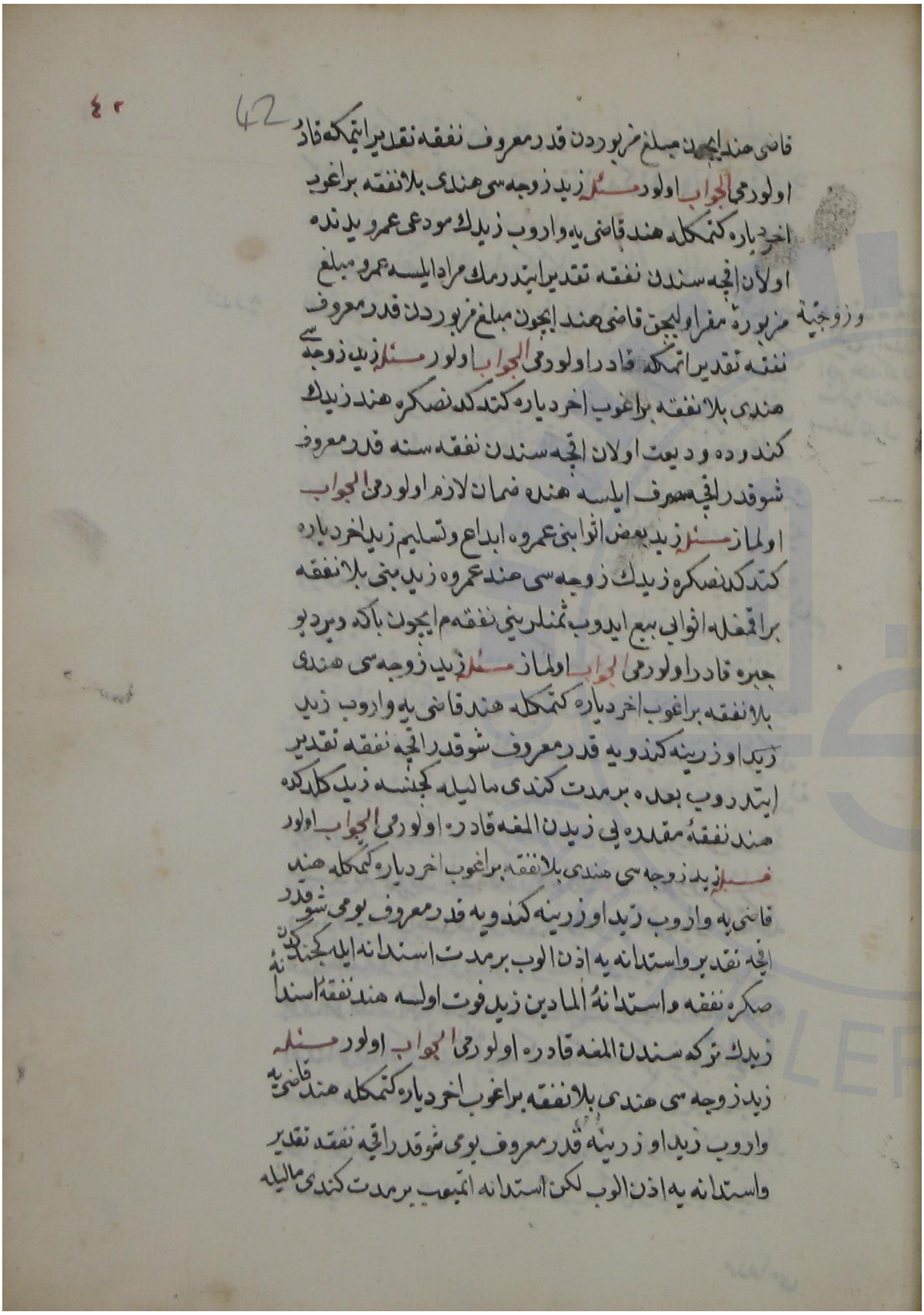

42b

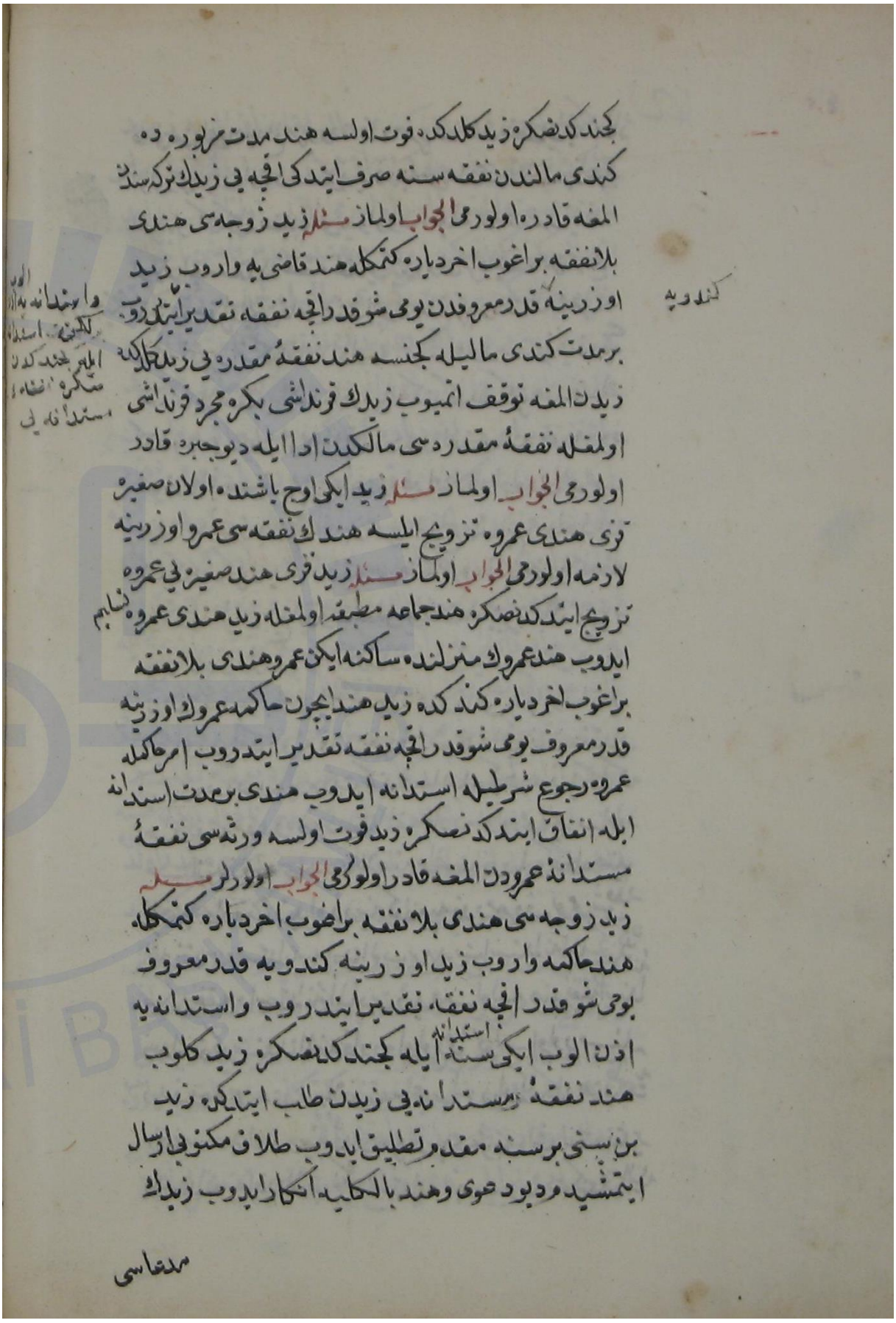

کجند کد نصکره زید کلدکده فوت اولسه هند مدت مزبوره ده
کندی مالندن نفقه سنه صرف ایدکی انچه یی زیدك ترکه سندن
المغه قادره اولور می الجواب اولماز مسئله زید زوجه سی هندی
بلانفقه براغوب اخرداره کتمکله هند قاضی یه واروب زید
اوزرینه قدر معروفدن یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدروب
برمدت کندی مالیله کجنسه هند نفقهٔ مقدره یی زیدکلکله
زیدك المغه توقف اتمیوب زیدك قوندشی بکره مجرد قوندشی
اولمغله نفقهٔ مقدره سی مالکدن ادا ایله دیوجبره قادر
اولور می الجواب اولماز مسئله زید ایکی اوج باشنده اولان صغیره
قزی هندی عمروه تزویج ایلسه هند ك نفقه سی عمرو اوزرینه
لازمه اولور می الجواب اولماز مسئله زید قزی هند صغیره یی عمروه
تزویج ایتدکده نصکره هند جماعه مطیعه اولمغله زید هندی عمروه تسلیم
ایدوب هند عمروك منزلنده ساکنه ایکن عمرو هندی بلانفقه
براغوب اخرداره کندکده زید هند ایچون حاکمه عمروك اوزرینه
قدر معروف یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدروب امر حاکمله
عمروه رجوع شرطیله استدانه ایدوب هندی برمدت استدانه
ایله انفاق ایتدکدن نصکره زید فوت اولسه ورثه سی نفقهٔ
مستدانهٔ عمرودن المغه قادر اولور می الجواب اولور مسئله
زید زوجه سی هندی بلانفقه براغوب اخرداره کتمکله
هند حاکمه واروب زید اوزرینه کندویه قدر معروف
یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدروب واستدانه یه
اذن الوب ایکی سنه استدانه ایله کجندکدن نصکره زید کلوب
هند نفقهٔ مستدانه یی زیدن طلب ایتدکده زید
بن بسنی برسنه مقدم تطلیق ایدوب طلاق مکتوبی ارسال
ایتمشید مردود اولدوغی وهند بالکلیه انکار ایدوب زیدك

مدعاسی

کندویه

واستدانه یه اذن الوب ایکی سنه استدانه ایله کجندکدن نصکره انقضاء استدانه یی

43a

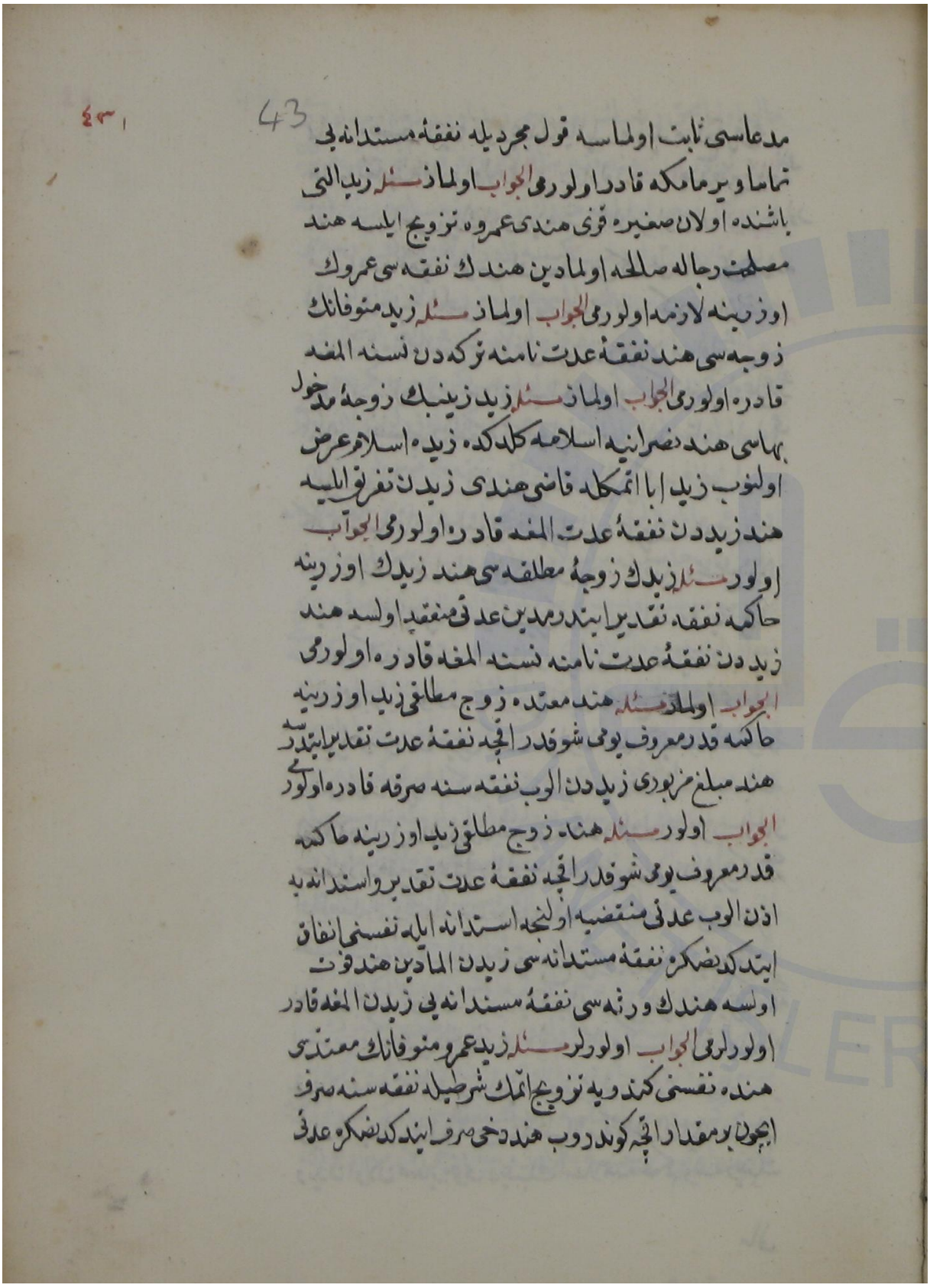

٤٣ا 43

مدعاسی ثابت اولماسه قول مجرد یله نفقهٔ مستدانه یی
تماما و یرماملکه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید التی
یاشنده اولان صغیره قزی هندی عمروه تزویج ایلسه هند
مصلحت رجاله صالحه اولمادین هندك نفقه سی عمروك
اوزرینه لازمه اولورمی الجواب اولماز مسئله زید متوفانك
زوجه سی هند نفقهٔ عدت نامنه ترکه دن نسنه المغه
قادره اولورمی الجواب اولماز مسئله زید زینبك زوجهٔ مدخول
بهاسی هند نصرانیه اسلامه کلدکده زیده اسلام عرض
اولنوب زید ایا ایمکله قاضی هندی زیدن تفریق ایلسه
هند زیددن نفقهٔ عدت المغه قادره اولورمی الجواب
اولور مسئله زیدك زوجهٔ مطلقه سی هند زیدك اوزرینه
حاکمه نفقه تقدیر ایتدرمدین عدتی منقضی اولسه هند
زیددن نفقهٔ عدت نامنه نسنه المغه قادره اولورمی
الجواب اولماز مسئله هند معتده زوج مطلقی زیداوزرینه
حاکمه قدر معروف یومی شوقدر اقچه نفقهٔ عدت تقدیر ایتدرسه
هند مبلغ مزبوری زیددن الوب نفقه سنه صرفه قادره اولورمی
الجواب اولور مسئله هند معتده زوج مطلقی زیداوزرینه حاکمه
قدر معروف یومی شوقدر اقچه نفقهٔ عدت تقدیر واسندانه یه
اذن الوب عدتی منقضیه اولنجه استدانه ایله نفسنی انفاق
ایتدکده نصکره نفقهٔ مستدانه سی زیددن المادین هند فوت
اولسه هندك ورثه سی نفقهٔ مسندانه یی زیددن المغه قادر
اولورلرمی الجواب اولورلر مسئله زید عمرو متوفانك معتده سی
هنده نفسنی کندویه تزویج ایتمك شرطیله نفقه سنه صرف
ایچون بر مقدار اقچه کوندروب هنده دخی صرف ایتدکده نصکره عدتی

43b

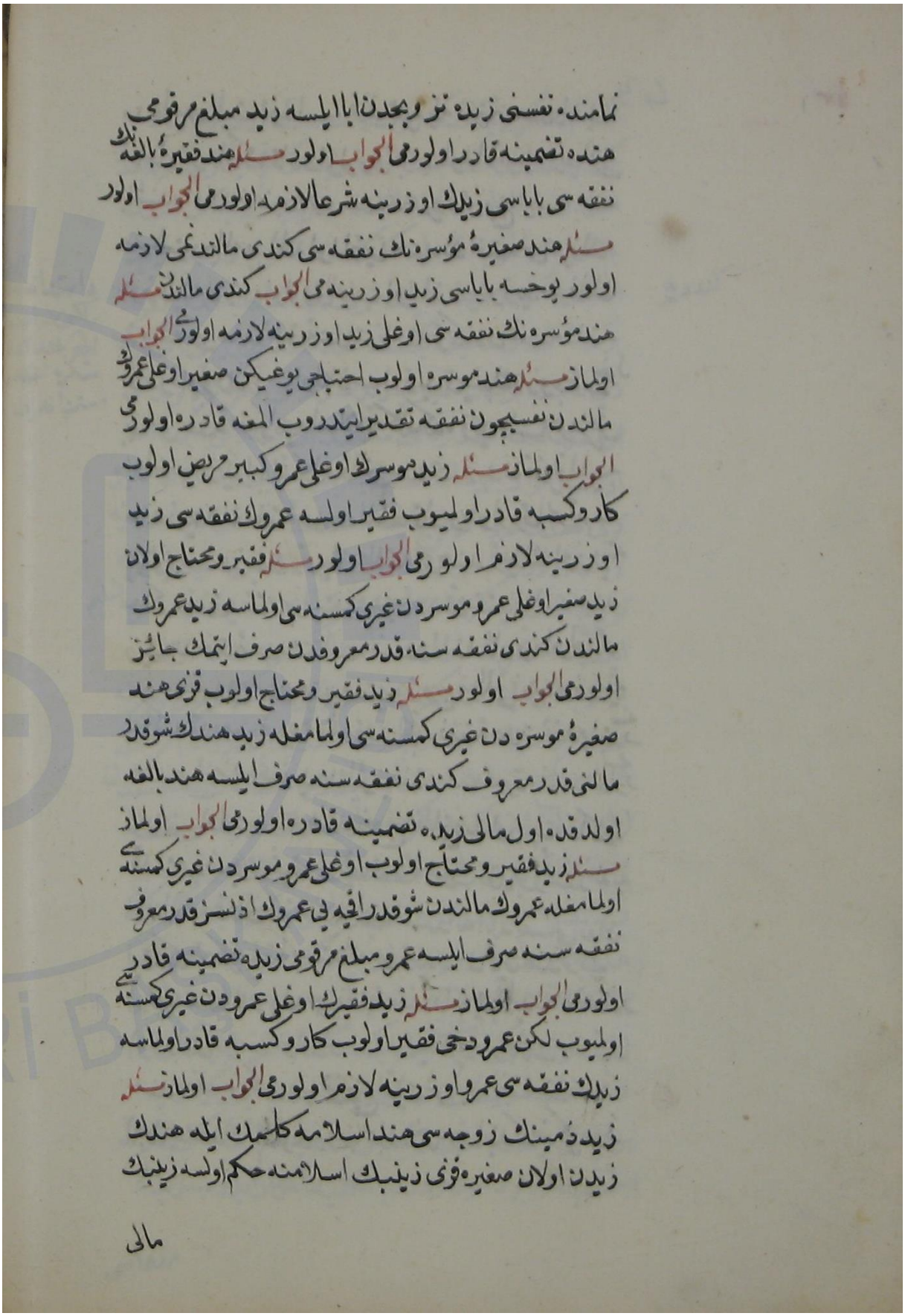

نماندہ نفسنی زید نزو بجدن اباایلسہ زید مبلغ مرقومی
ہندہ تضمینہ قادر اولورمی الجواب اولور مسئلہ ہند فقیرۂ بالغہ نك
نفقہ سی باباسی زیدك اوزرینہ شرعاً لازمہ اولورمی الجواب اولور
مسئلہ ہند صغیرۂ موسرہ نك نفقہ سی کندی مالندن می لازمہ
اولور یوخسہ باباسی زید اوزرینہ می الجواب کندی مالندن مسئلہ
ہند موسرہ نك نفقہ سی اوغلی زید اوزرینہ لازمہ اولورمی الجواب
اولماز مسئلہ ہند موسرہ اولوب احتیاجی یوغیکن صغیر اوغلی عمروك
مالندن نفسیچون نفقہ تقدیر ایتدروب المغہ قادرہ اولورمی
الجواب اولماز مسئلہ زید موسر ك اوغلی عمرو کبیر مریض اولوب
کاروکسبہ قادر اولمیوب فقیر اولسہ عمروك نفقہ سی زید
اوزرینہ لازم اولورمی الجواب اولور مسئلہ فقیر ومحتاج اولان
زید صغیر اوغلی عمرو موسردن غیری کمسنہ سی اولماسہ زید عمروك
مالندن کندی نفقہ سنہ قدر معروفدن صرف ایتمك جائز
اولورمی الجواب اولور مسئلہ زید فقیر ومحتاج اولوب قزی ہند
صغیرۂ موسردن غیری کمسنہ سی اولمامغلہ زید ہندك شوقدر
مالنی قدر معروف کندی نفقہ سنہ صرف ایلسہ ہند بالغہ
اولدقدہ اول مالی زیدہ تضمینہ قادرہ اولورمی الجواب اولماز
مسئلہ زید فقیر ومحتاج اولوب اوغلی عمرو موسردن غیری کمسنہ
اولمامغلہ عمروك مالندن شوقدر انفیہ یی عمروك اذنسز قدر معروف
نفقہ سنہ صرف ایلسہ عمرو مبلغ مرقومی زیدہ تضمینہ قادر
اولورمی الجواب اولماز مسئلہ زید فقیرك اوغلی عمرو دن غیری کمسنہ
اولمیوب لکن عمرو دخی فقیر اولوب کاروکسبہ قادر اولماسہ
زیدك نفقہ سی عمرو اوزرینہ لازم اولورمی الجواب اولماز مسئلہ
زید دمینك زوجہ سی ہند اسلامہ کاسمك ایلہ ہندك
زیدن اولان صغیرہ قزی زینبك اسلامنہ حکم اولسہ زینبك

مالی

44a

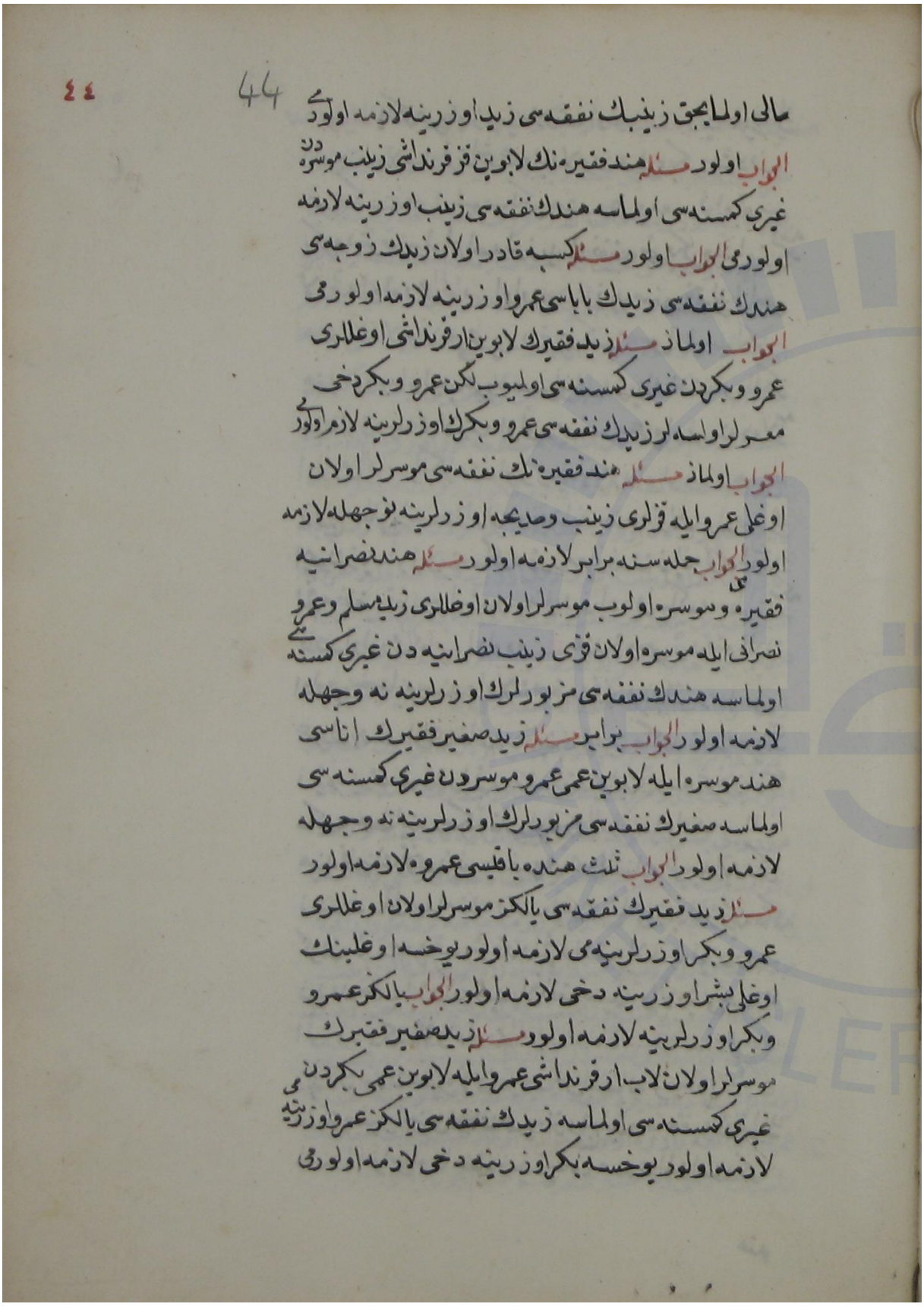

٤٤ 44

مالی اولمایجق زینبك نفقه سی زید اوزرینه لازمه اولور
الجواب اولور مسئله هند فقیره نك لابوین قرفرنداشی زینب موسره دن
غیری کمسنه سی اولماسه هندك نفقه سی زینب اوزرینه لازمه
اولورمی الجواب اولور مسئله کسبه قادر اولان زیدك زوجه سی
هندك نفقه سی زیدك باباسی عمرو اوزرینه لازمه اولورمی
الجواب اولماز مسئله زید فقیرك لابوین ارقرنداشی اوغللری
عمرو وبکردن غیری کمسنه سی اولمیوب لکن عمرو وبکر دخی
معسر اولماسه لر زیدك نفقه سی عمرو وبکرك اوزرلرینه لازم اولور
الجواب اولماز مسئله هند فقیره نك نفقه سی موسر اولان
اوغلی عمرو ایله قزلری زینب وصدیقه اوزرلرینه نوجهله لازمه
اولور الجواب جمله سنه برابر لازمه اولور مسئله هند نصرانیه
فقیره وموسره اولوب موسر اولان اوغللری زید مسلم وعمرو
نصرانی ایله موسره اولان قزی زینب نصرانیه دن غیری کمسنه
اولماسه هندك نفقه سی مزبور لرك اوزرلرینه نه وجهله
لازمه اولور الجواب برابر مسئله زید صغیر فقیرك اناسی
هند موسره ایله لابوین عمی عمرو موسردن غیری کمسنه سی
اولماسه صغیرك نفقه سی مزبور لرك اوزرلرینه نه وجهله
لازمه اولور الجواب ثلث هنده باقیسی عمرو ه لازمه اولور
مسئله زید فقیرك نفقه سی بالکز موسر اولان اوغللری
عمرو وبکر اوزرلرینه می لازمه اولور یوخسه اوغلینك
اوغلی بشر اوزرینه دخی لازمه اولور الجواب بالکز عمرو
وبکر اوزرلرینه لازمه اولور مسئله زید صغیر فقیرك
موسر اولان لاب ارقرنداشی عمرو ایله لابوین عمی بکردن
غیری کمسنه سی اولماسه زیدك نفقه سی بالکز عمرو اوزرینه
لازمه اولورمی یوخسه بکر اوزرینه دخی لازمه اولورمی

44b

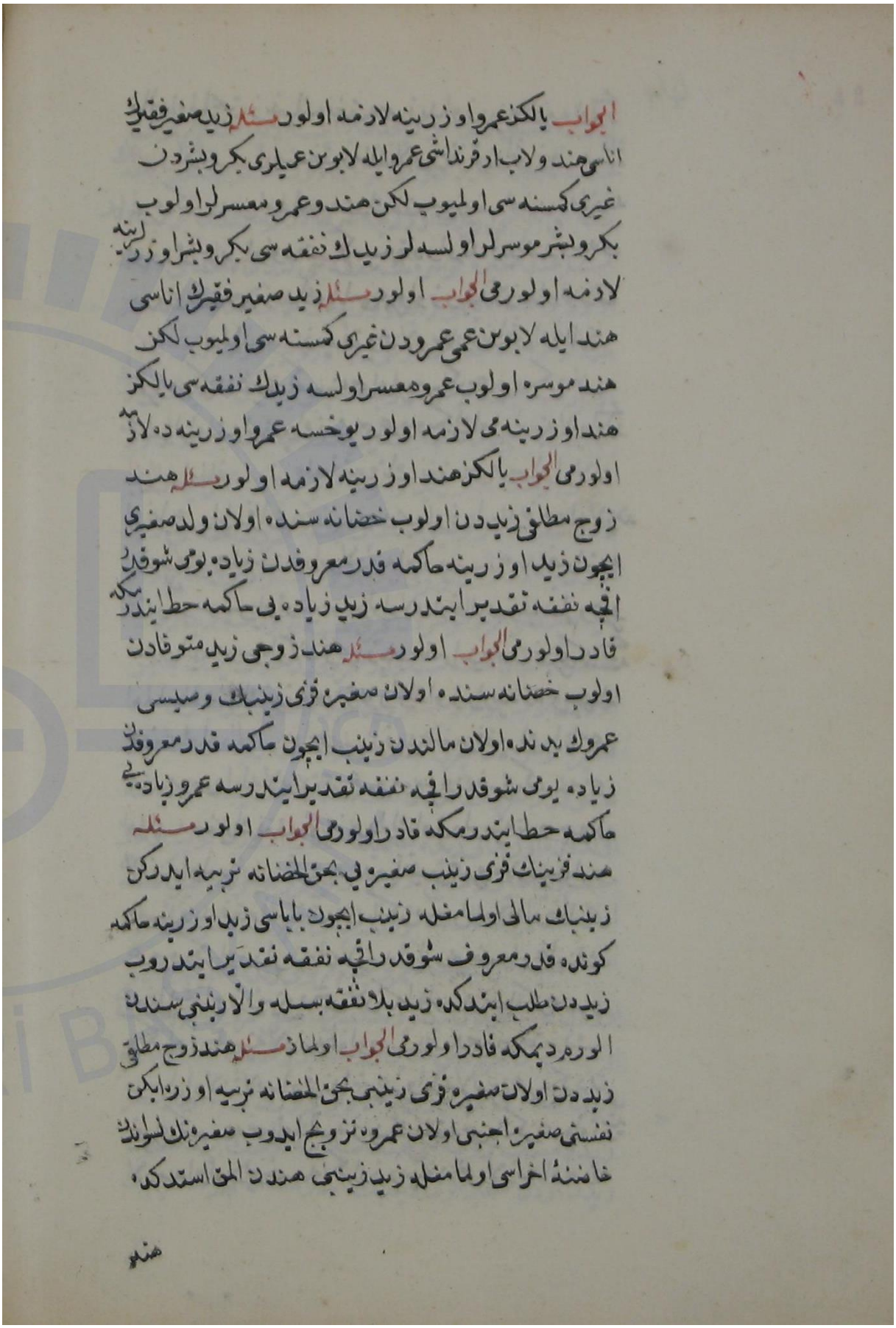

الجواب بالکز عمرو او زرینه لازمه اولور مسئله زید صغیر فقیرك
اناسی هند ولاب ادر قرنداشی عمرو ایله لابوین عیلری بکر وبشردن
غیری کمسنه سی اولمیوب لکن هند وعمرو معسر لرا ولوب
بکر وبشر موسر لرا ولسه لر زیدك نفقه سی بکر وبشر او زرینه
لازمه اولور می الجواب اولور مسئله زید صغیر فقیرك اناسی
هند ایله لابوین عمی عمرو دن غیری کمسنه سی اولمیوب لکن
هند موسره اولوب عمرو معسر اولسه زیدك نفقه سی بالکز
هند او زرینه می لازمه اولور یوخسه عمرو او زرینه ده لازم
اولور می الجواب بالکز هند او زرینه لازمه اولور مسئله هند
زوج مطلقی زید دن اولوب خضانه سنده اولان ولد صغیری
ایچون زید او زرینه حاکمه قدر معروفدن زیاده یومی شوقدر
انچه نفقه تقدیر ایتدرسه زید زیاده یی حاکمه حط ایتدرمکله
قادر اولور می الجواب اولور مسئله هند زوجی زید متوفادن
اولوب خضانه سنده اولان صغیره قزی زینبك وسیسی
عمروك بیدنده اولان مالندن زینب ایچون حاکمه قدر معروفدن
زیاده یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدرسه عمرو زیاده یی
حاکمه حط ایتدرمکله قادر اولور می الجواب اولور مسئله
هند قزینك قزی زینب صغیره یی بحن الحضانه تربیه ایدرکن
زینبك مالی اولمامغله زینب ایچون باباسی زید او زرینه حاکمه
کوندره قدر معروف شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدرسه روب
زید دن طلب ایتدکده زید بلا نفقه بسله والا ربنی سندن
الورمدیمکله قادر اولور می الجواب اولماز مسئله هند زوج مطلقی
زید دن اولان صغیره قزی زینبی بحن الحضانه تربیه او زره ایکن
نفسنی صغیره اجنبی اولان عمروه تزویج ایدوب صغیره نك نسوانك
خادمهٔ اخراسی اولمامغله زید زینبی هند دن المق استدکده

هند

45a

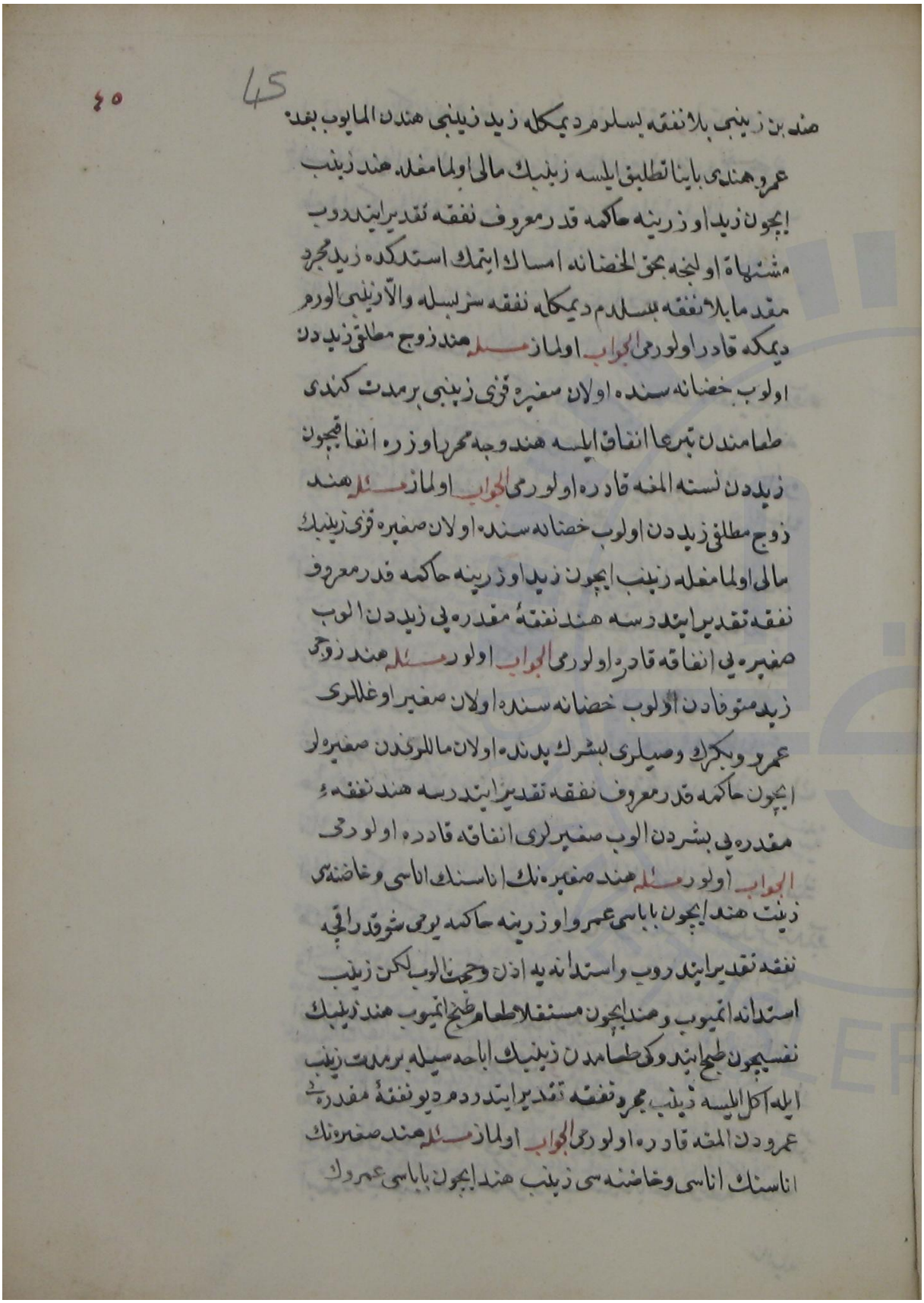

٤٥ 45

هند بن زینبی بلا نفقه یسلدرمز دیمکله زید زینبی هندن الماپوب بعد
عمرو هندی بابانا تطلیق ایلسه زینبك مالی اولمامغله هند زینب
ایچون زید او زرینه حاکمه قدر معروف نفقه تقدیر ایتدروب
مشتهاة اولنجه بحق الحضانه امساك ایتمك استدکده زید مجرد
مقدما بلا نفقه یسلدم دیمکله نفقه سز یسله والا زینبی الورم
دیمکه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله هند زوج مطلق زیددن
اولوب حضانه سنده اولان صغیره قزی زینبی برمدت کندی
طعامندن تبرعا انفاق ایلسه هند وجه محرر او زره انفاقیچون
زیددن نسته المغه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله هند
زوج مطلق زیددن اولوب حضانه سنده اولان صغیره قزی زینبك
مالی اولمامغله زینب ایچون زید او زرینه حاکمه قدر معروف
نفقه تقدیر ایتدرسه هند نفقهٔ مقدره یی زیددن الوب
صغیره یی انفاقه قادر اولورمی الجواب اولورمسئله هند زوجی
زید متوفادن اولوب حضانه سنده اولان صغیر اوغللری
عمرو وبکرك وصیلری بشرك بدنده اولان مالرندن صغیره لر
ایچون حاکمه قدر معروف نفقه تقدیر ایتدرسه هند نفقهٔ
مقدره یی بشردن الوب صغیرلری انفاقه قادر اولورمی
الجواب اولورمسئله هند صغیره نك اناسنك اناسی وخاضنه سی
زینب هند ایچون باباسی عمرو او زرینه حاکمه یوم شوقدر اچه
نفقه تقدیر ایتدروب واستدانه یه اذن وحجت الوب لکن زینب
استدانه ایتمیوب وهند ایچون مستقلا طعام طبخ ایتمیوب هند زینبك
نفسیچون طبخ ایتدوکی طعامدن زینبك اباحه سیله برمدت زینب
ایله اکل ایلسه زینب مجرد نفقه تقدیر ایتدروب دیو نفقهٔ مقدره یی
عمرودن المغه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله هند صغیره نك
اناسنك اناسی وخاضنه سی زینب هند ایچون باباسی عمروك

45b

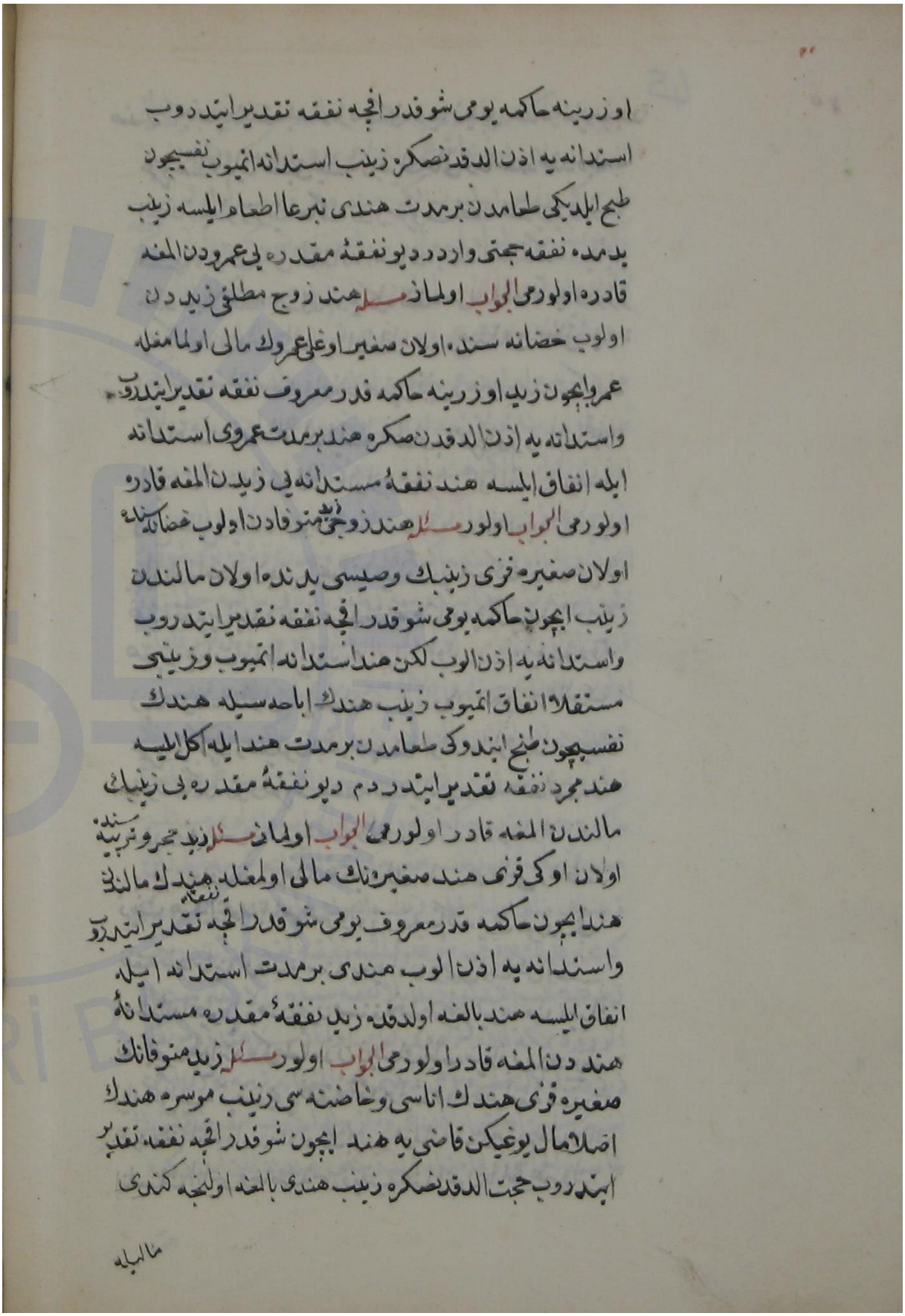

او زرینه حاکمه یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدروب
استدانه یه اذن الدقدن صکره زینب استدانه اتمیوب نفسیچون
طبخ ایلدیکی طعامدن برمدت هندی نبرعا اطعام ایلسه زینب
یدمده نفقه حجتی وارددیو نفقهٔ مقدره بی عمرودن المغه
قادره اولورمی الجواب اولماز مسئله هند زوج مطلقی زیددن
اولوب حضانه سنده اولان صغیر اوغلی عمروك مالی اولمامغله
عمرو اچون زید اوزرینه حاکمه قدر معروف نفقه تقدیر ایتدروب
واستدانه یه اذن الدقدن صکره هند برمدت عمروی استدانه
ایله انفاق ایلسه هند نفقهٔ مستدانه یی زیددن المغه قادره
اولورمی الجواب اولور مسئله هند زوجی زیدی متوفادن اولوب حضانه سنده
اولان صغیره قزی زینبك وصیسی بدنده اولان مالندن
زینب اچون حاکمه یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدروب
واستدانه یه اذن الوب لکن هند استدانه اتمیوب وزینبی
مستقلا انفاق اتمیوب زینب هندك اباحه سیله هندك
نفسیچون طبخ ایتدوکی طعامدن برمدت هند ایله اکل ایلسه
هند مجرد نفقه تقدیر ایتدردم دیو نفقهٔ مقدره بی زینبك
مالندن المغه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید حجر و تربیه
اولان اوکی قزی هند صغیره نك مالی اولمغله هندك مالندن
هند اچون حاکمه قدر معروف یومی شوقدر انچه نفقه تقدیر ایتدروب
واستدانه یه اذن الوب هندی برمدت استدانه ایله
انفاق ایلسه هند بالمغه اولدقده زید نفقهٔ مقدره مستدانهٔ
هندن المغه قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زید متوفانك
صغیره قزی هندك اناسی وحاضنه سی زینب موسره هندك
اصلا مالی یوغیکن قاضی یه هند اچون شوقدر انچه نفقه تقدیر
ایتدروب حجت الدقدن صکره زینب هندی بالمغه اولنجه کندی

مالیله

46a

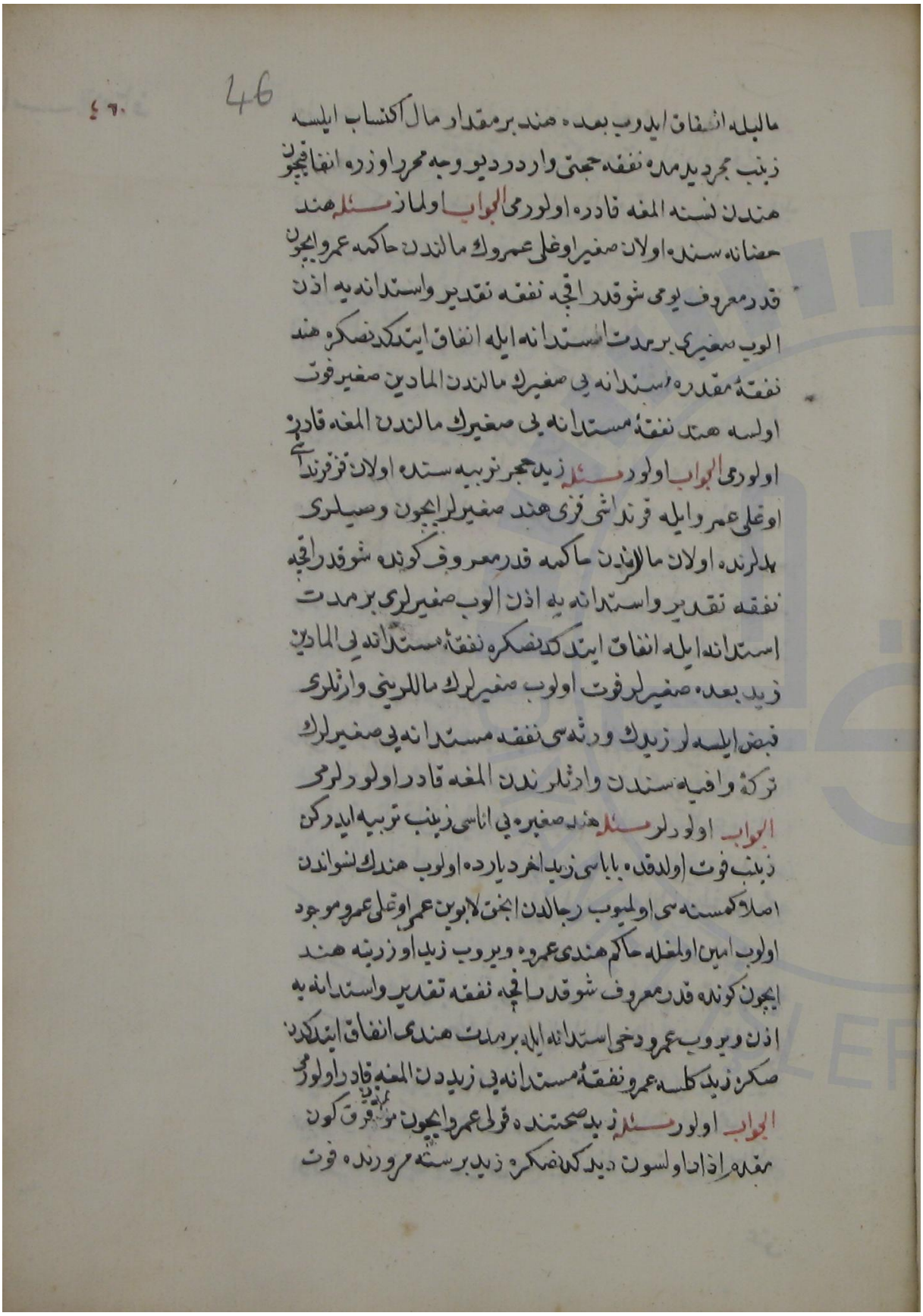

46

مالیله انفاق ایدوب بعده هند برمقدار مال اکتساب ایلسه
زینب مجرد یدمده نفقه حجتی وارد ردیوجه محرر اوزره انفاقیچون
هندن نسنه المغه قادره اولورمی الجواب اولماز مسئله هند
حضانه سنده اولان صغیر اوغلی عمروك مالندن حاکمه عمروایچون
قدرمعروف یومی شوقدر اقچه نفقه تقدیر واستدانه یه اذن
الوب صغیری برمدت استدانه ایله انفاق ایتدکده نصکره هند
نفقهٔ مقدره مستدانه یی صغیرك مالندن المادین صغیر فوت
اولسه هند نفقهٔ مستدانه یی صغیرك مالندن المغه قادرمی
اولورمی الجواب اولور مسئله زید حجر تربیه سنده اولان قزقرندشی
اوغلی عمر وایله قرندشی قزی هند صغیرلرایچون وصیلری
بدلرنده اولان مالاندن ماکمه قدرمعروف کوندی شوقدر اقچه
نفقه تقدیر واستدانه یه اذن الوب صغیرلری برمدت
استدانه ایله انفاق ایتدکده نصکره نفقهٔ مستدانه یی المادین
زید بعده صغیرلر فوت اولوب صغیرلرك مالندن وارثلری
قبض ایلسه لر زیدك ورثه سی نفقه مستدانه یی صغیرلرك
ترکهٔ وافیه سندن وارثلرندن المغه قادرمی اولورلرمی
الجواب اولورلر مسئله هند صغیره یی اناسی زینب تربیه ایدرکن
زینب فوت اولدقده باباسی زید اخرد یارده اولوب هندك نسواندن
اصلا کمسنه سی اولیوب رجالدن اینی لابوین عمر اوغلی عمرو موجود
اولوب امین اولمغله حاکم هندی عمروه ویروب زید اوزرینه هند
ایچون کونده قدرمعروف شوقدر اقچه نفقه تقدیر واستدانه یه
اذن ویروب عمرو دخی استدانه ایله برمدت هندی انفاق ایتدکدن
صکره زید کلسه عمرو نفقهٔ مستدانه یی زیدن المغه قادرمی اولورمی
الجواب اولور مسئله زید صحتنده قولی عمرو ایچون موفرق کون
بقدر اذادا ولسون دیدکدن صکره زید برسنه مرور نده فوت

46b

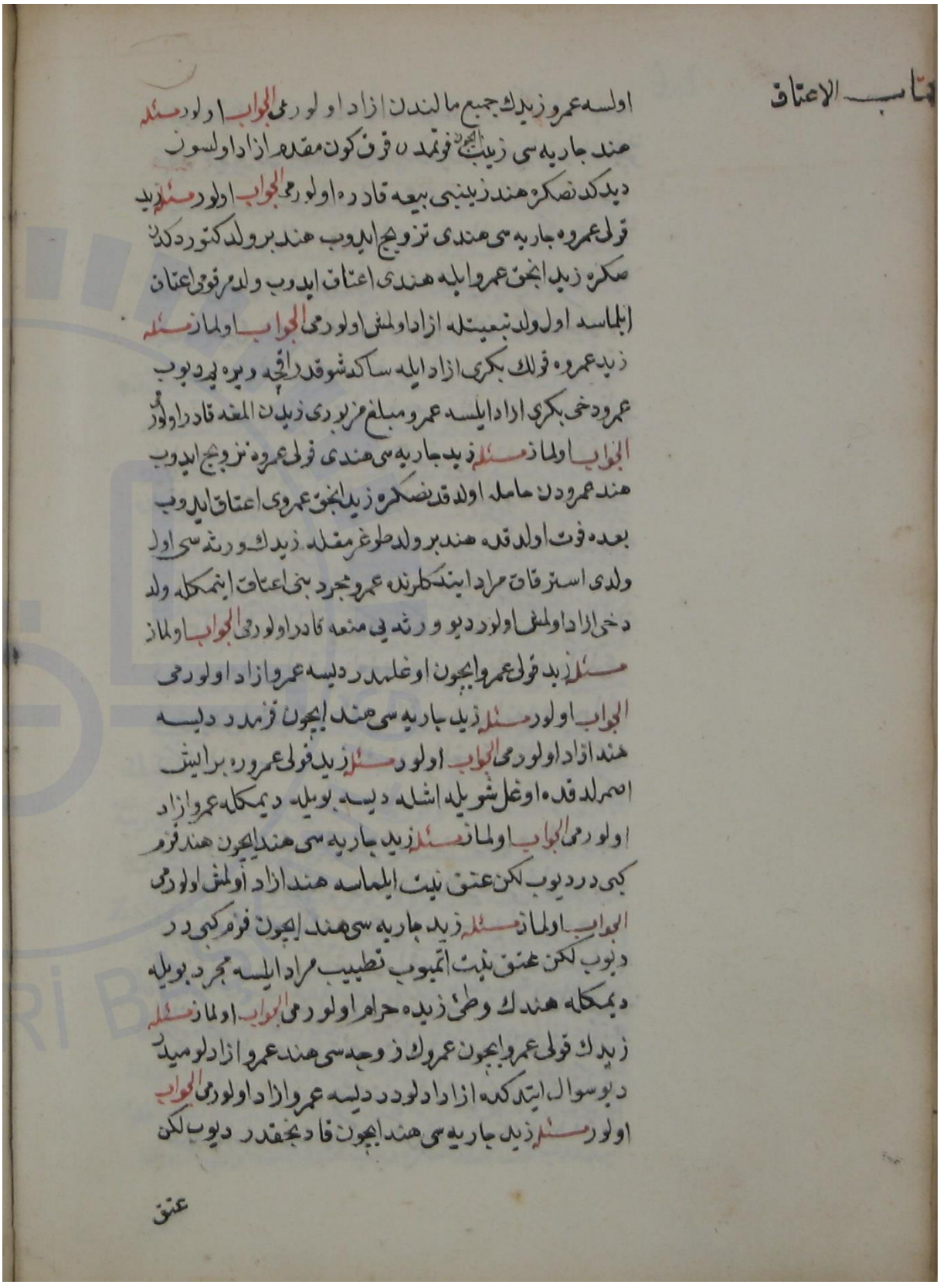

كتاب الاعتاق

اولسه عمرو زيدك جميع مالندن ازاد اولور مى الجواب اولور مسئله
هند جاريه سى زيب الجون فرزند دن قرق كون مقدم ازاد اولسون
ديدكده نصكره هند زينبى بيعه قادر اولور مى الجواب اولور مسئله زيد
قولى عمروه جاريه سى هندى تزويج ايدوب هند بر ولد كتوردكده
صكره زيد انجق عمرو ايله هندى اعتاق ايدوب ولدمز قوى اعتاق
ايلماسه اول ولد تبعيتله ازاد اولمش اولور مى الجواب اولماز مسئله
زيد عمروه قولك بكرى ازاد ايله ساكت شوقدر اقچه ويره يمد يوب
عمرو دخى بكرى ازاد ايلسه عمرو مبلغ مزبورى زيدن المغه قادر اولور
الجواب اولماز مسئله زيد جاريه سى هندى قولى عمروه تزويج ايدوب
هند عمرودن حامله اولدقده نصكره زيد انجق عمروى اعتاق ايدوب
بعده فوت اولدقده هند بر ولد طوغرمغله زيدك ورثه سى اول
ولدى استرقاق مراد ايتدكلرنده عمرو مجرد بنى اعتاق ايتمكله ولد
دخى ازاد اولمش اولور ديو ورثه يى منعه قادر اولور مى الجواب اولماز
مسئله زيد قولى عمرو ايجون اوغلندن دليسه عمرو ازاد اولور مى
الجواب اولور مسئله زيد جاريه سى هند ايجون فرزند دليسه
هند ازاد اولور مى الجواب اولور مسئله زيد قولى عمروه برايش
اصمرلدقده اوغل شويله اشله دليسه بويله ديمكله عمرو ازاد
اولور مى الجواب اولماز مسئله زيد جاريه سى هند ايجون هند قوم
كبى دردبوب لكن عتق نيت ايلماسه هند ازاد اولمش اولور مى
الجواب اولماز مسئله زيد جاريه سى هند ايجون قوم كبى در
دبوب لكن عتق نيت ايتميوب تطبيب مراد ايلسه مجرد بويله
ديمكله هندك وطئ زيده حرام اولور مى الجواب اولماز مسئله
زيدك قولى عمرو ايجون عمروك زوجه سى هند عمرو ازاد اولميدر
ديو سوال ايتدكده ازاد اولوردى دليسه عمرو ازاد اولور مى الجواب
اولور مسئله زيد جاريه سى هند ايجون فلانجقدر ديوب لكن

عتق

47a

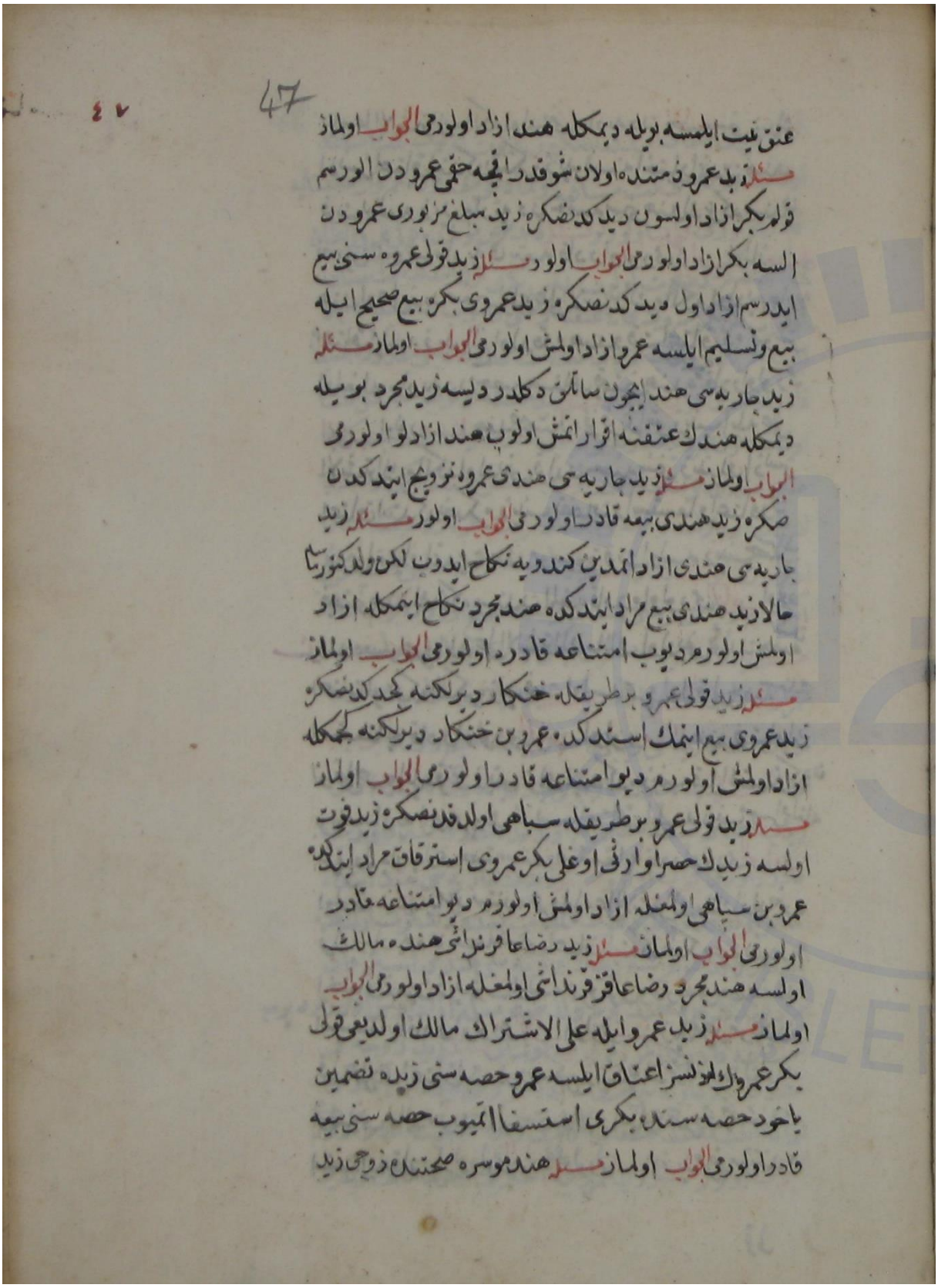

47

عتق نیت ایلمسه بویله دیمکله هند ازاد اولور می الجواب اولماز
مسئله زید عمرو ذمتنده اولان شوقدر انجه حقی عمرو دن الورسم
قولم بکر ازاد اولسون دید کد نصکره زید مبلغ مزبوری عمرو دن
السه بکر ازاد اولور می الجواب اولور مسئله زید قولی عمرو سنی بیع
ایدرسم ازاد اول دید کد نصکره زید عمروی بکره بیع صحیح ایله
بیع وتسلیم ایلسه عمرو ازاد اولمش اولور می الجواب اولماز مسئله
زید جاریه سی هند ایچون ساتمق دکلدر دیسه زید مجرد بویله
دیمکله هند عتقنه اقرار انمش اولوب هند ازاد اولور می
الجواب اولماز مسئله زید جاریه سی هندی عمرو ه تزویج ایتد کدن
صکره زید هندی بیعه قادر اولور می الجواب اولور مسئله زید
جاریه سی هندی ازاد انمدین کندویه نکاح ایدوب لکن ولد کنور مسا
حالا زید هندی بیع مراد ایتد کده هند مجرد نکاح ایمکله ازاد
اولمش اولور مر دیوب امتناعه قادر اولور می الجواب اولماز
مسئله زید قولی عمرو بر طریقله خنکار دیر لکنه کحد کد نصکره
زید عمروی بیع ایتمك اسند کد عمرو بن خنکار دیر لکنه کحمکله
ازاد اولمش اولور مر دیو امتناعه قادر اولور می الجواب اولماز
مسئله زید قولی عمرو بر طریقله سباهی اولد قد نصکره زید فوت
اولسه زیدك حصر اوارثی اوغلی بکر عمروی استرقاق مراد ایتد کده
عمرو بن سباهی اولمغله ازاد اولمش اولور مر دیو امتناعه قادر
اولور می الجواب اولماز مسئله زید رضاعاً قرنداشی هنده مالك
اولسه هند مجرد رضاعاً قرنداشی اولمغله ازاد اولور می الجواب
اولماز مسئله زید عمرو ایله علی الاشتراك مالك اولدیغی قولی
بکر عمروك انوندن اعتاق ایلسه عمرو حصه سنی زیده تضمین
یاخود حصه سنده بکری استسعا ایتیوب حصه سنی بیعه
قادر اولور می الجواب اولماز مسئله هند موسره صحتنده زوجی زید

47b

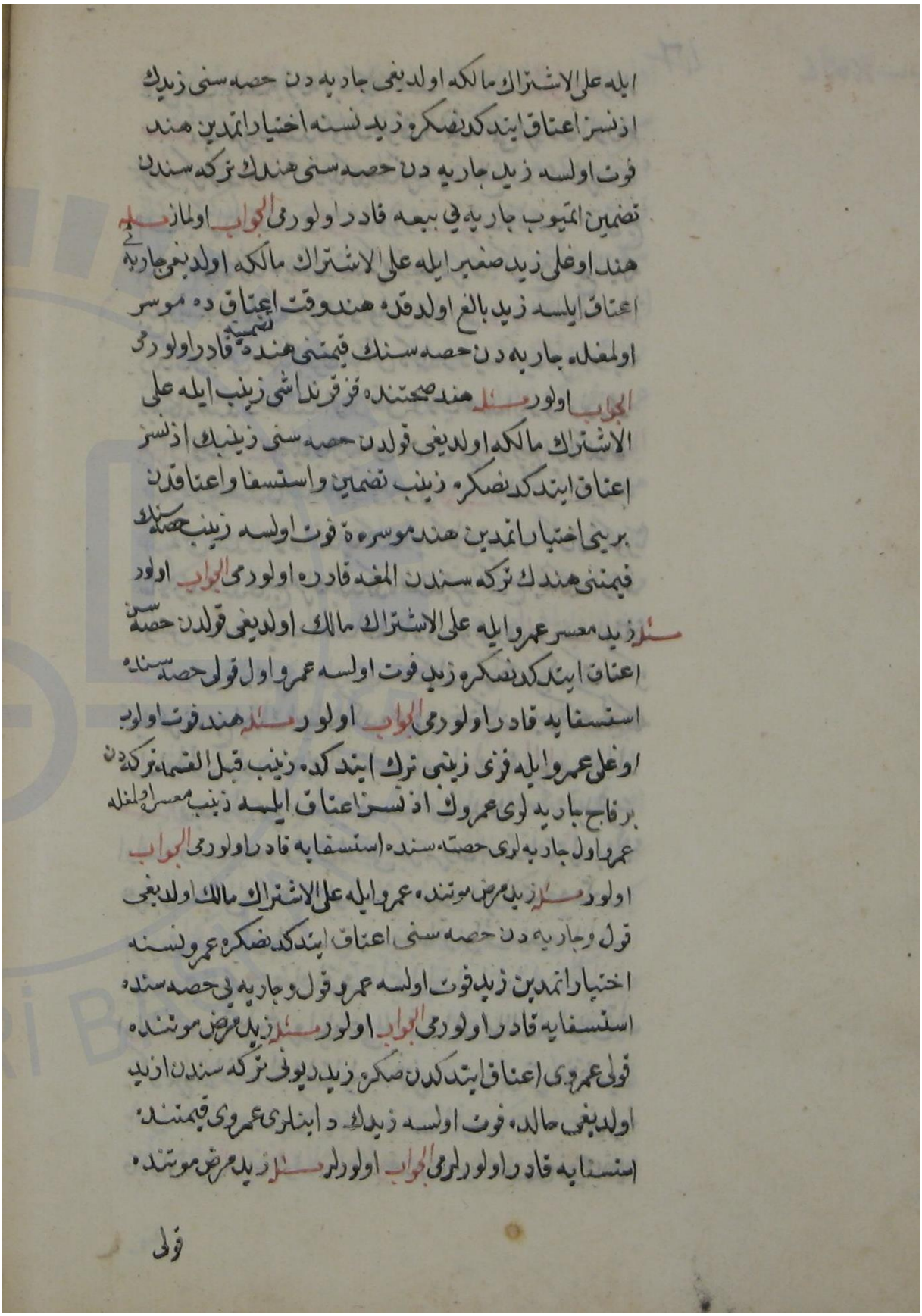

ایله علی الاشتراك مالکه اولدیغی جاریه دن حصه سنی زیدك
اذنسز اعتاق ایندکده نصکره زید نسنه اختیار ایتمدین هند
فوت اولسه زید جاریه دن حصه سنی هندك ترکه سندن
تضمین ایتیوب جاریه یی ببعه قادر اولور می الجواب اولماز مسئله
هند اوغلی زید صغیر ایله علی الاشتراك مالکه اولدیغی جاریه ی
اعتاق ایلسه زید بالغ اولدقده هند وقت اعتاق ده موسر
اولمغله جاریه دن حصه سنك قیمتی هنده تضمینه قادر اولور می
الجواب اولور مسئله هند صحتنده فوقرنداشی زینب ایله علی
الاشتراك مالکه اولدیغی قولدن حصه سنی زینبك اذنسز
اعتاق ایندکده نصکره زینب تضمین واستسعا واعتاقدن
بری اختیار ایتمدین هند موسره فوت اولسه زینب حصه سنك
قیمتنی هندك ترکه سندن المغه قادره اولور می الجواب اولور
مسئله زید معسر عمرو ایله علی الاشتراك مالك اولدیغی قولدن حصه سنی
اعتاق ایندکده نصکره زید فوت اولسه عمرو اول قولی حصه سنده
استسعایه قادر اولور می الجواب اولور مسئله هند فوت اولور
اوغلی عمرو ایله قزی زینبی ترك ایندکده زینب قبل القسمه ترکه دن
برقاچ جاریه لری عمروك اذنسز اعتاق ایلسه زینب معسر اولمغله
عمرو اول جاریه لری حصه سنده استسعایه قادر اولور می الجواب
اولور مسئله زید مرض موتنده عمرو ایله علی الاشتراك مالك اولدیغی
قول وجاریه دن حصه سنی اعتاق ایندکده نصکره عمرو نسنه
اختیار ایتمدین زید فوت اولسه عمرو قول وجاریه یی حصه سنده
استسعایه قادر اولور می الجواب اولور مسئله زید مرض موتنده
قولی عمروی اعتاق ایتدکدن صکره زید دیونی ترکه سندن ازید
اولدیغی حالده فوت اولسه زیدك دایناری عمروی قیمتنده
استسعایه قادر اولور می الجواب اولور مسئله زید مرض موتنده

قولی

48a

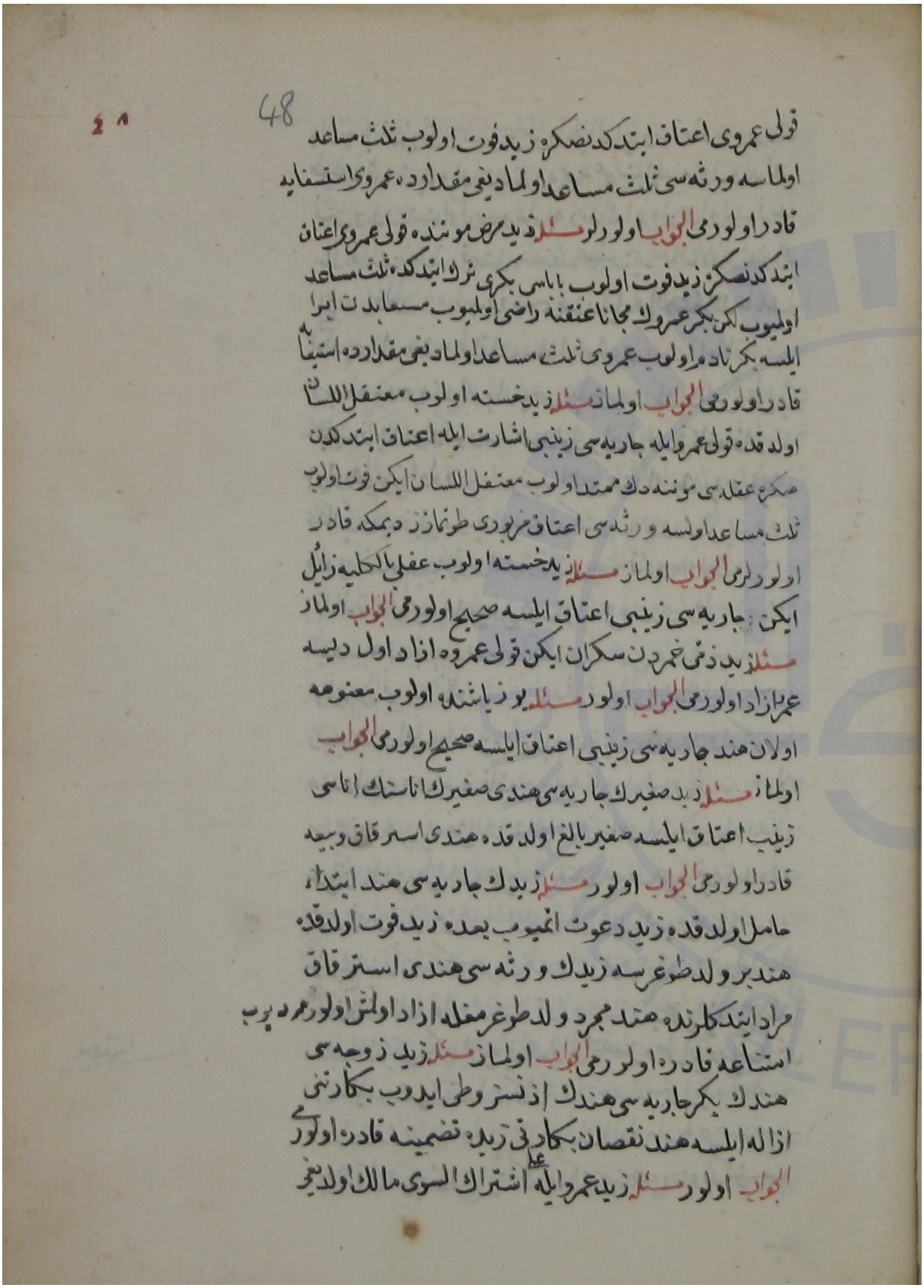

48

قولی عمروی اعتاق ایتدکدن صکره زید فوت اولوب ثلث مساعد
اولماسه ورثه سی ثلث مساعد اولمادیغی مقدارده عمروی استسعایه
قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زید مرض موتنده قولی عمروی اعتاق
ایتدکدن صکره زید فوت اولوب باباسی بکری ترک ایتدکده ثلث مساعد
اولیوب لکن بکر عمروك مجانا عتقنه راضی اولمیوب مسعایه دن ابرا
ایلسه بکر نادم اولوب عمروی ثلث مساعد اولمادیغی مقدارده استسعایه
قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید خسته اولوب معتقل اللسان
اولدقده قولی عمر وایله جاریه سی زینبی اشارت ایله اعتاق ایتدکدن
صکره عقلی یرینه دك ممتد اولوب معتقل اللسان ایکن فوت اولوب
ثلث مساعد اولسه ورثه سی اعتاق مزبوری طوتمازدن بمکه قادر
اولورلرمی الجواب اولماز مسئله زید خسته اولوب عقلی بالکلیه زایل
ایکن جاریه سی زینبی اعتاق ایلسه صحیح اولورمی الجواب اولماز
مسئله زید ذمی عمردن سکران ایکن قولی عمروه ازاد اول دیسه
عمر ازاد اولورمی الجواب اولور مسئله یوز یاشنده اولوب معتوهه
اولان هند جاریه سی زینبی اعتاق ایلسه صحیح اولورمی الجواب
اولماز مسئله زید صغیرك جاریه سی هندی صغیرك اناسك اناسی
زینب اعتاق ایلسه صغیر بالغ اولدقده هندی استرقاق وبیعه
قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زیدك جاریه سی هند ابتداء
حامل اولدقده زید دعوت اتمیوب بعده زید فوت اولدقده
هند بر ولد طوغرسه زیدك ورثه سی هندی استرقاق
مراد ایتدکلرنده هند مجرد ولد طوغرمغله ازاد اولش اولورمده یوب
استسعایه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید زوجه سی
هندك بکر جاریه سی هندك اذنسز وطی ایدوب بکارتنی
ازاله ایلسه هند نقصان بکارتی زیده تضمینه قادر اولورمی
الجواب اولور مسئله زید عمر وایله اشتراك السوی مالك اولدیغی

48b

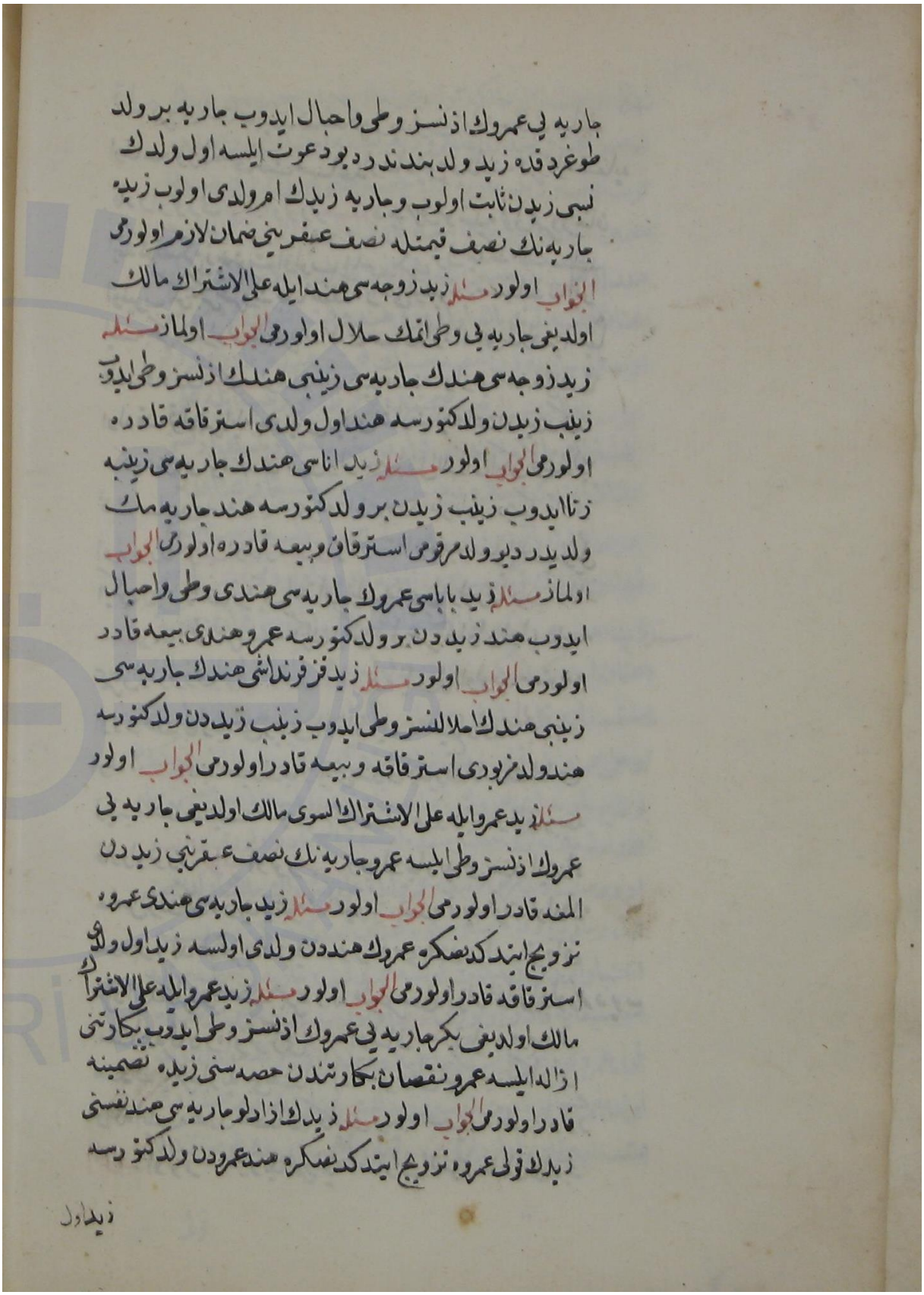

جاریه بی عمروك اذنسز وطی واحبال ایدوب جاریه بر ولد
طوغرد قده زید ولد بندندر دیو دعوت ایلسه اول ولدك
نسبی زیدن ثابت اولوب وجاریه زیدك ام ولدی اولوب زیده
جاریه نك نصف قیمتله نصف عشر بنی ضمان لازم اولورمی
الجواب اولور مسئله زید زوجه سی هندایله علی الاشتراك مالك
اولدیغی جاریه بی وطی ایتمك حلال اولورمی الجواب اولماز مسئله
زید زوجه سی هندك جاریه سی زینبی هندك اذنسز وطی ایدوب
زینب زیدن ولد کتورسه هند اول ولدی استرقاقه قادر ده
اولورمی الجواب اولور مسئله زید اناسی هندك جاریه سی زینبه
زنا ایدوب زینب زیدن بر ولد کتورسه هند جاریه مالك
ولد یدر دیو ولد مزبورمی استرقاق وبیعه قادر ده اولورمی الجواب
اولماز مسئله زید باباسی عمروك جاریه سی هندی وطی واحبال
ایدوب هند زیدن بر ولد کتورسه عمرو هندی بیعه قادر
اولورمی الجواب اولور مسئله زید قزقرنداشی هندك جاریه سی
زینبی هندك املاکندن وطی ایدوب زینب زیدن ولد کتورسه
هند ولد مزبودی استرقاقه وبیعه قادر اولورمی الجواب اولور
مسئله زید عمرو ایله علی الاشتراك اسوی مالك اولدیغی جاریه بی
عمروك اذنسز وطی ایلسه عمرو جاریه نك نصف عشر بنی زیدن
المنه قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زید جاریه سی هندی عمروه
تزویج ایتدکده نصفکره عمروك هندن ولدی اولسه زید اول ولدك
استرقاقه قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زید عمرو ایله علی الاشتراك
مالك اولدیغی بکر جاریه بی عمروك اذنسز وطی ایدوب بکارتنی
ازاله ایلسه عمرو نقصان بکارتندن حصه سنی زیده تضمینه
قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زیدك اذنیله جاریه سی هند نفسنی
زیدك قولی عمروه تزویج ایتدکده نصفکره هند عمرودن ولد کتورسه

زید اول

49a

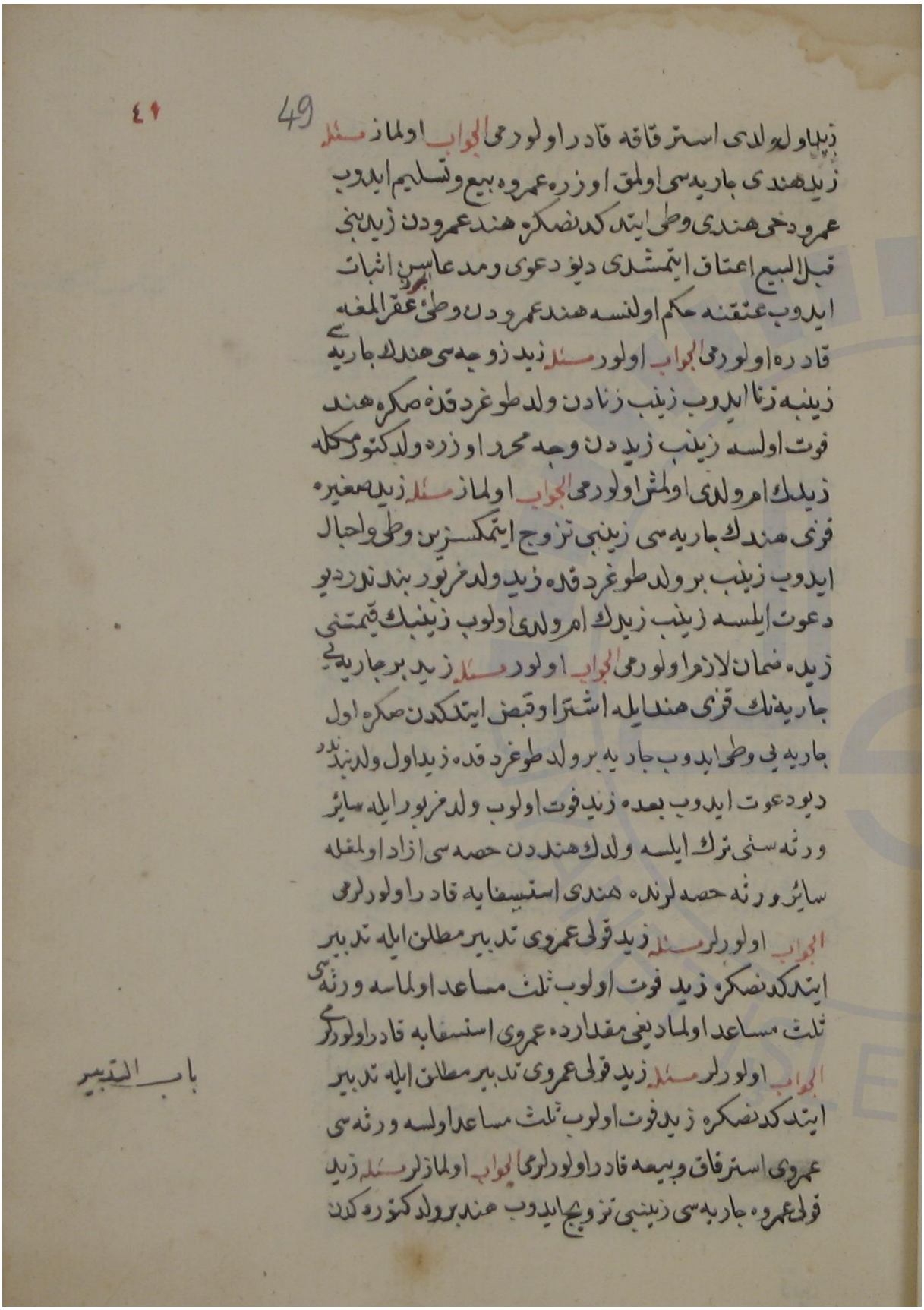

٤٩ 49

زیلیاولدی استرقافقه قادراولورمی الجواب اولماز مسئله
زیدهندی جاریه سی اولمق اوزره عمروه بیع وتسلیم ایدوب
عمرو دخی هندی وطی ایتدکدنصکره هند عمرودن زیدبنی
قبل البیع اعتاق ایتمشدی دیو دعوی ومدعاسنه اثبات
ایدوب عتقنه حکم اولنسه هند عمرودن وطئ عقر المغه
قادره اولورمی الجواب اولور مسئله زید زوجه سی هندك جاریه سی
زینبه زنا ایدوب زینب زنادن ولد طوغرد قده صکره هند
فوت اولسه زینب زیددن وجه محرد اوزره ولدکتورمکله
زیدك ام ولدی اولمش اولورمی الجواب اولماز مسئله زید صغیره
قزی هندك جاریه سی زینبی تزوج ایتمکسزین وطی واحبال
ایدوب زینب بر ولد طوغرد قده زید ولد مزبوری بندلردیو
دعوت ایلسه زینب زیدك ام ولدی اولوب زینبك قیمتنی
زیده ضمان لازم اولورمی الجواب اولور مسئله زید بر جاریه یی
جاریه نك قزی هندایله اشترا وقبض ایتدکدن صکره اول
جاریه یی وطی ایدوب جاریه بر ولد طوغرد قده زیداول ولدی بندلردیو
دعوت ایدوب بعده زید فوت اولوب ولد مزبور ایله سائر
ورثه سنی ترك ایلسه ولدك هندن حصه سی ازاد اولمغله
سائر ورثه حصه لرنده هندی استسعایه قادر اولورلرمی
الجواب اولورلر مسئله زید قولی عمروی تدبیر مطلق ایله تدبیر
ایتدکدنصکره زید فوت اولوب ثلث مساعد اولماسه ورثه سی
ثلث مساعد اولمادیغی مقداره عمروی استسعایه قادر اولورلرمی
الجواب اولورلر مسئله زید قولی عمروی تدبیر مطلق ایله تدبیر باب التدبیر
ایتدکدنصکره زید فوت اولوب ثلث مساعد اولسه ورثه سی
عمروی استرقاق وبیعه قادر اولورلرمی الجواب اولماز مسئله زید
قولی عمروه جاریه سی زینبی تزویج ایدوب هند بر ولد کتوره کدن

49b

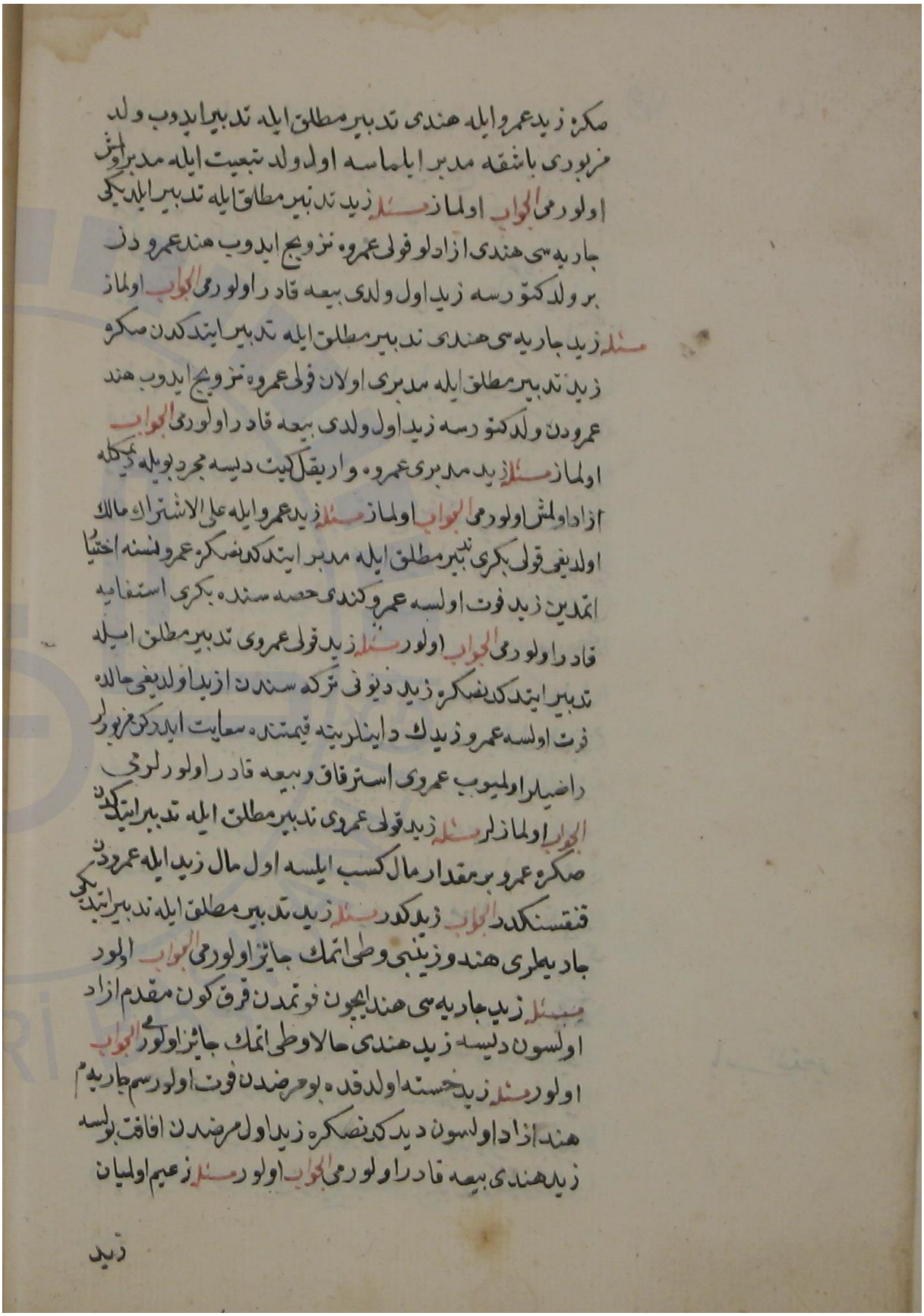

صکره زید عمرو ایله هندی تدبیر مطلق ایله تدبیر ایدوب ولد
مزبوری باشقه مدبر ایلماسه اول ولد تبعیت ایله مدبر اولمش
اولور می الجواب اولماز مسئله زید تدبیر مطلق ایله تدبیر ایلدیکی
جاریه سی هندی ازاد اولوب قولی عمرو نه تزویج ایدوب هند عمرو دن
بر ولد کتورسه زید اول ولدی بیعه قادر اولور می الجواب اولماز
مسئله زید جاریه سی هندی تدبیر مطلق ایله تدبیر ایتدکدن صکره
زید تدبیر مطلق ایله مدبری اولان قولی عمرو نه تزویج ایدوب هند
عمرو دن ولد کتورسه زید اول ولدی بیعه قادر اولور می الجواب
اولماز مسئله زید مدبری عمرو نه اربعه کیت دیسه مجرد بویله دیکله
ازاد اولمش اولور می الجواب اولماز مسئله زید عمرو ایله علی الاشتراک مالک
اولدیغی قولی بکری تدبیر مطلق ایله مدبر ایتدکدن صکره عمرو نصفنه اختیار
ایتمدین زید فوت اولسه عمرو کندی حصه سنده بکری استسعایه
قادر اولور می الجواب اولور مسئله زید قولی عمروی تدبیر مطلق ایله
تدبیر ایتدکدن صکره زید دیونی ترکه سندن ازید اولدیغی حالده
فوت اولسه عمرو زیدك دایناریته قیمتنده سعایت ایدوکن مزبور
راضی اولیوب عمروی استرقاق وبیعه قادر اولور می
الجواب اولماز مسئله زید قولی عمروی تدبیر مطلق ایله تدبیر ایتدکدن
صکره عمرو بر مقدار مال کسب ایلسه اول مال زید ایله عمرو دن
قنقسنکدر الجواب زید کدر مسئله زید تدبیر مطلق ایله تدبیر ایتدیکی
جاریه یطری هند وزینبی وطی ایتمك جائز اولور می الجواب اولور
مسئله زید جاریه سی هند ایچون فوتمدن فوق کون مقدم ازاد
اولسون دیسه زید هندی حالا وطی ایتمك جائز اولور می الجواب
اولور مسئله زید خسته اولدقده بو مرضدن فوت اولورسه جاریه
هند ازاد اولسون دیدکده صکره زید اول مرضدن افاقت بولسه
زید هندی بیعه قادر اولور می الجواب اولور مسئله زعیم اولیان

زید

50a

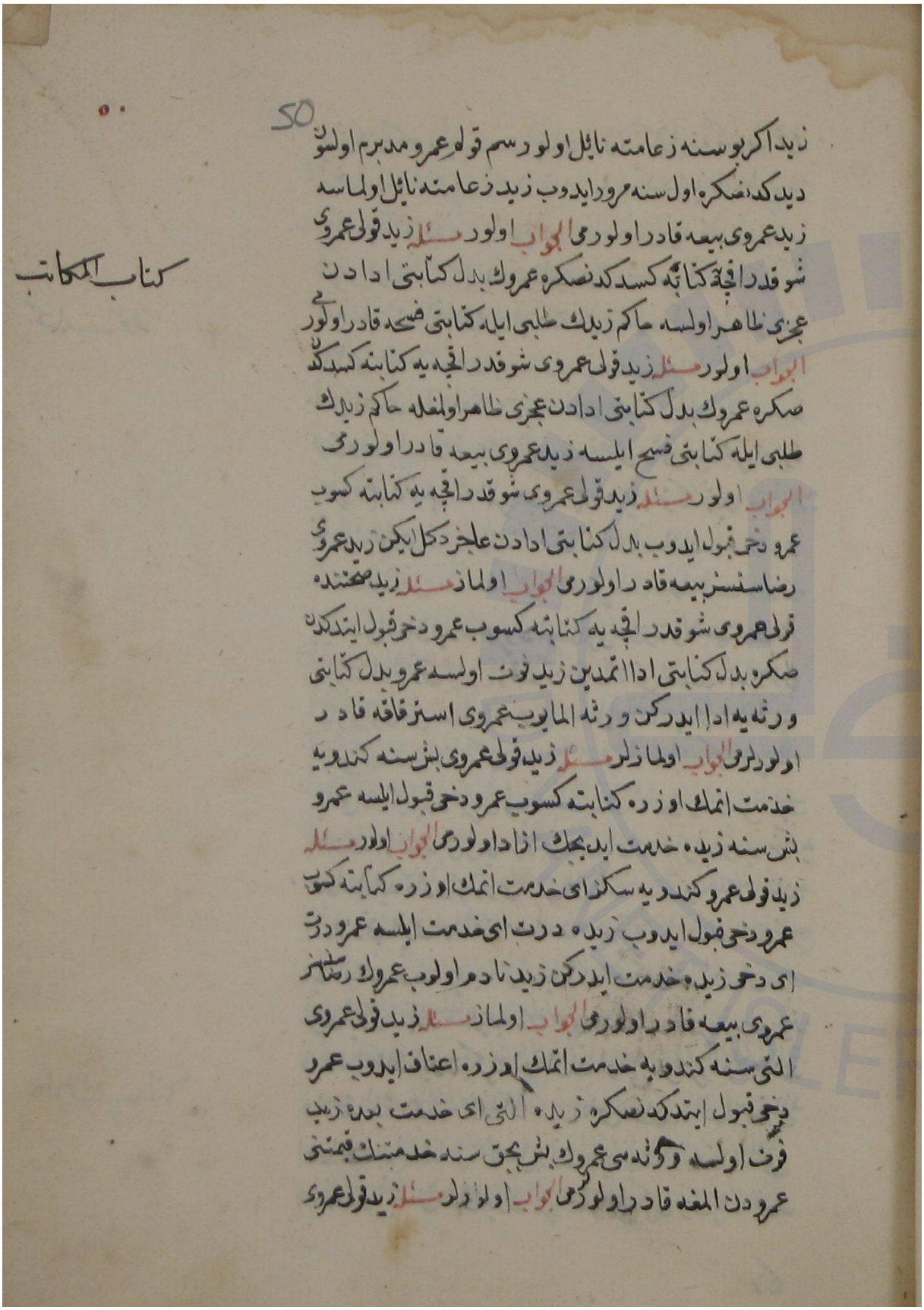

50

کتاب المکاتب

زید اگر بو سنه زعامته نائل اولور سم قوله عمرو مدبرم اولسون
دیدکده نصکره اول سنه مرور ایدوب زید زعامته نائل اولماسه
زید عمروی بیعه قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زید قولی عمروی
شو قدر اقچه کتابته کسدکده نصکره عمروك بدل کتابتی ادا دن
عجزی ظاهر اولسه حاکم زیدك طلبی ایله کتابتی فسخه قادر اولورمی
الجواب اولور مسئله زید قولی عمروی شو قدر اقچه یه کتابته کسدکده
نصکره عمروك بدل کتابتی ادادن عجزی ظاهر اولمغله حاکم زیدك
طلبی ایله کتابتی فسخ ایلسه زید عمروی بیعه قادر اولورمی
الجواب اولور مسئله زید قولی عمروی شو قدر اقچه یه کتابته کسوب
عمرو دخی قبول ایدوب بدل کتابتی ادادن عاجز دکل ایکن زید عمروی
رضاسیله بیعه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید صحتنده
قولی عمروی شو قدر اقچه یه کتابته کسوب عمرو دخی قبول ایتدکده
نصکره بدل کتابتی ادا ایتمدین زید فوت اولسه عمرو بدل کتابتی
ورثه یه ادا ایدرکن ورثه المایوب عمروی استرقاقه قادر
اولورلرمی الجواب اولماز مسئله زید قولی عمروی بش سنه کندویه
خدمت ایتمك اوزره کتابته کسوب عمرو دخی قبول ایلسه عمرو
بش سنه زیده خدمت ایدیجك ازاد اولورمی الجواب اولور مسئله
زید قولی عمرو کندویه سکز ای خدمت ایتمك اوزره کتابته کسوب
عمرو دخی قبول ایدوب زیده درت ای خدمت ایلسه عمرو درت
ای دخی زیده خدمت ایدرکن زید نادم اولوب عمروك رضاسیله
عمروی بیعه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید قولی عمروی
التی سنه کندویه خدمت ایتمك اوزره اعتاق ایدوب عمرو
دخی قبول ایتدکده نصکره زیده التی ای خدمت بوده زید
فوت اولسه ورثه سی عمروك بش بچق سنه خدمتنك قیمتنی
عمرو دن المغه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید قولی عمروی

50b

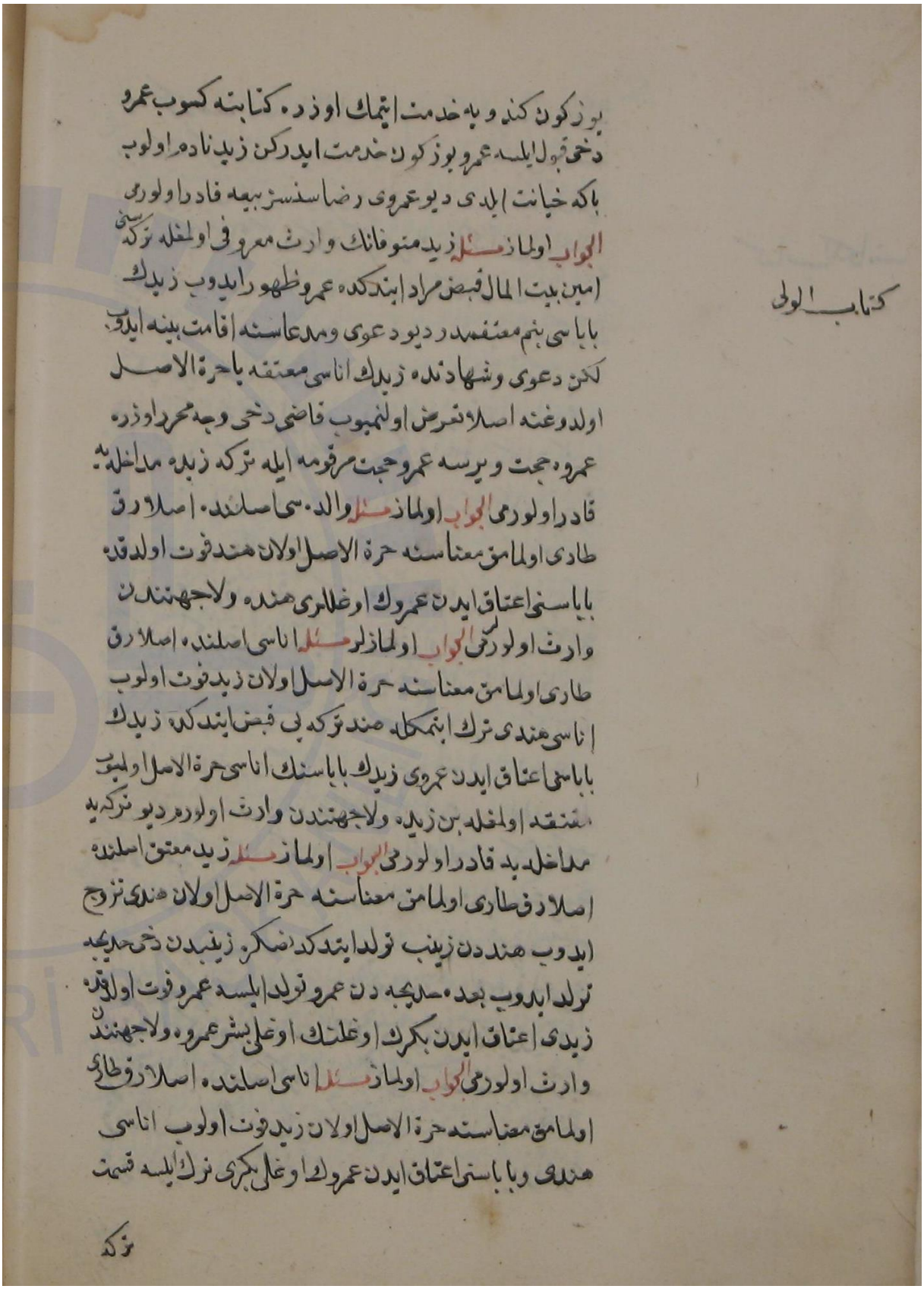

یوزکون کندو یه خدمت اینمك اوزره کتابته کسوب عمرو
دخی قبول ایلسه عمرو یوزکون خدمت ایدرکن زید نادم اولوب
باکه خیانت ایلدی دیو عمروی رضا سندسز بیعه قادر اولورمی
الجواب اولماز مسئله زید متوفانك وارث معروفی اولمغله ترکه سنی
امین بیت المال قبض مراد ایتدکده عمرو ظهور ایدوب زیدك
بابا سی بنم مستفید دیو دعوی ومدعاسنه اقامت بینه ایدوب
لکن دعوی وشهادتده زیدك اناسی معتقه باحرة الاصل
اولدوغنه اصلا تعرض اولنمیوب قاضی دخی وجه محرر اوزره
عمرو حجت ویرسه عمرو حجت مرقومه ایله ترکه زیده مداخله یه
قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله والده سی اصلنده اصلا رق
طاری اولمامق معناسنه حرة الاصل اولان هند فوت اولدقده
بابا سنی اعتاق ایدن عمروك اوغلاری هنده ولاجهتندن
وارث اولورکن الجواب اولماز مسئله اناسی اصلنده اصلا رق
طاری اولمامق معناسنه حرة الاصل اولان زید فوت اولوب
اناسی هندی ترك ایتمکله صندن ترکه پی قبض ایتدکده زیدك
بابا سی اعتاق ایدن عمروی زیدك بابا سنك اناسی حرة الاصل اولیوب
معتقه اولمغله بن زیده ولاجهتندن وارث اولورم دیو ترکه یه
مداخله یه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید معتق اصلنده
اصلا رق طاری اولمامق معناسنه حرة الاصل اولان هندی تزوج
ایدوب هندن زینب تولد ایتدکده نکره زینبدن دخی خدیجه
تولد ایدوب بعده خدیجه دن عمرو تولد ایلسه عمرو فوت اولدقده
زیدی اعتاق ایدن بکرك اوغلنك اوغلی بشر عمرو ولاجهتندن
وارث اولورمی الجواب اولماز مسئله اناسی اصلنده اصلا رق طاری
اولمامق معناسنه حرة الاصل اولان زید فوت اولوب اناسی
هندی وبابا سنی اعتاق ایدن عمروك اوغلی بکری ترك ایلسه قسمت

کتاب الولی

ترکه

51a

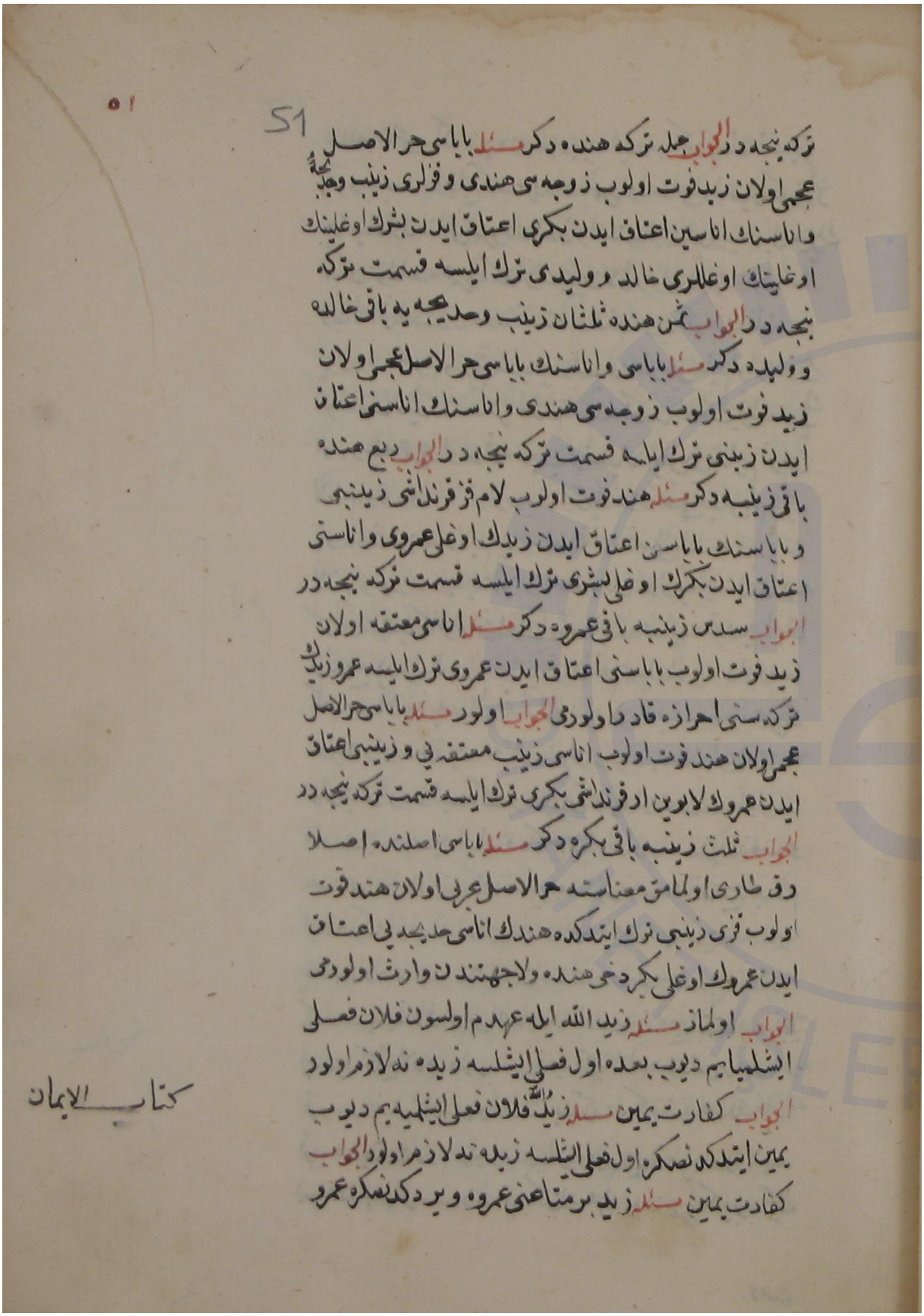

51

ترکه بنجه در الجواب جمله ترکه هنده دکر مسئله یاباسی حر الاصل
عجمی اولان زید فوت اولوب زوجه سی هندی و قولری زینب وجده
واناسنك اناسین اعتاق ایدن بکری اعتاق ایدن بشرك اوغلینك
اوغلینك اوغلری خالد و ولیدی ترك ایلسه قسمت ترکه
بنجه در الجواب ثمن هنده ثلثان زینب وحدیجه یه باقی خالد
و ولیده دکر مسئله یاباسی واناسنك یاباسی حر الاصل عجمی اولان
زید فوت اولوب زوجه سی هندی واناسنك اناسنی اعتاق
ایدن زینبی ترك ایلسه قسمت ترکه بنجه در الجواب ربع هنده
باقی زینبه دکر مسئله هند فوت اولوب لام قرقندانی زینبی
و یاباسنك یاباسنی اعتاق ایدن زیدك اوغلی عمروی واناسنی
اعتاق ایدن بکرك اوغلی بشری ترك ایلسه قسمت ترکه بنجه در
الجواب سدس زینبه باقی عمروه دکر مسئله اناسی معتقه اولان
زید فوت اولوب یاباسنی اعتاق ایدن عمروی ترك ایلسه عمرو زیدك
ترکه سنی احراز قاد دا ولوردی الجواب اولور مسئله یاباسی حر الاصل
عجمی اولان هند فوت اولوب اناسی زینب معتقه بی و زینبی اعتاق
ایدن عمروك لابوین اقرندانی بکری ترك ایلسه قسمت ترکه بنجه در
الجواب ثلث زینبه باقی بکره دکر مسئله یاباسی اصلنده اصلا
رق طاری اولمامق مناسبتیله حر الاصل عربی اولان هند فوت
اولوب قزی زینبی ترك ایتدکده هندك اناسی حدیجه بی اعتاق
ایدن عمروك اوغلی بکر دخی هنده ولاجهتندن وارث اولوردی
الجواب اولماز مسئله زید الله ایله عهد م اولسون فلان فعلی
ایشلمیایم دیوب بعده اول فعلی ایشلیسه زیده تدلازم اولور
الجواب کفارت یمین مسئله زید الله فلان فعلی ایشلمیه یم دیوب
یمین ایتدکده نصکره اول فعلی ایشلیسه زیده تدلازم اولور الجواب
کفارت یمین مسئله زید برمتاعنی عمروه ویردکده نصکره عمرو

کتاب الایمان

51b

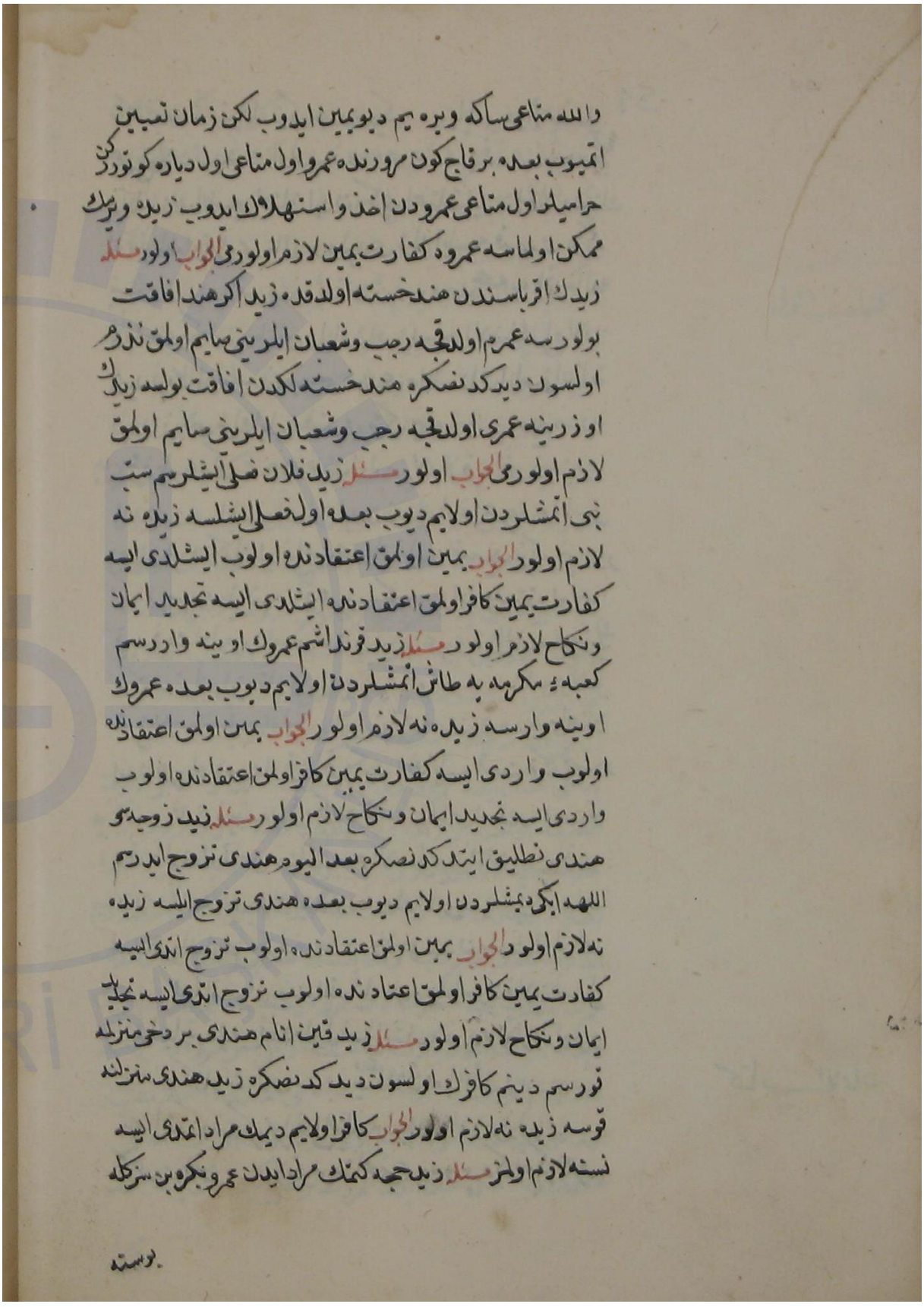

والله متاعی ساکه ویره یم دیو یمین ایدوب لکن زمان تعیین
ایتمیوب بعده برقاچ کون مرور ندہ عمرو اول متاعی اول دیاره کوتوردکن
حامد اول متاعی عمرودن اخذ واستهلاک ایدوب زید ویرمک
ممکن اولماسه عمروه کفارت یمین لازم اولور دی الجواب اولور مسئله
زیدك اقرباسندن هند خسته اولدقده زید اکر هند افاقت
بولورسه عمرم اولدقجه رجب وشعبان ایلرینی صایم اولمق نذرم
اولسون دیدکده نصکره هند خسته لکدن افاقت بولسه زیدك
اوزرینه عمری اولدقجه رجب وشعبان ایلرینی صایم اولمق
لازم اولور دی الجواب اولور مسئله زید فلان فعلی ایشلرسم سب
نبی ایتمشلردن اولایم دیوب بعده اول فعلی ایشلسه زیده نه
لازم اولور الجواب یمین اولمق اعتقاد ندہ اولوب ایشلدی ایسه
کفارت یمین کافر اولمق اعتقاد ندہ ایشلدی ایسه تجدید ایمان
ونکاح لازم اولور مسئله زید قوندا شم عمروك اوینه وارسم
کعبه یه مکرهه یه طاش ایتمشلردن اولایم دیوب بعده عمروك
اوینه وارسه زیده نه لازم اولور الجواب یمین اولمق اعتقاد ندہ
اولوب واردی ایسه کفارت یمین کافر اولمق اعتقاد ندہ اولوب
واردی ایسه تجدید ایمان ونکاح لازم اولور مسئله زید زوجه سی
هندی تطلیق ایتدکده نصکره بعد الیوم هندی تزوج ایدرم
اللهه ایکی یمشلردن اولایم دیوب بعده هندی تزوج ایلسه زیده
نه لازم اولور الجواب یمین اولمق اعتقاد ندہ اولوب تزوج اندی ایسه
کفارت یمین کافر اولمق اعتقاد ندہ اولوب تزوج اندی ایسه تجدید
ایمان ونکاح لازم اولور مسئله زید قاین اناسی هندی بر دخی منزله
قورسم دینم کافرك اولسون دیدکده نصکره زید هندی منزله
قوسه زیده نه لازم اولور الجواب کافر اولمایم دیمك مراد اعتقادی ایسه
نسته لازم اولمز مسئله زید حجه کیمك مراد ایدن عمرو بکره بن سزکله

بوسته

52a

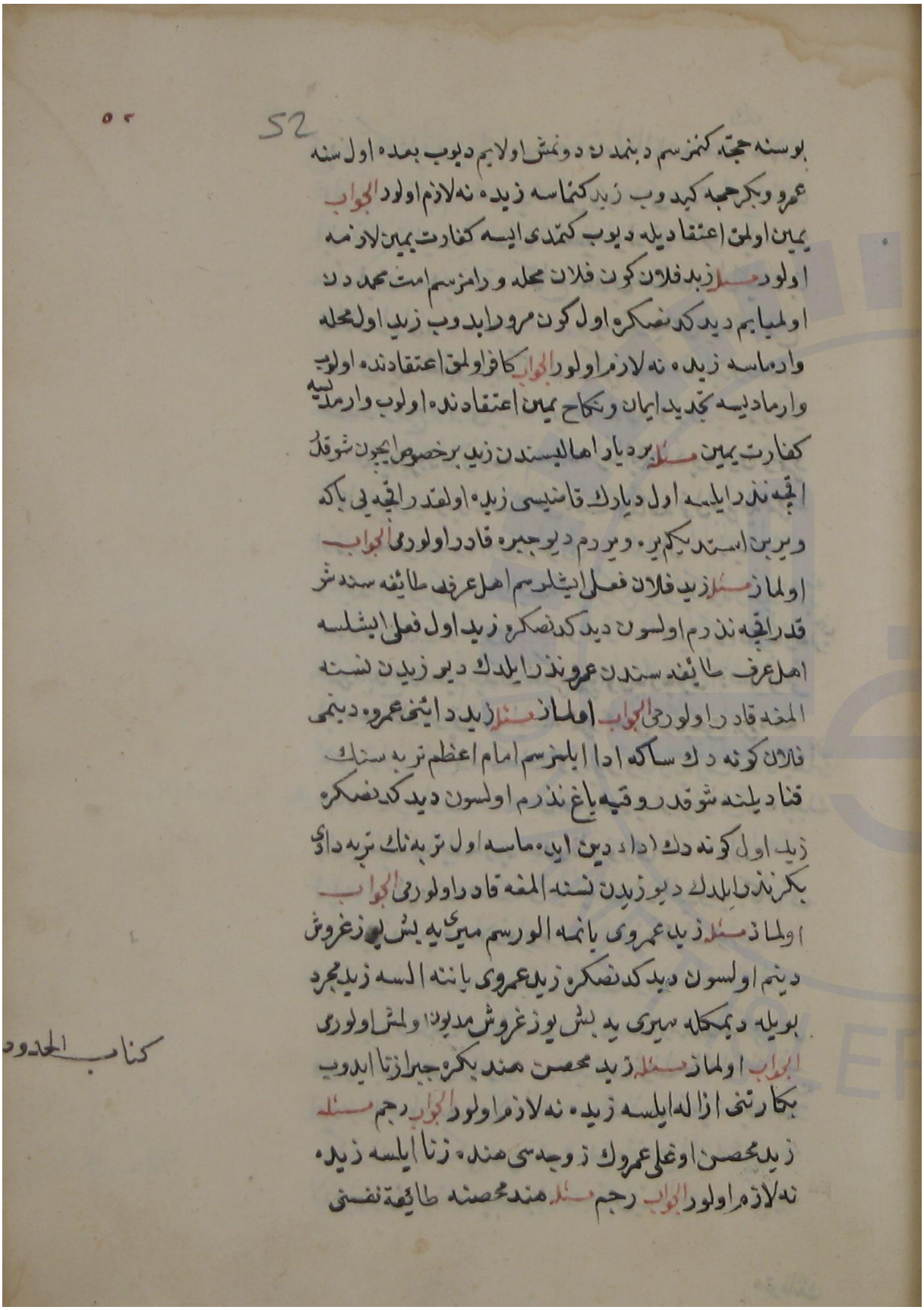

بو سنه حجه کیمزسم دیمدی دونمش اولایم دیوب بمده اول سنه
عمرو بکر حجه کیدوب زید کیمایسه زیده نه لازم اولور الجواب
یمین اولمق اعتقادیله دیوب کیمدی ایسه کفارت یمین لازمه
اولور مسئله زید فلان کون فلان محله وارمزسم امت محمد دن
اولمیایم دیدکده نصکره اول کون مرو رابدوب زید اول محله
وارمایسه زیده نه لازم اولور الجواب کافر اولمق اعتقاد ندن اولوب
وارمادیسه تجدید ایمان ونکاح یمین اعتقاد ندن اولوب وارمدیسه
کفارت یمین مسئله پرده یاراهالیسندن زید برخصوص ایچون شوقدر
اقچه نذر ایلیسه اول دیارك قاضیسی زیده اولقدر اقچه یی باکه
ویرین استدیکم یرده ویردم دیوجبره قادر اولورمی الجواب
اولماز مسئله زید فلان فعلی ایشلرسم اهل عرف طایفه سندن شو
قدر اقچه نذرم اولسون دیدکده نصکره زید اول فعلی ایشلیسه
اهل عرف طایفه سندن عمرو نذر ایلدك دیو زیدن نسنه
المغه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زید دائنی عمرو دینمی
فلان کونه دك ساکه ادا ایلیرسم امام اعظم تربه سنك
قنادیلنه شوقدر وقیه یاغ نذرم اولسون دیدکده نصکره
زید اول کونه دك اداء دین ایده ماسه اول تربه نك تربه دارلی
بکر نذر ایلدك دیو زیدن نسنه المغه قادر اولورمی الجواب
اولماز مسئله زید عمروی یانمه الورسم میریه یش یوز غروش
دینم اولسون دیدکده نصکره زید عمروی یانه الیسه زید مجرد
بویله دیمکله میری یه یش یوز غروش مدیون اولمش اولورمی
الجواب اولماز مسئله زید محصن هند بکره جبراً زنا ایدوب
بکارتنی ازاله ایلیسه زیده نه لازم اولور الجواب رجم مسئله
زید محصن اوغلی عمرونك زوجه سی هنده زنا ایلیسه زیده
نه لازم اولور الجواب رجم مسئله هند محصنه طایفه نفسنی

کتاب الحدود

52b

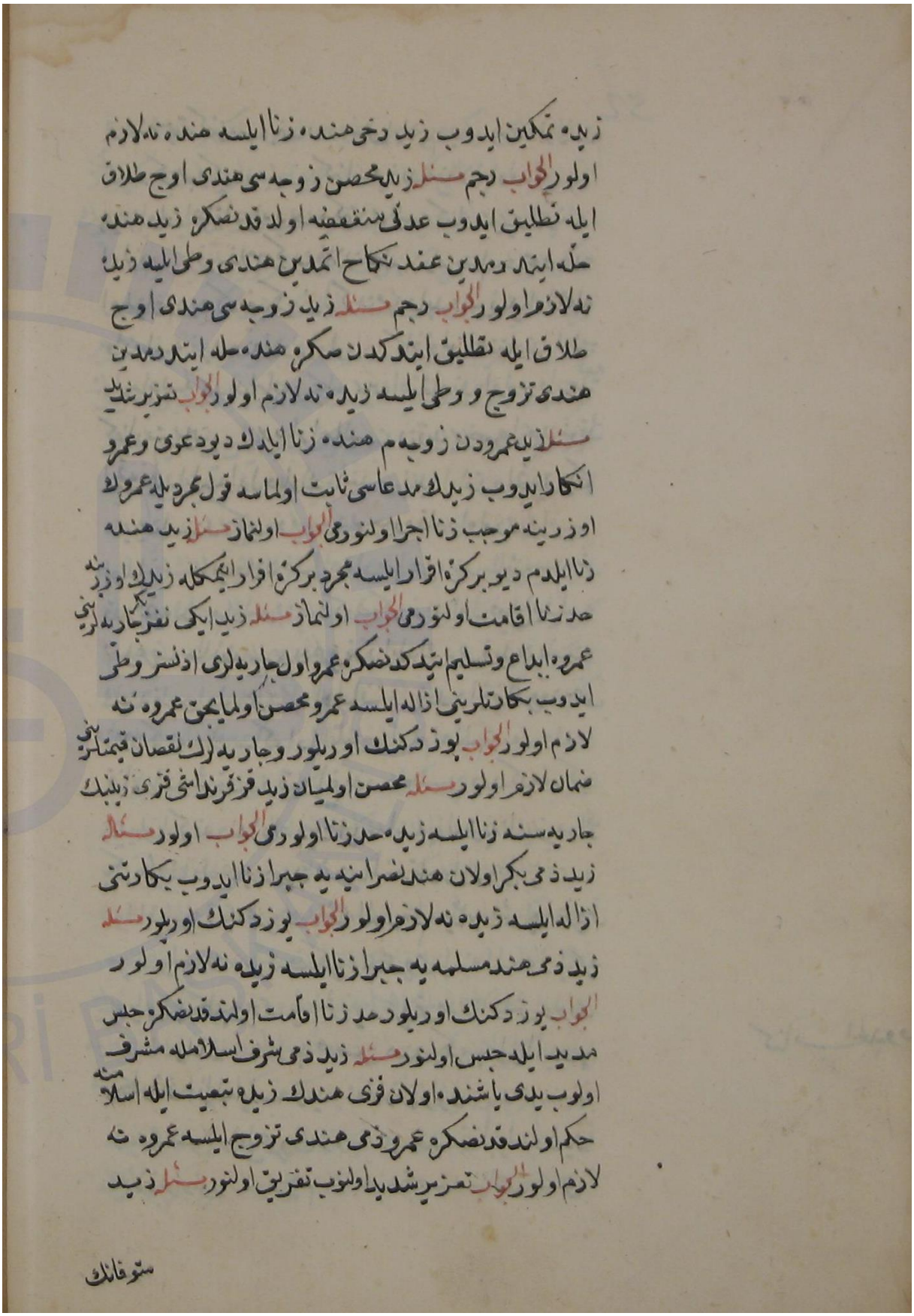

زیده تمکین ایدوب زید دخی هنده زنا ایلسه هنده نه لازم
اولور الجواب رجم مسئله زید محصن زوجه سی هندی اوج طلاق
ایله تطلیق ایدوب عدتی منقضیه اولد قدنصکره زید هنده
حله ایتدی وبدین عقد نکاح اتمدین هندی وطی ایلسه زید
نه لازم اولور الجواب رجم مسئله زید زوجه سی هندی اوج
طلاق ایله تطلیق ایتدکدن صکره هنده حله ایتدی وبدین
هندی تزوج و وطی ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید
مسئله زید عمرو دن زوجه م هنده زنا ایلدک دیو دعوی وعمرو
انکار ایدوب زیدک مدعاسی ثابت اولماسه قول عمرو ایله عمرو لک
اوزرینه موجب زنا اجرا اولنور می الجواب اولنماز مسئله زید هنده
زنا ایلدم دیو برکره اقرار ایلسه مجرد برکره اقرار ایله کاله زیدک اوزرینه
حد زنا اقامت اولنور می الجواب اولنماز مسئله زید ایکی نفر جاریه لرینی
عمرو ه ابداع وتسلیم ایتدکدن صکره عمرو اول جاریه لری اذنسز وطی
ایدوب بکارتلرینی ازاله ایلسه عمرو محصن اولمایجن عمرو ه نه
لازم اولور الجواب یوزدکنك اوریلور وجاریه لرك نقصان قیمتلرینی
ضمان لازم اولور مسئله محصن اولمیان زید قزقرنداشی قزی زیدینك
جاریه سنه زنا ایلسه زیده حد زنا اولور می الجواب اولور مسئله
زید ذمی بکر اولان هند نصرانیه یه جبرا زنا ایدوب بکارتنی
ازاله ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب یوزدکنك اوریلور مسئله
زید ذمی هند مسلمه یه جبرا زنا ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب یوزدکنك اوریلور حد زنا اقامت اولندقدنصکره حبس
مدیده ایله حبس اولنور مسئله زید ذمی شرف اسلامله مشرف
اولوب یدی یاشنده اولان قزی هندك زیده تبعیت ایله اسلامنه
حکم اولندقدنصکره عمرو ذمی هندی تزوج ایلسه عمرو ه نه
لازم اولور الجواب تعزیر شدید اولنوب تفریق اولنور مسئله زید

ستوفانك

53a

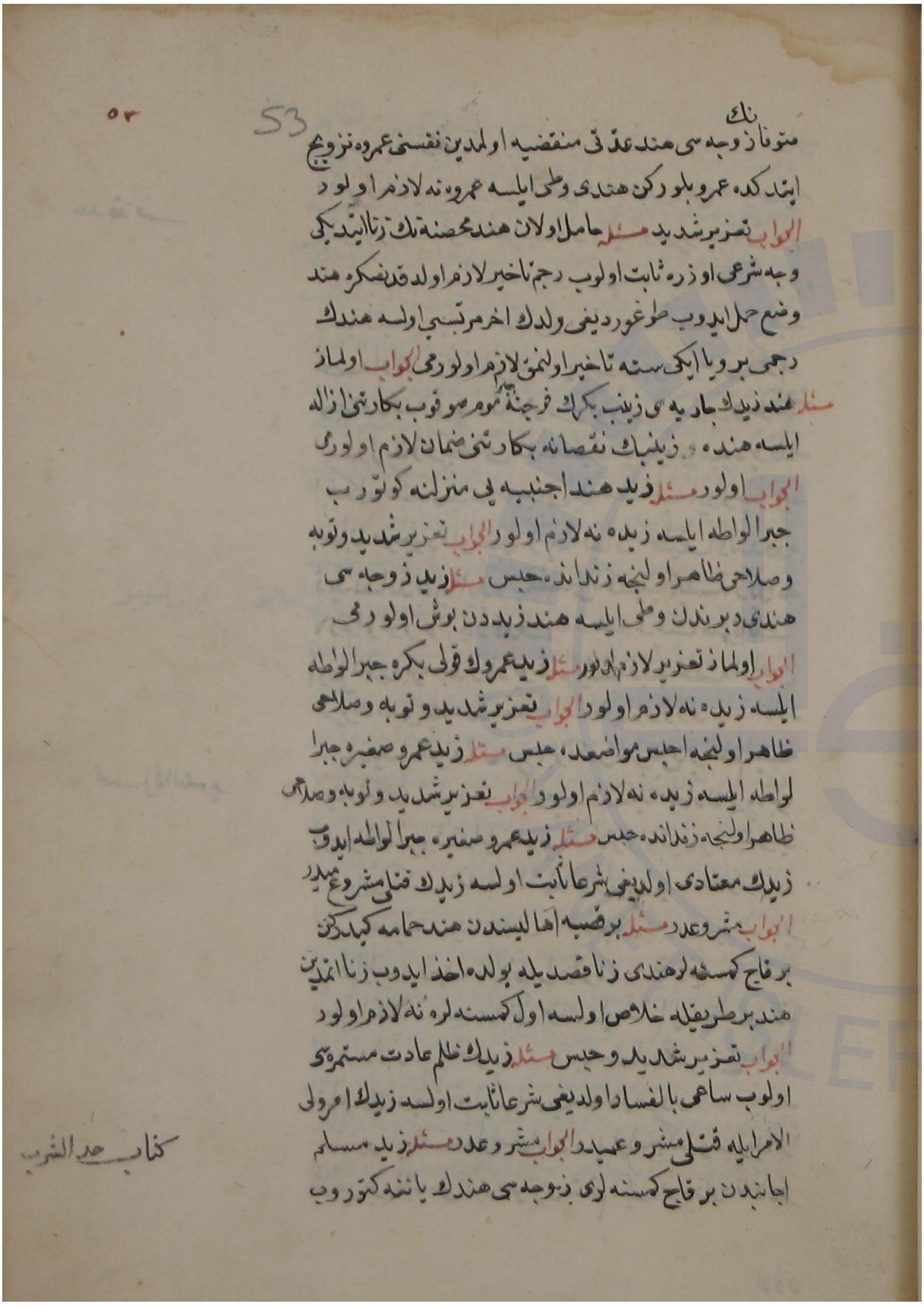

٥٣ 53

تك

متوتا زوجه سی هند عدتی منقضیه اولمدین نفسنی عمروه تزویج
ایتدکده عمرو بلورکن هندی وطی ایلسه عمروه نه لازم اولور
الجواب تعزیر شدید مسئله حامل اولان هند محصنه تك زنا ایتدیکی
وجه شرعی اوزره ثابت اولوب رجم تاخیر لازم اولدقده سکره هند
وضع حمل ایدوب طوغوردیغی ولدك اخر مرتبسی اولسه هندك
رجمی بر و یا ایکی سنه تاخیر اولنمق لازم اولور می الجواب اولماز
مسئله هند زیدك جاریه سی زینب بکرك فرجنه موم صوقوب بکارتنی ازاله
ایلسه هنده و زینبك نقصانه بکارتنی ضمان لازم اولور می
الجواب اولور مسئله زید هند اجنبیه یی منزلنه کوتوروب
جبرا لواطه ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید وتوبه
وصلاحی ظاهر اولنجه زندانده حبس مسئله زید زوجه سی
هندی دیرندك وطی ایلسه هند زیددن بوش اولور می
الجواب اولماز تعزیر لازم اولور مسئله زید عمروك قولی بکره جبرا لواطه
ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید و توبه وصلاحی
ظاهر اولنجه اجلس مواضعده حبس مسئله زید عمرو صغیره جبرا
لواطه ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید و توبه وصلاحی
ظاهر اولنجه زندانده حبس مسئله زید عمرو صغیره جبرا لواطه ایدوب
زیدك معتادی اولدیغی شرعا ثابت اولسه زیدك قتلی مشروع میدر
الجواب مشروعدر مسئله برضبیه اهالیسندن هند حمامه کیدرکن
برفاجر کمسنه لوهندی زنا قصدیله بولده اخذ ایدوب زنا ایتمدین
هند برطریقله خلاص اولسه اول کمسنه لوه نه لازم اولور
الجواب تعزیر شدید وحبس مسئله زیدك ظلم عادت مستمره سی
اولوب ساعی بالفساد اولدیغی شرعا ثابت اولسه زیدك امر ولی
الامر ایله قتلی مشروع میدر الجواب مشروعدر مسئله زید مسلم
اجانبدن برفاجر کمسنه لری بزوجه سی هندك یانده کتوروب

کتاب حد الشرب

53b

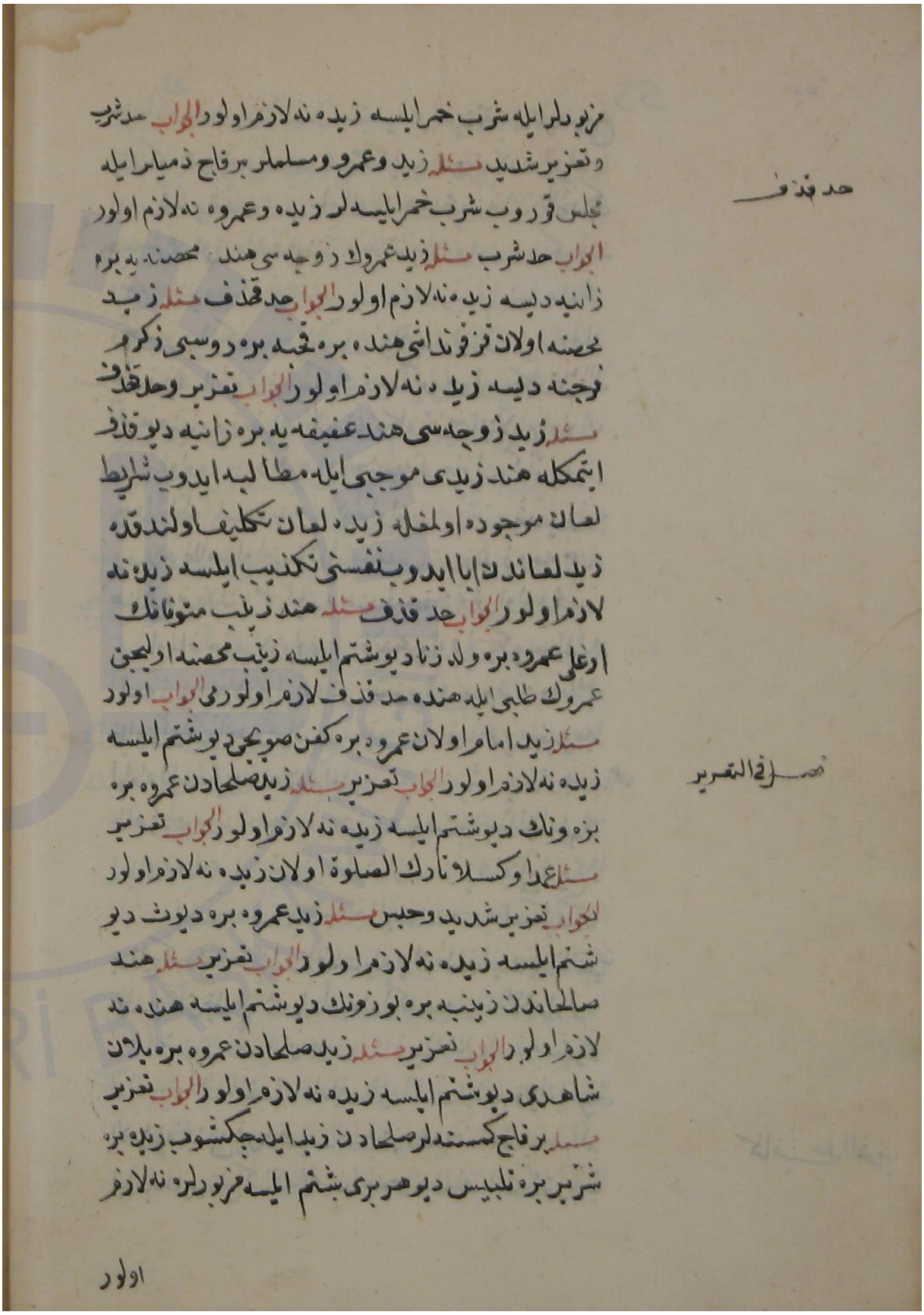

حد قذف

فصل في التعزير

مزبور دلر ایله شرب خمر ایلسه زید نه لازم اولور الجواب حد شرب
و تعزیر شدید مسئله زید و عمرو و مسلمار بر فاجر ذمیلر ایله
مجلس قوروب شرب خمر ایلسه لر زید و عمرو نه لازم اولور
الجواب حد شرب مسئله زید عمروك زوجه سی هند محصنه یه بره
زانیه دیسه زید نه لازم اولور الجواب حد قذف مسئله زید
محصنه اولان قزوندا شی هنده بره قحبه بره دوسبی ذکر ایله
فرجنه دیسه زید نه لازم اولور الجواب تعزیر و حد قذف
مسئله زید زوجه سی هند عفیفه یه بره زانیه دیو قذف
ایتمکله هند زیدی موجبی ایله مطالبه ایدوب شرایط
لعان موجوده اولمغله زید لعان تکلیف اولندقده
زید لعاندن ابا ایدوب بنفسنی تکذیب ایلسه زید نه
لازم اولور الجواب حد قذف مسئله هند زینب منونانك
اوغلی عمروه بره ولد زنا دیو شتم ایلسه زینب محصنه اولیجق
عمروك طلبی ایله هنده حد قذف لازم اولور می الجواب اولور
مسئله زید امام اولان عمروه بره کفن صوبجی دیو شتم ایلسه
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید صلحادن عمروه بره
بره وناك دیو شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر
مسئله عمرو کسلان تارك الصلوة اولان زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر شدید و حبس مسئله زید عمروه بره دیوث دیو
شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله هند
صالحاندن زینبه بره بوزونك دیو شتم ایلسه هنده نه
لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید صلحادن عمروه بره یلان
شاهدی دیو شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر
مسئله بر فاجر کسنه لر صلحادن زید ایله چکشوب زیده بره
شر بر بره تلبیس دیو هر بری شتم ایلسه مزبورلره نه لازم

اولور

54a

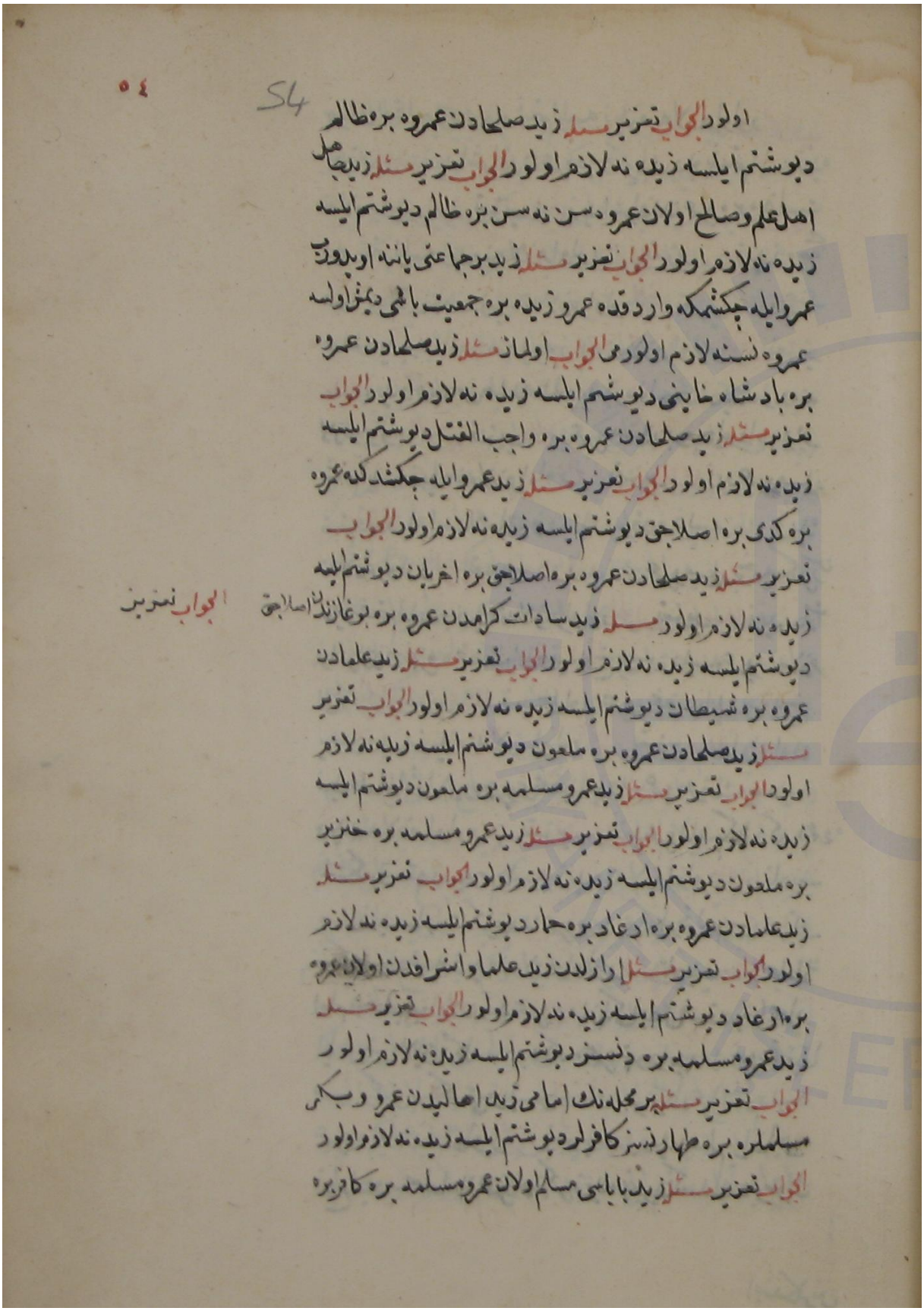

٥٤ 54

اولور الجواب تعزیر مسئله زید صلحادن عمروه بره ظالم
دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید جاهل
اهل علم وصالح اولان عمروه سن نه سن بره ظالم دیوشتم ایلسه
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید برجماعتی یاننه اوبدوروب
عمرو ایله چکشمکه وارد قده عمرو زیده بره جمعیت بالمی دیمش اولسه
عمروه نسنه لازم اولورمی الجواب اولماز مسئله زید صلحادن عمروه
بره بادشاه خاینی دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر مسئله زید صلحادن عمروه بره واجب القتل دیوشتم ایلسه
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید عمرو ایله چکشدکده عمروه
بره کذی بره اصلاجق دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر مسئله زید صلحادن عمروه بره اصلاجق بره اخریان دیوشتم ایلسه
زیده نه لازم اولور مسئله زید سادات کرامدن عمروه بره بوغازلدن اصلاجق الجواب تعزیر
دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید علمادن
عمروه بره شیطان دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر
مسئله زید صلحادن عمروه بره ملعون دیوشتم ایلسه زیده نه لازم
اولور الجواب تعزیر مسئله زید عمرو مسلمه بره ملعون دیوشتم ایلسه
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید عمرو مسلمه بره خنزیر
بره ملعون دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله
زید علمادن عمروه بره ارغاد بره حمار دیوشتم ایلسه زیده نه لازم
اولور الجواب تعزیر مسئله ازلدن زید علما واشرافدن اولان عمروه
بره ارغاد دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله
زید عمرو مسلمه بره دنسز دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر مسئله بر محله نک امامی زید اهالیدن عمرو وبکری
مسلمله بره طهارتسز کافر لره دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر مسئله زید بابامی مسلم اولان عمرو مسلمه بره کافر بره

54b

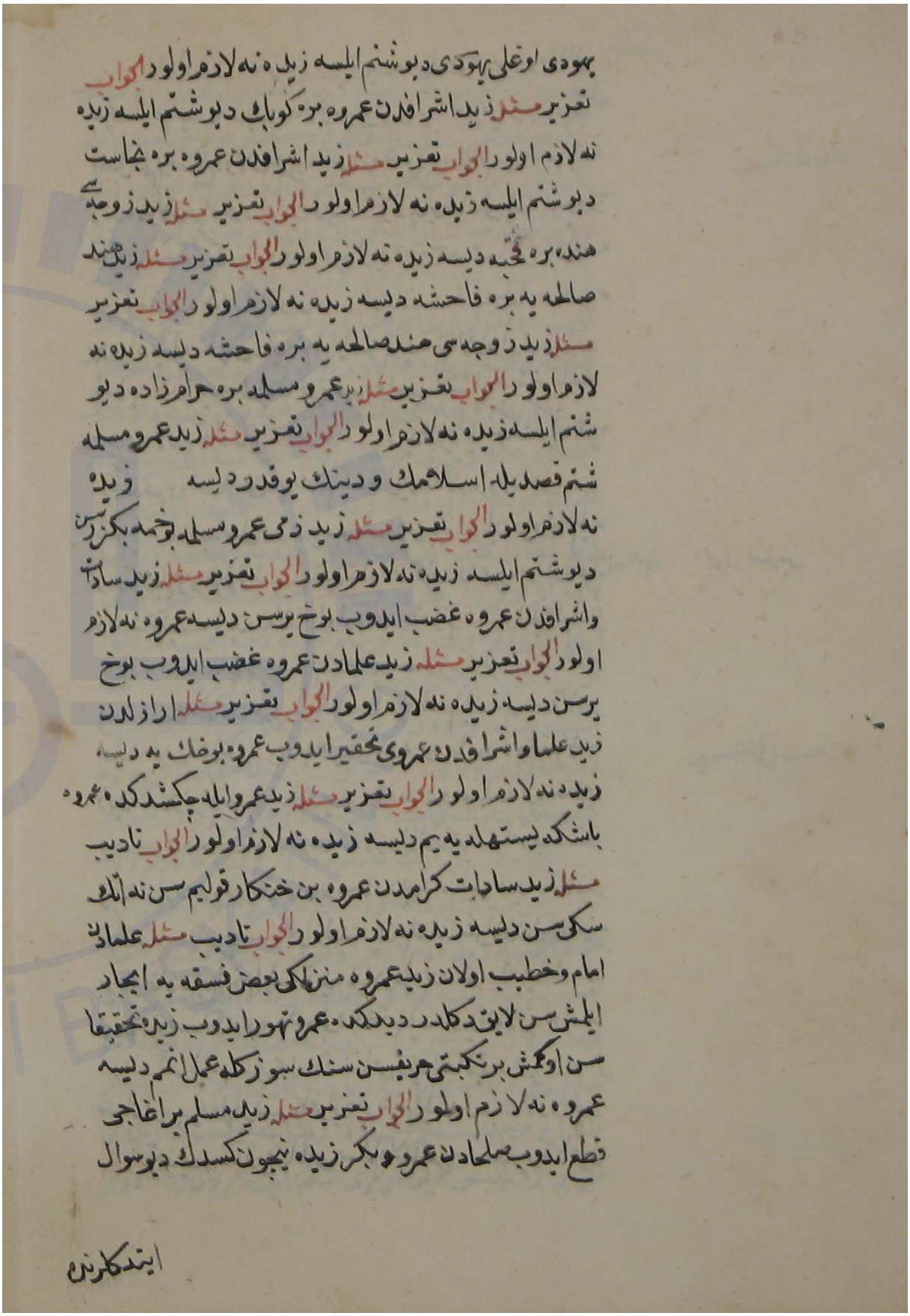

بهوده اوغلی یهودی دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر مثله زید اشرافدن عمروه بره کوباك دیوشتم ایلسه زیده
نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید اشرافدن عمروه بره نجاست
دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید زوجه سی
هنده بره فحشه دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید هند
صالحه یه بره فاحشه دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر
مثله زید زوجه سی هند صالحه یه بره فاحشه دیسه زیده نه
لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید عمرو مسلمه بره حرامزاده دیو
شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید عمرو مسلمه
شتم قصدیله اسلامك و دینك یوقدر دیسه زیده
نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید ذمی عمرو مسلمه بوخمه بکر سن
دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید سادات
واشرافدن عمروه غضب ایدوب بوخ برسن دیسه عمروه نه لازم
اولور الجواب تعزیر مثله زید علمادن عمروه غضب ایدوب بوخ
برسن دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله ازالدن
زید علماو اشرافدن عمروی تحقیر ایدوب عمروه بوخك یه دیسه
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید عمروایله چکشدکده عمرو
باشکه یستهله یه یم دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تادیب
مثله زید سادات کرامدن عمروه بن خنکار قولیم سن نه اتك
سکی سن دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تادیب مثله علمادن
امام وخطیب اولان زید عمروه منزلکی بعض فسقه یه ایجاد
ایلمش سن لایق دکلدر دیدکده عمرو تهور ایدوب زیده تحقیقا
سن اوکمش برتکبتی حریفسن سنك سوزکله عمل ایتم دیسه
عمروه نه لازم اولور الجواب تعزیر مثله زید مسلم براغاجی
قطع ایدوب صلحادن عمرو و بکر زیده نیچون کسدك دیو سوال

ایتدکلرنده

55a

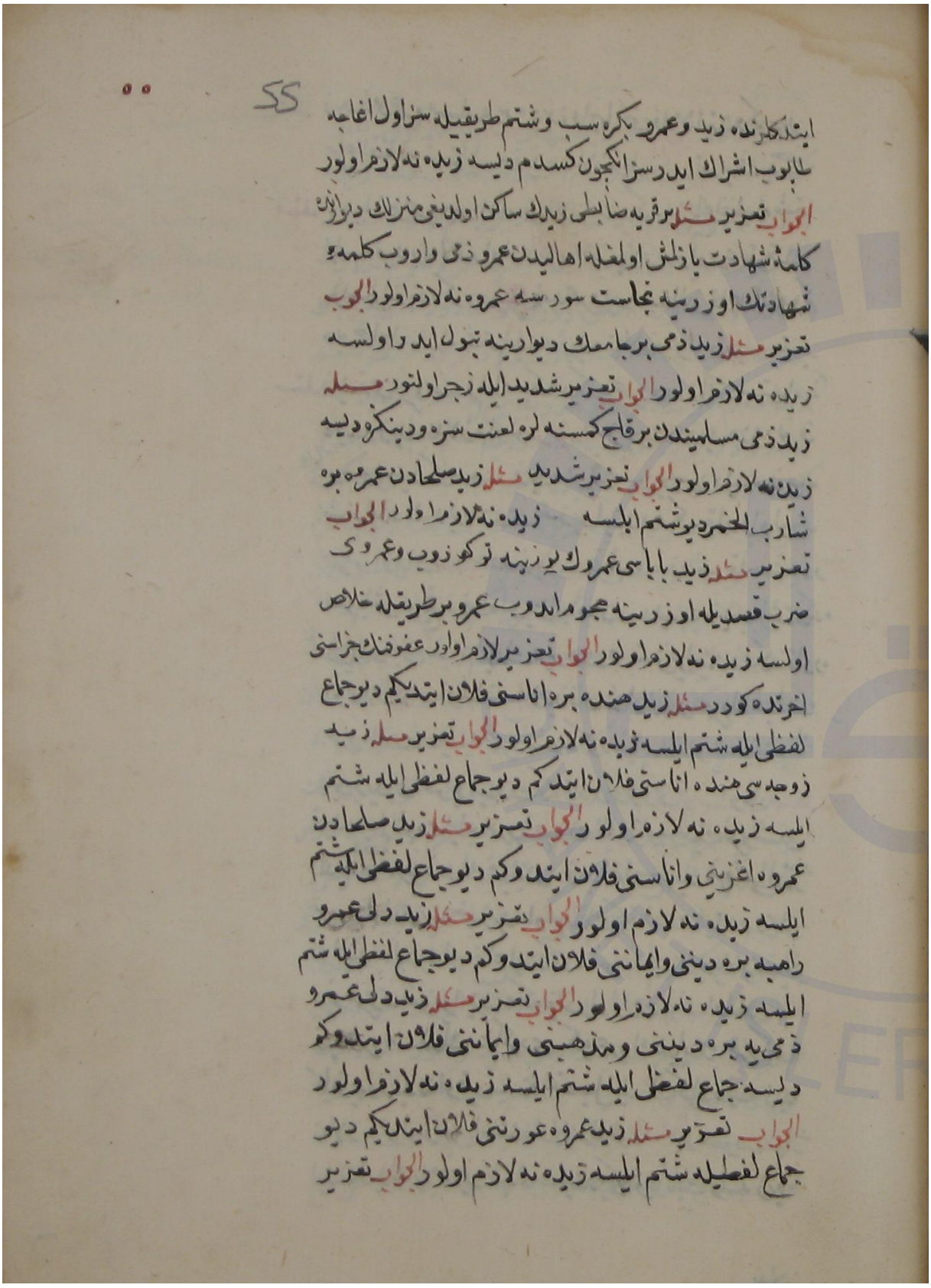

٥٥ ٥٥

ایتدکلرنده زید وعمرو بکره سب وشتم طریقیله سزاول اغاجه
طایوب اشراك ایدرسزالکجون کسدم دیسه زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر مثلا برقریه ضابطی زیدك ساکن اولدیغی منزلك دیوارنده
کلمهٔ شهادت یازلش اولمغله اهالیدن عمرو ذمی واروب کلمه و
شهادتك اوزرینه نجاست سورسه عمرو نه لازم اولور الجواب
تعزیر مثلا زید ذمی برجامعك دیوارینه بتول ایدراولسه
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید ایله زجر اولنور مسئله
زید ذمی مسلمیندن برقاچ کسنه لره لعنت سزه ودینکزه دیسه
زیدن نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید مثلا زید صلحادن عمرو یه بره
شارب الخمر دیوشتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر مثلا زید بابای عمروك یوزینه توکوروب وعمرو ك
ضرب قصدیله اوزرینه هجوم ایدوب عمرو برطریقله خلاص
اولسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر لازم اولور عفو فنك جزاسنی
اخرتده کورر مثلا زید هنده یره اناسنی فلان ایتدیکم دیو جماع
لفظی ایله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید
زوجه سی هنده اناسنی فلان ایتدکم دیو جماع لفظی ایله شتم
ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثلا زید صلحادن
عمرو یه اغزینی واناسنی فلان ایتدوکم دیو جماع لفظی ایله شتم
ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثلا زید دلی عمرو
راهبه یره دینی وایمانی فلان ایتدوکم دیو جماع لفظی ایله شتم
ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مثلا زید دلی عمرو
ذمی یه یره دینی ومذهبی وایمانی فلان ایتدوکم
دیسه جماع لفظی ایله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر مثلا زید عمرو یه عورنی فلان ایتدیکم دیو
جماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر

55b

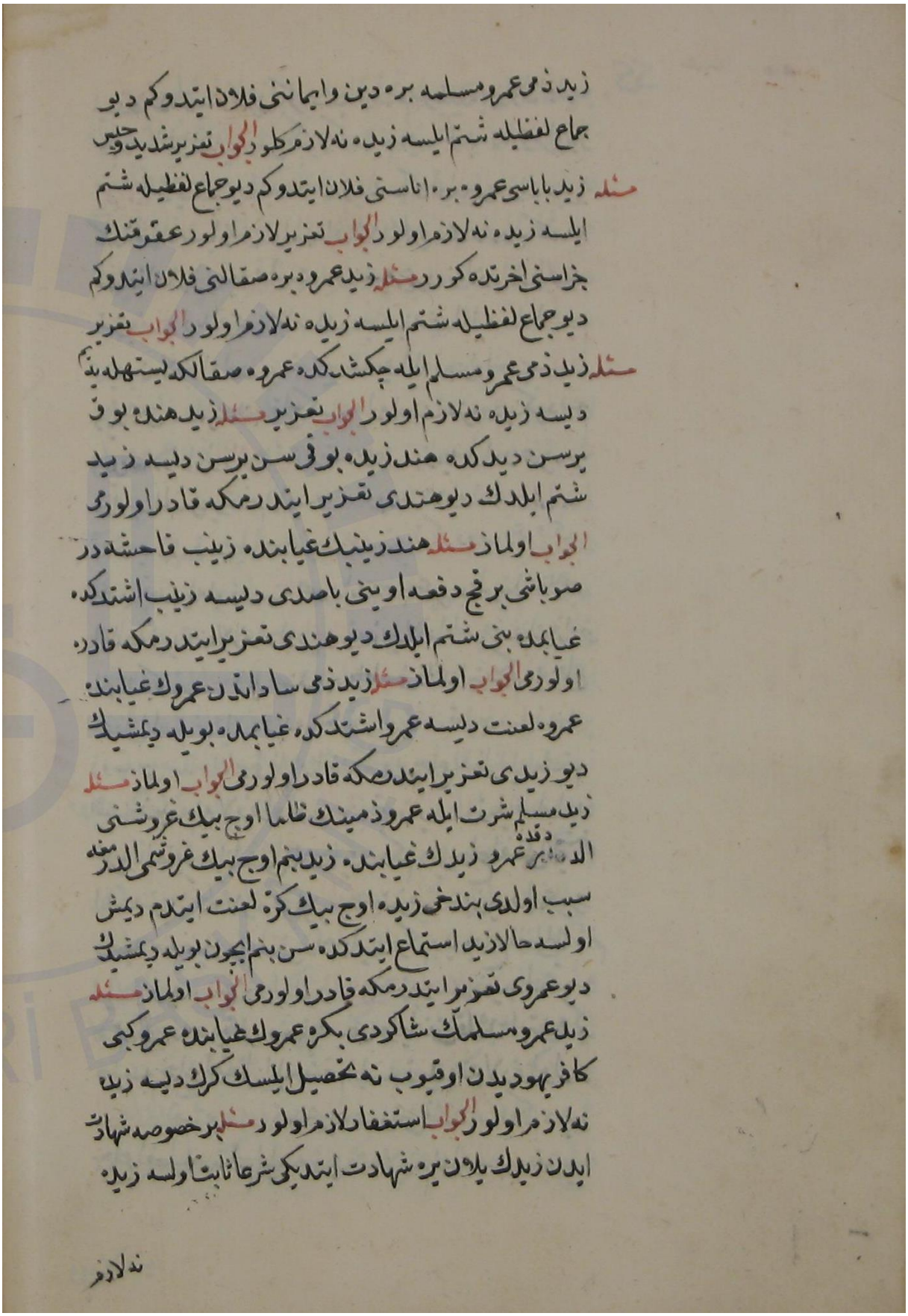

زید ذمی عمرو مسلمه بره دین وایمانی فلان ایتدوکم دیو
جماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم کلور الجواب تعزیر شدید وحبس
مسئله زید باباسی عمرو بره اناسنی فلان ایتدوکم دیو جماع لفظیله شتم
ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر لازم اولور عقوقنك
جزاسنی اخرتده کورور مسئله زید عمرو بره صقالنی فلان ایتدوکم
دیو جماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر
مسئله زید ذمی عمرو مسلم ایله چکشدکده عمرو صقالکه یستهله یدیم
دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید هنده بوقی
پرسن دیدکده هند زیده بوقی سن پرسن دیسه زید
شتم ایلدك دیو هندی تعزیر ایتدرمکه قادر اولورمی
الجواب اولماز مسئله هند زینبك غیابنده زینب فاحشه در
صوباشی برقچ دفعه اونبنی باصدی دیسه زینب اشتدکده
غیابنده بنی شتم ایلدك دیو هندی تعزیر ایتدرمکه قادر
اولورمی الجواب اولماز مسئله زید ذمی سادات دن عمروك غیابنده
عمرو لعنت دیسه عمر واشتدکده غیابنده بویله دیمشیدك
دیو زیدی تعزیر ایتدرمکه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله
زید مسلم شرب ایله عمرو ذمینك ظلما اوج بیك غروشنی
الدنده دقده عمرو زیدك غیابنده زید بنم اوج بیك غروشمی الدرمغه
سبب اولدی بندمی زیده اوج بیك کره لعنت ایتدم دیمش
اولسه حالا زید استماع ایتدکده سن بنم ایچون بویله دیمشیدك
دیو عمروی تعزیر ایتدرمکه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله
زید عمرو مسلمك شاکردی بکره عمروك غیابنده عمرو کبی
کافر یهودیدن اوقیوب نه تحصیل ایلسك کرك دیسه زید
نه لازم اولور الجواب استغفار لازم اولور مسئله برخصوصه شهادت
ایدن زیدك یلان یره شهادت ایتدیکی شرعا ثابت اولسه زیده

نه لازم

56a

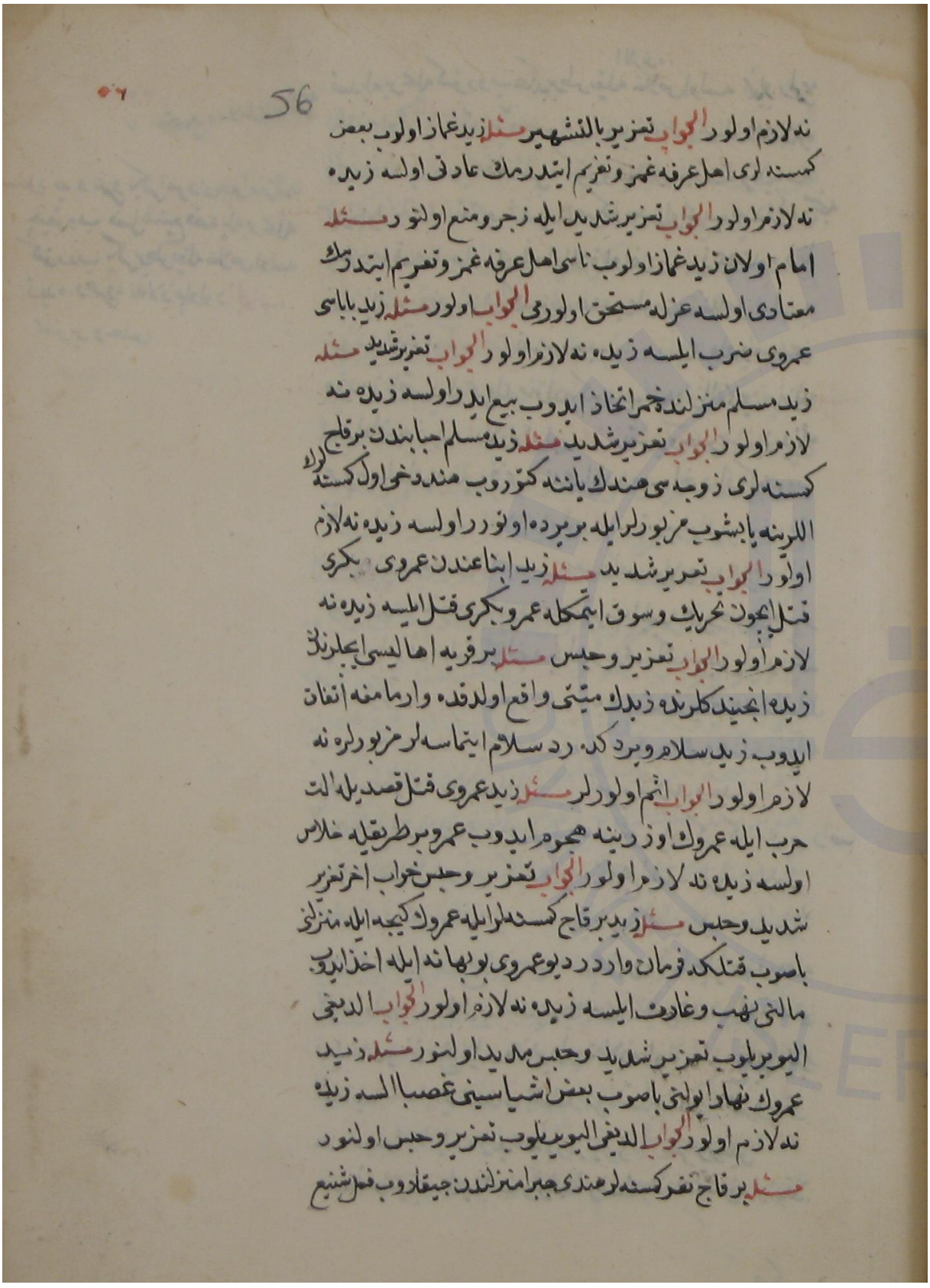

56

ند لازم اولور الجواب تعزیر بالتشهیر مسئله زید غلامی اولوب بعض
کسنه لری اهل عرفه غمز و تغریم ایتدرمك عادتی اولسه زیده
ند لازم اولور الجواب تعزیر شدید ایله زجر و منع اولنور مسئله
امام اولان زید غلامی اولوب ناسی اهل عرفه غمز و تغریم ایتدرمك
معتادی اولسه عزله مستحق اولورمی الجواب اولور مسئله زید بابای
عمروی ضرب ایلسه زیده ند لازم اولور الجواب تعزیر شدید مسئله
زید مسلم منزلنده خمر اتخاذ ایدوب بیع ایدر اولسه زیده ند
لازم اولور الجواب تعزیر شدید مسئله زید مسلم احبابندن برقاچ
کسنه لری زوجه سی هندك یانینه کتوروب هنده خمی اول کسنه لرك
اللرینه یا بشوب مزبور لر ایله بر بیرده اولنور اولسه زیده ند لازم
اولور الجواب تعزیر شدید مسئله زید ابنا عندن عمروی بکری
قتل ایچون تحریك و سوق ایتمکله عمرو بکری قتل ایلسه زیده ند
لازم اولور الجواب تعزیر و حبس مسئله برقریه اهالیسی ایجلرنده
زیده ایچیلمکله کلرنده زیدك میتی واقع اولدقده وارمامنه انفاق
ایدوب زید سلام ویرد کده رد سلام ایتماسه لر مزبور لره ند
لازم اولور الجواب اثم اولور لر مسئله زید عمروی قتل قصدیله الت
حرب ایله عمروك اوزرینه هجوم ایدوب عمرو برطرفه قاچه خلاص
اولسه زیده ند لازم اولور الجواب تعزیر و حبس جواب اخر تعزیر
شدید و حبس مسئله زید برقاچ کسنه لر ایله عمروك کیجه ایله منزلنی
باصوب قتلکده زمان وارد ردیو عمروی بولمایه ند ایله اخذ ایدوب
مالنی نهب و غارت ایلسه زیده ند لازم اولور الجواب الدیغی
الیوبر یلوب تعزیر شدید و حبس مدید اولنور مسئله زید
عمروك نهاد اولنی باصوب بعض اشیاسینی غصبا السه زیده
ند لازم اولور الجواب الدیغی الیوبر یلوب تعزیر و حبس اولنور
مسئله برقاچ نفر کسنه لر عندی جبرا منزلنده جیقادوب فعل شنیع

56b

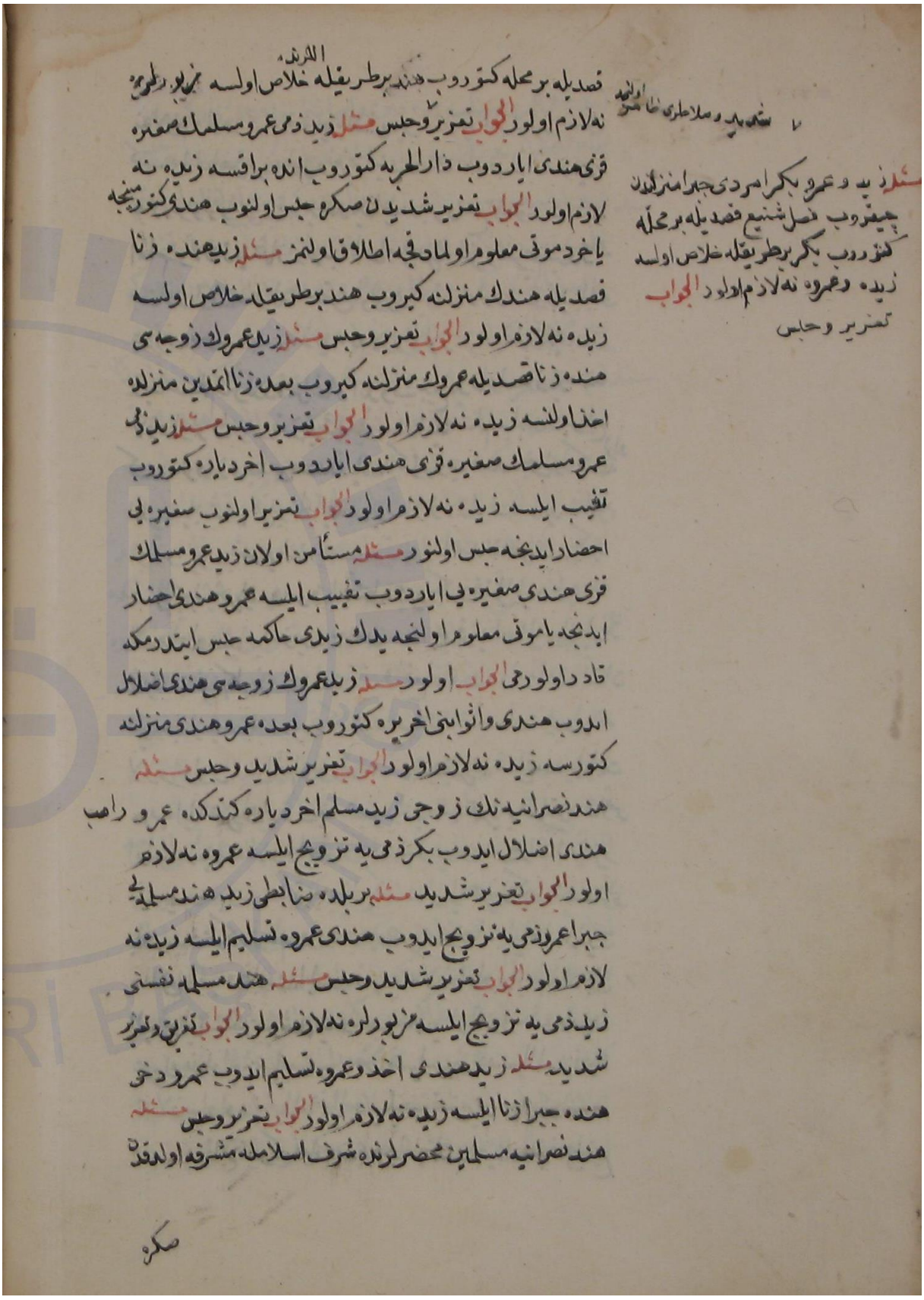

57a

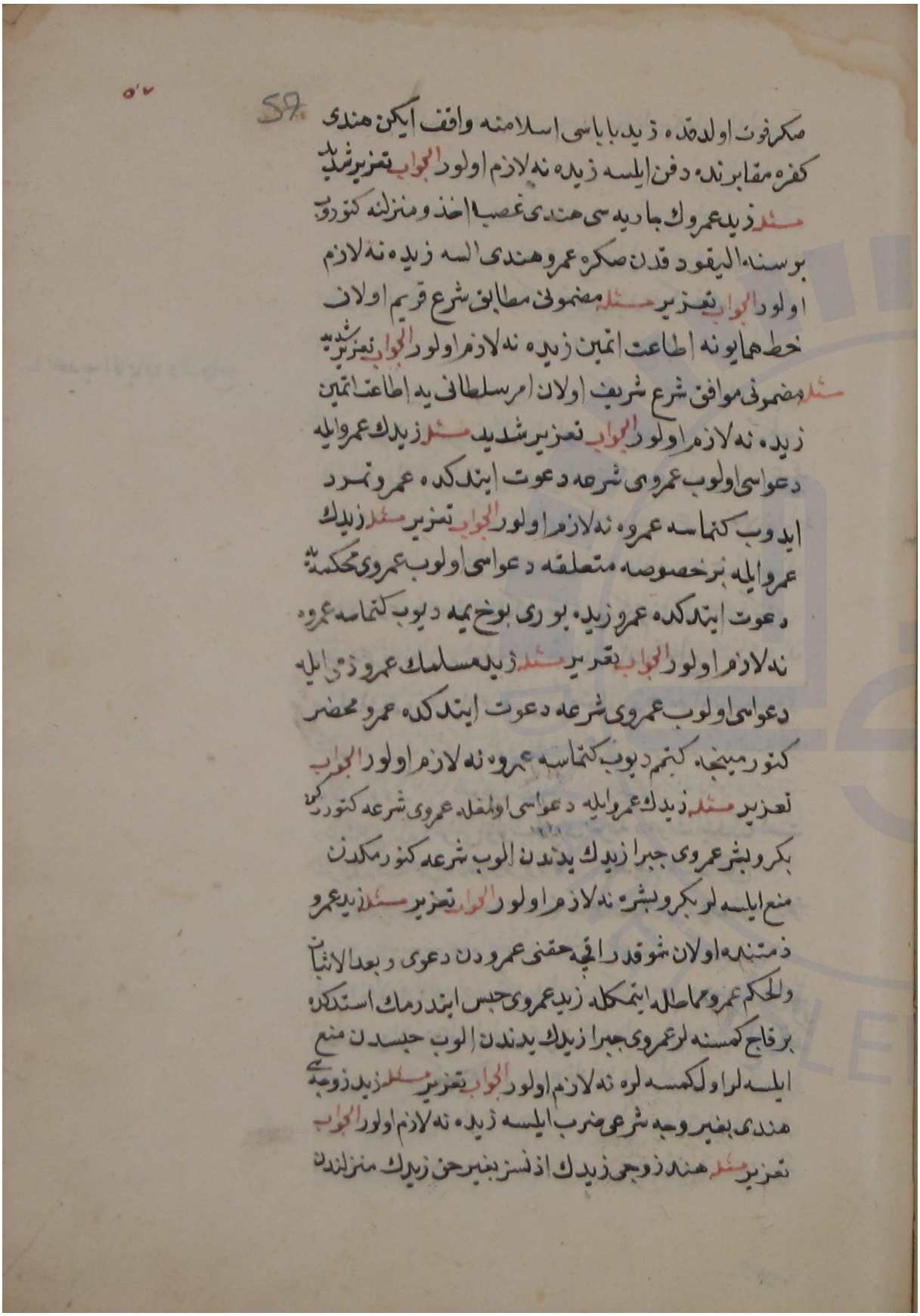

٥٧

57a

صکرفوت اولدقده زید باباسی اسلامنه واقف ایکن هندی
کفره مقابر نده دفن ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید
مسئله زید عمروك جاریه سی هندی غصباً اخذ و منزلنه کتوردی
بوسنه الیقود قدن صکره عمر و هندی الیه زیده نه لازم
اولور الجواب تعزیر مسئله مضمونی مطابق شرع قویم اولان
خط همایونه اطاعت امین زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید
مسئله مضمونی موافق شرع شریف اولان امر سلطانی یه اطاعت امین
زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید مسئله زید عمر و ایله
دعواسی اولوب عمروی شرعه دعوت ایتدکده عمر و تمرد
ایدوب کتماسه عمر و نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید
عمر و ایله برخصوصه متعلقه دعواسی اولوب عمروی محکمه یه
دعوت ایتدکده عمر و زیده بوری بوخ یمه دیوب کتماسه عمر و
نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید مسلمك عمر و ذمی ایله
دعواسی اولوب عمروی شرعه دعوت ایتدکده عمر و محضر
کتورمیوبده کیتمه دیوب کتماسه عمر و نه لازم اولور الجواب
تعزیر مسئله زید عمر و ایله دعواسی اولمغله عمروی شرعه کتورمکه
بکر و بشر عمروی جبراً زیدك یدندن الوب شرعه کتورمکدن
منع ایلسه لر بکر و بشر نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید عمر و
ذمتنده اولان شو قدر اقچه حقنی عمر و دن دعوی و بعد الاثبات
والحکم عمر و محاصله ایتمکله زید عمروی حبس ایتدرمك استدکده
برقاچ کمسنه لر عمروی جبراً زیدك یدندن الوب حبسدن منع
ایلسه لر اول کمسنه لره نه لازم اولور الجواب تعزیر مسئله زید زوجه سی
هندی بغیر وجه شرعی ضرب ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر مسئله هند زوجی زیدك اذنسز بغیر حق زیدك منزلندن

57b

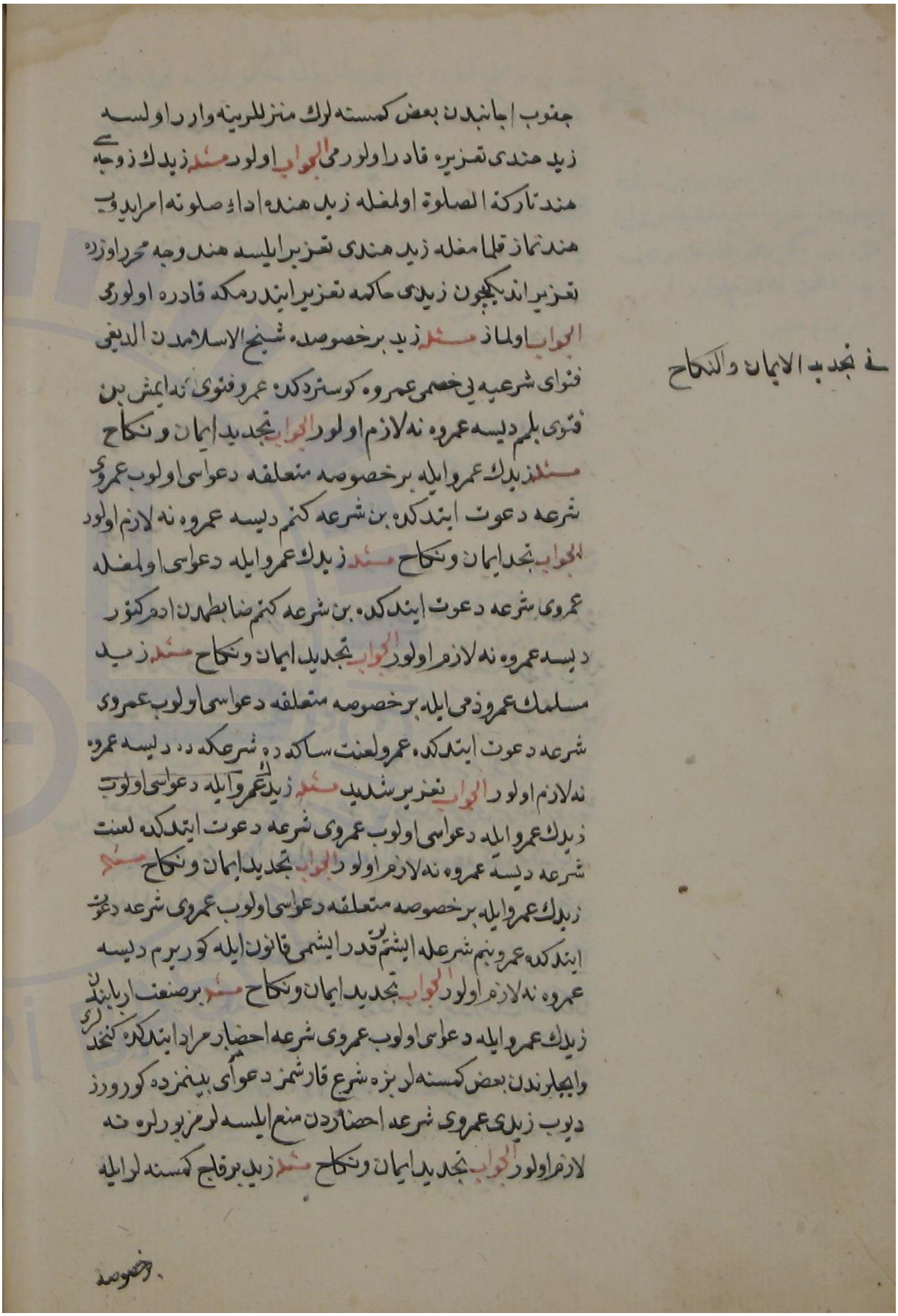

جنوب اجانبدن بعض كمسنه لرك منزللرينه وارر اولسه
زيد هندى تعزيره قادر اولورمى الجواب اولور مسئله زيدك زوجه
هند تاركة الصلوة اولمغله زيد هنده اداء صلوته امر ايدوب
هند نماز قلمامغله زيد هندى تعزير ايلسه هند وجه محرر اوزره
تعزير اندبكجون زيدى حاكمه تعزير ايندرمكه قادره اولورمى
الجواب اولماز مسئله زيد برخصومه شيخ الاسلامدن الدينى
فتواى شرعيه يى خصمى عمروه كوسترد كده عمرو فتوى ندايمش بن
فتوى بلمم ديسه عمروه نه لازم اولور الجواب تجديد ايمان و نكاح
مسئله زيدك عمروايله برخصومه متعلقه دعواسى اولوب عمروى
شرعه دعوت ايتدكده بن شرعه كنم ديسه عمروه نه لازم اولور
الجواب تجديد ايمان و نكاح مسئله زيدك عمروايله دعواسى اولمغله
عمروى شرعه دعوت ايتدكده بن شرعه كنم ضابطمدن ادم كتور
ديسه عمروه نه لازم اولور الجواب تجديد ايمان و نكاح مسئله زيد
مسلمك عمرو ذمى ايله برخصومه متعلقه دعواسى اولوب عمروى
شرعه دعوت ايتدكده عمرو لعنت ساكده ده شرعكده ده ديسه عمروه
نه لازم اولور الجواب تعزير شديد مسئله زيد عمروايله دعواسى اولوب
زيدك عمروايله دعواسى اولوب عمروى شرعه دعوت ايتدكده لعنت
شرعه ديسه عمروه نه لازم اولور الجواب تجديد ايمان و نكاح مسئله
زيدك عمروايله برخصومه متعلقه دعواسى اولوب عمروى شرعه دعوت
ايتدكده عمرو بنم شرعمله ايشم يوقدر ايشمى قانون ايله كورير م ديسه
عمروه نه لازم اولور الجواب تجديد ايمان و نكاح مسئله برصنعت اربابندن
زيدك عمروايله دعواسى اولوب عمروى شرعه احضار مراد ايتدكده كتخدا
وايجارندن بعض كمسنه لر بزه شرع قارشمز دعواى بينمزده كورورز
ديوب زيدى عمروى شرعه احضاردن منع ايلسه لر مزبور لره نه
لازم اولور الجواب تجديد ايمان و نكاح مسئله زيد برفاجر كمسنه لر ايله

ـ تجديد الايمان والنكاح

خصومه

58a

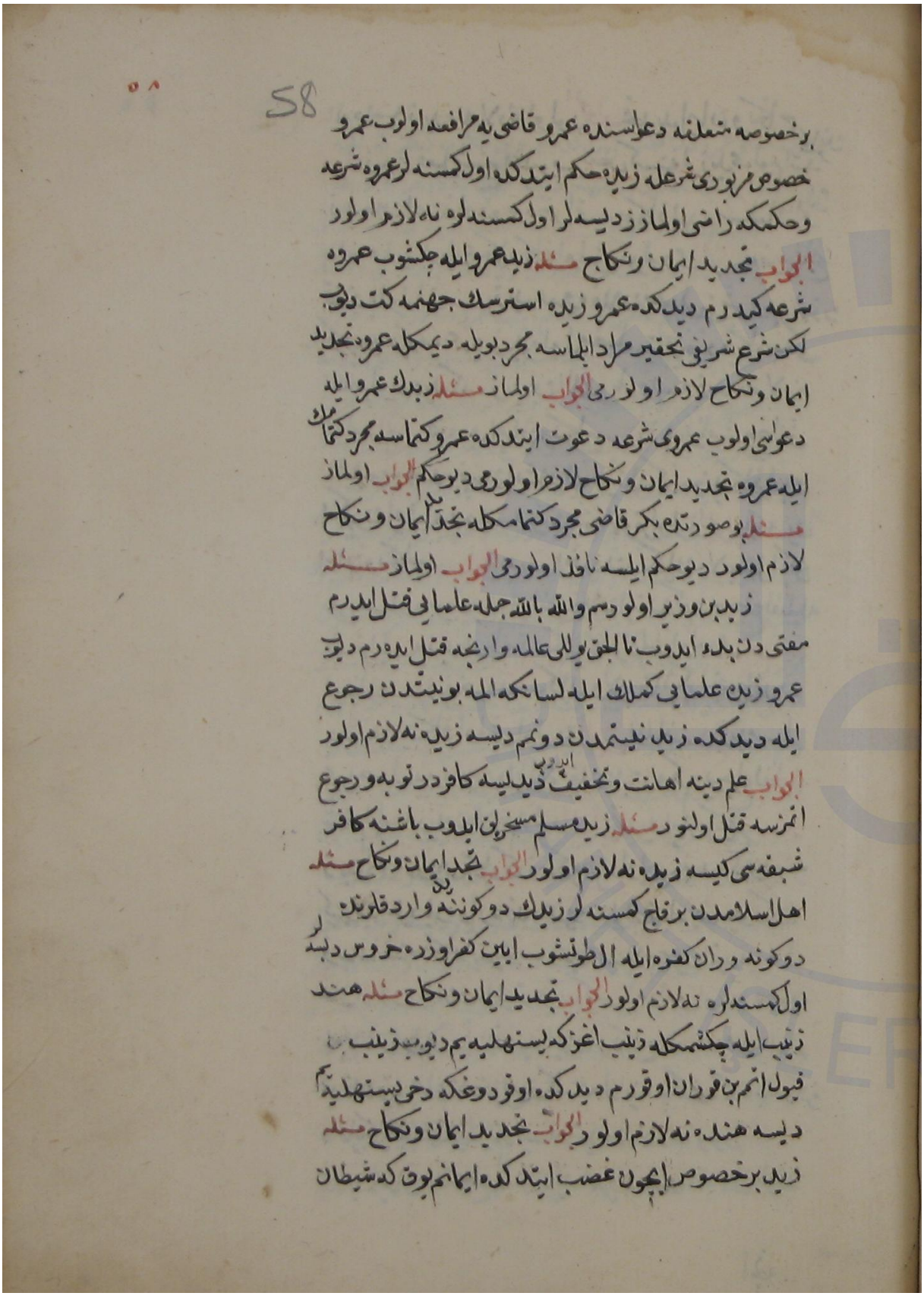

٥٨ 58

برخصوصه شعلنه دعواسنده عمرو قاضی یه مرافعه اولوب عمرو
خصوص مزبوری شرعله زیده حکم ایتدکده اول کسنه لرعمرو شرعه
وحکمکه راضی اولماز زدیسه لر اول کسنه لره نه لازم اولور
الجواب تجدید ایمان ونکاح مسئله زید عمرو ایله چکشوب عمرو
شرعه کیدرم دیدکده عمرو زیده استرسك جهنمه کت دیوب
لکن شرع شریفی تحقیر مراد ایلماسه مجرد بویله دیمکله عمرو تجدید
ایمان ونکاح لازم اولور می الجواب اولماز مسئله زیدك عمرو ایله
دعواسی اولوب عمروی شرعه دعوت ایتدکده عمرو کتماسه مجرد کتماسك
ایله عمرو تجدید ایمان ونکاح لازم اولور می دیو حکم الجواب اولماز
مسئله بو صورتده بکر قاضی مجرد کتماسکله تجدید ایمان ونکاح
لازم اولور دیو حکم ایلسه نافذ اولور می الجواب اولماز مسئله
زید بن وزیر اولورسم والله بالله جمله علمایی قتل ایدرم
مفتی دن بدء ایدوب تا الجق یوللی عالمه وارنجه قتل ایده رم دیوب
عمرو زید علمایی کملك ایله لسانکه المه بونیتدن رجوع
ایله دیدکده زید نیتمدن دونمم دیسه زیده نه لازم اولور
الجواب علم دینه اهانت وتخفیف ایدوب زید لیسه کافر در توبه ورجوع
ایتمزسه قتل اولنور مسئله زید مسلم مسخرلن ایدوب باشنه کافر
شبهه سی کیسه زیده نه لازم اولور الجواب تجدید ایمان ونکاح مسئله
اهل اسلامدن برقاچ کسنه لر زیدك دوکوننه وارد قارنده
دوکونه وران کفره ایله الطوتشوب ایکی کفر اوزره خروس دیسه
اول کسنه لره نه لازم اولور الجواب تجدید ایمان ونکاح مسئله هند
زینب ایله چکشمکله زینب اغزکه یستهلیه یم دیو هند زینب
قبول ایتمز ان قوران اوقورم دیدکده اوقودوغکه دخی یستهلیه یم
دیسه هنده نه لازم اولور الجواب تجدید ایمان ونکاح مسئله
زید برخصوص ایچون غضب ایتدکده ایمانم یوق که شیطان

58b

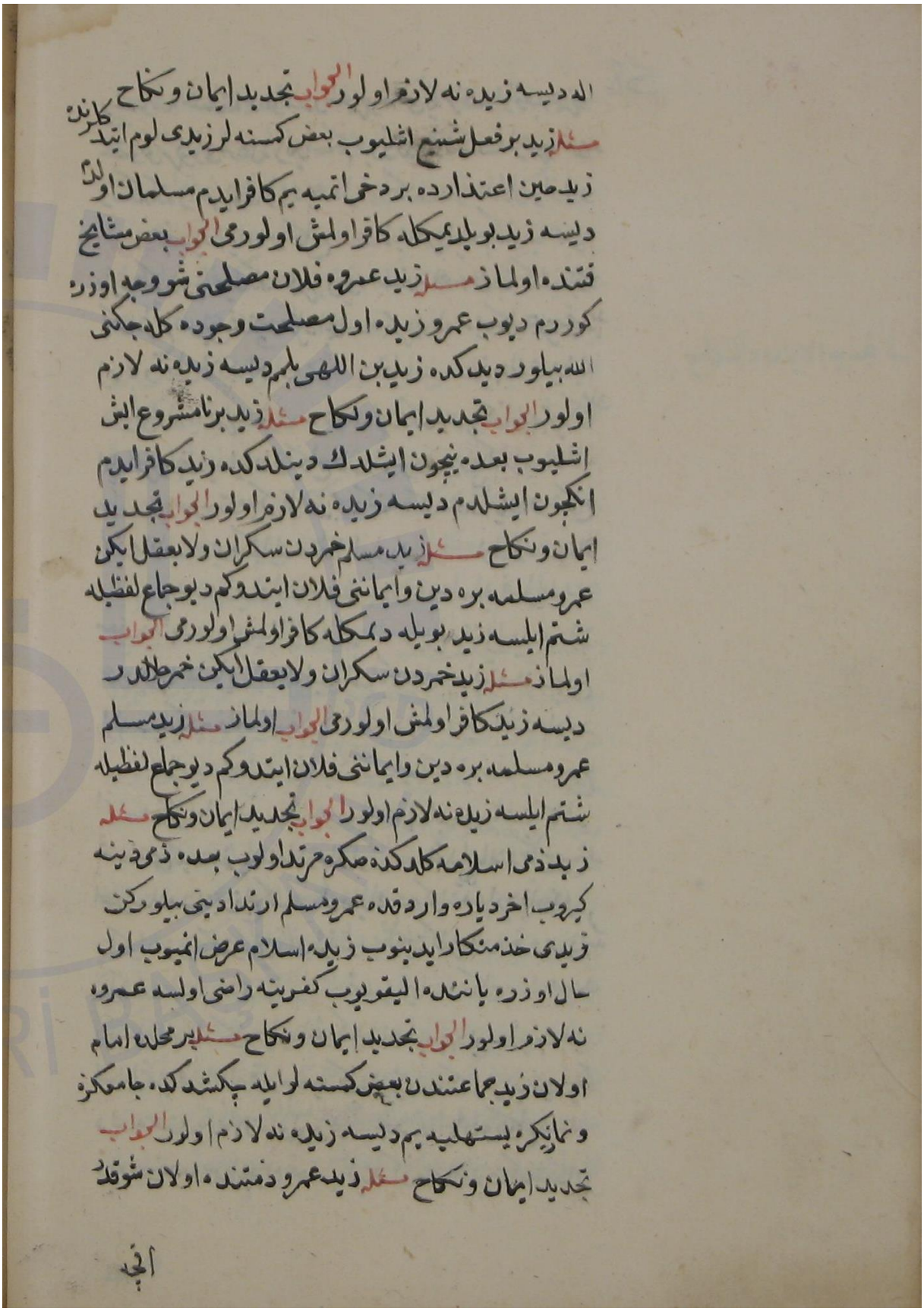

59a

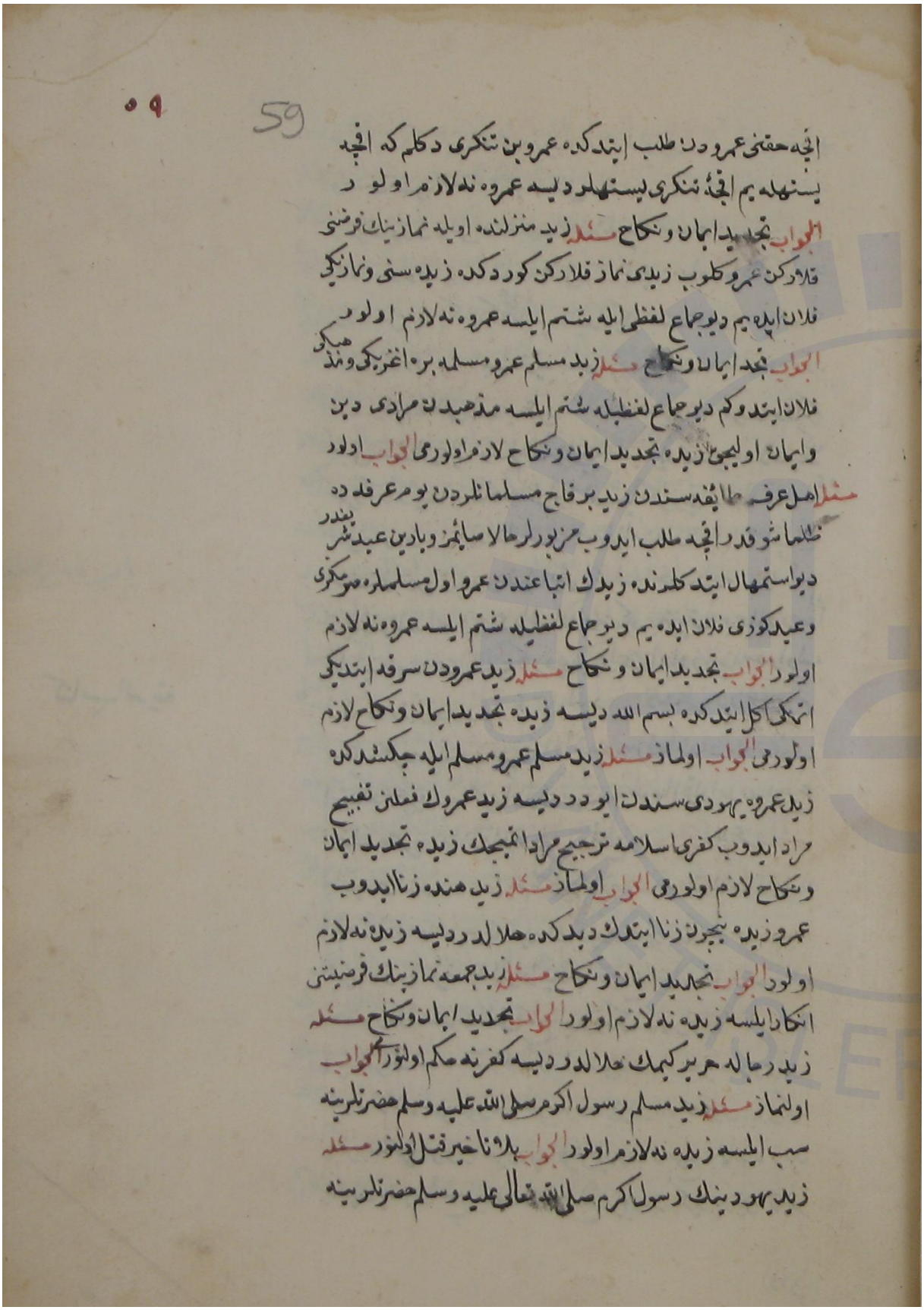

٥٩ 59

انچه حقنی عمرو دن طلب ایتدکده عمرو بن تنکری دکلم که انچه
یستهله یم انچهٔ تنکری یستهلو دیسه عمرو نه لازم اولور
الجواب تجدید ایمان و نکاح مسئله زید منزلنده اویله نماز یتك فرضنی
قلارکن عمرو کلوب زیدی نماز قلارکن کوردکده زیده سنی ونماز یکی
فلان ایده یم دیو جماع لفظی ایله شتم ایلسه عمرو نه لازم اولور
الجواب تجدید ایمان و نکاح مسئله زید مسلم عمرو مسلمه بره اغز یکی و نده یکی
فلان ایتدوکم دیو جماع لفظیله شتم ایلسه مذهبدن مرادی دین
وایمان اولیجون زیده تجدید ایمان و نکاح لازم اولور می الجواب اولور
مسئله اهل عرفه طایفه سندن زید برقاچ مسلمانلردن یومر عرفه ده
ظلمانی شو قدر انچه طلب ایدوب حزبورلرحالا صایمز وبادین عبد شکر بندر
دیو استهزا ایتدکلرنده زیدك انبا عندن عمرو اول مسلمانلره صو مکری
وعید کوزی فلان ایده یم دیو جماع لفظیله شتم ایلسه عمرو نه لازم
اولور الجواب تجدید ایمان و نکاح مسئله زید عمرودن سرقه ایتدیکی
اتمکی اکل ایتدکده بسم الله دیسه زیده تجدید ایمان و نکاح لازم
اولور می الجواب اولماز مسئله زید مسلم عمرو مسلم ایله چکشدکده
زید عمرویه یهودی سندن ایودده دیسه زید عمروك فعلنی تقبیح
مراد ایدوب کفری اسلامه ترجیح مراد اتمیجك زیده تجدید ایمان
و نکاح لازم اولور می الجواب اولماز مسئله زید هنده زنا ایدوب
عمرو زیده بیجوده زنا ایتدك دیدکده حلال در دیسه زیده نه لازم
اولور الجواب تجدید ایمان و نکاح مسئله زید جمعه نماز یتك فرضیتنی
انکار ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب تجدید ایمان و نکاح مسئله
زید رجاله حربر کیمك حلال در دیسه کفر نه حکم اولور الجواب
اولماز مسئله زید مسلم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
سب ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب بلا تاخیر قتل اولنور مسئله
زید یهودیتك رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه

59b

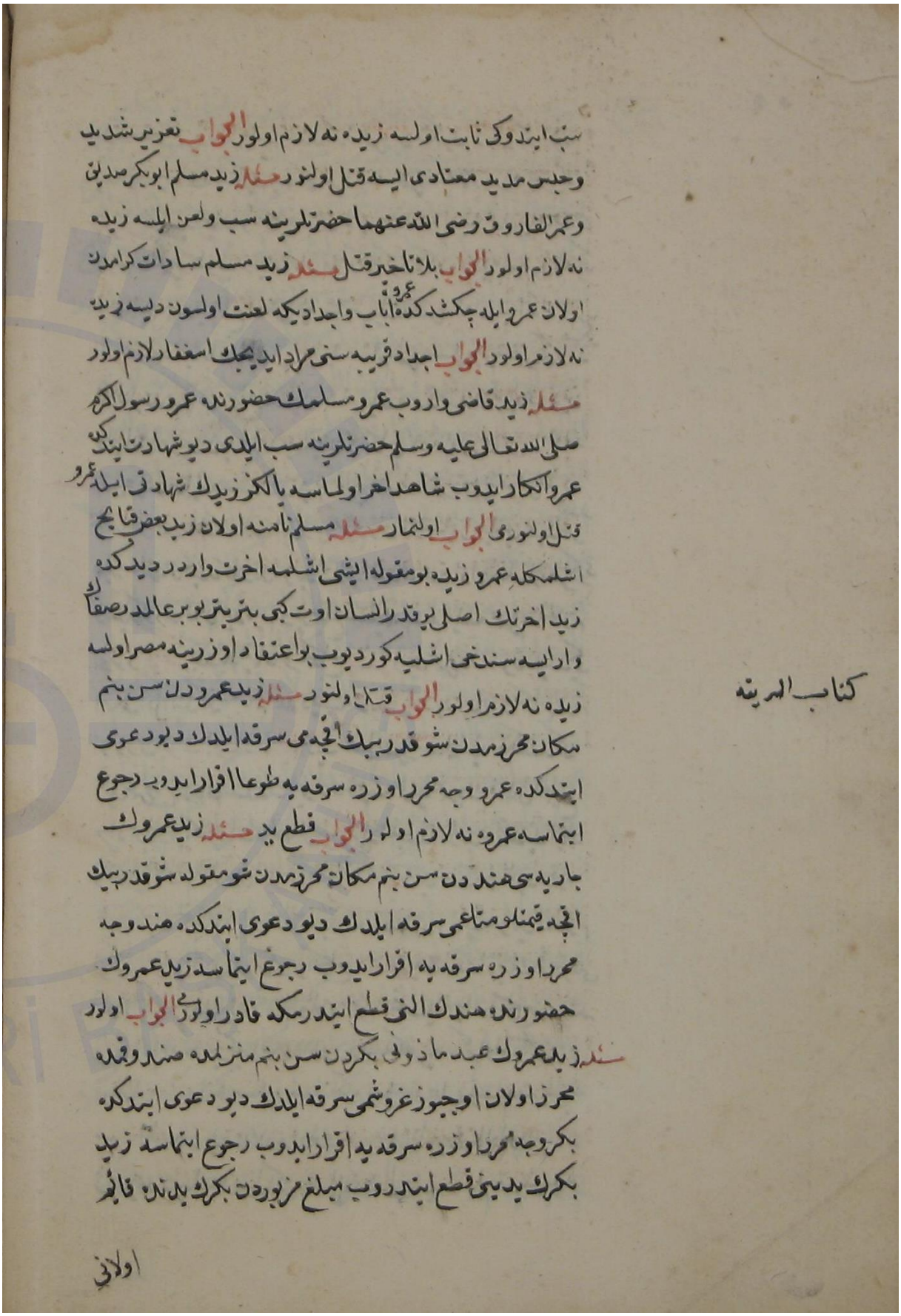

سب ایتدوکی ثابت اولسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید
وحبس مدید معتادی ایسه قتل اولنور مسئله زید مسلم ابوبکر صدیق
وعمر الفاروق رضی الله عنهما حضرتلرینه سب ولعن ایلسه زیده
نه لازم اولور الجواب بلا تاخیر قتل مسئله زید مسلم سادات کرامدن
اولان عمرو ایله چکشدکده عمرو اباب واجداد یکه لعنت اولسون دیسه زیده
نه لازم اولور الجواب اجداد قریبه سنی مراد ایدیجك استفسار لازم اولور
مسئله زید قاضی وارو ب عمرو مسلمك حضورنده عمرو رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینه سب ایلدی دیو شهادت ایتدکده
عمرو انکار ایدوب شاهد اخر اولماسه یالکز زیدك شهادتی ایله عمرو
قتل اولنورمی الجواب اولنمز مسئله مسلم نامنه اولان زید بعض قبایح
اشلمکله عمرو زیده بو مقوله ایشی اشلمه اخرت وار دیدکده
زید اخرتك اصل یوقدر انسان اوت کبی بتر بتر بو برعالمدر صفاك
وارایسه سندکی اشلیه کوردیوب براعتقاد اوزرینه مصر اولسه
زیده نه لازم اولور الجواب قتل اولنور مسئله زید عمرو دلن سن بنم
مکان محرز مدن شو قدر بیك اقچه می سرقه ایلدك دیو دعوی
ایتدکده عمرو وجه محرز اوزره سرقه یه طوعا اقرار ایدوب رجوع
ایتماسه عمروه نه لازم اولور الجواب قطع ید مسئله زید عمروك
جاریه سی هند دن سن بنم مکان محرزمدن شو مقوله شو قدر بیك
اقچه قیمتلو متاعمی سرقه ایلدك دیو دعوی ایتدکده هند وجه
محرز اوزره سرقه یه اقرار ایدوب رجوع ایتماسه زید عمروك
حضورنده هندك النی قطع ایتدرمکه قادر اولور الجواب اولور
مسئله زید عمروك عبد ماذونی بکر دن سن بنم منزلمده صندوقمده
محرز اولان اوچیوز غروشمی سرقه ایلدك دیو دعوی ایتدکده
بکر وجه محرز اوزره سرقه یه اقرار ایدوب رجوع ایتماسه زید
بکرك یدینی قطع ایتدروب مبلغ مزبوردن بکرك یدنده قائم

کتاب البریه

اولانی

60a

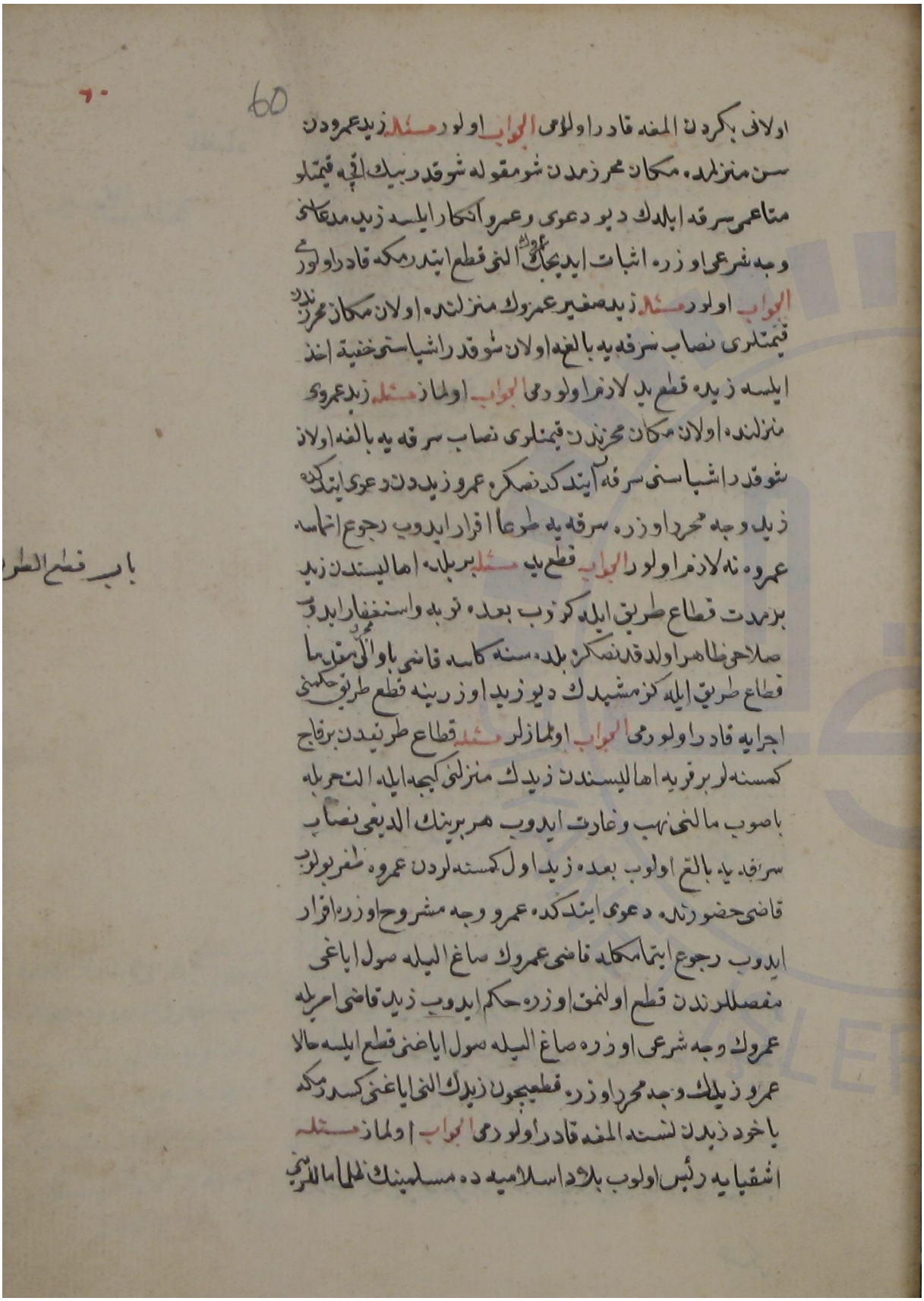

٦٠ 60

اولانی بکردن المغه قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زید عمرودن
سن منزلمده مکان محرز مدن شو مقوله شوقدر بیك اقچه قیمتلو
متاعمی سرقه ایلدك دیو دعوی وعمرو انکار ایلسه زید مدعانك
وجه شرعی اوزره اثبات ایدیجك الغی قطع ایتدرمکه قادر اولورمی
الجواب اولور مسئله زید صغیر عمروك منزلنده اولان مکان محرز مدن
قیمتلری نصاب سرقه یه بالغه اولان شوقدر اشیاسنی خفیة اخذ
ایلسه زیده قطع ید لازم اولورمی الجواب اولماز مسئله زید عمروی
منزلنده اولان مکان محرزدن قیمتلری نصاب سرقه یه بالغه اولان
شوقدر اشیاسنی سرقه ایتدکده عمرو زیددن دعوی ایتدکده
زید وجه محرز اوزره سرقه یه طوعا اقرار ایدوب رجوع ایتمسه
عمرو نه لازم اولور الجواب قطع ید مسئله بر بلده اهالیسندن زید
بر مدت قطاع طریق ایله کروب بعده توبه واستغفار ایدوب
صلاحی ظاهر اولدقده بلده سنه کاسه قاضی باولمغله بابر
قطاع طریق ایله کزمشیدك دیو زید اوزرینه قطع طریق حکمنی
اجرایه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله قطاع طریقدن برقاچ
کسنه لو برقریه اهالیسندن زیدك منزلنی کیجه ایله التحریله
باصوب مالنی نهب وغارت ایدوب هربرینك الدیغی نصاب
سرقه یه بالغ اولوب بعده زید اول کسنه لردن عمرو ظفر بولوب
قاضی حضورنده دعوی ایتدکده عمرو وجه مشروح اوزره اقرار
ایدوب رجوع ایتمامکله قاضی عمروك صاغ الیله صول اياغی
مفصللردن قطع اولنمق اوزره حکم ایدوب زید قاضی امریله
عمروك وجه شرعی اوزره صاغ الیله صول اياغنی قطع ایلسه حالا
عمرو زیدك وجه محرز اوزره قطعیجون زیدك الغی اياغنی کسدرمکه
یاخود زیددن نسنه المغه قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله
اشقیایه رئیس اولوب بلاد اسلامیه ده مسلمینك ظلما مالنی

باب قطع الطر

60b

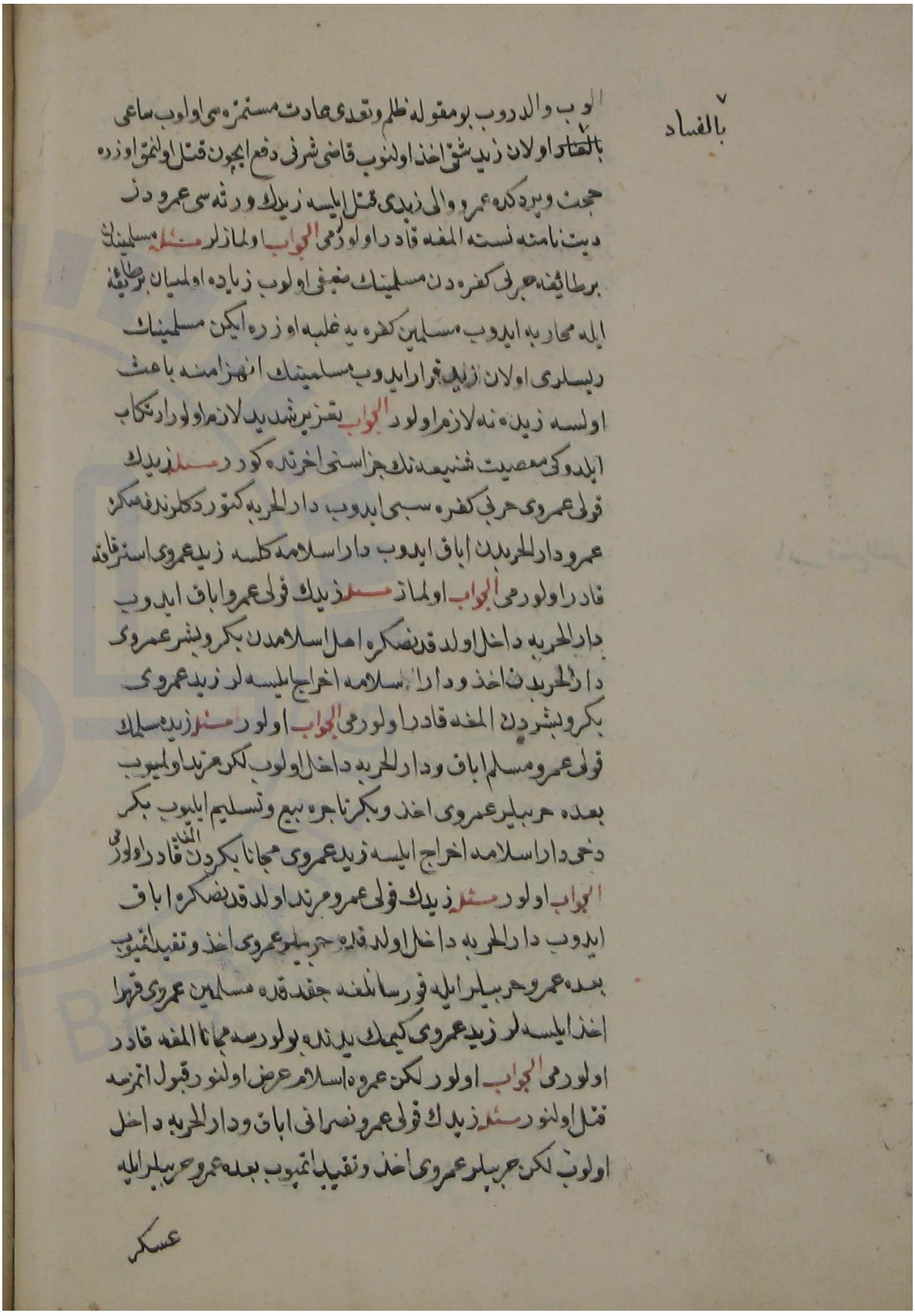

الوب والدروب بومقوله ظلم وتعدی عادت مستمره سی اواوب ساعی
بالفساد اولان زید شئی اخذ اولنوب قاضی شرفی دفع ایچون قتل اولنمق اوزره
حجت ویروکده عمرو والی زیدی قتل ایلیسه زیدك ورثه سی عمرو دن
دیت نامنه نسته المغه قادر اولورمی الجواب اولماز لر مسئله مسلمینك
برطائفه حربی کفره دن مسلمینك شعبنی اولوب زیاده اولمیان برطائفه
ایله محاربه ایدوب مسلمین کفره یه غلبه اوزره ایکن مسلمینك
ریسلری اولان زید فرار ایدوب مسلمینك انهزامنه باعث
اولسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید لازم اولور درنکاب
ایلدوکی معصیت شنیعه نك جزاسنی اخرتده کوره مسئله زیدك
قولی عمروی حربی کفره سبی ایدوب دار الحربه کتورد کلرنده عسکر
عمرو دار الحربدن اباق ایدوب دار اسلامه کلسه زید عمروی استرقاقه
قادر اولورمی الجواب اولماز مسئله زیدك قولی عمرو اباق ایدوب
دار الحربه داخل اولدقده عسکر اهل اسلام مدن بکر وبشر عمروی
دار الحربدن اخذ ودار اسلامه اخراج ایلیسه لر زید عمروی
بکر وبشردن المغه قادر اولورمی الجواب اولور مسئله زیدك مسلمك
قولی عمرو مسلم اباق ودار الحربه داخل اولوب لکن مرتد اولیوب
بعده حربیلر عمروی اخذ وبکرنا جره بیع وتسلیم ایلیوب بکر
دخی دار اسلامه اخراج ایلیسه زید عمروی مجانا بکردن المغه قادر اولورمی
الجواب اولور مسئله زیدك قولی عمرو مرتد اولدقده عسکر اباق
ایدوب دار الحربه داخل اولدقده حربیلر عمروی اخذ وتقیید ایتیوب
بعده عمرو حربیلر ایله قورسانلغه جقدقده مسلمین عمروی قهرا
اخذ ایلیسه لر زید عمروی کیمك یدنده بولورسه مجانا المغه قادر
اولورمی الجواب اولور لکن عمرو اسلامه عرض اولنوب قبول ایتمزسه
قتل اولنور مسئله زیدك قولی عمرو نصرانی اباق ودار الحربه داخل
اولوب لکن حربیلر عمروی اخذ وتقیید ایتیوب بعده عمرو حربیلر ایله

عسکر

بالفساد

61a

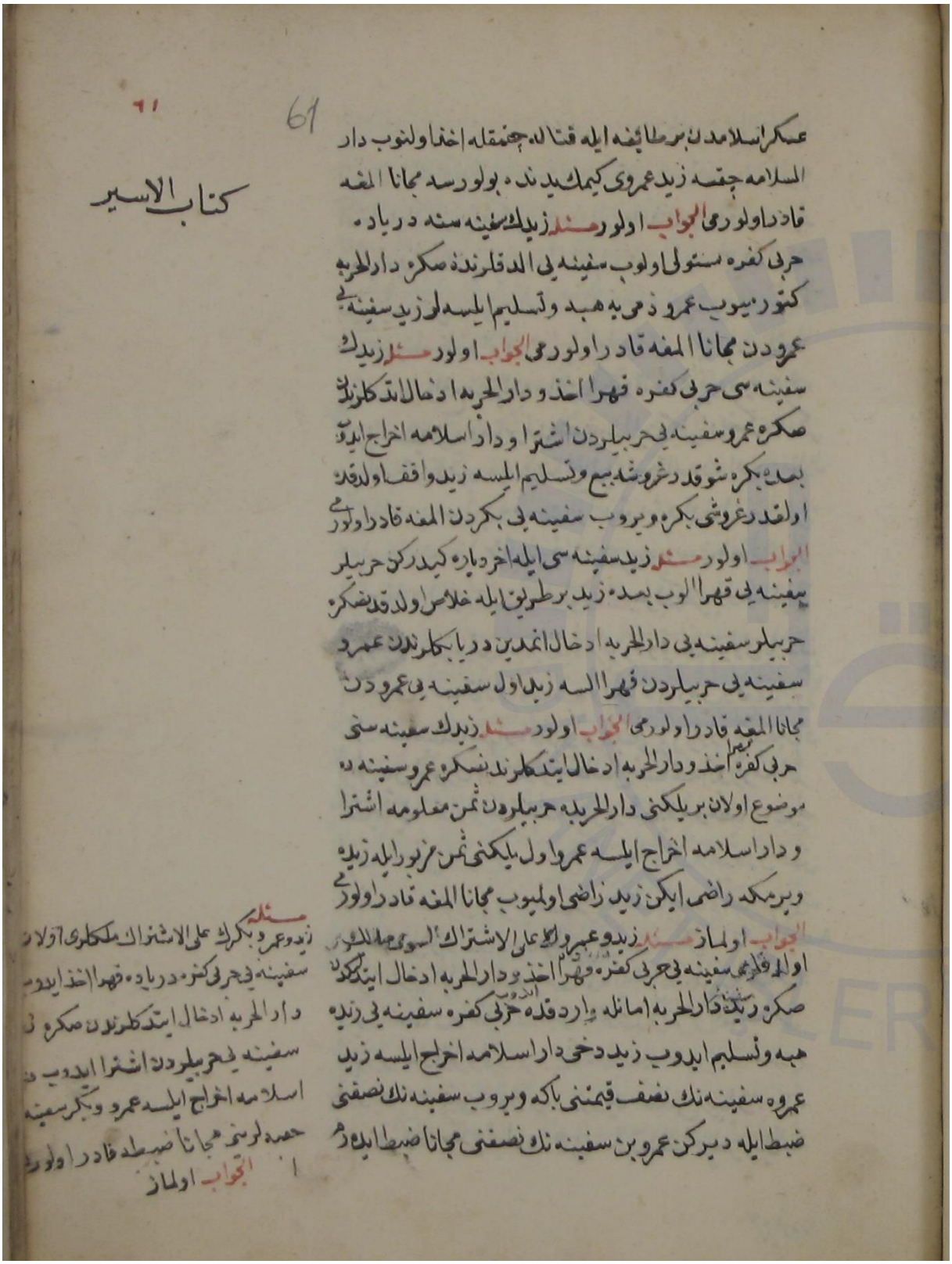

٦١ 61

كتاب الاسير

عسكر اسلامه دن برطائفه ايله قتاله جمنقله اخذ اولنوب دار
السلامه جقسه زيد عمروى كيمك يدندر بولورسه مجانا المغه
قادر اولورمى الجواب اولور مسئله زيدك سفينه سنه درياده
حربى كفره مستولى اولوب سفينه يى الده قلرندن عسكر دار الحربه
كتورديوب عمرو ذمى به هبه وتسليم ايلسه لر زيد سفينه يى
عمرودن مجانا المغه قادر اولورمى الجواب اولور مسئله زيدك
سفينه سى حربى كفره قهرا اخذ و دار الحربه ادخال ايتدكلرنده
عسكره عمرو سفينه يى حربيلردن اشترا و دار اسلامه اخراج ايدوب
بعده بكره شو قدر غروشه بيع وتسليم ايلسه زيد واقف اولدقده
اولقدر غروشى بكره ويروب سفينه يى بكردن المغه قادر اولورمى
الجواب اولور مسئله زيد سفينه سى ايله اخر ياره كيدركن حربيلر
سفينه يى قهرا الوب بعده زيد برطريق ايله خلاص اولدقده عسكره
حربيلر سفينه يى دار الحربه ادخال ايتمدين دريا يكلرندن عمرو
سفينه يى حربيلردن قهرا السه زيد اول سفينه يى عمرودن
مجانا المغه قادر اولورمى الجواب اولور مسئله زيدك سفينه سنى
حربى كفره قهرا اخذ و دار الحربه ادخال ايتدكلرنده عسكره عمرو سفينه يه
موضوع اولان بر يلكنى دار الحربه حربيلره ثمن معلومه اشترا
و دار اسلامه اخراج ايلسه عمرو اول يلكنى ثمن مزبور ايله زيده
ويرمكه راضى ايكن زيد راضى اولميوب مجانا المغه قادر اولورمى
الجواب اولماز مسئله زيد وعمرو بكرك على الاشتراك سوى جاليكنى
اولدقلرنى سفينه يى حربى كفره قهرا اخذ و دار الحربه ادخال ايتدكلرنده
عسكر زيد دار الحربه اماله وارد قده حربى كفره سفينه يى زيده
هبه وتسليم ايدوب زيد دخى دار اسلامه اخراج ايلسه زيد
عمروه سفينه نك نصف قيمتنى باكه ويروب سفينه نك نصفنى
ضبط ايله ديركن عمرو بن سفينه نك نصفنى مجانا ضبط ايده رم

مسئله زيد وعمرو بكرك على الاشتراك ملكلرى اولان
سفينه يى حربى كفره درياده قهرا اخذ ايدوب
دار الحربه ادخال ايتدكلرنده عسكر زيد
سفينه يى حربيلردن اشترا ايدوب دار
اسلامه اخراج ايلسه عمرو بكر سفينه
حصه لرينى مجانا ضبط ايله قادر اولورمى
الجواب اولماز

B Nüshası

25b

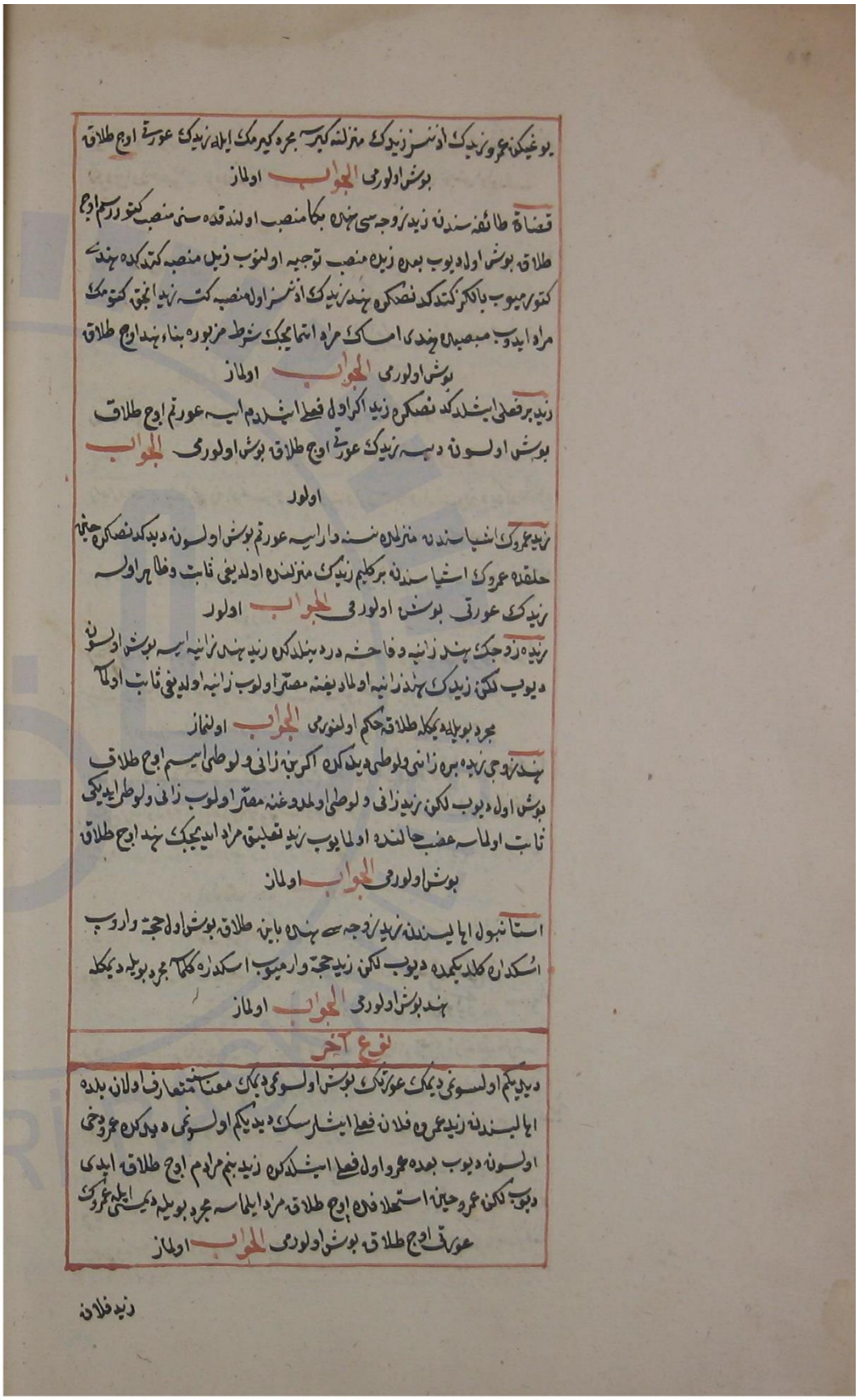

یوغیکن عمرو زیدک اونسز زیدک متزلنه کیرسه بحره کیرمک ایله زیدک عورتی اوچ طلاق
بوشی اولورمی الجواب اولماز
قضاة طائفه سندن زید زوجه سی هندی حکما منصب اولندقده سنی منصب کتورسم اوچ
طلاق بوشی اولدیوب بعده زیدی منصب توجیه اولنوب زیدی منصبه کتدکده هندی
کتورمیوب بالکز کتدکده فضکره هند زیدک اونسز اولدیغنی منصبه کتدکده زیدی انجق کتورمک
مراد ایدوب مبصیری هندی اما مراد اتمایجک شرط مزبوره بناء هند اوچ طلاق
بوشی اولورمی الجواب اولماز
زید برفعلی ایشلدکده فضکره زید اکر اول فعلی ایشلدم ایسه عورتم اوچ طلاق
بوشی اولسون دیسه زیدک عورتی اوچ طلاق بوشی اولورمی الجواب
اولور
زید عمروک اشیاسندن متزلده نسنه وار ایسه عورتم بوشی اولسون دیدکده فضکره جنابه
حلقه عمروک اشیاسندن برکلیم زیدک متزلنده اولدیغی ثابت وظاهر اولسه
زیدک عورتی بوشی اولورمی الجواب اولور
زیده زوجک هند زانیه و فاحشه دره بیلدکده زید هندی زانیه ایسه بوشی اولسون
دیوب لکن زیدک هند زانیه اولمادیغنه مصر اولوب زانیه اولدیغی ثابت اولمامش
مجرد بویله دیکله طلاق حکم اولنورمی الجواب اولنماز
هند زوجی زیده بره زانی ولوطی دیدکده اکر بنه زانی ولوطی ایسم اوچ طلاق
بوشی اولدیوب لکن زید زانی ولوطی اولمدیغنه مصر اولوب زانی ولوطی ایدیکی
ثابت اولماسه غضب حالنده اولمایوب زید تعلیق مراد ایدیجک هند اوچ طلاق
بوشی اولورمی الجواب اولماز
استانبول اهالیسندن زید زوجه سی هندی بائنه طلاق بوشی اولمق حجتی واروب
اسکدار کادیسنه دیوب لکن زید حجتی وارمیوب اسکدارده کلمامش مجرد بویله دیکله
هند بوشی اولورمی الجواب اولماز

نوع آخر

دیدیکم اولسونی دیمک عورتک بوشی اولسونی دیمک معناسنه متعارف اولان بلده
اهالیسندن زید عمرو فلان فعلی ایشلرسک دیدیکم اولسونی دیدکده عمرو دخی
اولسونه دیوب بعده عمرو اول فعلی ایشلدکده زید بنم مرادم اوچ طلاق ایدی
دیوب لکن عمرو حینه استحلافده اوچ طلاق مراد ایلمامش مجرد بویله دیمکله عمروک
عورتی اوچ طلاق بوشی اولورمی الجواب اولماز

زید فلانه

26a

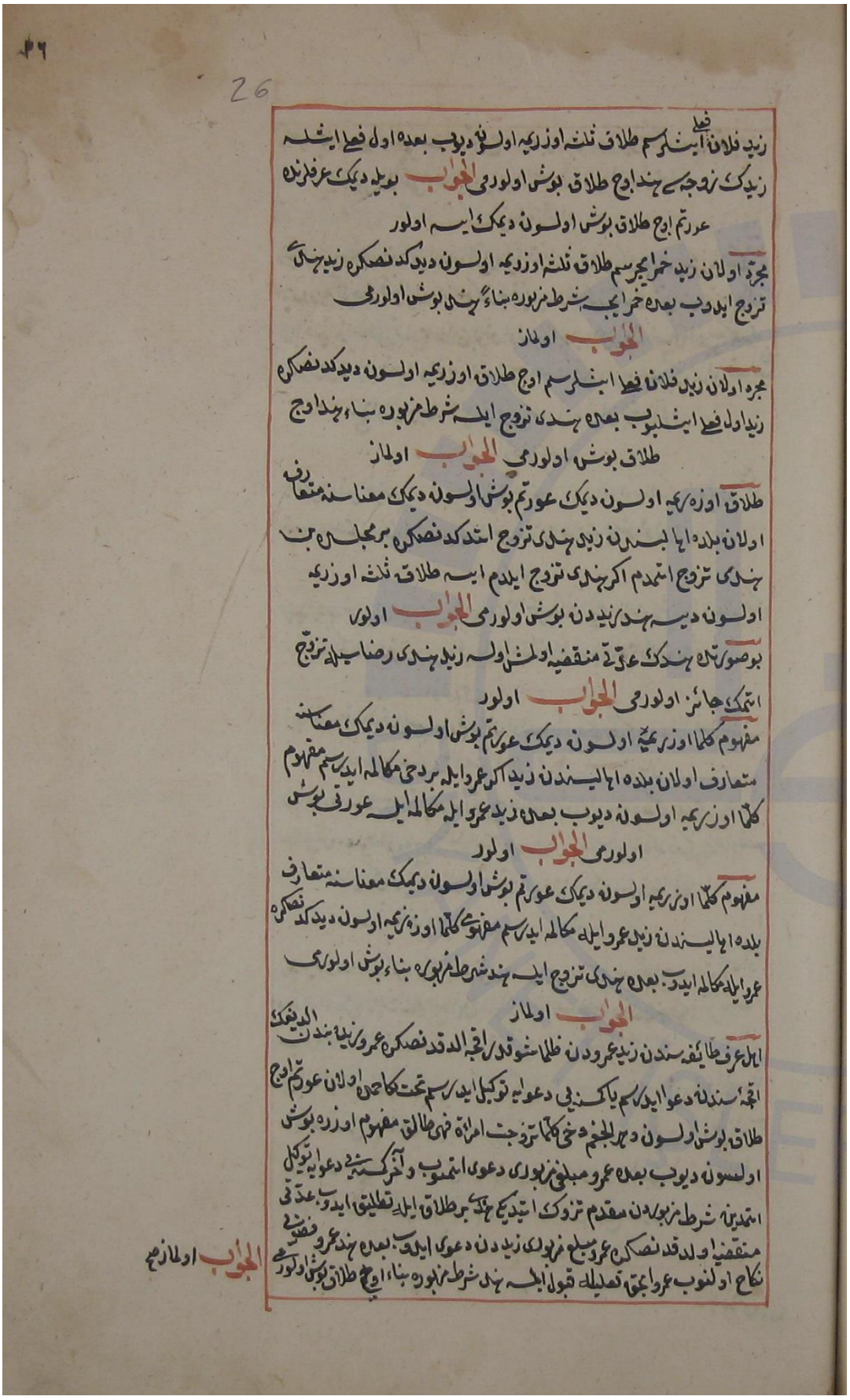

٢٦

26

زید فلانه فعلی ایشبو رسم طلاق ثلثه اوزریه اولسون دیوب بعده اول فعلی ایشله
زیدک زوجه سی هند اوج طلاق بوش اولورمی الجواب بویله دیمک عرفزده
عورتم اوج طلاق بوش اولسون دیمک ایسه اولور
مجرد اولان زید خمرایچرسم طلاق ثلثه اوزریه اولسون دیدکده نصکرن زید هندی
تزوج ایدوب بعده خمرایچمه شرطه مزبوره بناءً هندی بوش اولورمی
الجواب اولماز
مجرد اولان زید فلانه فعلی ایشبو رسم اوج طلاق اوزریه اولسون دیدکده نصکرن
زید اول فعلی ایشبو یوب بعده هندی تزوج ایله شرطه مزبوره بناء هند اوج
طلاق بوش اولورمی الجواب اولماز
طلاق اوزریه اولسون دیمک عورتم بوش اولسون دیمک معناسنه متعارف
اولان بلده اهالیسندن زید هندی تزوج ایتدکده نصکرن برمجلسده بن
هندی تزوج ایتدم اگر هندی تزوج ایدم ایسه طلاق ثلثه اوزریه
اولسون دیسه هند زیددن بوش اولورمی الجواب اولور
بوصورتده هندک عدتی منقضی اولمش اولسه زید هندی رضاسیله تزوج
ایتمک جائز اولورمی الجواب اولور
مفهوم کلما اوزریه اولسون دیمک عورتم بوش اولسون دیمک معناسنه
متعارف اولان بلده اهالیسندن زید اگر عمروایله بردخی مکالمه ایدرسم مفهوم
کلما اوزریه اولسون دیوب بعده زید عمروایله مکالمه ایله عورتی بوش
اولورمی الجواب اولور
مفهوم کلما اوزریه اولسون دیمک عورتم بوش اولسون دیمک معناسنه متعارف
بلده اهالیسندن زید عمروایله مکالمه ایدرسم مفهوم کلما اوزریه اولسون دیدکده نصکرن
عمروایله مکالمه ایدوب بعده هندی تزوج ایله شرطه مزبوره بناء بوش اولورمی
الجواب اولماز
اهل عرف طایفه سندن زید عمرودن ظلما شوقدر اقچه الدقده نصکرن عمرو زیده بندن الدیغک
اقچه سنه دعوا ایدکسم یاکسنه بی دعوایه توکیل ایدرسم تحت کاحن اولان عورتم اوج
طلاق بوش اولسون دیه الجزم وجزی کلما تزوجت امراة فهی طالق مفهوم اوزره بوش
اولسون دیوب بعده عمرو مبلغ مزبوری دعوی ایتمیوب وآخر کسنه یی دعوایه توکیل
ایتمدینه شرطه مزبوره دن مقدم تزوک ایتدیکم هندک بر طلاق ایله تعلیق ایدوب عدتی
منقضی اولدقده نصکرن عمرو مبلغ مزبوری زیددن دعوی ایدوب بعده هند عمرو نکاحنه
نکاح اولنوب عمرو ایتمق تعلیله قبول ایله هندی شرطه مزبوره بناء اوچ طلاق بوش اولورمی
الجواب اولازمی

26b

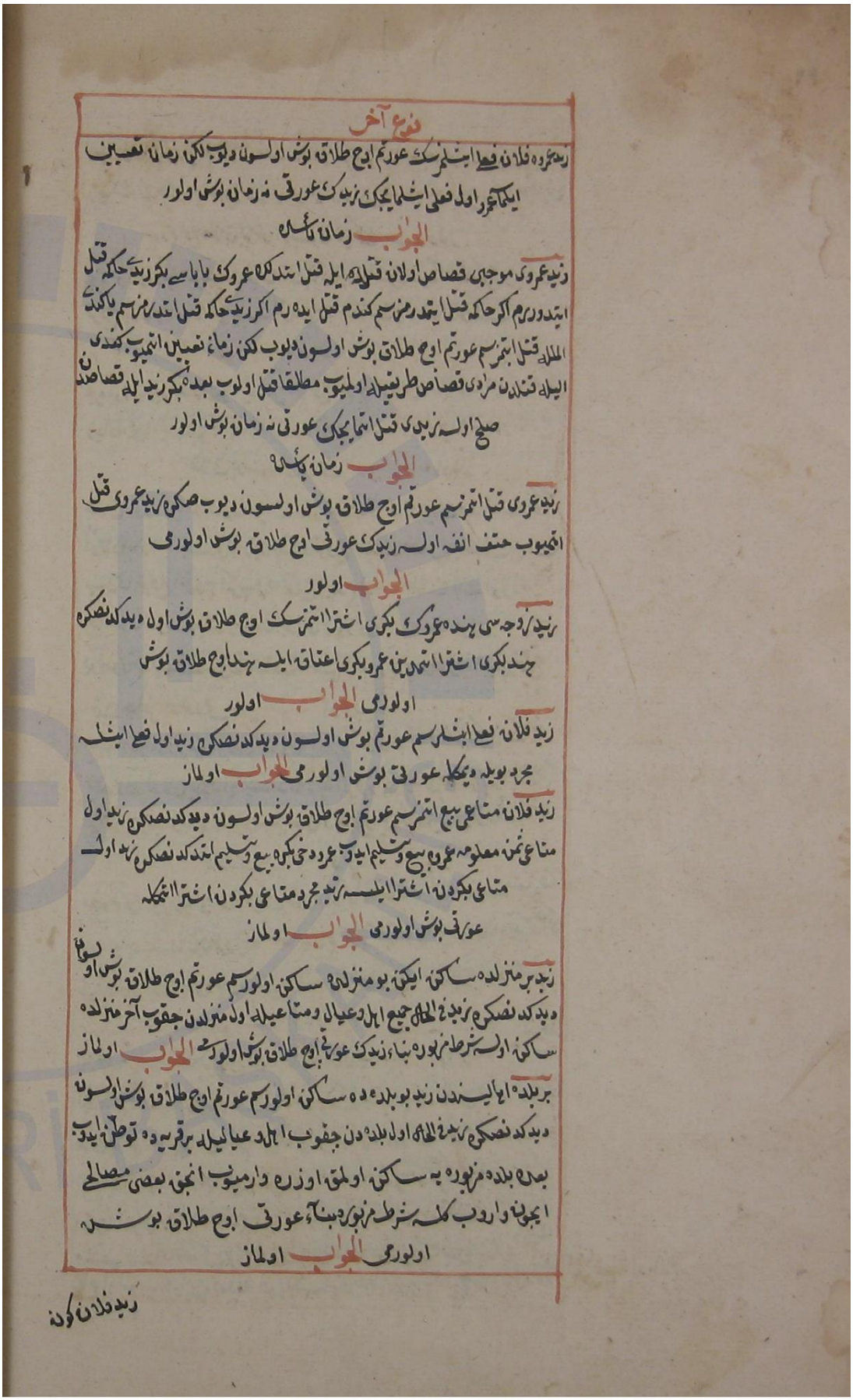

فروع آخر

زید عمروه فلان فعلی ایشلمرسک عورتم ایوح طلاق بوش اولسون دیوب لکن زمان تعیین
ایلمامشدر اول فعلی ایشلمایجک زیدک عورتی نه زمان بوشی اولور

الجواب زمان یکاندن

زید عمروی موجبی قصاص اولان قتل ایله قتل ایتدکده عمروک باباسی بکر زیدی حاکمه قتل
ایتدورمکه اگر حاکمه قتل ایتدرمزسم کندم قتل ایده رم اگر زیدی حاکمه قتل ایتدرمزسم یاکندی
الله قتل ایتمزسم عورتم ایوح طلاق بوش اولسون دیوب لکن زمان تعیین ایتمیوب کندی
ایله قتلدن مرادی قصاص طریقیله اولمیوب مطلقا قتل اولوب بعده بکر زیدی ایله قصاصدن
صلح اولسه زیدی قتل ایتمایجک عورتی نه زمان بوشی اولور

الجواب زمان یکاندن

زید عمروی قتل ایتمزسم عورتم ایوح طلاق بوش اولسون دیوب حلکن زید عمروی قتل
ایتمیوب حتف انفه اولسه زیدک عورتی ایوح طلاق بوشی اولورمی

الجواب اولور

زید زوجه سی هنده عمروک بکری اشترا ایتمزسک ایوح طلاق بوش اول دیدکده نصلکن
هند بکری اشترا ایتمین عمرو بکری اعتاق ایلسه هند ایوح طلاق بوش
اولورمی الجواب اولور

زید فلانه فعلی ایشلرسم عورتم بوش اولسون دیدکده نصلکن زید اول فعلی ایشلسه
مجرد بویله دیمکله عورتی بوشی اولورمی الجواب اولماز

زید فلان متاعی بیع ایتمزسم عورتم ایوح طلاق بوش اولسون دیدکده نصلکن زید اول
متاعی ثمنه معلومه عمرو بیع وتسلیم ایدوب عمرو دخی بکره بیع وتسلیم ایتدکده نصلکن زید اولسه
متاعی بکردن اشترا ایلسه زید مجرد متاعی بکردن اشترا ایتمکله
عورتی بوشی اولورمی الجواب اولماز

زید بر منزله ده ساکن ایکن بو منزلده ساکن اولورسم عورتم ایوح طلاق بوشی اولسون
دیدکده نصلکن زید فی الحال جمیع اهل وعیال ومتاعیله اول منزلدن جقوب آخر منزله ده
ساکن اولسه شرط مزبوره بناء زیدک عورتی ایوح طلاق بوشی اولورمی الجواب اولماز

بر بلده ایکن زید بو بلده ده ساکن اولورسم عورتم ایوح طلاق بوشی اولسون
دیدکده نصلکن زید فی الحال اول بلده دن جقوب اهل وعیالیله برقریه ده توطن ایدوب
بعده بلده مزبوره یه ساکن اولمق اوزره دار میوب انجق بعضی مصالحی
ایجون واروب کلمه شرط مزبوره بناء عورتی ایوح طلاق بوشی
اولورمی الجواب اولماز

زید فلان کون

27a

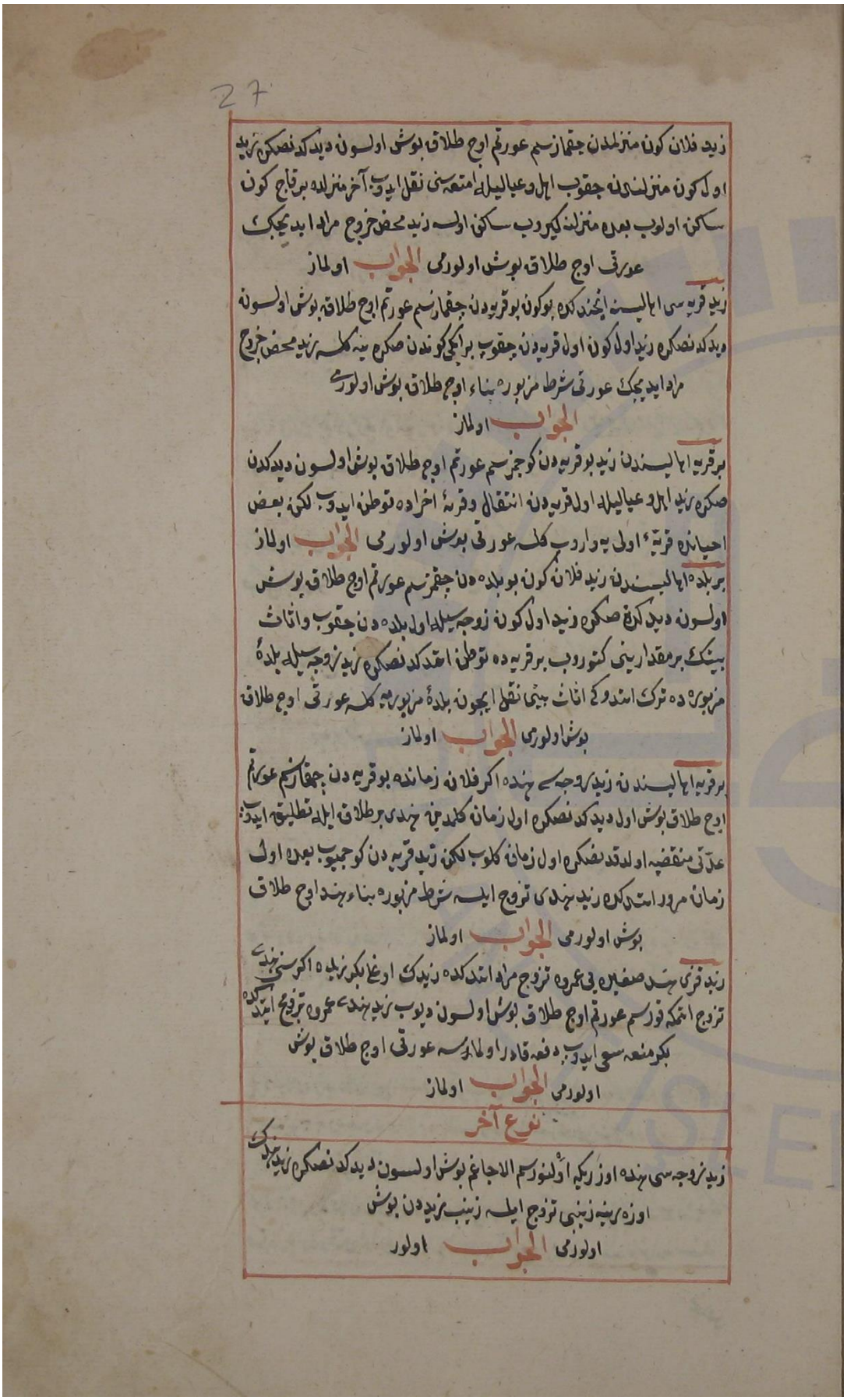

27

زید فلان کون منزلدن چقمازسم عورتم اوچ طلاق بوشی اولسون دیدکده نصکرن زید
اول کون منزلندن چقوب اهل وعیالیله امتعه سنی نقل ایدوب آخر منزلده برقاچ کون
ساکن اولوب بعده منزلدن کیروب ساکن اولسه زید محض خروج مراد ایدیجک
عورتی اوچ طلاق بوشی اولورمی **الجواب** اولماز

زید قریه سی اهالیسندن ایکن دکن بوکون بوقریه دن چقمازسم عورتم اوچ طلاقه بوشی اولسون
دیدکده نصکرن زید اول کون اول قریه دن چقوب برایکی کوندن صکرن یینه کلسه زید محض خروج
مراد ایدیجک عورتی شرط مزبوره بناء اوچ طلاق بوشی اولورمی

الجواب اولماز

برقریه اهالیسندن زید بوقریه دن کوچرسم عورتم اوچ طلاق بوشی اولسون دیدکدن
صکرن زید اهل وعیالیله اول قریه دن انتقالی وقریه اخراده توطن ایدوب لکن بعض
احیانده قریه اولی یه وارسه کلسه عورتی بوشی اولورمی **الجواب** اولماز

بربلده اهالیسندن زید فلان کون بوبلده دن چقمازسم عورتم اوچ طلاق بوشی
اولسون دیدکدن صکرن زید اول کون زوجه سیله اول بلده دن چقوب واثاث
بینکه برمقدار ینی کتوروب برقریه ده توطن اتمکله نصکرن زید زوجه سیله بلده
مزبوره ده ترک اسدوکه اثاث بینی نقل ایچون بلده مزبوره یه کلسه عورتی اوچ طلاق
بوشی اولورمی **الجواب** اولماز

برقریه اهالیسندن زید زوجه سی هنده اکر فلانه زمانده بوقریه دن چقمازسم عورتم
اوچ طلاق بوشی اول دیدکده نصکرن اول زمان کلدیکنده هندی برطلاق ایله تطلیقه ایدوب
عدتی منقضیه اولدقده نصکرن اول زمان کلوب لکن زید قریه دن کوچوب بعده اول
زمان مرور ایتدکدن زید هندی تزوج ایلسه شرط مزبوره بناء هند اوچ طلاق
بوشی اولورمی **الجواب** اولماز

زید قرق یاشنده صغیر بی عمر ده تزوج مراد ایتدکده زیدک اوغلی بکر زید سنی زیدک
تزوج ایتمکه قورسم عورتم اوچ طلاق بوشی اولسون دیوب زید هنده عمره تزوج ایدکده
بکر منعه سعی ایدوب ده فعه قادر اولمازسه عورتی اوچ طلاق بوشی
اولورمی **الجواب** اولماز

نوع آخر

زید زوجه سی هنده اوزریکی اولنورسم الاجاغم بوشی اولسون دیدکده نصکرن زید هندک
اوزریه زینبی تزوج ایلسه زینب زیدن بوشی
اولورمی **الجواب** اولور

27b

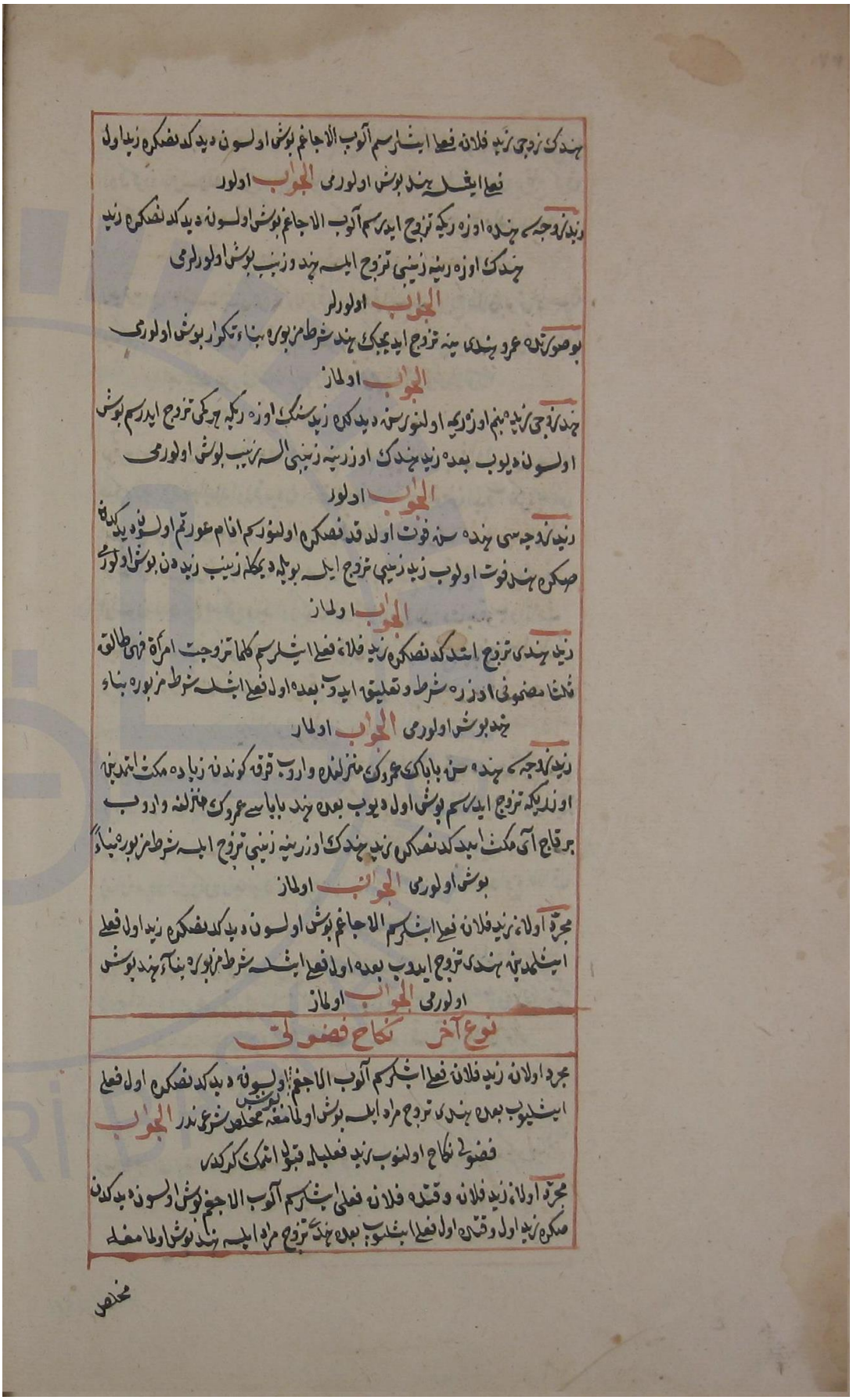

هندک زوجی زید فلانه فعلی ایشلرسم آلوب الاجانم بوشی اولسون دیدکده نصکره زید اول
فعلی ایشلسه هند بوشی اولورمی **الجواب** اولور
زید زوجه سی هنده اوزه ریکه تزوج ایدرسم آلوب الاجانم بوشی اولسونه دیدکده نصکره زید
هندک اوزه رینه زینبی تزوج ایلسه هند وزینب بوشی اولورلرمی
الجواب اولورلر
بوصورتده عمرو هندی بینه تزوج ایدیجک هند شرط مزبوره بناء تکرار بوشی اولورمی
الجواب اولماز
هند زوجی زید میم اوزره اولنورسنه دیدکده زید سنک اوزه ریکه هرکمی تزوج ایدرسم بوشی
اولسونه دیوب بعده زید هندک اوزرینه زینبی السه زینب بوشی اولورمی
الجواب اولور
زید زوجه سی هنده سنه فوت اولدقده نصکره اولنوکم اقام عورتم اولسونه دیدکده
صکره هند فوت اولوب زید زینبی تزوج ایلسه بویله دیکلم زینب زیدون بوشی اولورمی
الجواب اولماز
زید هندی تزوج استدکده نصکره زید فلانه فعلی ایشلرسم کلما تزوجت امرأة فرمی طالقة
ثلثا مضمونی اوزره شرط و تعلیقه ایدوب بعده اول فعلی ایشلسه شرط مزبوره بناء
هند بوشی اولورمی **الجواب** اولماز
زید زوجه سی هنده سن بایاکی عمروک متزلنده وارمیوب قرقه کوندن زیاده مکث ایتمدیجه
اوزریکه تزوج ایدرسم بوشی اولدیوب بعده هند بایاسی عمروک متزلنه وارمیوب
برقاچ آی مکث ایدکده نصکره زید هندک اوزرینه زینبی تزوج ایلسه شرط مزبور بناء
بوشی اولورمی **الجواب** اولماز
مجرده اولانه زید فلان فعلی ایشلرسم الاجانم بوشی اولسون دیدکده نصکره زید اول فعلی
ایشلمدیجه هندی تزوج ایدوب بعده اول فعلی ایشلسه شرط مزبوره بناء هند بوشی
اولورمی **الجواب** اولماز

نوع آخر نکاح فضولی

مجرده اولانه زید فلان فعلی ایشلرسم آلوب الاجانم بوشی اولسونه دیدکده نصکره اول فعلی
ایشلیوب بعده هندی تزوج مراد ایلسه بوشی اولمامغله بیت محلص شرعی ندر **الجواب**
فضولی نکاح اولنوب زید فعلیله قبول اتمکله نکاح کرکدر
مجرده اولانه زید فلانه وقتده فلانه فعلی ایشلرسم آلوب الاجانم بوشی اولسونه دیدکده
صکره زید اول وقتده اول فعلی ایشلیوب بعده هندی تزوج مراد ایلسه هند بوشی اولمامغله

مخلص

28a

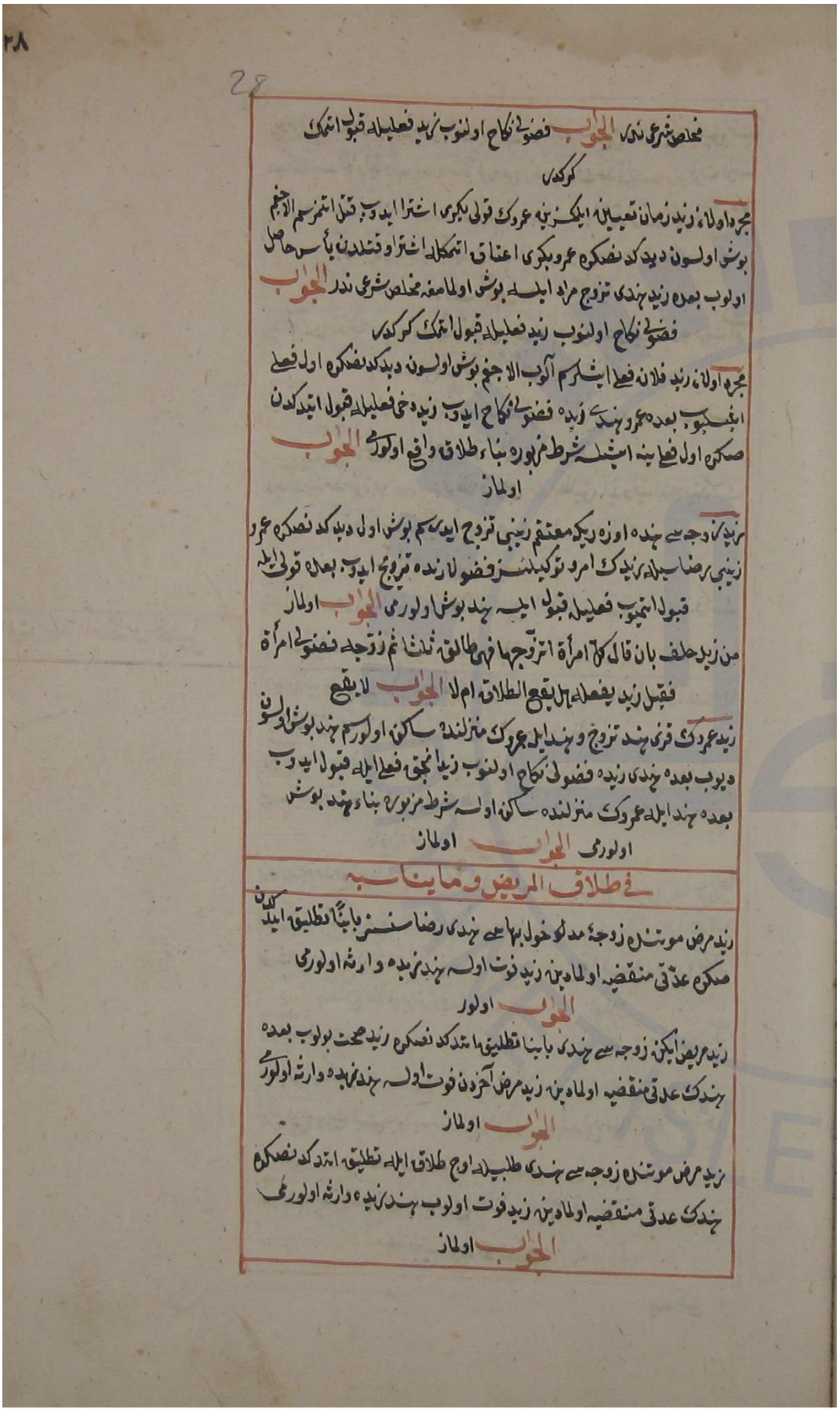

٢٨

28

مخلص شرعی ندر الجواب فضولی نکاح اولنوب زید فعلیله قبول اتمک
کوکدن
مجرد اولمغله زید زمان تعیبانه ایکن زینه عمرو کل وکیل بکری اشترا ایدوب قتل اتمز سم الاجنم
بوشی اولسون دیدکده نصکره عمرو بکری اعتاق اتمکله اشترا و قتلدن یأس حاصل
اولوب بعده زید هندی تزوج مراد ایله بوشی اولمامغه مخلص شرعی ندر الجواب
فضولی نکاح اولنوب زید فعلیله قبول اتمک کرکدر
مجرد اولمغله زید فلانه فعلی ایشارکم آلوب الاجنم بوشی اولسون دیدکده نصکره اول فعلی
ایتمیوب بعده عمرو هندی زیده فضولی نکاح ایدوب زید دخی فعلیله قبول ایتدکدن
صکره اول فعلی اینه ایشبله شرط مزبوره بناء طلاق واقع اولورمی الجواب
اولماز
زید کندو زوجه سی هنده اوزه ریکه معتقم زینبی تزوج ایدرکم بوشی اولدیدکده نصکره عمرو
زینبی رضا سیله زیدک امر و توکیلیله فضولاً زنده تزوج ایدوب بعده قولی ایله
قبول ایتمیوب فعلیله قبول ایله هند بوشی اولورمی الجواب اولماز
من زید حلف بان قال کل امرأة اتزوجها فهی طالق ثلثا ثم زوجه فضولی امرأة
فقبل زید بفعله هل یقع الطلاق ام لا الجواب لا یقع
زید عمرو کی قریی هند تزوج و هند ایله عمرو کی منزلنده ساکن اولورکم هند بوشی اولسون
دیوب بعده هندی زیده فضولی نکاح اولنوب زید بحقی فعلی ایله قبول ایدوب
بعده هند ایله عمرو کی منزلنده ساکنه اولمه شرط مزبوره بناء هند بوشی
اولورمی الجواب اولماز

فی طلاق المریض وما یناسبه

زید مرض موتنده زوجه مدلوخولیها سی هندی رضا سنه بائناً تطلیق ایدکدن
صکره عدتی منقضیه اولمادینه زید فوت اولمه هند زیده وارثه اولورمی
الجواب اولور
زید مریض ایکن زوجه سی هندی بائنا تطلیق ایتدکده نصکره زید صحت بولوب بعده
هندک عدتی منقضیه اولمادینه زید مرض آخرده فوت اولمه هند زیده وارثه اولورمی
الجواب اولماز
زید مرض موتنده زوجه سی هندی طلب ایله اوچ طلاق ایله تطلیق ایتدکده نصکره
هندک عدتی منقضیه اولمادینه زید فوت اولوب هند زیده وارثه اولورمی
الجواب اولماز

28b

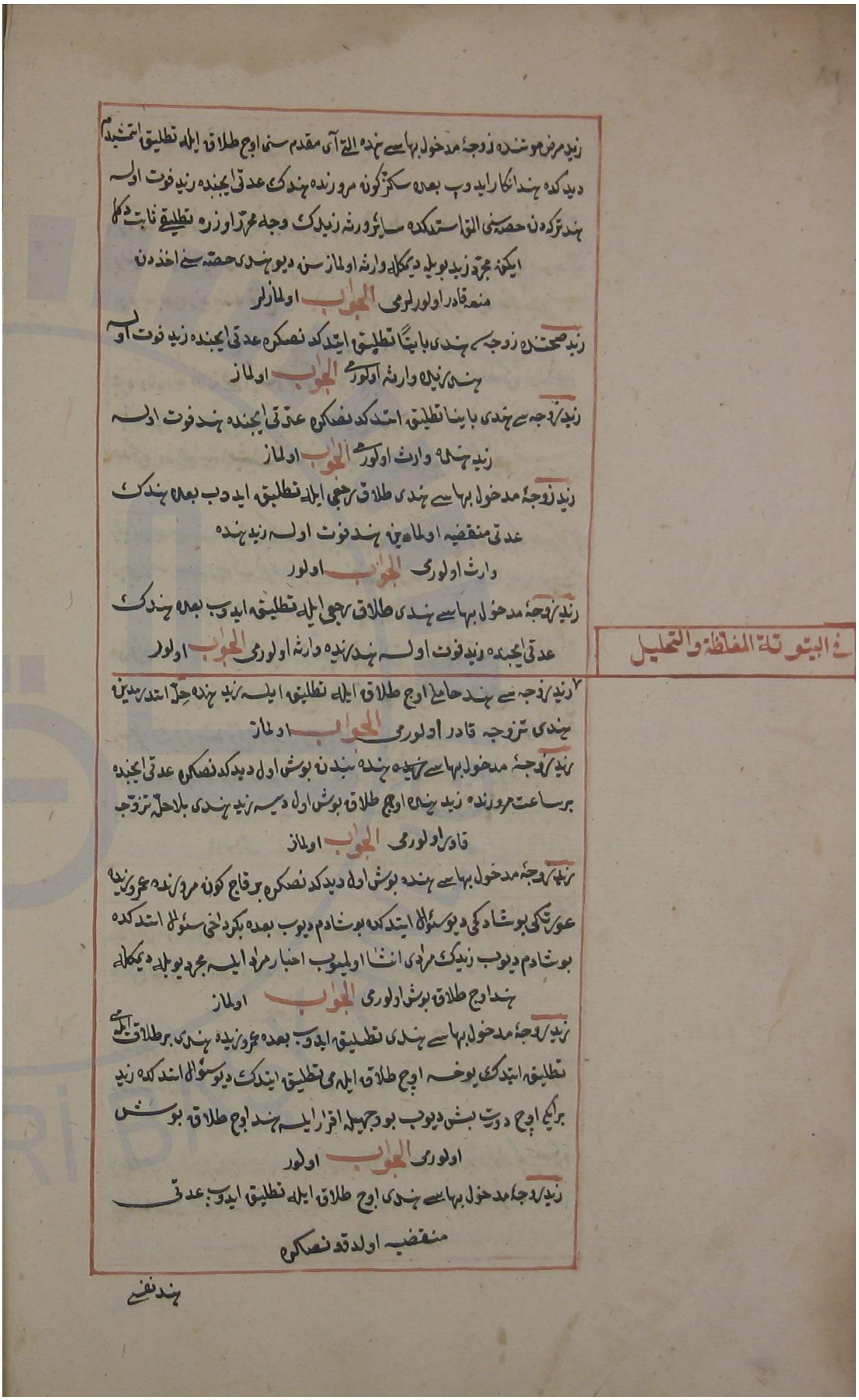

زید مرض موت نده زوجهٔ مدخول بها سے ہندہ الیٰ آخر مقدم سنی اوج طلاق ایلہ تطلیق اتشیدم
دیدکہ ہند انکار ایدوب بعدہ سکز کون مرور ندہ ہندک عدتی ایجندہ زید فوت اولہ
ہند ترکہ دن حصہ سنی التماس ایدکدہ سائر ورثہ زیدک وجہ محرر اولزرہ تطلیق ثابت دکل
ایکنہ محرر زید بویلہ دیمکلہ وارثہ اولماز سنہ دیو ہندی حصہ سنی اخذ دن
منعہ قادر اولورلرمی الجواب اولماز لر

زید صحتندہ زوجہ سی ہندی بابینا تطلیق ایتدکدہ نصکرہ عدتی ایجندہ زید فوت اولہ
ہند زیدہ وارثہ اولورمی الجواب اولماز

زید زوجہ سی ہندی بابینا تطلیق ایتدکدہ نصکرہ عدتی ایجندہ ہند فوت اولہ
زید ہندہ وارث اولورمی الجواب اولماز

زید زوجهٔ مدخول بہا سے ہندی طلاق رجعی ایلہ تطلیق ایدوب بعدہ ہندک
عدتی منقضیہ اولماہ ہند فوت اولہ زید ہندہ
وارث اولورمی الجواب اولور

زید زوجهٔ مدخول بہا سے ہندی طلاق رجعی ایلہ تطلیق ایدوب بعدہ ہندک
عدتی ایجندہ زید فوت اولہ ہند زیدہ وارثہ اولورمی الجواب اولور

زید زوجہ سی ہند حامل اوج طلاق ایلہ تطلیق ایلہ زید ہندہ حل اتدیدینہ
ہندی تزوجہ قادر اولورمی الجواب اولماز

زید زوجهٔ مدخول بہا سے حیضہ ہندہ نبدن بوش اول دیدکدہ نصکرہ عدتی ایجندہ
برساعت مرور ندہ زید ہندہ اوچ طلاق بوش اول دیمہ زید ہندی بلاحلہ تزوج
قادر اولورمی الجواب اولماز

زید زوجهٔ مدخول بہا سے ہندہ بوش اولہ دیدکدہ نصکرہ برقاچ کون مرور ندہ محرر زیدہ
عورتکی بوشادکی دیو سئوال ایتدکدہ بوشادم دیوب بعدہ بکردہ اخی سئوال ایتدکدہ
بوشادم دیوب زیدک مرادی انشا اولیوب اخبار مراد ایلہ محرر بویلہ دیمکلہ
ہند اوج طلاق بوش اولورمی الجواب اولماز

زید زوجهٔ مدخول بہا سے ہندی تطلیقہ ایدوب بعدہ محرر زیدہ ہندی برطلاق ایلہ
تطلیقہ ایتدکدہ یوخہ اوچ طلاق ایلہ می تطلیق ایتدک دیو سئوال ایتدکدہ زید
برایکی اوچ دوت بش دیوب بوجہلہ اقرار ایلہ ہند اوچ طلاق بوش
اولورمی الجواب اولور

زید زوجہ مدخول بہا سے ہندی اوچ طلاق ایلہ تطلیق ایدوب عدتی
منقضیہ اولدقدہ نصکرہ

ہند نفسے

ف البیوتة المغاظة والتحلیل

29a

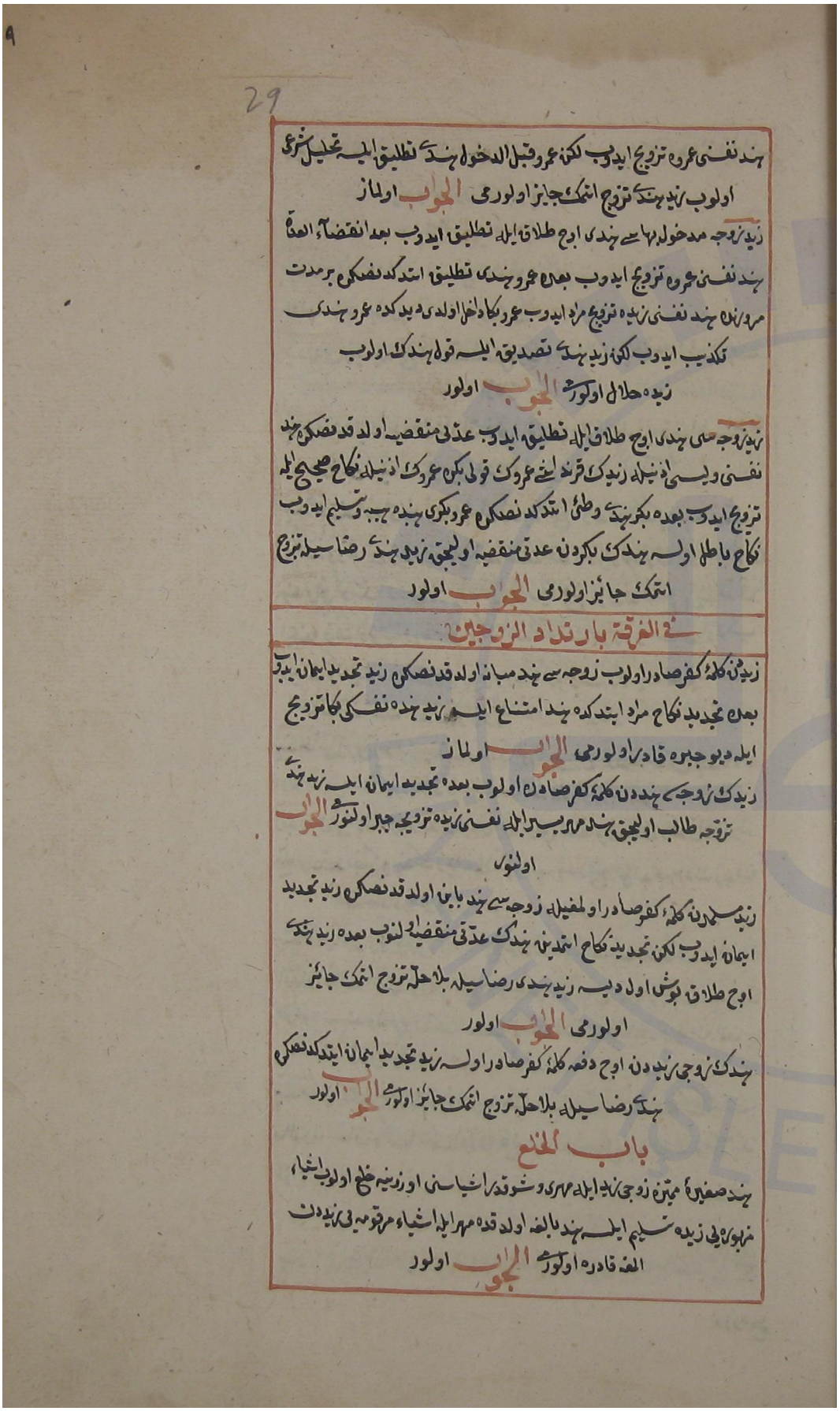

29

هند نفسی عمرو تزویج ایدوب لکن عمرو قبل الدخول هندک تطلیق ایلسه تحلیل شرعی
اولوب زید هندک تزویج اتمک جایز اولورمی الجواب اولماز

زید زوجه مدخوله سی هندی اوچ طلاق ایله تطلیق ایدوب بعد انقضاء العده
هند نفسی عمرو تزویج ایدوب بعده عمرو هندی تطلیق استدکده نفسکی برمدت
مرورندن هند نفسی زیده تزویج مراد ایدوب عمرو بکا داخل اولدی دیدکده عمرو هندک
تکذیب ایدوب لکن زید هندک تصدیقه ایلسه قوله هندک اولوب
زیده حلال اولورمی الجواب اولور

زید زوجه سی هندی اوچ طلاق ایله تطلیق ایدوب عدتی منقضیه اولدقده نفسکی هند
نفسنی ویسی ایله زیدک ترنده اینی عمروک قولی بکی عمروک ایله نکاح صحیح ایله
تزویج ایدوب بعده بکر هندک وطئی استدکده نفسکی عمرو بکری هنده هبه وتسلیم ایدوب
نکاح باطل اولسه هندک بکردن عدتی منقضیه اولمجه زید هندک رضا سیله تزویج
اتمک جایز اولورمی الجواب اولور

فی الفرقة بارتداد الزوجین

زید دن کلمهٔ کفر صادر اولوب زوجه سی هند مبانه اولدقده نفسکی زید تجدید ایمان ایدوب
بعده تجدید نکاح مراد ایتدکده هند امتناع ایلسه زید هنده نفسکی بکا تزویج
ایله دیو جبره قادر اولورمی الجواب اولماز

زیدک زوجه سی هندن کلمهٔ کفر صادر اولوب بعده تجدید ایمان ایلسه زید هندک
تزوجه طالب اولمجه هند مرور ایله نفسنی زیده تزویجه جبر اولنورمی الجواب
اولنور

زید مسلمدن کلمهٔ کفر صادر اولمغله زوجه سی هند بائنه اولدقده نفسکی زید تجدید
ایمان ایدوب لکن تجدید نکاح ایتمدینه هندک عدتی منقضیه اولنوب بعده زید هندک
اوچ طلاق بوش اولدیسه زید هندک رضا سیله بلا محلل تزویج اتمک جایز
اولورمی الجواب اولور

هندک زوجی زیدن اوچ دفعه کلمهٔ کفر صادر اولسه زید تجدید ایمان ایتدکده نفسکی
هندک رضا سیله بلا محلل تزویج اتمک جایز اولورمی الجواب اولور

باب الخلع

هند صغیره ممیزه زوجی زید ایله مهری وشوقدر اشیاسنی اوزرینه خلع اولوب اشیاء
مزبوره یی زیده تسلیم ایلسه هند بالغه اولدقده مهر ایله اشیاء مرقومه یی زیدن
المغه قادره اولورمی الجواب اولور

29b

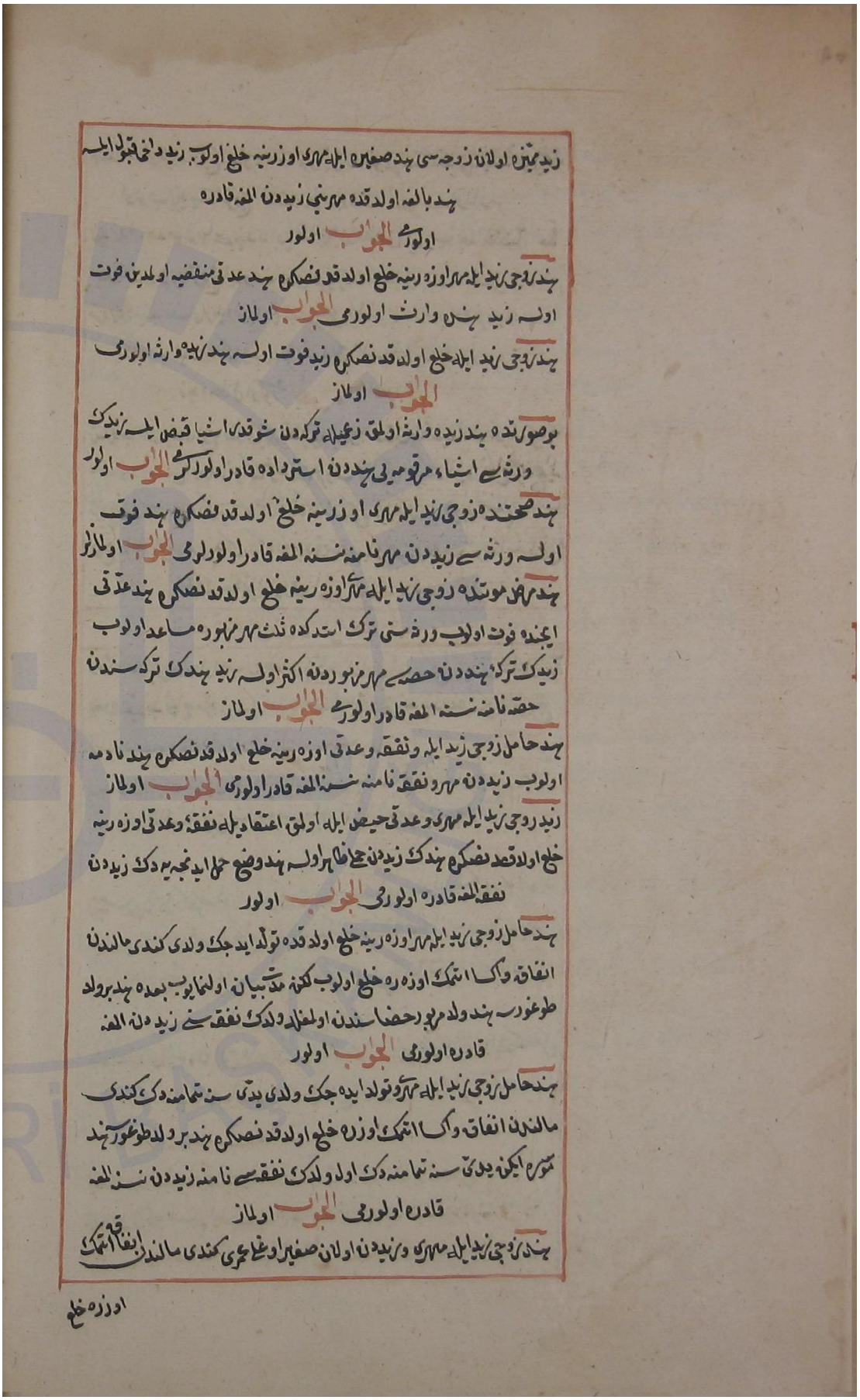

زید ممیزه اولان زوجه سی هند صغیره ایله مهری اوزرینه خلع اولوب زید دخی قبول ایله
هند بالغه اولدقده مهرینی زیددن المغه قادره
اولورمی الجواب اولور
هند زوجی زید ایله مهری اوزره رینه خلع اولدقده فصکرم هند عدتی منقضیه اولدین فوت
اولسه زید هندن وارث اولورمی الجواب اولماز
هند زوجی زید ایله خلع اولدقده فصکرم زید فوت اولسه هند زیده وارثه اولورمی
الجواب اولماز
بوصورتده هند زیده وارثه اولق زعمیله ترکه دن شو قدر اشیا قبض ایله زیدک
ورثه سی اشیاء مرقومه یی هندن استرداده قادر اولورلرمی الجواب اولور
هند صحتنده زوجی زید ایله مهری اوزرینه خلع اولدقده فصکرم هند فوت
اولسه ورثه سی زیدن مهرنامنه سنه المغه قادر اولورلرمی الجواب اولماز
هند مرض موتنده زوجی زید ایله مهری اوزره رینه خلع اولدقده فصکرم هند عدتی
ایجنده فوت اولوب ورثه سی ترک استدکده ثلث مهر مزبوره مساعد اولوب
زیدک ترکه هندن حصه سی مهر مزبوردن اکثر اولسه زید هندک ترکه سندن
حصه نامنه سنه المغه قادر اولورمی الجواب اولماز
هند حامل زوجی زید ایله نفقه وعدتی اوزره رینه خلع اولدقده فصکرم هند نامنه
اولوب زیدن مهر و نفقه نامنه سنه المغه قادر اولورمی الجواب اولماز
زید زوجی زید ایله مهری وعدتی حیض ایله اولق اعتقادیله نفقه وعدتی اوزره رینه
خلع اولدقده فصکرم هندک زیدن حمل ظاهر اولسه هند وضع حمل ایدنجه یه دک زیدن
نفقه المغه قادره اولورمی الجواب اولور
هند حامل زوجی زید ایله مهری اوزره رینه خلع اولدقده تولد ایدجک ولدی کندی مالندن
انفاقه واک اتمک اوزره خلع اولوب لکنه مدت بیان اولنمایوب بعده هند بر ولد
طوغورسه هند ولد مزبور حضانتندن اولمغله ولدک نفقه سنی زیدن المغه
قادره اولورمی الجواب اولور
هند حامل زوجی زید ایله مهری تولد ایده جک ولدی یدی سنه تمامنه دک کندی
مالندن انفاقه واک اتمک اوزره خلع اولدقده فصکرم هند بر ولد طوغورسه هند
مزبور ایکنجی یدی سنه تمامنه دک اول ولدک نفقه سنه نامنه زیدن سنه المغه
قادره اولورمی الجواب اولماز
هند زوجی زید ایله مهری وزیدن اولان صغیر اولغله جری کندی مالندن انفاقه اتمک

اوزره خلع

30a

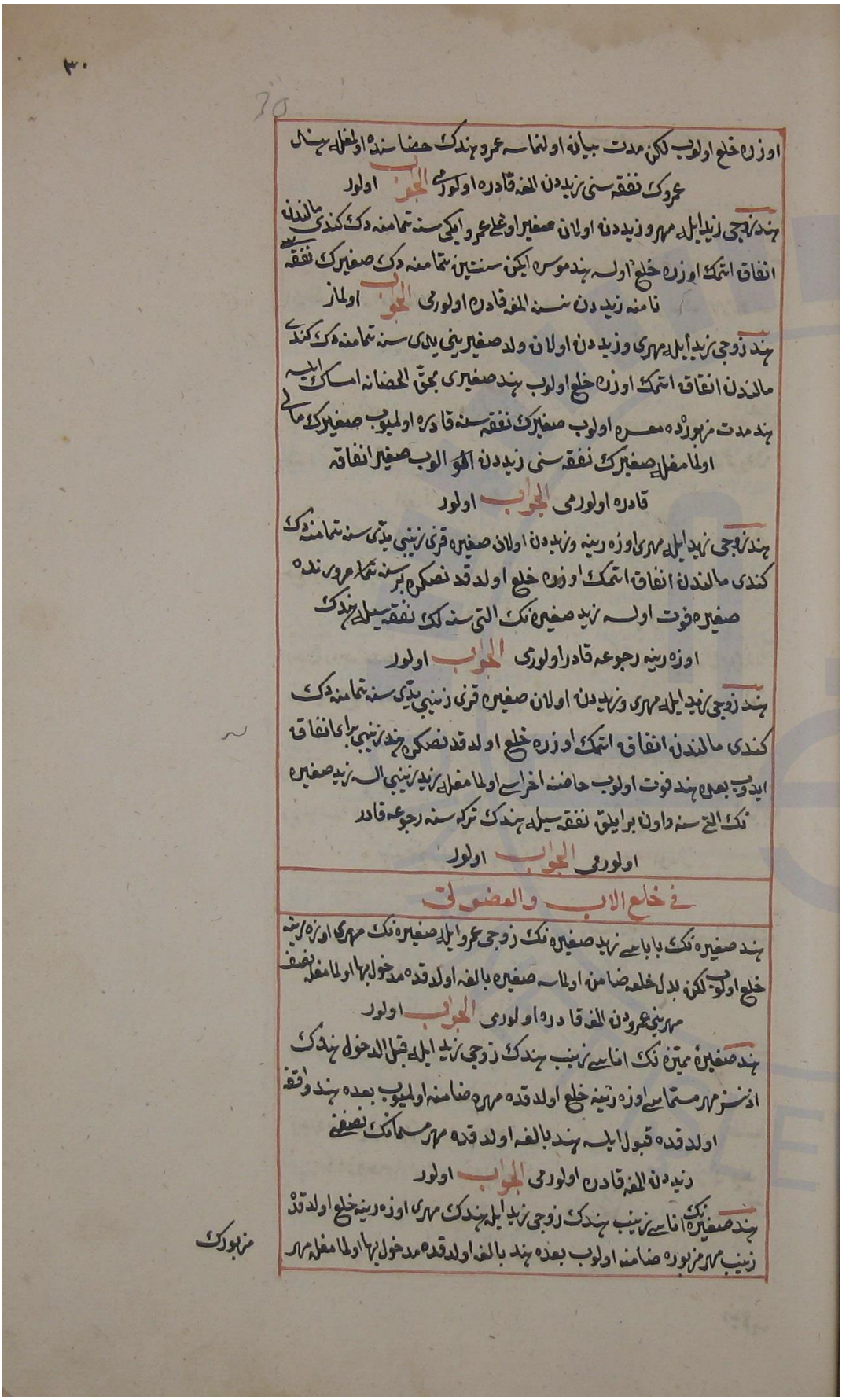

٣٠

اوزه خلع اولوب لكن مدت بيانه اولماسه عمرو هندك حضانتدن اولمغله بنال
عمروك نفقه سنى زيدون المغه قادره اولورمى الجواب اولور
هند زوجى زيد ايله مهرو زيدون اولان صغير اوغلى عمرو ايكى سنه تمامنه دك كندى مالندن
انفاق ايتمك اوزره خلع اولسه هند موسر ايكن سنتين تمامنه دك صغيرك نفقه سنى
نامنه زيدون سنه المغه قادره اولورمى الجواب اولماز
هند زوجى زيد ايله مهرى وزيدون اولان ولد صغير ينى يدى سنه تمامنه دك كندى
مالندن انفاق ايتمك اوزره خلع اولوب هند صغيرى بحق الحضانه اماك ايله
هند مدت مزبوره ده معسر اولوب صغيرك نفقه سنه قادره اولميوب صغيرك مالى
اولمامغله صغيرك نفقه سنى زيدون الغو الوب صغير انفاقه
قادره اولورمى الجواب اولور
هند زوجى زيد ايله مهرى اوزه رينه وزيدون اولان صغير قرى زينبى يدى سنه تمامنه دك
كندى مالندن انفاق ايتمك اوزره خلع اولدقده نصكرن برسنه تمام مرور ندده
صغيره فوت اولسه زيد صغيرك تك التى سنه لك نفقه سيله هندك
اوزه رينه رجوعه قادر اولورمى الجواب اولور
هند زوجى زيد ايله مهرى وزيدون اولان صغير قرى زينبى يدى سنه تمامنه دك
كندى مالندن انفاق ايتمك اوزره خلع اولدقده نصكرن هند زينبى براى انفاق
ايدوب بعده هند فوت اولوب حاضنه اخراسه اولمامغله زيد زينبى اله زيد صغيرك
تك التى سنه داون برايلق نفقه سيله هندك تركه سنه رجوعه قادر
اولورمى الجواب اولور

فى خلع الاب والمضولى

هند صغيره نك باباسى زيد صغيره نك زوجى عمرو ايله صغيره نك مهرى اوزه رينه
خلع اولوب لكن بدل خلعه ضامن اولماسه صغيره بالغه اولدقده مدخوله بها اولمامغله نصف
مهر ينى عمرودن المغه قادره اولورمى الجواب اولور
هند صغيره ميتره نك اناسى زينب هندك زوجى زيد ايله قبل الدخول هندك
اذنيله مهر مسمادن اوزه رينه خلع اولدقده مهره ضامن اولميوب بعده هند واقعه
اولدقده قبول ايله هند بالغه اولدقده مهر مسمانك نصفنى
زيدون المغه قادره اولورمى الجواب اولور
هند صغيره نك اناسى زينب هندك زوجى زيد ايله هندك مهرى اوزه رينه خلع اولدقده
زينب مهر مزبوره ضامن اولوب بعده هند بالغه اولدقده مدخوله بها اولمامغله مهر

مزبورك

30b

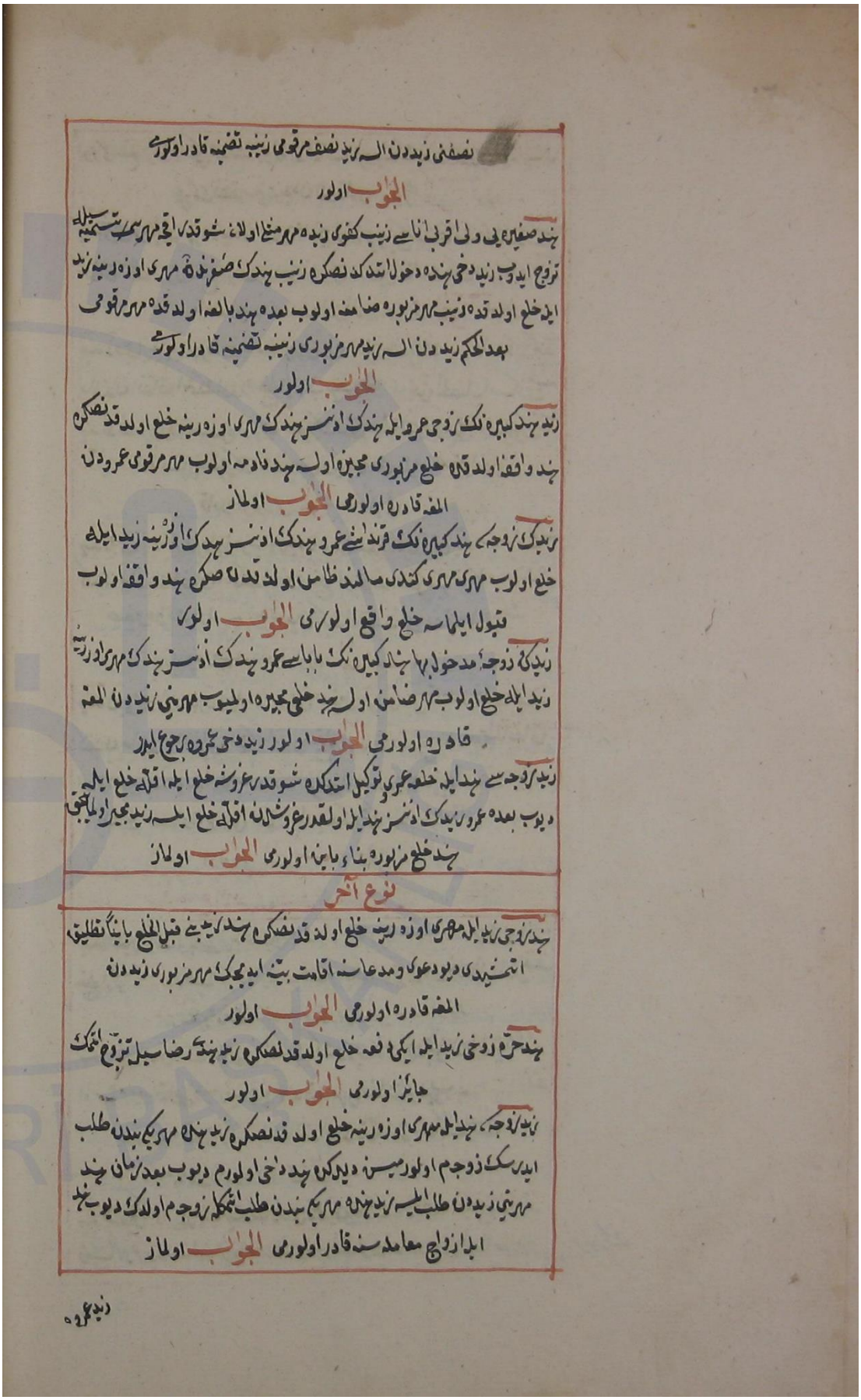

نصفنی زید دن الہ زید نصف مرقومی زینب تضمینہ قادر اولورمی

الجواب اولور

ہند صفیہ یی ولی اقربا سے زینب کفوی زیدہ مہر مثلی اولان شو قدر اقچہ مہر سمیہ تسمیہ سیلہ
تزوج ایدوب زید دخی ہندہ دخول ایتدکدن صکرہ زینب ہندک صغرہ مہری اوزہ رضا سیلہ زید
ایلہ خلع اولدقدہ زینب مہر مزبورہ ضامن اولوب بعدہ ہند بالغہ اولدقدہ مہر مرقومی
بعد الحکم زید دن الہ زید مہر مزبوری زینب تضمینہ قادر اولورمی

الجواب اولور

زید ہند کبیرہ نک زوجی عمرو ایلہ ہندک اذنسز ہندک مہری اوزہ رضا سیلہ خلع اولدقدہ صکرہ
ہند واقفا اولدقدہ خلع مزبوری مجیزہ اولہ ہند نامہ اولوب مہر مرقومی عمرو دن
المغہ قادرہ اولورمی الجواب اولماز

زیدک زوجہ ہند کبیرہ نک قرنداشی عمرو ہندک اذنسز ہندک اوزرینہ زید ایلہ
خلع اولوب مہری کندی ماللدن ضامن اولدقدہ صکرہ ہند واقفا اولوب
قبول ایلمامہ خلع واقع اولورمی الجواب اولور

زیدک زوجہ مدخولہ ہند کبیرہ نک باباسی عمرو ہندک اذنسز ہندک مہری اوزرینہ
زید ایلہ خلع اولوب مہر ضامن اولہ ہند خلعی مجیزہ اولیوب مہری زید دن المغہ
قادرہ اولورمی الجواب اولور زید دخی عمروہ رجوع ایدر

زید زوجہ سی ہند ایلہ خلعہ عمری توکیل ایتدکدہ شو قدر عوضہ خلع ایلہ اقچہ خلع ایلہ
دیوب بعدہ عمرو زیدک اذنسز ہند ایلہ اولقدر عوضلہ اقچہ خلع ایلہ زید مجیز اولمایجق
ہند خلع مزبورہ بنا و باینہ اولورمی الجواب اولماز

نوع آخر

ہند زوجی زید ایلہ مہری اوزہ رضا سیلہ خلع اولدقدہ صکرہ ہند زیدہ قبل الخلع باینگ تطلیق
ایتمشیدی دیو دعوی و مدعاسنہ اقامت بینہ ایدوجک مہر مزبوری زید دن
المغہ قادرہ اولورمی الجواب اولور

ہند حرہ زوجی زید ایلہ ایکی دفعہ خلع اولدقدہ صکرہ زید ہندہ رضا سیلہ تزوج ایتمک
جایز اولورمی الجواب اولور

زید زوجہ سی ہند ایلہ مہری اوزہ رضا سیلہ خلع اولدقدہ صکرہ زید ہندہ مہر یکیدن طلب
ایدرسک زوجم اولورمیسن دیدکدہ ہند دخی اولورم دیوب بعد زمان ہند
مہر یکی زید دن طلب ایلسہ زید ہندہ مہر یکیدن طلب ایتمکلہ زوجم اولدک دیوب ہند
ایلہ ازواج معامدسنہ قادر اولورمی الجواب اولماز

زید عمروہ

31a

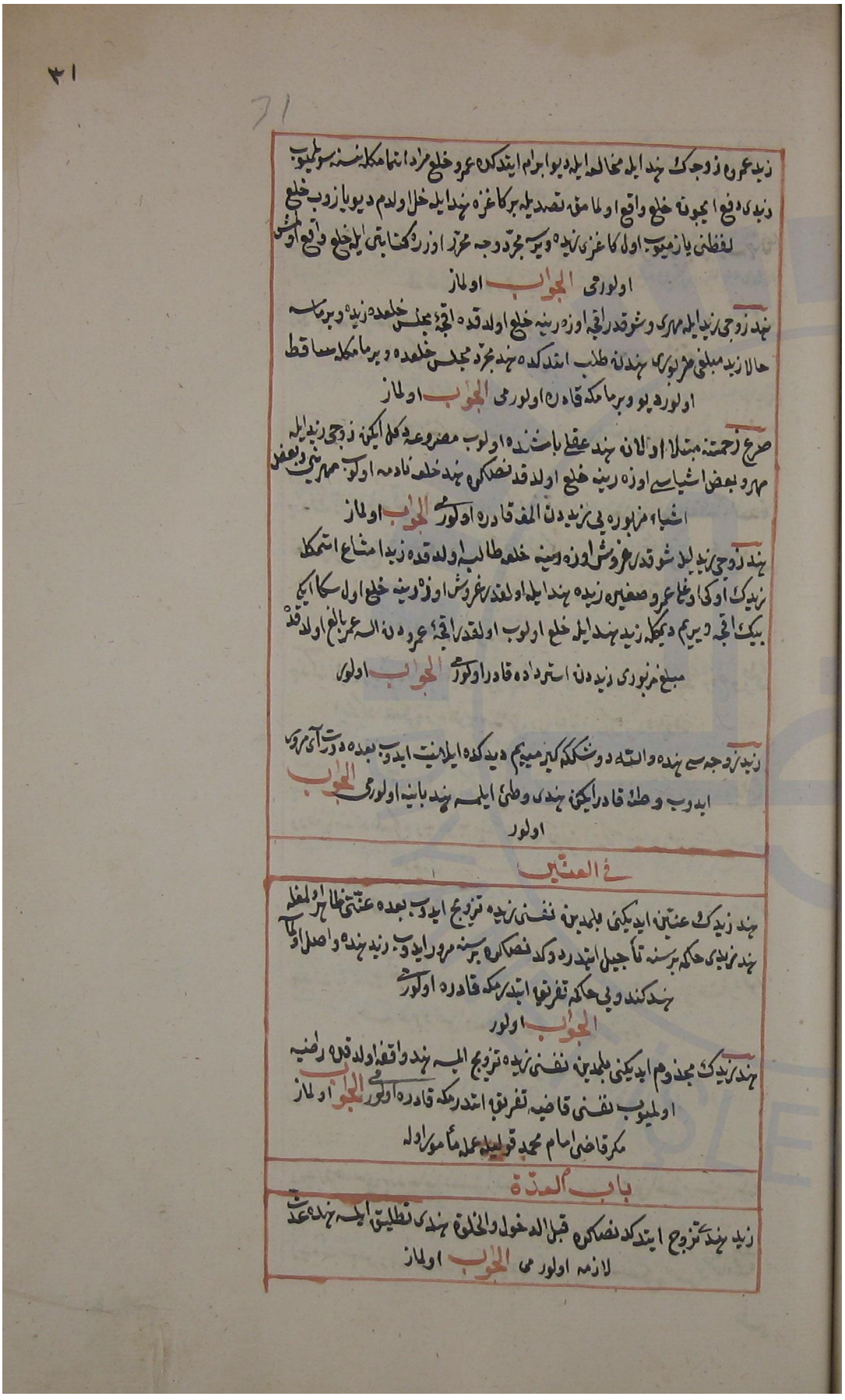

٣١

زید عمرو زوجک ہند ایله مخالعه ایله دیو ابرام ایتدکده عمرو خلع مراد انما مکله نسنه سویلیوب
زیدی دفع اعجونه خلع واقع اولماز مگر تصدیله برکاغزه ہند ایله خلع اولدم دیو یازوب خلع
لفظنی یازمیوب اول کاغزی زیده ویرب مجرد وجه محرر اوزره کتابتی ایله خلع واقع اولمش
اولورمی الجواب اولماز

ہند زوجی زید ایله مهری وشوقدر اقچه اوزرینه خلع اولدقده اقچه مجلس خلعده زیده ویرمامسه
حالا زید مبلغ مزبورک ہندن طلب ایتدکده ہند مجرد مجلس خلعده ویرمامکله ساقط
اولوردیو ویرمامکه قادر اولورمی الجواب اولماز

صرح زحمتنه مبتلا اولان ہند عقلی باشنده اولوب مضروعه دکل ایکن زوجی زید ایله
مهری وبعض اشیاسنه اوزه رینه خلع اولدقده نصکره ہند خلعدن نادمه اولوب مهرینی وبعض
اشیاء مزبوره یی زیددن المغه قادره اولورمی الجواب اولماز

ہند زوجی زید ایله شوقدر غروشی اوزه رینه خلعه طالب اولدقده زید اشتاع استمکله
زیدک اوکی اوغلی عمرو صغیر زیده ہند ایله اولدقدن غروشی اوزه رینه خلع اولسکا ایکی
بیک اقچه ویرم دیمکله زید ہند ایله خلع اولوب اولقدر اقچه عمرو دن اله عمر بالغ اولدقده
مبلغ مزبوری زیدن استرداده قادر اولورمی الجواب اولور

زید زوجه سی ہنده والله دوشکلکه کیزمیم دیدکده ایلانیت ایدوب بعده درت آی مرور
ایدوب وطئ قادر ایکن ہندی وطئ ایلمه ہند بائنه اولورمی الجواب
اولور

فی العنین

ہند زیدک عنین ایدیکنی بلمدیکنی نفسنی زیده تزویج ایدوب بعده عننی ظاهر اولمغله
ہند زیدی حاکم برسنه تأجیل ایتدردکده نصکره برسنه مرور ایدوب زید ہنده واصل اولمامسه
ہند کندویی حاکم تفریقه ایتدرمکه قادره اولورمی
الجواب اولور

ہند زیدک مجذوم ایدیکنی بلمدیکنی نفسنی زیده تزویج ایلمه ہند واقف اولدقده رضیه
اولمیوب نفسنی قاضیه تفریقه ایتدرمکه قادره اولورمی الجواب اولماز
مکر قاضی امام محمد قولیله عمل مأمور اوله

باب العدة

زید ہندی تزویج ایتدکده نصکره قبل الدخول والخلوة ہندی تطلیق ایلمه ہند عدت
لازمه اولورمی الجواب اولماز

31b

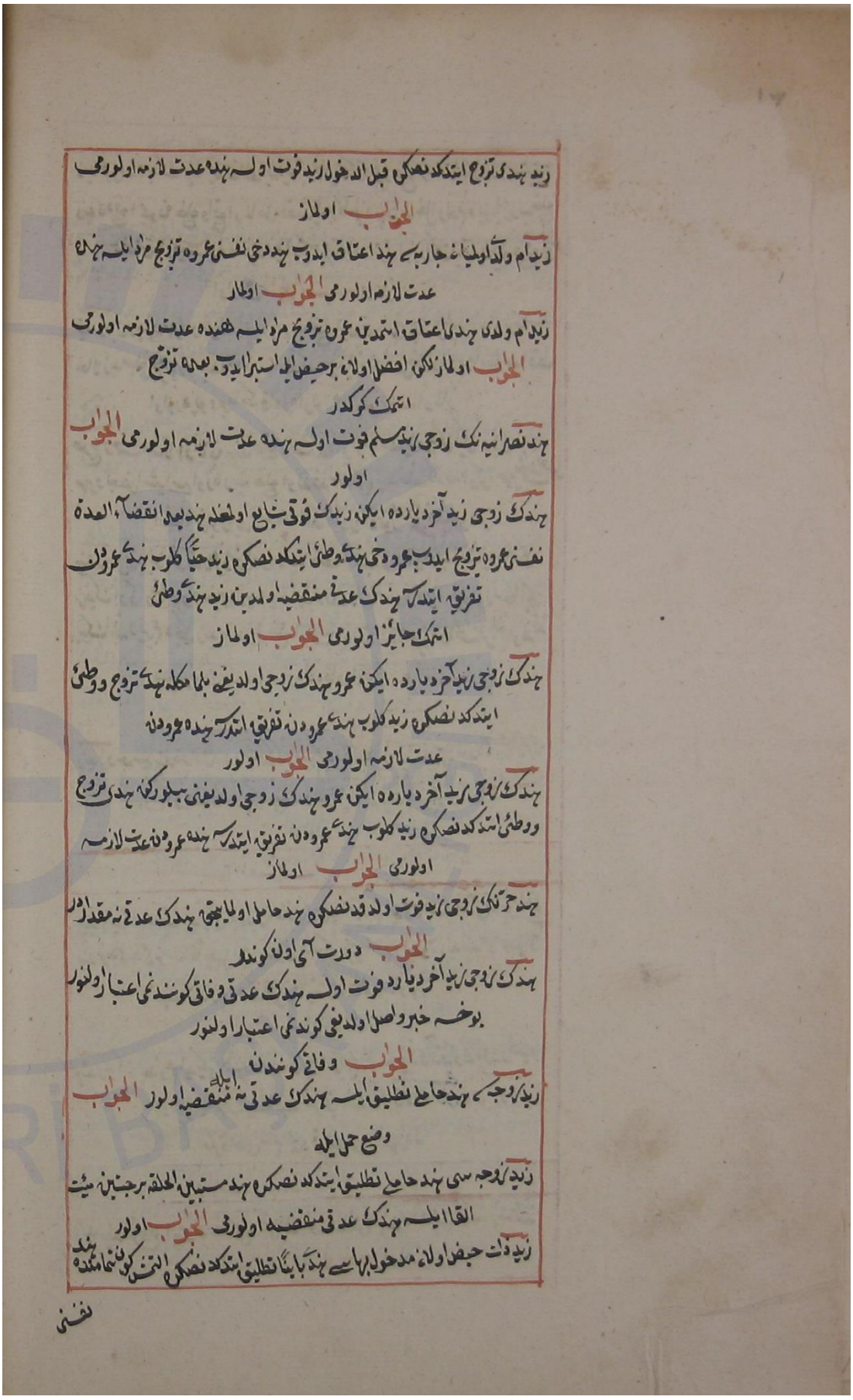

زید ہندی تزوج ایتدکدہ نصکرہ قبل الدخول زید فوت اولہ ہندہ عدت لازمہ اولورمی

الجواب اولماز

زید ام ولد اولیانہ جاریہ سی ہند اعتاق ایدوب ہند دخی نفسنی عمرو ہ تزویج مزد ایلہ ہندہ

عدت لازمہ اولورمی الجواب اولماز

زید ام ولدی ہندی اعتاق استمدینہ عمرو تزویج مزد ایلہ ھندہ عدت لازمہ اولورمی

الجواب اولماز لکن افضل اولانہ برحیض ایلہ استبرا ایدوب بعدہ تزویج

اتمک کوکدر

ہند نصرانیہ نک زوجی زید مسلم فوت اولہ ہندہ عدت لازمہ اولورمی الجواب

اولور

ہندک زوجی زید آخر دیارده ایکن زیدک قولی تابع اولمغلہ ہند بعد انقضاء العدة

نفسنی عمرو ہ تزویج ایدوب عمرو ہ دخی ہندہ وطئ ایتدکدہ نصکرہ زید حیاتکلوب ہندہ عمرو دن

تفریق ایتدرسہ ہندک عدتی منقضیہ اولدینی زید ہندہ وطئ

اتمک جایز اولورمی الجواب اولماز

ہندک زوجی زید آخر دیارده ایکن عمرو ہندک زوجی اولدیغنی بلماکلہ ہندہ تزوج و وطئ

ایتدکدہ نصکرہ زید کلوب ہندہ عمرو دن تفریق ایتدرسہ ہندہ عمرو دن

عدت لازمہ اولورمی الجواب اولور

ہندک زوجی زید آخر دیارده ایکن عمرو ہندک زوجی اولدیغنی بیلورکن ہندی تزوج

و وطئ ایتدکدہ نصکرہ زید کلوب ہندہ عمرو دن تفریق ایتدرسہ ہندہ عمرو دن عدت لازمہ

اولورمی الجواب اولماز

ہند حرنک زوجی زید فوت اولدقدہ نصکرہ ہند حامل اولمایجہ ہندک عدتی نہ مقدار در

الجواب دورت آی اون کوندر

ہندک زوجی زید آخر دیارده فوت اولہ ہندک عدتی وفاتی کوندنمی اعتبار اولنور

یوخسہ خبر واصل اولدیغی کوندنمی اعتبار اولنور

الجواب وفاتی کوندن

زید زوجہ سی ہند حاملہ تطلیق ایلہ ہندک عدتی منقضیہ اولور الجواب

وضع حمل ایلہ

زید زوجہ سی ہند حاملہ تطلیق ایتدکدہ نصکرہ ہند مستبین الخلقہ برجنین ہیئت

القا ایلہ ہندک عدتی منقضیہ اولورمی الجواب اولور

زید ذات حیض اولانہ مدخولہ بہاسی ہندہ بائنا تطلیق ایتدکدہ نصکرہ التش کون تمام مکنده ہند

نفسنی

32a

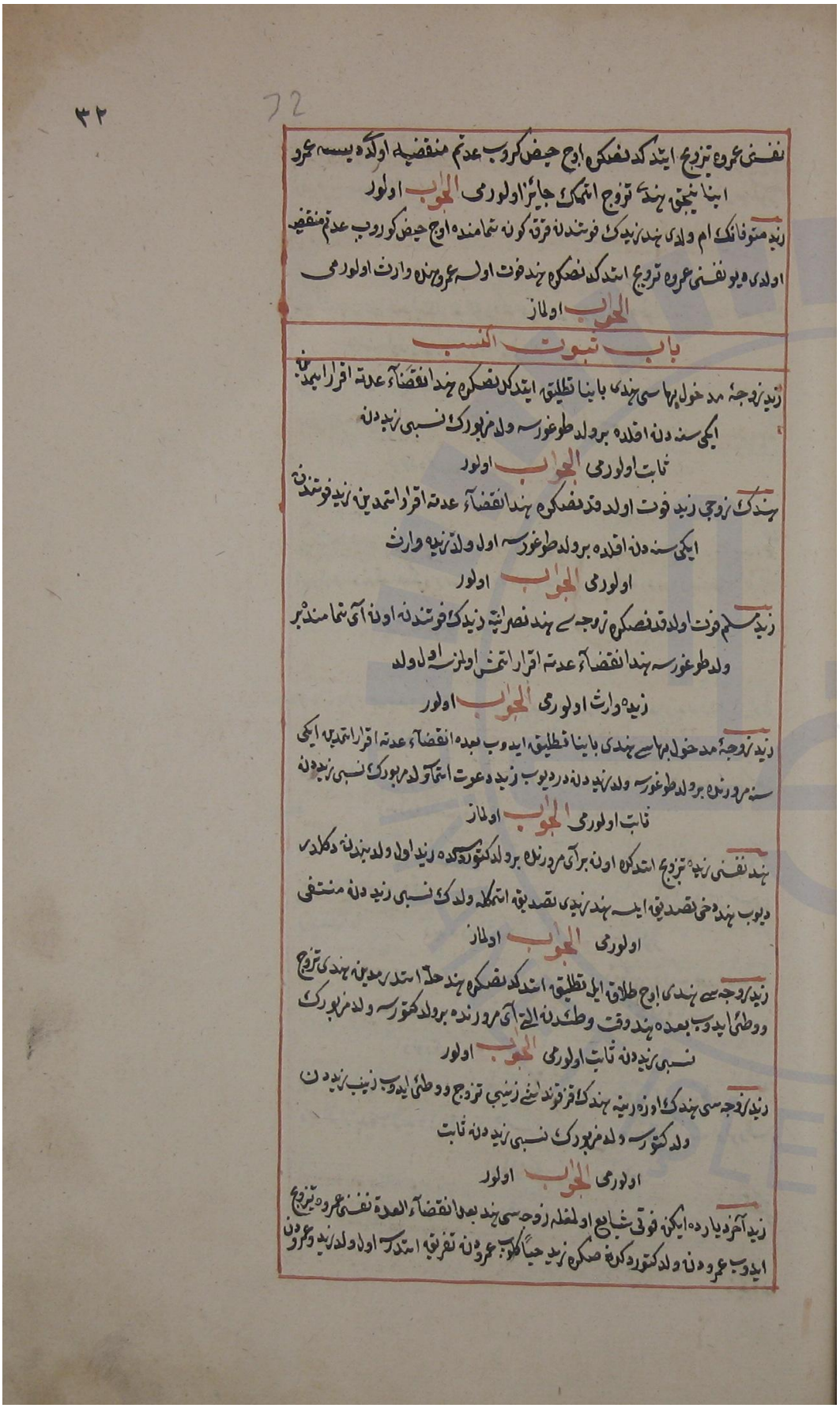

٣٢

72

نفسی عمرو تزویج ایتدکدن فصکره اوچ حیض کروب عدتم منقضیه اولدقده بیسه عمرو
اینا نیچون هندک تزوج اتمکی جایز اولورمی الجواب اولور
زید متوفانک ام ولدی هند زیدک فوشندنه فرقه کونه تمامنده اوچ حیض کروب عدتم منقضیه
اولدی ویو نفسی عمرو تزویج ایتدکدن فصکره هند فوت اولسه عمرو زیدک وارث اولورمی
الجواب اولماز

باب ثبوت النسب

زید زوجه مدخوله سی هندی باینا تطلیقه ایتدکدن فصکره هند انقضاء عدته اقرار ایدوب
ایکی سنه دنه اقلده برولد طوغورسه ولد مزبورک نسبی زیددن
ثابت اولورمی الجواب اولور
هندک زوجی زید فوت اولدقدن فصکره هند انقضاء عدته اقرار ایتمدین زید فوشندنه
ایکی سنه دنه اقلده برولد طوغورسه اول ولد زیده وارث
اولورمی الجواب اولور
زید مسلم فوت اولدقدن فصکره زوجه سی هند نصرانیه زیدک فوشندنه اونه آی تمامندن بر
ولد طوغورسه هند انقضاء عدته اقرار ایتمش اولسه اول ولد
زیده وارث اولورمی الجواب اولور
زید زوجه مدخوله سی هندی باینا تطلیقه ایدوب بعده انقضاء عدته اقرار ایتمدین ایکی
سنه مرورنده برولد طوغورسه ولد زیدن دردیوب زیده دعوت ایتمکله ولد مزبورک نسبی زیدن
ثابت اولورمی الجواب اولماز
هند نفسی زیده تزویج ایتدکده اون برآی مرورنده برولد کتورمکله زید اول ولد بندن دکلدر
دیوب هنده حق تصدیقه ایسه هند زیدی تصدیقه اتمکله ولدک نسبی زیدن منتفی
اولورمی الجواب اولماز
زید زوجه سی هندی اوچ طلاق ایله تطلیقه ایتدکدن فصکره هند حلالدن صکره زیدن تزوج
ووطئی ایدوب بعده هند وقت وطئدنه التی آی مرورنده برولد کتورسه ولد مزبورک
نسبی زیدن ثابت اولورمی الجواب اولور
زید زوجه سی هندک اوزرینه هندک اقرارندن صکره زینب تزوج ووطئی ایدوب زینب زیدن
ولد کتورسه ولد مزبورک نسبی زیدن ثابت
اولورمی الجواب اولور
زید آخر دیاره ایکن فوتی شایع اولمغله زوجه سی هند بعد انقضاء العدة نفسی عمرو تزویج
ایدوب عمرودن ولد کتوردکده فصکره زید حیاکلوب عمرودن تفریقه ایتدکدن اول ولد زیدن وعمرودن

32b

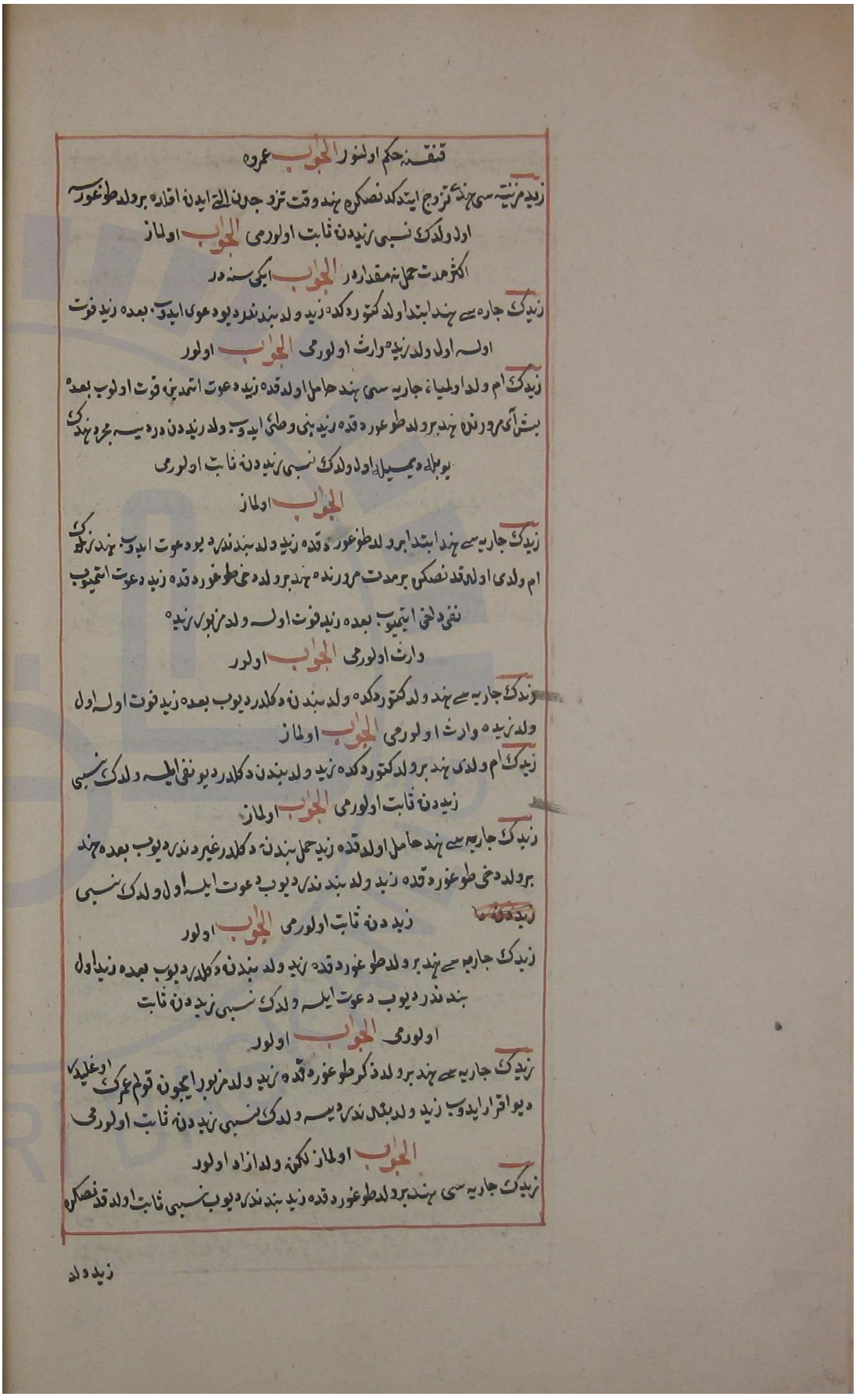

قنفذه حکم اولنور الجواب عمرو
زید مزینه سی هندک تزوج ایتدکده نصکره هند وقت تزوجده ولدی اولدیغنی اقراره برولد طوغمشدر
اول ولدک نسبی زیدون ثابت اولورمی الجواب اولماز
اکثر مدت حمل نه مقدار در الجواب بکی سنه در
زیدک جاریه سی هند ابتدا اولد کتوردکده زید ولد بندن دکلدر دیو دعوی ایدوب بعده زید فوت
اولسه اول ولد زیده وارث اولورمی الجواب اولور
زیدک ام ولدی اولیا جاریه سی هند حامل اولدقده زید دعوت استدیکنده فوت اولوب بعده
بش آی مرورندن هند برولد طوغورمشدقده زید بنی وطئی ایدوب ولد زیدون دره یسه مجرد هندک
یولمله دیمیله اول ولدک نسبی زیدون ثابت اولورمی
الجواب اولماز
زیدک جاریه سی هند ابتدا برولد طوغورمشدقده زید ولد بندن دکلدر دیو دعوت ایدوب هندک
ام ولدی اولدقدن نصکره برمدت مرورنده هند برولدی طوغورمشدقده زید دعوت ایتمیوب
نفی ولدی ایتمیوب بعده زید فوت اولسه ولد مزبور زیدون
وارث اولورمی الجواب اولور
زیدک جاریه سی هند ولد کتوردکده ولد بندن دکلدر دیوب بعده زید فوت اولسه اول
ولد زیدون وارث اولورمی الجواب اولماز
زیدک ام ولدی هند برولد کتوردکده زید ولد بندن دکلدر دیو نفی ایلسه ولدک نسبی
زیدون ثابت اولورمی الجواب اولماز
زیدک جاریه سی هند حامل اولدقده زید حمل بندن دکلدر غیر دندر دیوب بعده هند
برولدی طوغورمشدقده زید ولد بندندر دیوب دعوت ایلسه اول ولدک نسبی
زیدون ثابت اولورمی الجواب اولور
زیدک جاریه سی هند برولد طوغورمشدقده زید ولد بندن دکلدر دیوب بعده زید اول
بندندر دیوب دعوت ایلسه ولدک نسبی زیدون ثابت
اولورمی الجواب اولور
زیدک جاریه سی هند برولد ذکر طوغورمشدقده زید ولد مزبور ایکون قوم عمک اولغیدر
دیو اقرار ایدوب زید ولد بندندر دیسه ولدک نسبی زیدون ثابت اولورمی
الجواب اولماز لکونه ولد ازاد اولور
زیدک جاریه سی هند برولد طوغورمشدقده زید بندندر دیوب نسبی ثابت اولدقده نصکره

زید ولد

33a

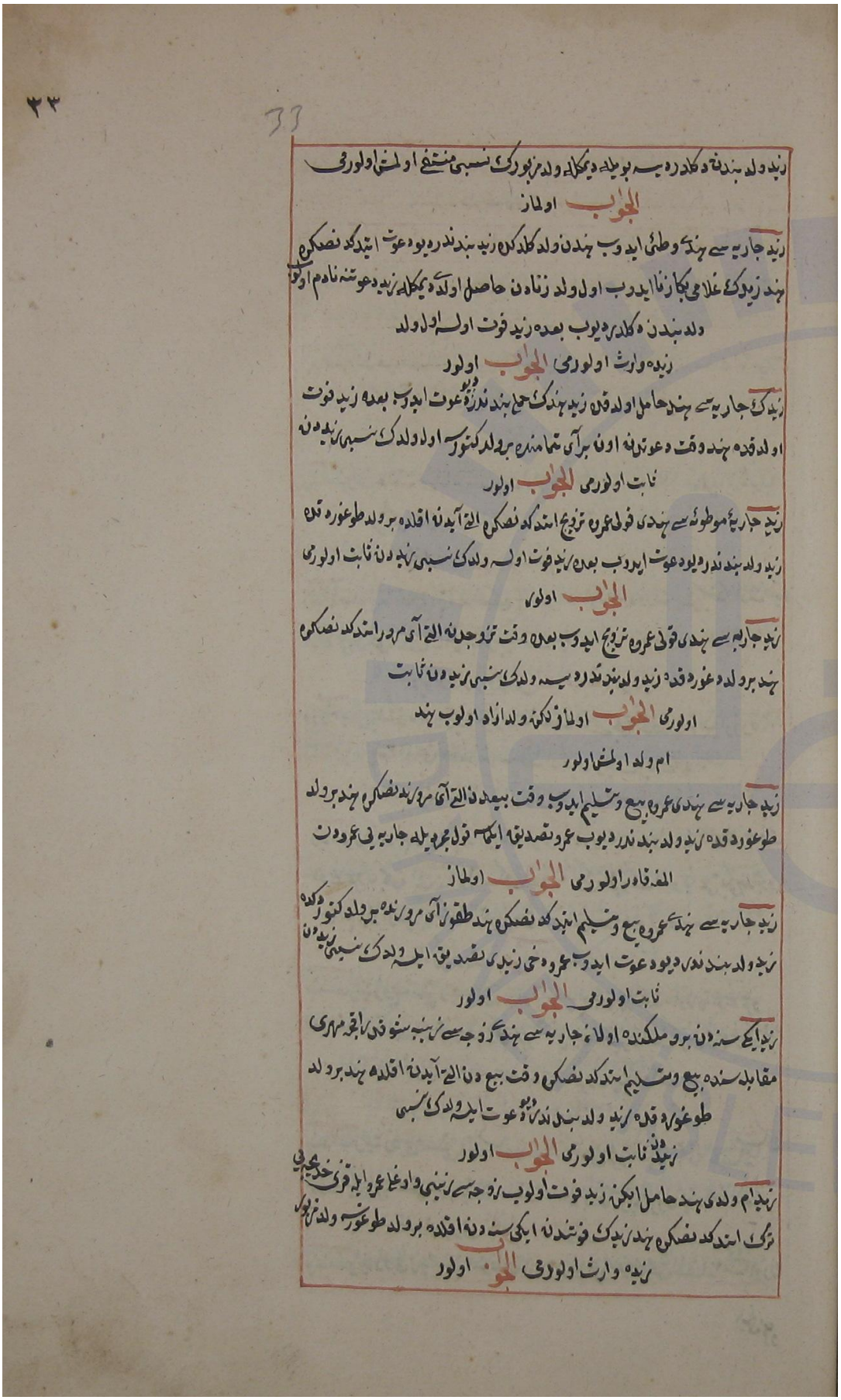

٣٣

زید ولد بندہ کلدرویسہ بویلہ دیکملہ ولد مزبورک نسبی مستفع اولمشی اولورمی

الجواب اولماز

زید جاریہ سے ہندہ وطئی ایدوب ہندہ ولد کلدکن زید بندہ درویوہ عوت ایدکہ نصکمن ہند زیدک غلامی بکارزنا ایدوب اول ولد زنادن حاصل اولدغی دیکملہ زید دعوتنہ نادم اولمش

ولد بندہ کلدرویوب بعدہ زید فوت اولسہ اول ولد

زیدہ وارث اولورمی الجواب اولور

زیدک جاریہ سے ہندہ حامل اولدقدہ زید ہندک حملی بندہ درویہ دعوت ایدوب بعدہ زید فوت

اولدقدہ ہندہ وقت دعوتنہ اون برآی تمامندہ برولد کنور سہ اول ولدک نسبی زیدہ ثابت

اولورمی الجواب اولور

زید جاریہ موطوئہ سے ہندی قولی عمرہ تزویج ایتدکدہ نصکمن الیتآیدنہ اقلدہ برولد طوغورقدہ

زید ولد بندہ درویوہ دعوت ایدوب بعدہ زید فوت اولسہ ولدک نسبی زیدہ ثابت اولورمی

الجواب اولور

زید جاریہ سے ہندی قولی عمرہ تزویج ایدوب بعدہ وقت تزوجدہ الیتآی مرورایتدکدہ نصکمن

ہند برولد غورقدہ زید ولد بندہ درویسہ ولدک نسبی زیدہ ثابت

اولورمی الجواب اولماز لکنہ ولد ازادہ اولوب ہند

ام ولد اولمشی اولور

زید جاریہ سے ہندی عمرہ بیع وتسلیم ایدوب وقت بیعدہ الیتآی مرورندہ نصکمن ہند برولد

طوغورقدہ زید ولد بندہ درویوب عمرو تصدیقہ ایلمکلہ قولی عمرہ یلہ جاریہ یی عمرودن

المغفارہ اولورمی الجواب اولماز

زید جاریہ سے ہندہ عمرہ بیع وتسلیم ایتدکدہ نصکمن ہند طقوزآی مرورندہ برولد کنوردکدہ

زید ولد بندہ درویوہ دعوت ایدوب عمرو دخی زیدی تصدیقہ ایلہ ولدک نسبی زیدہ

ثابت اولورمی الجواب اولور

زید ایکی سنہ دن برو ملکندہ اولان جاریہ سے ہندہ زوجہ سے زینبہ شوذن راجع مہری

مقابلہ سندہ بیع وتسلیم ایتدکدہ نصکمن وقت بیعدن الیتآیدنہ اقلدہ ہند برولد

طوغورقدہ زید ولد ہندہ درویوہ دعوت ایلہ ولدک نسبی

زیدہ ثابت اولورمی الجواب اولور

زید ام ولدی ہند حامل ایکن زید فوت اولوب زوجہ سے زینبی وارثلری قوی خدیجہ یی

ترک ایتدکدہ نصکمن ہند زیدک فوتندن ایکی سنہ دن اقلدہ برولد طوغورسہ ولد مزبور

زیدہ وارث اولورمی الجواب اولور

33b

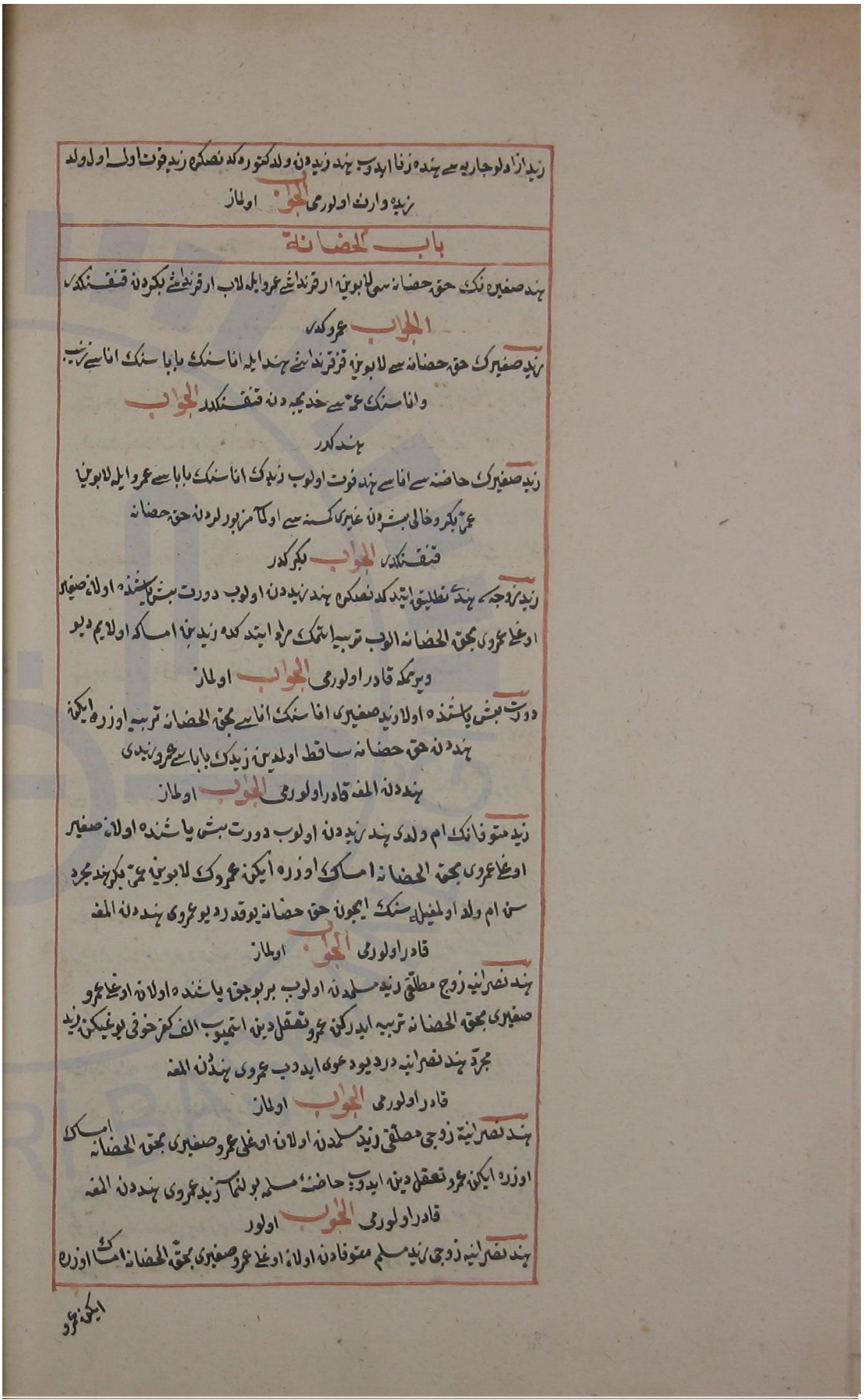

زید از اولو جاریه سی هنده زنا ایدوب هند زیدون ولدکتوروکه نصلکن زید فوت اولسه اولاد
زیده وارث اولورمی الجواب اولماز

باب الحضانة

هند صغیره نک حق حضانه سی لابوینه ارقرنداشی عمرو ایله لاب ارقرنداشی بکردن قنفسنکدر
الجواب عمرو کدر
زید صغیرک حق حضانه سی لابوینه قرنداشی هند ایله اناسنک بابا سنک اناسی زینب
وانا سنک عمه سی خدیجه دن قنفسنکدر الجواب
هند کدر
زید صغیرک حاضنه سی اناسی هند فوت اولوب زیدک اناسنک بابا سی عمرو ایله لابوینی
عمی بکر وخالی بشره دن غیرک کسنه سی اولکا مزبور لردن حق حضانه
قنفسنکدر الجواب بکر کدر
زید زوجه سی هند تطلیق ایتدکدن صکره هند زیدون اولوب دورت بش یاشنده اولان صغیر
اوغلی عمروی بحق الحضانه الوب تربیه ایتمک مراد ایتدکده زیدبنی اماکه اولایم دیو
ویرمکه قادر اولورمی الجواب اولماز
دورت بش یاشنده اولان زید صغیری اناسنک اناسی بحق الحضانه تربیه اوزره ایکن
هند دن حق حضانه ساقط اولدیسی زیدک بابا سی عمرو زیدی
هند دن المغه قادر اولورمی الجواب اولماز
زید متوفانک ام ولدی هند زیدون اولوب دورت بش یاشنده اولان صغیر
اوغلی عمروی بحق الحضانه اماکه اوزره ایکن عمروک لابوینه عمی بکر هند مجرد
سن ام ولد اولمغیله سنک ایجون حق حضانه یوقدر دیو عمروی هند دن المغه
قادر اولورمی الجواب اولماز
هند نصرانیه زوج مطلقی زید مسلمدن اولوب بر بوجوق یاشنده اولان اوغلی عمرو
صغیری بحق الحضانه تربیه ایدرکن عمرو تعقل دینه ایتمیوب الفکر خوفی یوغیکن زید
مجرد هند نصرانیه دردیو دعوی ایدوب عمروی هند دن المغه
قادر اولورمی الجواب اولماز
هند نصرانیه زوجی مطلقی زید مسلمدن اولان اوغلی عمرو صغیری بحق الحضانه اماکه
اوزره ایکن عمرو تعقل دینه ایدوب حاضنه مسلمه بولنمکه زید عمروی هند دن المغه
قادر اولورمی الجواب اولور
هند نصرانیه زوجی زید مسلم متوفادن اولان اوغلی عمرو صغیری بحق الحضانه اماکه اوزره

ایکن عمرو

34a

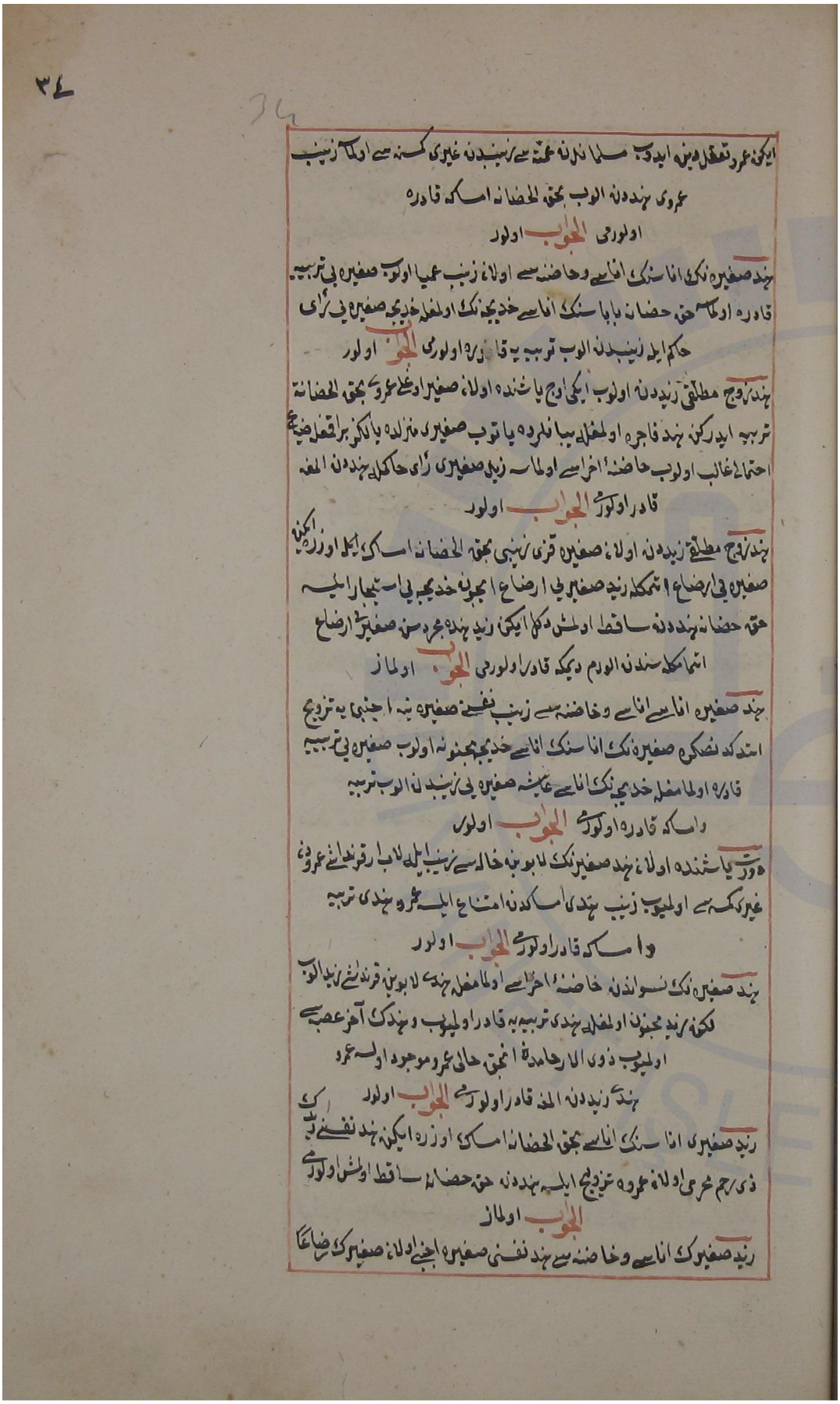

٣٤

ایکن عمرو تفقل دینه ایدوب مسلمانلرنه عمته سی زینب دنه غیری کسنه سی اولمامق زینب
عمروی هندنه الوب بحق الحضانه اماکه قادره
اولورمی الجواب اولور
هند صغیره نک انا سنک اناسی وخاضنه سی اولان زینب عمیا اولوب صغیره یی تربیه
قادره اولمامق حق حضانه بابا سنک اناسی خدیجه نک اولمغله خدیجی صغیره یی رأی
حاکم ایله زینبدنه الوب تربیه یه قادره اولورمی الجواب اولور
هند زوج مطلقی زیددنه اولوب ایکی اوج یاشنده اولان صغیر اوغلی عمروی بحق الحضانه
تربیه ایدرکن هند فاجره اولمغله بیانلره یا توب صغیری مزلده یالکز براقمغله ضیاع
احتمالی غالب اولوب حاضنه اخراسی اولماسه زید صغیری رأی حاکمله هنددنه المغه
قادر اولورمی الجواب اولور
هند زوج مطلقی زیددنه اولان صغیره قرنی زینبی بحق الحضانه اماکه ایکی اوزره ایکنجی
صغیره یی ارضاع ایتمکله زید صغیره یی ارضاع ایچون خدیجه یی استیجار ایله
حق حضانه هنددنه ساقط اولش دکل ایکن زید هنده بعد سن صغیره یی ارضاع
ایتمامکه سنددنه الورم دیمکه قادر اولورمی الجواب اولماز
هند صغیره اناسی اناسی وخاضنه سی زینب نفسی صغیره یه اجنبی یه تزویج
استدکده نصکره صغیره نک انا سنک اناسی خدیجه مجنونه اولوب صغیره یی تربیه
قادره اولمامغله خدیجه نک اناسی عایشه صغیره یی زینبدنه الوب تربیه
واماکه قادره اولورمی الجواب اولور
هند زوج یاشنده اولان صغیر نک لابوبه خالاسی زینب ایله لاب قرنداشی عمروی
غیرکمسه سی اولیوب زینب هندی اماکدنه امتناع ایله عمرو هندی تربیه
واماکه قادر اولورمی الجواب اولور
هند صغیره نک نسوانلدنه خاضنه اخراسی اولمامغله هندک لابوبه قرنداشی زیدالوب
لکن زید مجنون اولمغله هندی تربیه یه قادر اولیوب وهندک آخر عصبه
اولیوب ذوی الارحامدن اینجق حالی عمرو موجود اولسه عمرو
هندی زیددنه المغه قادر اولورمی الجواب اولور
زید صغیری انا سنک اناسی بحق الحضانه اماکه اوزره ایکن هند نفسنی زیدک
ذی رحم محرمی اولان عمروه تزویج ایله هنددنه حق حضانه ساقط اولش اولورمی
الجواب اولماز
زید صغیرک اناسی وخاضنه سی هند نفسنی صغیره اجنبی اولان صغیرک رضاعا

34b

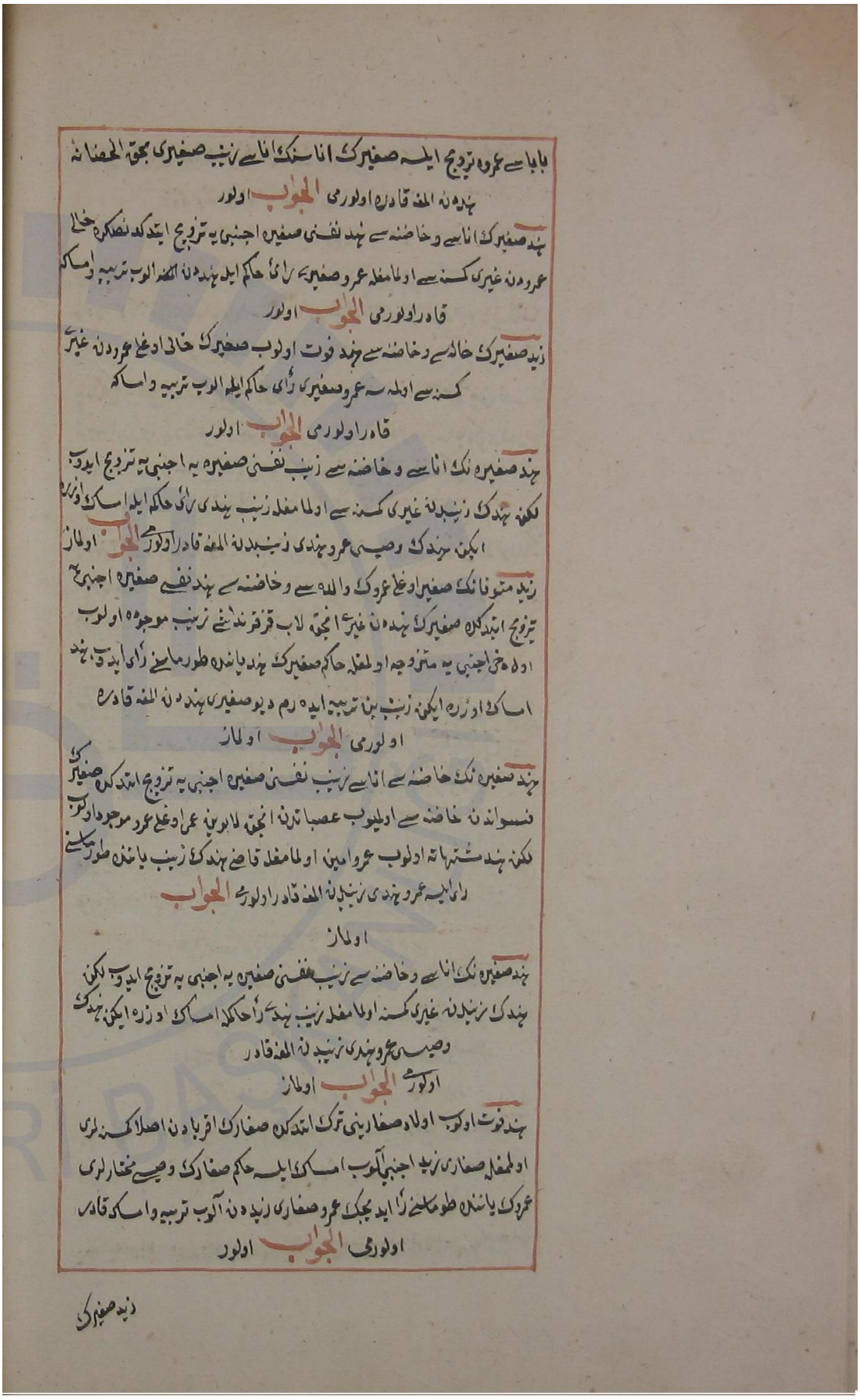

بابا سے عمرو تزویج ایلہ صغیرک اناسنک اناسے زینب صغیرک بحق الحضانہ
ہندہ نہ المفہ قادر اولورمی **الجواب** اولور
ہند صغیرک اناسے وخاصہ سے ہند نفسی صغیرہ اجنبیہ یہ تزویج ایتدکدہ نصلکہ خالی
عمرو دن غیرک کسنہ سے اولمامغلہ عمرو صغیرہ رائی حاکم ایلہ ہندہ نہ المفہ اوب تربیہ واسا کہ
قادر اولورمی **الجواب** اولور
زید صغیرک خالہ سے وخاصہ سے ہند فوت اولوب صغیرک خالی اولغی عمرو دن غیرک
کسنہ سے اولمہ سہ عمرو صغیرک رائی حاکم ایلہ اوب تربیہ واسا کہ
قادر اولورمی **الجواب** اولور
ہند صغیرہ نک اناسے وخاصہ سے زینب نفسی صغیرہ یہ اجنبیہ یہ تزویج ایدوب
لکن ہندک زینب دن غیرک کسنہ سے اولمامغلہ زینب ہندک رائی حاکم ایلہ اسا کہ اوزرہ
ایکن ہندک وصیسی عمرو ہندک زینب دن المفہ قادر اولورمی **الجواب** اولماز
زید متوفانک صغیر اولغی عمروک والدہ سے وخاصہ سے ہند نفسی صغیرہ اجنبیہ یہ
تزویج ایتدکدہ صغیرک ہندہ نہ غیرک انجق لاب قرقرندنسی زینب موجودہ اولوب
اولدہ خی اجنبی یہ متزوجہ اولمغلہ حاکم صغیرک ہندہ یاندہ طورمامغی رائی ایدوب ہند
اسا کہ اوزرہ ایکن زینب بن تربیہ ایدہ رم دیو صغیرک ہندہ نہ المفہ قادر
اولورمی **الجواب** اولماز
ہند صغیرہ نک خاصہ سے اناسے زینب نفسی صغیرہ اجنبیہ یہ تزویج ایتدکدہ صغیرک
نسواندہ خاصہ سے اولیوب عصبا تدہ انجق لابرینہ عمی اولغی عمرو موجود اولوب
لکن ہند مشترہا تہ اولوب عمرو امین اولمامغلہ قاضی ہندک زینب یاندہ طورمامغی
رائی ایلہ عمرو ہندک زینب دن المفہ قادر اولورمی **الجواب**
اولماز
ہند صغیرہ نک اناسے وخاصہ سے زینب نفسی صغیرہ یہ اجنبیہ یہ تزویج ایدوب لکن
ہندک زینب دن غیرک کسنہ اولمامغلہ زینب ہندک رائی حاکم اسا کہ اوزرہ ایکن ہندک
وصیسی عمرو ہندک زینب دن المفہ قادر
اولورمی **الجواب** اولماز
ہند فوت اولوب اولاد صغارینی ترک ایتدکدہ صغارک اقربا دن اصلا کسنہ لری
اولمغلہ صغاری زید اجنبی اوب اسا کہ ایلہ حاکم صغارک وصیسی صغارلری
عمروک یاندہ طورمامغی رائی ایدوب عمرو صغاری زید دن اوب تربیہ واسا کہ قادر
اولورمی **الجواب** اولور

زید صغیرک

35a

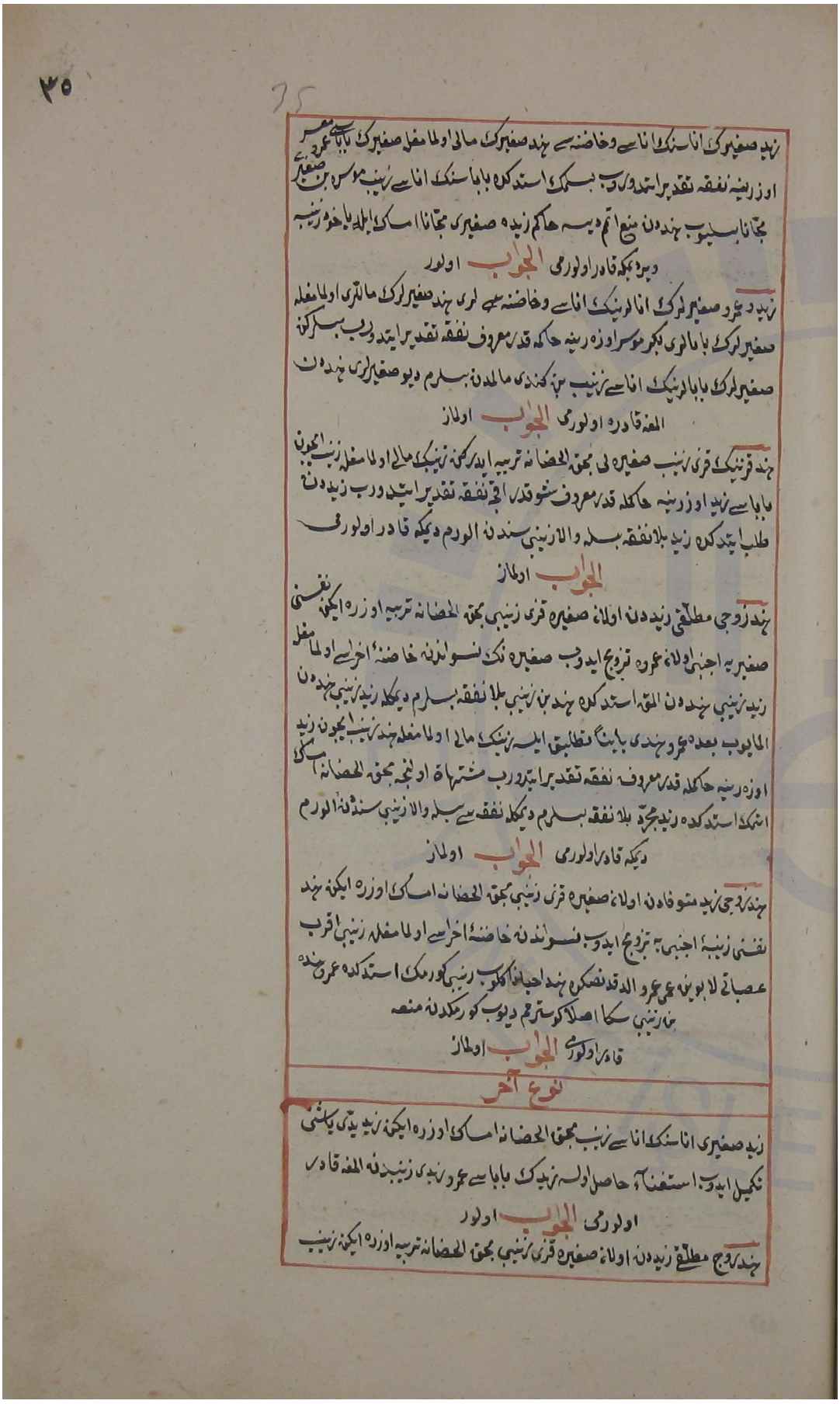

٣٥

35

زید صغیرک اناسنک اناسے وخاصۃ سے ہند صغیرک مالی اولما مغلہ صغیرک بابا سے عمرو معسر
اوزرینہ نفقہ تقدیر ایتدورب بسمک استدکدہ بابا سنک اناسے زینب موسر بنت صغیر
مجانا بسلیوب ہندون منع ایتمدیسہ حاکم زیدہ صغیری مجانا اسکی ایلہ یاخود زینبہ
دیہ بیکہ قادر اولورمی الجواب اولور

زید دیمرو صغیر لرک اناسی اولوبدی اناسے وخاصۃ سہی لری ہند صغیر لرک مالتری اولما مغلہ
صغیر لرک بابالری بکر موسر اوزہ رینہ حاکمہ قدر معروف نفقہ تقدیر ایتدورب بسلرکہ
صغیر لرک بابالری بکر اناسے زینب بہ کندی مالندن بسلرم دیو صغیر لری ہندون
المغہ قادر اولورمی الجواب اولماز

ہند قرنیک قری زینب صغیرہ لی بحق الحضانہ تربیہ ایدرکن زینبک مالی اولما مغلہ زینب المجنون
بابا سے زید اوزرینہ حاکمہ قدر معروف شوقدر اقچہ نفقہ تقدیر ایتدورب زیدون
طلب ایتدکدہ زید بلا نفقہ بسلہ والا زینبی سندن الورم دیمکلہ قادر اولورمی

الجواب اولماز

ہند زوجی مطلقی زیدون اولاد صغیرہ قری زینبی بحق الحضانہ تربیہ اوزرہ ایکن نفسی
صغیرہ یہ اجنبی اولان عمروہ تزویج ایدوب صغیرہ نک نسوانندن خاصۃ اخراسے اولما مغلہ
زید زینبی ہندون المغہ استدکدہ ہند بنت زینبی بلا نفقہ بسلرم دیمکلہ زید زینبی ہندون
المایوب بعدہ عمرو ہندی بابینا تطلیق ایلہ زینبک مالی اولما مغلہ ہند زینب المجنون زید
اوزرینہ حاکمہ قدر معروف نفقہ تقدیر ایتدورب مشتہاۃ اولنجہ بحق الحضانہ اسکی
اشمکدستدکدہ زید بحق بلا نفقہ بسلرم دیمکلہ نفقہ سے بسلہ والا زینبی سندن الورم
دیمکہ قادر اولورمی الجواب اولماز

ہند زوجی زید متوفادن اولاد صغیرہ قری زینبی بحق الحضانہ اسکی اوزرہ ایکن ہند
نفسی زینبہ اجنبی یہ تزویج ایدوب نسوانندن خاصۃ اخراسے اولما مغلہ زینب اقرب
عصبات لابوین عمی عمرو الدقدنصکرن ہند احیانا کلوب زینبی کورمک استدکدہ عمرو ہندہ
ہند زینبی سکا اصلا کوسترمہ دیوب کورمکدن منعہ
قادر اولورمی الجواب اولماز

نوع آخر

زید صغیری اناسنک اناسے زینب بحق الحضانہ اسکی اوزرہ ایکن زید یدی یاشنی
تکمیل ایدوب استغنا حاصل اولہ زیدک بابا سے عمرو زیدی زینبدن المغہ قادر
اولورمی الجواب اولور

ہند زوج مطلقہ زیدون اولاد صغیرہ قری زینبی بحق الحضانہ تربیہ اوزرہ ایکن زینب

35b

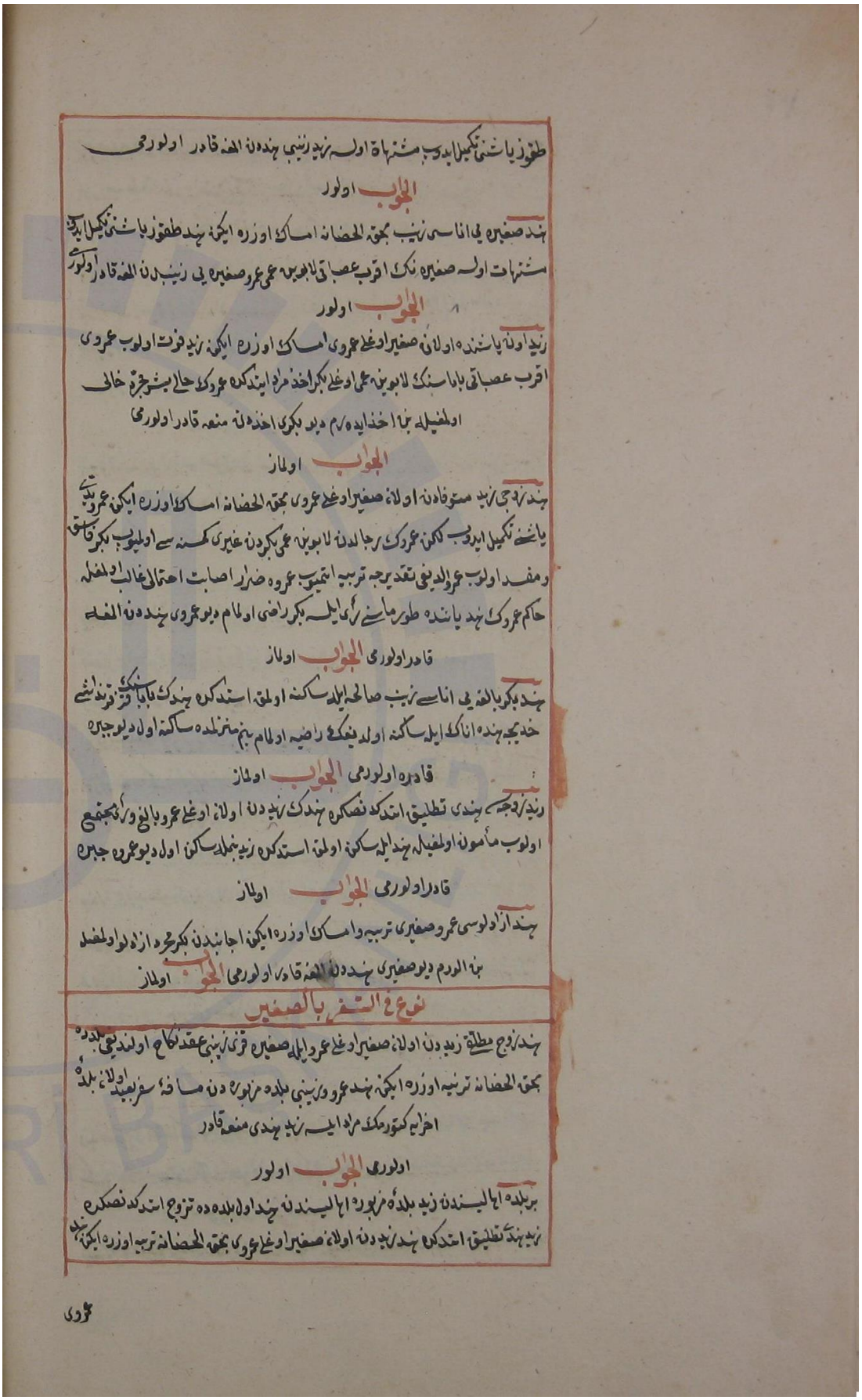

طقوز یاشنی تکمیل ایدوب مشتهاة اولسه زید زینبی هندونه الهه قادر اولورمی

الجواب اولور

هند صغیره یی اناسی زینب بحقه الحضانه اماسک اوزره ایکن هند طقوز یاشنی تکمیل ایدوب مشتهات اولسه صغیره نک اقرب عصباتی بابوینه عمی عمرو صغیره یی زینبدن الهه قادر اولورمی

الجواب اولور

زید اونه یاشنده اولانی صغیر اوغلی عمروی اماسک اوزره ایکن زید فوت اولوب عمروی اقرب عصباتی باباسنک لابوینه عمی اوغلی بکر اخذ مراد ایتدکده عمروک حالی بشرحزه خالی اولمغیله بنا اخذ ایده رم دیو بکری اخذدن منعه قادر اولورمی

الجواب اولماز

هند زوجی زید متوفادن اولانی صغیر اوغلی عمروی بحقه الحضانه اماسک اوزره ایکن عمرو دخی یاشنی تکمیل ایدوب لکن عمروک رجالدن لابوینه عمی بکردن غیری کمسنه سی اولیوب بکر فاسق و مفسد اولوب عمرو الدینی تقدیرجه تربیه ایتمیوب عمروه ضرار اصابت احتمالی غالب اولمغله حاکم عمروک هند یاشنده طورماسنه رأی ایله بکر راضی اولمامغله دیو عمروی هندونه الهه قادر اولورمی

الجواب اولماز

هند بکر بالغه یی اناسی زینب صالحه ایله ساکنه اولمق اوزره کندک بابانک قرنداشی خدیجه هنده اناک ایله ساکنه اولدیغکه راضیه اولمامغله منزله ساکنه اولادیوجیره قادره اولورمی

الجواب اولماز

زید زوجه سی هندی تطلیق ایتدکده نصکره هند زیددن اولانی اوغلی عمرو بالغ اولدقده اولوب مأمونه اولمغیله هند ایله ساکنه اولمق ایستدکده زید بنمله ساکنه اولادیو عمروی جبرا قادر اولورمی

الجواب اولماز

هند زیدن اولوسی عمرو صغیری تربیه و اماسک اوزره ایکن اجابتدن بکری مجرد زیدن اولوب اخذ عمرو الدیوم دیو صغیری هندونه الهه قادر اولورمی

الجواب اولماز

نوع فی الشفع بالصغیر

هند زوج مطلقه زیددن اولانی صغیر اوغلی عمرو ایله صغیره قزی زینبی عقد نکاح اولندقدن بلده سنده بحقه الحضانه تربیه اوزره ایکن هند عمرو و زینبی بلده سی مزبوره دن مسافه سفر بعید اولان بلده اخرایه کمتورمک مراد ایله زید هندی منعه قادر اولورمی

الجواب اولور

بربلده ایله ایسه دن زید بلده مزبوره ایله ایسه دن هند اول بلده ده تزوج اتدکده نصکره زید هندک تطلیق اتدکدن هند زیددن اولانی صغیر اوغلی عمروی بحقه الحضانه تربیه اوزره ایکن هند

عمروی

36a

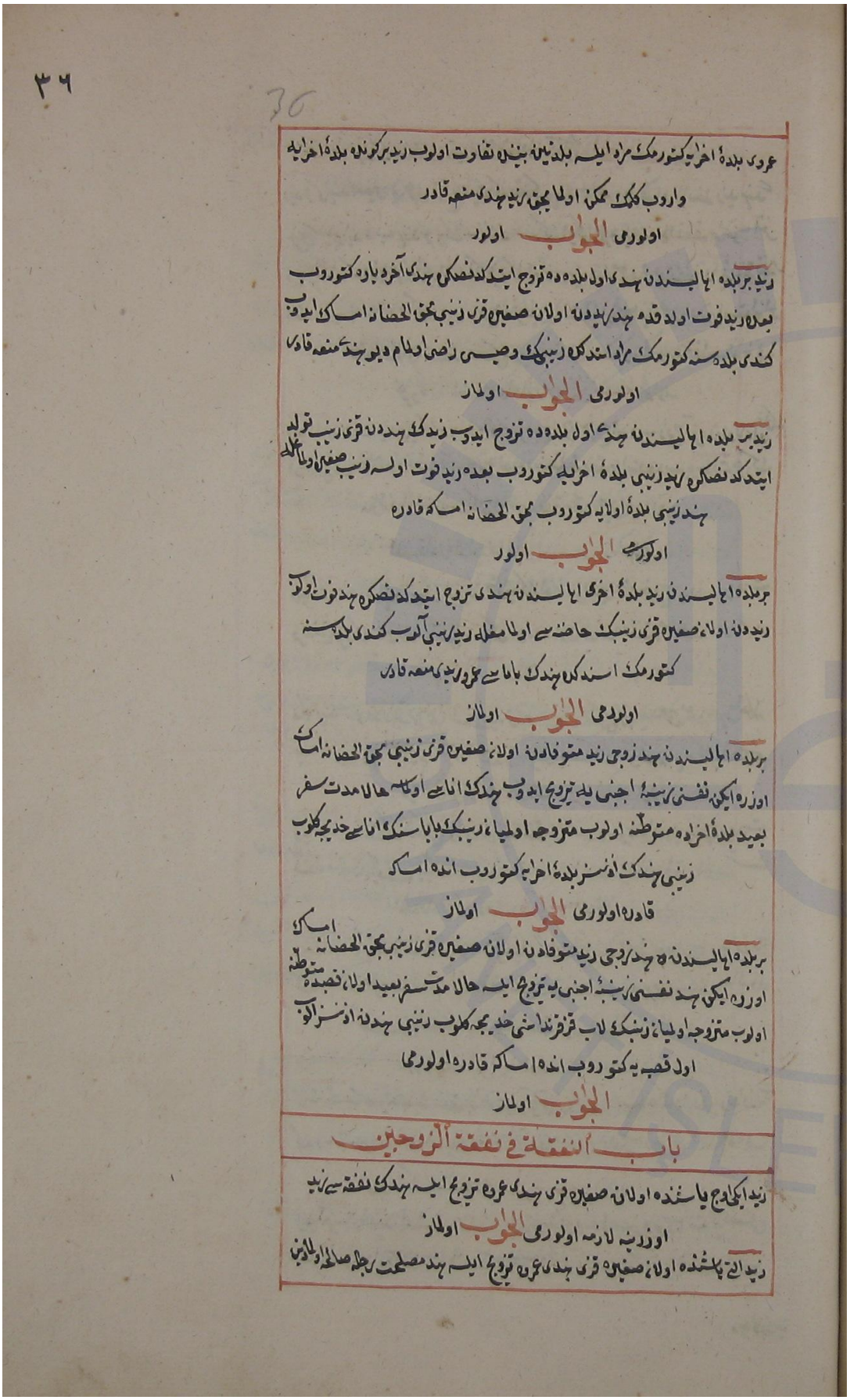

٣٦

36

عروی بلدهٔ اخرایه کتورمک مراد ایلسه بلدتینه بینده تفاوت اولوب زید برکونده بلدهٔ اخرایه
واروب کلمک ممکن اولمایجق زید هندک منعه قادر
اولورمی **الجواب** اولور

زید برلده اهالیسندن هند اول بلده ده تزوج ایتدکدن صکره هندک آخره یاره کتوروب
بعده زید فوت اولدقده هند زیدندن اولان صغیره قزی زینبی بحق الحضانه اماک ایدوب
کندی بلده سنه کتورمک مراد اتدکده زینبک وصیی راضی اولمایوب هندک منعه قادر
اولورمی **الجواب** اولماز

زید برلده اهالیسندن هندی اول بلده ده تزوج ایدوب زیدک هندن قزی زینب تولد
ایتدکدن صکره زید زینبی بلدهٔ اخرایه کتوروب بعده زید فوت اولسه زینب صغیره اولمغله
هند زینبی بلدهٔ اولایه کتوروب بحق الحضانه اماک قادره
اولورمی **الجواب** اولور

برلده اهالیسندن زید بلدهٔ اخری اهالیسندن هندی تزوج ایتدکدن صکره هند فوت اولوب
زیدندن اولان صغیره قزی زینبک حاضنه سی اولمغله زید زینبی آلوب کندی بلده سنه
کتورمک اسند کده هندک باباسی عمرو زیدی منعه قادر
اولورمی **الجواب** اولماز

برلده اهالیسندن هند زوجی زیدی متوفادن اولان صغیره قزی زینبی بحق الحضانه اماک
اوزره ایکن نفسنی زینبهٔ اجنبی یه تزوج ایدوب هندک اناسی اولمغله حالا مدت سفر
بعید بلدهٔ اخراده متوطنه اولوب متزوجه اولیا زینبک باباسنک اناسی خدیجه کلوب
زینبی هندک اونسز بلدهٔ اخرایه کتوروب انده اماکه
قادره اولورمی **الجواب** اولماز

برلده اهالیسندن هند زوجی زیدی متوفادن اولان صغیره قزی زینبی بحق الحضانه اماک
اوزره ایکن هند نفسنی زینبهٔ اجنبی یه تزوج ایله حالا مدت سفر بعیدا اولان قصبهٔ متوطنه
اولوب متزوجه اولیا زینبک لاب قزقرنداشی خدیجه کلوب زینبی هندن اونسز اولوب
اول قصبه یه کتوروب انده اماکه قادره اولورمی
الجواب اولماز

باب النفقة في نفقة الزوجين

زید ایکی اوج یاشنده اولان صغیره قزی هندی عمرو تزوج ایله هندک نفقه سی زید
اوزرینه لازمه اولورمی **الجواب** اولماز
زید الی یاشنده اولان صغیره قزی هندی عمرو تزوج ایله هند مصلحت رجله صالحه اولمادین

36b

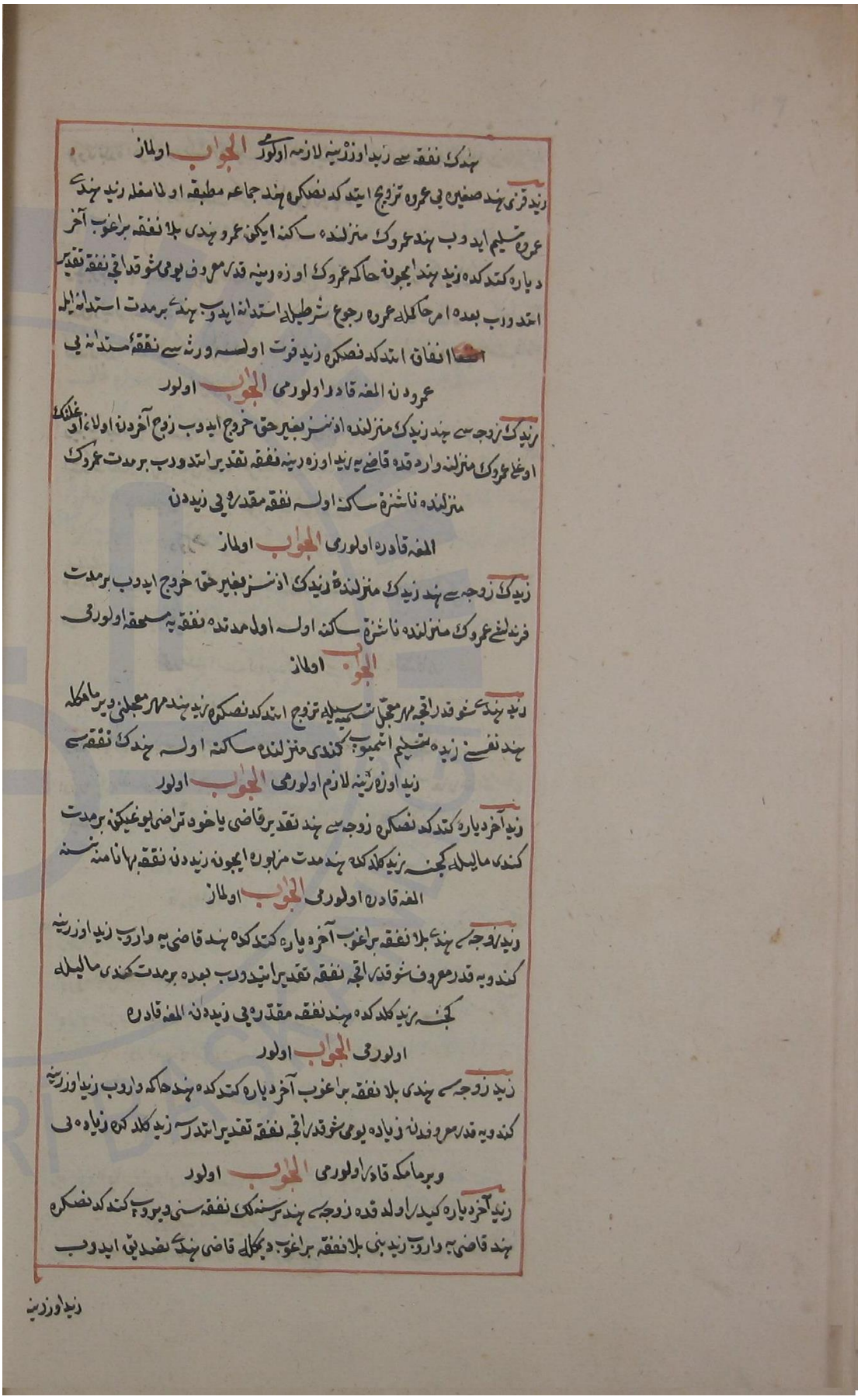

هندک نفقه سی زید اوزینه لازمه اولور **الجواب** اولماز

زید قزی هند صغیره بی عمروه تزویج ایتدکده نصکره هند جماعه مطیقه اولماسغله زید هندک عمروه تسلیم ایدوب هند عمروک منزلنده ساکنه ایکن عمرو هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتدکده زید هند ایچون حاکمه عمروک اوزینه قدر معروف یومی شوقدر اقچه نفقه تقدیر ایتدوب بعده امر حاکملهعمروه رجوع شرطیله استدانه ایدوب هندک برمدت استدانه ایله

انفاق ایتدکده نصکره زید فوت اولسه ورثه سی نفقه مستدانه بی عمرودن المغه قادر اولورمی **الجواب** اولور

زیدک زوجه سی هند زیدک منزلنده اذنسز بغیر حق خروج ایدوب زوج آخردن اولاد اولغلنک اوغلک عمروک منزلنده وارمقده قاضی یه زید اوزینه نفقه تقدیر ایتدوب برمدت عمروک منزلنده ناشزه ساکنه اولسه نفقه مقدره بی زیدن المغه قادره اولورمی **الجواب** اولماز

زیدک زوجه سی هند زیدک منزلنده زیدک اذنسز بغیر حق خروج ایدوب برمدت فرندلغی عمروک منزلنده ناشزه ساکنه اولسه اولمدتده نفقه یه مستحقه اولورمی **الجواب** اولماز

زید هندک شوقدر اقچه مهر مجلی ته سیله تزویج ایتدکده نصکره زید هند مهر مجلی دیرماکله هند نفسنی زیده تسلیم ایتمیوب کندی منزلنده ساکنه اولسه هندک نفقه سی زید اوزینه لازم اولورمی **الجواب** اولور

زید آخر دیاره کتدکده نصکره زوجه سی هند تقدیر قاضی یاخود تراضی یوغیکن برمدت کندی مایلهکچه زید کلدکده هند مدت مزبوره ایچون زیدن نفقه بهانامنه

المغه قادره اولورمی **الجواب** اولماز

زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتدکده هند قاضی یه واروب زید اوزینه کندویه قدر معروف شوقدر اقچه نفقه تقدیر ایتدوب بعده برمدت کندی مایلهکچه زید کلدکده هند نفقه مقدره بی زیدن المغه قادره اولورمی **الجواب** اولور

زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتدکده هند حاکمه واروب زید اوزینه کندویه قدر معروفدن زیاده یومی شوقدر اقچه نفقه تقدیر ایتدرسه زید کلدکده زیاده بی ویرماکه قادر اولورمی **الجواب** اولور

زید آخر دیاره کیدر اولدقده زوجه سی هند برسنه کی نفقه سنی ویروب کتدکده نصکره هند قاضی یه واروب زیدی بلا نفقه براغوب دیکله قاضی هندک تصدیق ایدوب

زید اوزینه

37a

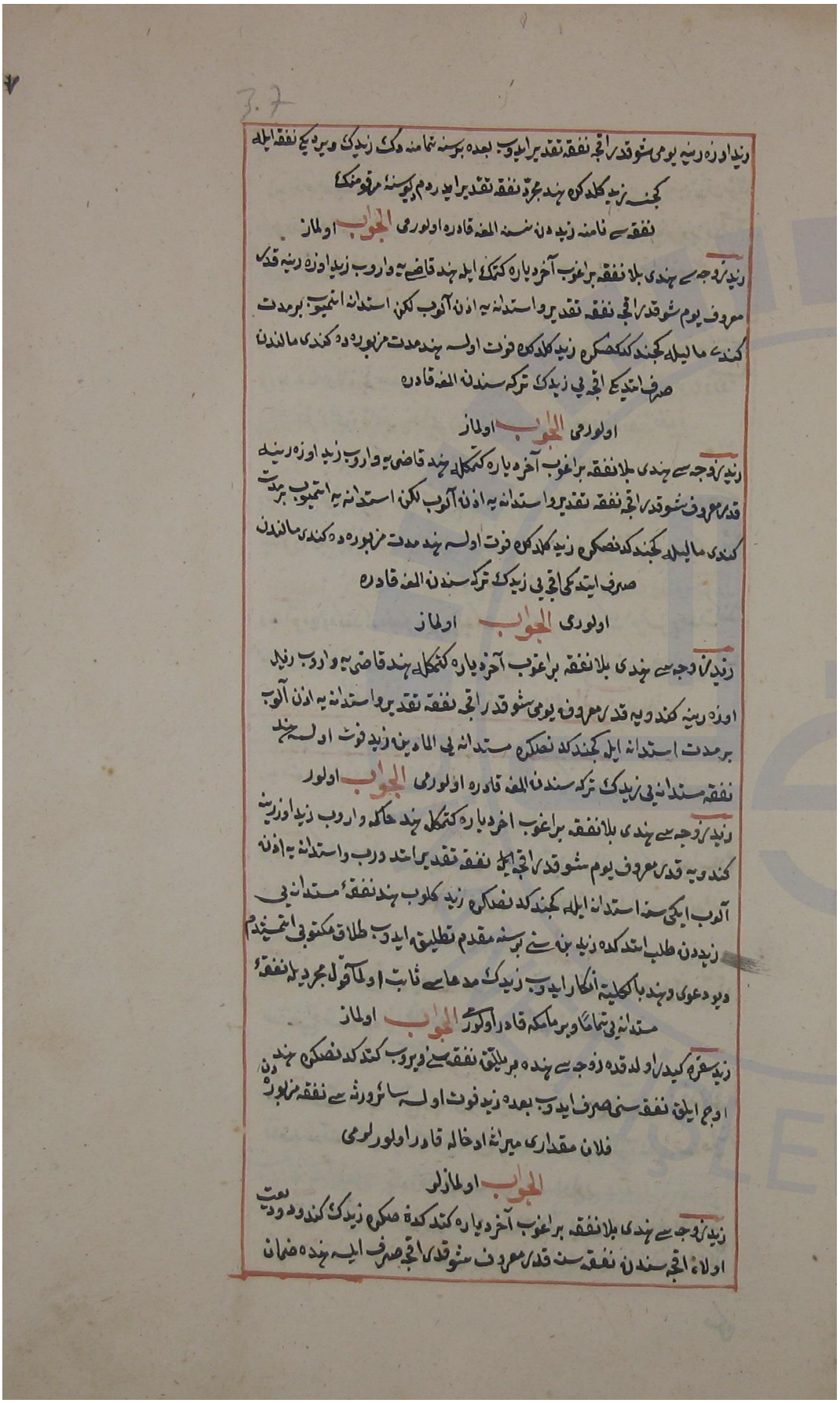

زید اوزه رینه یومی شوقدر اقچه نفقه تقدیر ایدوب بعده برسنه تمامنه دک زیدک ویرد یکی نفقه ایله
کجنه زید کلدکده هند مجرد نفقه تقدیر ایدردم یوسنه مرقومنک
نفقه سی تمامنه زیدن سنه المغه قادره اولورمی الجواب اولماز
زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتمکله هند قاضی یه واروب زید اوزه رینه قدر
معروف یومی شوقدر اقچه نفقه تقدیر واستدانه یه اذن آلوب لکن استدانه اتمیوب برمدت
کندی مایله کجندکدن صکره زید کلدکده فوت اولسه هند مدت مزبوره ده کندی مالندن
صرف ایتدیکی اقچه یی زیدک ترکه سندن المغه قادره
اولورمی الجواب اولماز
زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتمکله هند قاضی یه واروب زید اوزه رینه
قدر معروف شوقدر اقچه نفقه تقدیر واستدانه یه اذن آلوب لکن استدانه یه اتمیوب برمدت
کندی مایله کجندکدن صکره زید کلدکده فوت اولسه هند مدت مزبوره ده کندی مالندن
صرف ایتدیکی اقچه یی زیدک ترکه سندن المغه قادره
اولورمی الجواب اولماز
زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتمکله هند قاضی یه واروب زید
اوزه رینه کندویه قدر معروف یومی شوقدر اقچه نفقه تقدیر واستدانه یه اذن آلوب
برمدت استدانه ایله کجندکدن صکره مستدانه یی الماوین زید فوت اولسه هند
نفقه مستدانه یی زیدک ترکه سندن المغه قادره اولورمی الجواب اولور
زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب اخر دیاره کتمکله هند حاکمه واروب زید اوزه رینه
کندویه قدر معروف یوم شوقدر اقچه ایله نفقه تقدیر اتمه دوب واستدانه یه اذن
آلوب ایکی سنه استدانه ایله کجندکدن صکره زید کلوب هند نفقه مستدانه یی
زیددن طلب اتدکده زید بنه سنه برسنه مقدم تطلیقه ایدوب طلاق مکتوبی اتمیدم
ویوم دعوی وهند باکلیه انکار ایدوب زیدک مدعاسی ثابت اولمکله قول مجرد ایله نفقه
مستدانه یی تماما وبرماکه قادر اولور الجواب اولماز
زید سفره کیدن اولدقده زوجه سی هنده برایلیق نفقه سنی ویروب کتدکدن صکره هند
اوچ ایلیق نفقه سنی صرف ایدوب بعده زید فوت اولسه سائر ورثه سی نفقه مزبوره
فلان مقداری میراثه اوخالد قادر اولور لومی
الجواب اولماز لو
زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتدکده حکم زیدک کندوسنه ودیعت
اولان اقچه سندن نفقه سنه قدر معروف شوقدر اقچه صرف ایله هنده ضمان

37b

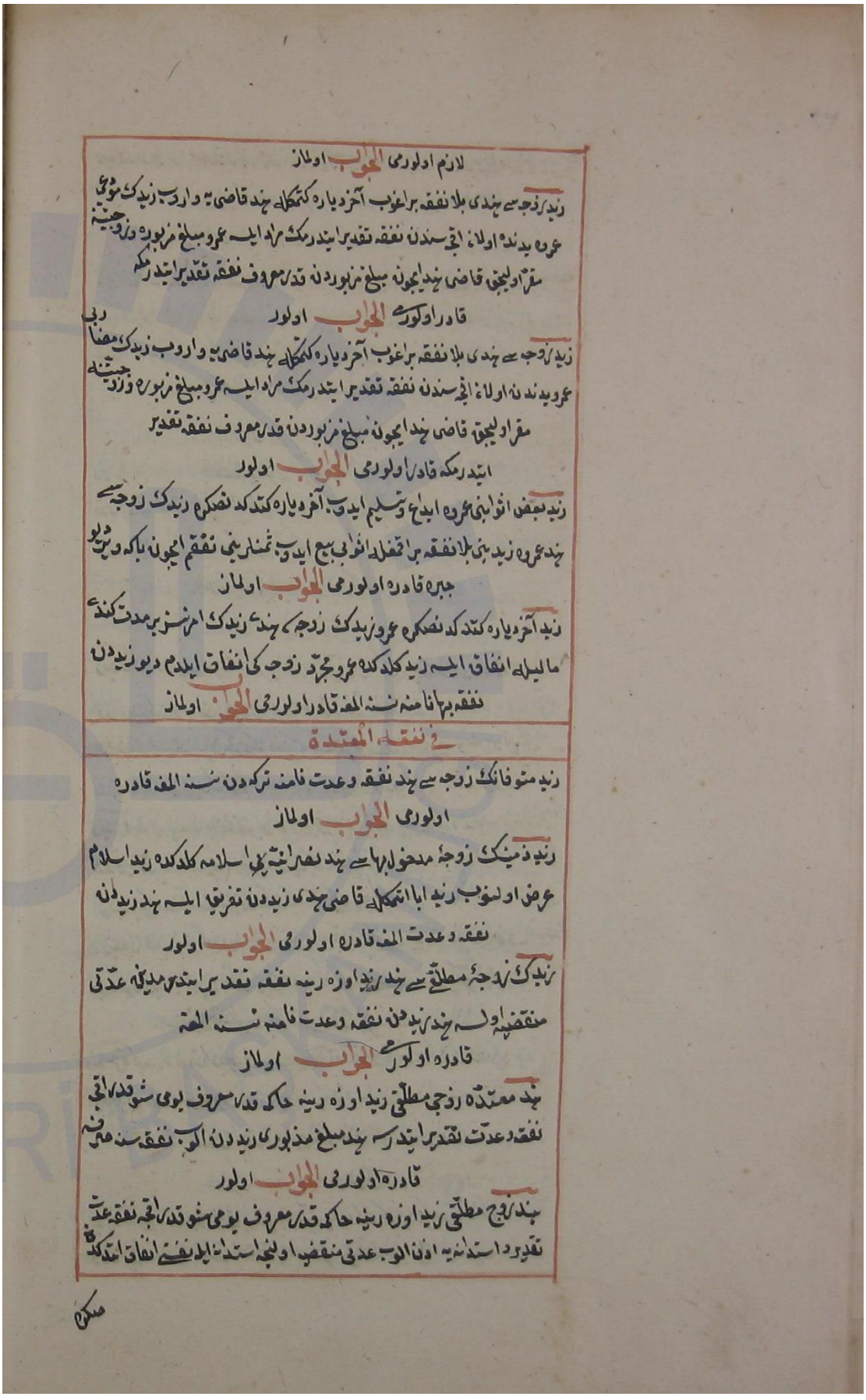

لازم اولورمی الجواب اولماز

زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتمکله هند قاضی یه واروب زیدک موجی
عروبه بدندن اولماغ ایچون نفقه تقدیر ایتدرمک مراد ایله عرو مبلغ مزبوره وزوجیته
مقرر اولیجق قاضی هندایچون مبلغ مزبوردن قدر معروف نفقه تقدیر ایتدرمکه
قادر اولورمی الجواب اولور

زید زوجه سی هندی بلا نفقه براغوب آخر دیاره کتمکله هند قاضی یه واروب زیدک مضاربی
عروبه بدندن اولماغ ایچون نفقه تقدیر ایتدرمک مراد ایله عرو مبلغ مزبوره وزوجیته
مقرر اولیجق قاضی هندایچون مبلغ مزبوردن قدر معروف نفقه تقدیر
ایتدرمکه قادر اولورمی الجواب اولور

زید بعض اثوابنی عروه ایداع وتسلیم ایدوب آخر دیاره کتدکده نصکره زیدک زوجه سی
هند عروه زید بنی بلا نفقه براقمغله اثوابی بیع ایدوب ثمنندن نفقه ایچون باکه دیون
جبره قادره اولورمی الجواب اولماز

زید آخر دیاره کتدکده نصکره عرو زیدک زوجه سی هندی زیدک امرینه بر مدت کندی
مالیله انفاق ایله زید کلدکده عرو مجرد زوجه سی انفاق ایلدم دیو زیدن
نفقه بها نامنه نسنه المغه قادر اولورمی الجواب اولماز

نفقه المعتدة

زید متوفا نک زوجه سی هند نفقه وعدت نامنه ترکه دن نسنه المغه قادره
اولورمی الجواب اولماز

زید ذمینک زوجه مدخوله سی هند نصرانیه یی اسلامه کلدکده زید اسلام
عرض اولنوب زید ابا ایتمکله قاضی هندی زیددن تفریق ایله هند زیددن
نفقه وعدت المغه قادره اولورمی الجواب اولور

زیدک زوجه مطلقه سی هند زیدا وزه رینه نفقه تقدیر ایتدرمدیکه عدتی
منقضی اولسه هند زیددن نفقه وعدت نامنه نسنه المغه
قادره اولورمی الجواب اولماز

هند معتده زوجی مطلقی زیدا وزه رینه حاکم قدر معروف یومی شو قدر اقچه
نفقه وعدت تقدیر ایتدرسه هند مبلغ مذبوری زیددن الوب نفقه سنه معروفه
قادره اولورمی الجواب اولور

هند زوج مطلقی زیدا وزه رینه حاکم قدر معروف یومی شو قدر اقچه نفقه عدت
تقدیر واستدانه یه اذن الوب عدتی منقضی اولنجه استدانه ایلدیکی انفاق ایتدکده

صکره

38a

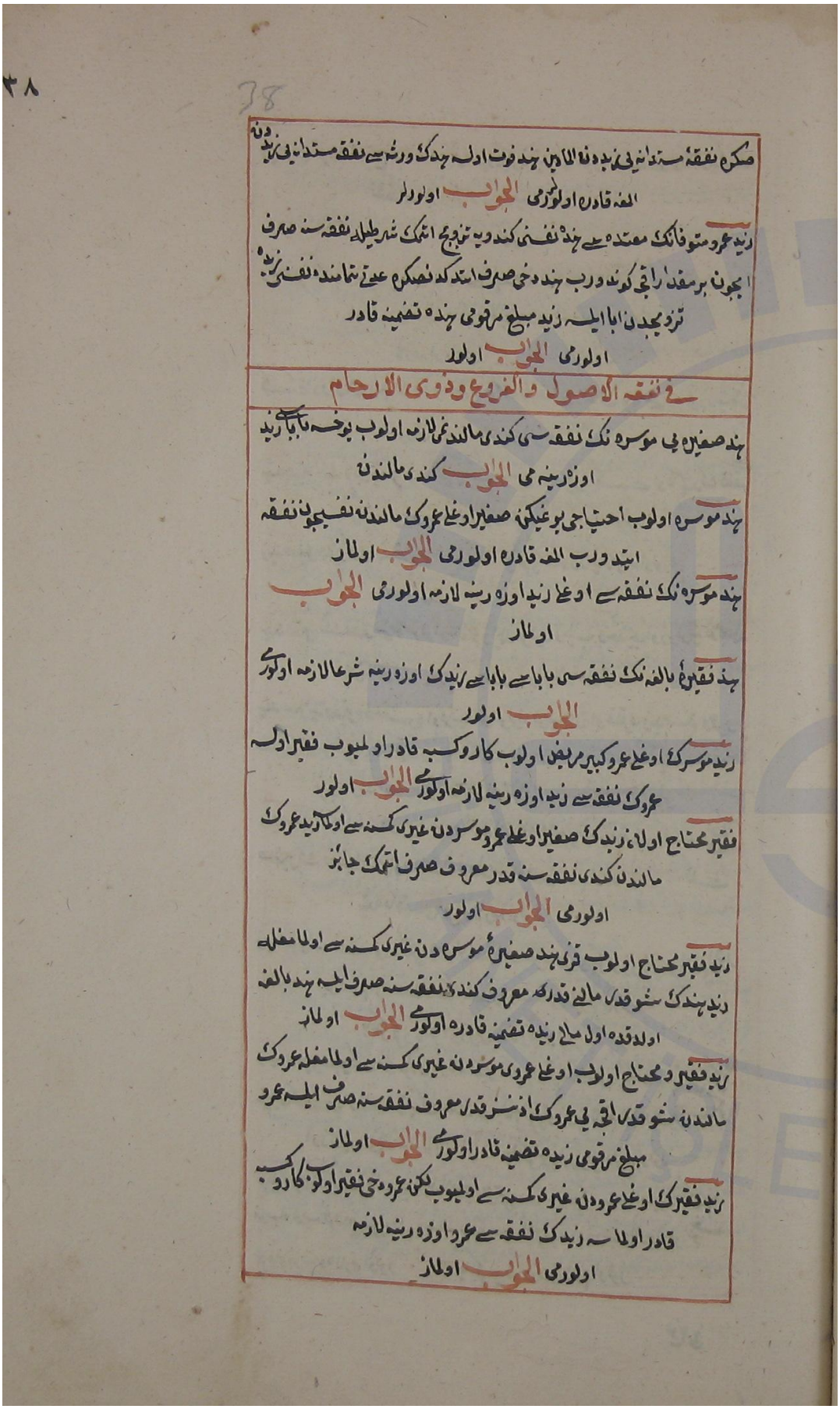

٣٨

38

صکرہ نفقۂ مستدانہ فی زیدہ نہ لاوین ہند فوت اولہ ہندک ورثہ سے نفقہ مستدانہ فی زید دن

المفہ قادرہ اولورمی الجواب اولور

زید عمرو متوفانک معتدہ سے ہند نفقہ کندویہ تزویج ایتمک شرطیلہ نفقہ سنہ صرف

ایجون برمقدار راتی کوندورب ہند دخی صرف ایتدکدہ نصکرہ عدتی تمامندہ نفقہ زیدہ

ترد یجدن ابا ایلہ زید مبلغ مرقومی ہندہ تضمینہ قادر

اولورمی الجواب اولور

فی نفقۃ الاصول والفروع وذوی الارحام

ہند صغیرہ بی موسرہ نک نفقہ سی کندی مالندن لازمہ اولوب پوخہ نابابای زید

اوزرینہ می الجواب کندی مالندن

ہند موسرہ اولوب احتیاجی بوغیکن صغیر اوغلی عمروک مالندن نفقہ یجون نفقہ

ایتدورب المفہ قادرہ اولورمی الجواب اولماز

ہند موسرہ نک نفقہ سے اوغلی زید اوزرینہ لازمہ اولورمی الجواب

اولماز

ہند فقیرہ بالغہ نک نفقہ سی بابا سے بابای زیدک اوزرینہ شرعا لازمہ اولورمی

الجواب اولور

زید موسرک اوغلی عمرو کبیر مریض اولوب کار وکسبہ قادر اولمیوب فقیر اولسہ

عمروک نفقہ سے زید اوزرینہ لازمہ اولورمی الجواب اولور

فقیر محتاج اولان زیدک صغیر اوغلی عمرو موسردن غیری کمسنہ سے اولمازید عمروک

مالندن کندی نفقہ سنہ قدر معروف صرف ایتمک جایزدر

اولورمی الجواب اولور

زید فقیر محتاج اولوب قرنی ہند صغیرۂ موسردن غیری کمسنہ سے اولمامغلہ

زید ہندک شو قدر مالنی قدرہ معروف کندی نفقہ سنہ صرف ایلہ ہند بالغہ

اولدقده اول مالی زیده تضمینه قادره اولورمی الجواب اولماز

زید فقیر و محتاج اولوب اوغلی عمروی موسردن غیری کمسنہ سے اولمامغلہ عمروک

مالندن شو قدر انفاقہ یی عمروک اذن قدر معروف نفقہ سنہ صرف ایلہ عمرو

مبلغ مرقومی زیده تضمینه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید فقیرک اوغلی عمرو دن غیری کمسنہ سے اولمیوب لکن عمرو دخی فقیر اولوب کار وکسبہ

قادر اولماسہ زیدک نفقہ سے عمرو اوزرینہ لازمہ

اولورمی الجواب اولماز

38b

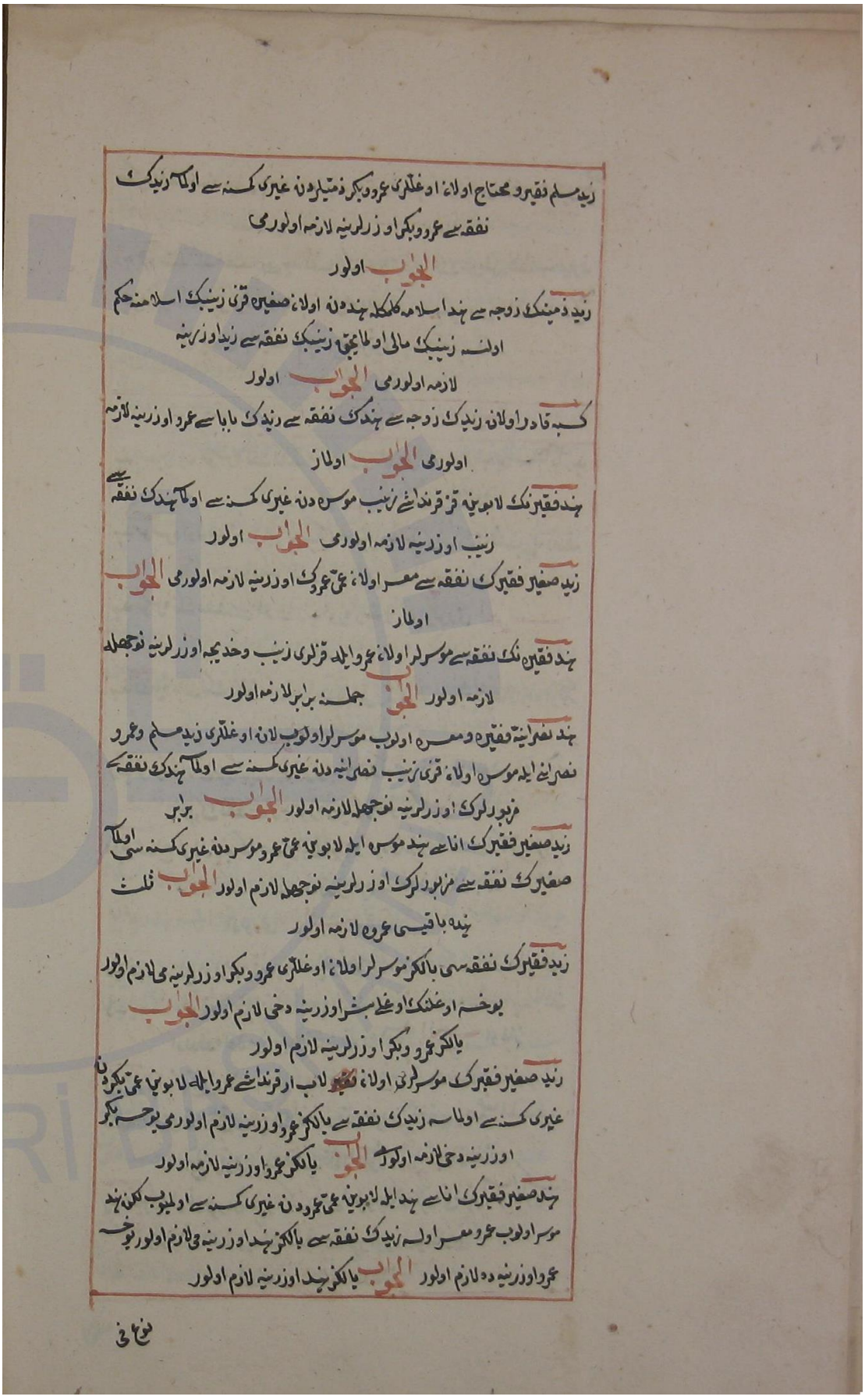

زید مسلم فقیرو محتاج اولاغ اوغلاری عمرو وبکر دخی غیری کمسنه سی اولمآ زینبک
نفقه سی عمرو وبکرا وزرلرینه لازم اولورمی
الجواب اولور
زید ذمینک زوجه سی هند اسلامه کلمکله هند دن اولاغ صغیره قزی زینبک اسلامنه حکم
اولنسه زینبک مالی اولمایجق زینبک نفقه سی زیدا وزرینه
لازم اولورمی الجواب اولور
کسبه قادر اولان زیدک زوجه سی هندک نفقه سی زیدک بابا سی عمرو اوزرینه لازم
اولورمی الجواب اولماز
هند فقیرنک لابوبیه قزقرنداشی زینب موسره دن غیری کمسنه سی اولمآ هندک نفقه سی
زینب اوزرینه لازم اولورمی الجواب اولور
زید صغیر فقیرک نفقه سی معسر اولاغ عمی عمروک اوزرینه لازم اولورمی الجواب
اولماز
هند فقیرنک نفقه سی موسر اولاغ عمرو ایله قزلری زینب وخدیجه اوزرلرینه نوجهله
لازم اولور الجواب جمله سی برابر لازم اولور
هند نصرانیه فقیره ومعسره اولوب موسر اولوب لانه اوغلاری زید مسلم وعمرو
نصرانی ایله موسره اولاغ قزی زینب نصرانیه دن غیری کمسنه سی اولمآ هندک نفقه سی
مزبور لرک اوزرلرینه نوجهله لازم اولور الجواب برابر
زید صغیر فقیرک اناسی هند موسره ایله لابوبیه عمی عمرو موسر دن غیری کمسنه سی اولمآ
صغیرک نفقه سی مزبور لرک اوزرلرینه نوجهله لازم اولور الجواب ثلث
بنده باقیسی عمروه لازم اولور
زید فقیرک نفقه سی یالکز موسر اولاغ اوغلاری عمرو وبکر اوزرلرینه می لازم اولور
یوخسه اوغلنک اوغلی بشر اوزرینه دخی لازم اولور الجواب
یالکز عمرو وبکر اوزرلرینه لازم اولور
زید صغیر فقیرک موسر قزی اولاغ فقیر لاب ارقرنداشی عمرو ایله لابوبیه عمی بکر دن
غیری کمسنه سی اولماسه زیدک نفقه سی یالکز عمرو اوزرینه لازم اولورمی یوخسه بکر
اوزرینه دخی لازم اولور الجواب یالکز عمرو اوزرینه لازم اولور
هند صغیر فقیرک اناسی هند ایله لابوبیه عمی عمرو دن غیری کمسنه سی اولیوب لکن هند
موسر اولوب عمرو معسر اولسه زیدک نفقه سی یالکز هند اوزرینه می لازم اولور یوخسه
عمرو اوزرینه ده لازم اولور الجواب یالکز هند اوزرینه لازم اولور

نوع فی

39a

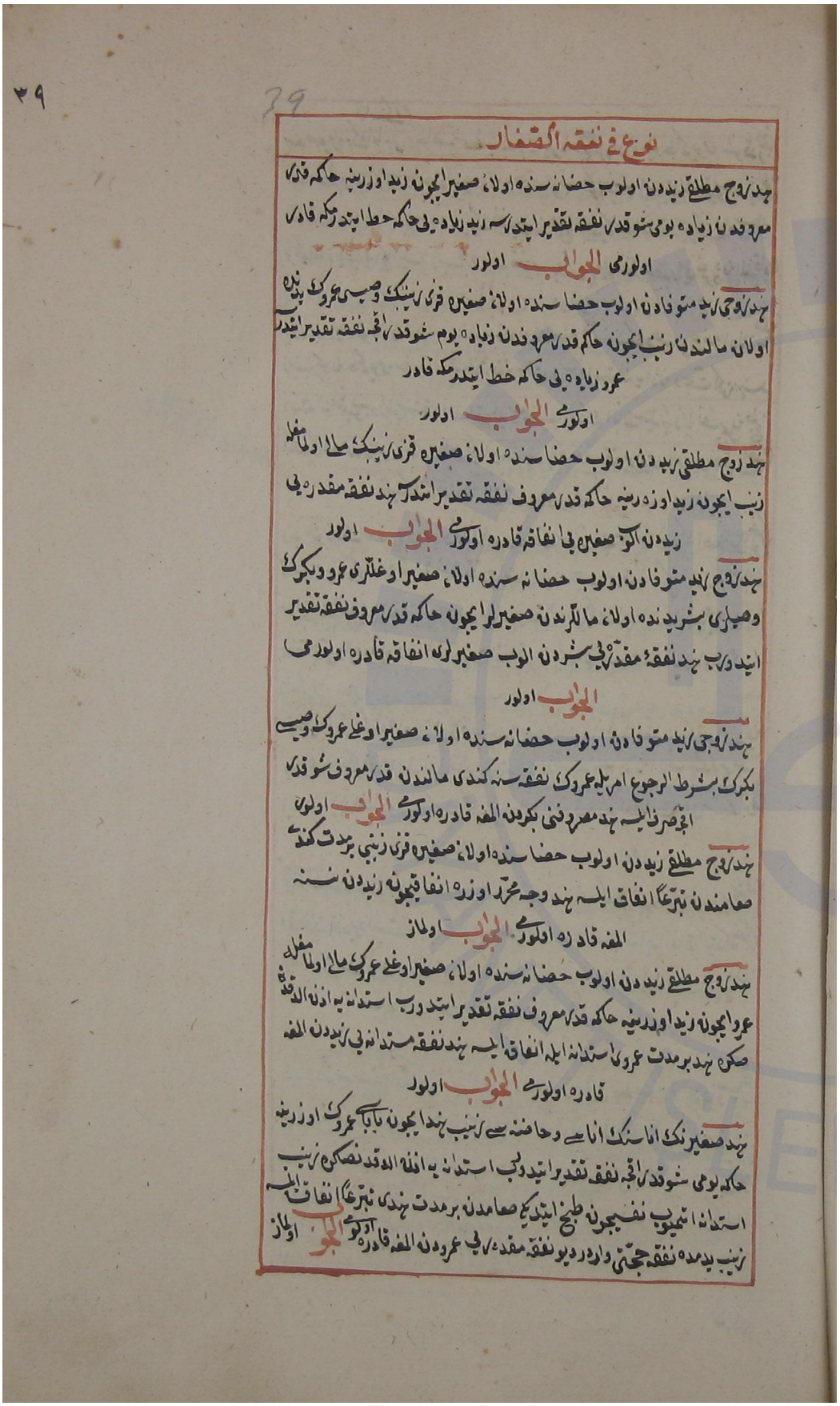

٣٩

39

نوع في نفقة الصغار

هند زوج مطلق زيد دن اولوب حضانة سنده اولان صغير ايجون زيد اوزرينه حاكم قدر معروف دن زياده يومي شو قدر نفقه تقدير ايتدرسه زيد زياده يي حاكم حط ايتدرمكه قادر اولورمي **الجواب** اولور

هند زوجي زيد متوفا دن اولوب حضانة سنده اولان صغير قزي زينبك وصي عمروك پدري اولان ماللدن زينب ايجون حاكم قدر معروف دن زياده يوم شو قدر اتجه نفقه تقدير ايتدرمكه عمرو زياده يي حاكم خط ايتدرمكه قادر اولورمي **الجواب** اولور

هند زوج مطلق زيد دن اولوب حضانة سنده اولان صغير قزي زينبك ماليله اولان مغله زينب ايجون زيد اوزرينه حاكم قدر معروف نفقه تقدير ايتدكده هند نفقه مقدره يي زيد دن الكز صغير يي انفاقه قادره اولورمي **الجواب** اولور

هند زوج زيد متوفا دن اولوب حضانة سنده اولان صغير اوغلاري عمرو وبكرك وصيلري بشر يد نده اولان ماللرندن صغير لرايجون حاكم قدر معروف نفقه تقدير ايدوب هند نفقه مقدره يي بشر دن الوب صغير لره انفاقه قادره اولورمي **الجواب** اولور

هند زوجي زيد متوفا دن اولوب حضانة سنده اولان صغير اوغلي عمروك وصيسي بكرك بشرط الرجوع امر يله عمروك نفقه سنه كندي ماللدن قدر معروف شو قدر اتجه صرف ايله هند مصروفني بكردن المغه قادره اولورمي **الجواب** اولور

هند زوج مطلق زيد دن اولوب حضانة سنده اولان صغير قزي زينبي برمدت كندي حامنده تبرعا انفاق ايله هند وجه محرر اوزره انفاقيجون زيد دن نسنه المغه قادره اولورمي **الجواب** اولماز

هند زوج مطلق زيد دن اولوب حضانة سنده اولان صغير اوغلي عمروك ماليله اولان مغله عمرو ايجون زيد اوزرينه حاكم قدر معروف نفقه تقدير ايتدرب استدانه يه اذنه الدقده صكره هند برمدت عمرو استدانه ايله انفاق ايله هند نفقه مستدانه يي زيد دن المغه قادره اولورمي **الجواب** اولور

هند صغير نكاسنك اناسي وحاضنه سي زينب هند ايجون بابا سي عمروك اوزرينه حاكم يومي شو قدر اتجه نفقه تقدير ايتدرب استدانه يه اذنه الدقده نصكره زينب استدانه ايتميوب نفسيجون طبخ ايتدكده صامدن برمدت هندي تبرعا انفاق ايله زينب يديمده نفقه حجتي وارد ديو نفقه مقدره يي عمرو دن المغه قادره اولورمي **الجواب** اولماز

39b

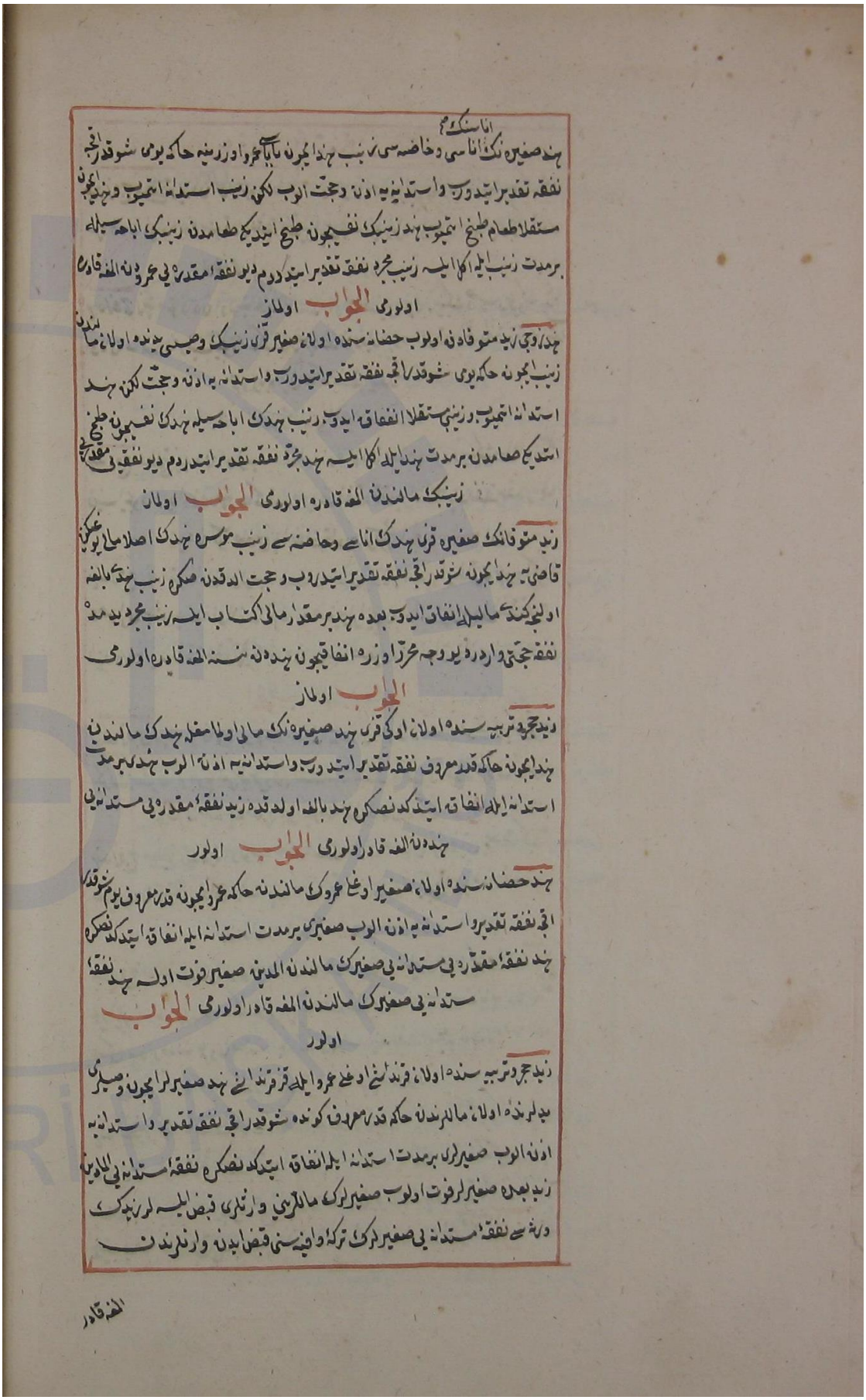

40a

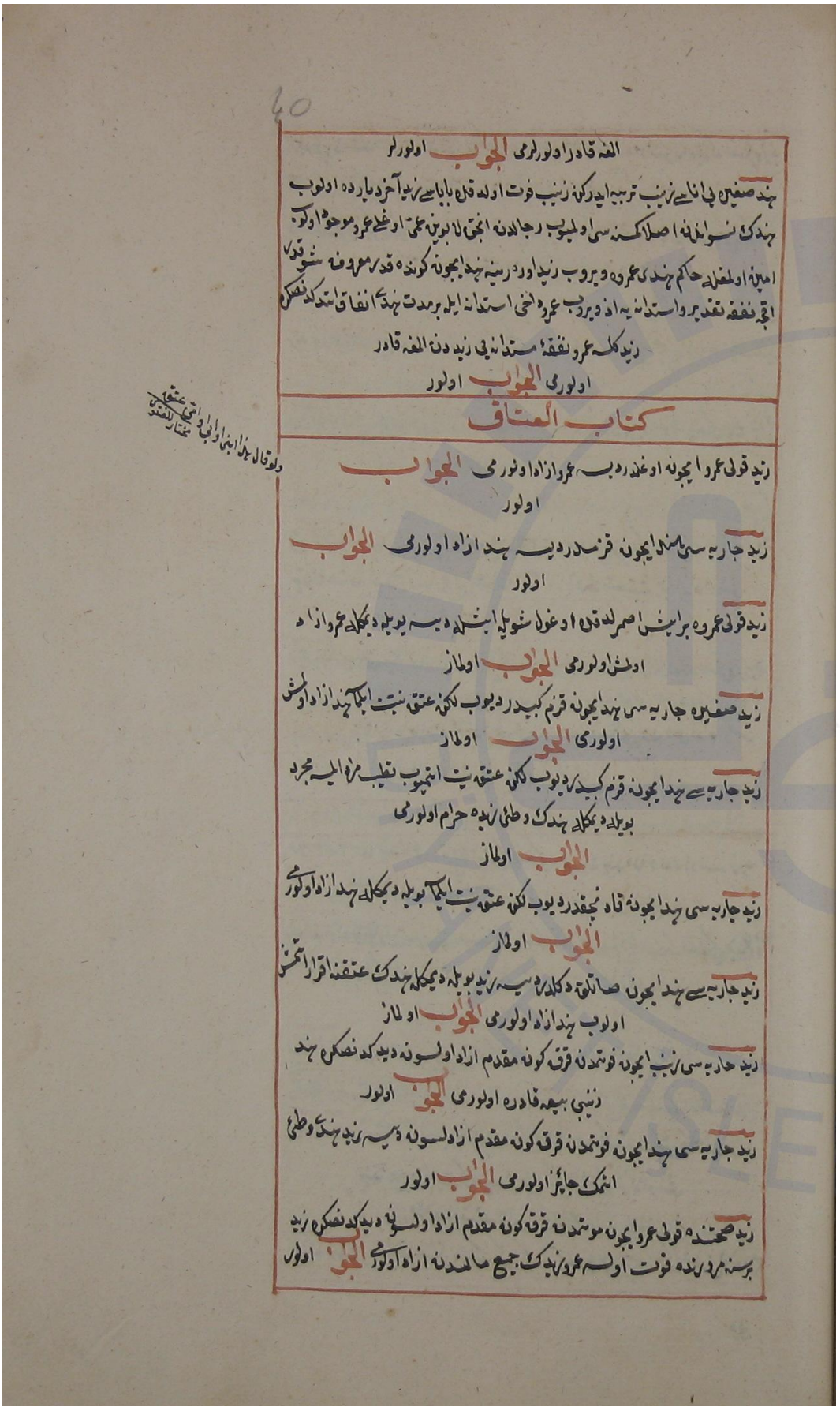

40

الفقه قادر اولورلرمی الجواب اولورلر

هند صغیره پدر اناسی زینب تربیه ایدرکن زینب فوت اولدقده باباسی زید آخر دیارده اولوب هندک نسوانه اصلا کسنه سی اولیوب رجالدن انجق لابوین عمی اولغله عمرو موجود اولوب امینه اولمغله حاکم هندی عمروه ویروب زید اوردوسنه هندی بوله کوتوروب قدر معروف شوقدر انچق نفقه تقدیر و استدانه سنه اذ ویروب عمرو انجق استدانه ایله برمدت هندی انفاق ایتدکدن صکره

زید کلوب عمرو نفقه مستدانه سنی زیدن الفقه قادر

اولورمی الجواب اولور

کتاب العتاق

ولو قال هذا ابنی او ابی او اخی عتیق

زید قولی عمرو ایچون اوغلدر دیه عمروازاد اولورمی الجواب

اولور

زید جاریه سی یاصمدا ایچون قزمدر دیه هند ازاد اولورمی الجواب

اولور

زید قولی عمروه برایش امر ایدوب اوغلوم شویله ایشلمه دیه بویله دیکله عمرو ازاد

اولمش اولورمی الجواب اولماز

زید صغیره جاریه سی هند ایچون قزم کبیدر دیوب لکن عتقه نیت ایتمیوب انجق هند ازاد اولمش

اولورمی الجواب اولماز

زید جاریه سی هند ایچون قزم کبیدر دیوب لکن عتقه نیت ایتمیوب نفسایله مجرد

بویله دیکله هندک وطئی زیده حرام اولورمی

الجواب اولماز

زید جاریه سی هند ایچون قاه نیچقدر دیوب لکن عتقه نیت ایکمه بویله دیکله هند ازاد اولورمی

الجواب اولماز

زید جاریه سی هند ایچون صاتلوه دکلدر دیه زید بویله دیکله هندک عتقنه اقرار اتمش

اولوب هند ازاد اولورمی الجواب اولماز

زید جاریه سی زینب ایچون فوتمدن قرق کون مقدم ازاد اولسون دیه کد نصکره هند

زینبی بیعه قادر اولورمی الجواب اولور

زید جاریه سی هند ایچون فوتمدن قرق کون مقدم ازاد اولسون دیه زید هندک وطئی

انمک جایز اولورمی الجواب اولور

زید صحتنده قولی عمرو ایچون موتمدن قرق کون مقدم ازاد اولسون دیه کد نصکره زید

برسنه مرض نده فوت اولسه عمرو زیدک جمیع ما ترکندن ازاد اولورمی الجواب اولور

40b

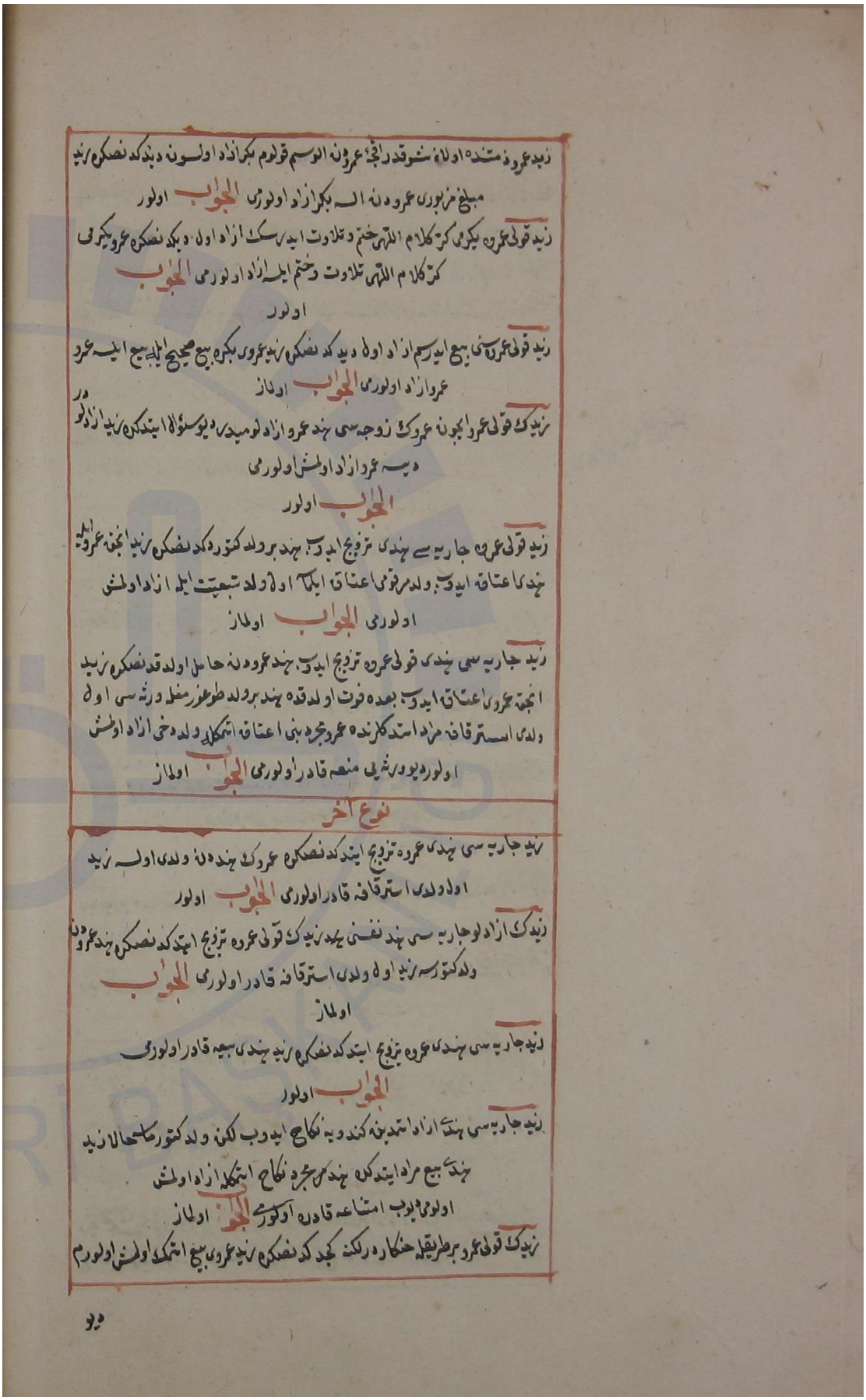

زید عروذ متده اولاه شوقدر اقچه عروذ الوسم قولوم بکرازاد اولسونه دیدکده نصکره زید
مبلغ مزبوری عروده الب بکرازاد اولورمی **الجواب** اولور
زید قولی عمرو بکرمی کز کلام اللهی ختم و تلاوت ایدرسک ازاد اول دیدکده نصکره عمرو بکرمی
کز کلام اللهی تلاوت وختم ایلسه ازاد اولورمی **الجواب**
اولور
زید قولی عمرو سنی بیع ایدرسم ازاد اول دیدکده نصکره زید عمرو بکره بیع صحیح ایله بیع ایلسه عمرو
عمرو ازاد اولورمی **الجواب** اولماز
زیدک قولی عمرو ایچون عمروک زوجه سی هند عمرو ازاد اولمیدر دیو سئوال ایتدکده زید ازاد اولدر
دیسه عمرو ازاد اولمش اولورمی
الجواب اولور
زید قولی عمرو جاریه سی هندی تزویج ایدوب هند برولد کتوردکده نصکره زید انجق عمرو ایله
هندی اعتاق ایدوب ولد مزقومی اعتاق ایلمکله اول ولد شبهیت ایله ازاد اولمش
اولورمی **الجواب** اولماز
زید جاریه سی هندی قولی عمرو تزویج ایدوب هند عمرو دن حامل اولدقده نصکره زید
انجق عمرو اعتاق ایدوب بعده فوت اولدقده هند برولد طوغورمغله ورثه سی اولد
ولدی استرقاقنه مزاحمت کلرنده عمرو مجرد بنی اعتاقه اتمکله ولد حر ازاد اولمش
اولوردیو ورثه یی منعه قادر اولورمی **الجواب** اولماز

نوع آخر

زید جاریه سی هندی عمرو تزویج ایتدکده نصکره عمروک هندن ولدی اولسه زید
اولادلدی استرقاقه قادر اولورمی **الجواب** اولور
زیدک ازاد اولوجاریه سی هند نفسنی یعنی زیدک قولی عمرو تزویج ایتدکده نصکره هند عمرودن
ولد کتورسه زید اولادلدی استرقاقه قادر اولورمی **الجواب**
اولماز
زید جاریه سی هندی عمرو تزویج ایتدکده نصکره زید هندی بیعه قادر اولورمی
الجواب اولور
زید جاریه سی هندی ازاد اتمدینه کندویه نکاح ایدوب لکن ولد کتورمامشکن زید
هندی بیع مراد ایتدکده هند مجرد نکاح ایتمکله ازاد اولمش
اولورمی یوب امتناعه قادر اولورمی **الجواب** اولماز
زیدک قولی عمرو بر طریقه حنکاره رلکنه کجه کده نصکره زید عمرو بیع اتمکه اولمش اولورمی

41a

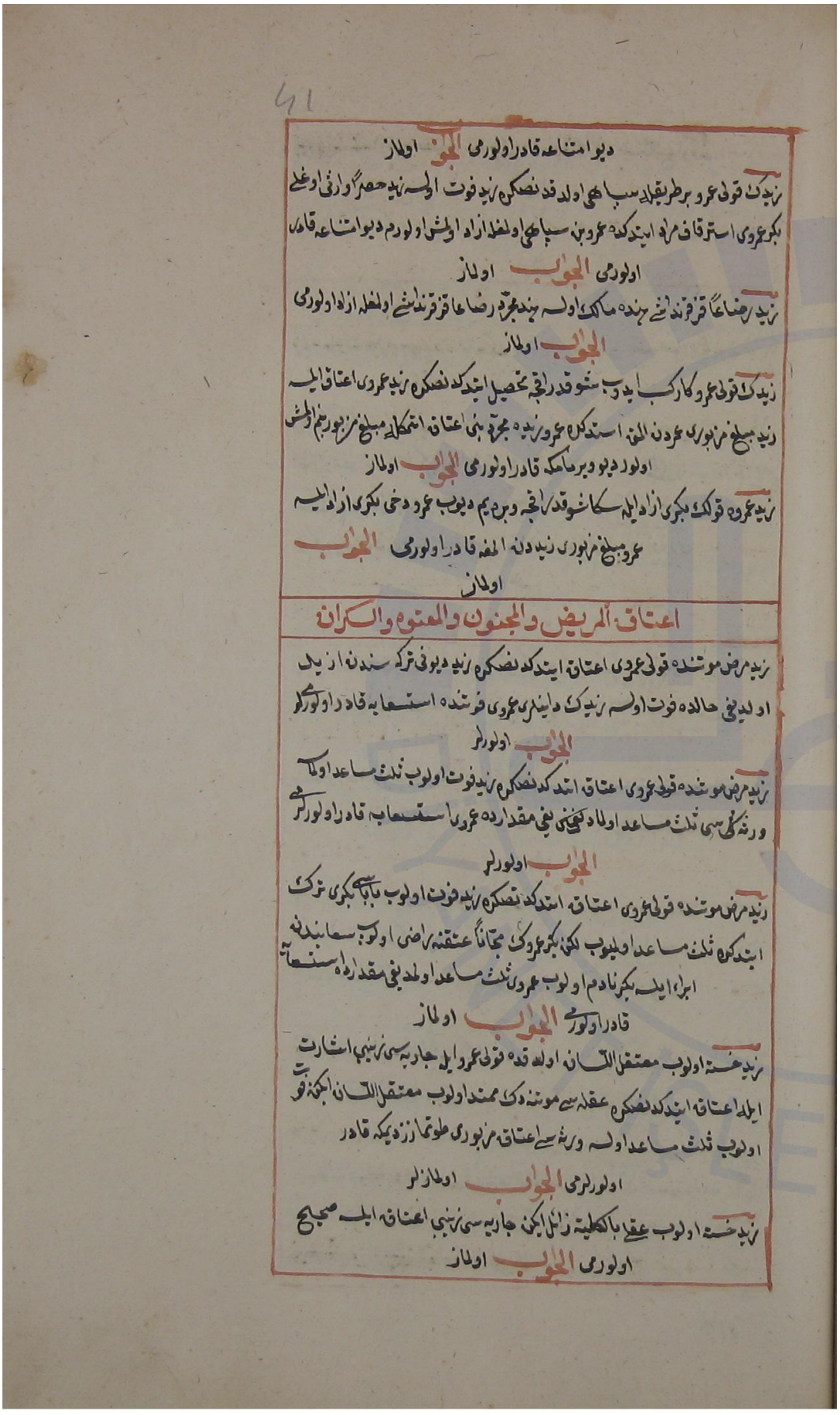

41

دیو امتناعه قادر اولورمی الجواب اولماز

زیدک قولی عمرو برطریقله سباهی اولدقده نصکره زید فوت اولسه زید حصه گوارنی اوغلی بکر عمروی استرقاق مرتبه ایندکده عمرو بن سباهی اولمغله آزاد اولمش اولورمی دیو امتناعه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید رضاعاً قرنداشنی هنده مالک اولسه زید مجرد رضاعاً قرنداشنی اولمغله آزاد اولورمی الجواب اولماز

زیدک قولی عمرو کاتب یدوب شو قدر اقچه تحصیل ایندکده نصکره زید عمروی اعتاق ایلسه زید مبلغ مزبوری عمرودن المغه استدکده عمرو زیده مجرد بنی اعتاق ایتمکله مبلغ مزبور بیت المالمش اولور دیو دیر مالکه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید عمروه قولکه بکری آزاد ایله سکا شو قدر اقچه ویرم دیوب عمرو دخی بکری آزاد ایلسه عمرو مبلغ مزبوری زیدن المغه قادر اولورمی الجواب اولماز

اعتاق المریض والمجنون والمعتوه والکران

زید مرض موتنده قولی عمروی اعتاق ایندکده نصکره زید دیونی ترک سندن زیاد اولدیغی حالده فوت اولسه زیدک دائنلری عمروی فوتنده استسعایه قادر اولورلر

الجواب اولورلر

زید مرض موتنده قولی عمروی اعتاق ایندکده نصکره زید فوت اولوب ثلث ساعد اولمکه ورثه کی سی ثلث ساعد اولمغله کفایتی یغی مقداردہ عمروی استسعایه قادر اولورلرمی

الجواب اولورلر

زید مرض موتنده قولی عمروی اعتاق ایندکده نصکره زید فوت اولوب بابا سی بکری ترک ایندکده ثلث ساعد اولیوب لکن بکر عمروک مجاناً عتقنه راضی اولوب سعایندنه ابراء ایلسه بکر نادم اولوب عمروی ثلث ساعد اولدیغی مقداردہ استسعایه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید خسته اولوب معتقل اللسان اولدقده قولی عمرو ایله جاریه سی زینبی اشارت ایله اعتاق ایندکده نصکره عقله سی موتنده کی ممند اولوب معتقل اللسان ایکنه قوت اولوب ثلث ساعد اولسه ورثه سی اعتاق مزبوری طوتمازلرده یکه قادر اولورلرمی الجواب اولمازلر

زید خسته اولوب عقلی بالکلیه زائل ایکن جاریه سی زینبی اعتاق ایلسه صحیح اولورمی الجواب اولماز

41b

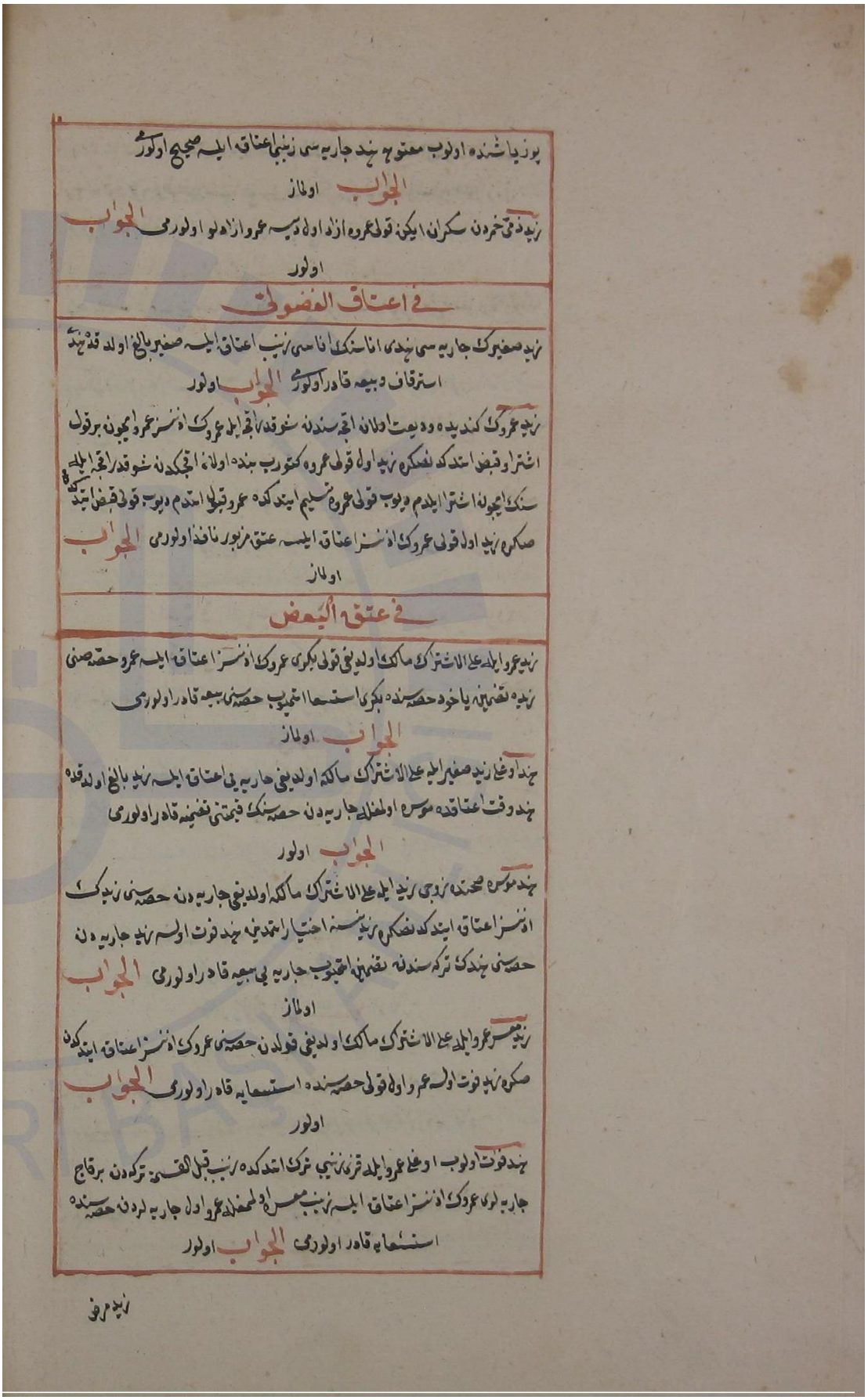

پوزیاشنده اولوب معتوه هند جاریه سی زینبی اعتاق ایله صحیح اولورمی

الجواب اولماز

زید ذمی خمردن سکران ایکن قولی عمرو ازاد اولدی دیه عمرو ازاد اولوا اولورمی الجواب

اولور

فی اعتاق المضولی

زید صغیرک جاریه سی هندی اناسنک اناسی زینب اعتاق ایله صغیر بالغ اولدقده هند

استرقاق وبیعه قادر اولورمی الجواب اولور

زید عمروک کندیده ودیعت اولان اقچه سندن شوقدر اقچه ایله عمروک اذنسز عمرو ایچون برقول

اشترا وقبض اتدکده نصکره زید اول قولی عمروه کتوروب بنده اولان اقچکدن شوقدر اقچه ایله

سنک ایچون اشترا ایلدم دیوب قولی عمرو تسلیم ایتدکده عمرو قبول اتدم دیوب قولی قبض ایتدکدن

صکره زید اول قولی عمروک اذنسز اعتاق ایلسه عتق مزبور نافذ اولورمی الجواب

اولماز

فی عتق البعض

زید عمرو ایله علی الاشتراک مالک اولدیغی قولی بکری عمروک اذنسز اعتاق ایلسه عمرو حصه صنی

زیده تضمینه یاخود حصه سنده بکری استسعا اتمیوب حصه سنی بیعه قادر اولورمی

الجواب اولماز

هند اوغلی زید صغیر ایله علی الاشتراک مالکه اولدیغی جاریه یی اعتاق ایلسه زید بالغ اولدقده

هند وقت اعتاقده موسر اولمغله جاریه دن حصه سنک قیمتی تضمینه قادر اولورمی

الجواب اولور

هند موسره صحنده زوجی زید ایله علی الاشتراک مالکه اولدیغی جاریه دن حصه سنی زیدک

اذنسز اعتاق ایتدکده نصکره زید بونسنه اختیار اتمدیغنه هند فوت اولسه زید جاریه دن

حصه سنی هندک ترکه سندن تضمینه احتیاجی جاریه یی بیعه قادر اولورمی الجواب

اولماز

زید عمرو ایله علی الاشتراک مالک اولدیغی قولدن حصه سنی عمروک اذنسز اعتاق ایتدکدن

صکره زید فوت اولسه عمرو اول قولی حصه سنده استسعایه قادر اولورمی الجواب

اولور

هند فوت اولوب اوغلی عمرو ایله قرنداشی زینب ترک اتدکده زینب قبل القسمه ترکه دن برقاچ

جاریه لری عمروک اذنسز اعتاق ایلسه زینب مفلس اولمغله عمرو اول جاریه لردن حصه سنده

استسعایه قادر اولورمی الجواب اولور

زید مرحوم

42a

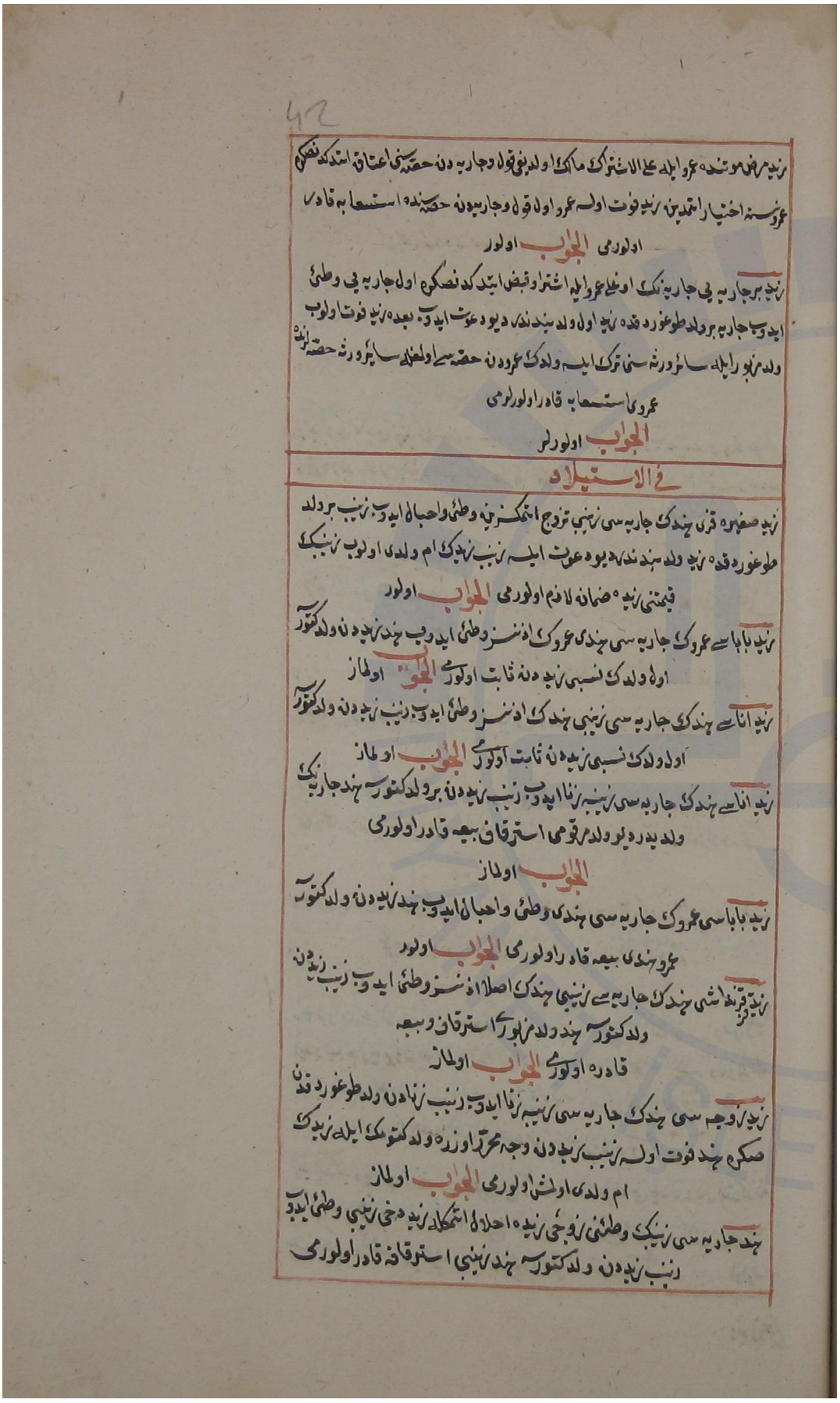

42

زید مرض موتنده عمرو ایله علی الاشتراک مالک اولدیغی قوله وجاریه دن حصه سنی اعتاق ایتدکده نصکره
عمرو نسنه اختیار ایتمدین زید فوت اولسه عمرو اول قوله وجاریه دن حصه سنده استسعایه قادر
اولورمی **الجواب** اولور

زید برجاریه یی جاریه نک اوغلی عمرو ایله اشتراو قبض ایتدکدن صکره اول جاریه یی وطئ
ایدوب جاریه بر ولد طوغورد قده زید اول ولد بندندیو دعوت ایدوب بعده زید فوت اولوب
ولد مزبور ایله سائر ورثه سنی ترک ایلسه ولدک عمرو دن حصه سیله اولغله سائر ورثه حصه لرنده
عمرو استسعایه قادر اولورلرمی

الجواب اولورلر

فی الاستیلاد

زید صغیره قزی هندک جاریه سی زینبی تزوج ایتمکسزین وطئ واحبال ایدوب زینب بر ولد
طوغورد قده زید ولد بندندیو دعوت ایلسه زینب زیدک ام ولدی اولوب زینبک
قیمتنی زید ضمانه لازم اولورمی **الجواب** اولور

زید بابا سی عمروک جاریه سی هندی عمروک اذنسز وطئ ایدوب هند زیدی ولد کتورسه
اول ولد نسبی زیدی ثابت اولورمی **الجواب** اولماز

زید انا سی هندک جاریه سی زینبی هندک اذنسز وطئ ایدوب زینب زیدی ولد کتورسه
اول ولد نسبی زیدی ثابت اولورمی **الجواب** اولماز

زید انا سی هندک جاریه سی زینبه زنا ایدوب زینب زیدی بر ولد کتورسه هند جاریه نک
ولد یدرلو ولد مزبور قومی استرقاق بیعه قادر اولورمی

الجواب اولماز

زید بابا سی عمروک جاریه سی هندی وطئ واحبال ایدوب هند زیدی ولد کتورسه
عمرو هندی بیعه قادر اولورمی **الجواب** اولور

زید قرنداشی هندک جاریه سی زینبی هندک اصلا اذنسز وطئ ایدوب زینب زیدی
ولد کتورسه هند ولد مزبورک استرقاق بیعه
قادره اولورمی **الجواب** اولماز

زید زوجه سی هندک جاریه سی زینبه زنا ایدوب زینب زنادن ولد طوغورد قدن
صکره هند فوت اولسه زینب زیدی وجه محرر اوزره ولد کتوتمک ایله زیدک
ام ولدی اولمشاولورمی **الجواب** اولماز

هند جاریه سی زینبک وطئسنی زوجی زیده احلال ایتمکله زید دخی زینبی وطئ ایدوب
زینب زیدی ولد کتورسه هند زینبی استرقاقه قادر اولورمی

42b

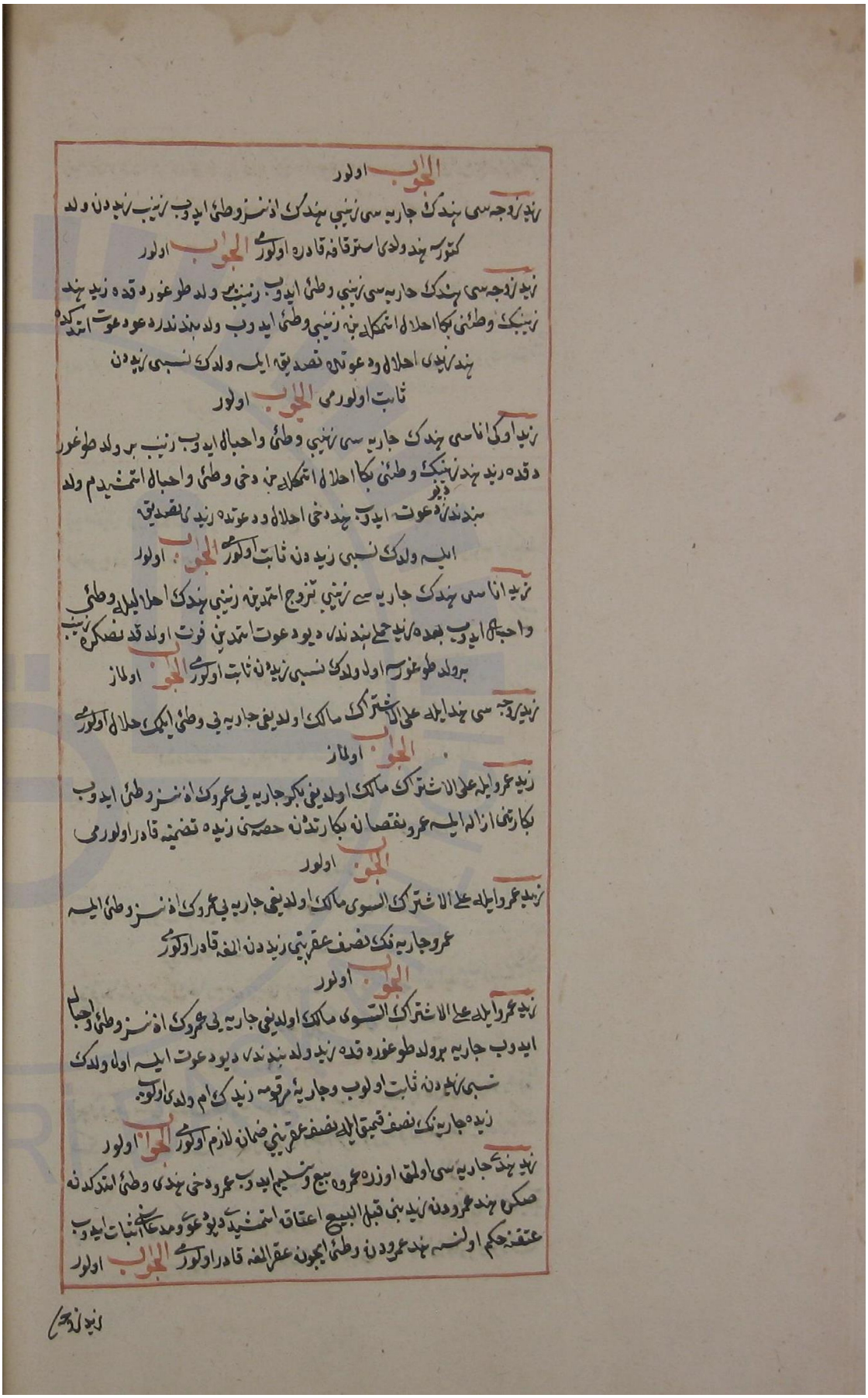

الجواب اولور

زید زوجه سی هندک جاریه سی زینبی هندک اذنیله وطئی ایدوب زینب زیددن ولد کتورسه هند ولدی استیفا قابله اولورمی الجواب اولور

زید زوجه سی هندک جاریه سی زینبی وطئی ایدوب زینب ولد طوغورمقده زید هندن زینبک وطئنی بکا احلال اتمکله بنه زینبی وطئی ایدوب ولد بندندر دعوت اتدکده هند زیدی احلال ودعوتی تصدیقیله ایسه ولدک نسبی زیدن ثابت اولورمی الجواب اولور

زید اوکی اناسی هندک جاریه سی زینبی وطئی واحبالی ایدوب زینب بر ولد طوغورمقده زید هندن زینبک وطئنی بکا احلال اتمکله بنه دخی وطئی واحبالی اتمشیدم ولد دیو بندندن دعوت ایدوب هند دخی احلال ودعوتده زیدی تصدیقیله ایسه ولدک نسبی زیدن ثابت اولورمی الجواب اولور

زید اناسی هندک جاریه سی زینبی تزویج اتمدیکنه زینبی هندک احلالیله وطئی واحبالی ایدوب بعده زید جمله بندندر دیو دعوت اتمدین فوت اولدقده زینب بر ولد طوغورسه اول ولدک نسبی زیدن ثابت اولورمی الجواب اولماز

زید زوجه سی هندایله علی الاشتراک مالک اولدیغی جاریه یی وطئی ایلک حلال اولورمی الجواب اولماز

زید عمروایله علی الاشتراک مالک اولدیغی بکر جاریه یی عمروک اذنیله وطئی ایدوب بکارتنی ازاله ایله عمرو نقصانه بکارتدن حصه سنی زیده تضمینه قادر اولورمی الجواب اولور

زید عمروایله علی الاشتراک السوی مالک اولدیغی جاریه یی عمروک اذنیله وطئی ایله عمرو جاریه نک نصف عقریسی زیدن الغه قادر اولورمی الجواب اولور

زید عمروایله علی الاشتراک السوی مالک اولدیغی جاریه یی عمروک اذنیله وطئی واحبالی ایدوب جاریه بر ولد طوغورمقده زید ولد بندندر دیو دعوت ایله اول ولدک نسبی زیدن ثابت اولوب وجاریه مرقومه زیدک ام ولدی اولوب زیده جاریه نک نصف قیمتی ایله نصف عقریسی ضمانه لازم اولورمی الجواب اولور

زید هندک جاریه سی اولمق اوزره عمرو بیع وتسلیم ایدوب عمرو دخی هندی وطئی اتمدکده نه صکره هند عمرودن زیدبن قبل البیع اعتاقه اتمشیدیکنه دیو دعوی ومدعاسنه اثبات ایدوب عتقنه حکم اولنسه هند عمرودن وطئی ایچون عقرالغه قادر اولورمی الجواب اولور

زید زوجه

43a

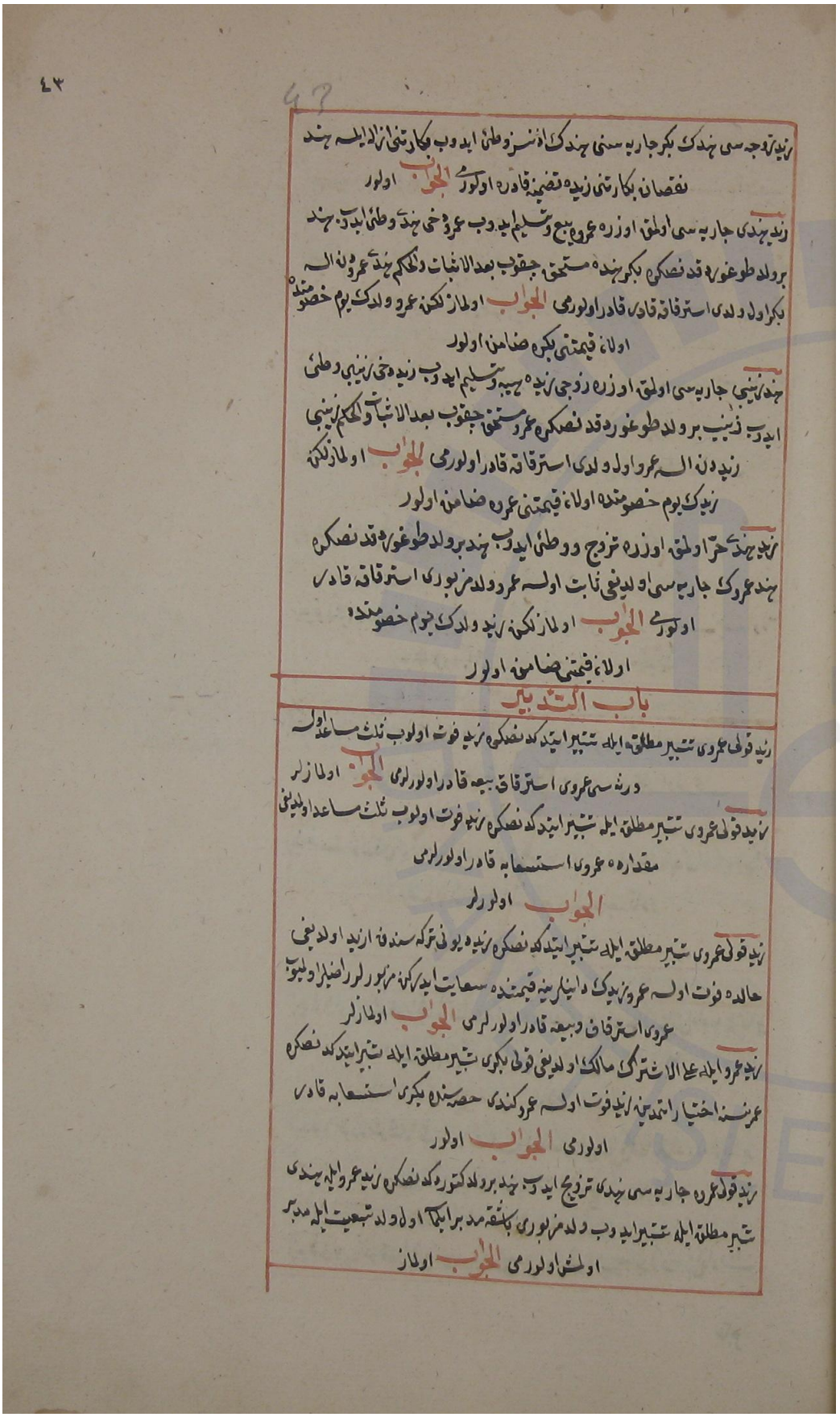

٤٣

زيد زوجه سى هندك بكر جاريه سنى هندك انسز وطئى ايدوب بكارتنى زاله ايله هند
نقصان بكارتنى زيده تضمينه قادر اولورمى الجواب اولور

زيد هندك جاريه سى اولمق اوزره عمرو بيع وتسليم ايدوب عمرو هندك وطئى ايدوب هند
برولد طوغورمغه قدر نصكرى بكر هنده مستحق چقوب بعد الاثبات والحكم هندك عمرو نه اله
بكر اولاد ولدى استرقاقه قادر اولورمى الجواب اولماز لكن عمرو ولدك يوم خصومنده
اولانك قيمتنى بكره ضامن اولور

هند زينبك جاريه سى اولمق اوزره زوجى زيده هبه وتسليم ايدوب زيده زينبك وطئى
ايدوب زينب برولد طوغورمغه قدر نصكره عمرو مستحق چقوب بعد الاثبات والحكم زينبك
زيدون اله عمرو اولاد ولدى استرقاقه قادر اولورمى الجواب اولماز لكن
زيدك يوم خصومنده اولانك قيمتنى عمره ضامن اولور

زيد هندك حرا اولمق اوزره تزوج ووطئى ايدوب هند برولد طوغورمغه قدر نصكره
هند عمروك جاريه سى اولديغى ثابت اوله عمرو ولدمزبورك استرقاقه قادر
اولورمى الجواب اولماز لكن زيد ولدك يوم خصومنده
اولانك قيمتنى ضامن اولور

باب التدبير

زيد قولى عمروى تدبير مطلقه ايله تدبير ايتدكدن نصكره زيد فوت اولوب ثلث ماعدا اوله
ورثه سى عمروى استرقاقه قادر اولورلرمى الجواب اولماز لر

زيد قولى عمروى تدبير مطلقه ايله تدبير ايتدكدن نصكره زيد فوت اولوب ثلث ماعدا اولديغى
مقداره عمروى استسعايه قادر اولورلرمى
الجواب اولورلر

زيد قولى عمروى تدبير مطلقه ايله تدبير ايتدكدن نصكره زيده يونى تركه سندن ازيد اولديغى
حالده فوت اوله عمرو زيدك ديناريه قيمتنده سعايت ايدكده مزبورلر راضى اولميوب
عمروى استرقاقه قادر اولورلرمى الجواب اولماز لر

زيد عمروايله على الاشتراك مالك اولديغى قولى بكرى تدبير مطلقه ايله تدبير ايتدكدن نصكره
عمرو نصف اختيارانه زيد فوت اوله عمرو كندى حصه سنده بكرى استسعايه قادر
اولورمى الجواب اولور

زيد قولى عمرو جاريه سى هندى تزويج ايدوب هند برولد كتوروكدن نصكره زيد عمروايله هندى
تدبير مطلقه ايله تدبير ايدوب ولد مزبورى بكنقه مدبرايكى اولاد ولد تبعيت ايله مدبر
اولمشلر اولورمى الجواب اولماز

43b

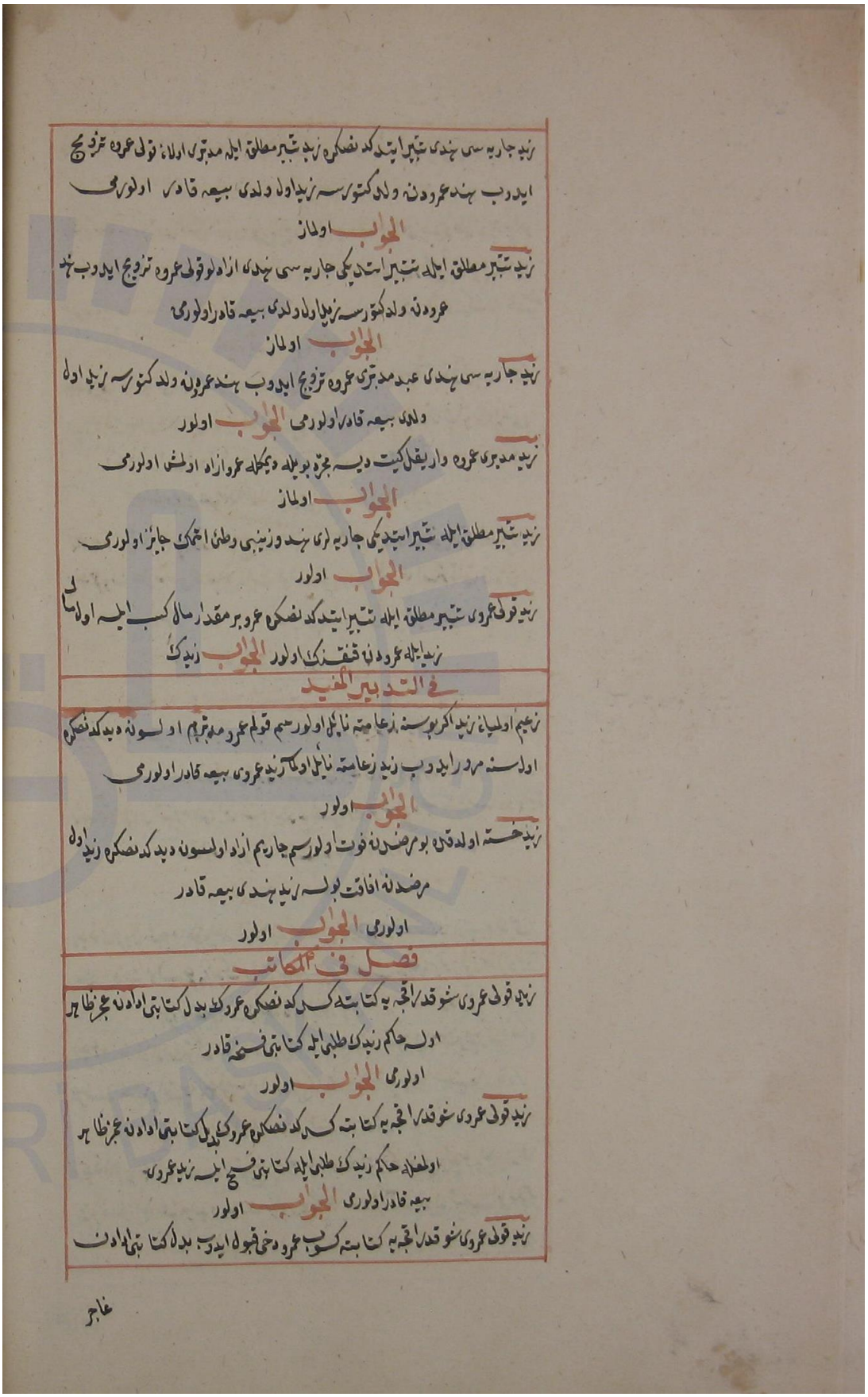

زید جاریه سی هندی تبیر ایتدکده نصکره زید تبیر مطلق ایله مدبری اولماز قولی عمرو تزویج
ایدوب هند عمرودن ولدی کتورسه زیدا ولدی بیعه قادر اولورمی

الجواب اولماز

زید تبیر مطلق ایله تبیر ایتدیکی جاریه سی هندی ازاد اولوقولی عمرو تزویج ایدوب هند
عمرودن ولد کتورسه زیدا ولدی بیعه قادر اولورمی

الجواب اولماز

زید جاریه سی هندی عبد مدبری عمرو تزویج ایدوب هند عمرودن ولد کتورسه زیدا ولد
ولدی بیعه قادر اولورمی **الجواب** اولور

زید مدبری عمرو دار یقل کیت دیه بحرده بویله دیکله عمرو ازاد اولمش اولورمی

الجواب اولماز

زید تبیر مطلق ایله تبیر ایتدیکی جاریه لری هند وزینبی وطئ اتمک جایز اولورمی

الجواب اولور

زید قولکی عمرو تبیر مطلق ایله تبیر ایتدکده نصکره عمرو بر مقدار مال کسب ایله اولمامش
زید ایله عمرودن قیمتنی اولور **الجواب** زیدک

فی التدبیر المفید

زعیم اولمیان زید اکر بوسنه زعامته نائبی اولورسه قوم عمرو مدبرم اولسونه دیدکده نصکره
اولسنه مرور ایدوب زید زعامته نائبی اولمازدن عمرو بیعه قادر اولورمی

الجواب اولور

زید خسته اولدقده بو مرضدن فوت اولورسم جاریم ازاد اولسون دیدکده نصکره زیدا ول
مرضدن افاقت بولسه زید هندی بیعه قادر
اولورمی **الجواب** اولور

فصل فی المکاتب

زید قولی عمرو شو قدر اقچه یه کتابته کسب کده نصکره عمرو کدن بدل کتابتی اداسدن عجز ظاهر
اولسه حاکم زیدک طلبی ایله کتابتی فسخه قادر
اولورمی **الجواب** اولور

زید قولی عمرو شو قدر اقچه یه کتابته کسب کده نصکره عمرو کدن بدل کتابتی اداسدن عجز ظاهر
اولمغله حاکم زیدک طلبی ایله کتابتی فسخ ایلسه زید عمرو
بیعه قادر اولورمی **الجواب** اولور

زید قولی عمرو شو قدر اقچه یه کتابته کسوب عمرو دخی قبول ایدوب بدل کتابتی ادا

44a

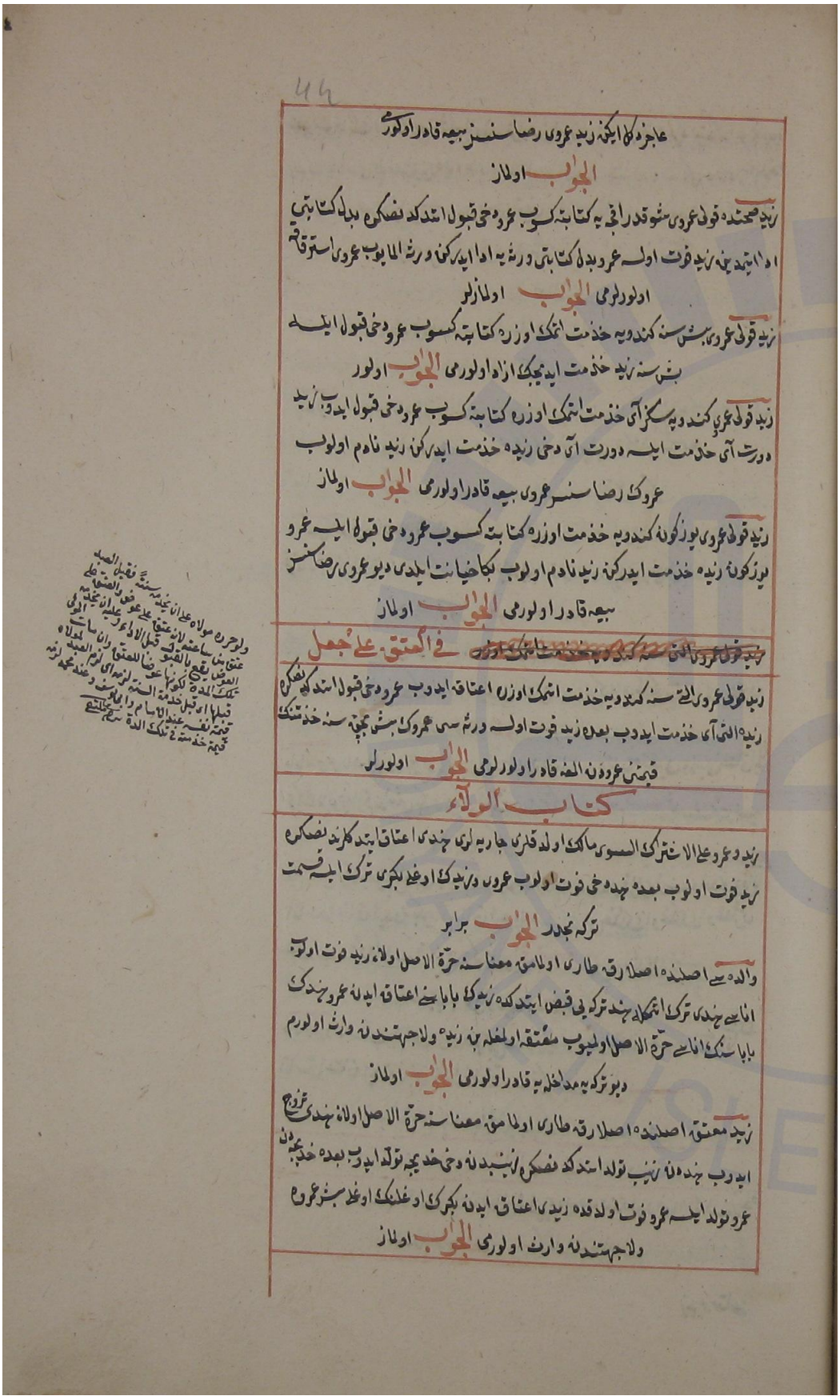

عاجزدکلایکنه زید عمروی رضاسنسز بیعه قادراولورمی

الجواب اولماز

زید صحتنده قولی عمروی شوقدر راقی یه کتابة کسوب عمرو دخی قبول ایتدکده نصفکی بدل کتابتی
ادا ایتدیکنه زید فوت اولسه عمرو بدل کتابتی ورثه یه ادا ایدرکن ورثه الماپوب عمروی استرقاقه
اولورلرمی الجواب اولماز لر

زید قولی عمروی بش سنه کندویه خدمت اتمک اوزره کتابة کسوب عمرو دخی قبول ایلسه
بش سنه زید خدمت ایدیمیک ازاد اولورمی الجواب اولور

زید قولی عمری کندویه سکز آی خدمت اتمک اوزره کتابة کسوب عمرو دخی قبول ایدوب زید
دورت آی خدمت ایلسه دورت آی دخی زیده خدمت ایدرکن زید نادم اولوب
عمروک رضاسنسز عمروی بیعه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید قولی عمروی یوزکونه کندویه خدمت اوزره کتابة کسوب عمرو دخی قبول ایلسه عمرو
یوزکونه زیده خدمت ایدرکن زید نادم اولوب لکاخیانت ایلدی دیو عمروی رضاسنسز
بیعه قادر اولورمی الجواب اولماز

~~زید قولی عمروی الف سنه کندویه خدمت اتمک اوزره~~ فی العتق علی جعل

زید قولی عمروی الف سنه کندویه خدمت اتمک اوزره اعتاقه ایدوب عمرو دخی قبول ایتدکده نصفکی
زیده الف آی خدمت ایدوب بعده زید فوت اولسه ورثه سی عمروک بش سنه خدمتنی
قیمتی عمروون الفه قادر اولورلرمی الجواب اولورلر

کتاب الولاء

زید عمرو علی الاشتراک السوی مالک اولدقدری جاریه لری هندی اعتاق ایتدکلرینده نصفکی
زید فوت اولوب بعده هنده دخی فوت اولوب عمرو زیدک اوغلی بکری ترک ایلسه قسمت
ترکه نجدر الجواب برابر

والده سی اصلنده اصلا رقه طاری اولماموقه معناسنه حرة الاصل اولان زید فوت اولوب
اناسی هندی ترک اتمکله هند ترکه یی قبض ایتدکده زیدک بابا سی اعتاقه ایدنه عمرو هندک
بابا سنک اناسی حرة الاصل اولیوب معتقه اولمغله بنه زیده ولاجهتندنه وارث اولورم
ویرترکه یه مداخله یه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید معتقه اصلنده اصلا رقه طاری اولماموقه معناسنه حرة الاصل اولان هندی عمرو ایله
ایدوب هنده نام زینب تولد ایتدکده نصفکی لابنبدنه وحی خدیجه تولد ایدوب بعده خدیجه عمرو
عمرو تولد ایلسه عمرو فوت اولدقده زیدی اعتاق ایدنه بکرک اوغلنک اوغلی بشر عمروه
ولاجهتندنه وارث اولورمی الجواب اولماز

44b

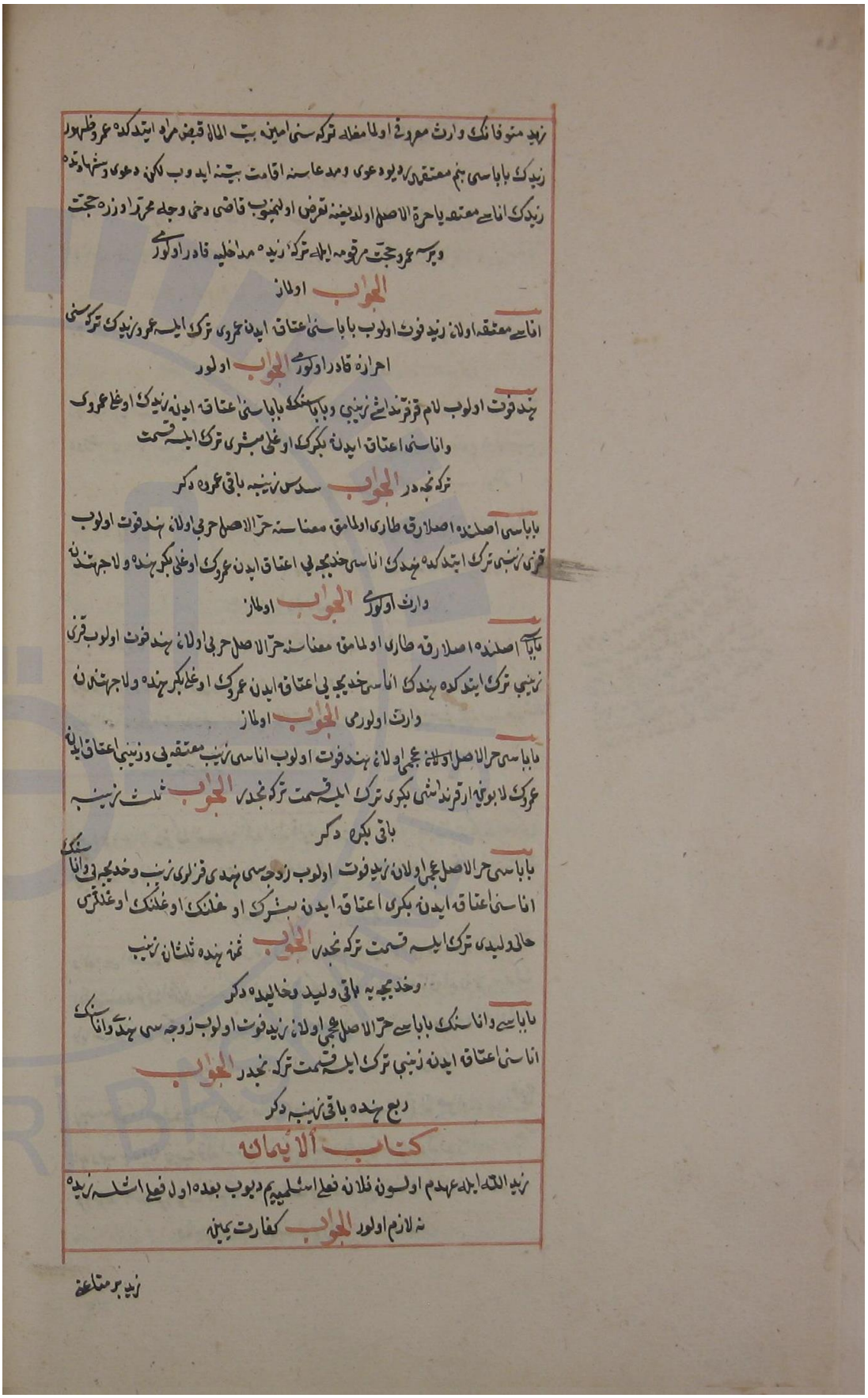

زید متوفا نک وارث مورث اولما مغله ترکه سنی امینه بیت المال قبض مراد ایدکده عمرو ظهور
زیدک بابا سی بنم معتقمدر دیو دعوی ومدعاسنه اقامت بینه ایدوب لکن دعوی وشهادتده
زیدک اناسی معتقد یاخود الاصل اولدیغنه تعرض اولنمیوب قاضی دخی وجه عمرا دوزره حجت
ویرسه عمرو حجت مرقومه ایله ترکه زیده مداخله قادر اولورمی

الجواب اولماز

اناسی معتقه اولان زید فوت اولوب بابا سنی اعتاق ایدن عمرو ترک ایله عمرو زیدک ترکه سنی
احراز قادر اولورمی **الجواب** اولور

هند فوت اولوب لام قزقرنداشی زینب وبابا سنک بابا سنی اعتاق ایدنه زیدک اوغلی عمروک
اناسنی اعتاق ایدن بکرک اوغلی بشری ترک ایله قسمت
ترکه نجه در **الجواب** سدس زینبه باقی عمروه دکر

بابا سی اصلنده اصلا رق طاری اولمامق مقتضاسنه حر الاصل حربی اولان هند فوت اولوب
قزی زینبی ترک ایتدکده هندک اناسی خدیجه بی اعتاق ایدن عمروک اوغلی بکر هنده ولاجهتنه
وارث اولورمی **الجواب** اولماز

بابا سی اصلنده اصلا رق طاری اولمامق مقتضاسنه حر الاصل حربی اولان هند فوت اولوب قزی
زینبی ترک ایتدکده هندک اناسی خدیجه بی اعتاق ایدن عمروک اوغلی بکر هنده ولاجهتنه
وارث اولورمی **الجواب** اولماز

بابا سی حر الاصل عجمی اولان هند فوت اولوب اناسی زینب معتقیی وزینبی اعتاق ایدنه
عمروک لابوعنه ارقرنداشی بکری ترک ایله قسمت ترکه نجه در **الجواب** ثلث زینبه
باقی بکره دکر

بابا سی حر الاصل عجمی اولان زید فوت اولوب زوجه سی هندی قزلری زینب وخدیجه بی وانا سنک
اناسنی اعتاقه ایدن بکری اعتاق ایدن بشرک او غلنک اوغلنک اوغلنی
حالده ولیدی ترک ایله قسمت ترکه نجه در **الجواب** ثمنه هنده ثلثان زینب
وخدیجه یه باقی ولید وخالیده دکر

بابا سی وانا سنک بابا سی حر الاصل عجمی اولان زید فوت اولوب زوجه سی هند وانا سنک
اناسنی اعتاقه ایدن زینبی ترک ایله قسمت ترکه نجه در **الجواب**
ربع هنده باقی زینبه دکر

کتاب الایمان

زید الله ایله عهدم اولسون فلانه فعلی اشلمیه یم دیوب بعده اول فعلی اشلسه زیده
نه لازم اولور **الجواب** کفارت یمینه

زید بر متاعه

45a

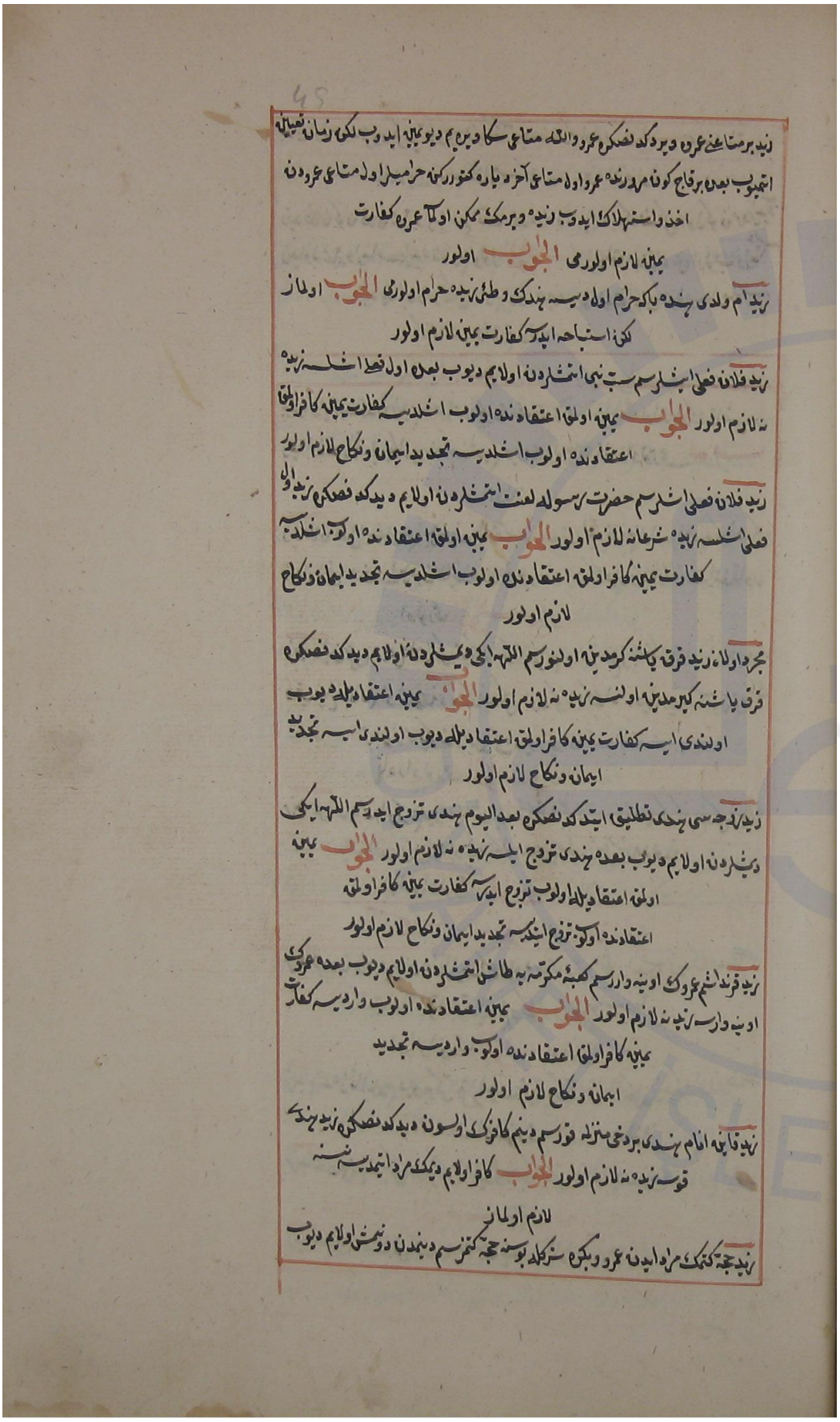

زید برمتاعی عمرو بیردکد نصکره عمرو الله متاعی سکا دیرم دیو یمینه ایدوب لکن زمان تعیینه
اتمیوب بعدی برقاچ کون مرور نده عمرو اول متاعی آخره یاره کنور رکنه حرامیلر اول متاعی عمرو دن
اخذ واستهلاک ایدوب زیده و برمک ممکن اولمامغین کفارت
یمینه لازم اولورمی الجواب اولور
زید ام ولدی هنده یاکه حرام اولدیسه هندک وطئی زیده حرام اولورمی الجواب اولماز
لکن استباحه ایدر کفارت یمینه لازم اولور
زید فلان فعلی ایشلرسم ستی نبی اتمشلردن اولایم دیوب بعده اول فعلی اشلسه زیده
نه لازم اولور الجواب یمینه اولمق اعتقاد نده اولوب اشلدیسه کفارت یمینه کافر اولمق
اعتقاد نده اولوب اشلدیسه تجدید ایمان ونکاح لازم اولور
زید فلان فعلی اشلرسم حضرت رسوله لعنت اتمشلردن اولایم دیدکده نصکره زید اول
فعلی اشلسه زیده شرعانه لازم اولور الجواب یمینه اولمق اعتقاد نده اولوب اشلدیسه
کفارت یمینه کافر اولمق اعتقاد نده اولوب اشلدیسه تجدید ایمان ونکاح
لازم اولور
مجرد اولان زید فرقه یاشنه کرمدینه اولنورسم الله ایکی دیمشلردن اولایم دیدکده نصکره
فرقه یاشنه کیرمدینه اولنسه زیده نه لازم اولور الجواب یمینه اعتقاد یله دیوب
اولندیسه کفارت یمینه کافر اولمق اعتقاد یله دیوب اولندیسه تجدید
ایمان ونکاح لازم اولور
زید زوجه سی هندک تطلیق ایتدکده نصکره بعد الیوم هندک تزوج ایدرسم الله ایکی
دیمشلردن اولایم دیوب بعده هندک تزوج ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب یمینه
اولمق اعتقاد یله اولوب تزوج ایدرسه کفارت یمینه کافر اولمق
اعتقاد نده اولوب تزوج ایدیسه تجدید ایمان ونکاح لازم اولور
زید قرنداشم عمروک اوینه وارمرسم کعبه مکرمه یه طاشلی اتمشلردن اولایم دیوب بعده عمروک
اوینه وارسه زیده نه لازم اولور الجواب یمینه اعتقاد نده اولوب وارمیسه کفارت
یمینه کافر اولمق اعتقاد نده اولوب وارمیسه تجدید
ایمان ونکاح لازم اولور
زید قاینه انام هندی بردنی مثلو قورسم دینم کافرک اوغلی دیدکده نصکره زید هندک
قوسه زیده نه لازم اولور الجواب کافر اولایم دیمک مراد ایتمیوب سنه
لازم اولماز
زید جمعه کونک مراد ایدن عمرو بکره سزکله بوسنه جمعه کونمزسم دینمدن دونمش اولایم دیوب

45b

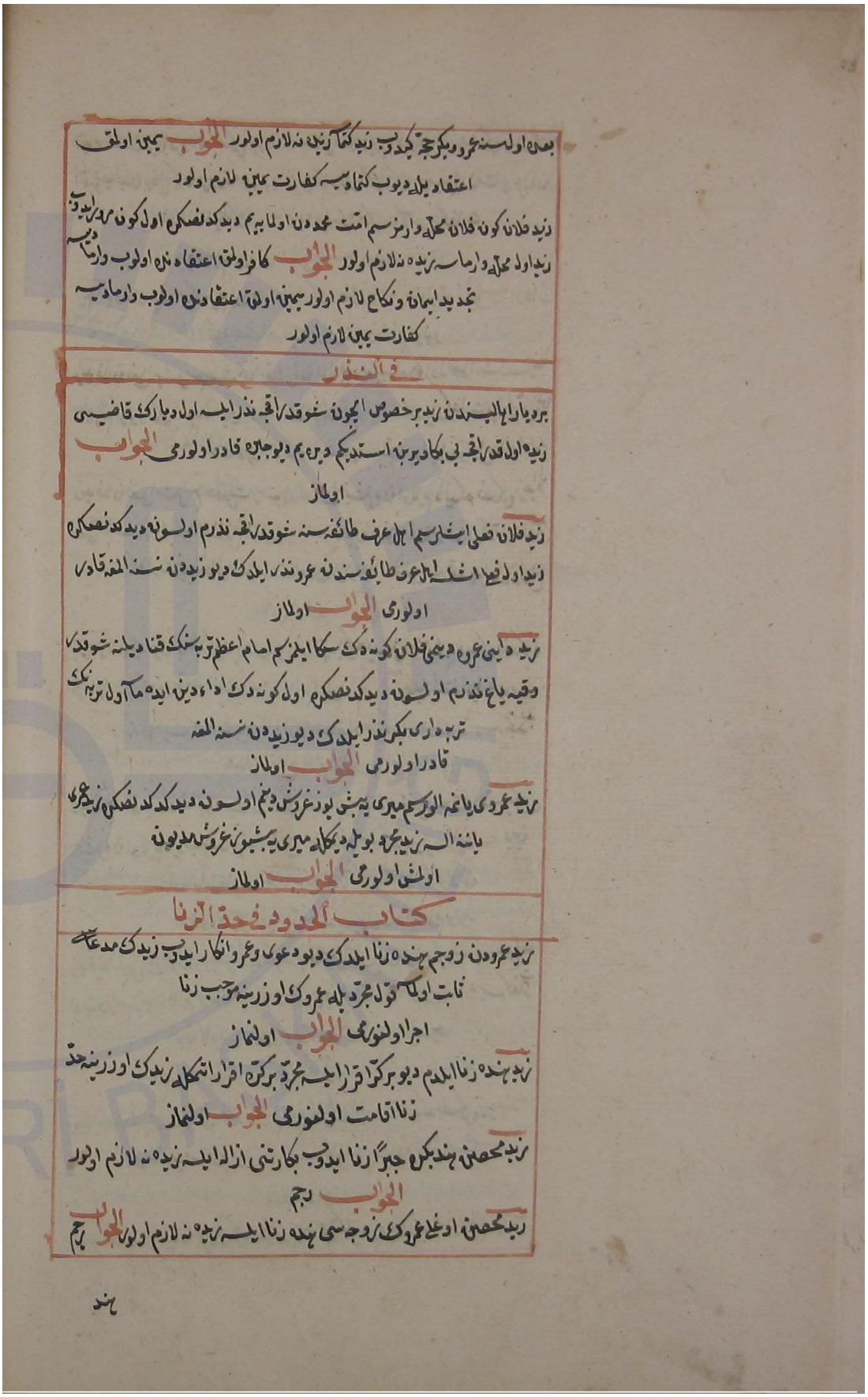

بعض اولسنه عمرو بکر حجتی کتوروب زید کتا آرتیق نه لازم اولور الجواب یمینه اولق
اعتقاد یله دیوب کتماد یسه کفارت یمین لازم اولور
زید فلانکون فلان محلده دارمزسم امتت محمدون اولمایم دیدکده نصکره اول کون مرور ایدوب
زید اول محلده دارماسه زیده نه لازم اولور الجواب کافر اولق اعتقاد یله اولوب دارماد یسه
تجدید ایمان ونکاح لازم اولور یمینه اولق اعتقادیله اولوب دارماد یسه
کفارت یمین لازم اولور

فی النذور

بر دیارایا لبسنه زید برخصوص ایچون شوقدر اقچه نذر ایلسه اول دیارک قاضیسی
زیده اول قدر اقچه یی بکا ویرمه استدیکم ویرمیم دیو جابه قادر اولورمی الجواب
اولماز
زید فلانکون فلان یرسم اهل عرف طائفه سنه شوقدر اقچه نذرم اولسونه دیدکده نصکره
زید اول فلان یرسم اهل عرف طائفه سنه نه ورنذر ایلدک دیو زیدون سنه المغه قادر
اولورمی الجواب اولماز
زید دکینی عمرو دینی فلانکونه دک سکا ایلزکم امام اعظم تربه سنک قناد یلنه شوقدر
وقیه یاغ نذرم اولسونه دیدکده نصکره اول کونه دک اداء دین ایده ماآول تربه سنک
تربه داری بکر نذر ایلدک دیو زیدون سنه المغه
قادر اولورمی الجواب اولماز
زید عمرودی یاغمه الورسم میری یه بشی یوز غروشی دینم اولسونه دیدکده نصکره زید عمرو
یانه الهه زید عمرو بویله دیکله میری یه بشیوز غروشی مدیونه
اولمش اولورمی الجواب اولماز

کتاب الحدود فی حد الزنا

زید عمرودن زوجم هنده زنا ایلدک دیو دعوی وعمرو انکار ایدوب زیدک مدعاسی
ثابت اولمق قول مجرد یله عمروک اوزرینه موجب زنا
اجرا اولنورمی الجواب اولنماز
زید هنده زنا ایلدم دیو برکره اقرار ایلسه مجرد برکره اقرار انله حکم زیدک اوزرینه حد
زنا اقامت اولنورمی الجواب اولنماز
زید محصنه هندبکره جبرًا زنا ایدوب بکارتنی ازاله ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب رجم
زید محصنه اوغلی عمروک زوجه سی هنده زنا ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب رجم

هند

46a

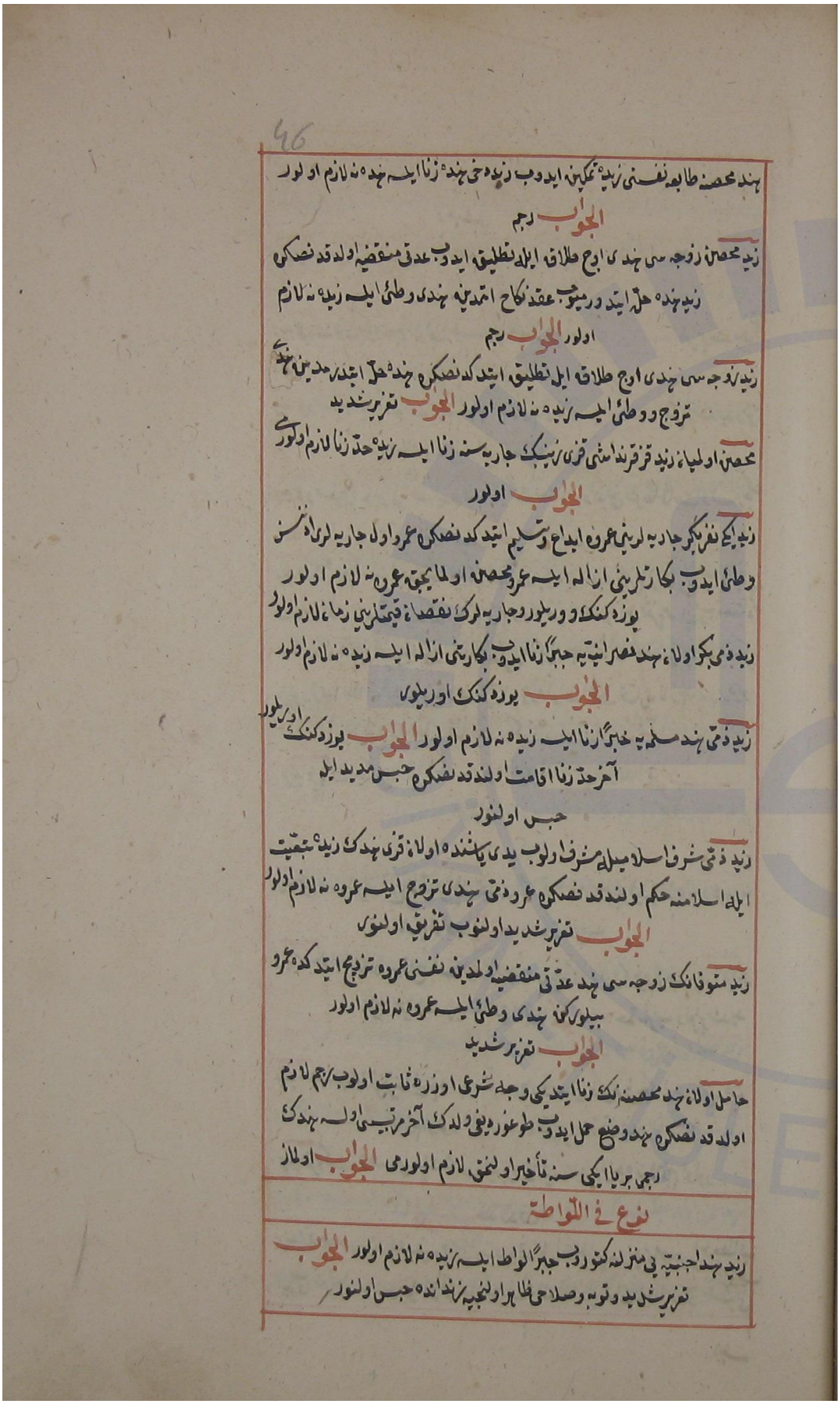

46

هند محصنه طایفه نفسنی زید تمکین ایدوب زید دخی هنده زنا ایله هنده نه لازم اولور

الجواب رجم

زید محصن زوجه سی هندی اوچ طلاق ایله تطلیق ایدوب عدتی منقضیه اولدقدن صکره

زید هنده حلّ ایدر میدوب عقد نکاح ایتدیکنه هندی وطئی ایله زیده نه لازم

اولور الجواب رجم

زید زوجه سی هندی اوچ طلاق ایله تطلیق ایتدکدن صکره هنده حلّ ایتدکدن صکره

تزوج و وطئی ایله زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید

محصن اولیاء زید قرقداشی قزی زینک جاریه سنه زنا ایله زیده حدّ زنا لازم اولورمی

الجواب اولور

زید بکر جاریه لرینی عمروه ایداع و تسلیم ایتدکدن صکره عمرو اول جاریه لرک اذنسز

وطئی ایدوب بکارتلرینی ازاله ایله عمرو محصنه اولمایجغه عمروه نه لازم اولور

یوزه کنک و ورملور جاریه لرک نقصان قیمتلرینی ضمان لازم اولور

زید ذمی بکر اولان هند قصر اثبته جبرًا زنا ایدوب بکارتنی ازاله ایله زیده نه لازم اولور

الجواب یوزه کنک اورملور

زید ذمی هند مسلمه یه جبرًا زنا ایله زیده نه لازم اولور الجواب یوزه کنک اورملور

آخر حدّ زنا اقامت اولندقدن صکره حبس مدید ایله

حبس اولنور

زید ذمی شرف اسلامیله مشرف اولوب یدی یاشنده اولان قزی هندک زیده بنتیت

ایله اسلامنه حکم اولندقدن صکره عمرو ذمی هندی تزوج ایله عمروه نه لازم اولور

الجواب تعزیر شدید اولنوب تفریقه اولنور

زید متوفانک زوجه سی هند عدتی منقضیه اولدقدن صکره عمرو تزویج ایتدکده عمرو

بیلورکن هندی وطئی ایله عمروه نه لازم اولور

الجواب تعزیر شدید

حاصل اولان هند محصنه لک زنا ایتدیکی وجه شرعی اوزره ثابت اولوب رجم لازم

اولدقدن صکره هند وضع حمل ایدوب طوغوردیغی ولدک آخر مربیسی اولدقدن صکره هندک

رجمی بریا ایکی سنه تأخیر اولنمق لازم اولورمی الجواب اولماز

نوع فی اللواطة

زید هند اجنبیه یی منزلنه کتوروب جبرًا لواط ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر شدید و توبه وصلاحی ظاهر اولنجیه زندانده حبس اولنور

46b

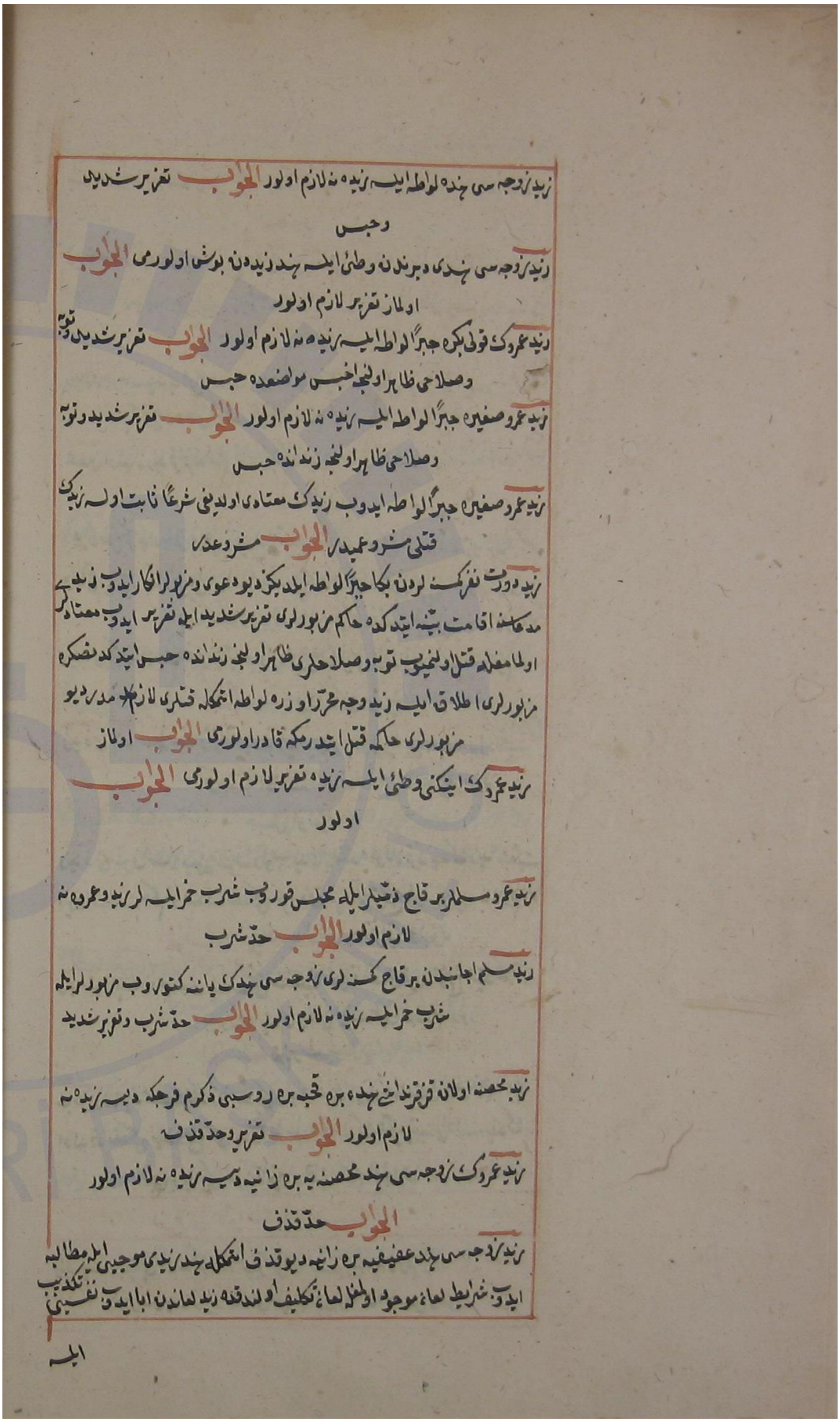

زید زوجه سی هندہ لواطه ایله زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید ایله
وحبس
زید زوجه سی هندی دبرندن وطئ ایله هند زیدن بوشمش اولورمی **الجواب**
اولماز تعزیر لازم اولور
زید عمروک قولی بکره جبرًا لواطه ایله زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید ایله توبه
وصلاحی ظاهر اولنجه حبس مواضعده حبس
زید عمرو صغیره جبرًا لواطه ایله زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید و توبه
وصلاحی ظاهر اولنجه زندانده حبس
زید عمرو صغیره جبرًا لواطه ایدوب زیدک معتاد اولدیغی شرعًا ثابت اولسه زیدک
قتلی مشروعمیدر **الجواب** مشروعدر
زید دورت نفر کسنه لردن بکا جبرًا لواطه ایلدیکزدیو دعوی و مزبورلرانکار ایدوب زید بو
مدعاسنه اقامت بینه ایتدکده حاکم مزبورلری تعزیر شدید ایله تعزیر ایدوب معتاد کر
اولمامغله قتل اولنیوب توبه وصلاحلری ظاهر اولنجه زندانده حبس ایتدکده نصکره
مزبورلری اطلاق ایله زید وجه محرر اوزره لواطه ایتمکله قتلری لازم اولمدیو
مزبورلری حاکمه قتل ایتدیرمکه قادر اولورمی **الجواب** اولماز
زید عمروک اینکنی وطئ ایله زیده تعزیر لازم اولورمی **الجواب**
اولور

زید عمرو مسلمه بر قاچ دفعه ایله مجلس قوروب شراب خمر ایله لر زید و عمرو ده نه
لازم اولور **الجواب** حد شرب
زید مسلم اجانبدن بر قاچ کسنه لری زوجه سی هندک یانه کتوروب مزبورلر ایله
شراب خمر ایله زیده نه لازم اولور **الجواب** حد شرب و تعزیر شدید

زید محصنه اولان قزقرداشی هنده بره قحبه بره روسپی ذکرم فرجکه دیه زیده نه
لازم اولور **الجواب** تعزیر و حد قذف
زید عمروک زوجه سی هند محصنه یه بره زانیه دیه زیده نه لازم اولور
الجواب حد قذف
زید زوجه سی هند عفیفه یه بره زانیه دیو قذف ایتمکله هند زیدی موجبی ایله مطالبه
ایدوب شرایط لعانه موجود اولمغله لعانه تکلیف اولندقده زید لعان دن ابا ایدوب نفسینی تکذیب

ایله

47a

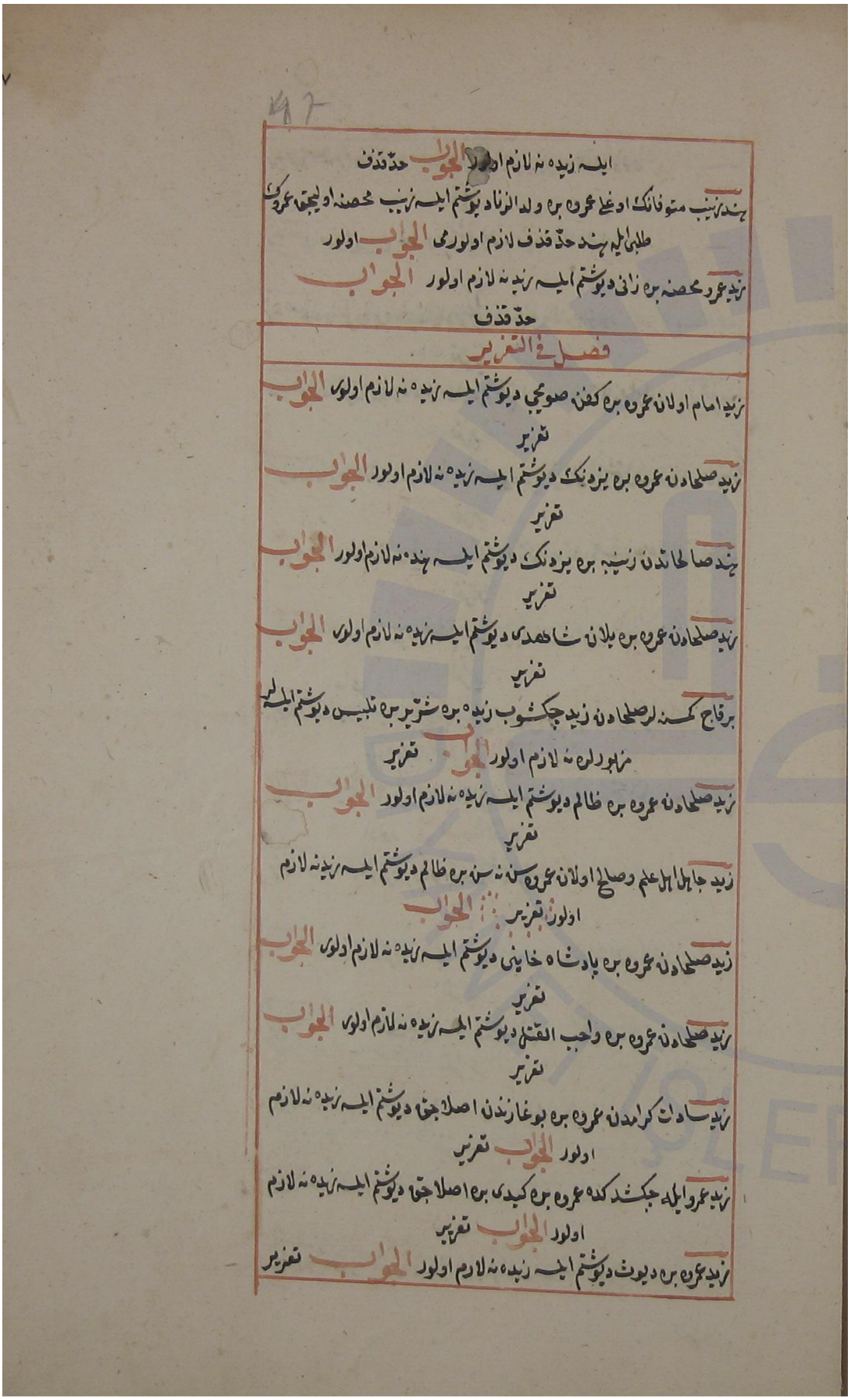

ایله زیده نه لازم اولور الجواب حدّ قذف

هند زینب متوفانک اوغلی عمرو یره ولد الزنا دیو شتم ایله زینب محصنه اولمغله عمروک

طلبی ایله هند حدّ قذف لازم اولورمی الجواب اولور

زید عمرو محصنه یره زانی دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

حدّ قذف

فصل فی التعزیر

زید امام اولان عمرو یره کفن صویمی دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

زید صلحادن عمرو یره یزدنک دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

هند صالحادن زینب یره یزدنک دیو شتم ایله هنده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

زید صلحادن عمرو یره یالان شاهدی دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

برقاچ کمسنه لر صلحادن زید چکشوب زیده یره شریر یره تلبیس دیو شتم ایلیوب

مزبورلره نه لازم اولور الجواب تعزیر

زید صلحادن عمرو یره ظالم دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

زید جاهل اهل علم وصالح اولان عمرو سنه سنه یره ظالم دیو شتم ایله زیده نه لازم

اولور تعزیر الجواب

زید صلحادن عمرو یره پادشاه خاینی دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

زید صلحادن عمرو یره واجب القتل دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب

تعزیر

زید سادات کرامدن عمرو یره بوغازندن اصلاجق دیو شتم ایله زیده نه لازم

اولور الجواب تعزیر

زید عمرو ایله چکشدکده عمرو یره کیدی یره اصلاجق دیو شتم ایله زیده نه لازم

اولور الجواب تعزیر

زید عمرو یره دیوث دیو شتم ایله زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر

47b

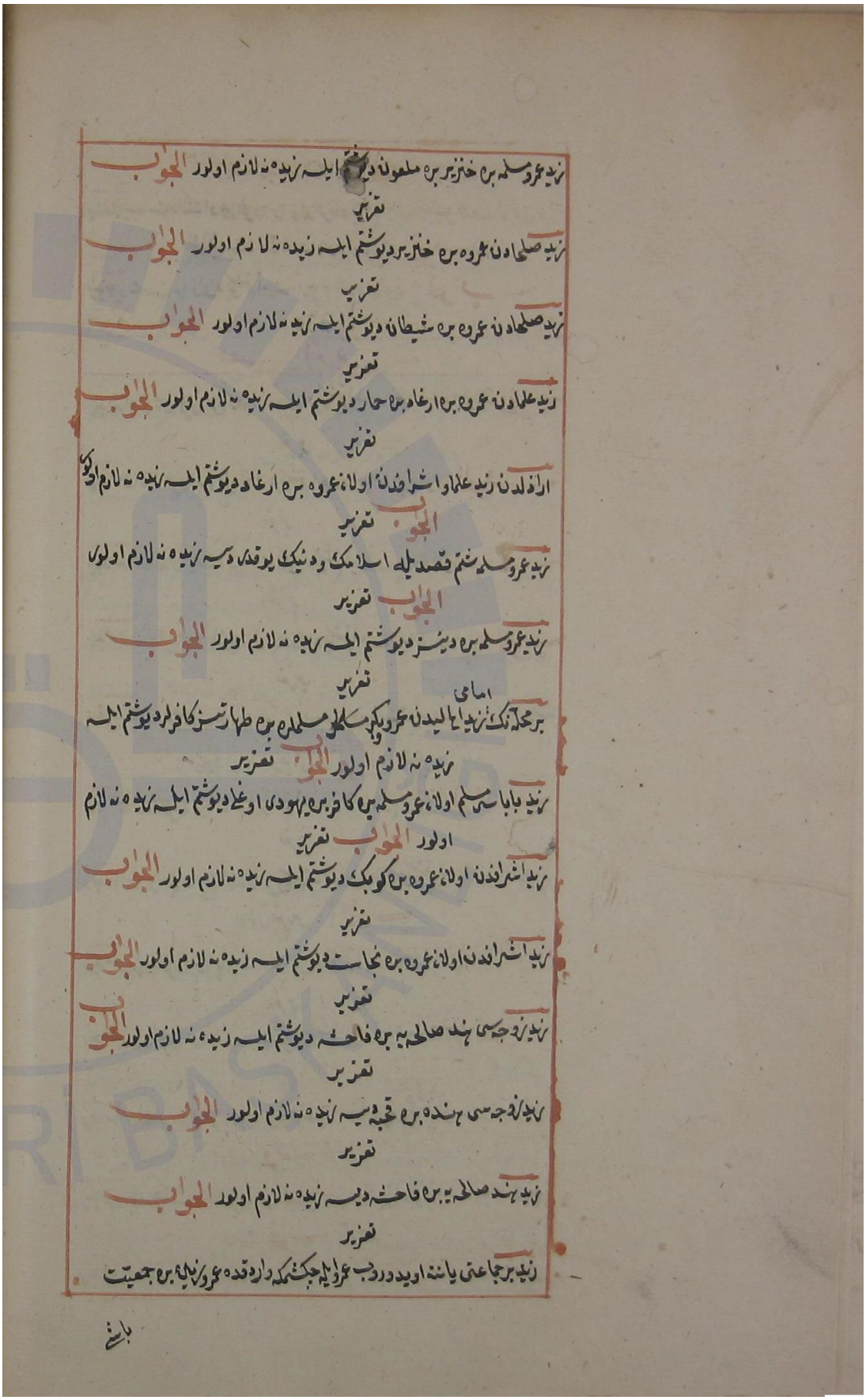

زید عمرو مسلمه بن خنزیر بن ملعونه دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید صلحاه دن عمروه بن خنزیر دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید صلحاه دن عمروه بن شیطان دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید علماه دن عمروه بن ارغاه بن حمار دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

اراذلدن زید علماه اشرافدن اولان عمروه بن ارغاه دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور

الجواب تعزیر

زید عمرو مسلمه شتم قصدیله اسلامک ودینک یوقدر دیه زیده نه لازم اولور

الجواب تعزیر

زید عمرو مسلمه بن دینسز دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

امامی

برمحله ده زید ایله ایکیدن عمرو بکر مسلمان مسلمه بن طهارتسز کافر لردیوشتم ایله

زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر

زید بابا سی مسلم اولان عمرو مسلمه بن کافر بن یهودی اوغلی دیوشتم ایله زیده نه لازم

اولور **الجواب** تعزیر

زید اشرافدن اولان عمروه بن کوبک دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید اشرافدن اولان عمروه بن نجاست دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید زوجه سی هند صالحه یه بن فاحشه دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید زوجه سی هنده بن قحبه دیه زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید هند صالحه یه بن فاحشه دیه زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید بر جماعتی یانه اویدوروب عمرو ایله جکشمکه دار قده عمرو زیاده بن جمعیت

باشی

48a

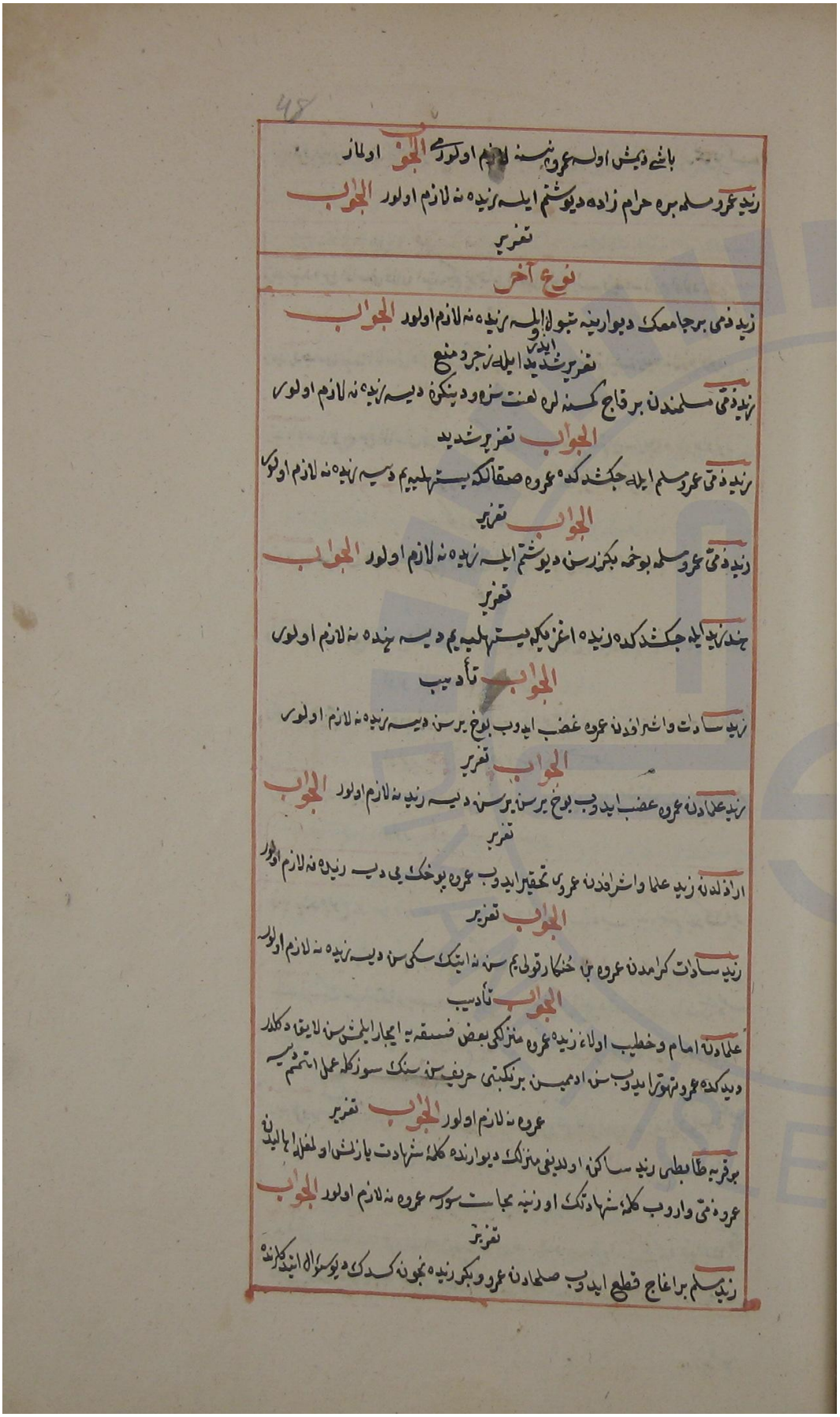

باشی دیش اولسه عمرو نسنه لازم اولورمی **الجواب** اولماز

زید عمرو مسلمه بره حرام زاده دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

نوع آخر

زید ذمی برجامعک دیوارینه شتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر شدید ایدوب ایله زجر و منع

زید ذمی مسلمدن برقاچ کسنه لره لعنت سوه و دینکوه دیسه زیده نه لازم اولور

الجواب تعزیر شدید

زید ذمی عمرو مسلم ایله جکشدکده عمرو صقالکه یستهلیم دیسه زیده نه لازم اولور

الجواب تعزیر

زید ذمی عمرو مسلمه بوخه بکوزسن دیوشتم ایله زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

هند زید ایله جکشدکده زیده اغز یکه یستهلیم دیسه هنده نه لازم اولور

الجواب تأدیب

زید سادات واشراف دن عمرو غضب ایدوب بوخ پرسن دیسه زیده نه لازم اولور

الجواب تعزیر

زید علما دن عمرو غضب ایدوب بوخ پرسن پرسن دیسه زیده نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

اراذل دن زید علما و اشراف دن عمرو تحقیر ایدوب عمرو بوخک پی دیسه زیده نه لازم اولور

الجواب تعزیر

زید سادات کرامدن عمرو بی خنکار قولی سنه نه اینک سکی سن دیسه زیده نه لازم اولور

الجواب تأدیب

علما دن امام و خطیب اولان زیده عمرو منزلکی بعض فسقه به ایجار ایلمش سن لایق دکلدر

دیدکده عمرو تهوتر ایدوب سن ادمیسن برنکبتی حریف سن سنک سوزکه عمل اتمم دیسه

عمرو نه لازم اولور **الجواب** تعزیر

برقریه ظابطی زید ساکن اولدیغی منزلک دیوارنده کلمه شهادت یازلش اولغله ایدن

عمرو ذمی واروب کلمه شهادتک اورنیه نجاست سورسه عمرو نه لازم اولور **الجواب**

تعزیر

زید مسلم براغاج قطع ایدوب صلحادن عمرو وبکر زیده نجونه کدک دیوسزاله ایندکلرنده

48b

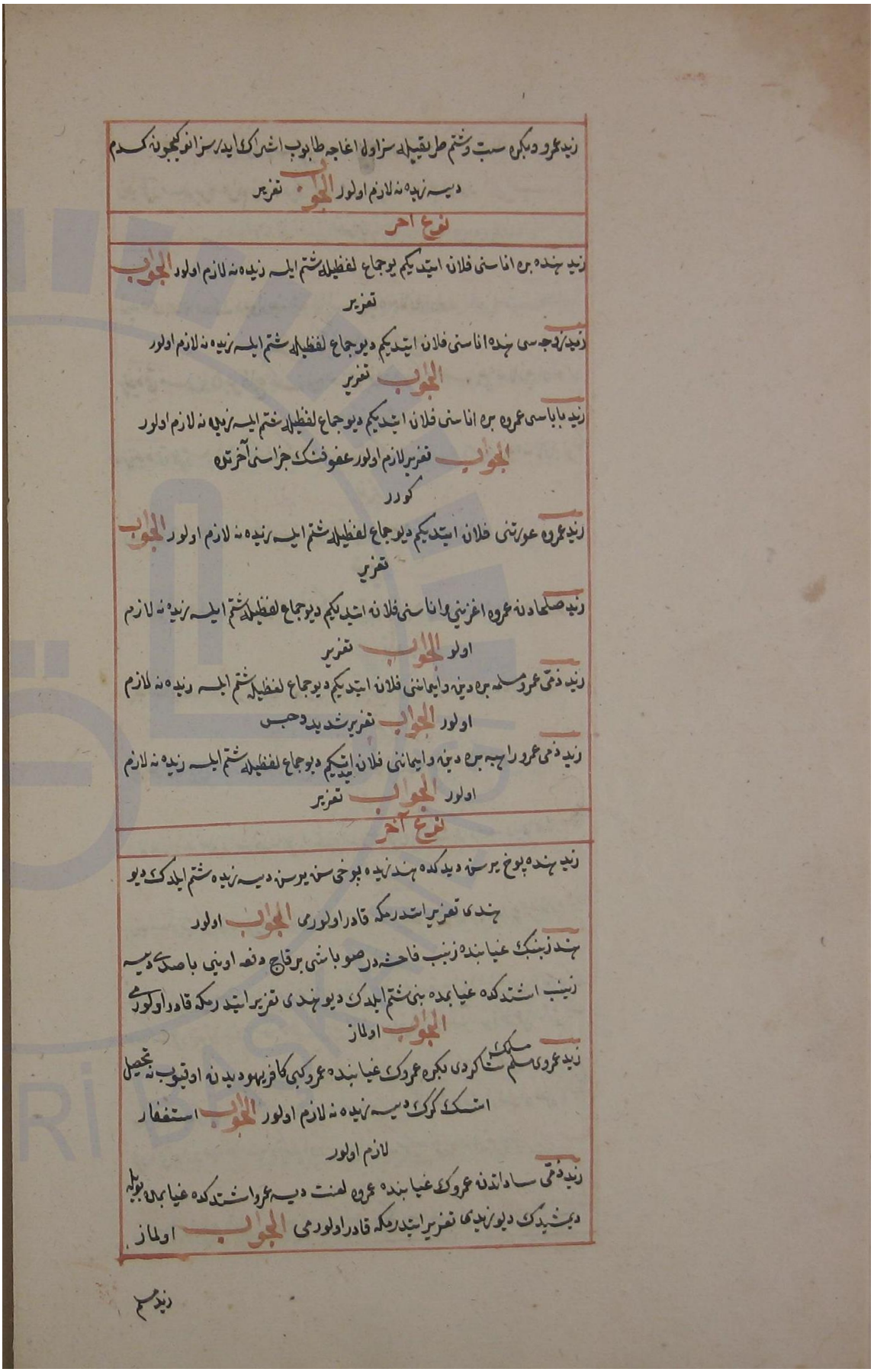

زید عمرو دیکره سب وشتم طریقیله سزاول اغاجه طابوب اشراک ایدرسزانو کجونه کدم
دیسه زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر

نوع اخر

زید هنده یه اناسنی فلان ایتدیکم یوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر

زید زوجه سی هنده اناسنی فلان ایتدیکم دیوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر

زید باباسی عمروه یه اناسنی فلان ایتدیکم دیوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور
الجواب تعزیر لازم اولور عفو فنک جزاسنی آخرته
کورر

زید عمروه عورتنی فلان ایتدیکم دیوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر

زید صلحا دن عمروه اغزنی وانا سنی فلان ایتدیکم دیوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم
اولور الجواب تعزیر

زید ذمی عمرو مسلمه یه دینه وایمانینی فلان ایتدیکم دیوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم
اولور الجواب تعزیر شدید حبس

زید ذمی عمرو راهبه یه دینه وایمانینی فلان ایتدیکم دیوجماع لفظیله شتم ایلسه زیده نه لازم
اولور الجواب تعزیر

نوع اخر

زید هنده یه یوخ یرسنه دیدکده هند زیده یوخی سنه یرسنه دیسه زیده شتم ایلدک دیو
هندی تعزیر ایتدرمکه قادر اولورمی الجواب اولور

هند زینک غیابنده زینب فاحشه در صوباشی یه قاچ دفعه اونبی یا صدک دیسه
زینب اشتدکده غیابنده بنی شتم ایلدک دیو هندی تعزیر ایتدرمکه قادر اولورمی
الجواب اولماز

زید عمرو مسلمی شاکردی بکره عمروک غیابنده عمرو کبی کافر یهود یدنه اوتیوب تحصیل
اشکه کوک دیسه زیده نه لازم اولور الجواب استغفار
لازم اولور

زید ذمی سادات دن عمروک غیابنده عمروه لعنت دیسه عمرو اشتدکده غیابنده بویله
دیشدیک دیو زیدی تعزیر ایتدرمکه قادر اولورمی الجواب اولماز

زید مسلم

49a

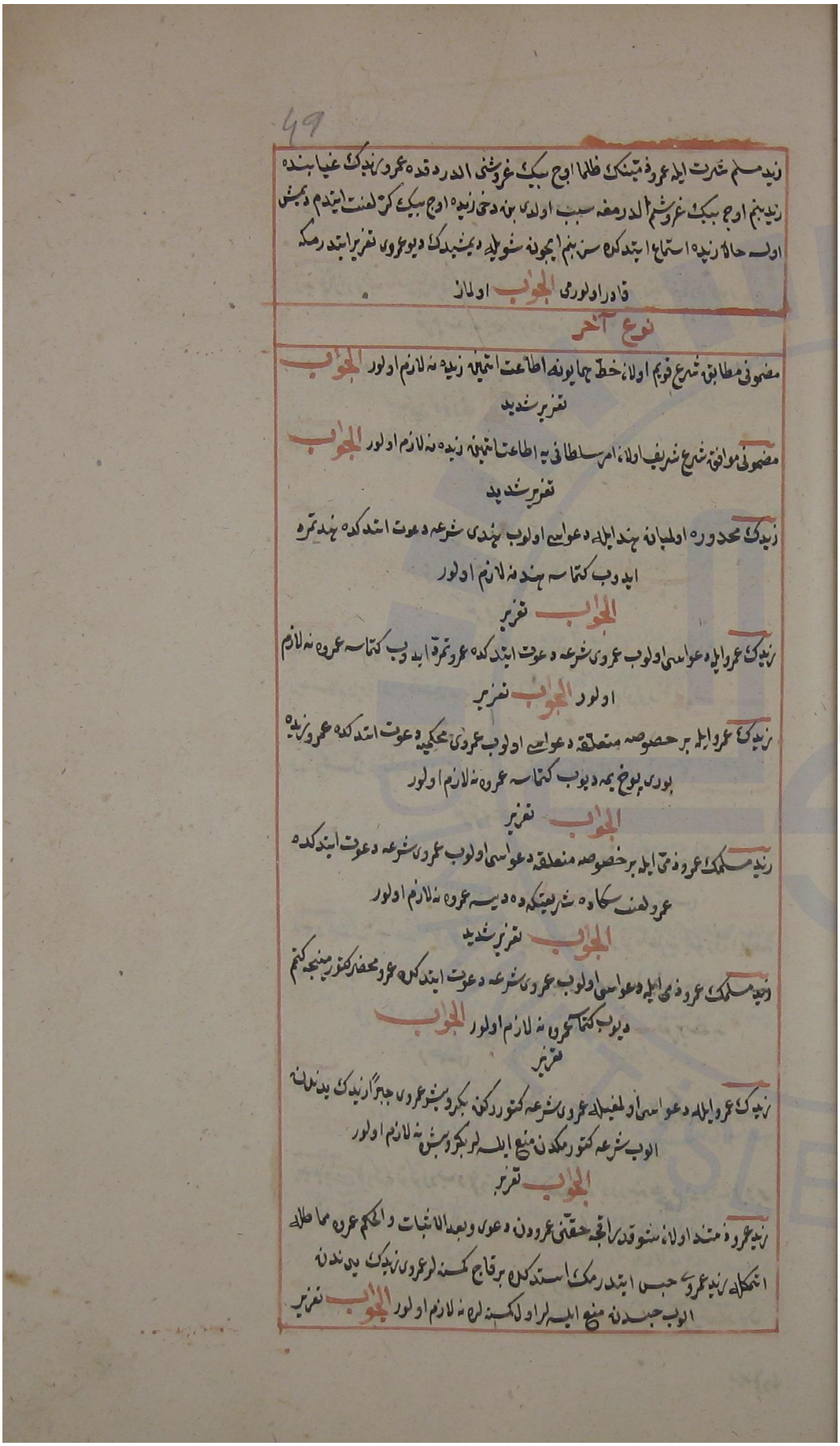

49

زید مسلم شرت ایله عمرو ذمتنک فلما اوج بیک غروشنی الدرد قده عمرو زیدک غیابنده
زید بنم اوج بیک غروشم الدرمغه سبب اولدی بنه دعوی زیده اوج بیک کرة لغت ایتدم دیمش
اولسه حالا زیده استماع اولنمق ایچون سزین ایچون شو ایله دیشیدک دیو عمرو تقریر ایتدرمکله
قادر اولورمی الجواب اولماز

نوع آخر

مضمونی مطابق شرع شریف اولمغله خط همایونه اطاعت اتمیه زیده نه لازم اولور الجواب
تقریر شد ید

مضمونی موافق شرع شریف اولمغله امر سلطانی یه اطاعت اتمیه زیده نه لازم اولور الجواب
تقریر شد ید

زیدک محدوره اولمیانه هند ایله دعوایی اولوب هندی شرعه دعوت اتدکده هند تمره
ایدوب کتاسه هند نه لازم اولور
الجواب تقریر

زیدک عمرو ایله دعواسی اولوب عمروی شرعه دعوت ایتدکده عمرو تمره ایدوب کتاسه عمرو نه لازم
اولور الجواب تقریر

زیدک عمرو ایله بر خصوصه متعلقه دعوایی اولوب عمروی محکمیه دعوت اتدکده عمرو زیده
بوری یوخ بمه دیوب کتاسه عمرو نه لازم اولور
الجواب تقریر

زید مسلمک عمرو ذمی ایله بر خصوصه متعلقه دعواسی اولوب عمروی شرعه دعوت ایتدکده
عمرو لغت سکاوه شریعتکده وه دیسه عمرو نه لازم اولور
الجواب تقریر شد ید

زید مسلمک عمرو ذمی ایله دعواسی اولوب عمروی شرعه دعوت ایتدکده عمرو محضر کتوریم دیوب کتاسه عمرو نه لازم اولور الجواب
تقریر

زیدک عمرو ایله دعواسی اولمغله عمروی شرعه کتورکن بکر دیشو عمروی جبرًا زیدک یندن آلوب شرعه کتورمکدن منع ایلسه بکر دیشی نه لازم اولور
الجواب تقریر

زید عمرو ذمتنده اولان سنوقدر اقچه حقنی عمروون دعوی وبعد الاثبات والحکم عمرون مماطله
ایتمکله زید عمروی حبس ایتدرمک استدکده برقاچ کسنه لر عمروی زیدک یندن
آلوب حبسدن منع ایلسه لر او کسنه لر نه لازم اولور الجواب تقریر

49b

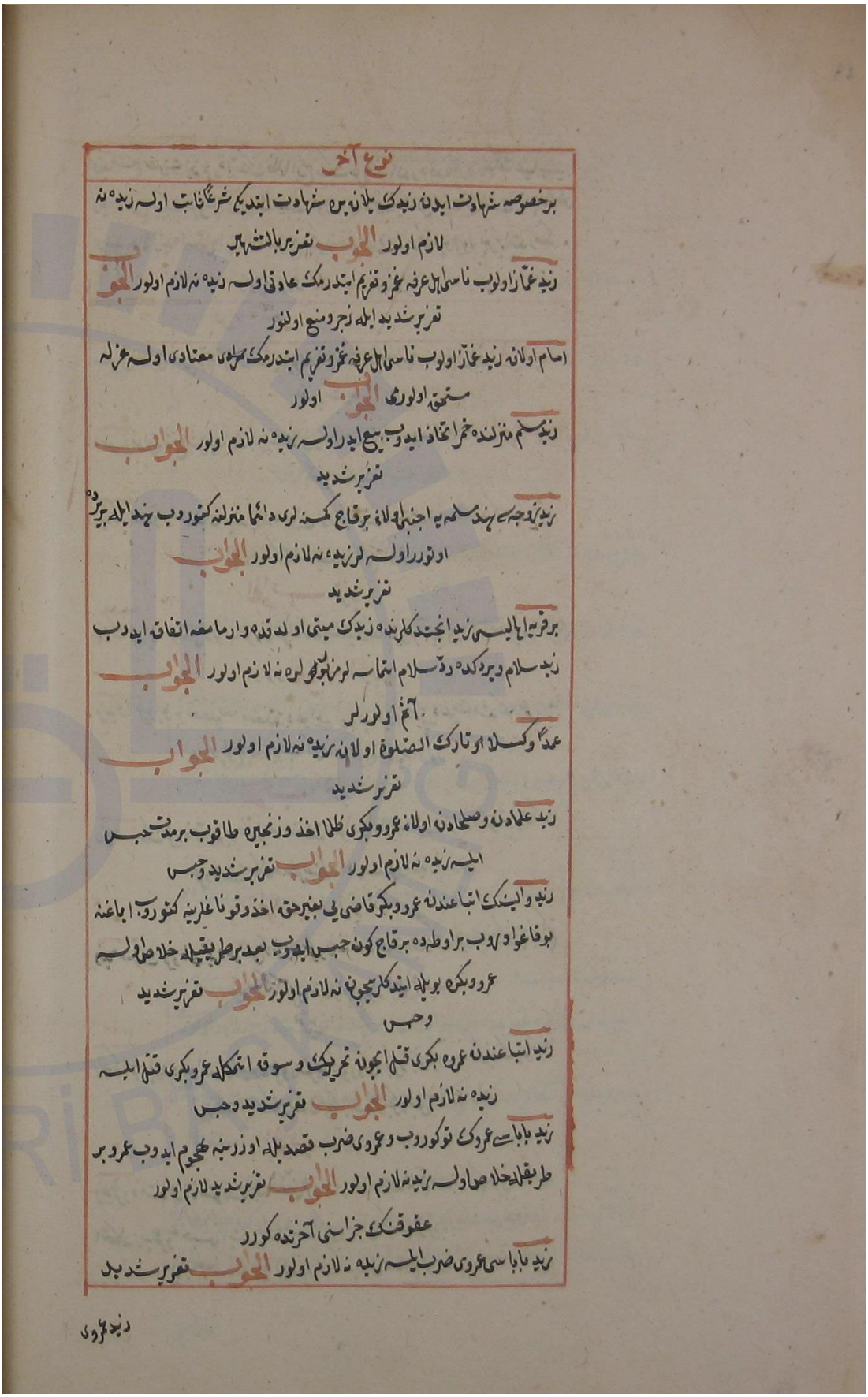

نوع آخر

برخصوصه شهادت ایدن زیدک یلان یره شهادت ایتدیکی شرعاً ثابت اولسه زیده نه
لازم اولور **الجواب** تعزیر بالشهاد

زید غمازاولوب ناسی اهل عرفه عمرو تهمت ایدرمک عادتی اولسه زیده نه لازم اولور **الجواب**
تعزیر شدید ایله زجر و منع اولنور

امام اولانه زید غمازاولوب ناسی اهل عرفه عمرو تهمت ایدرمک عادتی اولسه عزله
مستحق اولورمی **الجواب** اولور

زید مسلم متزلنده خمر اتخاذ ایدوب بیع ایدراولسه زیده نه لازم اولور **الجواب**
تعزیر شدید

زید زوجه سی هند مسلمه یه اجنبی اولانه برقاچ کره لری دائما متزلنه کتوروب هند ایله برابر
اوتورراولسه لر زیده نه لازم اولور **الجواب**
تعزیر شدید

برقریه اهالیسی زید انجمند کلرنده زیدک میتی اولدقده وارمامغه اتفاق ایدوب
زید سلام ویرکده وسلام ایتمامسه لرمتوجه لره نه لازم اولور **الجواب**
آیخ اولورلر

عمداً وکسلا اوتارک الصلوة اولانه زیده نه لازم اولور **الجواب**
تعزیر شدید

زید علماء دن وصلحاء دن اولانه عمرو وبکری ظلما اخذ وزنجیره طاقوب برمدت حبس
ایلسه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید وحبس

زید والیسنک اتباعندن عمرو وبکر قاضی یی بغیرحق اخذ وقوناغلرینه کتوروب اباعنه
بوفاغلاروب براوطه ده برقاچ کون حبس ایدوب بعد برطرف یقیله خلاص اولسه
عمرو وبکر بویله ایدکلرینجون نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید
وحبس

زید اتباعندن عمرو بکری قتل ایچون تحریک وسوق ایتمکله عمرو بکری قتل ایلسه
زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید وحبس

زید بابا سی عمروک تو کوروب وعمروی ضرب قصد ایله اوزرینه هجوم ایدوب عمرو بر
طرف یقیله خلاص اولسه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید لازم اولور
عفو قنک جزاسنی آخرنده کورر

زید بابا سی عمروی ضرب ایلسه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید

زید عمروی

50a

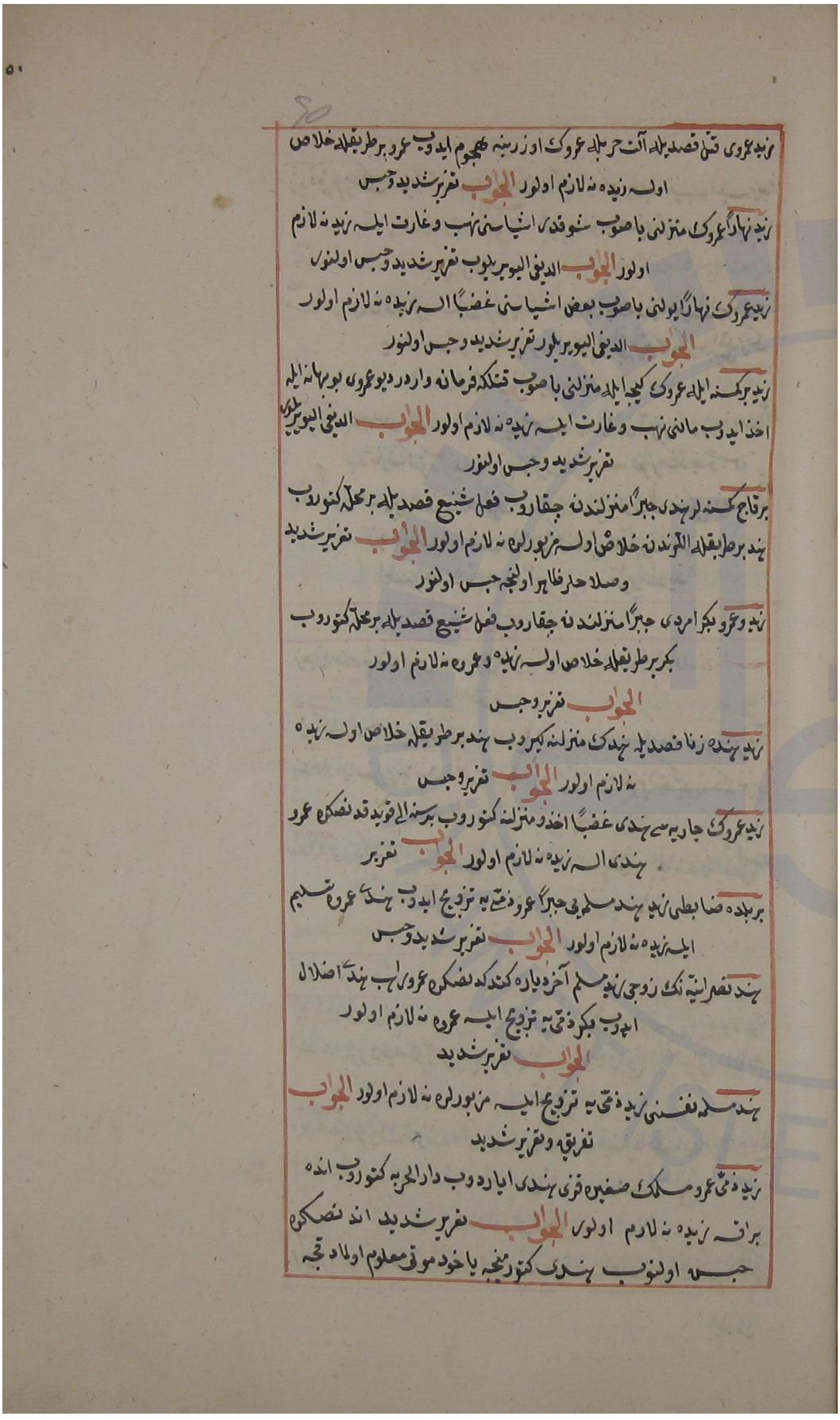

زید عمروی قتل قصد بله آنت حربله عروک اوزرینه هجوم ایدوب عمرو برطریقله خلاص
اولسه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید وحبس
زید نهارگ عمروک منزلنی باصوب شوقدر اشیاسنی نهب وغارت ایلسه زید نه لازم
اولور **الجواب** الدینی الیم بریلوب تعزیر شدید وحبس اولنور
زید عمروک نهارگ یولنی باصوب بعض اشیاسنی غصبًا السه زیده نه لازم اولور
الجواب الدینی الیم بریلور تعزیر شدید وحبس اولنور
زید برکسنه ایله عمروک کیجه ایله منزلنی باصوب قتلکه قرمانه وارد یوب عمروی بو بهانه ایله
اخذ ایدوب مالنی نهب وغارت ایلسه زیده نه لازم اولور **الجواب** الدینی الیم بریلور
تعزیر شدید وحبس اولنور
برقاچ کسنه لرهندی جبرًا منزلنه جقاروب فعل شنیع قصد بله برمحله کتوروب
هند برطریقله التوندن خلاص اولسه مزبورلره نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید
وصلاحر ظاهر اولنجه حبس اولنور
زید وعمرو بکر امردی جبرًا منزلنه جقاروب فعل شنیع قصد بله برمحله کتوروب
بکر برطریقله خلاص اولسه زیده وعمروه نه لازم اولور
الجواب تعزیر وحبس
زید هنده زنا قصد یله هندک منزلنه کیروب هند برطریقله خلاص اولسه زیده
نه لازم اولور **الجواب** تعزیر وحبس
زید عمروک جاریه سی هندی غصبًا اخذ ومنزلنه کتوروب برسنه الی تزوید تدنصکره عمرو
هندی السه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر
برولده ضابطی زید هند مسلمه یی جبرًا عمرو ذمیه تزویج ایدوب هندک عمرو تسلیم
ایلسه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید وحبس
هند نصرانیه نک زوجی زید مسلم آخره یاره کندکه نصکره عمرو اب هندک اضلال
ایدوب بکر ذمیه تزویج ایلسه عمروه نه لازم اولور
الجواب تعزیر شدید
هند مسلمه نفسنی زید ذمیه تزویج ایلسه مزبورلره نه لازم اولور **الجواب**
تفریق وتعزیر شدید
زید ذمی عمرو مسلمک صغیره قزی هندی ایاروب دارالحربه کتوروب انده
براقسه زیده نه لازم اولور **الجواب** تعزیر شدید اندنصکره
حبسه اولنوب هندک کتورمجه یاخود موتی معلوم اولمادقجه

50b

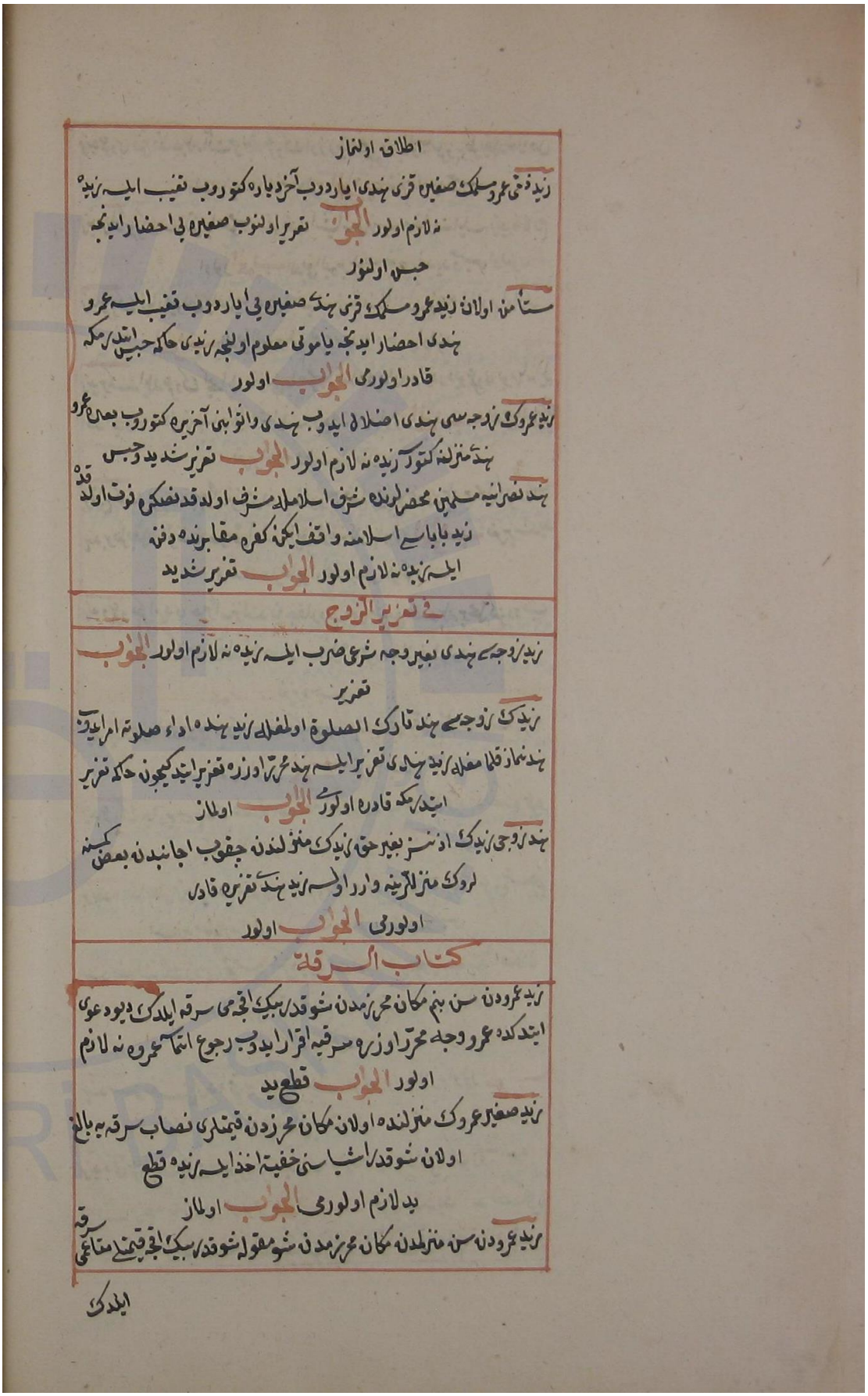

اطلاق اولنماز

زید ذمی عمرو مسلمک صغیره قرنی بهدی ایاره وب آخر یاره کتوروب تغیب ایله زیده
نه لازم اولور الجواب تعزیر اولنوب صغیره بی احضار ایدنجه

حبس اولنور

سئال من اولان زید عمرو مسلمک قرنی هندک صغیره بی ایاره وب تغیب ایله عمرو
بهدی احضار ایدنجه یا موتی معلوم اولنجه زیدی حاکم حبس ایتدیرمکه
قادر اولورمی الجواب اولور

زید عمروک زوجه سی بهدی اضلاله ایدوب بهدی وانوابنی آخر یره کتوروب بعض عمرو
هندک منزلنه کتوروب زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید وحبس
هند نصرانیه مسلمین محض لوجه شرف اسلامله مشرف اولدقده فوت اولدقده
زید باباسی اسلامنه واقف ایکن کفر مقابرنده دفنه
ایله زیده نه لازم اولور الجواب تعزیر شدید

فی تعزیر الزوج

زید زوجه سی هندی بغیر وجه شرعی ضرب ایله زیده نه لازم اولور الجواب
تعزیر

زیدک زوجه سی هند تارک الصلوة اولغله زید هنده اداء صلوته امر ایدوب
هند نماز قلما مغله زید هندی تعزیر ایله هند عمر تاوزره تعزیر ایدیکجون حاکم تعزیر
ایدیرمکه قادر اولورمی الجواب اولماز

هند زوجی زیدک اذنسز بغیر حق زیدک منزلندن چقوب اجانبدن بعضی کسنه
لرک منزلرینه وارر اولسه زید هندی تعزیره قادر
اولورمی الجواب اولور

کتاب السرقة

زید عمرودن سن بنم مکانمی محرز مدن شوقدر بیک اقچه می سرقه ایلدک دیو دعوی
ایتدکده عمرو وجه محرر اوزره سرقیه اقرار ایدوب رجوع ایتمامغه عمرو نه لازم
اولور الجواب قطع ید

زید صغیر عمروک منزلنده اولان مکان محرزدن قیمتاری نصاب سرقه یه بالغ
اولان شوقدر اشیاسنی خفیة اخذ ایله زیده قطع
ید لازم اولورمی الجواب اولماز

زید عمرودن سن منزلمدن مکان محرزمدن شو مقوله شوقدر بیک اقچه قیمتلی متاعمی
سرقه

ایلدک

51a

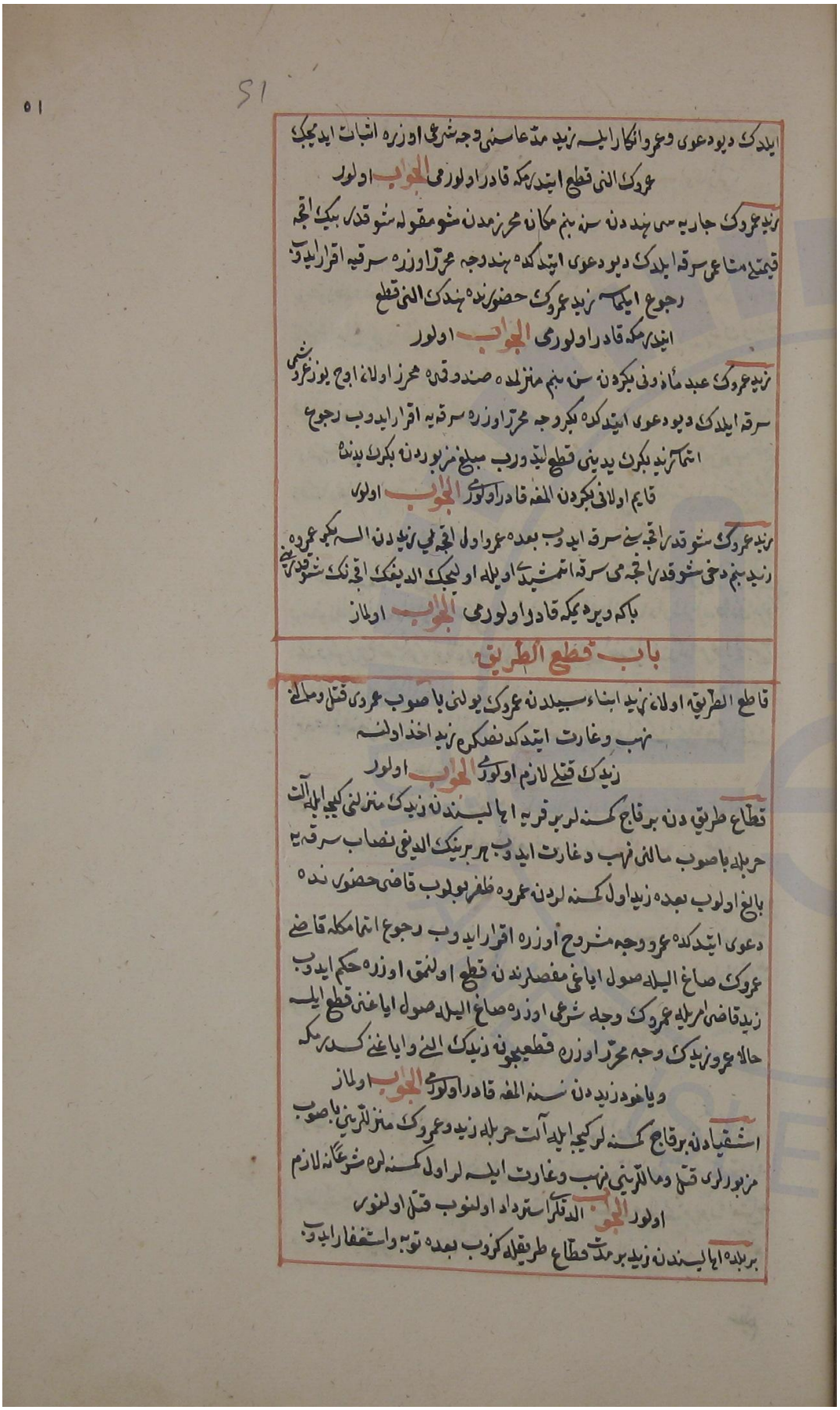

٥١

51

ایلدک دیو دعوی وعمرو انکار ایلسه زید مدعاسنی وجه شرعی اوزره اثبات ایدیجک
عمروک الذی قطع ایتدیرمکه قادر اولورمی الجواب اولور
زید عمروک جاریه سی هندون سنه بنم مکانمه محرز مدن شو مقوله شو قدر بیک اقچه
قیمتلی متاعی سرقه ایلدک دیو دعوی ایتدکده هند وجه محرز اوزره سرقیه اقرار ایدوب
رجوع ایلمکله زید عمروک حضورنده هندک الذی قطع
ایتدیرمکه قادر اولورمی الجواب اولور
زید عمروک عبد مأذونی بکردن سنه بنم منزلمده صندوقمدن محرز اولمغله ایوز غرشی
سرقه ایلدک دیو دعوی ایتدکده بکر وجه محرز اوزره سرقیه اقرار ایدوب رجوع
ایتمکله زید بکرک ید یمنی قطع ایتدیرب مبلغ مزبوردن بکرک یدینه
قایم اولانی بکردن المغه قادر اولورمی الجواب اولور
زید عمروک شو قدر اقچه یی سرقه ایدوب بعده عمرو اول اقچه یی زیددن السه بکر عمروه
زید بنم دخی شو قدر اقچه می سرقه ایتمشدی دیه اول اقچه یی زیدک دینمک اقچه سنک شو قدر یی
باکره ویرمکه قادر اولورمی الجواب اولماز

باب قطع الطریق

قاطع الطریقه اولمغله زید ابناء سبیلدن عمروک یولنی باصوب عمروی قتل ومالنی
نهب وغارت ایتدکده نصکره زید اخذ اولنسه
زیدک قتلی لازم اولورمی الجواب اولور
قطاع طریقدن برقاچ کمسنه لر برقریه یه الیسندن زیدک منزلنی کیجه ایله آت
حربله باصوب مالنی نهب وغارت ایدوب هربریسنک الدیغی نصاب سرقه یه
بالغ اولوب بعده زید اول کمسنه لردن عمروه ظفر بولوب قاضی حضورنده
دعوی ایتدکده عمرو وجه مشروح اوزره اقرار ایدوب رجوع ایتمکله قاضی
عمروک صاغ الیله صول ایاغی مفصلرندن قطع اولنمق اوزره حکم ایدوب
زید قاضی امریله عمروک وجه شرعی اوزره صاغ الیله صول ایاغنی قطع ایلسه
حالا عمرو زیدک وجه محرز اوزره قطعیجون زیدک الیني وایاغنی کسدیرمکه
ویاخود زیدن سنه المغه قادر اولورمی الجواب اولماز
اشقیادن برقاچ کمسنه لر کیجه ایله آت حربله زید وعمروک منزللرینی باصوب
مزبورلری قتل ومالرینی نهب وغارت ایلسه لر اول کمسنه لره شرعاً نه لازم
اولور الجواب الدتکر استرداد اولنوب قتل اولنور
برربده ایلیسندن زید برمدت قطاع طریقله کروب بعده توبه واستغفار ایدوب

51b

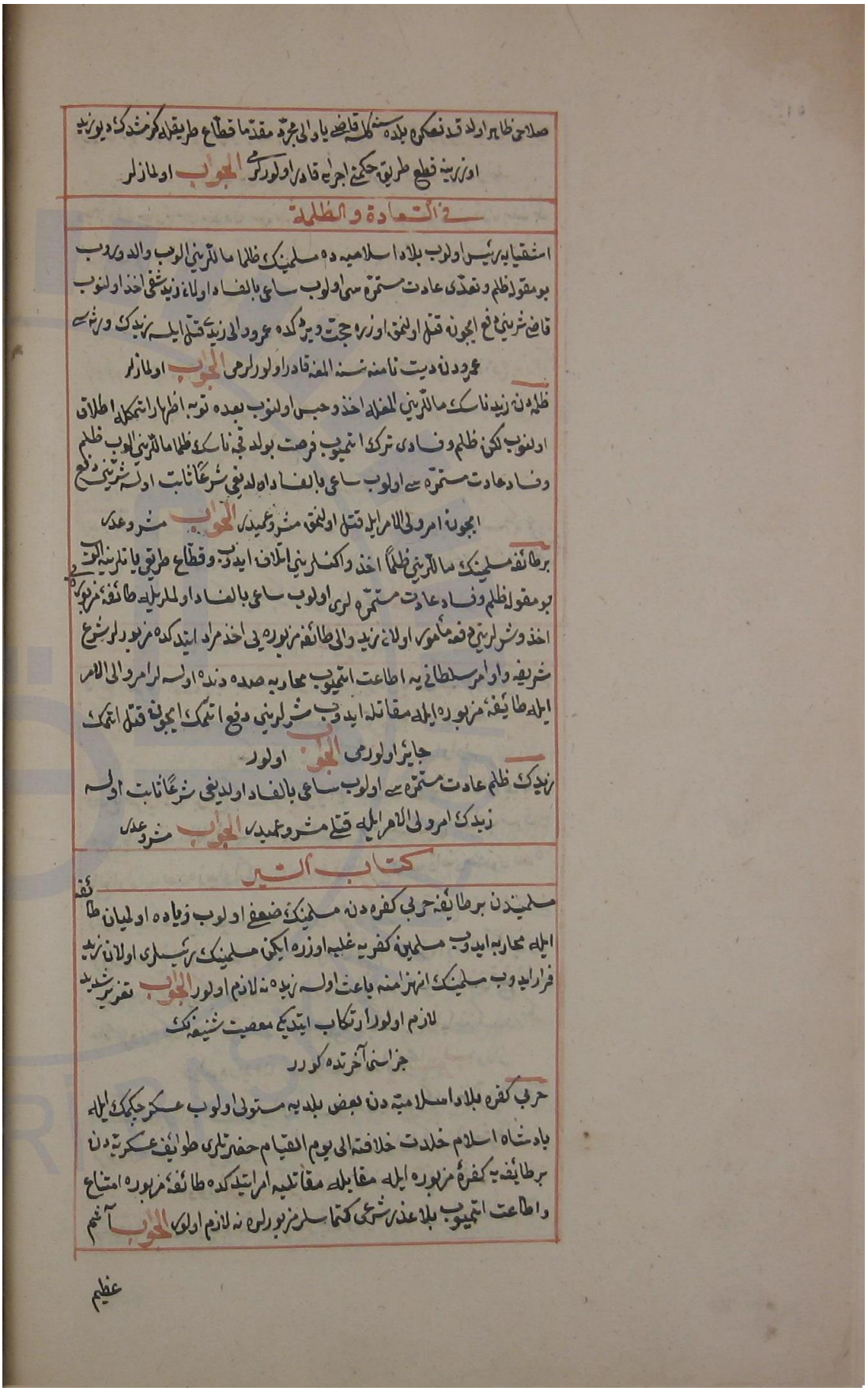

صلاحی ظاہر اولدقدہ فعکرہ بلدہ شکل قاضی یادائی عزتہ مقدما قطاع طریقلہ کرمشدک دیورزید
اوزرینہ قطع طریق حکمنی اجرایہ قادر اولورمی **الجواب** اولمازلر

فی السعادۃ والظلمۃ

اشقیا یہ رئیس اولوب بلاد اسلامیہ دہ مسلمینک ظلما مالنی الوب والد وردب
بومقولہ ظلم ونعدی عادت مستمرہ سی اولوب ساعی بالفساد اولمغلہ زیدشقی اخذ اولنوب
قاضی شرعینی منع ایجون قتل اولنمق اوزرہ حجت دیرکدہ عمرو دائی زیدک قتلی ایلہ زیدک ورثہ سی
عمرودن دیت نامنہ نسنہ المغہ قادر اولورلرمی **الجواب** اولمازلر

ظلم دن زیدناسک مالنی للحلہ اخذ وحبس اولنوب بعدہ توبہ اظہار استحکملہ اطلاق
اولنوب لکن ظالم وفسادی ترک ایتمیوب فرصت بولدقجہ ناسک ظلما مالنی الوب ظالم
وفسادعادت مستمرہ سی اولوب ساعی بالفساد اولدیغی شرعاً ثابت اولسہ شرعینی منع
ایجون امرولی الامر ایلہ قتل اولنمق مشروعمیدر **الجواب** مشروعدر

برطائفہ مسلمینک مالنی ظلماً اخذ واکسارینی اتلاف ایدوب وقطاع طریق یاتارینی الوب
بومقولہ ظلم وفسادعادت مستمرہ لری اولوب ساعی بالفساد اولمغلہ طائفہ مزبورک
اخذ وشرلرینی دفع مأمور اولمق زیدوالی طائفہ مزبورہ یی اخذ مراد ایدکدہ مزبور لرشوع
شریفہ واوامر سلطانیہ یہ اطاعت ایتمیوب محاربہ صدہ دندہ اولسہ لرامرولی الامر
ایلہ طائفہ مزبورہ ایلہ مقاتلہ ایدوب شرلرینی دفع اتمک ایجون قتل اتمک
جایزاولورمی **الجواب** اولور

زیدک ظلم عادت مستمرہ سی اولوب ساعی بالفساد اولدیغی شرعاً ثابت اولسہ
زیدک امرولی الامر ایلہ قتلی مشروعمیدر **الجواب** مشروعدر

کتاب السیر

مسلمیندن برطائفہ حربی کفرہ دن مسلمینک ضعفی اولوب زیادہ اولمیان طائفہ
ایلہ محاربہ ایدوب مسلمینہ کفریہ غلبہ اوزرہ ایکن مسلمینک رئیسی اولان زید
فرارایدوب مسلمینک انہزامنہ باعث اولسہ زیدہ نہ لازم اولور **الجواب** تقریر شدید
لازم اولورارتکاب ایتدیکی معصیت شنیعہ نک
جزاسنی آخرتدہ کورر

حرب کفرہ بلاد اسلامیہ دن بعض بلدیہ مستولی اولوب عسکر جمکک ایلہ
بادشاہ اسلام خلدت خلافتہ الی یوم القیام حضرتلری طوائف عسکریہ دن
برطائفہ یی کفرۂ مزبورہ ایلہ مقابلہ مقاتلیہ امرایتدکدہ طائفہ مزبورہ امتناع
واطاعت ایتمیوب بلاعذر شرعی کتماسلرمزبورلرہ نہ لازم اولور **الجواب** آثم

عظیم

52a

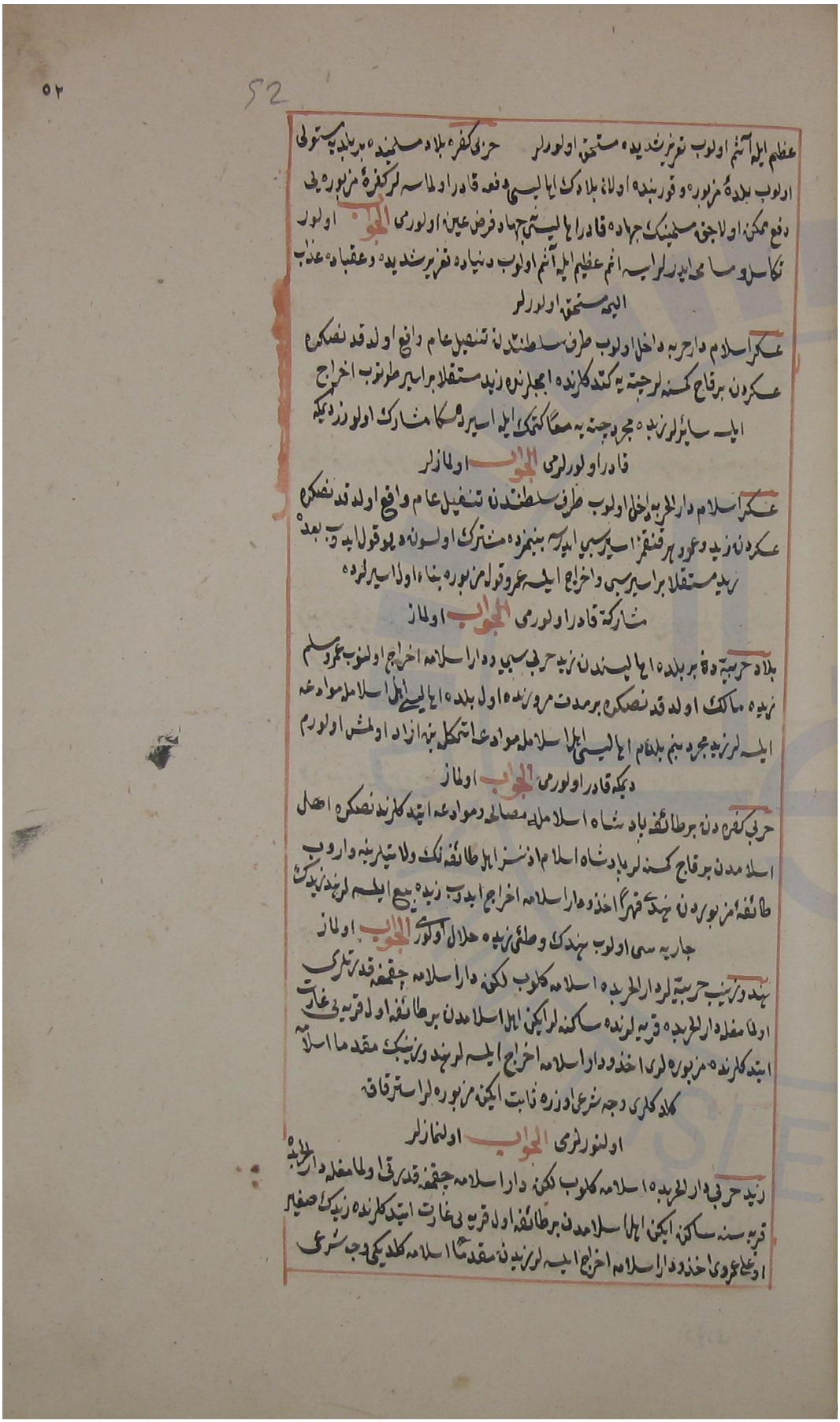

٥٢ 52

عظیم ایله آثم اولوب تعزیر شدیده مستحق اولورلر حربی کفره بلاد مسلمه دن برباده پسته لی
اولوب بلدهٔ مزبوره و قوربنده اولان بلادک ایالیسی دفعه قادر اولماسه لر کفرهٔ مزبوره یی
دفع ممکن اولانجق مسلمینک جهاده قادر ایالیسی جهاد فرض عین اولورمی الجواب اولور
تکاسل و مسامحه ایدرلر ایسه انم عظیم ایله آثم اولوب دنیاده تعزیر شدیده و عقباده عذاب
الیمه مستحق اولورلر

عسکر اسلام دار حربه داخل اولوب طرف سلطنتدن تشخیص عام دافع اولدقده نصکره
عسکردن برقاچ کسنه لر حیثیه یه کتدکلرنده امجلرنده زید مستقلا براسیر طوتوب اخراج
ایله سائر لوازمده مجرد حیثیه یه مقاتلرک ایله اسیر دکلمامشارک اولوزیدیکه
قادر اولورلرمی الجواب اولمازلر

عسکر اسلام دار الحربه داخل اولوب طرف سلطنتدن تشخیص عام دافع اولدقده نصکره
عسکردن زید و عمرو بر قنطره اسیر سبی ایدرکه بینلرنده مشترک اولسونده یوقول ایدوب بعده
زید مستقلا براسیر سبی و اخراج ایله عمرو قولرمزبوره بنا اولا اسیر اولمده
مشارکه قادر اولورمی الجواب اولماز

بلاد حربیه دن برباده ایالیسندن زید حربی سبی ده دار اسلامه اخراج اولنوب عمرو سلم
زیده مالک اولدقده نصکره برمدت مرورنده اول بلده ایالیسی اهل اسلامه مواده
ایله لرزید مجرد بینم بلدهم ایالیسی اهل اسلامه مواده عاتمکلم بنه ازاد اولمش اولورم
دیکه قادر اولورمی الجواب اولماز

حربی کفره دن برطائفه پادشاه اسلامله مصالحه و مواده ایدکلرنده نصکره اهل
اسلامدن برقاچ کسنه لر پادشاه اسلام اذنسز اهل طائفه نک ولایتلرینه واروب
طائفهٔ مزبوره دن بهدک قهرا اخذ و دار اسلامه اخراج ایدوب زیده بیع ایله لرزیدک
جاریه سی اولوب بهدک وطئی زیده حلال اولورمی الجواب اولماز

هند و زینب حربیه لر دار الحربده اسلامه کلوب لکن دار اسلامه جفقهٔ قدرتلری
اولمامغله دار الحربده قریه لرنده ساکنه لر لکن اهل اسلامدن برطائفه اول قریه یی غارت
ایدکلرنده مزبوره لری اخذ و دار اسلامه اخراج ایله لرهند و زینبک مقدما اسلامه
کلدکلری وجه شرعی اوزره ثابت ایکن مزبوره لر استرقاقه
اولنورلرمی الجواب اولنمازلر

زید حربی دار الحربده اسلامه کلوب لکن دار اسلامه جفقهٔ قدرتی اولمامغله دار الحربده
قریه سنه ساکن ایکن اهل اسلامدن برطائفه اول قریه یی غارت ایدکلرنده زیدک اصغیر
اولمایوب اخذ و دار اسلامه اخراج ایله لرزیدن مقدما اسلامه کلدیکی وجه شرعی

52b

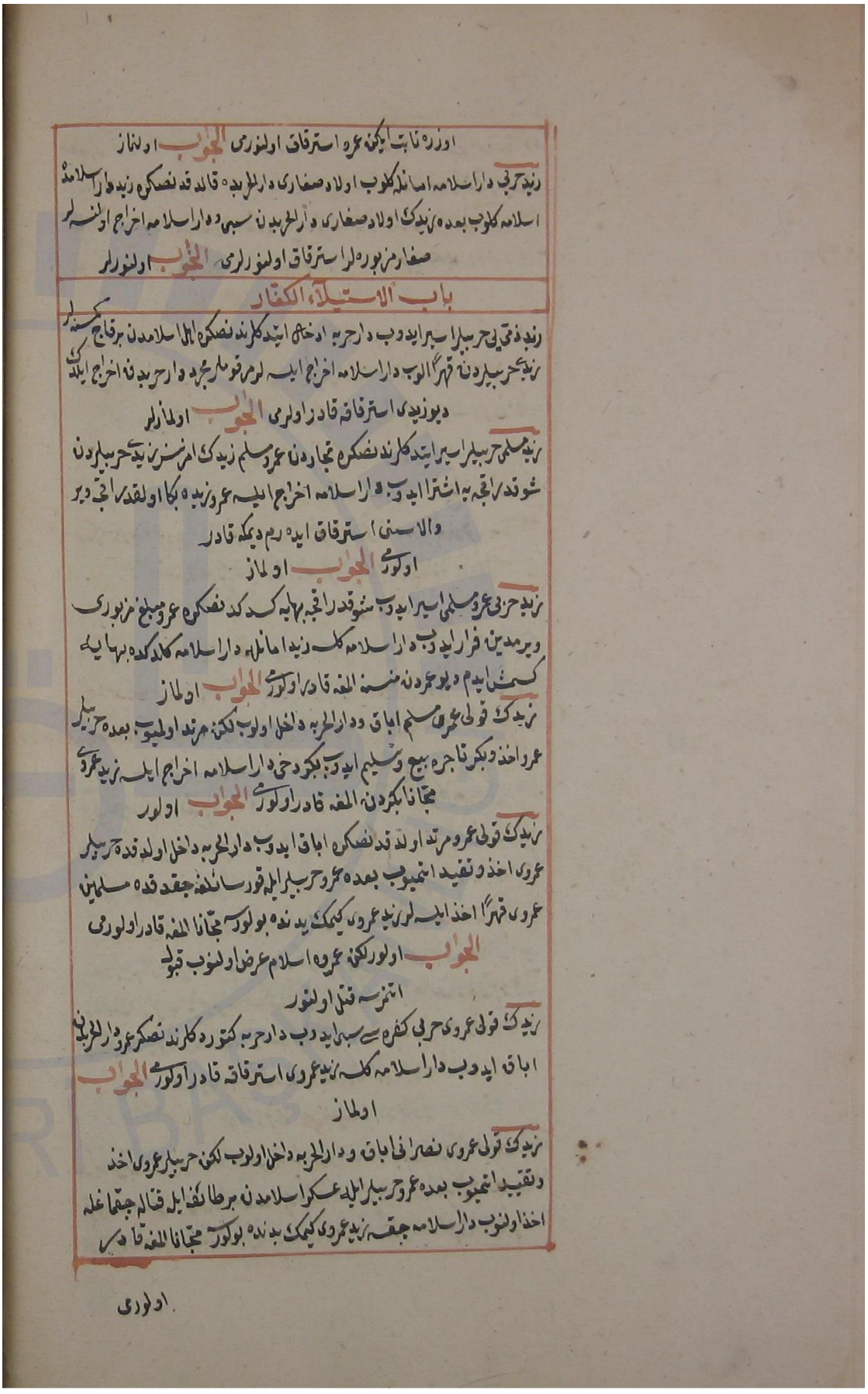

اوزره ثابت ایکن عمرو استرقاق اولنورمی الجواب اولماز
زید حربی دار اسلامه امان ایله کلوب اولاد صغاری دار الحربده قالدقده نصکره زید دار اسلامه
اسلامه کلوب بعده زیدک اولاد صغاری دار الحربدن سبی وه دار اسلامه اخراج اولنسه لر
صغار مزبوره لرک استرقاق اولنورلرمی الجواب اولنورلر

باب الاستیلاء الکفار

زید ذمی یی حربیلر اسیر ایدوب دار حربه ادخال ایتدکلرنده نصکره اهل اسلامدن برقاچ کسنه لر
زید حربیلردن قهرًا الوب دار اسلامه اخراج ایلسه لر مرقوملر حربده دار حربده اخراج ایلدک
دیو زیدی استرقاقه قادر اولورمی الجواب اولماز لر
زید مسلمی حربیلر اسیر ایتدکلرنده نصکره تجار دن عمرو مسلم زیدک امر شرنی حربیلردن
شوقدر راقیه یه اشترا ایدوب دار اسلامه اخراج ایلسه عمرو زیده بکا اولقدر راقی ویر
والا سنی استرقاق ایده رم دیمکله قادر
اولورمی الجواب اولماز
زید حربی عمرو مسلمی اسیر ایدوب شوقدر راقیه بهایه کسدکده نصکره عمرو مبلغ مزبوری
ویرمدین فرار ایدوب دار اسلامه کلسه زید امانله دار اسلامه کلدکده بهایه
کسمش ایدم دیو عمردن مبلغ المغه قادر اولورمی الجواب اولماز
زیدک قولی عمرو مسلم اباق ودار الحربه داخل اولوب لکن حربیلر بعده حربیلر
عمرو اخذ وبکر تاجره بیع وتسلیم ایدوب بکر دخی دار اسلامه اخراج ایلسه زید عمرودن
مجانا بکردن المغه قادر اولورمی الجواب اولور
زیدک قولی عمرو مرتد اولدقده نصکره اباق ایدوب دار الحربه داخل اولدقده حربیلر
عمرو اخذ وتقید ایتمیوب بعده عمرو حربیلر الیه قورسانلغه جقدقده مسلمین
عمرو قهرًا اخذ ایلسه لر زید عمرو کیمک بنده بولورسه مجانا المغه قادر اولورمی
الجواب اولور لکن عمرو اسلام عرض اولنوب قبول
ایتمزسه قتل اولنور
زیدک قولی عمرو حربی کفره سی سبیایدوب دار حربه کتوروب کلدکده نصکره عمرو دار الحربدن
اباق ایدوب دار اسلامه کلسه زید عمرو دن استرقاقه قادر اولورمی الجواب
اولماز
زیدک قولی عمرو نصرانی اباق ودار الحربه داخل اولوب لکن حربیلر عمرو اخذ
وتقید ایتمیوب بعده عمرو حربیلر الیه عسکر اسلامدن برطائفه قابل قتالیله جقدقده غلبه
اخذ اولنوب دار اسلامه جقسه زید عمرو کیمک بنده بولورسه مجانا المغه قادر

اولورمی

53a

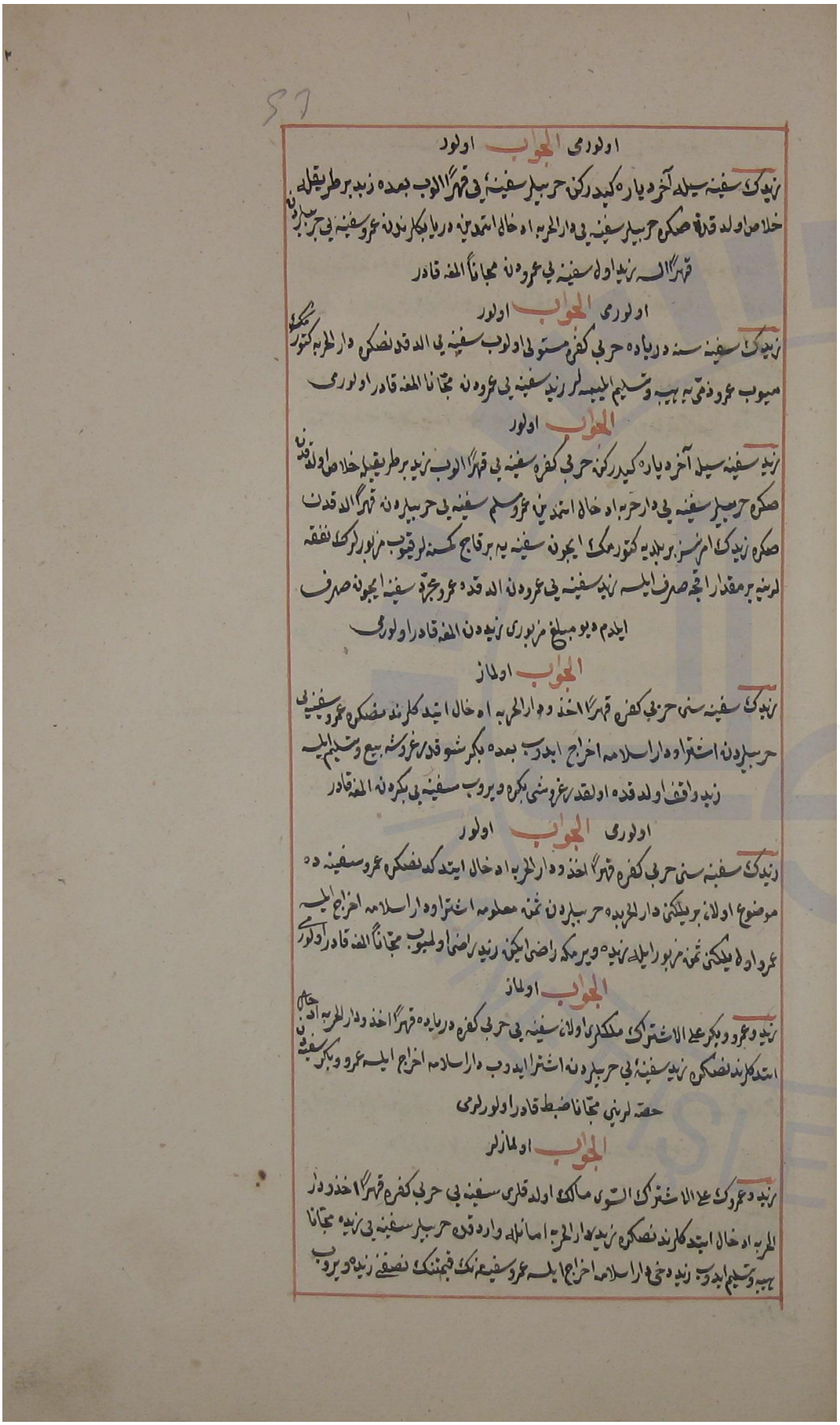

٢

٥٣

اولورمی **الجواب** اولور

زیدک سفینه سیله آخر دیاره کیدرکن حربیلر سفینه‌یی قهراً الوب بعده زید برطریقله خلاص اولدقده عسکری حربیلر سفینه‌یی دارالحربه اه خال ایتمدیلر دیرباکر زیدن عمرو سفینه‌یی حربیلردن قهراً السه زید اولسه سفینه‌یی عمروه نه مجاناً المغه قادر

اولورمی **الجواب** اولور

زیدک سفینه سنه دریاده حربی کفره مستولی اولوب سفینه‌یی الدقده عسکری دارالحربه کتورمکله معیوب عمروه قیمتی ویرمیه وتسلیم ایلیه لرزید سفینه‌یی عمروه نه مجاناً المغه قادر اولورمی

الجواب اولور

زید سفینه سیله آخر دیاره کیدرکن حربی کفره سفینه‌یی قهراً الوب زید برطریقله خلاص اولدقده عسکری حربیلر سفینه‌یی دارحربه اه خال ایتمدیلر عمرو سفینه‌یی حربیلردن قهراً الدقده عسکری زیدک امرنه بریده کتورمکله ایکونجی سفینه یه برقاچ کسه لوقیوب مزبور لرکله نفقه لرینه برمقدار اقچه صرف ایلسه زید سفینه‌یی عمروه نه الدقده عمرو عرفه سفینه ایکونجه صرف ایدم دیو مبلغ مزبوری زیدن المغه قادر اولورمی

الجواب اولماز

زیدک سفینه سنی حربی کفره قهراً اخذ دارالحربه اه خال ایتدکلرنده عسکری عمرو سفینه‌یی حربیلردن اشتراو دارالاسلامه اخراج ایدوب بعده بکر شو قدر عرضه بیع وتسلیم ایلسه زید واقف اولدقده اولقدر عرضی بکره ویروب سفینه‌یی بکردن المغه قادر

اولورمی **الجواب** اولور

زیدک سفینه سنی حربی کفره قهراً اخذ دارالحربه اه خال ایتدکده عسکری عمرو سفینه‌ده موضوع اولان بریلکنی دارالحربده حربیلردن ثمنه معلومه اشتراو دارالاسلامه اخراج ایلسه عمرو اوه بیلکنی ثمنه مزبور ایله زیده ویرمکه راضی ایکن زید راضی اولمیوب مجاناً المغه قادر اولورمی

الجواب اولماز

زید وعمرو وبکر علی الاشتراک ملکلری اولان سفینه‌یی حربی کفره دریاده قهراً اخذ دارالحربه اه خال ایتدکلرنده عسکری زید سفینه‌یی حربیلردن اشتراایدوب دارالاسلامه اخراج ایلسه عمرو وبکر سفینه‌دن حصه لرینی مجاناً ضبط قادر اولورلرمی

الجواب اولمازلر

زید وعمرو علی الاشتراک السوی مالک اولدقلری سفینه‌یی حربی کفره قهراً اخذ دارالحربه اه خال ایتدکلرنده عسکری زیدی دارالحربه اسیر اله وارده قدر حربیلر سفینه‌یی زیده مجاناً هبه وتسلیم ایدوب زید دخی دارالاسلامه اخراج ایلسه عمرو سفینه‌نک قیمتنک نصفنی زیده ویروب